

Treball de Fi de Grau

Títol

Autoria

Professorat tutor

Grau

Tipus de TFG

Data

Full resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Català:

Castellà:

Anglès:

Autoria:

**Professorat
tutor:**

Curs:

Grau:

Paraules clau (mínim 3)

Català:

Castellà:

Anglès:

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:

Castellà:

Anglès:

A totes les persones que han donat el seu temps
perquè aquest treball fos possible.

Als periodistes que segueixen intentat trencar el relat.

A tots els nens i joves que creuen fronteres.

Índex

1. Introducció i justificació del treball.....	3
2. Marc teòric	5
2.1 Com entenem el món? Discursos, mitjans i model mental de la realitat.....	5
2.1.1 Els mitjans com a portadors de discurs	5
2.1.2 La immigració als mitjans.....	6
2.1.3 Racisme, discriminació i discurs de l'odi.....	9
2.2 Què significa conflicte? La cultura de pau i el conflicte com a oportunitat	11
2.2.1 El concepte de conflicte en la cultura de pau i la transformació de conflictes	11
2.2.2 Els mitjans com a mediadors i agents en el conflictes	13
2.2.3 Periodisme de pau, periodisme de convivència	14
2.3 Infants i joves migrats sols a Catalunya	15
2.3.1 Marc legal: entre la protecció a la infància i el control migratori.....	15
2.3.2 Evolució del fenomen d'arribada d'infants i joves migrats sols a Catalunya.....	18
2.3.3 Els infants i joves migrats sols als mitjans	20
3. Objectius i metodologia.....	22
4. Anàlisi crítica del conflicte al voltant dels infants i joves migrats sols	24
4.1 Actors	24
4.2 Situació de conflicte	26
4.3 Procés	33
5. Anàlisi de la cobertura mediàtica al voltant dels infants i joves migrats sols	35
5.1 Actors	35
5.2 Conflicte.....	41
5.3 Procés	44
6. El paper dels mitjans. Periodisme de convivència o periodisme polaritzador?.....	47
7. Conclusions.....	52
8. Bibliografia.....	55
9. Annexos.....	64
9.1 Transcripcions de les entrevistes	64
9.2 Taules d'anàlisi	193

1. Introducció i justificació del treball

La història de la humanitat és la història de les migracions (Massagué, 2018), de persones que al llarg dels anys s'han desplaçat per buscar una vida millor o fugir de la fam, la pobresa o els conflictes. Es calcula que l'any 2020 hi havia al voltant de 281 milions de persones migrants a tot el món (UN, 2020), una xifra que no para de créixer. El dret a migrar està recollit en l'article 13 de la Declaració Universal dels Drets Humans (Assemblea General de les Nacions Unides, 1948), però tot i així cada cop s'alcen més fronteres i s'inverteixen més diners per impedir que aquells que ho intenten aconseguixin arribar al seu destí.

Entre aquests 281 milions de persones s'hi troben també nens i nenes que marxen de casa seva i emprenen un trajecte migratori tots sols. Tot i que els infants són un dels col·lectius més protegits a nivell legislatiu per considerar-se dels més vulnerables, aquells que creuen fronteres segueixen a la mercè de les polítiques de migració i de control d'accés al territori de cada estat (Gómez-Quintero, J., C.Aguerrí, J. i Gimeno-Monterde, C., 2021). Són els que a Espanya es coneix com a “menas”, menors estrangers no acompanyats. En els darrers anys s'ha produït un increment significatiu en les arribades d'infants i joves que viatgen sols al nostre país, especialment des del nord d'Àfrica, i aquest fenomen ha anat acompanyat d'un augment dels discursos estigmatitzadors cap a tot el col·lectiu.

En els moments de més arribades els “menas” ocupaven portades i titulars. “Menas” delinquant, “menas” dormint al carrer, aldarulls, baralles, protestes de veïns i una administració desbordada eren els temes del moment. Juntament amb polítics i institucions, els mitjans van anar teixint un discurs que ha acabat creant una imatge molt concreta d'aquests nens i joves lligada especialment a la delinqüència, al carrer i a la precarietat. Tot i que darrerament el nombre d'arribades s'ha reduït, i amb ell el focus mediàtic, els infants i joves migrants sols segueixen estant en el centre de discursos xenòfobs i polítiques migratòries. L'estigma que els acompanya, doncs, segueix més present que mai.

Aquest treball proposa una reflexió al voltant del paper que tenen els mitjans a l'hora de crear i reproduir aquests imaginaris, però també a l'hora de trencar-los. Neix de la convicció que si els discursos poden ser un instrument d'exercici i reproducció de poder i de legitimació d'idees i pràctiques discriminatòries (Giró, 2006), també poden contribuir a la construcció d'unes societats més obertes i acollidores. Per això s'emmarca en les teories de la cultura de pau i la seva vessant

comunicativa, el periodisme de pau. Aquest marc aporta una visió dels conflictes com a motors de canvi i de transformació de les societats i de les relacions entre les persones, i defensa un periodisme que treballi per la convivència i la cohesió.

Tenint en compte que ja existeixen estudis que analitzen la cobertura mediàtica de notícies sobre aquest col·lectiu¹, s'ha apostat per fer un recull de veus del cercle que envolta els infants i joves que arriben aquí: els mateixos joves, les diferents administracions que se n'ocupen, els educadors socials que treballen amb ells, les entitats que els acompanyen o fan incidència en aquest àmbit i, finalment, professionals de la mediació que han ajudat a ampliar el marc de la cultura de pau i la transformació de conflictes. L'objectiu no és obtenir una mostra representativa de les posicions de tots els actors – ja que al cap i a la fi cada persona aporta la seva visió personal – sinó escoltar els propis protagonistes i algunes de les persones que estan més en contacte amb ells per poder dibuixar un mapa el més complex possible del conflicte i poder reflexionar amb tots els entrevistats sobre el paper que juguen els mitjans a l'hora de canviar el discurs.

Per dur-ho a terme s'ha estudiat el paper dels mitjans de comunicació en l'elaboració i reproducció de discursos en la societat, especialment d'aquells relacionats amb la immigració, així com les bases de la transformació de conflictes i la cultura de pau. Emmarcant-ho en les teories d'autors com Galtung o Lederach, s'ha analitzat la visió de cadascun dels actors entrevistats sobre la situació de conflicte que envolta aquest col·lectiu, així com la perspectiva que creien que oferien els mitjans, per finalment comparar-ho amb les característiques d'un periodisme de pau. Això ha permès anar més enllà i veure també pràctiques positives que ajudin a caminar cap a un periodisme més responsable.

I és que tot i les nombroses iniciatives d'entitats, institucions, mitjans i societat civil per desestigmatitzar el col·lectiu, encara queda molt per fer. Durant els mesos d'elaboració d'aquest treball, Vox va fer campanya a Madrid carregant contra els joves migrants sols i un centre de menors va ser atacat per un grup de persones al municipi de Torredembarra. Mentre redacto les últimes línies, Ceuta s'ha convertit en l'escenari del joc polític entre Espanya i Marroc, demostrant que les fronteres s'obren i es tanquen en funció dels interessos, i Govern i Comunitats Autònomes debaten què fer amb els 1.500 menors d'edat que han arribat (Ordaz, A., Sánchez, G., 2021). Aquests

¹ Veure, per exemple, Gómez-Quintero, J., C. Aguerri, J. i Gimeno-Monterde, C. (2021); Ramoneda, M., (2005); Síndic de Greuges de Catalunya (2019).

s'afegiran als que ja estan aquí i que van tirant com poden, abocats sovint a la precarietat i l'exclusió social davant la dificultat d'obtenir un permís de residència i de treball.

Així, aquesta recerca sorgeix de la necessitat de canviar la mirada i els discursos que envolten aquest col·lectiu, i de treballar per intentar explicar els conflictes que sorgeixen de manera complexa i justa. Parlar de pau és també parlar d'aquests conflictes quotidians que passen al costat de casa nostra. És parlar de desigualtats, de manca d'oportunitats, d'exclusió, però també de les capacitats de les persones per fer-hi front i caminar cap a societats més justes i obertes. Aquests joves ja estan aquí i formen part de la nostra societat. Ara és tasca de tots, inclosos els mitjans, veure quin lloc se'ls dona com a societat.

2. MARC TEÒRIC

2.1 Com entenem el món? Discursos, mitjans i model mental de la realitat

2.1.1 *Els mitjans com a portadors de discurs*

Tal com explica Manzano, per comprendre a què ens referim quan parlem de discurs cal tenir en compte la naturalesa social i lingüística de l'ésser humà. Les persones naixem i creixem en societats de les quals adoptem una sèrie de coneixements, pensaments, formes d'estructurar el que ens envolta, hàbits, moral o cultura, i també n'adoptem un llenguatge. És a través del llenguatge que s'estructura el nostre pensament i atorguem sentit a allò que passa, i és així com es construeixen els discursos (Manzano, 2005, p. 1).

Per tant, no estem parlant de simples frases o maneres d'explicar allò que passa, sinó de construccions que determinen valors, normes, religions, ideologies, idiomes, institucions, etc. (Jäger, 2008, p. 513). D'aquesta manera, esdevenen també estructures de poder, en tant que poden determinar la configuració d'una realitat i el desenvolupament d'altres discursos. Certs actors, a més, tindran més eines i més poder que d'altres per poder influir en els discursos (Jäger, 2008, p. 507). Els discursos, per tant, poden practicar i reproduir el poder social, el domini i la desigualtat, però també els poden combatre (van Dijk, 1999, p. 23).

Aquests “dipòsits de coneixement”, com els anomena Jäger, es transmeten de persona a persona i de generació en generació, s’intercanvien entre cultures i són modificats a partir de lluites discursives i aprenentatges. Així, els discursos es troben en canvi constant: tots contribuïm a teixir discursos, i a la vegada tots ens construïm a partir d’ells (Jäger, 2008, p. 509). De la mateixa manera, els mitjans de comunicació beuen dels discursos presents a la societat, a la vegada que n’esdevenen un potent transmissor. Els periodistes no deixen de ser persones amb el seu propi bagatge construït en una cultura determinada, i que és a partir d’aquí que interpreten els fets i els expliquen. Si la realitat no és objectivable, els periodistes tampoc poden ser objectius, però sí que tenen la responsabilitat de tenir “una visión lo más compleja posible del conflicto en el momento del análisis y exponerla con humildad y honestidad” (Giró, 2008, p. 5).

Teories com el *framing* o l’*agenda-setting* han estudiat des de fa dècades l’impacte que té la manera com els mitjans relaten uns fets en la nostra manera de veure el món. Segons aquestes, a l’hora de narrar uns fets els mitjans els “emmarquen”, seleccionant i destacant certs aspectes per sobre d’uns altres i promovent així una definició particular del problema, una interpretació, una valoració i un tractament recomanat per allò destacat (Entman, 1993, p. 52). No només això, sinó que l’atenció que els mitjans atorguin a uns fets concrets poden determinar la importància que se li arribi a donar a nivell d’opinió pública (McCombs i Evatt, 1995, p. 1).

D’aquesta manera, els mitjans acaben sent uns potents configuradors del nostre “model mental de la realitat”, una representació del món que determinarà també una actitud i un posicionament sobre els fets, així com les nostres actuacions respecte a aquests (Giró, 2013, p. 8). És responsabilitat dels periodistes, doncs, conèixer i qüestionar-se des de quin marc estan parlant, i ser conscients de les conseqüències que pot tenir la manera com narren una realitat.

2.1.2 *La immigració als mitjans*

De la mateixa manera que els mitjans influeixen en la nostra manera de veure i interpretar el món, també tenen un fort impacte en com construïm la nostra pròpia imatge i, en contraposició, la dels altres. Les migracions són una realitat en les societats actuals, i “la possibilitat d’adquirir una visió o bé complexa i acurada del fenomen de la immigració o bé simple i estereotipada” dependrà en bona part del discurs que es construeixi en la societat de rebuda (Giró, 2006, p. 12). Aquest poder que tenen els mitjans sobre l’opinió pública, però, no sempre està acompanyada d’un coneixement

suficient i d'una consciència sobre la seva responsabilitat (Aierbe et al. citat per Giró i Muixí, 2011, p. 11).

Així, des dels mitjans s'han alimentat durant anys discursos estigmatitzadors cap a determinats col·lectius d'immigrants que han tingut un impacte en la imatge que se'n fa la societat i ha contribuït a "problematitzar" la immigració. Sovint s'ha mostrat a les persones immigrants com a problemàtiques, representant-ne els conflictes, l'alteració del mercat laboral o la seva inadaptació, assenyalant fins i tot certs col·lectius com a incompatibles amb la nostra cultura i els nostres valors. Alguns discursos en un inici benintencionats, com representar la immigració com a solució a la situació econòmica o demogràfica del país, acaben també contenint una mirada estigmatitzadora i utilitarista de la migració (Rodrigo, 2006, pp. 42-43). El llenguatge utilitzat també és important: paraules com "*onada d'immigrants*", "*allau*" o "*fluxos migratoris*" naturalitzen els fenòmens migratoris i els desvinculen de les seves causes, i paraules com "*il·legals*" els emmarquen com a violadors d'un territori al qual no pertanyen i acaben servint per justificar les violències que pateixen (Sandoval, 2009, p. 24).

Amb el temps s'ha anat avançant en una certa consciència del poder que tenen certs discursos, i s'han dut a terme diverses iniciatives des del gremi periodístic i des de les institucions per treballar en una cobertura que respectés els drets de les persones migrants. Projectes com el "Manual d'estil per al tractament de les minories ètniques" o la "Guia sobre el tractament de la diversitat cultural en els mitjans de comunicació", elaborades pel Col·legi de Periodistes l'any 1996 i 2010 respectivament, o les "Recomanacions sobre el tractament informatiu de les persones migrades i refugiades als mitjans de comunicació", elaborat el 2002 pel CAC i actualitzat aquest mateix any 2021, donen pautes per intentar caminar cap a unes cobertures cada vegada més respectuoses. La majoria de recomanacions es repeteixen tant en aquests documents com en d'altres que han anat sorgint al llarg dels anys: donar més veu a les persones migrants, utilitzar un llenguatge respectuós i inclusiu, adoptar una postura crítica davant de discursos discriminatoris, explicar el context d'allò que passa o evitar enfocs sensacionalistes².

Malgrat això, han seguit perdurant pràctiques que no segueixen aquestes línies. En un estudi de l'opinió i la cobertura sobre immigració de quatre diaris catalans (La Vanguardia, Avui, El País i El Periódico) entre 1999 i 2002, Giró i Jarque destaquen una disparitat entre les editorials dels diaris i el discurs informatiu. Mentre que en les primeres es manté en general una actitud de denúncia

² Veure, per exemple, CAC (2021) o Col·legi de Periodistes (1996).

contra les actituds racistes i xenòfobes i un discurs a favor de la integració, en les peces informatives s'hi troben elements que poden contribuir a “legitimar ideas, actitudes y opiniones racistas, discriminatorias y xenóforas subyacentes en la sociedad” (Giró i Jarque, 2006, p. 1). Entre aquestes es troben, per exemple, la relació entre el discurs sobre delinqüència i el discurs sobre immigració, l'escassa o nul·la veu dels immigrants, la falta de contextualització, la tendència a simplificacions grupals, el poc reconeixement dels immigrants com a actors polítics, la difusió d'informacions policials poc contrastades o l'ús de lèxic no apropiat, com ara “il·legal” (Giró i Jarque, 2006, pp. 264-266).

Uns anys després, el 2009, el CAC publicava un informe sobre la presència de la immigració a la televisió amb uns resultats força similars. Les persones migrants tenien una presència escassa en els informatius – només comptaven amb un 2,8% de “temps de paraula”, tot i representar en aquell moment el 15% de la població –, se les etiquetava sovint pel seu lloc d'origen, se sobredimensionaven aquells vessants més conflictius i s'observava una certa espectacularització de les notícies. Sovint tenien més presència com a problemes que com a víctimes, i pràcticament la meitat de les notícies on apareixien eren de l'àmbit policial-judicial (CAC, 2009).

Si ens fixem en 2018, any en què es produeix un augment d'arribades a la frontera sud d'Espanya, un estudi posa en relleu com encara preval un enfoc negatiu i conflictiu en les peces que cobreixen temes d'aquest àmbit. L'estudi, que analitza la cobertura sobre immigració durant aquell any de quatre diaris estatals (El País, El Mundo, La Razón i ABC), afirma que continua escoltant-se poc la veu de les persones migrants, i es posa un especial èmfasi en l'immigrant com a raó de desequilibri que posa en perill la convivència i l'estat del benestar a Espanya (Quintana, Castillo i Sosa, 2020, pp. 1162-1168).

Tot i així, des d'alguns mitjans també s'han anat fent passes per avançar cap a un millor tractament de la immigració. S'ha avançat força, per exemple, en la presència de diversitat en les peces informatives, encara que no sempre fos d'una manera positiva. D'altra banda, també s'han intentat generar discursos diferents encaminats a normalitzar la diversitat i la convivència. Un punt en el qual encara queda molt per fer, però, és la diversitat en les pròpies redaccions (Giró, 2003, p. 2). Això últim permetria als mitjans incorporar diferents sensibilitats en l'ús del llenguatge, el tractament de les imatges o la detecció de determinats indicadors socials i elements noticiables, per tal de poder representar al complet el teixit de les nostres societats (Doudou, 2020). Un estudi dut a terme a Alemanya entre 1993 i 2005 ja demostrava que com més augmentava la representació

positiva de la immigració més disminuïa la preocupació de la gent per aquest fenomen, i que com més sovint apareixien veus immigrants en les notícies menys gent ho veia com un fet problemàtic. De la mateixa manera que el contacte personal amb gent que ha dut a terme un procés migratori pot ajudar a augmentar la comprensió i reduir els prejudicis, el mateix passa amb els mitjans de comunicació. Igual que poden crear i perpetuar actituds discriminatòries i prejudicis, també poden tenir un impacte positiu apropant la realitat de les persones migrants i contribuint a la seva inclusió (Boomgaarden & Vliegenthart, 2009, p. 535).

2.1.3 Racisme, discriminació i discurs de l'odi

A més d'influir en les actituds cap a la població migrant, l'enfoc que els mitjans adopten sobre la immigració també pot condicionar el suport a polítiques antiimmigració. En els darrers anys, en el conjunt d'Europa s'ha vist un augment de partits polítics nacionalistes que sovint defensen un discurs xenòfob i antiimmigració. A Espanya, el creixement de Vox – que va quedar tercera força a les eleccions estatals de 2019 – ha portat a les institucions un discurs obertament racista (López-Rodríguez et al., 2020, pp. 453) i ha polaritzat encara més les actituds i el debat respecte a la immigració (González i Rinken, 2021, p. 6).

Per entendre aquests discursos, però, cal mirar molt més enllà d'individus o forces polítiques. Si ens fixem en la definició de racisme que fa Van Dijk podem veure com, més enllà d'actituds individuals o de programes polítics, estem parlant d'un sistema de dominació i desigualtat social, que en el món occidental sovint ha significat la dominació d'una majoria “blanca” davant de minories racialitzades. Aquesta dominació es manifesta en pràctiques quotidianes que van des de les creences, actituds o imatges estereotipades de l'altre fins a formes de discriminació, marginalització, exclusió o problematització (van Dijk, 2006, p. 17). Aquest sistema, a la vegada, és legitimat per un conjunt de creences, una forma de coneixement socialment compartit (Giró, 2006, p. 8)

Tot i que sovint el racisme s'atribueix a l'extrema dreta, als altres, o simplement es veu com un fet del passat, hi ha pràctiques que continuen arrelades en la nostra vida quotidiana i en moltes de les estructures de les nostres societats (van Dijk, 2007, p. 28). A Europa, malgrat el discurs de tolerància i integració es continuen desenvolupant polítiques antiimmigració de contenció i control policial

en unes fronteres convertides en fortaleeses. Mentre que el capital i els béns traspassen totes les fronteres, aquestes es tanquen i es militaritzen per frenar el moviment de persones, violant drets elementals (Sandoval, 2009, pp. 19-28).

Tot i que en moltes ocasions la base per l'extensió del racisme està en el desconeixement, la ignorància, els estereotips o els prejudicis associats a certs col·lectius (Giró, 2006, p. 8), van Dijk afirma que per entendre i combatre les pràctiques racistes cal mirar cap als discursos de les "élits": polítics, mitjans, acadèmics o institucions escriuen i parlen i a través dels seus discursos reproduïxen creences, ideologies i pràctiques discriminatòries que són interioritzades pel conjunt de la societat.

Només cal fixar-se en les xifres per veure que a Espanya encara queda molt camí per fer a l'hora d'erradicar creences o actituds discriminatòries. Tot i que la percepció de la immigració com un fenomen positiu ha augmentat des de 2011, el 2017 el 46% de la població encara en feia una valoració negativa, segons dades de l'enquesta del CIS d'aquell any. Un 65,8% dels enquestats afirmava que el nombre d'immigrants era elevat (34,2%) o excessiu (31,6%). El 60,9% creia que els immigrants rebien bastant o molta ajuda estatal, i el 65,5% creien que reben més del que aporten. D'altra banda, de 2016 a 2017 s'havien endurit algunes opinions respecte a la immigració: un 71,1% creia que s'havia d'expulsar aquells immigrants que haguessin comès algun delictes, un 56,2% preferia contractar un espanyol abans que un immigrant, un 48% estava a favor de les protestes contra l'edificació de mesquites en els seus barris i un 35,7% estaven a favor d'excloure una alumna de l'escola per portar el vel (Fernández, Valbuena i Caro, 2017, pp. 73-76). Destaca el fet que el percentatge de persones que creien que un partit d'ideologia racista o xenòfoba tindria acceptació a Espanya arriba a la seva xifra més elevada els anys 2016 i 2017 (Fernández, Valbuena i Caro, 2017, p. 77), augurant l'auge que viuria Vox només un any més tard.

Més enllà de creences o prejudicis, el racisme segueix impactant en la vida de les persones en forma de violència física o institucional. Els delictes d'odi per motius racistes constituïen l'any 2019 el 30,2% d'aquest tipus de delictes en el conjunt de l'Estat, amb 515 casos en un any. Això, a més, suposava un augment de més del 20% respecte a l'any anterior (Ministerio del Interior, 2019). L'any 2020, malgrat la situació excepcional causada per la pandèmia, SOS Racisme va atendre a Catalunya 182 situacions constitutives de racisme. En el seu informe anual també denunciaven que durant l'estat d'alarma s'havia produït un augment dels abusos policials i de les parades per perfil racial. Més enllà d'això, defensaven que la discriminació racista en l'accés i el gaudi de l'habitatge "és

estructural i està normalitzada”, recordant l’incendi d’una nau a Badalona on hi vivien més d’un centenar de persones (SOS Racisme, 2020).

Cal entendre doncs el racisme com un conflicte del qual és necessari establir-ne les causes, els interessos i les responsabilitats de cada actor per tal de trobar-hi respostes (Giró, 2006, p. 6).

2.2 Què significa conflicte? La cultura de pau i el conflicte com a oportunitat

2.2.1 El concepte de conflicte en la cultura de pau i la transformació de conflictes

Els conflictes són inherents a la nostra vida i han estat sempre presents en les nostres societats (Calderón, 2009, p. 61). Les persones som éssers socials, i per tant ens relacionem constantment els uns amb els altres. Els conflictes són simplement el resultat de les tensions, les desigualtats i les confrontacions entre actors amb interessos i objectius diferents que poden ser incompatibles entre si. Els conflictes, per tant, no són d’entrada ni bons ni dolents, sinó que això dependrà de la gestió que se’n faci (Hueso, 2000, p. 128).

Allunyant-se de les connotacions negatives que encara té per la majoria de la societat, des dels estudis per la pau es defineix el conflicte com una oportunitat pel progrés humà (Calderón, 2009, p. 67). Un dels investigadors més importants en el camp dels estudis per la pau, Johan Galtung, afirma que els conflictes, tot i ser problemàtics, també poden portar a actituds constructives i a diàlegs profunds tant amb un mateix com amb els altres sobre el conflicte i les seves arrels (Galtung, 1996, p. 71).

Que el conflicte sigui inherent a la societat, per tant, no significa que la violència ho sigui. Segons Galtung, la violència és el fracàs en la transformació del conflicte (Hueso, 2000, p. 128). En una societat amb una cultura arrelada de pau les persones haurien de ser capaces de buscar solucions als conflictes per mitjans pacífics, de manera empàtica i creativa (Hueso, 2000, p. 132). En cas contrari, el conflicte pot derivar fàcilment en actituds d’odi i en una espiral de violència.

La violència, però, no només és la conseqüència dels conflictes; també en pot ser la causa (Hueso, 2000, p. 129). Més enllà de la violència directa o violència manifesta (que pot ser tant física com verbal o psicològica), Galtung diferencia dos tipus més de violència: la violència estructural i la violència cultural. La violència estructural és aquella que es troba incrustada en les pròpies

estructures i en els sistemes polítics, socials i econòmics en els que vivim. La violència cultural, d'altra banda, són tots aquells elements culturals i simbòlics que s'utilitzen per justificar o legitimar la violència directa o estructural. Es tracta, doncs, de discursos presents a les societats i d'assumpcions compartides per un grup de manera subconscient, i que per tant no són discutides (Galtung, 1996, p. 8). Així, per entendre i treballar el conflicte és necessari aprofundir en la cultura i l'estructura social on s'origina (Hueso, 2000, p. 127).

Treballar per la pau, doncs, significa treballar per eliminar totes les violències que travessen les persones, creant a la vegada unes estructures i unes relacions més pacífiques i sostingudes (Lederach, 2007, p. 54). Per dur a terme aquest procés, però, és necessari entendre el conflicte en tota la seva complexitat. Lederach proposa una definició dels conflictes basada en un triangle de tres vèrtexs (3P) on hi trobem les persones o *actors* – totes les persones implicades, amb més o menys influència, i amb la seva particular visió sobre el conflicte –, el *conflicte* en si – els interessos de cadascú i les diferències i valors que els separen – i el *procés* – la dinàmica del conflicte i com s'expressa – (Lederach i Chupp, 1995, p. 88). Alhora, cal tenir en compte que cadascun dels actors tindrà la seva pròpia visió sobre el conflicte i viurà el procés d'una manera diferent, obtenint per tant gairebé un triangle diferent per cadascun dels actors (Giró, 2006, p. 12).

A partir d'aquí es pot començar a treballar en la transformació del conflicte. Des dels estudis per la pau l'objectiu no és només resoldre el conflicte, sinó aprofitar la capacitat transformadora del procés com una oportunitat per transformar les relacions i els sistemes on tenen lloc (Lederach, Neufeldt i Culbertson, 2007, p. 17). Això converteix als actors en els protagonistes del procés, sent conscients i treballant les seves capacitats per fer front al conflicte present i als que puguin arribar en un futur (Calderón, 2009, p. 76).

La base de la pràctica per la pau, doncs, va molt més enllà d'acords de pau i de solucions a conflictes armats; té lloc en el nostre entorn, en el nostre dia a dia i la nostra vida quotidiana. Una societat que sigui capaç de pensar els conflictes de manera complexa i de gestionar-los amb creativitat i de manera no-violenta serà una societat capaç de crear relacions i estructures pacífiques (Fisas, 1998, p. 6).

2.2.2 Els mitjans com a mediadors i agents en el conflicte

Els conflictes són la matèria primera de la informació en els mitjans, tal com afirmen Giró i Jarque (2006, p. 254) en el seu estudi sobre premsa escrita i immigració. Tenint en compte el paper que juguen els mitjans en les nostres societats, la manera com ho representin tindrà un impacte en la representació mental d'aquests conflictes i, per tant, en com ens construïm la pròpia imatge i la dels altres.

Així, tot i que els mitjans poden tenir una enorme influència perpetuant la cultura de la violència, també poden ser part activa en la creació d'una cultura de pau. En aquest sentit, Fisas destaca la importància que poden tenir a l'hora d'interpretar la realitat, promoure el diàleg intercultural i educar en la justícia. Tot i així, encara predomina en els mitjans una visió dramàtica i violenta dels conflictes, que els presenta com a inevitables i impossibles de solucionar (Fisas, 1998, p. 9).

De fet, la tasca que es fa des de la transformació de conflictes en l'etapa de diagnosi no dista molt del que fan els mitjans: analitzar el conflicte, contextualitzar-lo i explicar-lo. Els objectius de la diagnosi definits per Galtung – traçar un mapa el més complex i exacte possible del conflicte amb tots els actors, els seus objectius, el seu comportament, i tenint en compte també aquells aspectes més profunds i els condicionants històrics (Galtung, 1996, p. 1) – bé podrien aplicar-se a la feina dels periodistes a l'hora de cobrir un conflicte.

Sovint, però, la manera com es representa un conflicte per part dels mitjans mostra només la tensió d'un moment donat, quedant-se en la capa superior i ignorant tota l'acumulació de conflictes que sovint hi ha darrere, i que conformen la “situació de conflicte” (Giró, 2008, p. 7). Si tenim en compte el triangle de Lederach compost pels actors, el conflicte i el procés, per oferir una visió el més complexa possible del conflicte els mitjans haurien “d'informar dels tres vèrtexs de forma acurada i completa” (Giró, 2006, p. 12). No només això, sinó que els mitjans, en tant que constructors de discursos i narratives, també poden tenir un paper en canviar certes narracions viciades pel conflicte i oferir punts de vista i solucions noves i creatives, bevent de les principals teories de la mediació (Pérez, 2015, pp. 118-121).

En definitiva, el discurs dels mitjans està ple de “grietas, de espacios, en los que sí que se trabaja de otra forma, para construir convivencia, cooperación, paz, atendiendo a las causas profundas de la violencia y explorando soluciones” (Giró, 2008, p. 10). Així, de la mateixa manera que poden

exacerbar un conflicte, els mitjans també poden ser actors vitals en la seva transformació i una plataforma pel diàleg i la convivència.

2.2.3 Periodisme de pau, periodisme de convivència

Tenint en compte la gran influència que poden tenir els mitjans de comunicació en el desenvolupament d'un conflicte, Galtung defensa la responsabilitat dels periodistes a l'hora de cobrir-los i explicar-los. Així, desenvolupa una teoria del que anomena "periodisme de pau", centrat en el conflicte i en la seva transformació i oposat a un "periodisme de guerra" centrat en la violència i la guerra (Galtung, 2003).

Així, un periodisme de pau hauria d'explorar totes les parts del conflicte (actors, objectius, interessos) des d'una perspectiva en què tots puguin guanyar ("*win-win orientation*"), mentre que un periodisme de guerra se centraria en la confrontació des d'una perspectiva de suma-zero, presentant un resultat en què només un pot ser el guanyador.

Mentre que un periodisme de guerra mostraria el problema com un conflicte emmarcat en un espai i temps concret i delimitat, un periodisme de pau hauria d'intentar anar més enllà i mostrar totes les causes i conseqüències del conflicte en la seva interpretació més àmplia, tenint en compte també els condicionants històrics i culturals.

Un periodisme de pau hauria d'intentar mostrar els conflictes de manera transparent, mentre que el contrari mostraria les guerres com a fets opacs i secrets.

El primer hauria de treballar per donar veu i humanitzar totes les bandes del conflicte, mentre que el segon mostraria una perspectiva de nosaltres-ells, mostrant els "altres" com el problema i deshumanitzant-los.

Un periodisme de pau hauria de ser proactiu i treballar en la prevenció, oposant-se a un periodisme de guerra sempre reactiu, esperant a l'esclat de la violència abans de posar-hi el focus. A més, mentre que des del periodisme de guerra el focus sol posar-se només en els efectes visibles de la guerra (morts, ferits, danys materials), des del periodisme de pau s'haurien de visibilitzar tots els efectes de la violència, que també poden incloure el trauma o el dany a les estructures o la cultura d'una societat.

El periodisme centrat en la pau hauria d'estar sempre orientat a la veritat, exposant totes les falsedats, i orientat a les persones, posant el focus en aquells que pateixen més, en els causants de la violència i en aquelles persones que treballen per la pau. Això s'oposaria a un periodisme de guerra amb tendència a visibilitzar només les falsedats dels "altres" i a centrar-se en el "seu" patiment.

Finalment, mentre que un periodisme de guerra estaria orientat a la victòria, centrant-se en els tractats, les institucions i el control de la societat – deixant així la porta oberta al següent conflicte –, un periodisme de pau hauria d'orientar-se a les solucions, posant el focus en les iniciatives de pau i en les estructures i la cultura d'una societat de pau, i continuaria posant el focus en la resolució, la reconstrucció i la reconciliació.

Tot i que aquesta teoria va ser desenvolupada centrant-se especialment en contextos de conflictes bèl·lics, Galtung defensa que també és aplicable a tots aquells contextos de conflicte i violència, sigui quina sigui (Galtung, 2006, p. 3). Més enllà de les situacions de violència bèl·lica, aquest esquema és també aplicable a situacions de conflicte social i comunitari com el que es tracta en el present treball. Un periodisme de pau, o periodisme de convivència com l'anomenen Giró i Muixí (2011, pp. 21-24), pot afavorir el diàleg entre les parts i promoure l'empatia i la comprensió mútua, mostrant la dimensió humana de totes les parts i creant la confiança per assentar les bases pel diàleg.

Al llarg dels anys s'han fet diverses crítiques al periodisme de pau per atorgar als mitjans una responsabilitat en la resolució dels conflictes que no els pertoca, per anar en contra de la pròpia subsistència dels mitjans (Hanitzsch, 2004, p. 483) o pel risc d'acabar fent "*peace-propaganda*" (Kempf, 2007, p. 2). Tot i així, continua sent un marc d'anàlisi necessari per estudiar el paper que juguen els mitjans de comunicació en els conflictes que cobreixen i el rol que poden tenir com a constructors de pau.

2.3 Infants i joves migrants sols a Catalunya

2.3.1 Marc legal: entre la protecció a la infància i el control migratori

Quan es parla de menors no acompanyats, sovint les lleis de protecció a la infància xoquen amb les regulacions en matèria de migració. Al llarg dels anys s'han anat introduint marcs jurídics en la

protecció d'aquest col·lectiu, a la vegada que les regulacions en matèria de migració també han evolucionat.

A nivell internacional el principal instrument jurídicament vinculant en matèria de protecció a la infància és la Convenció dels Drets de l'Infant, adoptada per l'Assemblea general de les Nacions Unides l'any 1989 i ratificada per Espanya. La Convenció recull els drets de tots els infants menors de 18 anys basant-se en principis com la no-discriminació, l'interès superior de l'infant, el dret a la vida, la supervivència i el desenvolupament o la participació. Més endavant, el Comitè dels Drets de l'Infant va emetre l'Observació General núm.6 sobre el tracte de menors no acompanyats i separats de la seva família fora del país d'origen, on definiria el concepte de menors no acompanyats com a “aquells menors que estan separats de tots dos pares i altres parents i no estan sota la cura d'un adult al que, per llei o costum, incumbeix aquesta responsabilitat” (Nacions Unides, 2005).

A nivell europeu, no és fins a l'any 1997 que s'emet una resolució del Consell relativa als menors no acompanyats nacionals de tercers països³. En aquesta, els drets dels infants es barregen amb el control de fronteres, definint la posició vulnerable dels infants i la necessitat de garantir-ne una atenció adequada tot recordant als països que cal evitar l'entrada de menors no acompanyats al territori i que caldrà prioritzar el retorn del menor al seu lloc d'origen sempre que sigui possible. La resolució és recollida posteriorment en diverses directives del Consell de la Unió Europea⁴, que destaquen l'interès superior del menor, la necessitat d'assegurar-ne la representació el més ràpid possible per part de l'estat o l'accés a l'educació en les mateixes condicions que els locals (Consorti de Serveis Socials de Barcelona, 2017, p. 1). Finalment, la Resolució del Parlament Europeu de 12 de setembre de 2013 sobre la situació dels menors no acompanyats a la UE fa una sèrie de recomanacions i destaca que la protecció del menor, i no les polítiques d'immigració, han de ser el principal rector dels estats i de la UE en aquest àmbit. També condemna les “llacunes existents en matèria de protecció” i denúncia les condicions d'acollida i les violacions dels drets fonamentals dels menors migrats sols en alguns estats membres, alhora que critica les tècniques mèdiques utilitzades per determinar l'edat i demana una millora en la recollida de dades per part dels estats⁵.

³ Resolución del Consejo de 26 de junio de 1997 relativa a los menores no acompañados nacionales de países terceros OJ C 221, 19.7.1997, p. 23–27

⁴ Veure directives del Consell de la Unió Europea 2001/55/CE, 2003/9/CE i 2003/86/CE9.

⁵ Resolución del Parlamento Europeo, de 12 de septiembre de 2013, sobre la situación de los menores no acompañados en la UE (2012/2263(INI))

A nivell estatal, és la llei d'estrangeria⁶ la que defineix els procediments d'acollida a seguir quan es localitza un infant no acompanyat. Més endavant s'hi aplica una reforma mitjançant la Llei orgànica 2/2009 en la qual s'estableix la col·laboració entre l'Administració Central, comunitats autònomes i ajuntaments per coordinar les seves accions a l'hora d'atendre els menors no acompanyats i s'explica també el procés de determinació d'edat. També reflecteix el dret a l'educació o l'assistència sanitària d'aquests infants, així com la necessitat d'un protocol marc en relació amb els menors no acompanyats, impulsat finalment l'any 2014. Destaca el fet que una gran part dels articles tant de la llei d'estrangeria com del protocol estan orientats a regular el retorn del menor al país d'origen, malgrat que avui pràcticament no s'estan fent repatriacions de menors (UNICEF, 2019).

Finalment, a nivell autonòmic l'article 166.3a de l'Estatut de Catalunya atorga a la Generalitat la competència exclusiva en matèria de protecció de menors (Consorti de Serveis Socials de Barcelona, 2017, p. 3). El marc principal és la Llei 14/2010, de 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència. En l'article 43 destaca que és l'Administració de la Generalitat qui ha de prestar el servei de primera acollida als menors no acompanyats, i que les administracions públiques han de fomentar la integració social dels infants. En l'article 15 també destaca que "les prestacions de serveis i econòmiques necessàries per a complir les mesures de protecció dels infants o els adolescents en situació de risc o desamparament tenen el caràcter de prestacions garantides". També destaca en els articles 151 i 152 que un cop assolida la majoria d'edat l'Administració "ha de facilitar l'orientació, la formació i el suport necessari (...) sempre que es compleixin els requisits establerts pels programes d'autonomia personal". Per tant, poden atorgar "les mesures assistencials que consideri necessàries", tant de caràcter econòmic, jurídic o social, o bé permetent allargar l'estada al centre fins als 21 anys.

Des que un infant o jove és detectat per algun cos de seguretat, un equip de serveis socials o alguna altra autoritat o institució, s'inicia tot un procediment per determinar la seva identitat i si es tracta o no d'un menor d'edat, i per tant si haurà de rebre la tutela de l'Administració. Se l'acompanya a la Fiscalia de Menors perquè se'l pugui identificar, i en aquells casos en què hi hagi dubte sobre la seva edat Mossos demana a Fiscalia que es facin els tràmits de determinació d'edat. Això es fa a partir d'unes proves òssies realitzades per personal sanitari i forense. Si finalitzat aquest procediment es determina que es tracta d'un menor d'edat, queda a disposició de la DGAIA, que

⁶ Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social (BOE-A-2000-544)

n'ha d'assumir la tutela i acollir-lo en un centre. En cas contrari, el jove queda en un buit administratiu i legal, a mercè de la llei d'estrangeria (Mañas, M. i Menta, N., p. 94). Fins fa poc aquestes proves d'edat, molt qüestionades per entitats, professionals de l'advocacia i organismes com el Síndic de Greuges pel marge d'error que comporten, es realitzaven fins i tot en joves que comptaven amb documentació vàlida⁷. A partir de desembre de 2020, però, la Generalitat va emetre una nova directiva que acabava amb les proves d'edat en aquells casos en què hi hagués un document vàlid⁸.

2.3.2 Evolució del fenomen d'arribada d'infants i joves migrats sols a Catalunya

L'arribada de menors estrangers sols a Catalunya es va començar a detectar entre els anys 1997 i 1999. En un inici la majoria procedien del nord del Marroc, sobretot de Tànger. Més endavant, entre el 2000 i el 2006, la zona de procedència majoritària es va ampliar a tot el Marroc, va augmentar el nombre d'arribades i es van començar a crear dispositius específics (Consorti de Serveis Socials de Barcelona, 2017, p.5).

L'any 2006 es va crear el programa Catalunya-Magrib amb l'objectiu de potenciar el retorn voluntari dels joves que havien arribat aquí i de formar-los i oferir-los pràctiques professionals al país d'origen (Departament de Treball, Afers Socials i Família, n.d). El programa, però, es va cancel·lar l'any 2011 a causa de les retallades i va ser molt discutit per organitzacions que treballaven en la cooperació entre Catalunya i Marroc. Criticaven que el concepte de “retorn voluntari” va implicar pressions als joves per acceptar, fent que molts tornessin a emprendre de nou un viatge migratori més endavant, i que mai es van retre comptes per saber on anaven a parar els més de 5,5 milions d'euros de finançament públic ni què va passar quan es va cancel·lar el projecte de manera sobtada (González, 2020).

A partir de l'any 2006 les arribades des del Marroc es van reduir i van augmentar els menors arribats des de l'Àfrica Subsahariana, especialment de Senegal i Gàmbia. Això va fer que entre 2010 i 2011, davant la davallada d'arribades, s'eliminessin recursos de primera acollida. Fins a l'any 2015 les

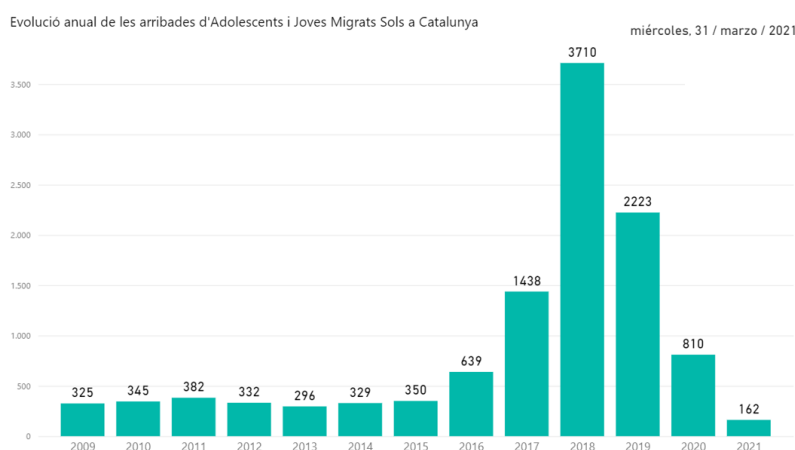
⁷ Organitzacions com el Síndic de Greuges (2018, pp. 10-11) o Save the Children (2018, p. 79) denunciaven la vulneració de drets que suposa realitzar aquest tipus de proves a joves amb documentació que els acredita com a menors. Fins i tot des de la Convenció sobre els Drets de l'Infants de les Nacions Unides (2018, p. 14) es mostrava preocupació per la “utilització de mètodes intrusius de determinació de l'edat, fins i tot en els casos en què els documents identificatius semblen autèntics”.

⁸ Directriu general d'actuació 6/2020 per la qual es regula la gestió de l'expedient de desemparament dels infants i els adolescents immigrants no acompanyats (2020)

xifres s'estabilitzen en unes 350 arribades, la majoria del nord d'Àfrica (Consorti de Serveis Socials de Barcelona, 2017, p. 6).

Des de finals de 2015 i a partir de 2016, però, el nombre d'arribades va augmentar molt ràpidament. L'any 2016 van arribar a Catalunya 684 menors i es van haver d'impulsar mesures d'emergència. Un informe del Consorci de Serveis Socials de Barcelona de 2017 destaca les greus dificultats pel sistema i descriu uns recursos i uns professionals desbordats. En el moment de l'elaboració d'aquest informe les dades ja havien augmentat un 86,4% respecte 2016. Els recursos de la DGAIA es trobaven saturats, els centres estaven sobreocupats com a mínim un 20% i s'havien hagut d'obrir altres espais temporals com albergs o cases de colònies per evitar que els menors arribats haguessin de passar nits a la comissaria o al carrer. Fins i tot admetien que havien entrat en situació d'incompliment en no poder donar l'atenció necessària a aquests infants i joves tal com obliga la llei (Consorti de Serveis Socials de Barcelona, 2017, pp. 12-13).

Si el 2017 la situació ja era crítica, el 2018 va ser l'any del col·lapse. De les 1438 arribades de l'any 2017 es va passar a 3710 l'any 2018. Entre juny del 2017 i desembre del 2018 es van crear 158 centres d'emergència (Departament de Treball, Afers Socials i Família, 2019). Els mitjans es van fer ressò dels infants i joves acabats d'arribar que passaven nits a les comissaries per la manca de recursos d'emergència i el col·lapse del sistema d'identificació⁹. No va ser fins al mes de novembre de 2018 que el nombre d'arribades es va començar a reduir (EFE, 2018).

Font: Generalitat de Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. Secretaria d'Infància, Adolescència i Joventut

⁹ Veure, per exemple, Bosch i Navarro (2019) i Esparch (2018)

La situació d'emergència va fer que la DGAIA es veiés obligada a obrir nous centres i equipaments de manera urgent, sense poder fer per tant una planificació prèvia o un treball amb el territori i el veïnat d'aquests espais. En alguns municipis es van viure reaccions de rebuig i estigmatització de la comunitat, arribant fins i tot a produir-se accidents violents i atacs a centres. A més, la situació de col·lapse va provocar que augmentessin els escapoliments tant de les comissaries com dels centres de la DGAIA, incrementant per tant la presència d'infants i joves al carrer o en pisos ocupats i alimentant la percepció negativa per part d'una part de la ciutadania (Mañas i Menta, 2019, p. 94). Algunes entitats com el Síndic de Greuges van denunciar que la urgència amb què s'havien creat les noves places afectaven la qualitat de la protecció dels menors. També posaven en relleu els dèficits estructurals històrics del sistema d'acollida, amb una inversió en polítiques d'infància inferiors a la mitjana espanyola i europea, i la necessitat de reformes i d'una millor planificació (Síndic de Greuges, 2018, pp. 5-8).

Finalment, l'elevat nombre de joves que arribaven amb edats properes als 18 anys i el col·lapse també del circuit administratiu provocava retards en la tramitació dels papers per regular la seva situació, fent que molts arribessin a la majoria d'edat en situació administrativa irregular i sense recursos (Mañas i Menta, 2019, p. 94).

A partir de 2019 la xifra es comença a reduir i es manté en nombres més estables, i durant el 2020 les arribades disminueixen considerablement a causa de la situació de pandèmia provocada per la COVID-19 (Mandeu, 2020). Malgrat això, l'elevat nombre de joves que arriben a la majoria d'edat unit a la manca de recursos i a la dificultat per aconseguir papers fa que molts segueixin sortint del sistema de protecció sense poder treballar o tenir una autonomia (Colell, 2019).

2.3.3 Els infants i joves migrats sols als mitjans

Des que es detecta la presència de menors migrats sols a Catalunya, l'any 1997, els mitjans es comencen a fer ressò del fenomen. El setembre de 1998 el Diari Avui publicava un reportatge sobre "els nens del carrer", fet que va empènyer a la resta de mitjans a parlar-ne, creant un primer boom que posteriorment va anar desapareixent (Ramoneda, 2005, p. 15).

A partir de llavors, els mitjans han anat traient el tema en menor o major mesura en funció de la situació de cada moment, alternant entre punts àlgids en què la majoria de mitjans se'n fan ressò i èpoques en què el tema queda "a la nevera". L'interès ha anat sovint paral·lel als dos cicles

migratoris més recents: el primer durant la primera dècada dels 2000, amb el pic l'any 2008, i el segon a partir de 2016 i 2017, amb el pic l'any 2018 (Gómez-Quintero, C.Aguerri, i Gimeno-Monterde, 2021, p. 2).

Ja en aquell primer cicle de principis dels 2000 es pot veure com la cobertura que en fan els mitjans sovint tendeix a la criminalització i la discriminació del col·lectiu. En un estudi de la cobertura mediàtica dels “fets de Melilla”¹⁰ de 2002 per part de quatre diaris catalans, Ramoneda afirma que la contextualització del conflicte i la descripció dels actors és sovint incorrecta o parcial. Dels menors s'explica la conflictivitat, donant una presència important als problemes que suposen per l'Administració i deixant en un segon pla els problemes que pateixen els propis menors. A més, els fets solen presentar-se descontextualitzats, situant-los tan sols en el present immediat. La major part de la informació és negativa, i mediàticament deixen d'existir quan no hi ha conflicte. També hi ha una gran disparitat pel que fa a les fonts, que solen ser majoritàriament institucionals o policials, mentre que els propis nens rarament són fonts directes. Malgrat això, també es troba l'altra cara de la moneda: un discurs paternalista vinculat a la pena, que remarca la superioritat de la societat d'acollida. Amb tot, pesen més les condicions d'immigrants i indocumentats que les de menors sols. Finalment, els menors són tractats sovint com a col·lectiu, tendint a una despersonalització i vinculant una acció individual a tot el col·lectiu (Ramoneda, 2005, pp. 27-38).

Si ens fixem en els darrers anys podem veure com entre 2017 i 2019, coincidint amb l'increment d'arribades, augmenta també la presència d'aquest col·lectiu als mitjans de comunicació (Gómez-Quintero, C.Aguerri i Gimeno-Monterde, 2021, p. 8). Un estudi sobre els discursos de quatre diaris - en aquest cas d'àmbit estatal – al voltant del terme “mena” durant aquells anys destaca encara com s'aborda el tema desconectat de la seva visió global i sense tenir en compte l'experiència migratòria. També es posa en relleu tot l'imaginari que s'ha creat al voltant del terme “mena” i que porta a un discurs “asistencialista, criminalizador y moralista desde un enfoque adultocéntrico y nacionalista”. Destaca especialment el fet que aquelles peces informatives en què no s'utilitzen les sigles “mena” solen presentar una major contextualització geogràfica i una mirada més humana, personal i, en ocasions, humanitària i assistencialista. En canvi, aquelles peces que utilitzen el terme “mena” solen anar més vinculades a discursos enfocats a l'amenaça, la seguretat, la reprovació moral i la intervenció política (Gómez-Quintero, C.Aguerri i Gimeno-Monterde, 2021, pp. 95-103).

¹⁰ Els “fets de Melilla” dels que parla Ramoneda fan referència a un seguit de motins i fugues als centres d'acollida de menors durant el maig de 2002 a Melilla, ciutat fronterera amb Marroc (Ramoneda, 2005, p. 2)

A l'hora d'abordar l'arribada d'aquests infants i joves, doncs, prevalia sovint una connotació negativa, amb un discurs deshumanitzador – normalitzant la seva pèrdua de drets i mostrant-los com un problema - i fins i tot criminalitzador – amb titulars alarmistes i estigmatitzadors del col·lectiu –, alimentant així discursos xenòfobs i possibles agressions (Font, 2019). Sovint aquestes pràctiques anaven lligades també a “la manca de temps, de recursos i de diversitat” dels mitjans (Calvó, 2019). La manca de diversitat a les redaccions i en les fonts utilitzades s'uneix a unes condicions professionals precàries i a uns ritmes que sovint no permeten contextualitzar, aprofundir i formar-se més en el tema que es treballa.

Tot i així, en els mitjans també s'han anat trobant espais de reflexió, i també és possible trobar exemples de bones pràctiques on s'ofereixen cobertures en profunditat, explicant el context i abordant altres perspectives (Font, 2019). De la mateixa manera que els mitjans poden contribuir a l'estigmatització d'un col·lectiu, també poden tenir una funció en la promoció dels seus drets i la denúncia de les carències del sistema i les males pràctiques. Així, els mitjans poden contribuir a implicar el conjunt de la societat en la labor protectora cap als menors que es troben en situació de desemparament (Síndic de Greuges, 2019, pp. 5-6). Cal tenir en compte que en aquest tipus d'informació els drets dels nens prevalen per sobre de qualsevol altra consideració, especialment pel que fa a la pròpia intimitat i imatge, i que cal que els mitjans reflecteixin les raons que porten aquests nens a migrar i parin atenció a les seves emocions i vivències (Aldeas Infantiles SOS, 2019, pp. 1-27).

3. Objectius i metodologia

Objecte d'estudi

L'objectiu d'aquest treball és analitzar les visions dels diferents actors rellevants sobre la situació de conflicte al voltant dels infants i joves migrats sols i sobre la cobertura mediàtica que se n'ha fet, veient quin paper atorguen als mitjans i quina crítica en fan, per finalment relacionar-ho amb la teoria del periodisme de pau i la transformació de conflictes. Amb això, es pretén donar una visió el més complexa possible del conflicte al voltant d'aquests joves i del paper que juguen els mitjans de comunicació en la convivència, la solidaritat i la configuració d'una societat diversa i plural.

Objectius específics

Per dur a terme aquesta anàlisi, s'estableixen tres objectius específics:

O1: Fer una anàlisi crítica del conflicte al voltant dels infants i joves migrats sols, definint els actors implicats i la seva visió del conflicte (quin conflicte veuen, quines accions emprenen, quines propostes fan i com ho legitimen), i discutir les visions dels diferents actors.

O2: A partir de les entrevistes als diferents actors, analitzar com cada actor percep la cobertura que s'ha fet del conflicte i com creu que hauria de ser, determinant (a) com han parlat els mitjans dels diferents actors implicats, (b) com mostren el conflicte i (c) com segueixen el seu procés i evolució.

O3: Contrastar les visions dels diferents actors al voltant de la cobertura mediàtica amb el marc del periodisme de pau, per definir si segons la percepció dels actors s'ha dut a terme o no un periodisme a favor de la convivència, així com definir de quina manera els mitjans poden ser actors per transformar el conflicte.

Metodologia

La metodologia emprada han estat les entrevistes semiestructurades en profunditat realitzades a 19 actors implicats en menor o major mesura en l'àmbit dels infants i joves migrats sols: joves extutelats, administracions, educadors socials, entitats i associacions i mediadors. D'aquesta manera s'ha pogut analitzar allò que diuen, allò que expressen i com ho fan, entenent que no és possible analitzar el pensament i les creences profundes de les persones entrevistades, tot i que en ocasions es pugui parlar d'allò que "pensen" o "creuen".

En les diferents entrevistes, una primera part s'ha dedicat a discutir la seva visió sobre el conflicte per posteriorment analitzar-les a partir del triangle de les 3P explorat per John Paul Lederach (actors-conflicte-procés). Dins de la visió del conflicte, no només s'ha tingut en compte quin conflicte veuen, sinó quines accions duen a terme, quines propostes fan i com ho legitimen, utilitzant la taula emprada habitualment per l'Observatori de la Cobertura de Conflictes¹¹. Amb això es pretén fer una anàlisi complexa del conflicte a partir tant de les entrevistes com d'altres fonts bibliogràfiques (com ara notícies, comunicats o declaracions).

Posteriorment, una segona part s'ha dedicat a debatre la seva visió al voltant de la cobertura que han dut a terme els mitjans de comunicació en els darrers anys. S'ha explorat tant la percepció

¹¹ Veure taula 1 d'anàlisi del conflicte a annexes.

general sobre la visió del conflicte que han donat els mitjans com les experiències personals dels diferents actors en relació amb periodistes i mitjans. S'ha extret la visió de cada un d'ells, que s'ha analitzat utilitzant de nou el triangle de les 3P: com els mitjans han representat els diferents actors, com han parlat de la situació de conflicte i com han seguit el procés d'aquest¹². Finalment, s'han analitzat les visions dels diferents actors en el marc de la teoria del periodisme de pau de Johan Galtung.

4. Anàlisi crítica del conflicte al voltant dels infants i joves migrats sols

4.1 Actors

Per realitzar l'anàlisi s'han recollit les veus d'aquells actors implicats més directament en les vides i les trajectòries dels infants i joves migrats sols, així com en la seva inclusió a nivell de comunitat.

- **Els infants i joves migrats sols:** Nois i noies que han arribat aquí després d'un trajecte migratori sense acompanyament familiar i que en trobar-se en situació de desemparament són acollits sota la tutela de l'Administració. Per veure el conflicte de la forma més complexa possible és imprescindible comprendre que cada experiència és diferent, i que cada jove té la seva pròpia trajectòria que depèn de múltiples factors. Per tal d'obtenir les visions de joves que haguessin passat per aquesta experiència, s'ha dut a terme una entrevista amb tres joves extutelats: el Hachim, el Maruan, i l'Abdo. També s'ha realitzat una entrevista a Lamiae Abassi, membre de l'associació Exmenas, nascuda l'any 2018.
- **L'Administració:** A Espanya, la competència en matèria de protecció d'infància recau en mans de les Comunitats Autònomes. En el cas de Catalunya és la Generalitat de Catalunya, des de la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència, l'encarregada de tutelar els menors migrats sols. Per obtenir la visió d'aquest organisme, s'ha pogut dur a terme una entrevista amb Georgina Oliva, Secretària d'Infància, Adolescència i Joventut, i amb Natàlia Touzon, tècnica de comunicació del departament. Tot i així, des de totes les

¹² Veure taula 2 d'anàlisi de la cobertura dels mitjans a annexes

Administracions es duen a terme polítiques que impacten en aquests infants i joves, des de les regulacions estatals o europees a nivell d'immigració fins a les polítiques municipals. S'ha cregut d'especial importància comptar també amb la veu dels ajuntaments, una de les administracions amb menys competències en aquest àmbit però que viuen de primera mà tots els conflictes que es puguin generar. Per això, s'ha realitzat una entrevista amb la cap de premsa de l'Ajuntament de Torredembarra, Montserrat Pena, i amb dos membres de l'Ajuntament del Masnou: Domènec Cano, tècnic de comunicació, i Núria Creus, cap del Gabinet d'Alcaldia. Els dos municipis van viure atacs als centres de menors que acollien, a Torredembarra el 18 de febrer de 2021 i al Masnou el 4 juliol de 2019. També s'ha entrevistat a Albert Sales, investigador de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona que realitza tasques de suport i planificació de polítiques municipals per l'Ajuntament de Barcelona, i que ha aportat la visió de les actuacions que es duen a terme des de la ciutat.

- **Els educadors socials:** Són les persones que treballen més directament amb aquests joves en el moment en què es troben en un centre i que s'encarreguen de treballar tota l'acció socioeducativa al seu voltant. Per tal d'obtenir la perspectiva del col·lectiu s'ha entrevistat al vicepresident del Col·legi d'Educadors i Educadores de Catalunya, Lluís Vila, així com dos professionals amb una àmplia experiència amb infants i joves migrants sols, Neus Arnal i Mohamed El Bouhali. També s'ha inclòs la perspectiva d'un dels professionals que va treballar al centre del Masnou amb alguns dels joves entrevistats, Armand Safar.
- **Associacions i entitats:** Més enllà de les administracions, hi ha un ampli ventall d'entitats que treballen amb aquest col·lectiu, tant en el moment en què es troben sota el sistema de protecció com quan n'han de sortir en complir la majoria d'edat. La majoria de centres i recursos a Catalunya son gestionats per entitats, així que aquestes juguen un rol molt important en el sistema d'acollida. En aquest cas s'han entrevistat entitats que treballen l'acompanyament en el moment d'emancipar-se, com son Punt de Referència i Migra Studium. La primera és una entitat que treballa acompanyant joves tutelats i extutelats amb programes d'acollida i de mentoria, entre d'altres, i s'ha pogut parlar amb Berta Roig, de l'àrea de comunicació. La segona ofereix acollida, acompanyament, formació i atenció social i jurídica per a les persones migrants, i s'ha realitzat una doble entrevista amb Sanja Rahim, de l'àrea d'acollida, formació i sensibilització, i amb Marta Rojay, de l'àrea de

comunicació de l'entitat. També s'ha dut a terme una entrevista amb el director de Dar Chabab, un centre de dia per joves migrants en situació de vulnerabilitat i sensellarisme obert a Barcelona a finals del 2017. D'altra banda, s'ha entrevistat a Albert Parés, director de Noves Vies, una entitat que treballa des de l'àmbit legal duent a terme assessorament, formació, suport i intervenció jurídica, buscant sentències a favor per vetllar per la defensa dels drets d'aquest col·lectiu. Finalment, també s'ha realitzat una entrevista amb Natali Salazar, de l'àrea de comunicació de SOS Racisme, entitat que treballa per denunciar el racisme present en les nostres societats i que ha treballat també el tema de la infància migrant.

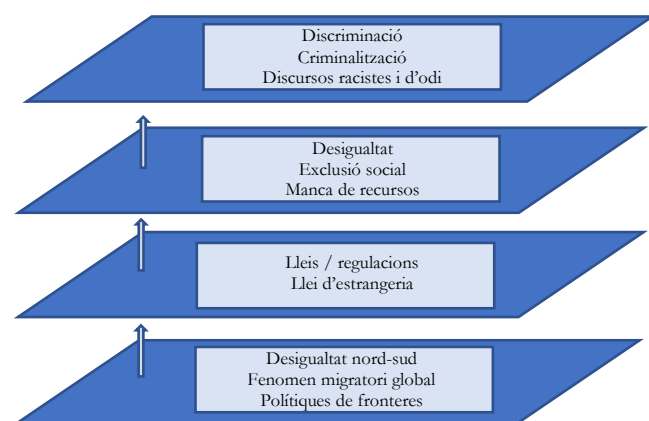
- **Mediadors comunitaris:** Per aquest treball s'ha considerat indispensable també escoltar la veu de persones del món de la mediació, un àmbit sovint desconegut però que cada vegada juga un paper més important en l'àmbit comunitari a l'hora de treballar els possibles conflictes que puguin sorgir. Per això, s'han incorporat les veus de dos professionals d'aquest àmbit: Eduard Carrera, coordinador del Postgrau en Resolució de Conflictes Públics i Mediació Comunitària de la Universitat de Girona, i Esther Luna, professora del Màster de Mediació de Conflictes de la Universitat de Barcelona i experta en mediació des de l'àmbit educatiu i de participació ciutadana.

4.2 Situació de conflicte

L'anàlisi d'aquest treball busca anar més enllà de situacions de conflicte puntuals i delimitades que es puguin donar. Quan es parla de conflicte, en realitat estem parlant d'un encavalcament de diferents conflictes que acaben esdevenint en el que Giró (2008, p. 7) anomena la "situació del conflicte", on podem trobar-hi des d'aquells conflictes més visibles a conflictes subjacents que poden passar més desapercibuts.

Per tal de fer una anàlisi el més complexa possible d'aquesta "situació del conflicte" s'ha utilitzat el gràfic utilitzat per Giró a *Enfoques crítics en el anàlisis del discurso mediático sobre conflictos*, que permet visualitzar les diferents capes presents en el conflicte. Així, tenint en compte les visions dels actors entrevistats i recollint altres fonts com ara peces informatives o declaracions, la situació de conflicte

al voltant dels infants i joves migrats sols es podria il·lustrar en el següent gràfic:

Migracions, fronteres i desigualtat nord-sud

L'arribada d'infants i joves s'emmarca en un fenomen molt més ampli. Cada trajecte migratori és únic i pot estar mogut per motivacions molt diferents, però en l'arrel de moltes d'aquestes migracions s'hi troba una profunda desigualtat entre el nord i el sud global, que fa que molta gent decideixi deixar casa seva per buscar una vida millor. "Ningú deixa casa seva perquè sí, d'un dia per l'altre", diuen des de Migra Studium, sinó que "darrere hi ha uns motius de pes, com pot ser el canvi climàtic, la desigualtat econòmica, l'atur... cal ser conscients de que és tot això el que mou a les persones a migrar". Lluís Vila, vicepresident del CEESC, posa de manifest la importància de veure-ho com un problema global, estructural, de nord-sud i lligat a la injustícia social: "Vivim en una Europa amb fronteres blindades, però que ahora necessita els pobres pels seus recursos naturals i la seva mà d'obra". La migració, a més, esdevé sovint un joc polític entre països: "Espanya ho fa respecte a Europa, dona'm més recursos perquè estan arribant molts immigrants, vull més diners, i el Marroc fa el mateix, doneu-me diners per frenar les fronteres. Però tampoc frenen les fronteres realment. És un joc. Les fronteres estan obertes quan volen", assenyala Mohamed El Bouhali, educador social. El mateix destaca Lamiae Abassi, membre d'Exmenas.

Segons un informe del CIDOB, s'estima que un 59,9% d'aquests joves que han arribat a Catalunya han emigrat per falta d'expectatives al seu país d'origen, seguits d'un 54,7% que fugin de la pobresa, i un 51% que ho fa per raons laborals (Arnal i Garcés, 2021, p. 1). Mentre que l'Abdo va trigar més a decidir-se, tant el Hicham com el Maruan tenien clar des de petits que volien marxar, i darrere d'aquesta decisió hi havia sobretot la manca d'oportunitats. Alguns ho fan d'amagat de la família,

mentre que en altres casos és la pròpia família la que inverteix en el viatge del jove. Això també provoca una “parentalització” d’aquests joves, que esdevenen d’alguna manera els encarregats de sustentar la família, com destaca Oriol Janer, director del centre de dia Dar Chabab.

A les múltiples causes que poden motivar la partida, a més, s’hi afegeix sovint una visió idealitzada de la realitat d’aquí, motivada tant pel que veuen a xarxes com per la informació que reben d’aquells que ja estan aquí, que sovint prefereixen ocultar a les seves famílies la seva situació real. Els tres joves entrevistats coincideixen en afirmar que no tenien ni idea de què els esperava un cop arribessin aquí: “Cuando estas allí piensas que todo es fácil aquí. (...) entras en un centro, allí puedes conseguir los papeles y ya está. Ya puedes trabajar. Todo era mentira”, diu el Hicham. Molts veuen com amics i familiars fan el viatge, i volen seguir el seu camí per buscar-se una vida millor.

Llei d’estrangeria, el principal obstacle en l’emancipació

La gran majoria d’entrevistats coincideixen en un punt: la llei d’estrangeria és l’obstacle principal al qual s’enfronten aquests joves. La data que marca la diferència entre estar sota el sistema de protecció o a mercè de la llei d’estrangeria són els 18 anys: si un jove arriba aquí i es determina mitjançant la documentació o una prova d’edat que és major d’edat ja no tindrà dret a entrar al circuit de protecció. Les proves d’edat han estat molt criticades per entitats i professionals de l’advocacia com Parés per tenir un marge d’error de fins a 2 anys. Des de Noves Vies han portat diversos casos als tribunals en què s’havien realitzat proves d’edat a menors amb documentació, guanyant tots els casos. Finalment, la DGAIA va emetre recentment una directriu per determinar que no es realitzin proves d’edat a joves amb passaport, però segueixen sent un mecanisme utilitzat per determinar l’edat d’aquells sense documentació vàlida, decidint així quin serà el seu itinerari. L’any 2019 un jove guineà es va suïcidar després que la prova d’edat determinés que era major d’edat (Colell, 2019). Per alguns, ocultar la seva edat és l’única manera de rebre algun tipus d’ajuda: els tres joves entrevistats van entrar al centre havent complert ja la majoria d’edat.

Fins i tot si es determina que són menors i són tutelats per l’Administració, un cop fan la majoria d’edat només disposen (si se’ls ha pogut tramitar a temps) d’un permís de residència, que no els permet treballar i que a més han d’anar renovant. Darrerament, dues sentències del Tribunal Suprem posaven encara més difícil fer aquesta renovació, tal com remarquen des de Noves Vies. El Maruan destaca que molts joves que tenien papers ara els estan perdent en no poder-los renovar. Sense aquest permís de residència es fa molt més difícil l’accés a serveis, prestacions o programes de formació.

Aconseguir un permís de treball és encara més difícil: requisits com ara tenir un contracte de feina a jornada completa durant un any, en un context amb un atur juvenil molt elevat¹³, pràcticament n'impedeixen la inserció laboral. Molts, doncs, acaben sense papers quan surten del sistema de protecció i per tant sense la possibilitat de treballar. Des de Punt de Referència posen en relleu com això pot trencar completament l'itinerari d'emancipació dels joves: “El que sempre és un mur que està allà (...), la que et pot fer tornar enrere, és la llei d'estrangeria. És el que posa més dificultats, perquè tenim joves que han aconseguit accedir a estudis, tenim joves que estan treballant, joves que s'estan vinculant al territori des de coneixent una persona voluntària, o apuntant-se a fer futbol, o el que sigui, (...), però la llei d'estrangeria sempre està allà. I sobretot en aquests anys, que és des dels 18 fins als 23, no hi haurà tranquil·litat. Perquè encara que tinguis el permís de residència i treball després l'has de renovar. I per renovar-lo demanen molts requisits i és una batalla que mai s'acaba”.

La llei d'estrangeria impossibilita la seva integració laboral, afirma Neus Arnal, i fa que els educadors tinguin moltes menys eines per treballar amb ells. Albert Sales també defensa que “no hi ha manera de fer-los un acompanyament cap a una vida més o menys autònoma i adulta normalitzada perquè estan condemnats a la irregularitat administrativa”. Des d'Exmenas posen en relleu que aquestes dificultats per aconseguir papers i poder treballar afecten a tots, fins i tot als casos “exemplars”: “L'Administració està formada de manera que sentis que avances, però sempre hi haurà algun moment en què no podràs avançar, i hauràs de tornar enrere un altre cop”.

Des de DGAIA també destaquen la necessitat d'una reforma per tal de facilitar la regularització d'aquests joves, un fet que no només garantiria drets, diuen, sinó que ajudaria a la cohesió social i a la promoció econòmica. Albert Parés critica la interpretació rígida i restrictiva que es fa de la normativa, i defensa que si els governs volguessin podrien ampliar-ne la interpretació i els requisits que se'ls demanen.

Desigualtat, exclusió social i manca de recursos

Les dificultats per obtenir un permís de residència i de treball que els permeti emancipar-se aboca molts d'aquests joves a la precarietat i l'exclusió social un cop compleixen la majoria d'edat. Les oportunitats escassíssimes que els ofereix la llei d'estrangeria condiciona els seus itineraris vitals, tal com destaca Janer, de Dar Chabab: “N'hi ha que se'n surten, i que se'n surten bé. Però el que els

¹³ L'any 2019 la taxa d'atur entre els joves de 16 a 25 anys era del 26,2%, segons dades de l'IDESCAT. L'any 2020 aquesta xifra ja s'havia elevat fins el 34,0%.

hi exigim és enorme. Per tant, tampoc no és estrany veure que hi hagi un grup important que tot això no ho puguin sostenir”.

Des de l'Administració cada vegada s'intenten implementar més mesures per acompanyar-los en l'emancipació un cop compleixen la majoria d'edat, com allargar la seva estada al centre¹⁴ o en un pis tutelat, proporcionar-los una prestació en funció del temps que han estat tutelats, o implementant programes que els permetin tenir un contracte i per tant poder obtenir un permís de treball. L'allargament de les mesures de protecció, però, fa que es col·lapsi llavors el sistema per dalt, ja que continuen arribant joves però els que hi ha no es poden emancipar.

A més, ja sigui per manca de recursos o perquè no “creen adherència” al sistema, des de totes les entitats denuncien que segueixen havent-hi joves que tard o d'hora acaben al carrer. Alguns fins i tot surten dels centres sense tenir informació ni saber què fer, com destaca Migra Studium, i sense que s'hagi treballat en la seva independència, segons Exmenas. Els tres joves extutelats entrevistats coincideixen en la manca de preparació en el moment de deixar el centre i en els pocs recursos que se'ls oferien. Un d'ells va haver d'anar a viure a un alberg i els altres dos van ser acollits per gent que coneixien.

A més, tal com diu Sales, alguns queden fora de tots aquests recursos per “no adherència al pla de treball”, lligant les oportunitats al bon comportament dels joves. Abassi denuncia el risc que això suposa: “No deixen de ser nens (...). Tu no li pots posar aquesta condició, o et portes bé o no et podré ajudar. No pots, perquè un nen la liarà, algun dia es portarà bé, un altre dia la voldrà liar...Però al final estem allà per educar”. Els tres joves també recorden totes les normes que havien de seguir al centre i la necessitat de portar-se bé en tot moment per aconseguir alguna cosa, podent ser expulsat en qualsevol moment per mal comportament.

La manca de recursos i les dificultats en trobar-se en situació irregular fa que sigui encara més difícil accedir a un habitatge, fet que aboca molts d'aquests joves a una situació de sensellarisme, ja sigui dormint al carrer o en infrahabitatges. En l'estudi “Qui dorm al carrer a Barcelona” de 2019 es posava de manifest que el nombre de joves entre 18 i 30 anys vivint al carrer s'havia doblat en els darrers dos anys (Sales, 2019, p. 6). Albert Sales reafirma la preocupació per aquest augment, i la

¹⁴ Segons l'entrevista amb la DGAIA, 70% dels joves migrants sols acollits actualment són majors d'edat, gairebé 4000.

necessitat de treballar amb uns joves que “amb bon acompanyament i permís de treball es desempalleguen dels seus factors d'exclusió social”.

Trobar-se al carrer es relaciona sovint en l'imaginari amb dinàmiques com ara consum de drogues, delinqüència o aldarulls. Des de Dar Chabab, però, Janer defensa la importància de no veure això com la problemàtica principal, malgrat que sigui el més visible, sinó com la causa d'una problemàtica més profunda que cal abordar: “De seguida veus delinqüència, aldarulls, conductes de carrer, agressivitat, baralles, consum de tòxics, això evidentment provocava que hi hagués problemes de salut mental (...). Això és el que preocupa, això realment és una problemàtica, però amb el temps hem après a llegir això com els símptomes d'un problema més profund”. Tot i que sí que hi ha joves que ja venien amb dinàmiques d'aquestes en els països d'origen i no volen deixar el carrer, els que sí que voldrien tampoc no tenen oportunitats, denuncia Abassi. El Hicham també destaca la importància de tenir papers i poder accedir a una feina per sortir del carrer: “Si te echan a la calle claro que vas a empezar a beber, vas a robar... para conseguir comida. Si a esa persona le dan por lo menos papeles con trabajo ya está, ya puede trabajar y alquilar una habitación. Ni van a robar, ni van a dormir en la calle”.

A tot això se li afegeix un sistema de protecció històricament al límit i amb manca de recursos i de pressupost, segons Vila, vicepresident del CEESC. Els problemes estructurals i pressupostaris dificulten la tasca socioeducativa dels educadors, i per tant la preparació d'aquests joves pel seu futur i la seva inclusió i arrelament en el territori. Destaca a més l'elevada externalització d'un sistema de protecció on la gestió de la majoria de centres està delegada “en precari” a entitats del tercer sector. Això al final l'acaba convertint en un sistema de “desprotecció”, segons SOS Racisme, que defensa que encara ara no s'ha reconegut el racisme, inclòs el racisme estructural, com el principal eix d'opressió d'aquests joves, causant-ne la invisibilització i una falta de prioritització de polítiques públiques. Armand Safar, treballador del ja desaparegut centre de menors del Masnou, destaca com això pot afectar els joves: “aquest xaval venia aquí a fer una trajectòria de puta mare i tenia tota la il·lusió del món (...). I ha sigut en el centre de protecció on se l'ha matxacat per tots cantons i troben sortides alternatives, més ràpides i també més perjudicials per ells, autodestructives”.

En definitiva, les dificultats tant per la llei d'estrangeria com per la manca de recursos, així com la manca d'espais per connectar amb gent fora del sistema de protecció i unit a les trajectòries vitals pròpies de cada jove fa que molts acabin sent joves frustrats i desconfiats, afirma Abassi. El mateix

defensa Carrera, expert en mediació comunitària: “Es té en compte que ‘et posem al centre i t’has de portar bé’, o has de trobar feina o el que sigui. I clar, és gent que la confiança se’ls ha trencat, que desconfien de tothom, que han tingut molts trencaments, que són trencaments que no s’han abordat (...). I per tant no s’han respectat els processos vitals d’aquestes persones. És una política que a curt termini et fa sobreviure, però que a llarg termini hi ha moltíssimes esquerdes”. Cada itinerari és diferent, i n’hi ha que se’n surten molt bé. Però al final, afirma Abassi, les oportunitats acaben depenent en bona mesura de la sort que tinguïs. D’això, i que trobis gent que t’ajudi, afirmen els Hicham, l’Abdo i el Maruan. Un altre dels elements que ha ajudat els tres joves entrevistats ha estat l’autoorganització. Els tres formen part del grup de joves de la Xarxa d’Acollida del municipi, un col·lectiu que els ha permès conèixer a molta gent i els ha ajudat en la seva integració al territori.

Discriminació, discursos racistes i criminalització del col·lectiu

Des que es va començar a detectar l’arribada d’infants i joves migrants sols fa més de 20 anys s’ha anat creant al seu voltant, i especialment a partir del terme “mena”, un imaginari ple d’estereotips i prejudicis associats a delinqüència, conductes de carrer, consum de drogues o aldarulls. Des dels *nens de la cola* fins a les arribades *massives* durant 2017 o 2018, s’ha anat construint tot un discurs al voltant d’aquest col·lectiu que ha condicionat la manera com s’hi apropa una bona part de la societat. Des de SOS Racisme posen en relleu la construcció d’una imatge molt concreta vinculada a aquest tipus d’immigració, que l’ha acabat convertint en un problema social.

Aquest discurs d’alarma social, a més, ha estat impulsat darrerament per formacions polítiques com Vox, que utilitzen la figura dels “mena” en el seu discurs antiimmigració, tal com destaca Domènec Cano, tècnic de comunicació de l’Ajuntament del Masnou: “hi ha gent predisposada a això, però també hi ha moviments polítics molt predisposats a explotar-ho”. Montserrat Pena, de l’Ajuntament de Torredembarra també defensa que “si a més després des dels altaveus mediàtics s’envien més missatges d’aquest tipus, aquestes persones se senten encara més legitimades, i altres que potser no tenen prou coneixements s’hi afegeixen”. Al discurs mediàtic s’hi uneix la pressió policial, amb parades per perfil ètnic que denuncien tant SOS Racisme com els tres joves entrevistats: “la policia te para por tu cara, por tu pelo, o por tu ropa”, diu el Maruan, i quan la gent ho veu immediatament pensen “algo habrá hecho”.

DGAIA afirma que el discurs d’odi, blanquejat per mitjans i polítics, ha impulsat un rebuig a l’obertura de nous recursos per aquest col·lectiu: “s’ha donat una imatge, que forma part d’aquest procés estigmatitzador, que també els mitjans de comunicació fan: jo trio si em posen o no em

posen aquest recurs”. No només això, sinó que han acabat desembocant en alguns casos en atacs als propis centres de menors on vivien aquests joves.

Poblacions com Canet, Castelldefels, Premià, el Masnou o Torredembarra han viscut atacs d’aquest tipus en els darrers 3 anys. Al Masnou i Torredembarra, per exemple, el què començava com una protesta veïnal acabava desembocant en l’atac al centre de menors de la població per part d’una part dels manifestants. En alguns casos es tractava d’atacs més improvisats, però en d’altres, com en el cas del Masnou, destaquen des de l’Ajuntament que es tractava d’un atac molt més organitzat. Dos dels nois entrevistats van viure els atacs en primera pell quan es trobaven als centres de Masnou i Castelldefels, i denunciaven també la manca de policia per protegir el centre.

Tant des de l’Ajuntament de Masnou com des de l’Ajuntament de Torredembarra es posa en relleu la importància de posicionar-se i condemnar els fets des del minut u per tractar-se d’actes violents amb motivacions racistes i xenòfobes, perquè com diuen des de l’Ajuntament de Torredembarra, “si des de les administracions no diem les coses clares el què fem és alentir encara més aquest tipus d’actes”. Més enllà d’aquests discursos obertament racistes, alguns dels entrevistats destaquen la importància de treballar aquells discursos que neixen del desconeixement, desmentir *bulos* i trobar espais de coneixença. De la mateixa manera, és necessari posar sobre la taula els conflictes que puguin sorgir, desvinculant-los, això sí, del col·lectiu.

La importància, segons la majoria d’ells, està en els matisos: “Dintre de tots els col·lectius s’ha de poder entendre que l’heterogeneïtat dintre d’un grup, social o cultural, hi és. I quan són joves o adolescents encara és més obvi que hi ha de tot. Per tant, tant voler amagar els conflictes com anar-se’n a l’altre extrem de dir que són uns nanos encantadors i que amb recursos i amb oportunitats se’n sortirien tots, doncs tant una cosa com l’altra és errònia”, destaca Lluís Vila.

Cal no oblidar que l’imaginari col·lectiu que es crea al voltant d’aquests joves no només impacta enormement en la societat que els acull, sinó també en la seva pròpia autopercepció i els seus itineraris vitals i d’inserció en la societat d’acollida.

4.3 Procés

La realitat dels joves migrants és molt canviant, destaca el director de Dar Chabab, i això fa encara més difícil planejar recursos adequats per ells. Des dels 2000 ja es parlava dels *nens de la cola*, i Lluís

Vila recorda la lluita en aquell moment perquè l'Administració acceptés que aquells també eren els seus nens i necessitaven protecció. Tot i així, en aquell moment la conjuntura econòmica oferia moltes més oportunitats d'inserció social i laboral als joves que arribaven.

En els darrers anys, però, la realitat tant al carrer com al sistema de protecció ha anat canviant substancialment. Mentre que el 2015 l'atenció mediàtica es continuava centrant en aquests *nens de la cola* del centre de Barcelona, a partir de 2016 es comença a produir un increment exponencial en l'arribada d'infants i joves no acompanyants fins a arribar al pic l'any 2018, en el que DGAIA anomena com la major crisi migratòria dels darrers 20 anys. Des de llavors, en només 4 anys arriben al voltant de 8.800 menors que són tutelats per l'Administració.

Aquest fet tensa encara més un sistema de protecció que ja arrossega problemes estructurals i pressupostaris, segons el CEESC, i que es veu completament col·lapsat, forçat en ocasions a obrir un recurs per dia. És el moment de les imatges de nens dormint al carrer, a les comissaries o a Fiscalia, moment en què s'obren recursos d'un dia per l'altre aprofitant espais com hotels o cases de colònies – alguns aïllats en poblacions molt petites o a la muntanya – que arriben a acollir fins a un centenar de joves. També és el moment en què comencen a aparèixer mostres més clares de rebuig a recursos oberts per aquest col·lectiu. Durant aquells anys el tema concentra l'atenció mediàtica de la majoria de mitjans. El Hicham recorda les tres nits que va passar dormint a les oficines de la DGAIA i com van entrar al centre del Masnou al voltant de 100 joves en el moment de l'obertura.

Malgrat que l'Administració de la Generalitat defensa que no es va deixar cap menor al carrer i que l'esforç del sistema va ser majúscul, des del CEESC posen en dubte que els recursos impulsats estiguessin en consonància amb el marc d'atenció i protecció a la infància. “Més que centres d'acollida o d'acció socioeducativa”, afirma Vila, “acaben sent centres de contenció”. L'any 2019 el Departament de Treball, Afers Social i Família impulsa “l'Estratègia catalana per a l'acollida i la inclusió dels infants i joves emigrats sols”, que preveu entre altres coses una acollida més dispersa i en recursos més reduïts, així com eines per acompanyar-los en la seva emancipació o per lluitar contra la seva estigmatització.

Finalment, l'any 2020 es produeix una davallada dràstica del nombre d'arribades per la pandèmia global causada pel Covid. Això dona una mica d'aire al sistema de protecció, que es pot permetre tancar alguns dels recursos oberts en un inici de manera provisional, i fa que també canviï la situació al carrer. Malgrat això, les dificultats per emancipar-se han traslladat ara la problemàtica a la sortida

del sistema de protecció. “El que ha baixat molt són les arribades”, diu Albert Sales, “però és que durant diversos anys van arribar milers de joves entre 16 i 20 anys sense cap tipus de referent (...). I per tant el nombre de joves en situació de carrer i en situació de desprotecció a la ciutat i a tota Catalunya ha pujat”.

Així, molts d’aquells joves que van arribar durant els anys anteriors i que han anat complint la majoria d’edat s’han trobat davant la impossibilitat d’emancipar-se en condicions. Segons DGAIA, actualment hi ha gairebé 4000 nois majors de 18 anys que segueixen dins el sistema de protecció. Els tres joves entrevistats parlen de la manca de preparació i de recursos a l’hora d’haver de sortir del centre. Segons Neus Arnal, malgrat que s’han fet esforços aclaparadors en aquest sentit, no és suficient, i continuen quedant molts joves desprotegits i en situació d’exclusió social. A principis de 2021, des de la DGAIA es posava de manifest que 6000 joves podrien trobar-se en situació de vulnerabilitat a finals d’any.

A inicis de 2021 es va anunciar des del govern central una reforma del reglament d’estrangeria per facilitar la regularització d’aquells joves tutelats que compleixin la majoria d’edat, que podria rebaixar els requisits que se’ls demanen per obtenir el permís de residència (Sánchez, 2021). Tot i així, a maig de 2021 aquesta modificació encara no ha entrat en vigor.

5. Anàlisi de la cobertura mediàtica al voltant dels infants i joves migrats sols

5.1 Actors

Si els mitjans contribueixen a apropar-nos certes realitats, la manera com ens parlin de les persones implicades també condicionarà la imatge que ens en fem. Qui són aquests infants i joves que arriben aquí després de fer sols tot un trajecte migratori? Què busquen? Com són? Qui se’n cuida? Com funciona l’Administració? Com funcionen les entitats? Qui en té la responsabilitat?

Com ja s’ha vist interiorment, la imatge que s’ha anat construint al voltant dels infants i joves migrats sols al llarg dels anys ha anat sovint lligada a un ampli ventall d’estereotips i prejudicis negatius. Sovint, la manera com se n’ha parlat des dels mitjans ha ajudat a reforçar aquesta imatge i a atribuir certes característiques a tot el col·lectiu.

L'etiqueta “mena” encara ara s'associa a delinqüència i a pobresa, afirmen des de la DGAIA, i sovint es destaca que són “exmenas” només en notícies negatives. El Hicham, el Maruan i l'Abdo també reconeixen aquest com un dels principals problemes: “Explican en la tele que un ex-mena... ¿tu eres un ex-mena? Eres el Abdo. ‘Un ex-mena ha robado, un ex-mena no sé qué’, pero no salen las cosas buenas cuando se ha hecho algo bueno. Eso nunca sale en la tele”, diu el Hicham. Que es parli sempre “d'exmenas” o que es destaquí el seu origen – cosa que no es fa quan un jove d'aquí delinqueix –, i que es faci només en aquelles notícies negatives, acaba atribuint a tot el col·lectiu unes característiques homogènies i una imatge concreta. Així, el discurs estigmatitzador que existeix en general cap a la migració, afirma Arnal, s'acarnissa encara més amb aquests joves i els acaba associant a una “persona violenta, casos perduts (...), els que ens roben, que estan tot el dia perdent el temps (...), són dolents i es droguen”.

Segons Georgina Oliva, Secretària d'Infància, Adolescència i Joventut, aquesta “mirada estigmatitzadora” afecta l'autoestima i l'autoreconeixement d'aquests nois, en dificulta la integració i posa unes etiquetes a tota la comunitat migrant en general. Això dificulta encara més “poder superar les dificultats que tinguis afegides, rehabilitar aquell trauma que tinguis a la teva motxilla, i acabar parlant d'inserció laboral, d'inserció social, d'inserció cultural plena”. La llei diu que qui ha de protegir els infants no és només la DGAIA, destaquen, sinó tota la ciutadania, amb “les nostres accions, també la parla, la mirada”. Aquesta narrativa que els associa a pràctiques criminals, detencions policials o violències de diferents formes i que se centra en la precarietat de les seves vides acaba finalment convertint el col·lectiu en un “problema social”, segons Salazar de SOS Racisme, i això té en la realitat unes conseqüències polítiques. Un dels exemples més clars és el rebuig als recursos destinats a aquest col·lectiu per part de la població: des de DGAIA afirmen com “se'ls associa ja d'entrada amb un munt d'etiquetes a davant. Sense arribar a conèixer ni quin servei és, ni quants professionals, ni per què serveix, ni qui hi anirà, es lia allà un pollastre brutal, tot per aquesta capa que totes tenim d'una certa fòbia a l'estranger”.

Cal tenir en compte, a més, que estem parlant d'adolescents i joves, persones que es troben en el moment vital en què es construeix la pròpia autopercepció. Les pràctiques racistes i l'estigmatització que visquin, doncs, poden afectar-los profundament: “Els psicòlegs diuen que aquell missatge que tu reps és allò que tu acabaràs sent, és com una ‘profecia autocumplida’: si a tu t'estan dient que ets un lladre, que ets dolent, ets mala persona, ets agressiu...si t'estan dient això el teu cervell rep un missatge i la teva conducta és coherent amb aquest missatge que estàs rebent”, afirma Esther Luna, experta en l'àmbit de la mediació. Així doncs, “el focus mediàtic a vegades pot

reproduir més certes desigualtats que no pas esborrar-les, en tant que segueix anclat en una visió d'ells-nosaltres", en paraules d'Arnal.

En general, a més, es desconeix molt tot el que viuen els joves tutelats i extutelats, "i no només el que viuen sinó com són, quins són els seus reptes reals i quin lloc els estem donant", afirmen des de Punt de Referència. I si dels nois se'n coneix poc, de les noies que arriben aquí encara menys, afirma Lamie Abassi. Per això molts dels actors entrevistats coincideixen a dir que cal donar veu als joves perquè siguin ells mateixos qui expliquin la seva pròpia experiència. Cal escoltar més els relats migratoris dels joves de primera mà, diuen des de DGAIA, i fer-los protagonistes, diu Albert Sales. No només els que viuen al carrer, sinó tots aquells que van avançant i van tirant endavant com poden: "Són persones, en aquest cas adultes ja, que tenen certs drets encara que el nostre sistema els hi negui pel fet d'haver nascut en un altre lloc, i que tenen els seus problemes. I són problemes que hem de poder explicar amb una certa complexitat. Si ho expliquen ells, que millor, no?". En aquest sentit, tant Lluís Vila com Neus Arnal coincideixen en afirmar que la creació de l'associació Exmenas va ser molt important per donar veu a aquest col·lectiu i que fossin els propis joves els que parlessin. Arnal destaca que "ho han fet molt bé a nivell de comunicació perquè han arribat a molta gent", cosa que no han aconseguit altres campanyes a nivell més institucional. Que se'n parli a més de manera positiva podria ajudar a "canviar el xip", diuen des de Punt de Referència: "El mateix que et pot generar en negatiu, té el mateix poder per fer-ho en positiu".

A vegades, però, tot i intentar posar els joves al centre els mitjans tendeixen a mostrar-los en un extrem o en l'altre, com a delinqüents del carrer o com a històries d'èxit, afirmen des del CEESC. I això també té un perill, perquè què significa l'èxit? Vila afirma que a vegades els relats d'èxit poden invisibilitzar tots aquells que no deixen de trobar-se dificultats per tirar endavant. El mateix destaquen des de Dar Chabab. Ells viuen de prop les experiències de joves que s'han trobat sense oportunitats o en situació de sense llar, i posen en entredit aquest tipus de relats: "Per nosaltres, què vol dir un èxit? Un nano que estigui treballant? Doncs no, el normal nostre no és això, el normal són nois que segueixen amb dificultats i que van trampejant com poden". A vegades, es tendeix a buscar joves amb trajectòries d'integració "models" - "volem que parli català, que no resi, que no pateixi, que sigui feliç, que tingui vida, que es casi..." - sense qüestionar així el nostre model d'integració i el que se'ls demana a nivell de societat, diu Carrera.

Des de SOS Racisme defensen com algunes d'aquestes narratives que intentaven canviar el focus i posar-lo en els joves – parlant de les seves vides, les seves famílies, les seves penes, els seus somnis...

– acabaven sent “disfuncionals” i reproduint unes lògiques paternalistes molt lligades també a unes construccions racistes i colonials. Mentre se sobreexposava els joves, no s’assenyalaven les estructures que els oprimeixen: “No basta con poner la mirada tan binariamente en los chavales y pretender que con esto se responda a toda una práctica tan compleja y poderosa como es el racismo institucional”. Des d’Exmenas, Abassi també defensa que els joves estan cansats que els repeteixin les dificultats que tenen, i que cal publicar altres coses “en lloc de publicar tant que han tingut una vida tan dura. Fins i tot ells estan cansats que els digueu que han tingut una vida de merda. En són més conscients ells, de que han tingut una vida de merda”.

Altres entrevistats, com Neus Arnal, educadora social, destaquen la necessitat de normalitzar el tema i incloure aquests joves en informacions més enllà del fet que siguin “menas”: “A vegades fer un reportatge sobre joves i que entre aquests joves hi hagi un ‘mena’, més que fer un reportatge només sobre ‘menas’, ajuda a trencar aquest estigma i veure que sobretot són *centenials* i que són xavals que, igual que jo als 18 o als 20 me’n vaig anar a Suïssa a treballar, ells estan fent el mateix”. Eduard Carrera també defensa que cal “incorporar la veu de les persones i de la diversitat” no com a persones diferents i de diferents colors, sinó com a catalans que han nascut aquí o han decidit viure aquí, i que per tant tenen aquí la seva comunitat.

Més enllà de com es parla dels propis joves, molts dels entrevistats coincideixen en la importància de donar veu també a totes aquelles persones que treballen directament amb ells, com expliquen des de Punt de Referència: “Ha d’haver-hi el propi sector, la gent que treballa amb ells han de donar aquesta veu, perquè si no ho estàs deixant tot en mans d’un mitjà de comunicació, que no dic que no sigui correcte però a vegades no s’ajusta al que tu estàs vivint amb molts joves cada any”. I no només aquells que treballen amb ells sinó totes aquelles persones que han estat en contacte amb processos d’inclusió positius, perquè “és un ciutadà o ciutadana que té una idea molt més sana, molt més positiva i que potser (...) poden ser ciutadans que des de la interacció positiva amb aquests nanos puguin tenir un relat que fugi de tots els estereotips negatius”, diu Vila.

En general, les entitats entrevistades senten que se’ls ha donat veu suficient i se les ha escoltat des dels mitjans. Cal tenir en compte, però, que totes les entitats entrevistades treballen en general amb joves que ja són majors d’edat. En aquelles entitats que treballen amb menors la protecció dels menors sovint fa molt més difícil accedir-hi, i solen ser molt més reticents a parlar amb mitjans. “Hi ha aquesta doble espasa de Dàmocles en què has de protegir els drets dels nens, però per altra banda els nens també han de tenir veu i han de poder dir el que pensen”, diu Arnal, que ha treballat

en diversos centres de menors no acompanyats. Aquest “blindatge” dels centres a nivell comunicatiu fa que sovint sigui més difícil escoltar la veu dels educadors i que es denunciïn certes situacions: “hi ha pocs professionals que estiguin disposats a parlar, i això és simptomàtic, sobretot d'aquestes entitats del tercer sector, perquè poden perdre la feina directament, o si diuen tot el que està passant no haurien de continuar ni un dia més treballant, però s'hi juguen també pagar el lloguer de casa seva”, denuncien des del CEESC. El mateix afirma Armand Safar, que tot i no tenir el grau d'educació social va treballar un temps al centre de menors del Masnou durant el pic d'arribades: “Este miedo dice mucho de esta empresa, de este sistema de protección. ¿Cómo puede ser que la única gente que estamos conociendo y pudiendo hablar con estos chicos, y somos los que no podemos ayudarlos de verdad?”. Després de l'atac que va haver-hi al centre de menors del Masnou no es va sentir la veu de cap dels joves o educadors que es trobaven al centre. Tampoc abans que es produís havien sortit peces informatives on es parlés en positiu del centre i dels joves que hi vivien, diuen des de l'Ajuntament. Tot i que Vila si que creu que en certes ocasions s'ha escoltat la veu dels educadors, Neus Arnal considera que encara és una professió poc reconeguda i que no se li dona la importància que té.

Albert Sales defensa, a més, que els mitjans a vegades obliden que les entitats tenen la seva pròpia agenda. Els periodistes solen recórrer molt a elles i són actors amb molta legitimitat, però cal recordar que “no poden ser especialistes en tot”. El Bouhali, educador social, defensa que es fa poca crítica a les entitats perquè “moltes vegades el periodista bo busca una ong i es recolza en el seu discurs per fer una notícia”. El mateix defensa Parés de Noves Vies, que reclama que les entitats només surten quan els hi interessa i que a vegades fan un discurs que no s'adiu amb el que apliquen en el dia a dia. Des de SOS Racisme denuncien que sovint es dona espai a entitats que han “invisibilitzat” el racisme en la seva lectura més àmplia. Més enllà d'això, els recursos que destinin a la comunicació sovint marquen la incidència que tenen a mitjans: aquelles entitats sense gabinet de comunicació passen desapercebudes, diu Sales, encara que estiguin duent a terme una feina magnífica. Un clar exemple d'això és també l'associació d'Exmenas. Lamiae Abassi recorda l'impacte que va tenir la seva creació en un inici a nivell de mitjans, però defensa que amb el temps han decidit dedicar menys temps a “visibilitzar” el problema i més a treballar al carrer. Comunicar també és una inversió de temps, així que aquelles entitats i associacions que hi puguin dedicar més recursos sovint podran tenir més veu que d'altres.

D'altra banda, l'Administració és un dels actors amb més veu, però també un dels més criticats. Des de la DGAIA defensen que només se'n parla associada a coses negatives i que els seus

professionals de seguida són qüestionats. Natalia Touzon, tècnica de comunicació de la DGAIA, afirma que costa trobar espais per parlar del sistema d'acollida en positiu. Neus Arnal també destaca que, tot i que la DGAIA té molta visibilitat, aquesta sol ser en negatiu. El mateix passa amb la policia, que és molt criticada però segueix tenint un alt grau de legitimitat.

Tot i així, alguns dels entrevistats defensen que encara es tendeix a donar més espai a veus institucionals, com diuen des de SOS Racisme, i que no són prou qüestionades. “Qui parla de la gestió de les administracions? Et parlen del problema que hi ha, i tots sabem que aquests problemes es poden solucionar amb les eines que tenen aquesta gent. Qui parla de com funciona aquesta gent? Qui parla de números, de quants recursos té aquesta gent per dedicar a aquests xavals? Qui parla del percentatge de xavals que no estan en un centre i tots els menors que estan al carrer?”, denuncia Abassi, d'Exmenas. Cal una mirada més exigent a la política i exigir polítiques sobre migració als partits, diu Arnal. A les últimes eleccions, el partit que parlava més de migració era Vox. Per altra banda, unes veus que no s'escolten gairebé mai són les del país d'origen. El Bouhali denuncia que del govern marroquí, país d'on venen bona part d'aquests joves, no se'n parla ni és mai qüestionat.

Segons Sales, un dels actors sovint més legítims són els veïns, ja sigui el “veí enfadat” o el “veí compassiu”. Alguns dels entrevistats defensen que no s'han d'ignorar les veus dels veïns quan protesten, sinó escoltar-les i treballar amb elles. És normal que la gent protesti si se senten més insegurs als seus barris, diu El Bouhali, i si no els escoltes i treballes amb ells és quan acaben comprant discursos com els de Vox. També hi ha a vegades un dolor darrere, que s'ha d'entendre i fer-los veure “que això que canalitza cap als immigrants en el fons és el seu dolor”. Eduard Carrera també defensa que cal indagar en el malestar que hi ha darrere d'aquestes manifestacions de rebuig: “molta gent que es manifesta en contra té un malestar al darrere que potser ho permetria entendre, i aquestes històries no s'escolten prou”.

Finalment, en una situació de conflicte Carrera defensa que cal donar veu no només als protagonistes - aquelles persones que poden estar més directament involucrades en una situació de conflicte – sinó que també cal buscar veus que tinguin una certa perspectiva i puguin “abordar els malestars i situar-los”. En definitiva, comptar amb la resta d'agents, inclosos mediadors o dinamitzadors comunitaris, ja no només per una peça informativa sinó per pensar i reflexionar sobre com informem.

5.2 Conflicte

Segons SOS Racisme, en els darrers anys s'ha produït una sobreexposició del tema dels infants i joves migrants sols als mitjans. Especialment al voltant de 2018 – el moment de pic d'arribades – el conflicte es va “sobrerepresentar”, segons Albert Sales, i es va posar especial èmfasi en la conflictivitat en l'espai públic. Molts dels entrevistats coincideixen en que en aquell moment es van visibilitzar molt els conflictes al carrer i la delinqüència, ressaltant la seva condició de menors estrangers. Segons Janer, mentre que els mitjans posaven el focus en aquells que generaven més conflicte, s'oblidaven de la resta: “De 6.000 xavals que corrien per Catalunya, els que generaven problemes i realment tenien activitats delictives eren entre 60 i 100. Aquesta dada no la va donar ningú, en cap mitjà, durant els primers moments de posar el crit al cel”. El morbo del carrer, diu, sempre genera més atenció i es consumeix més. En el moment que hi havia més nens dormint al carrer molts mitjans ho van cobrir de manera superficial i buscant la notícia escabrosa, diu Sales, arribant fins i tot a publicar fotografies i revelar ubicacions, obrint la porta a la identificació i la localització d'aquests infants i a possibles agressions.

Passat aquell moment, a més, no es va visibilitzar el pas de després: “Alguns han acabat al carrer però alguns han seguit estudiant i estan aollits en alguns recursos”, diuen des de Migra Studium. Tampoc no es dona el mateix espai a les violències que pateixen aquests infants i joves: “Jo he vist que s'ha fet més viral algun cop que s'ha comès qualsevol delictes per part d'algun mena, que quan són ells els que reben aquests abusos”, afirma Abassi. “Diuen que la gent passa por, que no volen que aquests xavals estiguin als seus barris perquè delinqueixen, perquè roben... però qui estan sent atacats són ells. Qui en atacs a centres han acabat a l'hospital són ells. Qui ataca els centres amb armes blanques són els altres. Al final, qui ha de tenir por?”, denuncia. SOS Racisme també defensa que costa molt parlar de la violència institucional que viuen els infants i joves que arriben aquí a partir d'un procés migratori.

Aquesta tendència a buscar el sensacionalisme d'alguns mitjans, unit a la facilitat amb la qual circulen certs *bulos* – com remarquen des de l'Ajuntament del Masnou¹⁵ – ha anat abonant un discurs com el que ara se sent a partits com Vox: “Hem estat estigmatitzant uns xavals i ara la conseqüència és que estan en el discurs polític del feixisme que estan pujant a les institucions”, diu

¹⁵ Des de l'Ajuntament fan referència a la peça publicada per El Caso, i posteriorment difosa per Telecinco, sobre una suposada baralla de “menas” al municipi.

Sales. Blanquejar aquest tipus de discursos des dels mitjans pot ajudar a que acabin transformant-se en atacs i agressions violentes cap a aquests joves. Des de la DGAIA destaquen que no és casualitat que l'atac al centre de Torredembarra es donés després que Vox dugués a terme actes de campanya al municipi.

D'altra banda, també hi ha peces que tendeixen a enfocar el conflicte des de l'extrem oposat, amb un discurs vinculat al dramatisme, la pena i la compassió. Des de Migra Studium defensen que tant l'un com l'altre “ens posicionen a nosaltres en un lloc una mica elevat”. Janer defensa que a vegades encara interessa més el dramatisme de com va arribar “que posar en valor que és una persona que malgrat l'origen que tingui i tot el què ha passat té capacitats per fer un servei a la societat, i que el fa”. El Bouhali també alerta davant de discursos que poden acabar sent paternalistes: “Assumir que nosaltres som els únics amb prejudicis i els únics que podem treballar-los també és superioritat blanca”. Molts dels entrevistats coincideixen a afirmar que sovint la majoria de mitjans es mouen entre un extrem i l'altre, i que costa trobar discursos crítics que siguin capaços d'explicar la complexitat i que no acabin sent d'autoconsum de col·lectius acadèmics o activistes.

Lluís Vila destaca la dificultat per explicar el conflicte d'una manera que pugui reflectir totes les veritats, “des de les més dramàtiques, que posen els pèls de punta i que haurien de fer caure governs, fins a històries meravelloses que són per fer un monument a la ciutadania i als nanos aquests”. No és fàcil representar aquesta complexitat –“quan intentes aproximar-te a una realitat, intentar que quedi clar que això és un cas que pot no ser representatiu és molt difícil”, diu Vila – però és necessari entendre que “no estem parlant de bons ni dolents”, segons Sales, sinó que “estem parlant d'infants que tenen drets”. El mateix defensa Janer: “ni tot és bo ni tot dolent, hi ha nanos malparits i altres que no ho són gens, uns que són del camp i altres de ciutat...”. Amagar els conflictes que es puguin produir encara alimenta més el discurs del rebuig, però el que importa és la manera com s'explica, diu Lamiae Abassi. No estem parlant de “menas”, sinó de persones que han passat per aquesta vida i s'han trobat certs obstacles i certes solucions. Més enllà d'això, cal poder explicar també la complexitat del problema, les dificultats que hi ha, i mostrar especialment que és un problema que ens toca a tots, un problema de “responsabilitat social”, diuen des de Dar Chabab. Els tres joves entrevistats recorden diverses experiències amb mitjans en què es posava el focus simplement en el morbo del trajecte migratori, o altres en què se'ls intentava mostrar com a casos d'èxit ignorant totes les dificultats que s'estaven trobant. El Hicham recorda l'experiència d'un amic que va sortir a la televisió: “salía un trozo de ‘estoy bien, estoy estudiando’, y ya está. Pero estando estudiando

has perdido los papeles. Eso no salía en la tele. Y casi te echan a la calle. Eso no salía en la tele. Salían las cosas buenas y ya está”.

La majoria coincideixen a dir que com a periodistes cal escoltar-los i veure quines són realment les dificultats que es troben aquests infants i joves. “Es parla del carrer, però potser estar al carrer no és el seu problema més greu”, diu Abassi. Cal preguntar-los què els provoca, què és el més important per ells, què busquen, què necessiten. “No és tant quina és la teva història sinó què esperes aconseguir ara. De quina manera creus que ho podries aconseguir. Si creus que podràs aconseguir el què tu has vingut a buscar aquí. Si creus que t'ofereixen els recursos suficients per tu poder sortir endavant”. Cal conscienciar que molts cops les dificultats que tenen aquests joves és que ningú els fa una oferta de feina, diuen des de Migra Studium. Els tres joves entrevistats afirmen que la gent en general no coneix com funciona la llei d'estrangeria i no saben les dificultats que es troben per aconseguir papers. Segons Sales, doncs, cal parlar més de llei d'estrangeria i menys de delinqüència i espai públic.

Més enllà d'això, cal també vincular les agressions que viuen aquests joves a nivell individual, a nivell de societat, amb pràctiques estructurals, segons Salazar de SOS Racisme. En el cas dels atacs que s'han produït a centres, “no son los vecinos que se imaginan de la nada estas cosas. Hay todo un funcionamiento detrás previo que ha posicionado a vecinos de una manera y a los chavales de otra manera. Y las relaciones también son distintas, por eso el vecino puede hacer lo que puede hacer”. Cal, doncs, parlar d'opressions, d'estructures i de racisme. No se'ls ha de justificar, diu Janer, però sí que s'ha de ser objectiu a l'hora d'explicar la realitat i ser honestos en com la societat a vegades no està atenent suficientment aquesta realitat.

Tot i així, des dels dos ajuntaments entrevistats coincideixen en afirmar que la cobertura que van dur a terme els mitjans de comunicació després dels atacs als centres de menors va ser en general correcta, i en la major part amb una postura de rebuig als atacs i a les mostres de racisme i xenofòbia. Des de l'Ajuntament de Torredembarra destaquen, però, que tot i que està molt bé que els mitjans ho condemnin cal també que es preguntin per què es donen fets així, i què es fa com a mitjans de comunicació per ajudar a que això no passi. En el cas de l'Ajuntament de Torredembarra, on el conflicte era amb uns joves que ocupaven un pis – i no amb el centre de menors, que posteriorment va rebre l'atac – el primer que els preguntaven des de la majoria de mitjans era si eren “menas”.

A més, sovint “la gent ha llegit molt més o ha vist moltes més imatges de violència que històries d'èxit”, diu Arnal. Tot i que com s'ha vist anteriorment el concepte d'èxit pot ser molt ambigu, sí

que diversos entrevistats coincideixen en que cal explicar com, malgrat les dificultats, molts d'aquests joves se'n surten: “Un 10% estan al carrer? (...) D'acord, i els 7000 que funcionen on són? Només hem de parlar dels que no van bé? I els que van bé, on son?”, diuen des de Dar Chabab. Segons el seu director, cal que els mitjans mostrin com aquesta gent ja forma part de la nostra societat. “Són els nous catalans”, diu Lluís Vila, “i això jo crec que potser es veu poc”. Les notícies positives, segons Punt de Referència, poden canviar imaginari: “no té res a veure que m'expliquis la mateixa notícia en positiu o en negatiu, encara que els fets siguin els mateixos. El que tu generes a la persona que ho llegeix o que mira el vídeo és totalment diferent. Jo crec que els mitjans al final estan contribuint a aquest imaginari, i que notícies en positiu poden fer que moltes persones s'animin, que moltes persones s'engresquin a conèixer el col·lectiu”.

Segons Migra Studium, mentre que els discursos d'odi es poden construir amb mentides, els discursos que defensen la tolerància i l'acollida han d'estar fonamentats en l'experiència. Per això ells aposten per mostrar que acollir és sovint més fàcil del que sembla: “tenim una proposta que funciona, i que la fem perquè no la fa qui l'ha de fer, que és l'administració. Però funciona i és fàcil”. El mateix opina Vila, que afirma que els mitjans haurien de “fer d'altaveus de totes aquestes organitzacions o programes d'interacció positiva, d'interculturalitat, de cultura de pau, antirumors, etc.”. Més enllà d'això, haurien de ser capaços de desmuntar les mentides que s'estenen sobre aquest col·lectiu. Des de Dar Chabab defensen que per desarmar aquests discursos cal “donar arguments fruit d'haver conegut a fons el què es deixa anar amb massa lleugeresa” i rebatre tots els arguments falsos des de l'arrel.

Finalment, un dels temes que diversos entrevistats afirmen que se sent poc, i del qual se n'hauria de parlar més, és de l'origen. Segons El Bouhali pràcticament no es parla del Marroc, país d'origen de la major part d'aquests infants. Tampoc no s'explica per què la majoria venen de les mateixes zones, ni què veuen ells aquí, quina imatge tenen d'Europa. El mateix opinen des d'Exmenas. Encara tenim una comprensió molt local dels fluxos migratoris, diu Albert Sales. En el fons, diuen des de Migra Studium, el tema de les migracions sovint no ven.

5.3 Procés

Si tenim en compte que la situació de conflicte no deixa de canviar i evolucionar, és important veure si els mitjans han cobert el procés que ha seguit el conflicte i, més enllà d'això, si en els propis

mitjans també hi ha hagut una evolució en la manera de treballar els temes relacionats amb aquest àmbit.

Una bona part dels entrevistats coincideixen en les mancances que hi ha a l'hora de fer un seguiment de les notícies. Sales destaca que després del col·lapse de 2018 el tema va deixar d'estar en el focus mediàtic, tot i que la problemàtica segueix allà. El tema es posa de “moda”, diu Lamiae Abassi, i després s'oblida.

Els mitjans s'apropen sovint quan hi ha conflicte, en moments puntuals i en aquells casos que són més mediàtics. Després, però, poques vegades es torna per veure què ha passat: “Potser de tant en tant s'hauria d'anar recordant què va passar i com està el tema. Més continuïtat, que no sigui només ‘avui s'ha cremat una nau a Badalona’ i que això sigui notícia només uns quants dies i ara ningú en parli. De tant en tant s'hauria de dir ‘com està evolucionant tot aquest tema? Què s'està fent per part de l'Administració? Què estan fent les entitats?’”. I que hi hagi tot aquest procés”, diu Parés de Noves Vies.

Tant des de l'Ajuntament de Torredembarra com des de l'Ajuntament del Masnou recorden com els dies després a que es produïssin els atacs van haver d'atendre moltíssims mitjans, i que un cop passat el moment puntual pràcticament no va haver-hi seguiment. Quan es va tancar finalment el centre del Masnou, destaquen, la cobertura va ser molt menor. Sales apunta a tres factors que han fet disminuir l'interès mediàtic per aquest col·lectiu a dia d'avui: una major consciència dels mitjans – “m'agradaria pensar que determinats professionals de la comunicació s'han adonat del monstre que van crear sentint les declaracions dels energúmens de Vox, i entenc que algú se n'ha adonat que ells ho han abonat” –, menys delinqüència detectada i un descens de la prioritat mediàtica.

Un altre aspecte important és determinar si hi ha hagut una evolució també en la manera com els mitjans s'aproximen als temes relacionats amb infants i joves migrants. Des de Migra Studium Romay recorda l'exemple d'El Ejido, on els discursos construïts al voltant dels immigrants van alimentar atacs racistes, i afirma que no ha evolucionat gaire des de llavors. Lluís Vila tampoc creu que hi hagi hagut massa evolució, més enllà de que “se'n parlava molt quan era un problema diari i ara no se'n parla”. D'altres, però, sí que creuen que en els darrers anys s'ha produït un canvi.

Des de DGAIA afirmen que el terme “mena”, per exemple, ja quasi no s'utilitza: “Alguna n'hi ha, però s'ha generat un consens en la societat que aquest terme estigmatitzava de manera claríssima”. Segons Touzon, aquest canvi ha sigut també gràcies al decàleg impulsat amb el CAC i el Col·legi

de Periodistes¹⁶ per lluitar contra l'estigmatització d'aquest col·lectiu des dels mitjans. Quan va haver-hi el pic d'arribades es va utilitzar molt el terme “mena” i se li atribuïen sempre qualificatius bastant negatius, diuen des de Punt de Referència. Era una paraula curta i entenedora, perfecte per utilitzar en els titulars. D'alguna manera, però, hi ha hagut una comprensió per part dels mitjans que “quan utilitzes ‘mena’, com que anteriorment se li ha donat uns qualificatius negatius en segons quins mitjans més que d'altres, la gent ja té un imaginari negatiu dels ‘mena’, i si tu continues utilitzant aquest terme la gent ho atribueix a això”, diu Berta Roig de Punt de Referència. No només això, sinó que cada vegada els mitjans van trobant més interlocutors i posen menys èmfasi en la delinqüència. Per Oriol Janer, hi ha hagut “un cert posicionament ideològic, d'adonar-se de que socialment no estem sent tan justos com voldríem”.

Tot i així, des de SOS Racisme destaquen la poca capacitat dels mitjans, fins i tot aquells més crítics, de reaccionar a una arribada tant “ràpida” com la que es va viure pels volts de 2018. Segons Natali, cal aprendre d'aquestes experiències per no repetir els mateixos errors i començar a desconstruir principis com l'objectivitat o la neutralitat. Malgrat això, sí que hi ha un interès per part de certs mitjans per seguir treballant en el desenvolupament de narratives alternatives, tot i que no amaga que és un camí llarg, i que aquestes noves narratives encara no existeixen com a tal.

Hi ha elements dels propis mitjans, a més, que dificulten tant fer un seguiment més exhaustiu de les notícies com mirar de buscar nous enfoc. Des de SOS Racisme destaquen les jerarquies i les línies editorials pròpies de cada mitjà, que sumades als tempos que han de complir i a la precarització del sector que destaca Albert Sales permeten cada cop menys matisos i menys peces en profunditat. Una via per lluitar contra aquestes limitacions és apostar per uns mitjans més independents i autònoms, defensa SOS Racisme, que també s'impregnin d'altres lluites.

Tot i així, amb el temps també s'han anat trobant espais d'interlocució entre entitats i mitjans, per exemple, o entre institucions i mitjans. Des de Punt de Referència, Roig explica com hi ha hagut un diàleg amb els mitjans per trobar-se i fer-los saber que “el discurs que esteu dient vosaltres no s'adiu amb el que nosaltres vivim en el dia a dia, i a més a més potser no s'està ajudant a fer una imatge que s'ajusti a la realitat”. D'aquesta manera, més mitjans es van anar sumant a les històries en positiu que els proposaven. SOS Racisme també ha apostat per intentar trencar les relacions

¹⁶ Es tracta del decàleg “Recomanacions sobre el tractament informatiu de la infància i l'adolescència tutelada per l'Administració”.

existents entitat-mitjans, i més enllà de formacions per a periodistes han dut a terme fins i tot un projecte en el qual han treballat conjuntament¹⁷.

Des de les institucions també han anat buscant aquests espais. Tant des de l'Ajuntament de Barcelona com des de la DGAIA han dut a terme sessions de treball amb periodistes perquè estiguessin més formats a l'hora de cobrir el tema: “com més informació, millor explicaran la realitat. I per tant donem tota la informació”, diu Sales. Des de la DGAIA es van fer fins i tot *tours* pels diferents recursos on vivien aquests infants i joves i reunions amb directors i caps de secció per intentar “canviar la mirada”. En el cas de la DGAIA, a més, expliquen com en els últims anys han fet un gran salt en l'àmbit de la comunicació: cal tenir en compte que, fins llavors, “a nivell de comunicació eren una barrera absoluta”, diu Touzon. Es va decidir que si es volia trencar amb l'estigma d'aquests joves “se'ls ha de poder conèixer, i s'han de poder explicar, i han de poder parlar en primera persona de per què han vingut aquí i què busquen”, diuen. Malgrat això, tots aquells temes relacionats amb menors d'edat tutelats segueixen sent els més restrictius a nivell comunicatiu.

6. El paper dels mitjans. Periodisme de convivència o periodisme polaritzador?

El darrer objectiu d'aquest treball és determinar si en l'opinió dels diferents actors els mitjans han dut a terme un periodisme de convivència o, per contra, un periodisme que ha contribuït a polaritzar més la societat. Per això s'ha utilitzat la taula de periodisme de pau elaborada per Galtung (2003, p. 178) i adaptada per Giró i Muixí (2011, p. 24). Més enllà d'avaluar si la cobertura que defineixen les persones entrevistades coincideix amb el marc del periodisme de pau, també s'han buscat totes aquelles propostes que segons els actors entrevistats ajudarien a canviar la mirada.

En primer lloc, mentre que un periodisme de pau explora la formació del conflicte, les parts involucrades i els objectius de cadascú per oferir-ne una visió complexa, un periodisme de guerra o polaritzador emfatitza el terreny de la confrontació. A partir de les entrevistes podem veure com la majoria coincideixen en afirmar que, especialment durant el pic d'arribades de 2018, la majoria de mitjans van posar un especial èmfasi en la conflictivitat que es produïa en l'espai públic, en la delinqüència, els aldarulls o els nens dormint al carrer. Sovint no s'anava gaire més enllà: no es

¹⁷ Es tracta del projecte “D'infància en perill a infància perillosa”, que treballa el tema de la infància migrant aprofundint en les causes polítiques i socials que el provoquen i en la responsabilitat institucional i social per preservar els drets d'aquest col·lectiu.

parlava pràcticament de l'origen i de les causes que motivaven el procés migratori ni de les dificultats que es trobaven aquests infants i joves un cop arribaven aquí. Alguns dels entrevistats posaven en relleu també la dificultat de mostrar la complexitat del conflicte als mitjans i l'heterogeneïtat d'un col·lectiu en què cada cas és diferent.

El segon punt destaca la importància entre mostrar vies en què tothom pugui guanyar, en contra de mostrar escenaris en què només pot haver-hi un vencedor. En aquest cas, podríem trobar un exemple en els discursos de l'extrema dreta i de grups xenòfobs, que defensen que acollir significa tenir menys recursos “pels d'aquí” per legitimar els seus discursos antiimmigració¹⁸. Cap dels entrevistats, però, no ha determinat que els mitjans acabin adoptant aquest tipus de discursos.

En tercer lloc, un periodisme que treballa per la convivència hauria de donar veu a totes les parts i promoure l'empatia i la comprensió, evitant oferir una visió de “nosaltres-ells”. La majoria d'actors entrevistats destaquen com en els darrers anys s'ha anat construint tot un imaginari al voltant d'aquests infants i joves, i especialment a partir del terme “mena”, que els hi ha acabat atribuint a tots una imatge concreta i homogènia. Tant la visió que els associa a violents i casos perduts com la visió de “pobrets” posiciona a la resta de la societat en una situació elevada, segons Neus Arnal, distingint aquest col·lectiu de “nosaltres”. Sovint, a més, el focus mediàtic tendeix a perpetuar certes desigualtats més que a fer-les desaparèixer. Fins i tot alguns discursos que han intentat treballar per generar altres narratives no han acabat de funcionar, com destaquen des de SOS Racisme, ja que han acabat sent discursos paternalistes que continuen perpetuant el relat “nosaltres-ells”. La majoria coincideixen en que caldria donar més veus a aquests joves perquè expliquessin ells mateixos els seus processos migratoris i les dificultats que es troben. També caldria impulsar relats que anessin més enllà dels extrems en els quals se'ls mostra: o bé com a delinqüents o com a històries d'èxit. Una altra proposta sorgida a les entrevistes és la de donar-los veu més enllà del fet que siguin “menas”. Mostrar-los com a joves, com a ciutadans, ajudaria a apropar-los a la resta de la societat i a treure'ls de sobre l'etiqueta de menor no acompanyat. Tant des de l'Administració com des de la majoria d'entitats afirmen que en els darrers anys hi ha hagut una evolució en aquest sentit, que els mitjans han anat sent més conscients del procés estigmatitzador que vivien aquests infants i joves i que han anat mirant de trobar més interlocutors. Tot i així, alguns dels entrevistats encara creuen que la cobertura en temes així pràcticament no ha evolucionat, i simplement ha deixat d'estar en el focus mediàtic. D'altra banda, la resta d'actors entrevistats senten que en general se'ls ha donat

¹⁸ Durant la campanya electoral de Madrid, Vox va penjar cartells comparant els diners que rebien els “mena” amb els diners de les pensions de la gent gran amb dades manipulades (Vargas i Vasco, 2021).

prou veu. Segons DGAIA, però, en el cas de l'administració sol ser amb un enfoc negatiu. Neus Arnal defensa que cal escoltar més veus dels educadors socials, i Lluís Vila creu que cal donar més veu a totes aquelles persones que han estat en contacte amb processos d'inclusió positius. Des de SOS Racisme critiquen que encara continuen tenint més espai les fonts institucionals i les entitats.

El quart punt destaca la importància entre veure el conflicte com un problema o veure "ells", en aquest cas els infants i joves migrats, com un problema. Com ja s'ha destacat, pràcticament tots els entrevistats denuncien l'èmfasi que es va posar des dels mitjans en la conflictivitat al voltant d'aquests infants i joves, fet que va acabar convertint el col·lectiu en un "problema social". Això fa que se'ls hi associïn un munt d'etiquetes, que augmenti el rebuig a recursos dirigits a ells i, fins i tot, que es puguin alimentar discursos que acaben en agressions als propis joves o als centres on viuen. Aquest punt va estretament lligat amb el següent: un periodisme que aposti per la convivència hauria d'humanitzar totes les parts. Tal com destaquen des de Punt de Referència, la gent en general desconeix qui són aquests joves, quins reptes es troben i quin lloc se'ls dona com a societat. Cal tenir en compte que més enllà de que siguin "menas" o "exmenas" estem parlant de persones, diu Abassi, que es troben una sèrie d'obstacles als quals van trobant solucions com poden. El discurs estigmatitzador que els assenyala com un problema ha alimentat també discursos d'odi de partits com Vox, que utilitza aquest col·lectiu en els seus discursos antiimmigració. Diversos actors entrevistats posen en relleu la importància de mostrar com tots aquests infants i joves ja formen part de les societats d'acollida. Destaca que en les experiències dels entrevistats amb mitjans les més ben valorades han estat sovint amb mitjans més aviat petits. Des de DGAIA recorden un extens reportatge d'El9nou sobre el centre de menors de Sant Antoni de Vilamajor, un centre que va portar molta polèmica al municipi quan es va obrir. Des d'El9nou van decidir fer un especial que parlés dels nois que hi vivien, de les seves trajectòries i dels projectes on estaven participant. Un altre exemple és la sèrie de podcast *Invisibles Podcast*, on hi va participar el Hicham, un dels joves entrevistats. El Hicham recorda com va ser una oportunitat per parlar de l'atac que van viure al centre del Masnou i de les dificultats que es trobaven per tirar endavant. Els dos casos són exemples de projectes que treballen en el marc d'un periodisme de convivència, intentant apropar aquest col·lectiu a la resta de la societat.

En sisè lloc, uns mitjans que apostessin per afavorir la convivència haurien de mirar d'actuar de manera "pre-activa" i parlar dels conflictes abans que es produeixi algun esclat de violència o algun fet molt significatiu. La majoria dels entrevistats destaquen la dificultat dels mitjans per ser proactius pel seu propi funcionament i els temps amb els quals treballen. En la majoria de casos els periodistes

arriben quan ja ha esclatat el conflicte, com diu Eduard Carrera. En els casos relacionats amb infants i joves migrants sols passa el mateix: els mitjans acaben tenint un caràcter reactiu, apareixent quan es produeixen esclats de violència o fets molt significatius. L'exemple més clar és el dels atacs als centres de menors del Masnou i Torredembarra. Des dels dos ajuntaments recorden la gran atenció que es va generar durant uns dies, i com tant abans com després l'interès dels mitjans va ser pràcticament inexistent. No recorden mitjans que parlessin de la situació als municipis o dels centres i els joves que hi vivien abans que es produïssin aquests atacs. Tot i que en el moment dels dos ajuntaments afirmen que el posicionament de la majoria de mitjans era de rebuig als atacs, Montserrat Pena de l'Ajuntament de Torredembarra defensa que cal anar més enllà d'això i qüestionar-se per què es donen aquests fets i què es pot fer com a mitjans de comunicació per ajudar a que això no passi.

El setè punt fa referència a la importància que donen els mitjans als efectes invisibles de la violència enfront aquells més visibles. En aquest cas, podríem preguntar-nos si els mitjans han anat més enllà dels conflictes més visibles (delictes, atacs, baralles) i han parlat també d'aquells efectes que sovint passen més desapercebuts, com ara les conseqüències d'aquests discursos tant pels infants i joves migrants com per la societat en general. Tal i com ja s'ha comentat en el punt anterior, els mitjans es mobilitzen sovint quan hi ha algun esclat de violència, fet que dificulta en algunes ocasions anar més enllà. Un periodisme que aposti per la convivència, però, hauria de poder parlar també d'exclusió, de dinàmiques de pobresa, de xoc cultural, diu Arnal, i assenyalar el racisme estructural i institucional que impacta en les vides dels joves migrants, com defensen des de SOS Racisme. El desconeixement de la llei d'estrangeria i de les conseqüències que té per aquests joves un cop surten del sistema de protecció també n'és un exemple.

El següent punt fa referència a la necessitat d'exposar les falsedats de totes les parts. Tot i que no tots els actors ho mencionen, en diferents entrevistes s'ha parlat de les entitats que gestionen centres de menors com un dels actors menys qüestionats. La protecció dels menors i de la seva intimitat fa que sovint sigui molt difícil accedir-hi, i des del col·lectiu d'educadors socials denuncien que la precarietat en què es troben a vegades els treballadors impedeix que es puguin denunciar certes situacions. Per altra banda, la majoria coincideixen en que l'Administració de la Generalitat és un dels actors més criticats, però també és encara un dels que té més legitimitat. El mateix passa amb els cossos policials.

Uns mitjans que apostin per la convivència i la pau haurien d'emfatitzar el patiment de tots en lloc de centrar-se només en el “nostre patiment”. Lamiae Abassi, d'Exmenas, defensa que encara es posa més el focus quan algun “mena” comet un fet delictiu que quan són ells qui reben els atacs. Aquest punt està estretament lligat amb alguns dels anteriors: sovint es mostren més aquells actes que sentim que ens afecten més a “nosaltres” (delinqüència, aldarulls, inseguretat) que aquells que afecten els propis joves (dificultats d'inserció sociolaboral, estigmatització, agressions) o els professionals que treballen amb ells (precarització del sector, externalització).

Els tres punts següents fan referència a la importància de mostrar els projectes que treballen per la convivència des de la base, emfatitzant l'estructura, la cultura i la societat pacífica. Bona part dels entrevistats, i especialment les entitats, han posat en relleu la importància de mostrar les iniciatives d'acollida que s'estan duent a terme des d'organitzacions i societat civil. Com defensa Marta Romay de Migra Studium, els discursos d'odi es poden alimentar amb mentides, però aquells discursos que defensen la tolerància i l'acollida han d'estar fonamentats en l'experiència. Mostrar projectes que funcionen permetria oferir una altra mirada a la resta de la societat, mostrar que una bona acollida no és tan difícil i que hi ha projectes que són necessaris i que es podrien posar en pràctica des de l'Administració. Lluís Vila, vicepresident del CEESC, també defensa que els mitjans haurien de ser altaveus de col·lectius o projectes d'interacció positiva, d'interculturalitat, de cultura de pau o anti-rumors, i donar veu a aquelles persones que han pogut estar en contacte amb processos d'inclusió positius i que poden donar un relat que fugi d'estereotips.

Finalment, l'últim punt posa en relleu el paper dels mitjans un cop passat el conflicte més visible. Si sovint els mitjans no en parlen fins que no es produeixen els fets, tampoc no en fan un seguiment un cop aquests ja han passat. Des de l'Ajuntament del Masnou i Torredembarra no recorden que es fes seguiment de la situació al municipi o al centre un cop van passar els atacs. Núria Creus, cap del Gabinet d'Alcaldia del Masnou, afirma que la cobertura que es va fer quan finalment es va tancar el centre va ser molt menor. Més enllà d'aquests fets puntuals, el tema també es posa de “moda”, en paraules d'Abassi d'Exmenas, i després s'oblida. Sovint coincideix amb cicles migratoris en els quals augmenten el nombre d'arribades, com va passar entre 2016 i 2018, o amb moments en que es produeix més conflicte en l'espai públic. Actualment se'n parla molt menys que durant el pic d'arribades de 2018, per exemple, tot i que el conflicte segueixi present i molts joves se segueixin trobant amb grans dificultats per tirar endavant.

7. Conclusions

La pluralitat de veus entrevistades ha permès obtenir diferents perspectives i aproximacions que són imprescindibles per comprendre la realitat dels infants i joves migrats sols. En primer lloc, tal com s'especificava en el primer objectiu, s'ha realitzat una anàlisi del conflicte que ha permès veure'n la complexitat i els múltiples nivells que el conformen.

A partir de les entrevistes s'han pogut extreure quatre eixos principals que travessen la majoria d'aquests infants i joves: el fenomen migratori, la llei d'estrangeria – que marca la possibilitat de residir legalment i poder tenir accés a una feina, i per tant d'emancipar-se –, la desigualtat i el risc d'exclusió social al qual estan exposats, especialment per trobar-se en una situació d'irregularitat, i finalment la criminalització i els discursos d'odi que els posen al centre, marcant la imatge que se'n fa la resta de la societat. La situació de conflicte, doncs, és complexa i és viscuda de manera diferent per cadascun dels joves. Si ens fixem en allò que apareix més als mitjans segons els entrevistats, però, el mapa del conflicte es redueix significativament.

D'entrada, els mitjans poques vegades emmarquen l'arribada d'aquests infants i joves en el context d'uns fenòmens migratoris globals. Sovint es posa el focus en el viatge que han hagut de fer per arribar aquí, però no tant en els motius que els van fer emprendre el viatge ni en la situació del país d'origen. Si prenem d'exemple el Marroc, país d'on provenen bona part d'aquests joves, pràcticament no apareix en els mitjans. Cal aprofundir, doncs, en les causes de la migració i en el funcionament de les fronteres.

En segon lloc, cal tenir en compte fins a quin punt la llei d'estrangeria condiona la seva trajectòria, especialment quan compleixen la majoria d'edat. Sovint en els mitjans no es vinculen les dificultats que es troben amb les regulacions vigents en matèria de migració. Tant els joves entrevistats com altres actors han defensat que molta gent no coneix com funciona la llei d'estrangeria, ni saben que el major obstacle que es troben és sovint la impossibilitat d'accedir a una feina. Parlar més de llei d'estrangeria probablement ajudaria a entendre molt més del següent punt analitzat: l'exclusió social que pateixen molts d'ells.

En aquest cas, els mitjans si que han tendit a posar-hi més el focus. Tot i així, especialment durant el pic d'arribades es van tendir a sobredimensionar aquells temes relacionats amb la delinqüència i l'espai públic: nens i joves dormint al carrer, aldarulls, consum de tòxics, furts o baralles. Sovint es

parlava de la seva situació de precarietat vinculat a accions delictives, ressaltant a més la seva condició de “menas” o “exmenas”. Segons la majoria d’actors entrevistats bona part de les cobertures es movien entre dos extrems: la por i el rebuig, destacant temes com la delinqüència i problematitzant tot el col·lectiu, o la pena i la compassió, amb discursos que intentaven escoltar els relats dels joves però sense aprofundir en les causes de la seva situació. Molts defensen la necessitat de trobar relats alternatius que puguin mostrar la complexitat del conflicte i la diversitat del col·lectiu, evitar generalitzar i no posar-los tots dins el mateix sac. De la mateixa manera, bona part dels actors troba a faltar que els mitjans parlin més d’aquells que se’n van sortint, sense ignorar totes les dificultats que es troben pel camí.

Això pren encara més rellevància en un context d’augment dels discursos racistes i xenòfobs. La criminalització dels infants i joves migrats ha contribuït a legitimar certs discursos com els que ara defensa Vox des de les institucions. En els darrers anys, a més, s’ha viscut un augment dels atacs en centres i recursos destinats a aquest col·lectiu. Hi ha consens entre els entrevistats que no es poden ocultar els conflictes que puguin sorgir, ja que això només alimenta més els discursos de rebuig. Però sí que cal desmentir *bulos*, mostrar relats positius, evitar generalitzar per tot el col·lectiu i mostrar una visió complexa del conflicte que fugi d’estereotips i prejudicis.

Finalment, analitzant la perspectiva dels diferents actors entrevistats podem veure com en general durant els darrers anys s’ha dut a terme un periodisme que ha contribuït a la polarització i a exacerbar el conflicte. La majoria de mitjans han mostrat una visió parcial de la realitat dels infants i joves migrats, amb uns enfocaments sovint sensacionalistes i buscant la conflictivitat que es produïa en l’espai públic. Posar el focus en la conflictivitat ha acabat convertint el col·lectiu en un “problema social” i ha perpetuat la visió que el problema és dels propis joves. Tant aquests discursos criminalitzadors com altres discursos més compassius i paternalistes perpetuen la visió de “nosaltres-ells”, ressaltant sempre la seva condició de menors migrats sols per sobre de la d’infants i joves. D’altra banda, els mitjans continuen actuant especialment de forma reactiva quan hi ha un conflicte i desapareixent després. Això impedeix anar més enllà i parlar de desigualtat, d’exclusió, de dinàmiques de pobresa, de racisme estructural o de la llei d’estrangeria. Per últim, un dels punts més importants en la teoria del periodisme de pau de Galtung com és mostrar aquells projectes que treballen per la convivència ha estat també un dels més mencionats pels diferents actors entrevistats. Destaquen la necessitat de mostrar projectes que funcionen per demostrar que acollir sovint no és tan difícil com es planteja. De la mateixa manera, també defensen la necessitat

d'escoltar més històries en positiu i de mostrar aquests nois i noies com a part de la nostra societat, ja no com a “menas” sinó com a ciutadans.

Tot i així, ja hi ha anat havent canvis. La majoria d'entrevistats defensen que els mitjans han anat sent més conscients del paper que han tingut en l'estigmatització del col·lectiu. Des d'alguns mitjans es busquen més interlocutors, s'intenta donar més veu als joves, evitar els relats criminalitzadors i canviar la mirada. Encara queda molt per fer, però, especialment en aquelles pràctiques del dia a dia que no permeten anar més enllà i donar una visió complexa del conflicte. Una major diversitat a les redaccions, uns mitjans més independents que puguin apostar per informar en profunditat, una major consciència de l'impacte que té la manera com es cobreix des dels mitjans i més interlocució amb altres actors com entitats, mediadors, o les diferents lluites que sorgeixen de la societat civil, són pràctiques que podrien ajudar a caminar cap a un periodisme de pau que treballi conjuntament amb la societat per fer un lloc a aquests infants i joves.

8. Bibliografia

Aldeas Infantiles SOS, (Informe 2018). *La infancia vulnerable en los medios de comunicación. Sobre el derecho a la intimidad, los niños como fuente de información y la autocrítica periodística.*

Arnal, N. i Garcés, B., (2021). *Joves emigrats sols fora dels sistemes d'acollida: diagnosi del cas de Barcelona.* CIDOB Briefings.

Assemblea General de les Nacions Unides, (1948). Declaració Universal dels Drets Humans (217 A). París. Obtingut de <http://www.un.org/en/universal-declaration-human-rights/>

Blanco, L. i Pons, E., (21 de juliol de 2019). Què passa amb els mena quan fan 18 anys? *El Crític*. <https://www.elcritic.cat/reportatges/que-passa-amb-els-mena-quant-fan-18-anys-32360>

BOE núm. 251 (13 d'octubre de 2014).

Boomgaarden, H. i Vliegenthart, R., (2009). How news content influences anti-immigration attitudes: Germany, 1993-2005. *European Journal of Political Research*, vol. 48, 516–542. doi: 10.1111/j.1475-6765.2009.01831.x

Bosch, R.M. i Navarro, M. (22 de setembre de 2019). La pernoctació de menors migrants en comisarías presiona a la DGAIA. *La Vanguardia*. <https://www.lavanguardia.com/local/barcelona/20180922/451950741300/adolescentes-inmigrantes-duermen-comisaria-mossos.html>

Calderón, P., (2009). Teoría de conflictos de Johan Galtung. *Revista de Paz y Conflictos* vol. 2, 60-81.

Calvó, S., (2 d'octubre de 2019). La manca de temps, de recursos i de diversitat, el còctel que crea discursos discriminatoris a les redaccions. *Mèdia.cat*. <https://www.media.cat/discursosdiscriminatoris/la-manca-de-temps-de-recursos-i-de-diversitat-el-coctel-que-crea-discursos-discriminatoris-a-les-redaccions/>

Colell, E., (09 de novembre de 2019). El sueño roto de Omar. *El Periódico*. <https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20191109/mena-omar-suicidio-igualada-7721093>

Colell, E., (28 d'octubre de 2019). Oenegés alertan de que la falta de papeles catapultará a cientos de exmenas a vivir en la calle. *El Periódico*.

<https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20191028/menas-18-anos-extutelados-generalitat-centros-acogida-7704827>

Col·legi de Periodistes de Catalunya, (1996). Manual d'estil sobre minories ètniques. Quaderns del CAC, vol. 12. https://www.cac.cat/sites/default/files/2019-05/Q12_manual_CA.pdf

Col·legi de Periodistes de Catalunya, (2010). *Guia sobre el tractament de la diversitat cultural en els mitjans de comunicació*. https://fcic.periodistes.cat/wp-content/uploads/2013/11/guia_diversitat.pdf

Consell de l'Audiovisual de Catalunya, (Gener-març de 2009). *Informe sectorial trimestral. La presència de la immigració en la informació*. Informe IST 2/2009.

Consell de l'Audiovisual de Catalunya, (Febrer de 2021). *Recomanacions sobre el tractament informatiu de les persones migrades i refugiades als mitjans de comunicació*.

https://www.cac.cat/sites/default/files/2021-03/Recomanacions_persones_migrades_refugiades_0.pdf

Consorci de Serveis Socials de Barcelona, (2017). *Informe menors no acompanyats a Catalunya*. https://acciosocial.org/wp-content/uploads/2017/12/INFORME-MENORS-NO-ACOMPANYATS-A-CATALUNYA_FINAL_-2017.pdf

Departament de Treball, Afers Socials i Família, (n.d). *Programa "Catalunya-Magrib"*. https://treballiaferssocials.gencat.cat/ca/ambits_tematics/immigracio/politiques_i_plans_dactuacio/pla_de_ciutadania_i_immigracio_2009-2012/programa_catalunya_magrib/

Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència [DGAIA], (2020). *Directriu general d'actuació 6/2020 per la qual es regula la gestió de l'expedient de desemparament dels infants i els adolescents immigrants no acompanyats*.

https://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/01departament/04legislacio/directives_instruccions_circulars/infancia_adolescencia/directrius/DGA-gestio-exp-MENA-Versio-signada.pdf

Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència [DGAIA], (2020). *Serveis de protecció d'emergència per a menors d'edat estrangers no acompanyats*.

https://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematics/15serveissocials/Entitats_proveidores/infancia-adolescencia/any2020/Servei-Proteccio-Emergencia.pdf

Doudou, B., (17 de juny de 2020). On és la diversitat a les redaccions? *Mèdia.cat*.

<https://www.media.cat/2020/06/17/on-es-la-diversitat-a-les-redaccions/>

EFE, (5 de novembre de 2018). Baixa per primera vegada des del març el nombre de menors no acompanyats que arriben a Catalunya. *Diari Ara*. https://www.ara.cat/societat/Baixa-primer-a-companyats-arriben-Catalunya_0_2119588209.html

Esparch, P., (20 de setembre de 2018). Enfrontament dins el Govern per l'actuació amb els menors estrangers. *Diari Ara*. https://www.ara.cat/societat/Enfrontament-Govern-actuacio-menors-estrangers-no-acompanyats-MENA-departament-Afers-Socials-Interior-Mossos_0_2091991046.html

Fernández, M., Valbuena, C. i Caro, R. (2017). *Informe-Encuesta 2017. Evolución del racismo, la xenofobia y otras formas de intolerancia en España*. Ministerio de Trabajo, Migraciones y Seguridad Social. Observatorio Español del Racismo y la Xenofobia.

<https://www.inclusion.gob.es/oberaxe/ficheros/documentos/Informe-Racismo-2017.pdf>

Fisas, V., (1998). Una cultura de paz. *Cultura de paz y gestión de conflictos, cap.XI*. Barcelona: Icaria/NESCO.

Font, M., (15 de gener de 2019). Mena: quan els mitjans s'obliden de protegir els adolescents. *Mèdia.cat*. <https://www.media.cat/2019/01/15/mena-mitjans-obliden-protegir-adolescents/>

Fundación Raíces, (6 de febrer de 2018). *El Tribunal Supremo deja en indefensión jurídica a todos los niños y niñas MENAS*.

<http://www.fundacionraices.org/?p=2754#:~:text=Foto%3A%20Antonio%20Ruiz-,El%20Tribunal%20Supremo%20deja%20en%20indefensi%C3%B3n%20jur%C3%ADdica%20a%20todos%20los,por%20tanto%2C%20no%20cabe%20recurso>

Galtung, J., (1996). *Peace by peaceful means. Peace and Conflict, Development and Civilization*. International Peace Research Institute, Oslo.

Galtung, J. (2003). Peace Journalism. *Media Asia, vol. 30, 177-180*.
doi:10.1080/01296612.2003.11726720

Generalitat de Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Família, (Gener de 2019). *Els infants i joves emigrats sols acompanyats a Catalunya*.

https://treballiaferssocials.gencat.cat/web/.content/03ambits_tematics/07infanciaiadolescencia/Estrategia_acollida/avancament_estudi.pdf

Giró, X., (2006). Immigració i premsa escrita. (Octubre 1999-Juny 2002). *CD Rom. Publicacions de la Fundació Bofill*, (875 pgs). doi: ISBN 84-855557-59-X

Giró, X., (2008). Enfoques críticos en el análisis del discurso mediático sobre conflictos. *I+C Investigar a comunicación*, 282.

Giró, X., (2013). *Espais i camins de la diversitat als mitjans de comunicació*.

https://www.secretariat.cat/uploads/20130710/La_diversitat_dels_mitjans___X_Giro.pdf

Giró, X. i Jarque, J., (2006). Prensa escrita e inmigración: Estudio sobre la opinión de los diarios sobre la inmigración procedente de fuera de la Unión Europea y sobre la cobertura informativa de conflictos destacados que tienen relación con ella (Octubre 1999 - Junio 2002). *Zer: Revista de estudios de comunicación*, n.º. 20, 270 pàgs. ISSN-e 1137-1102.

Giró, X. i Muixí, M., (2011). *Cobertura televisiva de propostes polítiques sobre immigració. Anàlisi de tres casos: restriccions a l'empadronament a Vic, regulació sobre l'ús del vel integral a Lleida i tensions veïnals a Badalona*. Mesa per a la Diversitat en l'Audiovisual del Consell de l'Audiovisual de Catalunya.

Gómez-Quintero, J., C.Aguerrí, J. i Gimeno-Monterde, C. (2021). Representaciones mediáticas de los menores que migran solos: Los MENA en la prensa española. *Comunicar. Revista Científica de Comunicación y Educación*, vol. 66, 95-105. doi: <https://doi.org/10.3916/C66-2021-08>

González, V, (8 de gener de 2020). Diverses entitats socials critiquen un pla de la Generalitat de Catalunya per frenar l'arribada de menors no acompanyats. *La Directa*. <https://directa.cat/un-pla-de-la-generalitat-dajuts-a-families-de-menors-migants-del-marroc-genera-inquietud-en-lambit-de-la-cooperacio-catalana/>

González, C. i Rinken, S. (16 de març de 2021). La opinión pública ante la inmigración y el efecto de Vox. *Real Instituto Elcano*, ARI 33/ 2021.

<http://www.realinstitutoelcano.org/wps/wcm/connect/973277c4-e4d4-49df-b841-073c679be064/ARI33-20201-Gonzalez-Rinken-opinion-publica-ante-inmigracion-y-efecto-VOX.pdf?MOD=AJPERES&CACHEID=973277c4-e4d4-49df-b841-073c679be064>

Gutiérrez, I. i Sánchez, G., (19 de maig de 2021). Cientos de personas devueltas en caliente a Marruecos: ¿puede España expulsar a migrantes sin control?. *Eldiario.es*.

https://www.eldiario.es/desalambre/cientos-personas-devueltas-caliente-marruecos-espana-expulsar-migrantes-control_1_7949140.html

Hanitzsch, T. (2004). Journalists as Peacekeeping Force? Peace journalism and mass communication theory. *Journalism Studies*, vol. 5, núm. 4, 483-495, DOI: 10.1080/14616700412331296419

Hueso, V., (2000). La transformación de los conflictos por medios pacíficos. *Cuadernos de estratègia*, vol. 111, 125-159. ISSN 1697-6924.

Instituto Nacional de Estadística. (n.d). *Encuesta de población activa*.
<https://www.idescat.cat/treball/epa?tc=4&id=ic4002&lang=es> [Consultat per últim cop el 8 de maig de 2021]

Jäger, S., (2008). Entre las culturas: caminos fronterizos en el análisis del discurso. *Discurso & Sociedad*, vol. 2, núm. 3, 503-532.

Kempf, W., (2007). Peace journalism: A tightrope walk between advocacy journalism and constructive conflict coverage. *Conflict & Communication online*, vol. 6, nº2.

Lederach, J. i Chupp, M., (1995). *Conflicto y violencia? Busquemos alternativas creativas*. Ediciones Clara-Semilla.

Lederach, J., (2007). *Construyendo la paz: reconciliación sostenible en sociedades divididas*. Colección Red Gernika.

Lederach, J., Neufeldt, R. i Culbertson, H., (2007). *Reflective Peacebuilding. A planning, monitoring, and learning toolkit*. The Joan B. Krok Institute for International Peace Studies, University of Notre Dame.

Ley Orgánica 4/2000, de 11 de enero, sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social, BOE-A-2000-544 (12 de enero de 2000).
<https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2000-544>

Llei 14/2010, del 27 de maig, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència, Butlletí Oficial del Parlament de Catalunya, núm.720/VIII, del 26 de maig del 2010.
<https://www.parlament.cat/document/nom/TL115.pdf>

López-Rodríguez, L., Vázquez, A., Cuadrado, I., Brambilla, M., Rodrigo, M. i Dovidio, J., (2020). Inmigración: invasión u oportunidad para el país. El efecto del enfoque de noticias reales sobre la inmigración en las actitudes étnicas. *International Journal of Psychology / Revista de Psicología Social*, vol. 35, nº3, 452–491. doi: <https://doi.org/10.1080/02134748.2020.1783834>

Mandeu, C., (15 de setembre de 2020). El covid frena les migracions: arriben la meitat de refugiats i mil menors no acompanyats menys. *Diari Ara*.
https://www.ara.cat/societat/migracions-arriben-meitat-refugiats-acompanyat_0_2527547311.html

Manzano, V., (2005). *Introducción al análisis del discurso*.
<https://personal.us.es/vmanzano/docencia/metodos/discurso.pdf>

Mañas, M. i Menta, N., (2019). *L'atenció als infants, adolescents i joves migrants no acompanyats des de la ciutat*. Institut Municipal de Serveis Socials de Barcelona.

Massagué, R., (20 de juny de 2018). La historia de la humanidad. *El Periodico*.
<https://www.elperiodico.com/es/opinion/20180620/la-historia-de-la-humanidad-6895761>

McCombs, M. i Evatt, D. (1995). Los temas y los aspectos: explorando una nueva dimensión de la agenda setting. *Comunicación y sociedad*, vol.VIII, Nº1, 7-32.

Ministerio del Interior, Oficina Nacional de Lucha Contra los Delitos de Odio (2019). *Informe de la evolución de los delitos de odio en España*.
<http://www.interior.gob.es/documents/642012/3479677/Informe+sobre+la+evoluci%C3%B3n+de+delitos+de+odio+en+Espa%C3%B1a%2C%20a%C3%B1o+2019/344089ef-15e6-4a7b-8925-f2b64c117a0a>

Nacions Unides, Convenció sobre els Drets dels Infants (2005). *Observación General nº6*.
<https://www.acnur.org/fileadmin/Documentos/BDL/2005/3886.pdf?view=1>

Nacions Unides. Convenció sobre els Drets dels Infants (2018). *Observaciones finales sobre los informes periódicos quinto y sexto combinados de España*.

Ordaz, A. i Sánchez, G., (25 de maig de 2021). El Gobierno acuerda con las comunidades el reparto de 200 menores migrantes de Ceuta. *Eldiario.es*.
https://www.eldiario.es/desalambre/gobierno-acuerda-comunidades-reparto-200-menores-migrantes-ceuta_1_7968251.html

Pérez, J., (2015). Cultura de paz y resolución de conflictos: la importancia de la mediación en la construcción de un estado de paz. *Ra Ximhai, revista científica de sociedad, cultura y desarrollo sostenible*, vol. 11, nº1, 109-131.

Quintana, L., Castillo, A. i Sosa, A. (Juliol de 2020). La espiral de colapso. Encuadre de la inmigración en medios españoles. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, vol. 26, nº3, 1157-1170. Universidad Computense de Madrid. doi: <https://doi.org/10.5209/esmp.66097>

Ramoneda, M., (2005). Els menors immigrants sota els ulls de la premsa. Dins *Immigració i premsa escrita : l'opinió dels diaris sobre la immigració i la cobertura informativa de conflictes que hi tenen relació (octubre 1999-juny 2002)*, 1-49. Fundació Jaume Bofill.

Resolución del Consejo de 26 de junio de 1997 relativa a los menores no acompañados nacionales de países terceros, 97/C 221/03 (Consell de la Unió Europea 26 de juny de 1997). [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:31997Y0719\(02\)&from=ES](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:31997Y0719(02)&from=ES)

Resolución del Parlamento Europeo, de 12 de septiembre de 2013, sobre la situación de los menores no acompañados en la UE, 2012/2263(INI). https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-7-2013-0387_ES.html?redirect

Riart, M., (4 d'octubre de 2020). La indefensió dels "menes" en un sistema que no s'hi ha sabut adaptar. *Diari Ara*. https://www.ara.cat/societat/indefensio-menes-joves-sistema-adaptar_0_2539546037.html?fbclid=IwAR3s4eV41YKvth_K8A0Egd7e18BBsZTCgTwRkC7PEtoDJQYJXRmHCXa3v38

Rodrigo , M., (2006). El periodismo ante el reto de la inmigración. Dins M. Lario. (coord.) *Medios de comunicación e inmigración*, 37-58. Convivir sin racismo.

Sales, A., (2019). *Qui dorm al carrer a Barcelona?*. Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona. Ajuntament de Barcelona.

Sánchez, G., (30 de abril de 2021). Escrivá propone una reforma del reglamento de Extranjería para que 15.000 menores migrantes y jóvenes extutelados no se queden sin papeles. *Eldiario.es*. https://www.eldiario.es/desalambre/reforma-reglamento-extranjeria-pretende-regularizar-15-000-menores-migrantes-jovenes-extutelados_1_7888330.html

Sandoval, E., (2009). Ciudadanía universal, derechos políticos y paz en la migración. Dins V. Martínez i E. Sandoval (coord.) *Migraciones, conflictos y cultura de paz*, 19-44.

Save the Children, (2018). *Los más solos. Los fallos en el sistema de acogida, protección e integración de los menores migrantes no acompañados que llegan a España*.

https://www.savethechildren.es/sites/default/files/imce/los_mas_solos_vok.pdf

Save the Children, (6 de febrer de 2018). *Save The Children pide al gobierno que modifique el protocolo marco de menores no acompañados para que sirva únicamente como herramienta de coordinación, tal y como ha dictado el tribunal supremo*. <https://www.savethechildren.es/notasprensa/save-children-pide-al-gobierno-que-modifique-el-protocolo-marco-de-menores-extranjeros>

Síndic de Greuges de Catalunya (2019). *El tratamiento informativo de los menores en los medios de comunicación*.

Síndic de Greuges de Catalunya, (2018). *La situació dels infants migrants sense referents familiars a Catalunya*.

SOS Racisme, (2020). *Invisibles. L'Estat del racisme a Catalunya*.

UNICEF, (2015). *Convención sobre los derechos del niño*. UNICEF Comité Español, Madrid.

https://www.unicef.es/sites/unicef.es/files/comunicacion/ConvencionsobrelosDerechosdelNiño_0.pdf

UNICEF, (2019). *Los derechos de los niños y niñas migrantes no acompañados en la frontera sur española*. Madrid.

United Nations Department of Economic and Social Affairs, Population Division, (2020).

International migration 2020. Highlights. (ST/ESA/SER.A/452).

van Dijk, T., (2006). Discurso de las élites y racismo institucional. Dins M. Lario (coord) *Medios de comunicación e inmigración*, 15-36. Convivir sin racismo.

van Dijk, T., (1999). El análisis crítico del discurso. *Anthropos (Barcelona)*, vol. 186, 23-36.

van Dijk, T., (2007). El racismo y la prensa en España. Dins A.M. Bañón (coord). *Discurso periodístico y procesos migratorios*, 27-80. Tercera Prensa. ISBN: 978-84-87303-62-3

Vargas, J. I Vasco, C., (20 d'abril del 2021). Vox hace campaña con una mentirà que incita al odio contra los menores migrantes. *Público*. <https://www.publico.es/politica/elecciones-madrid-vox-campana-mentira-incita-odio-menores-migrantes.html>

9. Annexos

9.1 Transcripcions de les entrevistes

Entrevista a Lamiae Abassi, membre de l'associació Exmenas

L'any 2018, uns quants joves van decidir crear l'associació d'Exmenas per donar suport a joves tutelats i extutelats i per donar veu al propi col·lectiu i trencar amb els estigmes que l'envoltaven. Tot i que Abassi no posa de relleu que ells no va ser una "menor no acompanyada", si que va estar tutelada per l'estat, i ha estat una de les fundadores de l'associació.

L'any 2018 va crear l'associació d'Exmenas. En aquell moment, què us va portar a organitzar-vos i a crear l'associació?

L'associació no està formada només per "menes", perquè n'hi ha alguns que hem nascut aquí, o n'hi ha d'altres que han nascut al Marroc però han vingut sense cap mena de problema. Lo guai és que hem format l'associació amb joves que cadascú ha tingut una experiència diferent. Jo per exemple he estat tutelada per l'Estat a partir dels 13 anys, després hi ha la Aouatif i la Iman, que són dos germanes que s'han pogut involucrar també d'alguna manera perquè vivim en el mateix barri, i tot va començar...t'explico des del principi. Jo estava al centre, però jo he viscut des de sempre en aquest barri i la Iman i la Aouatif també. Va haver-hi un moment, quan va haver-hi el boom, quan tothom encara flipava quan veien tots els joves aquests al carrer. Llavors què passa? Nosaltres vivim al barri del Born, que és un punt on hi ha molta diferència cultural. Hi ha molta gent de diferents llocs i una de les cultures que més viuen al barri són els àrabs: marroquins, algerins... Llavors al barri es va crear una separació entre la gent que és del barri de tota la vida, encara que fossin del Marroc o haguessin vingut d'algun altre lloc, i aquests nois, pel tema de que consumien, pel tema de que la gent que viu al barri tenia fills i al final el seu temps lliure el passaven al mateix lloc on estaven tots aquests xavals. I es va començar a crear una divisió entre "vosaltres que no serviu per res" i "nosaltres que portem aquí tota la vida i esteu fent que la gent també ens discrimini a nosaltres". I què passa? Que al final jo el què veia era gent que havia aconseguit tenir la seva vida millor que quan havia arribat aquí, com per exemple els meus pares - que també al final la manera en la què van venir ells és la mateixa, o semblant -, gent que ja estava satisfeta amb el què havien aconseguit i no entenien que ara eren uns altres els què estaven passant pel mateix. Llavors, la Aouatif i la seva germana són dues noies que sempre han tingut molt bona relació amb aquests xavals. Igual que jo, jo vaig haver d'apropar-me una mica més, jo vaig començar veient aquest tipus de discriminació que hi havia. El què més em molestava és que va començar sent una discriminació, però m'importava més pel fet que al final érem tots iguals i havíem vingut tots els mateix lloc, i em feia ràbia a més pel fet que era justament gent que ja havia passat per això, que són els primers que ho haurien d'entendre. Però bé, un cop tens fills potser les coses et canvien, la forma en què tu reaccions també canvia. I justament en aquest barri hi ha un casal de joves que es diu Palau Alòs, i aquest casal de joves va ser també un punt de trobada de tots aquests xavals. Al final per nosaltres també era el punt de trobada, i no deixen de ser xavals que eren de la nostra edat i que buscaven un lloc on poder estar, pillar wifi o amagar-se de la policia, perquè també hi havia discriminació per aquesta part. I en aquest casal hi havia un educador que estava *al tanto* de la feina que fèiem nosaltres. Al final la Aouatif feia una labor, però independentment de mi, i al final nosaltres la relació que teníem amb ells era de "tu ets un xaval del barri, jo també, tenim la mateixa edat, no tinc cap autoritat sobre tu, em preocupa la teva situació, em preocupa també la situació del barri, i també el tema del periodisme, de com estan explicant quina és la realitat d'aquests xavals". Tot va començar amb què el primer que es va crear va ser un grup que es deien las *Madres Coraje* que estava format per tres mares del barri, i que cada divendres cuinaven i baixaven menjar a la plaça, i tots els nois ho sabien i era una manera de començar a fer una mica de *feeling* amb aquests xavals i que ells sentint que hi ha gent que si que els vol ajudar. Justament això també va ser arrel de que l'educador aquest ens ho va proposar, que parléssim amb les nostres mares, perquè al final jo per exemple m'apropava als nois, jo els hi deia qui era la meva mare, i llavors quan tenien qualsevol cosa, perquè ja els hi oferíem nosaltres, ells sempre anaven a casa. Al final es va convertir casa nostra en un espai en què estàvem rentant-

los la roba, estàvem donant-los de menjar,... és la manera amb què vam començar a fer una mica de *feeling* amb ells. Jo veia que les entitats que estaven al barri el què feien era per exemple oferir-los aquesta o aquella ajuda, però molts cop veia que l'ajuda era baixar amb una bandejeta amb uns entrepans petitíssims de nocilla. I després me'n vaig a casa i ja he fet tota la feina. Doncs no, perquè després aquests nens es quedaven allà. Si, es menjaven el teu entrepà, després marxaves a casa, però tu sabies que aquesta gent tornaria a passar la nit al carrer. Sabies que si tornaven a passar per aquí podrien tenir un altre conflicte amb la gent que forma part del barri de tota la vida. Llavors aquest educador ens va oferir això, per què no seguíem fent aquesta labor però visibilitzant el què fèiem i el què passava, i visibilitzant també la situació en la què estan aquests xavals. Jo el què feia independentment era ajuntar-me amb ells de tant en tant, presentar-me, dir-los que els puc ajudar, que en qualsevol cosa que els hi pugui ajudar ho faré. Al principi era una mica difícil perquè no deixa de ser una cultura en la què els nois parlen amb els nois i les noies parlen amb les noies, i quan t'apropaves flipaven una mica. Però després s'acostumen i també els hi ensenyes que tenen la seva cultura, però que s'han d'adaptar a la cultura que hi ha aquí. Que això també és molt important. Arrel d'això nosaltres vam crear l'associació el 2018. Per fer-ho una mica formal vam anar la Aouatif i jo a un lloc per fer el tema del NIF, crear l'associació i constar a la base de dades. I a partir d'aquí vam començar, vinculats al Espacio del Inmigrante, perquè era més fàcil si ho fèiem així. Vam començar així, estàvem fent també algun tipus d'activitats amb el Top Manta... Després amb els xavals vam començar a crear activitats, perquè el nostre objectiu principal era la integració dels xavals al barri. Abans d'això ens vam dedicar a tractar el tema de les drogues, aprofitant que teníem una mica de confiança per explicar-los de primera mà que el problema que hi ha aquí és que hi ha famílies, parlar també una mica per les famílies del barri, i explicar-los quina és la situació, i que no et jutjo, ho pots fer, però has d'escollir a quin lloc fer-ho, amb quina gent fer-ho, en quin moment fer-ho, si necessites fer-ho. Perquè al final no pots anar i dir-li "escolta, tu no facis això", perquè potser ho està fent per alguna cosa. Al final no soc jo la que passaré tota la nit al carrer, son ells. Llavors, a partir d'aquí nosaltres ens vam adonar que es van anar passant els contactes i sempre anaven al Palau Alòs buscant "les educadores". Però al final nosaltres no som educadores ni res, no tenim cap titulació. Vam veure que el primer que volíem aconseguir ho vam aconseguir, que era que ells comptessin amb nosaltres quan necessitaven qualsevol tipus d'ajuda. Quines son aquestes ajudes? Vull anar a fer la renovació i no sé parlar bé castellà i necessito una traducció; creàvem també activitats per treballar el tema de la integració, no només activitats per ells sinó activitats en les què ells s'ajuntessin amb els joves del barri de tota la vida, espais en el què fossin ells els protagonistes i poguessin escollir quin era el rol d'aquestes activitats, no només crear activitats del rotllo futbol perquè son xavals i els hi agrada, sinó fer-los partíceps de quines activitats volen. A ells per exemple els hi agrada molt el tema del futbol, ara que està molt de moda el tema de cantar, fer batallas de gallos... Que al final no diem que les entitats del barri no ajudaven, perquè si que ajudaven, perquè era un espai on ells podien estar, però al final a tots aquests llocs no deixen de ser llocs on ells es troben amb actuacions racistes, i no son els llocs on ells acaben trobant la confiança per demanar l'ajuda que saben que en aquests llocs poden oferir. Més que res perquè també molts d'aquests llocs que es troben educadores que els hi diuen que els ajudaran amb el tema de la renovació, els tenen allà dient-los "bueno, les condicions perquè pogueu renovar és que estigieu fent algun tipus de curs i que es vegi que vosaltres en el vostre temps lliure en lloc d'estar al carrer delinquent esteu en una classe, esteu fent un curs...". Llavors què passa? Que molts dels xavals venien a nosaltres, hi havia xavals que portaven dos anys potser amb aquesta administració, dient-los que els aconseguirien una cita, i al final es cansaven de fer cursos, cursos, cursos i mai aconseguir aquesta renovació. Si l'aconseguien eren pocs i sense la possibilitat de poder treballar. Que al final es troben en la mateixa situació, tinc un NIE, posa el meu nom, però no puc ni treballar, em segueixen demanant cursos per veure si la pròxima vegada, d'aquí dos anys, puc tenir sort. Això tenint en compte que els abusos policials a vegades trencaven els seus documents. I també el tema de la prova d'edat. Hi han hagut suïcidis i tot aquí al barri per aquest tema. En definitiva, torno al tema de les activitats. Ens vam trobar també que hi havien molts xavals que per exemple venien al Palau Alòs, s'apropaven, i et demanaven ajuda: "*estoy viviendo en la calle*". Clar, en aquest moment tu què fas? Perquè no tens les eines per poder aconseguir que aquesta persona aquesta nit pugui estar en un lloc on pugui dormir. Aquí vam començar a preparar també el tema de les patrulles. En la nostra associació comptem tots nosaltres, que som com unes cinc persones, que son el Sumon que és de Bangladesh, perquè no tots som del Marroc, després altres nois que son del Marroc que van començar a formar part de l'associació justament perquè primer van venir a demanar-nos ajuda pel tema de les traduccions, i al final van acabar formant part de

l'associació, i després la Iman i la Aouatif, que son les dues noies que et dic que son unes cracks, perquè amb elles també de tant en tant hem anat a fer visites a la presó, quan hi ha hagut algun noi del barri que ha acabat a Quatre Camins, per exemple. Anar fent visites més que res perquè no deixa de ser gent que no tenen família aquí i ningú els va a fer visites o a preguntar-los com estan, o si necessiten alguna cosa. Quan vam començar amb tot aquest tema, una de les primeres entrevistes que vam fer van ser uns vídeos que va fer l'Àngel García, i els vam conèixer a ells. I això ens va anar súper bé perquè al final no deixa de ser gent que està ficada en el tema de la política, cosa que nosaltres no teníem ni idea, i ens va anar genial tenir a l'Àngel, al Raúl, a la Paula allà, perquè ens podien dir: "mira, aquests volen la foto amb tu perquè s'apropen les eleccions". Nosaltres aquestes coses no les teníem en compte. Igual que quan vam crear l'associació va ser perquè jo feia aquesta labor, ella també, ens coneixem del barri, coincidíem en molts llocs, i ens vam ajuntar per fer-ho visible. Perquè al final, l'objectiu era visibilitzar tot això que està passant. Més que res perquè també vam tenir l'experiència de tenir problemes amb els periodistes perquè quan va ser això de les Madres Coraje ens vam trobar amb situacions en què els periodistes estaven a les cantonades del barri amagats gravant-nos, sense el nostre consentiment, per després pujar aquestes notícies amb la informació que a ells els hi donava la gana, perquè al final no s'atrevien a entrevistar-nos perquè nosaltres no els deixàvem. No els deixàvem perquè al principi si que ho havíem fer, però la informació que havien publicat no era la que nosaltres... bé, sobretot els xavals, al final ells tenien por que aquestes històries arribessin a les seves famílies quan en realitat ells el què els hi fan arribar a la seva família és que estan bé, que tenen un lloc on dormir, que estan amb una feina. Més que res perquè si son gent del carrer i al final es dedicaven a robar o qualsevol cosa, els diners aquests que aconseguien estalviar de qualsevol forma anava a la família. Algunes històries, perquè n'hi ha d'altres que no tenen família, que estan escapant per qualsevol altra raó. Llavors amb l'Àngel, el Raúl, la Paula vam fer la primera entrevista, més endavant ens vam desvincular de El Espacio del Inmigrante, i els que van continuar ajudant-nos van ser ells, amb el tema de les entrevistes que ens feien els periodistes, amb el tema de quan havíem de convocar alguna manifestació, perquè això també ho fèiem com a activitat, estàvem pendants de tots els centres que coneixem o que esta a prop de nosaltres, o tots els comunicats que es publicaven pels atacs que patien els centres, per exemple, que va haver-hi una temporada que estava de moda anar a atacar els centres i nosaltres intentem denunciar-ho que sempre que surti algun tipus de notícia d'aquest estil. Al final és una manera també de denunciar-ho i de visibilitzar-ho. En això també ens van ajudar molt pel tema de què escriure, com crear un comunicat, tot això ho vam haver d'aprendre, vam haver d'aprendre també què respondre a les preguntes quan se t'apropa un càmera, saber quines coses no respondre. El tema de controlar els nervis, perquè a vegades ens trobàvem amb situacions per exemple a Rubí, on vam anar a llegir un comunicat perquè va haver-hi una agressió, i vam haver de fugir d'allà, perquè ens volien atacar, dient-nos "*moros de merda*". Hi havia un cordó policial súper gran, però son situacions en les què tu hi ha un moment que penses "*donde me he ido a meter yo*". Tampoc creiem que crearíem molta audiència. A l'Instagram és una passada. Jo vaig pensar en crear això per tenir més eines per poder ajudar, i hi ha hagut un moment en què fins i tot algunes administracions ens han tatxat. Hi ha nois que ens venen i ens diuen que no poden parlar amb nosaltres perquè els del centre els hi han dit que no parlin amb nosaltres. Que aquí ja entra el tema de la DGAIA, perquè també ens vam reunir amb la DGAIA. Una de les coses que hem fet també és organitzar reunions amb la EAIA, amb la DGAIA, amb educadors dels diferents centres, inclús amb el Parlament...però aquesta gent al final el què hem notat és que es reuneixen amb nosaltres per enterar-se de quina informació tenim, fins a quin punt volem parlar del tema, fins a quin punt nosaltres volem crear una denúncia, per estar ells alerta. Per res més, perquè després no hem tornat a rebre cap trucada de ningú. Ni com esteu, ni si necessitem res. Al final amb les entitats del barri, encara que ens coneixem de tota la vida, és així. I ho sé no per això que ha passat ara sinó perquè he crescut allà i amb qualsevol tema és "estem aquí" però al final no estan, son gent que ha estudiat una carrera, que tenen un horari de 8h, que jo ho entenc, que veniu aquí, trebal·leu, feu la vostra feina i molt bé, perquè tampoc t'has d'endur la feina a casa, però el què necessitàvem era crear un lloc on hi hagi gent que ho faci per vocació. Una de les coses que a mi m'ha agradat molt de crear l'associació és que tenim llibertat de moviment. No tens cap contracte en el què el teu jefe et digui que només pots arribar fins aquí. Perquè això també ho entenem, jo també he estat en un centre i sé fins a quin punt els educadors poden intervenir. També ens vam ficar bastant en els temes dels centres que estan a les zones més allunyades, per exemple a les muntanyes, que son centres que tenen d'educadors a gent que no té la carrera d'educador, que son seguretat de discoteca, i els tenen allà treballant d'educadors, i tots els nois, que poden ser com uns 50, tots subsaharians. És que

no hi ha ningú que sigui d'aquí. On estan treballant la integració d'aquests xavals quan els estàs ajuntant a tots allà? Vam anar també pel Maresme, perquè pel Maresme s'ha liat bastant, que és on viu també la consellera Najat, que és amb la què ens vam reunir al Parlament, i nosaltres ens vam reunir amb els nois que eren del barri on ella vivia. Quan ens vam reunir li vam dir que els xavals d'aquell centre ens havien dit que no estaven bé allà dins, i que en realitat n'hi havien alguns que tampoc estaven fent cursos, estaven allà sense fer res. I després fan 18 anys i pretenen que tingui una feina, que s'espavili ell sol sense tampoc haver treballat la seva independència. I ells ens deia que no podia ser, que ells l'altre dia havia anat a visitar aquell centre i estaven tots súper bé. Però clar, és que tu ets una persona que vens del Parlament, que quan vens ho fas amb els teus quatre guardaespalles, i òbviament abans als nens se'ls hi ha dit que ve tal persona i que tots amb un somriure i tot que estigui ben ordenat. I al final ens vam adonar que no és tant que no sàpigues el què està passant sinó que no vols o fas veure que no saps el què està passant.

Has parlat de moltes activitats que organitzeu. Amb quins recursos compteu coma associació per dur-les a terme?

A nosaltres les activitats que ens han anat millor sempre son les de crear els torneigs de futbol. Perquè al final el futbol és una cosa que els hi encanta, igual que el tema de cantar que et deia abans, i tampoc tenim els recursos suficients per fer una activitat avui, després de 15 dies fer-ne una altra, perquè les activitats quan les creem doncs que si hem de portar aigua, que si necessitem els bafles, que si fem entrepans perquè dura tot el dia i així cridem l'atenció als xavals....Nosaltres preguntant sempre era rapejar i futbol, així que va ser una de les activitats que vam crear i ens va anar súper bé, perquè és una cosa que als xavals els hi agrada, tenim uns xavals que formen part de l'associació que també sempre aconsegueixen que no només xavals que estiguin al carrer sinó que puguin venir xavals de centres, que està molt bé. Ho acostumem a fer al barri perquè tenim el camp de futbol, i sinó al parc de la Ciutadella també hi ha un camp de futbol que els hi agrada molt. Això el primer cop que ho vam fer no teníem recursos. Tampoc hem rebut mai cap subvenció, sempre hem posat diners de la nostra butxaca i normalment si necessitem taules, cadires, bafles, doncs a les entitats del barri que ja coneixem anem i busquem allà els materials que ens puguin deixar. Gastem els diners que puguem. Al final el què hem fet també és crear una activitat abans de fer-ne alguna altra en la què puguem recaptar diners. Per exemple, és Sant Jordi i d'aquí dos mesos hem pensat en crear una altra activitat de futbol. Doncs fem roses, fem dolços, ens posem en una paradeta, recaudem diners, i aquests diners son els que utilitzarem per crear la propera activitat. I ja està, bàsicament així. I després el boca a boca. I un cop estan allà no només fer l'activitat, sinó donar-nos a conèixer nosaltres, que sàpiguen que existim, molts d'ells a vegades estan en centres però justament nosaltres també ens interessa per quan ja no estiguin en el centre, que la majoria és quan es troba amb un problema. Que estem aquí, que això no serveixi només per un torneig de futbol i ja està, conscienciar-los també una mica, perquè no deixen de ser xavals. Jo per exemple quan estava al centre em preocupava de mi i no veia el què hi havia al meu voltant. Doncs a ells també explicar-los quina és la realitat, què és el què està passant i que estiguin al cas. I que s'ajudin una mica entre ells també. I el tema de l'adaptació.

Dius que teniu bastant contacte també amb joves que estan en centres. Quina és la situació que es troben quan arriben aquí i entren en un centre? I després, què es troben després quan fan 18 anys, o 21, i n'han de sortir?

Jo per exemple per l'experiència que he tingut per estar en un centre, he tingut la gran sort de que un any abans de que jo marxés a mi ja em van començar a preguntar i a dir-me que estigués al cas, que ja tenia 17 anys i que en un any marxava d'allà i havia de començar a pensar què volia fer, on volia estar, quines opcions tenia. Amb ells què passa? Que arriba als 18 però ningú els hi ha explicat què passa després dels 18. N'hi han alguns que surten als 18 i encara no han ni après l'idioma. N'hi ha d'altres que als 8 mesos parlen el castellà millor que tu. De 10 xavals n'hi ha un que surt amb aquestes oportunitats. Per què un si i els altres no? A vegades molts dels xavals el què ens expliquen a nosaltres és que pel tema del comportament a vegades és com a la babalà, tu et portes bé doncs a tu et donaré les possibilitats que et mereixes; tu no et portes bé i per tant t'ho hauràs de currar més amb mi perquè jo et doni totes les eines que tu necessites. Això ho diuen alguns. Tampoc vull tatxar els educadors com si fessin la seva feina fatal, perquè tampoc és això. Però què

passa? N'hi han alguns que tu veus que falten uns mesos i estic corrent amb tu amunt i avall, i els xavals m'expliquen que ells ho noten, ells això ho noten. Jo estava en la situació que estava i jo veia que cada educador fa de tutor d'uns 3 o 4 xavals, depenent de l'organització que porta el centre. És una cosa que s'ha de començar a preparar des del principi, i més sabent que ja portem des de fa anys que està passant el mateix. Un dels problemes més greus és que quan els xavals fan els 18 anys es troben amb aquest problema, si ja està passant des de fa anys perquè no es crea un mètode on sigui obligatori que hi hagi un temps mínim en què has de començar a preparar aquesta persona per quan faci els 18? Nosaltres estem cansats d'oferir a les administracions, nosaltres som menors extutelats que hem passat per l'experiència de fer els 18 anys i sortir al carrer, doncs crear algun tipus de mentories que puguem fer nosaltres als xavals que estiguin a punt de complir els 18 anys. Això ho vam fer dos cops i es va demostrar que va anar de puta mare. Però ja està, no ho fan. Nosaltres oferim, oferim moltes coses, però al final hem vist que no sé si és pel tema de les denúncies que hem fet o què, que a vegades les institucions és com "*que vienen los de Exmenas*". Això vulguis o no també ens ha limitat. Sense voler, ens ha limitat. Els xavals el què tenen és la possibilitat de sortir als 18 anys del centre, llavors depenent de la situació et poden oferir tornar amb la teva família - en el meu cas per exemple que tinc la família aquí, en el cas dels xavals no seria la mateixa -, o per exemple si has complert 3 anys mínim en un centre tens una paga fins els 21 anys de 660 i pico euros. Tens aquesta opció o també hi han opcions d'enviar-te en un pis on no hi ha presència educativa les 24h però en algun moment si, on tens un educador però no està allà tots els dies, sinó que va un cop o dos a la setmana per veure com portes el tema de la neteja, dels diners...què passa? Que aquestes coses, jo t'ho dic per experiència, no acostumen a agradar. Al principi estàs content perquè surts del centre, però un cop estàs allà, en un lloc on tornes a tenir, vulguis o no, presència educativa, i si no és això tens a la DGAIA darrere teu que has de demostrar tota l'estona en què t'estàs gastant els teus diners, és incòmode. Perquè tu vens de tenir una presència educativa les 24h durant un munt d'anys, i et tornen a posar aquí. On està la independència aquí altre cop? Llavors hi ha aquesta opció, o sinó hi ha la opció de que tinguis aquesta paga i et busquis tu la vida a l'hora d'independitzar-te. Jo per exemple és la opció que vaig tenir, jo si que tenia la paga fins els 21 anys, i estava en una casa per dones en cas de vulnerabilitat, on hi havia noies de totes les edats, no totes havien passat per centres. I què passa? Que allà tu havies de pagar el 30% del què cobraves. Jo al final vaig marxar d'allà perquè també vaig veure una xanxullo que no em van agradar gens. I res, tens aquesta opció també, en què estàs en un lloc on si que et donen menjar però això ho pagues, jo pagava la part proporcional del sou. Al final la putada un altre cop torna a ser lo de la presència educativa. Després, quin problema hi ha amb els xavals a qui no els hi donen paga i tampoc els hi donen un lloc on anar? A vegades hi ha hagut xavals que els han fet fora a les 3 de la matinada. Només per al dia següent tornar a tenir un altre xaval perquè aquell xaval pugui estar en aquell llit. És una bogeria. I un cop estan al carrer, estan els joves que es deixen la vida en buscar quina és la millor solució, i altres que també ho fan i es cansen, i tornen a delinquir. Tornen a estar en una situació en què la única solució que tenen és delinquir. O consumir. A vegades, per exemple un dels nois que estava amb nosaltres a l'associació, que es diu Redouane, ell si que va estar en un centre, va sortir, i no està en cap pis, si que té la paga, però està estudiant. Posem el cas en què un educador considera que és un bon xaval i està fent les coses bé. Surt d'allà que està cursant un curs, perquè a vegades l'excusa de no posar-los en un altre pis és perquè no hi han places, això pot passar també, perquè al final una de les excuses més utilitzades per part de l'Administració és que no donen abast. El Redouane si que té la paga però està estudiant, i ha de llogar un pis. Té la paga, està a punt d'acabar els estudis, i ara ha de renovar però per renovar li demanen que ha d'estar treballant i amb una nòmina que no ho cobro ni jo. Tornen a estar un altre cop en una situació que si, que tu pots estar en una situació millor que altres, però et seguiràs trobant amb els mateixos problemes que una persona que no estigui en la mateixa situació que tu. És com que l'Administració està formada de manera que sentis que avances, però sempre hi haurà algun moment en què no podràs avançar, i hauràs de tornar enrere un altre cop. Al final, no tens opció. Jo t'ho dic ja per experiència, els meus pares van venir d'aquesta manera i el meu pare segueix sense tenir papers després de més de 30 anys, i la meua mare no ha aconseguit feina mai. Una altra cosa, també parlem sempre del tema de les ajudes, de com treballen els educadors, de com treballen els mitjans... però crec que una cosa molt important, igual que et dic sempre que no deixen de ser nens, també cal no només ensenyar-los o preparar-los per quan facin els 18 – perquè sabem que això no està servint i tampoc ho estan fent - sinó crear un espai on conscienciar-los de què els pot passar quan tinguin els 18, i no que estiguin esperant. Perquè al final jo he nascut aquí i sempre ho he tingut més fàcil, però jo me n'adono que en els centres és important treballar una mica més en la

nostra independència. No crear un espai en què jo et digui quins seran els teus problemes a partir dels 18 sinó treballar la teva independència sense tenir en compte què passarà als 18 anys perquè tu tinguis la suficient maduresa i independència perquè quan facis 18 enlloc de tornar al centre o comptar amb totes aquestes administracions, que al final no acabes rebent cap tipus d'ajuda, ser tu qui es busqui la vida per acabar millor del què et poden oferir les diferents entitats. Perquè parlem sempre de quan fem els 18, però les persones que si que hem tingut els recursos quan fem els 18 a vegades el problema és la costum que hem tingut de tenir sempre un referent al costat, que cada cop que hagi de fer una gestió el tingués al costat. No deixem de ser joves que tenim 18 anys i que normalment aquestes coses la gent "normal" té els seus pares al costat, i t'acostumen a portar tot això. Doncs preparar-los per la seva independència.

Ara fa poc amb els permisos de residència demanaven encara més requisits, no? Com afecta això a aquests joves?

Si, és una locura. Per exemple, al meu barri, el què ha passat és que jo ja no vaig ni a les entitats. Hem viscut moltes coses amb el tema de l'associació, hem conegut a molta gent, hem vist quina és la realitat de veritat. No era el mateix quan anava jo sola a fer visites, amb algun xaval que em buscava per traduir alguna cosa,... Hem fet denúncies, hem convocat manifestacions, hem convocat premsa quan s'ha apropiat el tema de les eleccions, ens hem reunit amb administracions, hem fet un munt de coses, però és que al final una de les coses de les que jo em peneixo, és dedicar-me tant a visibilitzar quin és el problema pensant que així la gent actuaria, que podria rebre alguna cosa més dels altres, però al final ni visibilitzar ni res. Si tot aquest temps que hem estat visibilitzant tot el què passava ho haguéssim dedicat a crear de veritat activitats tota l'estona, acompanyaments pels xavals, acompanyaments pel tema dels papers, patrulles als carrers per treure els xavals del carrer, ja et dic jo que hauríem aconseguit molt més. Que està molt bé, que no me'n peneixo perquè al final és una feina que te n'adones que ho podries fer diferent quan ja ho has fet. Però en la situació en la que estic ara és que estem amb l'associació, estem creant coses, l'únic que estem intentant fer és crear activitats, crear activitats, crear activitats per fer als xavals participants d'això. Els xavals de tota la vida, els primers que van venir al barri, estan ocupant un pis, la majoria estan en un sol pis i s'ajuden entre ells. Ara està molt calmat perquè s'apropa el Ramadà i també perquè no hi ha *guiris* al barri, que això també s'ha notat bastant. I quan necessiten ajuda ja no venen del rotllo "*Lamiae, esto sabes a qué entidad puedo ir?*", sinó que és "*o me ayudas tu o no quiero recibir ningún tipo de ayuda*". Després, altres xavals que les patrulles sempre els paren, i sense fer cap cosa *te meto homicidio*. És que és molt *heavy* que un xaval de 18 o 19 anys ara hagi d'estar a la presó perquè no tenen cap altre culpable i l'agafen a ell perquè és "mena, i et cauen no sé quants anys per homicidi. Vaig anar a visitar un noi que gràcies a deu ha sortit que el van condemnar per homicidi però ara ja està fora. El xaval em deia: "*cómo puede ser, si es que ahora ya se que no voy a salir de aquí hasta que pase la mitad de mi vida. Vengo desde ahí, paso por todo esto, ahora entro aquí por una cosa que no he hecho, porque soy inocente, y me estan diciendo que me voy a quedar aquí hasta los 30 años*". El xaval en aquell moment l'únic que té ganes és de dir-me "*mira, es que voy y me corto las venas*". I després jo com surto d'allà, i com l'ajudo?

Heu tingut diàlegs a nivell de la policia també? Ara sembla que es torna a posar sobre la taula el tema de detencions per perfil racial, no sé si heu vist una mica de comunicació des de les institucions policials al barri?

A veure, jo he vist policies que és el típic que ve, s'apropa, i tu ja ho veus que es vol fer l'amiguat. El què passa és que estem en un barri on la presència policial ha estat de tota la vida, i fins i tot els més petits, han après a quan veuen un policia dir-li "*poli de mierda*". No a fer amics amb la policia. I sinó doncs et diran xivato. S'ha de tenir en compte que el barri on estem no és el típic barri...que es delinqueix. Hi ha molta multiculturalitat, i què passa? Una de les coses importants que han passat al barri és que està la gent que delinqueix de tota la vida, que ara ja son grans, i arriben uns xavals que tenen l'art de treure't una cadena o un rellotge sense que se n'adoni ningú, i tu et queixes quan el veus allà amb la cola perquè dius que el teu fill s'hi apropià i no sé què. Però després aquesta gent son els que van amb ells, i com que tenen una habilitat que ells no tenen s'aprofiten dels xavals perquè els hi aconsegueixin això o allò. I potser els hi estan fent pillar 3 o 4 mòbils, que ells després els venen per a saber quan, i el que s'està enduent les causes és el xaval. I només perquè els esteu amenaçant amb què en aquest barri poden estar només si poden guanyar alguna

cosa amb ells. Al final tothom s'aprofita d'ells, i no et dic només la gent que som d'aquí, també els de la seva mateixa procedència. I els xavals molts cops s'han vist que han tingut qualsevol judici o qualsevol cosa per una mentida de què un, com que és "morito" i ara està de moda que sigueu els "menes", jo no he sigut, ha sigut ell. I d'aquestes n'he vist un munt. I tenim també converses de Instagram, de Whatsapp, de gent que ha comès qualsevol tipus de delictes i després han acusat a altres. Al final acaben pillant per tot arreu.

Entenc que el fet de tenir antecedents deu dificultar encara més la obtenció de papers.

Clar. Si n'hi ha alguns que ja han donat per fet que no aconseguiran mai els papers. Jo ja vaig estar en un moment que estava decidint mira, em caso amb tots vosaltres i ja està. Es que si que estan els xavals que els hi costa més i que no volen deixar el carrer, que s'ha de tenir en compte sempre que son xavals. Si et dic la veritat, la gent amb la què he crescut jo, els nois, xavals, xavales del barri de tota la vida que han nascut aquí la vestimenta és la mateixa que la dels xavals. Després, *josear*, todos. Perquè hem nascut en un barri que sempre hem sigut famílies bastant humils, sense molts diners, i al final encara que hakis nascut aquí si no tens els recursos sempre hauràs de buscar la manera de tenir aquests recursos. I és igual que hakis creuat l'Estret o no, però sempre hi ha gent que es troba en situacions en les que ha de fer coses que no deuria. I no cal que vinguis del Marroc, o de Bangladesh. Al final, la ràbia que a mi em feia al principi era de veure tots aquests xavals que eren també amics meus de tota la vida, pensant-se que eren millors que ells perquè ells son d'aquí i parlen l'idioma i tenen més recursos, i ell no. No pot ser. La vestimenta, igual. Ara, totes les xavales, andà que no els hi agraden els xavalins. Que també hi han hagut casos d'aquests, en una entitat del barri hi han educadores que per exemple, els hi encanten. Després el tema de posar educadors que son gent que els hi fas "buh" i surten corrents. S'ha de ser realista, no m'enviïs a una xavala, pobre, que té 21 anys, que no sap ni com apropar-se al xaval per dir-li un simple "com estàs" o "com et dius". S'ha d'estar molt preparat. No deixen de ser nens, però que han creuat tot l'Estret. Et donen mil voltes, vulguis o no, i la desconfiança la porten sempre a sobre.

A vegades des de l'Administració es parla de que aquells que queden fora del sistema és perquè "no creen adherència". Com afecta el comportament als recursos que se'ls ofereixen?

Si. Tornem a lo mateix, no deixen de ser nens. Jo he estat en un centre, i érem tots nens. Tu saps com l'hem liat nosaltres? Molt. Tu no li pots posar aquesta condició, o et portes bé o no et podré ajudar. No pots, perquè un nen la liarà, algun dia es portarà bé, un altre dia la voldrà liar, un altre dia et respondrà... Però és que al final estem allà per això, per educar. Per això et dic que no vull jutjar els educadors perquè jo sé que no deixa de ser una feina súper difícil, però és que és molt important que estiguis preparat, que t'agradi aquesta feina, que vulguis solucions. No que vulguis estar allà i ajuntar-te a el més *xungo* de Barna i anar i poder dir que has treballat en aquest centre on està el més *xungo* de Barna, i he creat vincle amb el més *xungo*, perquè és que al final també és una moda. I això jo ho he vist, de "*yo soy mejor que tu, por mucho que no tenga más experiencia que tu, porque mi centro es más top que el tuyo, y tengo más xavales*". I no, després estan els abusos no de la policia, dels educadors. Quants vídeos han rulat d'abusos als xavals per part dels educadors? Ja no em queixo de que l'Administració tingui recursos o no els tingui, ja dels que si que poden tenir vincle amb aquestes persones i poder ajudar-los, no fer-ho. És que llavors no et fiquis en aquesta feina. Jo sé que és difícil, i si no et veus capaç de fer-ho no et jutjaré, llavors prepara't si tens tantes ganes de fer-ho, però no entris aquí perquè si. Jo ho entenc, que a vegades no tens opció, perquè és la teva feina i és l'únic que et dona de menjar, ho entenc. Però és que al final no només per ells, al final jo crec que tu també t'emportes un problema, si tu crees un vincle millor amb aquesta gent tu també estaràs més tranquil mentalment. Aquestes son les coses que no sé si a Educació Social hi ha alguna assignatura de psicologia, o de gestions emocionals. Sembla una tonteria però és súper important, perquè també per part dels educadors jo he vist educadors que ho han passat molt malament. Que s'han trobat amb una situació que no sabien com gestionar-ho. Doncs imagina't, si et passa a tu això, a un nen que no té ni idea de com li va la vida, com ho gestionarà. A mi això em fa molta ràbia. I és que a sobre em fa molta ràbia perquè he tingut la oportunitat, torno a dir, de trobar-me, de conèixer molts xavals, i és que son gent que si tu els ajudessis de veritat i els preparassis, et menjaves el món amb aquesta gent. I ganes, et puc dir que son les persones que més ganes tenen de menjar-se el món, perquè venen d'una misèria que flipes. L'únic que volen és menjar-se el món. I

no s'aprofita. I al final no sé si és per temes polítics, per ensenyar o no ensenyar, per temes... no sé, però sigui el què sigui els qui acabaran perjudicats al final sempre son ells. I si arriba el moment en què no volen rebre cap més ajuda perquè han estat allà marejant-lo tota l'estona, doncs jo ho veig normal. Que després diran que és el comportament. Quants nens espanyols han sortit també amb 18 anys i que si un està al carrer, que si l'altre es va escapar abans dels 18...? Així que tant bé no ho fan. Perquè això també ho he vist. És que al final tot son excuses. Jo quan vaig començar amb l'associació una de les coses, un dels objectius que tenia, era aconseguir un lloc físic. És que si tinguéssim un lloc físic seria la bomba. Perquè seria un lloc físic per nosaltres i per ells. I allà dins amb aquesta gent podríem crear un munt de coses. Que després vindrien les Administracions i quan diguessin "no, és que nosaltres no podem", poder-los dir que simplement no volien, però que poder es pot. És que si tinguéssim les eines per poder fer-ho, ja et dic. Jo sempre que tinc una proposta els hi dic a ells i sempre és "*vamos a tirar p' adelante*". I perquè no tinc els recursos, perquè sinó... I al final ja arriba el punt que ja no vull ni demanar ajuda, que si haig de crear un projecte per després a l'Ajuntament demanar un espai, doncs aquest és el meu objectiu ara. Però això d'anar que si visibilitzant...que si, que sempre ajuda, però al final què hem aconseguit amb els xavals? Si, amb alguns hem fet patrulles, els hem posat en centres, els hem donat de menjar.. Però de què em serveix a mi anar a Montjuïc a veure un xaval que està allà tombat al terra, donar-li algo de menjar i d'abric, i després jo dormir al meu llit i que aquell xaval es quedi allà? És que prefereixo no anar perquè després em sento fatal. Quin tipus de feina estic fent jo? A vegades ens hem passat tota la nit al carrer només per no tenir el valor de marxar a casa sabent que el deixes allà. O et diuen que els educadors de carrer venen, però ni tant sols s'entenen. O els hi prometen que tornaran a passar al dia següent i mai passen. Que no et dic que com a educador te l'emportis a casa, però compleix amb el què estàs dient. Perquè al final, quan una persona que si que el vulgui ajudar de veritat se li apropi aquest noi no voldrà per desconfiança, perquè ja l'hauran fallat no sé quants cops. I després el tema dels abusos als xavals. Que si entre ells, amb els educadors,.. que hi ha moltes coses ja no solament de "ai, han vingut d'allà, ho tenen molt difícil, tenen una motxilla enorme". No, que no vagin amb les excuses perquè ja és la manera en què els tracten aquí. I això tampoc es veu. I al final t'ho torno a dir, que si, que hem aconseguit moltes coses i hem fet moltes coses, però és que jo arriba un punt que penso que el millor és tenir una relació de tu a tu amb ells, poder ajudar en el què puguin. Que a més et puc dir que m'han ajudat ells a mi més que jo a ells, perquè quan m'he vist jo amb qualsevol problema han sigut ells els que m'han ajudat.

Has parlat de com ha canviat per vosaltres la importància de visibilitzar això, perquè al final és una inversió de temps i energia. Com ha anat evolucionant des que vau crear l'associació?

Nosaltres al principi també vam haver d'anar una mica amb compte, perquè tenies la motivació de veure que has aconseguit que diferents mitjans vulguin entrevistar-te, que et volguessin escoltar de veritat, perquè al final el què volíem nosaltres era visibilitzar, i no pensàvem que trobaríem a gent que de veritat volgués saber quina era la realitat aquesta. També era un xoc. Nosaltres súper orgullosos de que la gent volgués saber. I no només això, no només les entrevistes, sinó les xerrades que fèiem als instituts, les xerrades que fèiem a les universitats a educadors, que això està súper bé. Jo estava súper satisfeta, si a mi m'agrada. Anar a un institut i trobar-me que els xavals no tenien ni idea de res, que et preguntaven com podien ajudar, que creaven un TR que exposaven als professors. Amb això també te n'adones que no tot és que la gent no vulgui ajudar o no li importi, sinó que la gent no sap el què està passant. Que un cop sap el què està passant t'està oferint la teva ajuda, t'estan donant idees. Que tot això també ho he rebut de part de molta gent.

Com va ser la rebuda a l'inici, tant per part de mitjans i periodistes com per part de la gent en general? Com ha anat evolucionant?

A vegades vam haver de tallar. Jo m'he trobat en situacions que he quedat amb alguns periodistes i només per escoltar les tres primeres preguntes que em van fer sabia que ens fotrien. Adeu, no vull seguir amb aquesta entrevista. Més que res no et preguntaven tant de com vam crear l'associació, què penseu d'això, sinó "però vosaltres sabeu que aquests nens delinqueixen? Vosaltres esteu satisfets ajudant a aquesta gent que delinqueix?". Si ja et venen amb aquestes preguntes tu ja saps que no venen aquí a ajudar. Ens hem trobat també amb gent que s'ha fet passar per una altra cadena i ve de part d'una cadena espanyola. La

majoria amb els que ens hem reunit ha sigut felicitant-nos, dient-nos que és necessitava visibilitzar això, que era molt necessari, que havíem aconseguit tenir molta audiència, no només per les entrevistes a la televisió sinó per Instagram, per Twitter, tot el què publicàvem, els comunicats, i no només per part dels periodistes i dels polítics sinó també per part de la gent d'altres entitats, d'altres institucions. Sempre hi haurà gent que estarà d'acord amb tu. Però a algunes institucions els hi toques una mica la vena i ja parlaran de tu com una associació que manipula els xavals, perquè això també ens ho hem trobat. O centres on un xaval ens vol preguntar alguna cosa o vol demanar-nos ajuda, i el seu educador se n'entera i li diu que no, amb la por. Al final no deixen els xavals de donar-nos informació del lloc on viuen o de com els gestionen aquesta gent, i al final si a mi em venen i em diuen que els tracten malament no dubtaré a fer-ho viral. És que d'això es tracta. Però en aquests moments és quan ens adonem que algo si que estem fent bé perquè estem provocant que hi hagi gent que ens critiqui, o que li molesti la nostra presència. Com per exemple amb el tema de la DGAIA, quan vam fer una de les manifestacions davant de la DGAIA pel tema de les proves d'edat, quan va morir aquell xaval. Al final amb aquestes coses son amb les què hem d'anar amb compte perquè si hi ha algú que té bastant poder, com el què va passar, i ens vol fer una putada, ho poden fer. I aquí és quan entra l'Àngel i tota aquesta gent que estan súper pendents d'aquestes coses, i per això ens va a nosaltres súper bé. Nosaltres vam crear una associació però és com si una xavala de 16 anys es posa a crear una associació d'aquesta cosa que està súper de moda, només per ajudar, i no t'adones del què provocaràs. I també el tema de ser constants, és una associació, no és un joc on avui t'hi dediques i demà no, sinó que ha d'haver-hi una constància, una organització per part dels membres del grup. I en aquest aspecte també ens van ajudar molt. Per part de la gent ens van rebre súper bé. En general, ens van rebre amb els braços oberts, sempre ens han ofert un munt d'ajuda, les associacions de veïns dels diferents barris, o per exemple quan passava això dels centres, no érem nosaltres només que ho compartíem a Instagram, sinó que ja contacten directament des d'allà amb nosaltres per dir-nos que un comunicat dels nostres no aniria malament aquest dia.

Ara, passat el moment de l'inici de la creació de l'associació, com és la relació amb els periodistes? Acudeixen a vosaltres a vegades?

Nosaltres va haver-hi un moment que per temes personals, de veure'ns tant a la tele per dir-ho d'alguna manera, vam entrar tots en pànic i ningú volia anar a les entrevistes. Perquè ja no vols, perquè va haver-hi un moment que jo pensava "vale, he sortit, he dit un munt de coses", però vaig sentir-me com si estigués allà només per explicar el què passa i no estar pendent de crear solucions pel què està passant. Va haver-hi un moment que em vaig oblidar de que realment seguien havent xavals al carrer, i estava tot el rato pendent de que havíem de visibilitzar això. Està bé, és el què et deia abans, però la nostra feina està amb els xavals al final. Jo quan vaig crear l'associació la vaig crear precisament perquè m'ho van oferir perquè la gent veia que jo estava ajudant directament els xavals. I que al final jo vaig entrar en un bucle de pensar, "és que ni tant sols s'ho mereix, la gent que ens entrevista". Que si, que ho visibilitzes, però és que al final quan la gent ens contactava perquè li expliquéssim tota la informació era la mateixa al final per tothom. Les coses principals tothom les sabem: els problemes que tenen al sortir els 18 anys, a internet trobes vídeos de nosaltres de les 5 mentides, per exemple, o si busques lo de les Madres Coraje també et sortirà. Al final em vaig veure allà tractant el mateix tema, on la meua feina estava amb periodistes, tenint un micro aquí tot el dia, una càmera davant, i no fer feina directament amb els xavals. Et torno a dir, és una cosa de les que m'he adonat que potser ho podria haver fet d'una altra manera. Però al final des de l'associació quan hem estat més a tope és quan hem començat a explicar a la gent quina era la realitat que estava passant. Hi ha gent que no ajudava o que no estava *al tanto* perquè no tenia informació, i la gent que si que tenia la informació vol seguir sabent més. I encara que no puguin perquè no tenim les solucions, és el què et dic, igual que jo no tinc la solució, encara que tu siguis una estudiant tampoc les tens encara, i el dia de demà si vols treballar amb uns xavals tindràs les eines que et posin sobre la taula i les condicions que hakis de seguir, tampoc podràs solucionar tot el tema. Però jo vaig començar a fer això, partint de la base de que no soc educadora, tinc més possibilitats de poder ajudar-los directament en el tema de l'idioma, el tema d'aconseguir tenir una relació d'amics, que pots comptar amb mi. Arribar en un punt en què tu et vegis de veritat que estàs ajudant. Jo em veia que jo estava ficada en un *problemón*, i els que m'estaven ajudant a mi eren ells. I torno al mateix, al final és un problema que no ve d'ara, perquè ja et dic, els meus pares han vingut d'aquesta manera, molts pares de molts dels meus amics també. El què passa és que abans no estava tant de moda, tampoc no era el mateix volum

de gent que ara. Les administracions, des de llavors, des de quan els meus pares, ja diuen l'excusa de que no donem abans. No han donat abast mai. I el problema està aquí, ara perquè estem en Covid, però si no haguéssim estat en Covid i aquest estiu haguessin vingut també 2.000 xavals més, què hagués passat? Què haguessin fet? Jo al final em veig anant al Marroc per buscar solucions de veritat, no estar aquí dient el què tothom sap, que és el que t'intentava dir abans. Que al final tots sabem quina és la situació que hi ha. Si que és important que hi hagi educadors als centres, educadors que vulguin de veritat buscar solucions i eines, i en lloc de quedar-nos aquí parlant amb els xavals que estan aquí que estan tots en la mateixa situació, anar al Marroc i explicar, igual que aquí hem explicat, els hem d'explicar a ells quina és la realitat d'aquí. No decidir per ells i dir-los que no vinguin, sinó que decideixin però després de tenir tota la informació. Això seria per exemple una cosa que es podria fer per tenir una mínima solució. Perquè això no ho ha fet ningú, tots els periodistes tenen el suficient, una càmera i el sou per poder anar a Marroc i fer-ho. Però a Espanya li interessa de veritat que no vinguin aquests nens? Perquè aquí ja entrem en una altra cosa, els diners, el negoci, la mercaderia que estem fent amb tots aquests xavals. Sembla que l'Administració està creada d'una manera que no es pugui solucionar, ja et dic jo que si ho pogués solucionar es crearia la forma per poder-ho solucionar. Igual que jo vaig i puc renovar el meu DNI sense problema, pagant i donant la meua documentació antiga, si tu vols resoldre aquest problema l'únic que hauries de fer és no posar en el DNI que no té permís de treball. Això seria una de les solucions. Ja està creat d'una manera que ja ve de dalt. Llavors clar, és un problema, arriben aquí i fem un munt de notícies, però com és que ells saben quan la frontera està oberta i quan està tancada, quan poden venir i quan no?

Ara ja fa temps de una modificació del reglament d'estrangeria, específicament per aquells joves que han estat tutelats. Però que passa si algú arriba aquí amb 18 anys?

O els que no han estat tutelats. O ando que no hi ha xavals que han estat en un centre però no consta que han estat en aquest centre. O que no tenen cap tipus de documentació per demostrar que han estat en un centre. Si hi ha gent que ha estat en un centre més de 3 anys i que ja ha tingut problemes amb el tema d'aconseguir la paga i tot això... És el què et dic, o tens la sort de poder i aconseguir-ho, o tens la mala sort de no, i haver-te de buscar la vida. La idea seria per exemple, si tinguéssim els recursos, crear algo com el Mescladís. Coses com aquestes, crear un espai on a aquesta gent se'ls hi pugui fer algun tipus de contracte. Això seria una solució. Crear un espai on ells estiguin a gust. És que jo un dia vaig fer un curs de castellà, que son patètica, i tenia a 10 xavals davant meu. Que no soc professora de castellà ni res, però *por echarte unas risas con los xavales*, per fer-los la gràcia de que la profe siguis tu, al final marxen amb els seus deures fets. Si és que al final no és tant difícil, no és tant complicat, no és tenir un títol que diu que ets educador, és que tu veus a una persona que està en una situació en què el problema és això, això i això, doncs és la senzillesa de dir, doncs no és tant difícil, no et puc solucionar la vida però podem fer alguna cosa si tens les ganes de fer-ho, o de buscar una mínima solució, o de crear simplement un espai en què ells estiguin a gust. A mi hi havien assignatures que no m'agradaven, era una estudiant fatal, però ell no s'ho pot permetre perquè ja té uns altres prejudicis a sobre. No pot ser. I fer coses com el què et deia d'anar al Marroc i conscienciar allà. Encara que sigui per una videotrucada, o crear un vídeo perquè sigui viral allà. Crear espais com el Mescladís, espais on ells se sentin bé, no espais com un casal de joves del barri, que està molt bé però que els propis treballadors tenen un tipus de comunicació amb la policia, que ens creiem que els xavals son tontos però els xavals ho saben. I tu veus que de cop hi ha uns xavals allà i que l'educadora surt a parlar amb la policia i la policia entra i s'endu els xavals. Aquestes coses es veuen molt. I al final et penses a pensar i has confiat en aquesta gent, has confiat en aquests educadors, els hi has explicat coses que potser no diries mai, i després els veus parlant amb un policia i el policia ja està corrent darrere el xaval per detenir-lo. I més després d'escoltar els educadors prometre i prometre. Si vols també et puc parlar de les activitats que estem pensant ara fer, que son molt diferents a les activitats que estàvem fent abans, i ara estem tenint en compte que molts dels xavals del barri, igual que nosaltres portem molt temps amb el tema de exmenas, els xavals també creixen. I com que justament ha coincidit que ells s'han fet una mica més grans, i pel tema del Covid no hem tingut altres perfils d'altres xavals nous perquè no han vingut, i només estan aquests xavals, doncs crear activitats però que estiguin preparades per ells. Ja no és tant el futbol i tal, sinó unes colònies, o marxem a algun lloc, o anem a crear això, coses d'aquests. I una d'elles és que hem contactat amb uns músics que son d'Amsterdam, de València, i també tenen un grup també aquí a Barcelona, i que estan creant un projecte

per uns estudis que estan fent. Llavors ells creen el projecte per la seva carrera i nosaltres aprofitem i ens posem amb ells com a creadors també d'aquest projecte, que està enfocat en els xavals. Què té a veure? Doncs el tema de la música. Ells son músics, i volien crear un tipus d'activitat relacionada amb la música pels xavals. Com que nosaltres els coneixem i sabem que el tema del teatre també els hi agrada molt, i és una manera de visibilitzar sense tenir càmeres al davant, una mica fer una fusió entre el que és la música i el teatre, per seguir visibilitzant però d'una manera més guay i no tant periodística, per dir-ho d'alguna manera. Amb Fronteres Invisibles l'any passat van crear un joc pels xavals, en què els xavals fossin participants també, i que tinguí algun aspecte a tractar, com per exemple la criminalització. Aquest any ho volen fer del racisme. Ens han dit a nosaltres si els podem ajudar a crear aquest projecte, que seria crear un joc en què el què es tracta és el racisme. Després el tema de crear música, com que estan tots ara amb la moda de voler ser cantants, pel tema del Morad i tot això, doncs aprofitar-ho i al final no ens fem famosos però és una manera de crear un espai on ells puguin estar bé. I a part també ens volem centrar molt en el tema de les ajudes de després dels 18 i amb el tema dels acompanyaments pel tema dels papers, i volem crear un tríptic per poder repartir, que estigui centrat i que tinguí informació que als xavals que estan al carrer els hi pugui servir, com per exemple buscar espais i parlar amb entitats que els hi ofereixen el tema del menjar o el tema de les dutxes. Parlar amb ells i en aquest tríptic posar les ubicacions perquè en el moment que ells necessitin qualsevol d'aquestes coses puguin assistir a aquells llocs. Després el tema d'assessorament legal. En realitat aquestes coses ja existeixen, per exemple dos cops a la setmana crec que fan assessoraments, però normalment la gent que assisteix en aquests assessoraments son gent que està a punt d'entrar en un batxillerat, que ha sortit d'un batxillerat, ha fet un curs i vol trobar unes pràctiques, algú que vol anar a fer un voluntariat...tot això aquests xavals, a part de què no poden, busquen un altre tipus de coses. Doncs centrat més en ells. El tema torno a dir de les traduccions, quan han de fer algun tipus de gestió per matricular-se a qualsevol lloc, o quan han de fer alguna renovació d'algun paper, doncs també fer-los acompanyaments en això. Estem intentant també crear el tema del logo, que en principi quan vam crear l'associació estàvem creant un projecte on estàvem creant el nostre logo amb gent amb diferents tipus de discapacitat, amb un centre de dia, i estava molt guai perquè amb les intervencions que feien ells i les històries que nosaltres els hi explicaven, amb dibuixos que feien ells, representar una mica i crear el nostre logo. El què passa és que vam deixar de reunir-nos amb ells, i ara estem mirant de quina forma ho podem fer. Estem pensant també amb el tema del nom, Exmenas. Hi ha molta gent que ens diu que estaria bé que canviéssim el nom, i estem una mica en debat amb aquest tema. Amb el tema del Covid et puc explicar també que hem estat tot aquest any bastant parats, pel tema de què al final a nosaltres ens ha afectat d'una manera o altra personalment, a part de que també tenim les nostres vides, i jo no deixo de ser una xavala de centre que no visc a casa meua i que també m'he de buscar la vida. I tots estàvem així. Si que algun cop he fet alguna volta pel barri per estar una mica al tanto de com estaven els xavals, el fet de que siguin els meu col·legues fa que pugui contactar amb ells per Whatsapp, i la informació que et puc donar dels xavals pel que fa al Covid és que molts d'ells estaven a la presó, i després uns altres, els que estaven al barri, seguien estant als seus pisos ocupats, i majoritàriament sempre estaven tots junts. La vida que feien era aquesta, tampoc es creaven molts robatoris perquè no hi havia *guiris* i no es podia sortir, i ja està, la situació era aquella fins que va canviar una mica el tema de les restriccions. Però el barri està bastant calmat. No hi han robatoris. També té a veure amb la temporada i amb l'any que hem passat. Com que tampoc han obert fronteres i no han pogut venir molts xavals, ha estat bastant tranquil. El *boom* va ser quan vam crear l'associació, i després d'allà tot seguit el què vam fer fins que va arribar el Covid, que ens va fer parar una mica, i ara estem intentant crear activitats per quan es puguin fer, i intentant tenir contacte directe amb els xavals per qualsevol ajuda que necessitin. No fem gaire tampoc. *A tope* amb el tema de crear activitats.

Tot i que hagi passat aquest boom que deies el què si que continua son els atacs a centres, com el que va haver-hi a Torredembarra fa poc. Com se n'ha parlat des dels mitjans? Quina repercussió ha tingut?

Jo he vist que s'ha fet més viral algun cop que s'ha comès qualsevol delictes per part d'algun mena, que quan son ells els que reben aquests abusos. Hi ha molta gent que diu que té por, pels seus fills, per les seves famílies. Això ha passat sempre, sempre hi ha hagut por, i sobretot per part de les dones, quan no hi ha hagut por? Però amb aquest tema diuen que la gent passa por, que no volen que aquests xavals estiguin als

seus barris perquè delinqueixen, perquè roben,... però qui estan sent atacats son ells. Qui en atacs a centres han acabat a l'hospital son ells. Qui ataca els centres amb armes blanques son els altres. Al final, qui ha de tenir por? Qui està sent atacat? A qui s'enduen pres a la mínima que passa alguna cosa al barri, encara que hagi sigut una persona blanca? Nosaltres la forma en què intentàvem ajudar quan passaven aquestes coses era el tema dels comunicats, crear un comunicat, parlar amb la gent que forma part d'aquell centre directament perquè ens expliquin de primera mà quina ha sigut la realitat del conflicte que ha passat, perquè molts cops ha sigut una baralla fora d'un noi de dintre del centre amb una persona que és del barri. Que tornem a tenir en compte, que jo també he estat en un centre i també he tingut problemes amb altres companyes o companys de classe i que la manera de solucionar-ho que tenen els xavals avui en dia és "*pues te reviento*". No deixa de ser cosa de nens. Però que si, que està molt malament. No et dic, perquè molts cops les notícies han sigut de que hi ha hagut un noi que ha violat una xavala, sempre hi ha de tot i qui hagi fet segons quins actes si ha de ser jutjat que sigui jutjat. Que no tots som floretes, i això també s'ha de tenir en compte. Això si, quan es tracta de què som un grup de fatxes d'aquest barri que ens agrada tocar els collons i ens molesta que cada cop que sortim a comprar ens trobi algun xaval, normalment aquestes zones son zones que son pobles petits, on estan els de tota la vida i aquesta gent. Per tant aquí, qui ha de tenir por? Qui està amenaçat? Què psicòpata, agafar un grup de gent i anar fins allà, i atacar aquell centre. És una bogeria.

Què han de fer els mitjans de comunicació davant de casos com aquest, i davant d'aquests discursos?

És que la gent se n'adona d'aquestes coses perquè ho publiquen. Però és la manera en què tu ho publiques, la manera en què tu et posicionen. Està bé que expliquis, i si expliques doncs explica la veritat, jo no dic que si una persona ha de ser jutjada no ho sigui, però és la manera com expliques les coses. "*En este barrio la gente está super preocupada porque hay un centro de menores...*". No has de dir de quina nacionalitat son, perquè què més dona, perquè llavors ja m'estàs dient que el problema és que venen de fora, quan aquí l'únic problema que hi ha és el racisme. Igual que quan passa qualsevol altra cosa, quan hi ha un homicidi creat per una persona blanca, oi que no diuen que és català i que és de tal barri? Doncs és el mateix. Quina facilitat tenen quan es tracta d'una persona que és estrangera, no s'ho pensen ni dos cop, i ho repeteixen tota l'estona. Això ja et diu molt. Van a recalcar que ha sigut una persona negra o que ha sigut una persona marroquí. I després un tema que és molt important és el tema de les dones, que no es parla gaire però no perquè no estiguin, sinó perquè en el cas d'elles rebre les ajudes és molt més fàcil perquè son menys i perquè no és el mateix, una noia sempre es considerarà que al carrer té més possibilitats de ser atacada, o que hagi de passar més por. Llavors aquestes persones acostumen a rebre més fàcilment les ajudes. I perquè al final les noies normalment, al ser més poques, si que aconsegueixen comunicar-se amb gent d'aquí, és més fàcil el tema de la integració. També depèn del cas que hagin viscut, jo he conegut a noies que han tingut bastant seqüeles perquè han escapat de qualsevol dels països, arriben aquí, no és que se'ls discrimini però si ja és una persona que té problemes emocionals pel que li hagi passat, a l'hora de relacionar-se amb la gent té més dificultats. Vaig conèixer una dona que per exemple jo pensava que li costava parlar castellà perquè feia poc que estava aquí, però quan vaig poder parlar en àrab em vaig adonar que li passava el mateix. I era per les seqüeles que havia tingut de les pallisses que havia rebut. Les noies acostumen a tenir problemes diferents als dels nois. Perquè per aconseguir ajudes o per entrar en un centre visiblement és molt més fort que et vingui una noia a que et vingui quatre nois. Que simplement pel fet de ser 4 consideren que estan acompanyats i per tant no els hi passarà res. El tema de les noies jo crec que no es parla massa i jo crec que és important, perquè vulguis o no encara que siguin poques estan igualment allà. I han de rebre un tipus diferent d'ajuda, però estaria bé que la rebessin.

Quins relats s'han creat al voltant d'aquests joves a través dels mitjans de comunicació? Més enllà de la criminalització, després està l'altre extrem, que és un apropament des de la compassió. Com es pot trobar un terme mig? Sembla que a vegades tot es polaritzi en aquests dos extrems.

Si, és el què et deia, al final la sort que teníem de tenir l'Àngel i aquesta gent era precisament perquè si venia algun tipus de mitjà ells ens deien "mira, aquests son molt guais, perquè aquests toquen bastant el tema". A

vegades ho notem pel tipus d'entrevista, no és el mateix que vinguin "mira, et faré aquestes preguntes". N'hi havien alguns que encara que no ho poguessin fer ens passaven les preguntes una setmana abans perquè així ens les poguéssim preparar, ens preguntaven si podien gravar o no, en el moment que estem asseguts a taula no és tant com entrevistador-entrevistat sinó com un debat, ells posen allà un aparell per gravar i tu ho notes, que venen aquí i no deixen de fer la seva feina però està assentat d'una manera que tu veus que li interessa el tema, que després de tot el què tu li expliquis agafarà el què li interessi i el què li serveixi, però és molt diferent. És el què et deia abans, a vegades han vingut altres mitjans i només per les dues primeres preguntes ja els veus venir. Això va ser abans de que coneguéssim al Pau, a la Paula i a l'Àngel i a tota aquesta gent, però precisament per tenir-los a ells la majoria de cops que ens hem reunit o que ens han fet entrevistes han sigut amb gent que no només ens ha entrevistat sinó que ens ha dit crítiques constructives, de com podríem fer algunes coses, d'idees que podríem fer. I gent que no només ve aquí, t'escolta i publica l'entrevista. A vegades si, però encara que hagin vingut només per publicar l'entrevista igualment tu veus la importància que ells li donen, si tenen ganes de saber més. O tallem l'entrevista i segueixen preguntant, anem a fer un cafè. I son gent que després ha seguit comunicant-se amb tu. No només la manera de visibilitzar, a mi m'agrada més visibilitzar el què hem fet d'aquesta manera que puc parlar amb tu de tu a tu, que sortint un altre cop a la tele. Perquè al final estic sortint jo, que em sento una persona privilegiada al costat de qualsevol d'aquests nois, quan en realitat no son la que directament tinc el problema real de tot això. Els que havien de parlar estaven darrere meu, que a vegades era per vergonya, per tema de l'idioma,... però no era el què volia aconseguir jo. Estava fent coses de les què em queixava jo abans. Que sense voler les acabes fent, però has d'estar pendent de com ho fas, i què dius, i estan els altres d'acord amb el que estàs dient, perquè al final tu sempre parles en general, però n'hi hauran alguns que la seva situació sigui totalment diferent del que tu estàs explicant. El què intentava fer jo sempre era ressaltar que jo estava allà, que era la portaveu, però que jo no era "mena", jo soc una persona que ha estat tutelada per l'estat. I arrel d'aquí doncs si que puc parlar del funcionament que té la DGAIA, que té l'educació dins dels centres i tot això. Però d'aquí a tenir l'experiència de creuar l'Estret, d'escapar d'alguna cosa, dels prejudicis... perquè jo en tindrè, però no tindrè els mateixos que ells. Al final al costat d'ells jo soc una privilegiada. Per part dels periodistes si que et puc dir que la majoria han estat allà més que l'Administració. Perquè al final nosaltres l'associació està creada per nosaltres i quan ha anat passant el temps i els què han anat acabant formant part de l'associació anònimament, han acabat sent periodistes. Periodistes o estudiants que han començat fent-nos una entrevista i després ens han ofert la seva ajuda per qualsevol cosa que necessitéssim. Encara que sigui un boca a boca, potser necessitem un espai, jo t'ho dic a tu i tu ho comuniquis i ens pots aconseguir un espai.

Quin hauria de ser el paper dels mitjans i els periodistes a l'hora de tractar temes d'aquests?

Jo, per experiència pròpia, molts cops m'he sentit més motivada no per acabar rebent l'ajuda dels demés, sinó només per saber que aquesta gent està aquí disposada a ajudar-me. I jo crec que al final no és tant visibilitzar el tema, o de quina forma ho parles, perquè al final si t'interessa el tema voldràs apropar-te a aquesta gent i preguntar-los directament, no només quedar-te amb el tema de la tele. Si vols quedar-te amb el què diu la tele et quedaràs amb allò. Si realment t'interessa el tema sempre t'aproparàs, d'una manera o una altra, i intentaràs buscar una informació més directa per poder decidir de quina manera pots ajudar mínimament. Jo crec que els mitjans de comunicació, tenint en compte que no deixen de ser mitjans de comunicació, la forma seria ser el més reals a l'hora d'exposar aquesta notícia, no només anar i "*venga, a este mena lo voy a entrevistar*". A vegades jo els hi dic mira, em poses aquí la gravadora i jo us dic tot el què vulgueu saber, i no vull a vegades ni que em facin cap pregunta, perquè el fet de què tu em vinguis amb una pregunta jo ja dono per sentat que tu has creat unes preguntes perquè jo em dirigeixi cap a aquest lloc on tu vols dirigir-me. Et faig unes preguntes perquè jo, en el pla de treball que he creat, jo vull que aquesta entrevistada m'acabi dient això. No deixen de ser professionals, i van a lo que van. Llavors, tu deixes aquí la gravadora i jo t'explico tota la informació que jo tinc. Com hem fet avui, que m'has fet una pregunta i jo t'he explicat un munt de coses. Doncs tu ja saps que tot el què t'estic explicant jo, per molt que no estigui ordenat, son coses que a mi em remouen. Son les coses que em van sortint cada cop que tu em parles d'aquest tema. Que al final seran les coses més importants, el què jo sento aquí dins. Doncs a ells el mateix. No tant crear-te aquestes preguntes sinó anar amb ells, preguntar-los directament quina és la cosa que a ells més els provoca, o creus que és més important pel tipus de vida que has portat, que la gent hagi de conèixer. Perquè nosaltres

parlem de que estan al carrer, però potser per ells no és el problema més greu estar al carrer. Tornem al mateix, ens pensem tots que han vingut des d'allà per buscar una vida millor, però és que potser alguns la vida millor si que la tenien allà. N'hi han alguns que si que tenien allà la vida que volien, el què passa és que han hagut de venir per un altre tema. No sempre és tant d'una escola, una feina, una educació, sinó quin problema has tingut tu per haver de venir fins aquí? A vegades son violacions. A vegades no és una persona que necessita una formació, sinó una persona que necessita un psicòleg. I a quin d'aquests xavals se'ls hi ha ofert un psicòleg de primeres? A cap. En quant als mitjans de comunicació, tenir una mica en compte la forma en la què matisen. No tant que si "mena", que si marroquí, sinó parlar sempre d'una persona, d'una persona que és una persona menor d'edat, o que ja no ho és, i que ha passat per aquesta vida, ha tingut aquestes solucions, però ha hagut de passar per aquestes altres perquè no ha pogut escollir aquestes solucions per aquests temes. Perquè tots sabem que per exemple una de les coses que és una putada és el tema de les administracions, que no tenen res ben gestionat, però qui parla de la gestió de les administracions? Et parlen del problema que hi ha, i tots sabem que aquests problemes es poden solucionar amb les eines que tenen aquesta gent. Qui parla de com funciona aquesta gent? Qui parla de números, de quants recursos té aquesta gent per dedicar a aquests xavals? Qui parla dels diners que tenen per dedicar a xavals que estan tutelats? Qui parla del percentatge de xavals que no estan en un centre i tots els menors que estan al carrer? Qui parla dels llocs on poden anar els que estan al carrer? Jo no he vist a la tele que et diguin mira, si estàs al carrer pots anar a aquest lloc per menjar, a aquest lloc per dutxar-te... això no ho publiquen. I això serien coses que els hi podrien solucionar sense posar-los en un centre, sense que tinguin la obligació de renovar-los els papers, sense que tinguin la obligació d'alimentar una boca, sinó simplement existeixen. Andà que no existeixen llocs, la gent que portem aquí un munt d'anys i que som de famílies vulnerables hem assistit un munt de vegades a llocs on et donen un carro per poder menjar. A llocs on puguis anar per dutxar-te. I aquests llocs al barri estan allà, perquè jo hi he anat de petita, segueixen estant allà, i cap xaval sap que existeixen. Aquestes coses, per què no es publiquen? Enlloc de publicar tant que han tingut una vida tant dura. Fins i tot ells estan cansats de que els digueu que han tingut una vida de merda. En son més conscients ells, de que han tingut una vida de merda, que tu. Mira, per exemple l'altre dia estava en una videotrucada d'una altra associació amb uns xavals. En aquella associació anaven passant els xavals del rotllo "*venga, tu, habla*", i tots els xavals amb vergonya. I al final seien i l'únic que et deien era "*pues bueno, yo he llegado aquí por temas X, y he conocido esta asociación, y esta asociación me ha ayudado...*" i alguns et deien que tenien els papers, altres no. Però és que la història és el mateix. Llavors, com a periodista tu no és anar i preguntar quina és la seva història, tindrà més problemes o uns altres problemes, però no és tant quina és la teva història sinó què esperes aconseguir ara. De quina manera creus que ho podries aconseguir? Creus que podràs aconseguir el què tu has vingut a buscar aquí? Creus que t'ofereixen els recursos suficients per tu poder sortir endavant? Creus que podràs fer, deixant la delinqüència de costat? Tenint les limitacions que tenim sempre quan volem solucionar alguna cosa? Al final la història és la mateixa, hem de deixar tant de preguntar els xavals, els xavals, els xavals. Al final és el què jo deia, arribarà un moment en què passarà de moda, i passaran uns anys en els què tornarà a haver-hi un munt d'immigració i es tornarà a posar de moda de nou. Igual que el tema del racisme. Igual que el tema de la llibertat d'expressió. Son coses que han estat, estan i estaran sempre. Simplement és buscar la manera de poder lluitar contra tota aquesta gent que és racista, o que no et deixa tenir llibertat d'expressió, o tot això. La unió, la unió de la gent que estigui disposada i que tingui ganes de veritat d'ajudar, i no gent que es cregui millor que tu per ser blanc, o per tenir més recursos. Hi ha gent que necessita ajuda, hi ha gent que té els recursos i no ho utilitza bé i després hi ha gent que no tenim els recursos i que som gent que estem disposats a ajudar de la manera en què puguem. I això és així i seguirà sent així. El què seria ideal seria crear un lloc on hi hagi persones amb una formació diferent, que puguem ajudar el màxim: tu en la traducció, tu amb el tema dels papers, tu amb el tema de psicologia,... Per exemple, quan jo dic de tenir un lloc físic és per crear un espai on ells se sentin còmodes, siguin partícips de quines coses podem crear per la gent que passarà pels mateixos problemes que han passat ells, i no només això, crear també suport psicològic, que no em refereixo a tenir una persona professional aquí ajudant-te, sinó una persona que estigui disposada i que tu escullis com la persona amb qui vols seure amb ella i explicar-li el què tu vulguis explicar-li. Que això podrà ser un amic. Sempre és com que necessitem els professionals per solucionar-ho tot, però és que els professionals també son gent que no deixa de tenir una formació, tu quan surts de la carrera et segueixes formant, i que tinguin una carrera no vol dir que seràs la persona que tindrà els recursos o tindrà la manera d'ajudar-me que jo necessiti per poder solucionar lo meu. Potser em pot

ajudar un amic més que tu, encara que sigui un professional. Llavors, tenir aquesta llibertat, perquè sempre limitem que si jo faig aquesta formació jo soc psicòloga, tu ets educadora, i llavors totes hem de fer només allò pel què ens hem format. I si se'm dona millor ballar? No tant està tant pendent del què se'ns dona bé sinó pensar quines son les coses que ens agraden i podem oferir, se'ns dona millor, per poder ajudar a aquesta persona. Que això també, jo parlo sempre de que nosaltres els ajudem però molts cops aprendràs un munt de coses per part d'aquesta gent, i potser alguns cop seran ells els què t'ajudin a tu. I no parlo d'ajudes de necessito 5 euros, sinó ajudes d'entendre segons quines coses.

Com afecta la manera com se'n parla a la seva pròpia autopercepció?

Exacte. Al final pel que han fugit és el de menys, perquè ja han aconseguit fugir, que era el més difícil. Del què estaven escapant, del què tenien més por, ja ho han passat. I ara què toca? Ara què puc fer jo per aquesta gent? És el què et venia a dir abans. Tots sabem que és la teva feina, que tens limitacions, però no em diguis que no tots podem escollir fins a cert punt com fer nosaltres la nostra feina. Jo ho he vist, jo he estat amb educadors que els hi deien "mira, tens aquestes dues opcions", i agafar amb els seus dos collons i anar a la DGAIA i dir-li "mira, si em dones aquestes dues opcions jo com a educador no seguiré endavant". Que si, que t'arrisques, però no és el mateix que hi hagi un educador que estigui tenint aquesta actitud a què tots els educadors diguin que no, "fins aquí he arribat perquè això no va amb la meva ideologia, no va amb les actuacions que jo vull fer com a persona per poder ajudar". És el mateix, quan ens posem tots súper revolucionaris i volem parlar de la llibertat d'expressió, i tots anem a una manifestació a Via Laietana i comencem a cridar i a desordenar-ho tot. Per la llibertat d'expressió, de veritat? I tota aquesta gent, que porta lluitant per la llibertat d'expressió fa anys? I et parlo fa anys, tornem al mateix, perquè els meus pares també han tingut aquests problemes. I llibertat d'expressió no n'hi ha hagut sempre, sempre ha sigut que ets morè, ets de Marroc, portes un xandall, no tindràs mai la llibertat d'expressió que tindrà jo per ser blanc, per ser treballador,...al final és una mica intentar buscar la forma realment de solucionar això. Tant de ens hem de manifestar, ens hem de visibilitzar...No sé si és perquè estic cansada, però jo personalment per l'experiència que he tingut, o tires endavant i intentes molestar però de veritat a la gent que tu saps que al final son els que els hi importa més, i que tenen els recursos, però no t'estic parlant del casal del barri, t'estic parlant d'aquesta gent que gestiona la pasta per això, d'aquesta gent que gestiona, que té el poder suficient per donar-te un lloc per estar allà o crear una associació, o fer el què vulguis. T'estic parlant de la DGAIA, per exemple. En quant als centres, els educadors, això que et parlava jo abans de limitacions, hem tingut un munt d'educadors que anònimament, sense que se n'enteri la institució, quedem, fem quedades i ens passen informació de dins, ens ajuden. Gent d'aquest tipus, un munt. Per això, quan em ve algú i em diu que té limitacions, ja no em poden venir amb aquesta excusa quan he tingut 5 educadores venint d'amagat i amb tota la por, arriscant-se a que se'n puguin enterar. I portar-te un xaval del seu centre perquè saben que ells directament des d'allà no poden ajudar i ja contacten amb tu. Igual que estan les altres educadores de les que et parlava abans, que els diuen que el què fem és aprofitar-nos, i això i l'altre. I sempre és el mateix, quan hi ha algun col·lectiu que està aconseguint una mica més del què tu t'esperaven, ja és que està manipulant. I per part de la gent, el què et dic. Està el tema de la ignorància, està el tema el tema de la gent que si que s'ha interessat encara que no formi part del tercer món, i son gent que vol escoltar la història i està disposada a ajudar.

Entrevista amb el Hicham, el Maruan, l'Abdo i l'Armand

El Hicham, el Maruan i l'Abdo son tres joves que van venir del Marroc i un cop aquí van estar tutelats. Actualment viuen a Premià de Mar i formen part de la Xarxa de Joves. Més tard s'incorpora a la conversa Armand Safar, que va treballar durant una època al centre de menors del Masnou. El centre, ja desaparegut, es va obrir durant el pic d'arribades i va acollir en un inici fins a un centenar de joves, contractant professionals que no tenien el grau d'educació social, com l'Armand. En el centre va ser on l'Armand va conèixer el Hicham i l'Abdo. A la conversa també hi participa Sara Montesinos, periodista que ha cobert extensament el tema dels infants i joves migrats amb l'Agència Talaia.

Empezamos si queréis presentándoos. Explicadme un poco vuestra trayectoria.

[MARUAN] Yo soy Maruan, tengo 20 años, soy de un pueblo de Marruecos que se llama Nador. Y hace dos años y medio que llegué aquí a España.

¿Cuántos años tenías cuando llegaste aquí?

[MARUAN] Era mi cumpleaños, 18.

¿Entonces entraste en algún centro, o ya no?

[MARUAN] Sí, entré en un centro. Llegué a Almería, estuve una semana allí y luego fui a Murcia. Estuve en Murcia dos meses y luego ya vine aquí a Barcelona. Cuando llegué aquí entré en un centro. Como menor, yo era mayor. Entré ahí y estuve en el centro un año y dos o tres meses.

¿Y aquí en Premià, cuánto tiempo hace que estas aquí?

[MARUAN] Hace llevo casi un año aquí en Premià.

¿Y qué te trajo aquí a Premià?

[MARUAN] Bueno, estaba con una educadora que es su amiga [senyala la Sara], que estaba en el centro. Y vio mi caso y habló con Sara, y nos conocíamos también de aquí de la Xarxa de Joves. Y me vine a su casa. Me ofreció su casa.

¿Y estabas también en el centro del Masnou?

[MARUAN] No, Arenys de Mar.

[HICHAM] Yo soy Hicham, tengo 21 años, llegué aquí a España cuando tenía 18 ya. Ya era mayor. Llegué debajo de un camión. Pasé un año y 3 meses, lo mismo que Maruan, en el centro, y me echaron del centro a la calle. He conocido la gente de la Xarxa, lo mismo que Maruan, he conocido un educador que estaba en el centro, me presentó la Xarxa, el proyecto de jóvenes, y ellos me ayudaron a conseguir una vivienda, un techo. Mejor que la calle. Y llevo ahora un año fuera del centro i estic treballant de treballs verticals sense papers.

Tu sí estuviste en el centro de Masnou, ¿verdad?

[HICHAM] Si, yo estuve en el centro de Masnou.

[ABDUL] Yo soy Abdul, tengo 22 años, y también entré al centro de menores siendo mayor. Soy de Marruecos, de una parte del Sahara de Marruecos, y cuando llegué aquí entré al centro de emergencia que estaba en Castelldefels. Había muchos problemas allí, cambiamos el sitio, una vez a Vilapiscina y otra a Vallcarca. Fuimos cambiando de sitio porque hubo problemas con la gente.

[SARA] Tu estaves a Castelldefels quan van entrar?

[ABDO] Si. Y este centro me envió al centro donde estaba Hicham. Allí conocí a Hicham, al Armand i mucha gente. Y salí del centro a un albergue en Zona Franca. Allí estuve viviendo, pero no me gustó. Al final conocí el proyecto de jóvenes y Maruan y Hicham. Me dijeron si quería vivir aquí, y ahora estoy viviendo aquí en Can Sanpere.

¿Cómo fue el tiempo que pasasteis en los centros? ¿Cómo fue la llegada y los años que pasasteis allí?

[ABDO] Cuando llegué a España como es la primera vez en España, no me entero de muchas cosas. Estoy con los chicos, con los educadores, allí haciendo actividades y ya está.

[HICHAM] Nosotros al principio estuvimos viviendo 100 en ese albergue de Masnou. Antes era de emergencia, no era centro. Pero lo que pasó allí es que como llegaban muchos chicos en ese momento se abrieron centros de empresas nuevas, y las empresas no sabían qué hacer con los chicos, tienen chicos pero no saben cómo funciona, cómo conseguir papeles y estas cosas. Tienen muchos chicos allí comiendo sin saber hacer nada. Estuvimos allí cuatro meses sin empadronarnos, sin salir, sin nada. Después fue cambiando, fue avanzando poco a poco. Pero fueron echando la gente a la calle más. Han echado muchos chicos.

¿Qué recursos había una vez teníais que iros del centro? ¿Os preparaban un poco antes para ese momento?

[HICHAM] No, directamente adiós. A la calle.

[MARUAN] Yo cuando llegué aquí a Arenys de Mar, pensaba que si cuando llego les digo que soy menor de edad, que no tengo nadie en Marruecos, no tengo familia ni tengo nada, que me pueden hacer los papeles. Que me hacen una prueba que dice que tengo 17 años, paso un año en el centro y me hacen los papeles. Pues no. Llegué y me dijeron que tenía que tener un pasaporte, un papel de Marruecos que dice que tú eres de Marruecos, de tal sitio, que tienes tantos años... Y yo pues les decía que no tengo para que me hiciesen los papeles. Yo no sabía nada. Cuando llegué mi idea era esta. Y luego he estado allí en el centro conociendo a los educadores bien, a ver cómo funciona esto, y cuando conocí a Laia, que era la educadora amiga de Sara, la conocí bien y al cabo de 6 o 7 meses tuve confianza con ella para contarle la verdad. Y le conté la verdad, le dije que yo tengo familia, soy mayor de edad... tenía un poco de miedo que me echaran a la calle porque si te escuchan o algo así... bueno, si te portas mal te echan al momento. Yo gracias a dios no hacía nada, me portaba bien. Si quieres conseguir algo tienes que portarte bien. Y eso, le conté mi situación y me ayudó mucho. Pero fue difícil, fue muy complicado. Y no sabía nada, yo cuando llegué aquí que a las 8h de la mañana te despiertan "levántate ya!", yo no estaba acostumbrado, levántate y desayuna y si no desayunas no hay desayuno, hasta la hora de la comida.

[HICHAM] Tienes un punto rojo, te quitan la paga...

[MARUAN] Yo no entendía nada. Normas, normas, normas. Esto es difícil. Tienes que hacer cursos, tienes que ir... bueno, muchas cosas. Poco a poco me he ido acostumbrando, poco a poco, hasta que salí de allí.

¿Cómo era vuestro día a día allí? ¿Hacíais cursos o actividades también?

[MARUAN] Si, actividades y cursos de idiomas, porque cursos así de trabajo si no tienes pasaporte o no tienes papeles no puedes entrar a un curso. Pero de idiomas si, de catalán, de castellano.

[HICHAM] Algún curso así pequeño. Maruan cuando entró en el centro de Arenys era un centro más o menos bueno, no como nosotros que cuando llegamos éramos 100. La primera vez que llegan los chicos no saben qué hacer ni nada, estuvieron cambiando mucho los directores, no sabían qué hacer.

¿Y estabais allí cuando hubo el ataque en el centro de Masnou?

[HICHAM] Si.

¿Cómo lo vivisteis desde dentro? Y en Castelldefels también hubo un ataque, ¿verdad?

[ABDO] Si. Eran jóvenes, y venían con cuchillos, con motores. Había una terraza dentro del centro que estaba llena de gente, y estuvieron tirando piedras, tirando muchas cosas. Rompieron casi el centro. Uno entró al centro, pero por suerte teníamos seguridad.

[MARUAN] Yo eso no lo he escuchado. ¿Por qué la gente no habla, por qué no sale en la tele eso?

[ABDO] Si salió en la tele en ese momento.

[HICHAM] Cuando son ataques racistas no salen en la tele. Nosotros no habíamos hecho nada, estábamos en el comedor comiendo normal, lo que sabíamos que había una manifestación de los vecinos enfadados porque los chicos se portan mal. Al final vinieron fachas, nazis... Normalmente a las 20h teníamos la cena, tienes que estar en el centro si no no comes. Ese día nos dijeron que teníamos que estar a las 17h porque había una manifestación.

[MARUAN] Pero portarse mal qué es?

[HICHAM] No sé cómo piensan ellos. Si algún chico había robado algún móvil o algo así yo creo que no eran del centro tampoco, eran de la calle que estaban allí en la puerta del centro porque nosotros les dábamos comida a los chicos. Porque no habían conseguido comida fuera. Por eso a veces estaban por allí en la puerta, o a veces entraban en el centro.

[MARUAN] Por eso, porque no tienen comida, no tienen donde dormir, no tienen de donde sacarse para comer ni para dormir ni nada. No digo que esté bien que lo hagan, por una parte está muy mal, y por otra parte que no tiene nada que comer, es que va a morir. Es que va morir si no come algo.

En ese momento se dijo que la manifestación que hubo en el Masnou estaba bastante organizada.

[HICHAM] Bastante organizada, sí. Y la policía y el Ayuntamiento sabían algo, pero no había policía. Cuando comenzó la manifestación comenzaron en el Ayuntamiento, y subieron al centro poco a poco, pero la policía llegó muy tarde, que ya empezaban a entrar en el centro.

[ABDO] Como nosotros. Nosotros estuvieron llamando a la policía que viniese, pero no venía.

[HICHAM] Y cuando vienen echan a los chicos, no pegan a la gente que está en la puerta. A nuestro educador también, que estaba allí.

[SARA] Y a la Tamara. La cogieron, la pegaron y casi la detienen. I la van multar. I van detenir el Josué i el Dídac. El problema, si que va sortir a la tele, però va sortir com una pelea de bandes, de nazis i antifeixistes. I no era això. Sort que hi havia antifes allà, perquè no hi havia poli. Haguessin entrat al centre segur.

[HICHAM] A parte de eso estuvimos muchos días encerrados que no nos dejaban salir, con miedo y la policía en la puerta. A veces venían furgos a la puerta del centro. Muchas cosas han pasado por la calle, algunos han pegado a los chicos, algunos atacan los perros a los chicos para que les muerdan.

[SARA] I 5 nois van acabar a l'hospital també, no?

[HICHAM] Sí. Vinieron detrás del centro y tiraron piedras también, los chicos aquí con piedras también, los educadores, la coordinación...Tiraron a los educadores que no habían hecho nada, a los antiracistas... Algunos chicos no se enteraban de nada, no sabían si los que estaban fuera eran antiracistas o fachas. Hay uno que salió de la ventana con un palo y lo tiró a la gente antiracista, nosotros conocíamos un poco y le decíamos "qué has hecho" y nos decía "yo no sabía nada, perdón, perdón".

[SARA] Estava molt nerviós. Jo recordo el moment que va pujar a la teulada, jo em vaig espantar molt per si saltava. Perquè estava molt nerviós aquell noi.

[HICHAM] Ahora pobrecito está en la calle. Ya lleva mucho tiempo en la calle, más de dos años. Encerrado, en la calle, encerrado, en la calle... Y después, cada jueves cuando ellos hacían alguna manifestación nos echaban del centro, nos llevaban a Barcelona y volvíamos al centro de noche, para que si pasaba algo no estuviéramos allí.

¿Y cómo fue el momento de salir del centro?

[HICHAM] Muy difícil, la verdad.

[MARUAN] Un poco difícil, pero solo al principio, luego ya te acostumbras también.

[HICHAM] Lo más importante cuando salías ya sabes dónde vas. Vas a la gente que te ayuda. Yo no quería quedarme en el centro, ya quería marcharme. Ya conocí a gente, ya sabía donde ir. Un poco nervioso de dejar los amigos.

¿Conocer gente os ayudó?

[HICHAM] Si, yo ya conocí gente antes de salir.

¿Tu cómo fue cuando saliste, Abdul?

[ABDO] Yo cuando salí, la verdad, un poco difícil. Tenía un poco de miedo, porque allí no estás con chicos... sí estás con chicos, pero son grandes [parlant de l'alberg]. Y había mucha gente, demasiada gente, durmiendo con los viejos...diferente tipo de gente. Cuando salí yo no tenía ni pasaporte ni carnet de Marruecos, cuando estaba en el centro pensaba "qué estoy haciendo aquí". He ido luchando, haciendo cursos...he empezado a hacer cursos cuando he salido del centro, cuando estaba en el albergue. Fue duro, fue duro, al principio. Pero poco a poco, conociendo la ciudad bien, conociendo gente...

¿Cuánto tiempo llevas ahora viviendo aquí?

[ABDO] Aquí creo que 5 meses.

[HICHAM] Explica un poco cómo funcionan los albergues. Los albergues funcionan que solo puedes dormir y ya está. En el confinamiento toda la gente confinada y la gente que vive en albergues los echan fuera. Funciona así, solo puedes cenar y dormir.

[ABDO] No te puedes quedar dentro. En el Tibidabo no puedes quedarte dentro, solo cenas, desayunas por la mañana, a las 8h tienes que salir. A buscarte la vida. Hasta por la noche, a las 20h. Allí puedes entrar a dormir. En el de Zona Franca te puedes quedar dentro, puedes ver la tele, hacer un poco de actividades, pero era duro por ahí también.

¿Y tu estabas en el del Tibidabo?

[ABDO] En los dos. Primero el de Zona Franca y segundo Tibidabo. Yo he pasado todo el confinamiento en el Tibidabo.

¿Y cambiaste tú de albergue o te hicieron cambiar?

[ABDO] Sí, me dijeron que ese albergue era solo para mujeres ahora. Me enviaron a Zona Franca otra vez. Allí estuve un mes, pero ya me vine a vivir aquí.

¿Cómo vivisteis el confinamiento?

[MARUAN] Yo en el confinamiento estaba en el centro todavía.

[HICHAM] Yo estaba fuera.

[MARUAN] Yo estaba allí encerrado. Hacíamos un poco de actividades, pero estábamos como en la cárcel. No podíamos salir a comprar cosas, te apuntan las cosas en una libretita y mandaban un educador o una educadora para que te compre las cosas. Fue difícil, estuvimos 3 meses o algo así. Yo estuve haciendo ejercicio, corriendo, entrenaba un poco. Estaba haciendo cosas.

¿Tú ya lo viviste fuera del centro?

[HICHAM] Sí, yo lo viví en Vilassar de Dalt, con los compañeros. Y nada, pasando. Acabas de salir del centro, i de golpe esto. Pasamos allí aprendiendo castellano, catalán, un poco de deporte y ya está. Y a ver cuándo salimos. Yo tenía muchas ganas de salir del centro, empezar otra vida buena, trabajar... y de golpe esto.

[MARUAN] Había chicos que no podían aguantar. Había chicos que se escapaban, saltaban la valla para escaparse. Hay gente que fuma, no puede aguantar. Luego te dicen "por qué la lías".

[HICHAM] No sé cómo viviría en el centro un confinamiento.

[ABDO] Yo también, pasé el confinamiento fuera del centro, en el albergue del Tibidabo. Estuve bien, en la montaña arriba mejor que en Zona Franca. Haciendo cursos online, hablando con la gente...muchas cosas. Pero mejor que en Zona Franca.

¿Durante el confinamiento sí que os podíais quedar en el albergue durante el día?

[ABDO] Sí, sí.

[HICHAM] Las primeras semanas no los dejaron. Hasta que la policía habló con ellos, con el albergue, o algo así. No puede estar toda la gente confinada sin salir excepto las que viven en el albergue. Después abrieron Cruz Roja albergues para los que duermen en la calle. Ayudaron a los chicos que estaban en la calle solo en ese momento, tenéis que estar confinados y ya está. Pero cuando acaba el confinamiento otra vez igual.

[MARUAN] Es que aquí si llegas mayor es muy complicado. Yo creo que solo hay derechos para los menores.

¿Cuáles son las mayores dificultades que os habéis encontrado estos años que lleváis aquí?

[MARUAN] De todo. Lo primero es que tienes que mentir para tener un techo, para dormir. I si se enteran te echan a la calle. Luego, no puedes tener los papeles. Tienes que estar empadronado 3 años y luego cuando los cumples tienes que buscarte un contrato de trabajo de 1 año y 40h. ¿Quién te va a dar un contrato de 40h, de 1 año? Como el sistema ahora, hay chicos que tienen papeles sin trabajar, llevan no sé cuánto estudiando y haciendo cursos y luego se le caducan los papeles y le piden un contrato de trabajo. Pero yo estaba estudiando, ¿qué me estás pidiendo ahora? ¿dónde voy a encontrar un contrato de trabajo?

[HICHAM] Muchos chicos han perdido los papeles. Ahora ni los menores ni los mayores pueden conseguir los papeles. Tienes los papeles pero no puedes trabajar, tienes que conseguir ese contrato. Ese contrato ni la gente de aquí lo encuentra. Además, con los problemas del Covid, los bares cerrados, restaurantes cerrados...

[MARUAN] Te dan un techo, te dan un poquito de los papeles, solo un poquito, y luego te los quitan.

[HICHAM] Solo para que cuando te para la policía no te multe.

[MARUAN] Y luego te los quitan.

¿Alguno ha llegado a conseguir el permiso de residencia?

[MARUAN] Yo. Pero yo he hecho pareja de hecho. Y tengo la residencia i trabajo, 5 años.

[HICHAM] Pero eso también es fácil, es muy difícil. Cuando te vas a hacer pareja de hecho te piden que hayas estado empadronado 3 meses, si estáis alquilando o así, y que uno de los dos trabaje. Ella, porque él no puedo.

[MARUAN] Te piden empadronamiento juntos, tienes que estar empadronado en la misma casa. Luego, te piden el contrato de ella, tiene que estar trabajando. Hay notarios te piden un empadronamiento de 6 meses, hay algunos que te piden de 3, hay algunos que no te piden nada...

[HICHAM] No es fácil, nada fácil.

[MARUAN] Desde que empiezas a salir de tu casa, de tu país, todo se complica. Todos tenemos paciencia, pero llega un momento que la cabeza te explota.

[HICHAM] Cuando llegas aquí no sabes nada cómo funciona. Cuando estas allí piensas que todo es fácil aquí. Lo más importante, entras en un centro, allí puedes conseguir los papeles y ya está. Ya puedes trabajar. Todo era mentira.

¿Cuándo y cómo decidisteis que os queráis venir?

[HICHAM] Desde que éramos pequeños la verdad.

[MARUAN] Tenía amigos que querían venir, yo tengo mi sobrino que quería venir mucho antes que yo - mi sobrino tiene 23 años -.

[HICHAM] Ahora los chicos con 10 años ya piensan en escapar del país.

[SARA] Ya, si en Melilla hay niños de 8 años.

[MARUAN] Como te digo, tengo amigos, tengo mi sobrino que hace mucho que quería venir, y me decían a mi "vamos, vamos a planear algo para irnos de aquí. Y yo "no, estoy bien, estoy aquí, no quiero irme". Y llegó un momento que dije vale, me voy de aquí. Y en 6 meses ya estaba aquí. Pasaron 6 meses y ya estaba aquí. Yo vine con una barca. Difícil, complicado.

¿Vosotros también lo teníais tan claro que queríais venir?

[HICHAM] Yo desde que era pequeño, la verdad.

[ABDUL] Yo no.

[HICHAM] Han salido los chicos de mi barrio antes de mí, y siempre veía imágenes de los chicos que están allá. Siempre he tenido que pelear con mis padres para salir, ellos no me dejaban: "allí no hay nada, es mentira, te vas a la calle, la gente te puede tratar mal" y yo: "no, eso es mentira". Yo que soy de Tetuán la gente de Tetuán con pasaporte puede entrar a Ceuta. En Ceuta allí hay un centro de menores que allí puedes conseguir papeles. Pero solo para subir aquí, tampoco son de trabajo ni nada, papeles de 3 meses. Puedes coger el barco y ya está.

[MARUAN] En Melilla también. Yo vivo cerca de Melilla, a 15 minutos. Tengo un amigo que vive en Murcia ahora que pasó por el centro de Melilla. Le dieron papeles de 2 meses y ya está. Pero cuando estás ahí lo que piensas es que el dinero cae del cielo, voy a trabajar rápido, voy a conseguir los papeles...y preferimos dormir en la calle que en nuestra casa ahí en Marruecos. Y cuando llegas aquí todo cambia.

¿Tu Abdul no lo tenías tan claro?

[ABDO] Desde pequeño no. Pero cuando tenía 16 años o así sí pensaba en venir. Porque sales de la escuela de pequeño, trabajando mucho, he trabajado en muchos trabajos muy duros, pero no cobras nada. Y ya pensé que iba a buscar alguna solución para ir a España. Pero la única opción que tenía era hacer risky. Al final he venido debajo de un camión desde la ciudad de Maruan. Cuando intenté venir no pienso que aquí es fácil, porque no tengo ni idea.

[MARUAN] Todos, todos no teníamos ni idea de lo que va a pasar aquí. Y sigue pasando esto, con la gente que está allí todavía y que quieren venir, aún está pasando. Está llegando gente pensando que va a encontrar trabajo así, la casa la tiene guardada, ... Yo cogí la barca, no tenía a nadie, no llamé a nadie diciendo que voy a venir, ni nada. Tenía unos amigos, pero estaban en Murcia. Yo cogí la barca y mi idea es "voy a dormir en la calle". Y cuando llegué aquí me senté en una pizzería para comer y para conectar el wifi para avisar a mi familia que he llegado bien. Hice esto, avisé a mi familia y llamé a un amigo que estaba en Alemania. Y llamó a una amiga a ver si podía dormir una noche o dos para descansar, su amiga le dijo vale. Y había una mujer marroquí trabajando allí en la pizzería y me ayudó, me pidió un autobús, me dijo dónde tenía que bajarme... Estuve con esa persona una semana allí y luego fui a Murcia con mis amigos. Pero ya te digo, no teníamos ni idea de donde íbamos, nuestra idea era dormir en la calle. Complicado.

[HICHAM] Cuando nosotros llegamos teníamos la idea del centro. Cuando bajamos del camión, por fin en Europa, el chico que estaba conmigo empezó "a mí me dijeron en Marruecos que si llegas vas a la comisaría y te llevan al centro". Esa es la idea de él.

[MARUAN] Si eres menor sí. Pero si eres mayor, la vuelta a Marruecos.

[HICHAM] Y ya está, de allí fuimos buscando comisarías por Algeciras. Estuve allí encerrado tres días solo. Sin manta, sin colchón, sin cambiar de ropa, un poco de comida y ya está. Y después me llevaron a la Línea, al centro de emergencia. Desde allí teníamos Barcelona en la cabeza, pero ¿cómo vamos a llegar? Desde allí

no te dejan, no te compran ni billete ni nada de eso. Pues salimos escapando del centro. Hemos hecho autoestop, hemos llegado a un pueblo, nos han visto unos marroquíes que nos han ayudado, íbamos cogiendo autobuses, hasta que llegamos a Madrid. Muchas vueltas. Al principio no teníamos dinero, pedimos en una mezquita y nos dieron para el billete de Madrid. Al principio llegamos a Málaga, y desde allí estuvimos en la comisaría también. De Algeciras a la Línea, de la Línea a un pueblo cerca de Estepona, desde allí a Málaga, desde Málaga estuvimos una noche y nos dijeron que habían abierto un centro nuevo en Almería que está cerca del mar. Y nos llevaron a un centro en la montaña, lejos de Almería, como a 50km. De allí también escapamos, llegamos a un pueblo, luego otro pueblo, es ese pueblo entramos en la mezquita, hemos dormido allí una noche, hemos pedido el dinero, nos han dado el dinero y hemos cogido el autobús para Madrid. Y no nos ha gustado Madrid, no hemos visto nada. Llegamos a las once de la noche, a las doce y media queríamos salir. Un compañero tenía un sobrino o algo por allí Madrid viviendo, lo hemos llamado, hemos dormido allí una noche y ya está, hemos cogido el autobús directamente a Barcelona. Y en Barcelona...en cualquier ciudad cuando llegábamos buscábamos la comisaria. Cuando bajamos del autobús empezamos a preguntar por la comisaria, cuando un taxista nos llevó a la comisaria la policía empezó a echarnos. Luego fuimos a la de Plaza España, picamos varias veces hasta que salió un policía enfadado y ya está, entramos, y lo primero que haces es pedir comida. Nos dijeron que esperemos allí dos horas, pero dos horas es una noche. Y al día siguiente nos llevaron a Fiscalía, las huellas, las fotos... y nos han llevado al centro de la DGAIA, en Paral·lel. Allí estuvimos tres días, pero había chicos que llevaban más, allí es donde encontré más chicos que acababan de llegar. Desde allí nos dijeron que se iba a abrir un centro, y nos llevaron aquí en el Masnou. Por fin tenemos una cama, por lo menos.

[SARA] Tu on vas arribar, a Algeciras també?

[ABDUL] A Almería yo. Yo pasé por Beni Ensar. Yo cuando llegué, llegué debajo del camión, entré al barco desde Marruecos debajo del camión. Cuando he salido a Almería aún estaba debajo del camión.

[SARA] Que son moltes hores.

[ABDUL] Si, muchas.

[MARUAN] Los barcos rápidos 3 o 4 horas, hay otros que 6 o 8.

[ABDUL] Yo salí por la noche, a la 1h o las 2h de la noche, y llegamos a Almería a las 5h o las 6h. Toda la noche en el mar. Salió el camión del barco y yo estaba debajo, entre las ruedas. Paró y vino la policía con un perro, y salí. Tuve miedo del perro y salí.

[HACHIM] El primer paso que das en Europa cómo te trata la policía. A mí me pegaron en la comisaría, uno con la porra quiso pegarme porque pedía beber agua, llevaba muchas horas sin beber agua. Estuve haciendo ruido para que me dejaran ir al baño, entró uno con la porra y me pegó.

[ABDUL] Ya cuando salí la policía me llevó a un sitio allí en el puerto, luego a otra comisaría en la ciudad, nos hemos quedado allí el fin de semana, nos dieron unas hojas que dicen como que tienes que salir de aquí, una orden de expulsión. Hemos salido de la comisaría con otro chico, y nos hemos encontrado unos marroquíes que nos han ayudado mucho, nos han dado comida, ropa... he llamado a mi familia por el Facebook de mi hermano, le he escrito "hola hermano, estoy en Almería, estoy en España". Me ha dicho "¿cómo que estás en España?". No creía nada.

[MARUAN] Me pasó lo mismo con mi hermana, porque yo cuando salí no les dije nada. Solo se lo conté a mi madre. A mis hermanas y un hermano que tengo no les dije nada. Y cuando llegué aquí, mi madre no tiene móvil ni Whatsapp, y yo no tenía para llamar, solo tenía el wifi. Y avisé a mi hermana para que ella llamase a mi madre y le dije "estoy aquí, he llegado bien y estoy en Almería". Y me dijo: "pero que dices, si ayer estabas en casa". Y le dije "por favor, solo dile a mi madre que ya he llegado bien, que estoy bien, y luego hablamos". No me creía.

[HICHAM] Yo también cuando salí de casa no les dije nada a mis padres. Me levanté una mañana con mi pasaporte y a ver dónde voy. Estuve en Ceuta una noche solo y ya pasé.

[ABDUL] Mucha suerte.

[MARUAN] Hay chicos que se pasan allí no muchos días, muchos meses. Hay gente en Melilla que lleva meses.

[HICHAM] No solo suerte, tengo ganas también... Algunos chicos de mi barrio llevan año allí por la calle. Pero el problema es un poco las drogas, van dando vueltas... si tu estuvieras con la mente allí en el puerto, y cada día debajo de un camión, una semana y ya no estabas allí.

[SARA] Si, pero estan al carrer i també és una putada, perquè al final el carrer és una merda, i Ceuta és molt difícil. Clar que cauen en la cola, és normal. És molt trist, però és normal. Quan va haver-hi l'atac al Masnou jo acabava de tornar de Ceuta, i vaig flipar de veure tants nois que portaven tant de temps allà. No era una nit, és que portaven molts mesos.

[MARUAN] Es que es suerte. El amigo que está en Murcia entró a Melilla, no entró a risky ni a venir a España, entró a comprar. Estaba con un amigo, y le dijo: "vamos a dar una vuelta por el puerto y a ver si nos escapamos de aquí". Y se escaparon a la primera.

[SARA] Sort i jugar-se-la, perquè vosaltres esteu aquí però hi ha molts nois que s'han quedat pel camí també.

Y hablabais también de la suerte de encontrar gente que os ayudase. ¿Qué espacios habéis encontrado aquí para conocer gente de aquí?

[MARUAN] El primer espacio para conocer gente, yo como he conocido gente es en el centro. Allí he conocido a la amiga de Sara. Luego, de allí coges la confianza, te conocen bien, saben cómo eres y te ayudan. Y luego de ahí me enseñó la Xarxa, porque hay un proyecto de jóvenes aquí. Empecé a venir aquí, a conocer más gente. Aquí he conocido mucha gente. Estos son espacios para conocer gente.

[HICHAM] En el centro yo creo que no estábamos conociendo gente la verdad, la gente venía a pasar sus 8h y se marchaban.

[MARUAN] Si, hay algunos que trabajan con corazón, te ayudan, te apoyan, y hay otros que solo quieren trabajar, quieren dinero, y cuando salen del trabajo a su casa, ni te dan confianza ni nada.

[HICHAM] Hemos conocido gente ahora.

[ABDUL] En el centro sí. Pero si estás en la calle, ¿Quién vas a conocer? Nada. Si tienes suerte vas a conocer a marroquí y ya està.

[MARUAN] Aquí es donde hemos conocido a más gente.

[HICHAM] En el Maresme, con la Xarxa.

[SARA] Però lo xungo és que, parlant des de fora, tinc la sensació que els centres estan a pobles però no estan integrats al poble. Perquè al final vale, heu conegut a educadors, però no hi ha hagut ningú que tu estant a Masnou et digui: "vaig a ensenyar-te on està el mercat, i on està el metge per si un dia vols venir, i que us posin als instituts, perquè al final està molt bé que conegueu gent com l'Armand, però vosaltres hauríeu d'haver conegut gent de la vostra edat.

[MARUAN] Nosotros lo hacíamos esto.

[SARA] Es que el de Arenys está bastante en medio del pueblo.

[MARUAN] Muchas veces me iba con la Laia a lavar la ropa y me enseñaba cómo se lava, cómo se pone la lavadora, me enseña cosas, nos lleva a un bar... Igual nos dijo la directora, si queríamos conocer chicos del instituto, porque justo teníamos el instituto encima del centro. Y nosotros no sabíamos ni hablar, teníamos vergüenza, muchas cosas se juntan. Y bueno, fuimos a presentarnos, de dónde somos, cómo llegamos, por qué hemos venido, estas cosas.

[HICHAM] Nosotros también nos han hecho esto.

[MARUAN] Nosotros nos presentábamos, de dónde somos, por qué habíamos venido, porque había niños de 15, 16 años. Y querían saber un poco cómo es la vida, ser capaz de dejar a tu familia, tu pueblo, tus amigos, todo, y venir aquí, es muy complicado, muy difícil. Y salíamos a hacer actividades en el pueblo, ayudábamos a montar fiestas, ...

[SARA] Claro, pero esto debería pasar en todos los ayuntamientos, que cuando un pueblo entiende que viene un centro se prepare la gente. Que se prepare para echar una mano allí. Yo uno de los sitios que fui para rodar el docu estaba en un pueblo que se llama Maià de Montcal, que viven 400 personas. El pueblo es súper pequeño, y tienes que meterte por una carretera y ahí hay pues lo típico, una casa rural, una casa de colonias, y allí estaban. Clar, no poden fer res. Perquè per anar caminant al poble és una excursió d'1h, i al poble viuen 400 persones, no hi ha res.

[MARUAN] A algunos nos llevaron a un centre en Sant Iscle, que es un pueblo muy pequeño. Y la gente del pueblo flipaba, no nos conocían ni nada. Cada día veía chicos que bajaban del bosque. Y luego nos presentaron. Nos dijeron si queríamos hacer una comida, e hicimos una comida en un sitio muy grande, y todo el pueblo vino, nosotros ayudamos a preparar la comida, estas cosas. Y allí es donde hemos conocido bien gente.

A nivel de medios de comunicación, ¿Cómo veis vosotros, que sois los propios protagonistas, cómo hablan los medios de comunicación y qué idea tiene la gente de vosotros?

[MARUAN] Hay gente buena y gente mala en todos lados.

[HICHAM] Yo creo que la gente mira muchas cosas en la tele y piensa que son cosas de verdad. Explican en la tele que un ex-mena... ¿tu eres un ex-mena? Eres el Abdu. "Un ex-mena ha robado, un ex-mena no sé qué", pero no salen las cosas buenas cuando se ha hecho algo bueno. Eso nunca sale en la tele.

[MARUAN] Cuando pasa con españoles o con alguien de aquí, catalán o lo que sea, esto no sale en la tele. Pero cuando sale que alguien de nosotros, alguien de Marruecos, un "moro" te dicen, un "moro".

[HICHAM] Salieron unos chicos del centro de Vilamajor en TV3, hablando del trabajo, que van a perder los papeles...me dijeron que no salía nada bien de lo que ellos explicaban. Salía un trozo, no salían de verdad todas las cosas que explicaban, salía solo un trozo pequeño, que "por fin estoy bien", solo eso. Y desde allí he pensado en hacer un vídeo, de los mismos chicos que están en la calle explicando cómo viven y tal.

[MARUAN] Aquí si dejan de juzgar a la gente van a ir las cosas bien, creo. Tienen que saber, tienen que tener un poquito de empatía. Tienes que preguntarte por qué, si es un chico que ha robado o ha hecho algo malo, preguntale "por qué has hecho esto, qué tienes...".

[HICHAM] Si te echan a la calle claro que vas a empezar a beber, vas a robar... para conseguir comida. Si a esa persona le dan por lo menos papeles con trabajo ya está, ya puede trabajar y alquilar una habitación. Ni van a robar, ni van a dormir en la calle.

[MARUAN] Tú crees, si tienen un techo y tienen un trabajo, ¿tú crees que van a robar? No. Si tiene un techo, tiene comida y consigue un trabajo no va a continuar robando. Es que todo se complica. Hay algunos que tienen los papeles sin trabajar y les quitan los papeles ahora.

[HICHAM] 5% de los que hemos llegado aquí tiene papeles. La mayoría está sin papeles, en la calle, perdiendo los papeles, van buscando pobrecitos este contrato de un año. ¿Dónde lo vas a encontrar? Es muy difícil. Tienes que tener estudios, experiencia...el chico acaba de llegar, lleva un año aquí, ni el idioma sabe hablar. Ni un contrato de medio año, directamente los papeles con trabajo y ya está.

¿Qué os gustaría que se explicase, que se hablase más, que la gente conociese más?

[MARUAN] Que la gente primero sepa las situaciones de la gente, y luego que hable.

[HICHAM] Que no confíen en la tele, y que miren la persona, cómo viven, qué está pasando exactamente. Lo que salía en la tele, preguntarle a esa persona cómo está, cómo pasaba eso.

[MARUAN] Yo el mensaje que les doy es que dejen de juzgar a la gente, que tengan un poquito de empatía.

[ABDO] Pero es que la policía también. Te ven en la estación, te paran

[MARUAN] Si, la policía te para por tu cara, por tu pelo, o por tu ropa.

[SARA] Clar però té molt sentit amb el què esteu dient, si la gent està a casa i veu la tele, i "los mena, los mena, los mena" i arriba a l'estació y veu a la policia parant als "mena", el primer que pensa és "algo habrán hecho". És una roda entre la poli i la tele que la gent agafa una por que no és real, i al final quan vas pel carrer una persona creua el carrer.

[HICHAM] A mí me ha pasado eso. Estaba en la estación de Ocata esperando el tren y venía una mujer pasando, y pasó otra vez y de golpe venía la policía. "Ven aquí, qué llevas", y le preguntaron a la mujer: "¿Es él?". Y ella, "sí". ¿Cómo que sí? Acabo de venir del centro directamente aquí. "Nos han dicho que tú has robado un móvil". Me hicieron sentar en las escaleras de la estación, no te llevan allí escondido donde tenían el coche, no, exacto donde va a pasar la gente. Pasaba toda la gente, "seguro que han hecho algo". Yo no he hecho nada. Al final me dejaron marchar, pero dañaron mi imagen.

[ARMAND] Y después te ven por el pueblo...

[HICHAM] Si, al final te dejan marchar, pero la gente va a apartarse de ti, has hecho algo porque te ha parado la policía.

¿Cómo fue cuando hicisteis el podcast de Invisibles? ¿Habéis tenido más experiencias con medios de comunicación?

[HICHAM] La verdad, fue muy bien. Estaba muy nervioso, la primera entrevista que hago con micro. Fue muy bien.

[ARMAND] Qué os pareció participar allí?

[MARUAN] La vergüenza al principio siempre, luego ya se te pasa.

[HICHAM] Piensas, por lo menos alguien que ha hablado de verdad. La gente puede escuchar algo de verdad. No salía en la tele, pero la gente puede escucharlo. En la tele tendríamos que salir también nosotros hablando y explicando de verdad.

[MARUAN] No, a nosotros no nos van a llevar a la tele, van a llevar a los buenos.

[HICHAM] No, sí que iban a la tele, pero salía un trozo de "estoy bien, estoy estudiando", y ya está. Pero estando estudiando has perdido los papeles. Eso no salía en la tele. Y casi te echan a la calle. Eso no salía en la tele. Salían las cosas buenas y ya está.

[SARA] I al Youssef, què li van fer? A Nexes? Hi havia tres nois del centre d'Arenys, i va anar el Youssef pobret que s'ho havia preparat tot "perquè l'autoorganització, no sé què..." i la Mònica Terribas li posa el micro i li diu "quantas hores vas estar a la barca?". És l'únic que t'interessa? Primer, que no és important. I no només això, sinó que ja a nivell deontològic, què fots obrint aquesta ferida si no saps què et dirà aquest xaval? Per després girar-te i pirar-te. A més li va sortir malament, perquè el Youssef va riure i va dir "ah, no, media hora".

Com ho va viure ell en aquell moment?

[SARA] Pel que ens va explicar, ells estava súper nerviós perquè s'havia preparat moltes coses que tenia ganes de dir, de parlar dels nois, de com la gent es troba per arreglar coses de forma col·lectiva, i de cop es troba allà que li fan una pregunta de merda, amb tres coses que li van preguntar i que després van tallar, perquè el programa és fals directe, i estava una mica empenyat, d'haver passat tots aquests nervis perquè surti això.

[ARMAND] També recordo que deia: "Es como Marruecos. He descubierto que dices lo que quieren que digas. Yo tenía la directora de mi centro detrás diciéndome haz esto, esto no lo expliques. Pensaba que yo iba a explicar todo lo que yo quería, y tenía alguien detrás que me estaba diciendo esto no lo cuentes".

[SARA] A part d'Invisibles, perquè la gent era guai, potser a l'Outahar si que el van tractar bé, no?

[ARMAND] Si, però és el que deia el Youssef. L'Outahar ha anat dues vegades, primer a plató, amb imatges del centre on estava, i l'altre com que era post-covid online. I recordo que a la primera gravació ell estava a punt de quedar-se al carrer i sense papers. I ell ho va dir. Però ell ho deia i "vale, qué cursos haces?", com que li cambiaven el tema ràpid. I el segon cop, que ja tenia papers, era el titular: "ha aconseguit papers", com gràcies a la DGAIA. Llavors si que els hi interessava parlar de papers. Però en l'anterior, jo recordo parlar-ho amb ell que deia "és que saldré en la tele a dir que no nos dan papeles", i ell ho anava a dir i li esquiven ràpid i li pregunten una altra cosa.

[SARA] Que també és aquesta visió de "el mena bueno", que al final vale, evidentment l'Outahar és un encant, i és una trajectòria 10, però no tots son així ni els heu permès anar així.

Armand, aprovecho que estás aquí también para preguntarte como a educador como va ser el temps que vas passar al centre del Masnou. Havies treballat abans en altres centres?

[ARMAND] No, jo no tinc ni la formació d'educador ni res. Però era un moment que agafaven a molta gent de l'àmbit social. Jo vaig fer antropologia, vull dir que era teòric, i de cop em vaig posar allà a treballar, també amb les ganes de poder conèixer aquests xavals, aquesta realitat, de primera mà. I més enllà de la feina, veure què es podia fer des d'una perspectiva de que aquesta gent s'uneixi a les lluites que hi ha, perquè jo ja ho veia molt clar, aquests xavals no tindran un futur plàcid, tranquil, on els hi donaran casa, feina i papers. Sabia que no, i una mica anava allà a veure què es podia fer. I va ser una experiència de molt d'aprenentatge. Però també de veure tot lo podrit que està per dins tot el sistema de protecció en relació al sistema econòmic,

polític en general. Com que tot em va quadrar. Vale, si molt bé, es parla de l'acollida, molts centres,... però vas allà i veus que no, que estan en condicions de merda, que estan sent tractats molt malament.

[MARUAN] Han jodido a muchos chicos, que entraron menores...

[ARMAND] Esto yo lo he visto, chicos que entraron siendo unas personas perfectas, boníssimes, i amb tota la trajectòria del centre son els que acaben al carrer robant. I jo he vist aquest procés. "Vienen aquí a robar". No, aquest xaval venia aquí a fer una trajectòria de puta mare i tenia tota la il·lusió del món per fer això. I ha sigut en el centre de protecció on se l'ha matxacat per tots cantons i troben sortides alternatives, més ràpides i també més perjudicials per ells, autodestructives. Que ahora aixpo interessa a la societat, això evidentment al sistema de protecció, a la Generalitat i a totes les institucions i en definitiva al sistema econòmic, al capitalisme, li interessa que hi hagi tot una sèrie de població, en aquest cas migrant, que et surti als mitjans de comunicació, que confronti a les veïnes, que generi sensació d'inseguretat... tot això és derivat totalment de com està muntat.

Com era en els centres a nivell de comunicació? A vegades pel tema de la protecció dels menors se sap molt poc del què hi passa.

[ARMAND] Si, amb això també vaig flipar jo també. Com que no havia currat mai en centres, allà vaig veure molt com dins del sector de l'educació social tenen codis de professionalitat, en plan els xavals no son xavals, son usuaris. Tu treballes i ells son els teus usuaris. I recordo molt que deien: "ha de ser tant ràpid el vincle que fas amb ells, conèixe'ls ràpid, com el desvincular-te d'ells". És a dir, tu no pots teixir una relació més enllà de la professionalitat. Si aquell xaval dema se'n va al carrer tu ja està. I jo no ho podia entendre.

[MARUAN] Lo que decía antes, que hay educadores que son buenos y trabajan con corazón, y otros que trabajan por dinero. A la que sale del trabajo ya está.

[HICHAM] También hay algunos educadores que no pueden hacer eso porque no quieren perder su trabajo. Si haces esto te echan.

[ARMAND] Claro, pero el problema es que sea un riesgo para los trabajadores hacer eso. Yo entiendo, yo había también compañeros que no se arriesgaban a ayudar por detrás porque pueden perder el trabajo y tienen una familia, y yo lo entiendo pero este miedo dice mucho de esta empresa, de este sistema de protección, de todo. ¿Cómo puede ser que única gente que estamos conociendo y pudiendo hablar con estos chicos, y somos los que no podemos ayudarlos de verdad? I dic això perquè amb el tema de la comunicació ho vaig veure molt també. Es feia un blindatge, un búnker a nivell de que tota la informació que vèiem allà no sortís cap enfora. I llavors clar, també els hi feia certa por que hi hagués gent com jo o altres organitzats en altres mogudes, en el territori. Jo recordo que es va fer la xarxa d'acollida del Masnou, jo hi tenia relació perquè coneixia gent dels moviments socials, i aquesta gent feia moltes propostes al centre per fer activitats, com a gent del poble organitzada volien també ajudar a la integració dels xavals al poble. I jo era el pesat que a les reunions "la xarxa d'acollida diu que a veure si podem fer un dinar popular", i no, no. Era tot així, i el què hi havia darrere d'aquesta negativa era que no volien que aquests xavals es relacionessin amb gent de l'exterior. I per tant a nivell comunicatiu encara més. De fet l'Amine Outahar, parlant concretament del tema de comunicació, aquest xaval que va anar a TV3, ell al principi de tot d'estar al centre amb mi compartia moltíssim. Ell va arribar al centre portant 5 mesos en un centre d'emergència i parlava castellà perfectament, l'havia après anant cada tarda a estudiar a partir d'un diccionari i tenia molta fluïdesa lingüística, i podia compartir molt totes les impresions de quan acabava d'arribar al centre promès, després de portar 5 mesos en un centre d'emergència, quan finalment arriba al centre i es troba amb gent dormint al terra, unes condicions de merda...I ell ho deia, vull fer-me youtuber des d'aquí i poder gravar tot el que passa al centre. I jo li deia "fes-ho, fes-ho". I amb aquesta inquietud que ell tenia de voler comunicar cap enfora, no sé com, va trobar el contacte d'una persona de TV3 que li proposava d'anar a parlar-hi o de fer-li una entrevista. I jo l'animava a fer-ho. Què passa? Que d'això es va enterar la directora del centre, i evidentment va sortir a reunió que no podia ser que hi haguessin xavals que estiguessin parlant amb mitjans

de comunicació sense el permís i sense el seguiment per part de direcció, que hi havia educadors que estàvem ajudant aquests xavals a fer-ho, i després de la reunió em van venir a mi concretament i em van dir que li tragués del cap. Què va passar? Que al cap d'uns mesos, quan van veure que ell seguia amb la relació, jo havia deixat de treballar al centre, van fer la pinça i van agafar des de direcció el contacte amb TV3 per parlar ben bé de com parlarien, de com seria l'entrevista, etc. I d'alguna manera quan van veure que podien deixar-ho lligat llavors van dir "vale, ves a TV3 a parlar". Però com que també vaig veure molt amb aquesta experiència que quan veien que se'ls descontrolava una sortida d'informació, o intentar negar-ho o recollir-ho cap a la seva banda. I una altra experiència amb tema de comunicació va ser quan va haver-hi lo de l'atac racista a Masnou, que això jo ho entenc però també era curiós. Clar, l'endemà d'això hi havia tot de periodistes per allà el centre, i també ens deixaven molt clar, que cal xaval ni cap educador podíem parlar amb periodistes.

No va haver-hi ningú del centre que parlés?

[ARMAND] No. Inclús des del centre jo crec que no. El què es va fer és a nivell de l'empresa, però tampoc es va treure gaire. A nivell de l'experiència del què havia passat no es va arribar a explicar ni a difondre a nivell informatiu. I això en part està bé perquè també com ho pintaven era per protegir la imatge dels nois, la integritat... però alhora és "bueno, potser el què haurieu d'haver plantejat és preparar a dos o tres xavals amb dos o tres educadors que puguin relatar tot el què acabaven de viure, i que es pugui difondre". Clar, és una arma de doble fil, perquè parlen de la protecció del menor. Però hi havia xavals que feien atletisme i ràpidament els feien una entrevista sobre atletisme, i seguien sent menors i no hi havia cap mena de problema en què aquests xavals parlessin de l'esport. Però en canvi parlar de que han patit un atac racista, aquí no poden parlar.

¿Creéis que la gente sabe cómo funciona la ley de extranjería?

[HICHAM] No, no saben nada. No saben que nosotros estamos sin papeles. Mucha gente marroquí extranjera cuando llega aquí tampoco sabe cómo funciona la ley de extranjería. Lo primero es empadronarse en algún sitio, desde ahí ya a buscarse la vida.

[ARMAND] Jo ara que dieu això recordo un dia, no sé amb qui parlava, però era algú que d'alguna manera tenia certa voluntat d'ajudar, de col·laborar amb algo, i no sé com parlant de que no tenen papers, deia "ah no? Però que n'aconsegueixin!". Como extrañado, pues que vayan al Ayuntamiento y les hagan los papeles. Joder, la gente vive lejos de la realidad.

[SARA] És com lo del padró a petita escala. És algo que no ens afecta per res, jo fins que no vaig començar a militar més concretament en coses relacionades amb papers... el padró? Quan ens ha importat un padró, crec ni la meitat de gent està empadronada on viu. I és com la llei d'extranjería a petita escala, una cosa que a ningú li afecta i de cop veus com és d'important. I que al final a mi em fa molta ràbia, perquè això de la llei d'extranjería si que és veritat que no ens afecta i llavors la gent viu completament alienada a la llei d'extranjería, però alhora els partits que s'han votat són els que han fet la llei d'extranjería. Convergència i Unió va votar a favor de la llei d'extranjería. Que no ens n'enterem no vol dir que no tinguem part de responsabilitat. I tothom s'escandalitza, quan hi ha periodistes que normalment no fan migracions doncs com aquesta reacció. Però on estaves que s'havia de cobrir que Convergència estava aprovant la llei d'extranjería?

Tu que has treballat en mitjans, quines dificultats t'has trobat a l'hora de parlar d'aquests temes?

[SARA] Des d'Agència Talaia hem fet bastantes coses relacionades amb jovent que migra. Bàsicament, amb el què estàveu parlant abans de la impossibilitat de treballar amb centres, i amb dones encara més. El màxim que ens han deixat fer és anar a un centre i agafar imatges de recurs, sense cap cara i sense cap entrevista. I si n'hem fet alguna és perquè hem pillat els xavals fora. I fins i tot en alguna que hem tingut que l'hem agafat de fora, nosé, una noia avisa una colega, la colega volia venir, i en els dos dies que hi havia de marge es va

enterar l'educadora i ens ho van prohibir. Bàsicament de dificultats és això. I que és una barreja entre protecció i que no es parli de certs temes, i de no tenir una mirada més enllà. Perque al final potser la directora del centre d'Arenys és súper bona persona i potser si que realment ho fa des de la por, però has de mirar una mica més enllà, i has de mirar quin impacte està tenint que només surtin coses dolentes, que no deixis els xavals parlar... o més enllà d'un tema d'opinió pública, el què va passar després de l'atac del Masnou que es prohibís a tothom parlar, més enllà d'un tema de discurs que s'hauria d'haver generat en aquell moment, fins i tot per drenar el què havia passat. Com sou capaços de tapar això i no, no ha passat, i ja està. Han vingut a casa seva a cridar-los i tirar-los pedres, potser tenen alguna cosa a dir. Jo no ho entenc. I evidentment que hi ha molta irresponsabilitat, no vull rajar del gremi però una persona que després del què va passar a Masnou fa un titular de "enfrentamiento entre bandas" doncs ets idiota. Hi ha gent que està en una redacció i fa un titular de "és que m'han dit això". Que t'han dit què? I quina és la teva feina, escriure el què t'han dit o anar a mirar? O intentar incidir una mica, perquè sinó... si estàs fent actualitat d'una farola que s'ha caigut a la Diagonal i li ha donat a una àvia vale, perquè no té cap tipus d'incidència social. Però amb coses que van més enllà, la responsabilitat que pots tenir. I amb coses súper tontes eh. Fa poc escoltava la Rosel parlant de Canàries i era "han arribat no sé quants migrants", han posat els immigrants a no sé on...". Va estar una hora parlant d'immigrants. Tu saps l'efecte que té que no diguis persones en un quart d'hora? Pots dir tranquil·lament persones que estan migrant o persones immigrants, és igual, però no dir persones durant un quart d'hora estàs generant un col·lectiu completament allunyat de qualsevol persona, i no es pensa quins efectes té la meva feina. Però que al final és el què passa a tot arreu, i el mateix amb els educadors. Si no te n'adones de l'efecte que té la teva feina...em sembla molt bé dir que he de mantenir la meva feina, però és que el mateix ens pot dir un Mosso d'Esquadra en un desnonament. La teva feina té una responsabilitat, i el teu vincle o no vincle amb aquesta canallada té uns efectes. I si estan aquí segurament és perquè han tingut uns referents positius que els han guiat en aquest camí, que no ha sigut una persona que em serveix la safata o que em desperta a les 8h. Al final és el mateix, responsabilitat al centre i responsabilitat als mitjans. I no n'hi ha. Bé, tot això per dir-te que jo el més heavy que m'he trobat és el poc accés i aquesta manca de responsabilitat per part de les entitats socials de no entendre que hi tenen molt a fer. I a mi trobar-me gent com l'Armand, que m'ha dit "tu, truca l'Amine", o la Laia quan vam parlar amb l'Alidou, també, que em va dir que no li digués a ningú que parlava amb l'Alidou, perquè no podíem. Però han entès que hi havia una cosa més important que és que hi ha certes històries o relats o discursos que han de poder sortir del centre.

Quina és la importància de projectes autoorganitzatius com la Xarxa? Heu dit que el Youssef volia parlar d'això quan va anar a Nexes.

[SARA] Jo crec que al final això els hi fa por, també. Al final, la politització dels xavals és l'única sortida que tenen. I quan dic politització no ho dic des d'un punt de vista d'adoctrinament, sinó entendre que son persones que tenen drets, que Europa no era com us imaginàveu, i que aquells drets s'han d'anar a buscar perquè no te'ls donarà ningú. Llavors, entendre que això es pot aconseguir, i això es pot aconseguir de forma col·lectiva, és l'única sortida que tenen. Perquè la resta és una misèria. I potser algun haurà aconseguit un pis, aconseguirà una feina, sí, a 1 de cada 50 ja li anirà bé. Però realment els que us heu quedat així amb possibilitat de situació de carrer o que l'Estat no ha tingut una resposta...Més enllà de que arribessin menors, és que ha donat la coincidència que tots van entrar majors, però realment hi ha xavals que van entrar menors que també estan en la mateixa situació. I final no és tant rellevant.

[ARMAND] Que os despertó entrar en la Xarxa? Habéis entendido más cosas?

[HICHAM] Muchísimas cosas. Hemos entendido casi que el mundo.

[MARUAN] Hemos entendido que aquí hay mucha gente muy buena y que ayudan y que se juntan para sacarnos adelante.

[HICHAM] Hemos aprendido cómo conseguir tus derechos aquí. Hemos aprendido muchas cosas, hemos conseguido cosas también en la lucha también. Mucha gente que está en la calle si estuviera aquí también puede conseguir todo esto. Todos somos como hermanos y luchamos para nuestros derechos para todos.

Entrevista a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA)

S'ha entrevistat a la Georgina Oliva, Secretària d'Infància, Adolescència i Juventud, i a la Natàlia Tonzon, tècnica de comunicació. La DGAIA és l'organisme que assumeix la tutela dels menors migrats sols.

Volia començar una mica mirant cap enrere, al moment des de finals de 2016 i sobretot l'any 2018 quan va haver-hi el pic més gran d'arribades, que va fer que el sistema se saturés. Ara, mirant enrere, què se n'ha après d'aquell moment? El sistema podria donar ara resposta davant d'un augment d'arribades com el que va tenir lloc?

[GEORGINA OLIVA] Mirant amb perspectiva te n'adones de que l'esforç que va fer en aquell moment el sistema és immens. I potser no cal ni mirar amb perspectiva, només cal mirar el present: mires avui com està i l'avui és que no hi ha problemes, preferentment, ni surten en els mitjans de comunicació. I encara que no surtin en els mitjans de comunicació tots aquests incidents, o aquelles situacions a nivell de veïns, a nivell d'alcaldes i alcaldesses, a nivell de centres, d'incidències diverses, no s'estan produint. Llavors, si mirem avui aquesta foto dius en què no hi ha aquests problemes, és que no n'arriben? No és veritat. Perquè l'any passat, amb l'any de plena pandèmia - perquè clar, recordem que la pandèmia a Catalunya vam tancar el 13 de març, però ja hi havia qui havia fet moviments previs - durant tot l'any en el que hi ha hagut una restricció com mai de la mobilitat i un control com mai de les fronteres, han arribat més de 800 joves migrats sols a Catalunya. Per tant, mirem ara: no hi ha problemes, continuen arribant, de fet en el què portem d'any en portem més de 100, llavors si que t'obligues a mirar amb perspectiva i dius: què ha passat? Doncs que tots aquesta aprenentatges que tu comentaves els hem posat en pràctica. I, de la forma més humil possible, crec que podem estar mitjanament satisfetes, perquè un sistema de protecció a la infància que està pensat per atendre situacions en les que hem de treure aquest infant de la família, o hem de treballar amb les famílies, però que està pensat per nens i nenes que estan aquí, que potser sortiran de la família però que mantindrem l'escola, que no hi ha un problema d'aprenentatge de la llengua, segurament tot el que és la motxilla de viure un fet traumàtic si... doncs aquest sistema va haver de donar resposta sense recursos econòmics suficients en el seu moment, sense una administració en el seu moment propera – perquè recordem que vam viure els pitjors mesos d'arribades, en quan a volum i en quan a situació crítica, amb el 155, per tant a nivell de competències de la Generalitat tampoc hi eren – sense formació dels professionals, sense un govern fort, vam atendre la crisi migratòria més gran d'aquest país en els darrers 20 anys. 8800 joves migrats sols des dels 2016 fins a data d'avui. I què hem pogut fer amb tots ells? Doncs a tots ells se'ls va atendre. No vam deixar d'atendre mai a ningú, i sempre estic parlant de menors d'edat. Després quan son majors d'edat, evidentment, hi ha la part de la voluntarietat d'ells, però tot i així ara mateix estem atenent a més de 3.500 majors d'edat en aquest sistema d'atenció que està pensat per menors, i no per majors; que està pensat per nens i nenes d'aquí, i no per persones que estan en una situació de màxima vulnerabilitat no perquè no els atenguem, sinó perquè estan en una situació d'irregularitat, i això ja son figures d'un altre panera. Llavors, què és el que volíem? Volíem atendre a tothom, i això ho vam fer. Què vam aprendre? Que no ho podíem fer de qualsevol manera. I per tant, aquí, d'aquelles imatges de la DGAIA plena, o de les comissaries plenes, doncs tenim un recurs que és el dispositiu d'atenció immediata que ha rebut elogis a nivell europeu. Per tant els drets dels infants s'han de protegir des de l'inici, no ha de passar per una comissaria, ha d'anar en aquest centre; no podem concentrar-los tots, per tant aquells centres grans de 80, de 90 nanos, ja no hi son, tots aquells centres grans els hem anat fent més petits; les grans concentracions en petits entorns geogràfics els hem anat

dispersant, per tant la corresponsabilitat a nivell territorial; el poder anar formant a les professionals en el què és un fet migratori, en el què suposa fer un fet migratori per qualsevol persona, però especialment per un nen; hem après que en algunes d'aquestes circumstàncies hem de reblar esforços per poder fer una atenció més especialitzada, i aquí per exemple també un recurs pioner que atén específicament a noies migrades, perquè han patit algunes de les diverses manifestacions de la violència masclista; i tot aquest acompanyament en drets més enllà de la majoria d'edat, amb el què és l'acompanyament formatiu, amb el què és l'acompanyament d'inserció laboral protegida, i en la mesura que ens és possible poder acompanyar aquests nois fins als 21, 23 anys, dins del sistema de protecció o amb altres projectes com per exemple, si estan en una situació de sense llar, doncs el sostre 360, o altres recursos que hi hagi a territori. Jo crec que és important a vegades poder veure la comparació només amb tres anys i mig.

Comentaves també la problemàtica un cop fan els 18 anys, en què molts encara continuen acollits en recursos de l'Administració. Quin percentatge de joves que acolliu tenen ja els 18 anys, i amb quins recursos compten? I quants dels que fan aquests 18 anys s'hi poden acollir, i fins quan?

[GEORGINA OLIVA] El percentatge t'ho fem arribar. Et faré arribar totes les dades, tenim les gràfiques, és molt visual, perquè ara el percentatge concret disculpa'm però no el tinc al cap. Però si que tinc una dada molt important, que és que el 70% dels joves migrats sols que estem atenent ara dins el sistema son majors d'edat. Això és molt important, perquè fixa't que t'havia donat la dada de que continuen arribant al voltant d'uns 60 mensualment. Per tant, què està passant aquí? Que entre tots aquells que van arribar el 2017, 2018, que ara s'han fet majors d'edat, perquè van arribar al voltant dels 16 anys, més tots els que ja també estan arribant molt pròxims a l'edat, com que les sortides fora del sistema realment poden ser molt precàries perquè estan en aquesta situació d'irregularitat que no depèn de la Generalitat, el que fem és anar allargant aquesta protecció. Per tant, gairebé tenim 4000 nois majors de 18 anys que estan encara dins el sistema. I ho estan o bé amb el què nosaltres anomenem allargament de les mesures assistencials - que vol dir, tu compleixes 18 anys però et quedes al centre de protecció fins que no puguem garantir una sortida digna d'aquell recurs -, o bé està el què nosaltres anomenem l'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat, que ja és un servei pensat per aquestes persones tutelades, migrades o no, més enllà dels 18, en què tu pots rebre diferents serveis: des d'un acompanyament psicològic, un acompanyament jurídic que especialment amb els casos dels joves migrats sols els hi és molt útil, o bé la prestació d'ex-tutelats, aquesta prestació econòmica mensual de 663 euros, o bé habitatge, un recurs habitacional en el què comparteixes un pis, en el què hi ha un acompanyament professional, no 24h, perquè ja estem parlant de majors d'edat, i on has de seguir unes normes mínimes de convivència com totes hauríem fet si compartim pis d'estudiants, per exemple. Aquests son els grans recursos amb què des del servei d'infància podem continuar acompanyant més enllà de la majoria d'edat, però òbviament hi ha la resta de recursos de l'àmbit dels serveis socials bàsics. I per tant aquí cal veure tot el que son entitats del tercer sector, conveniant projectes amb els ajuntaments, o projectes que estan subvencionats pel mateix departament en l'àmbit del sensellarisme, en l'àmbit de la salut mental, en l'àmbit de l'atenció especialitzada amb persones migrades soles, o d'atenció a persones en situació de vulnerabilitat independentment de la seva situació irregular. El país té línies per poder acompanyar aquests joves, i de fet ho estem fent amb una proporció molt i molt gran. No em voldria equivocar amb el percentatge, però crec que era al voltant també del 60% els nois que van arribar els 2017, el 2018 o el 2019 continuen sent atesos per nosaltres, per tant realment aquí aquest esforç hi és. És veritat que hi ha els dos grans handicaps: un és, com li passa a qualsevol jove, fins i tot a qualsevol persona en situació de vulnerabilitat, que és l'accés a l'habitatge, però que per poder accedir a l'habitatge primer has de tenir uns recursos econòmics, i aquests nois podrien tenir moltíssimes oportunitats de tenir aquests recursos econòmics si no fos per la seva situació d'irregularitat i en aquest cas la incompetència per part de l'estat espanyol de no modificar una llei que, primer de tot, garantiria drets, perquè cada dia que no arriba aquesta modificació estem posant en perill aquests nois amb una situació d'irregularitat, i dos, que ajudaria a la cohesió social i fins i tot a la promoció econòmica, hi han molts d'aquests nois que opten a llocs que la gent autòctona no vol i que son absolutament necessaris pel funcionament del país i de la seva economia.

El 30 o 40% restant, aquells que ja no estan acollits per l'Administració, en teniu alguna mena de seguiment? Teniu comunicació amb altres serveis, com ara serveis socials? Sabeu quina ha estat la seva sortida del sistema?

[GEORGINA OLIVA] Sabem quina ha estat la seva sortida del sistema, però a hores d'ara segurament si aquesta sortida fa sis mesos o més d'un any que s'ha produït i no hi ha hagut un contacte amb nosaltres per altres circumstàncies doncs no, no ho sabem. Perquè el que fa el sistema d'atenció a la infància - però no només amb ells, en principi amb la resta - és que està pensat per protegir, per donar resposta a unes situacions de risc, de violència, de maltractaments, d'abusos sexuals, de desemparament, com poden ser els menors que han migrat sols, per un període. Un cop s'han fet grans el que ha de procurar aquest sistema és poder fer una transició a la vida adulta o cap a altres serveis, si no es fa de forma autònoma, i ja està. Per tant no hem d'anar fent un seguiment, si no hauríem d'anar fent un seguiment fins que fossin jubilats, i això no té cap sentit. I a més ens agrada, en general: la política que fa aquest departament en general és de no crear dependència i estimular i ajudar a que es donin les condicions perquè cada persona pugui ser lliure per poder decidir el seu propi projecte vital. Amb això què vull dir? Que un cop arribada la majoria d'edat, hi ha un segment de nois acollits que decideix desvincular-se del sistema, que no vol continuar amb aquest acompanyament amb la majoria d'edat que jo ara fa un moment et comentava. I llavors aquí nosaltres no hem de dir res, és la seva decisió si vol continuar el teu projecte migratori cap a altres països - molts tiren cap a França -, si té xarxa d'amistats, familiars, etc. Alguns, en menor mesura, s'ajunten i intenten emprendre una via emancipadora comuna, compartint. Molt pocs, per això que et comentava, poden emancipar-se com tots tindríem al cap, amb un pis i amb una feina. Això passa molt poc. L'altra part, la última de les vies seria els que marxen una mica rebotats. Els que estaven justament esperant als 18 anys i ja en tenen prou de complir normes, volen fer la seva. Primer de tot, s'ha d'entendre que són majors d'edat. I dos, hem de fer també un exercici molt difícil, però molt necessari, d'empatia, de posant-se en la seva pell i veure com aquest noi, que ha entrat amb 16 anys a un centre de protecció, però que en porta 4 o 5 i per tant que ha passat tota la seva adolescència en dinàmica de carrer, no se sent còmode amb allò. No crea adherència, no li sap veure els beneficis. Si, és cert, a les 10h de la nit d'un dimarts no pots veure la tele, i els dimecres toca verdura, d'acord. Però això ell no ho pot veure, no pot veure per què li estem al darrere dient-li que faci un curs de català, perquè la seva motxilla i les seves experiències vitals fa que en aquell moment estigui bloquejat per entendre que això són oportunitats i no imposicions. Llavors, aquesta és una de les altres sortides, la minoritària, però la que segurament a vegades pot fer una mica més de ressò mediàtic. Aquests casos, justament, són els que a vegades nosaltres podem saber com estan, perquè a vegades ens retornen. És a dir, es produeixen algunes d'aquestes sortides que unes setmanes després, o uns mesos després, et ve el municipi i et diu que té una situació d'uns nanos que estan potser dormint en una nau industrial abandonada. Quan anem a veure qui són des dels Serveis Socials bàsics, i veiem que han passat pel sistema, si podem el què fem sempre és oferir-los de tornar-los a re-enganxar. Ja no en el centre de menors sinó en tots aquests recursos a majors d'edat. I aquí és quan si que en aquests casos sabem, malauradament, què se n'ha fet d'ells.

Hi ha comunicació entre administracions a l'hora de derivar-los a altres serveis?

Si, es parla, a nivell de serveis socials. Si aquest noi et diu "jo me'n vaig a viure aquí", doncs simplement aquí tanques l'expedient, fas un comiat d'aquell jove com faries un comiat amb qualsevol altre jove que ha passat pel sistema i ja està. Aquells que estan reiteradament incomplint normatives, i no hi ha manera, llavors el què fas és parlar amb serveis socials, i alertar-los de que aquest noi marxarà, vol marxar, o haurem de fer que marxi, i per tant quedaria amb una situació que caldrà acompanyar-lo. En aquest sentit es produeixen unes coordinacions i se li ofereix en aquest noi una sèrie de recursos. Malauradament la majoria els rebutja, no vol. Però és per això, perquè no crea adherència. Llavors, arran d'això un dels projectes nous que hem posat en marxa en els darrers quatre o cinc mesos és el projecte sostre 360, un projecte que justament comença pel revés. És a dir, no és hi ha un pis, vine, compleix unes normes... no, el contrari; tu estàs ocupant un immoble, tu estàs dormint aquí, primer de tot anem a veure si hi ha unes mínimes condicions de salubritat, si hi ha una situació de conflicte veïnal, però si no es dona una situació o una altra, que per tant el què cal és fer una intervenció, no d'emergència sinó d'urgència social, que serien dues coses diferents, aquí el què fem és crear aquest projecte on són els professionals els que van a buscar el noi. No estem esperant

a que el noi vingui al nostre recurs, ni l'obliguem a què necessàriament passi per un pis amb una sèrie de normes, perquè això ja li hem ofert abans i ens ha dit que no. Els professionals van a aquella plaça, a aquella furgoneta, a aquella nau industrial, i comencen a treballar amb aquest noi el vincle - imprescindible, si no hi ha vincle no es pot treballar - i la detecció de necessitats bàsiques. Llavors, si tinc sostre, posem, precari però tinc sostre, però no tinc menjar, bé, doncs anem a proveir aquesta necessitat d'alimentació o de vestimenta, i anem treballant i ajudant-lo a que ell reconegui la seva situació i la oportunitat que se li obre si, per exemple, accedeix a l'habitatge que aquest projecte també fa. I a partir d'aquí començar a traçar un itinerari de poder estimular les seves capacitats – que les tenen, el que passa és que les tenen molt soterrades – de poder fer formació i després un procés d'inserció. Es tracta una mica de recuperar aquells nois que estan en una situació d'extra-vulnerabilitat, malgrat la situació d'irregularitat, perquè no estiguin en situació de sense llar.

Parlaves abans també del problema d'estar en una situació d'irregularitat. En una entrevista a TV3 parlaves de què a finals d'any podria haver-hi uns 6.000 joves no acompanyats en situació d'exclusió social. Des de la Generalitat teniu eines per fer una mica de coixí davant d'aquesta previsió? I quin és el diàleg amb l'Administració central, ara que fa temps que s'està parlant d'aquesta modificació del reglament d'estrangeria? En quin punt està, i què implicaria si es tirés endavant?

[GEORGINA OLIVA] Bé, les eines de la Generalitat serien aquestes que et dic, intentar acompanyar el màxim als joves migrats més enllà de la majoria d'edat. I això té un risc també, perquè vol dir que estan ocupant places de menors o que estem duplicant els nostres esforços. Una de les eines és aquesta, una altra de les eines per exemple és anar preparant el jove perquè quan hi hagi la oportunitat estigui en les millors condicions possibles, i això ho fem de dues maneres: ampliant moltíssim, perquè en aquests darrers tres anys s'han ampliat molt les places de les noves oportunitats, i fins i tot vam fer una cosa que no s'ha fet enlloc d'Europa que és aquest projecte de "Primeres Noves Oportunitats" que és perquè els nois, encara que estiguin en situació irregular, puguin accedir a aquesta nova formació que dona i que lidera el SOC, que no només és un acompanyament amb eines d'ocupació sinó de capacitació, i per tant aprenentatge de l'entorn, de la llengua, habilitats personals, tot això. I en tenim unes quantes d'eines, però la tercera eina rellevant seria aquest projecte que nosaltres des de la Generalitat, també liderat pel SOC, hem fet una convocatòria d'ajudes de formació i treball, ajudes econòmiques a entitats del tercer sector, a empreses d'inserció laboral o fins i tot a ens locals perquè nosaltres, des de la Generalitat el què fem és subvencionar el 100% del cost de tenir contractat durant un any, a jornada completa, a un d'aquests joves, per tal d'intentar no només dotar-lo d'aquestes capacitats laborals, no només hi ha ocupació sinó que també hi ha formació, per això se li diu formació i treball, i així poder garantir aquelles condicions que et marca la llei d'estrangeria: contracte d'un any com a mínim, salari mínim i jornada completa. Per tant, la protecció, per una banda, per minimitzar la vulnerabilitat; la preparació en l'accés a la ocupació i fins i tot aquest acompanyament protegit d'inserció laboral. Aquestes son les eines que tenim, no en tenim cap més. Però això son pedaços. És a dir, son pedaços molt importants, perquè només que puguem tenir un noi amb aquest programa de formació i treball és brutal, i en tenim 297 si no em falla la memòria. Però clar, de 8.800. Per tant, això son pedaços comparat amb l'única cosa que ha de fer l'estat espanyol, que és modificar el reglament d'estrangeria. I que ha perdut un munt d'oportunitats de fer-ho fins ara, perquè des del 2016 que dèiem abans imagina't si ha tingut temps per fer-ho. Segurament és per qüestions polítiques, òbviament, però clar, nosaltres sempre pensem que les qüestions polítiques no han de passar per davant dels drets de les persones. I a més a més amb una gran incoherència, perquè a l'estiu ja van fer una modificació d'aquesta llei. I tots pensàvem, "per fi!". Llavors van fer una modificació que es va quedar a mitges, perquè deia - que ja està molt bé, que això també els hi havíem reivindicat - fixa't, ens estan obligant com a estat i traspuant la normativa europea, a protegir a nens i nens, cosa que em sembla molt bé, i que ens ho creiem, i som els primers que ho fem; a igualar els drets dels nens i les nenes migrats a la de la resta de nens i nenes, però igualar els seus drets què volia dir? Doncs que quan accedim als 16 anys tots estem molt contents perquè aquell estiu o treballarem al McDonalds, o farem de monitores, però tindrem la nostra primera oportunitat laboral. Això, el Jordi que està en un centre de protecció de la DGAIA ho pot fer; el Mohamed no. Menors d'edat, infants tots dos, i no tenen els mateixos drets? Això no pot ser. En aquest sentit l'estat si que va dir que fins els 16 els hi permetia un permís de residència amb opció a treball. Perfecte. Però què passa als 18? Deixen de ser nens,

òbviament, però continuen sent persones amb necessitats especials en aquest sentit. Llavors, quan has de fer la renovació d'aquest permís de treball et diuen que no, perquè ja ets major d'edat i és igual si estàs protegit, si tens un informe d'arrelament social, si tothom t'està dient que ets un ciutadà exemplar, si no tens cap causa judicial, si tens no sé quants cursos fets, si tens oportunitat de treballar. Això els hi importa un pepino, parlant clar i català, i no fan aquesta modificació de la llei. Clar, números. Si en van arribar fins ara, des del 2016, 8.800, i la Generalitat té la capacitat amb aquelles tres eines que et deia de fer un acompanyament protegir a 300, 400, 500 - a nivell laboral, que no de protecció perquè aquests son gairebé 4.000 - doncs clar, estàs condemnant a més de 6.000 nanos a final d'any a no tenir res. Perquè les condicions que s'imposen per fer aquesta renovació son d'un altre món. És que no les pot fer ni el Jordi quan també faci 18 anys, perquè qualsevol jove, amb un 30% d'atur juvenil que hi ha en aquest moment en aquest país, se li està exigint un sou de com a mínim 700 euros, jornada completa, un any de durada del contracte! I això li exigim també a un noi que acaba d'arribar, amb unes dificultats afegides de coneixement de l'entorn i la llengua? Son condicions que estan pensades per fer justament el contrari, que és no regularitzar la seva situació. I això trenca tota la cohesió social, a part de que ens surt, a nivell social i econòmic, molt poc eficaç, perquè durant un temps hem invertit tots els esforços per fer d'aquest adolescent que ha vingut jugant-se la vida ell sol aquí, per esdevenir ciutadà o ciutadana, i després una cosa tant senzilla com és renovar això l'està condemnant a l'exclusió social. Llavors, en quin punt està? Nosaltres no perdem cap oportunitat, ni amb els espais oficials que hi ha de relació bilateral Generalitat - Govern, ni multilateral amb la resta de Comunitats Autònomes, i a qualsevol nivell, començant a les converses que té el conseller El Homrani amb els ministres corresponents, jo mateixa amb la Secretari d'Estat, o a nivell de direccions generals. O amb la ara Secretària d'Igualtat, Migracions i Ciutadania. Tots aquells espais que tenim oportunitat per demanar això ho fem. I no només nosaltres: nosaltres empenyem, des de darrere, o estirem, des de davant, a la societat civil catalana perquè en els seus àmbits respectius també facin pressió. Per tant això és un treball que hem fet amb els sindicats, que també han fet la seva pressió, hem fet amb la PIMEC, amb les patronals de Catalunya, ho hem fet amb les entitats del tercer sector... és un clam, és un clam que tothom diu que és coherent, que sembla marcià que no puguin arribar a fer mai aquesta modificació.

Des d'algunes entitats també denunciaven que a vegades no se'ls tramitava prou ràpid els papers, sobretot aquells que arribaven amb edats properes als 18 anys, i acabaven sortint ja no sense un permís de treball, sinó sense un permís de residència. Son els educadors socials els encarregats de fer tota aquesta tramitació? Quina formació tenen en aquest àmbit?

[GEORGINA OLIVA] Si, son els educadors socials per encàrrec de la Direcció General d'Atenció a la Infància. L'educador potser no tant, qui té l'encàrrec és el guardador, que seria el director o la directora de centre. Però si, l'equip professional del centre és qui ha de tramitar això. Nosaltres des de l'inici ja vam oferir també, i encara en continuem fent, oferim formació als equips professionals de centres en coneixement de tot això. Ara bé, també hem de poder explicar. A tu t'arriba un nen, al final està en aquest centre, li preguntes si té algun document que pugui acreditar-lo i et diu que no, li preguntes d'on és, "de Ghana". Aquí comença un periple, perquè aquest equip professional, que recordem que està pensat per cuidar infants amb unes situacions diferents a les dels joves migrats sols, ha de localitzar algú a l'altra punta del món que li pugui arribar a dir que sap qui és aquest noi, espera que contacta amb el seu poble, remot, de no sé on, perquè m'envii algun paper - una partida de naixement, un dni, alguna cosa - que amb això jo pugui anar al Consulat i pugui començar a tramitar el passaport. Els nanos que venen amb un passaport això ens ho hem estalviat. Però els nanos que no venen amb passaport, i tot el què és Àfrica subsahariana ens passa molt, s'ha de fer això. A mi em va passar, de preguntar-li quin any va néixer i que em digués "l'any de les set plujes". Clar, ves a saber tu quin any és. Com, d'aquesta frase, aquests professionals acaben aconseguint un passaport! És treure petroli enmig del desert, la feina que fan. Clar, si aquest noi de Ghana t'arriba amb 17 anys i 5 mesos, no se li pot dir ni a la DGAIA ni a aquest professional que no ha fet la seva feina. L'ha fet, el què passa és que anem tots molt justos. Imaginem que tot això es fa, o perquè ja s'ha aconseguit o perquè té el passaport, i s'envia a la Delegació del Govern per tramitar el permís. 6 mesos, 7 mesos. No ens ho podem permetre això tampoc, i això li diem també al ministeri. Primer de tot, homogeneïtz, perquè entre tots plegats a vegades ens fem trampes al solitari i anem a fer tràmits a una altra delegació que va més ràpid. Això no pot ser, quan estàs parlant de drets no pots trigar 6 mesos amb aquestes tramitacions. Per tant, un dels handicaps

és aquest, és obvi. Llavors, què és el què fem? Formació, estem mirant com podem fer més assessorament jurídic en aquest sentit, però també hem de demanar que tota la resta d'institucions implicades també procurin ser el més àgil possible.

Ara que s'està apostant per equipaments més petits i més repartits, els municipis reben algun tipus de suport per afavorir la integració d'aquests joves, i potser donar-los una continuïtat en el municipi un cop surtin del centre? I com es treballa en casos en què hi ha hagut conflictes més visibles, com l'últim que va haver-hi a Torredembarra?

[GEORGINA OLIVA] Començo per la segona pregunta. Nosaltres quan decidim posar un centre en un lloc ho treballem abans. Ho parlem amb l'Ajuntament, expliquem què és i quin és el pla d'atterratge. De fet una de les coses que ha fet l'Estratègia Catalana d'Acollida i Inclusió és aprovar un protocol que jo li dic "protocol d'atterratge", tot i que no es diu així. És preparar el terreny per la posada d'aquest recurs. Clar, aquí primer de tot s'ha donat una imatge, que forma part d'aquest procés estigmatitzador, que també els mitjans de comunicació fan: jo trio si em posen o no em posen aquest recurs. Com l'altre dia, hi ha un poble que aquest cap de setmana ha votat un referèndum si amplia o no l'abocador. Doncs jo voto si vull això. No, això no ho votes tu. Això és un recurs d'atenció a les persones més vulnerables del país, que son infants i adolescents. I aquestes votacions fa deu anys no es feien. Perquè "ai, pobrets nens, no tenen pares"... també, una altra mirada estigmatitzadora dels nens tutelats. Però aquí sí, perquè se'ls associa ja, d'entrada, un munt d'etiquetes a davant. Llavors, sense arribar a conèixer ni quin servei és, ni quants professionals, ni per què serveix, ni qui hi anirà, es lia allà un pollastre brutal, tot per aquesta capa que totes tenim d'una certa fòbia a l'estranger. Que no és que sigui fòbia, moltes vegades després quan vas i ho expliques, és més, quan després d'un any d'explicar-ho davant de gairebé 500 persones com va passar a Sant Pere de Vilamajor resulta que el poble està encantadíssim d'aquest recurs, d'aquests professionals i d'aquests joves, no passa res. Això es dona quan no coneixem i quan no reconeixem. I això forma part de la primera lliçó que hem d'aprendre totes per anar-nos traient els nostres prejudicis racistes. Si hi ha molt de conflicte veïnal o comunitari en aquesta línia que et dic, doncs fem les assemblees que facin falta i ho expliquem tantes vegades com faci falta. Si no hi ha aquests conflictes doncs això també ens ho estalviem, perquè tampoc ens agrada anar posant tots els focus il·luminant aquests infants i joves. Un dels drets que hem de preservar és la intimitat, i per tant en aquest sentit nosaltres això ho fem, i treballem. Treballem quins son aquells recursos que es poden posar al servei del centre per poder donar la millor atenció a aquests nois, i quines son aquelles accions que el centre també pot fer cap a la comunitat per poder garantir aquesta màxima integració. Llavors, nosaltres subvencions directes als Ajuntaments - perquè això també ho he escoltat jo, i se'ns ha acusat de pagar a no sé quin alcaldes perquè posi un centre - no, és una decisió que pren amb totes les conseqüències, amb totes, la Generalitat de Catalunya. I que donarem la cara allà on faci falta per defensar aquesta decisió. El què sí que donarem és eines per facilitar la integració i el coneixement. Des de projectes de mentoria, o accions de sensibilització, fins a subvencions al 100% per exemple de la figura dels dinamitzadors cívics. Aquesta figura que nosaltres paguem als Ajuntaments perquè els contractin ells i que tinguin aquest professional que fa de node entre el centre i la comunitat. És una mena d'educador de carrer que pot també detectar situacions, alhora és un agent de mediació, i alhora és algú que té ganes d'arrossegar quatre nanos i posar-los al grup de batucada del poble. Aquestes son algunes de les eines. Acompanyar allà on hi hagi centres grans amb recursos a l'emancipació, allò que et deia de més enllà dels 18, acompanyada de la obertura de noves oportunitats, de parlar amb el Departament d'Educació per preparar les escoles i els instituts, preparar el Departament de Salut perquè el CAP agilitzi tot el què sigui la tramitació de les targetes sanitàries, estem fent un projecte amb Cultura i amb la Diputació amb tot el tema de les biblioteques... Això seria el protocol d'atterratge. I crec que també t'he donat resposta a la primera.

[NATÀLIA TOUZON] A tot això, si que estaria bé afegir que, la Georgina t'ha explicat molt bé tot el què podem fer des del Departament, però el propi centre, els professionals del centre quan comencen a treballar en una obertura i quan els nois arriben i comencen a viure en aquell municipi, fan tota una altra part que és la part també més comunitària, amb els clubs esportius, amb les ampes, amb les entitats... hi ha com un doble nivell, el que puguem fer nosaltres des del departament i un més baix sobre el territori directament, que d'aquestes relacions o d'aquests vincles surten projectes molt xulós: xavals que acaben fent d'entrenadors

del club de futbol del municipi, xavals que fan voluntariat a la residència de gent gran i les yayes per Nadal els hi teixeixen uns gorros i fan una festa... hi ha moltes experiències d'aquestes micro que son al final el què realment acaba enganxant l'equipament al territori.

[GEORGINA OLIVA] I després hi ha un factor que aquí si que nosaltres el combatem, i el combatrem cada dia, però el centre de Torredembarra no es va crear fa dos dies. Porta gairebé dos anys de funcionament. És casual que hagin passat aquests atacs pocs dies després d'unes eleccions en el què hi ha una força política que ha tingut via lliure per fer actes de campanya, a Torredembarra precisament, amb un discurs clarament xenòfob? Home, jo en determinades casualitats no hi crec. Per tant aquí també tot el què és el discurs de l'odi, més o menys blanquejat per alguns mitjans de comunicació, per algunes forces polítiques, i que arriba a quallar. I arriba a quallar o per desconeixement, i per tant el què hem de fer és treballar perquè aquest desconeixement, que aquest "no sé qui son" es trenqui, que la gent es presenti i tingui ganes de conèixer qui son, més òbviament tot el què portem, ara ja no tant, però al principi de l'arribada vèiem com s'associava clarament a una sèrie d'etiquetes absolutament estigmatitzadores. Això vol dir que cap ha comès delictes? No. Com cap jove d'aquest país podríem dir que està lliure d'haver comès alguns delictes. Això també és un dels factors que hem de poder combatre. I de fet ho estem intentant fer amb això que et deia també la Natàlia, és a dir, hi ha un munt d'accions pensades per la desestigmatització i la sensibilització, adreçades als mateixos joves de l'entorn. Jo sempre dic que el jove de l'institut ha de ser el primer a sortir i dir "eh, que aquest és un igual que jo", o amb altres coses com documents que hem pogut fer a nivell del Col·legi de Periodistes per poder desestigmatitzar aquesta mirada.

En l'Estratègia es preveia la creació d'aquest decàleg de recomanacions i de treballar aquest tema de la comunicació. Per què ho vau creure necessari i com ho vau treballar?

[GEORGINA OLIVA] Ho vam veure absolutament necessari, perquè quan tothom associa... de fet avui repassant-ho recordava, i ho diu en el preàmbul: si tu poses "mena", ara potser la quarta notícia...

[NATÀLIA TOUZÓN] Ara ja no, ara ja no.

[GEORGINA OLIVA] Ara potser ja no, però quan vam fer això, tu posaves "mena" i era horrible el què deia. I per un percentatge tant petit contaminava els centenars de joves que venien aquí i que en 15 dies ja estaven dient quatre paraules en català. De les ganes que tenien, i el potencial que tenen.

[NATÀLIA TOUZÓN] L'etiqueta "mena" i el què hi anava associat de delinqüència, de pobresa, de tot el què ens puguem imaginar, contaminava tots els joves que vivien en aquest país dins del sistema de protecció, però contaminava també els milers de joves que viuen en aquest país, de pares d'origen estranger però que ja han nascut aquí i que tenen una aparença i uns noms com els dels joves migrats sols. Perquè a aquests també els hi impactava l'estigma que estàvem construint com a societat. Per això era molt important abordar aquest tema.

[GEORGINA OLIVA] I el tema d'impactar a la resta del sistema de protecció. Per tant nosaltres necessari ho trobàvem, i justament si t'hi fixes no és una cosa específica per a joves migrats sols; està contemplat a l'Estratègia, però nosaltres aquí vam poder-li posar la mirada de la infància tutelada. Primer de tot perquè poguéssim dir "escolta, és que jo no me'l miro com un migrat sol, com una persona que després acabarà esdevenint, per no sé quines lleis injustes, irregular. És que jo me'l miro com un nen". Perquè hi ha havia nens, nens d'11 anys que s'han d'escoltar, perquè aquests nens, com fan la resta de nens, posen la tele, i la ràdio, i s'han d'escoltar com parlen d'ells. Estàvem arribant a generar una societat profundament injusta, i profundament antidemocràtica. Per tant era molt necessari fer-ho amb aquestes tres mirades que comentava ara també la Natàlia. I la prova d'això és que crec que entre tots plegats hem fet uns esforços molt grans com perquè ara... jo ja no ho faig, perquè em costa encara posar... primer de tot havíem de fer pedagogia, i si us hi fixeu, potser col·loquialment, potser en una entrevista que pugui durar 3 hores puc arribar a dir "mena", però tant el conseller com jo o com la resta de persones que hem tingut la oportunitat de poder-nos explicar al voltant d'això, no parlem de "menas", perquè ja el mateix acrònim és absolutament

estigmatitzador. Son infants que han migrat sols, moltes vegades, la majoria, son joves, i per això nosaltres parlem de joves migrats sols. Aquestes mirades estigmatitzadores per mi tenen tres conseqüències importants, i per tant les hem de combatre i per això havíem d'anar a l'arrel. Un, l'autoestima, com ajudar en l'autoestima, en l'autoreconeixement d'aquests infants. I per tant aquí havíem de tirar-los un cable en aquest sentit. Dos, com dificulta la integració d'aquests nois. Si tothom parla malament d'aquests nois, aquella persona que voldria fer un projecte amb ells - social, cultural, esportiu, d'inserció laboral - s'ho pensarà tres vegades. I tres, nosaltres sempre treballem per intentar tenir una igualtat d'oportunitats al nostre país, i per tant això també era absolutament imprescindible, perquè transcendeix més enllà. Perquè com deia abans la Natàlia ja no eren només els nens que han nascut aquí, és que era en general, al col·lectiu de persones migrades els estàvem associant a una sèrie de premisses que no ens podem permetre. Després hi havia una altra cosa, que era molt important, que és una altra de les coses que també volíem fer: ajudar les professionals que treballen amb ells. Prou pressió tenen les professionals, que al davant tenen un jove, un adolescent, que s'ha jugat la vida, que ha passat gana, que en alguns casos han estat torturats, violats, obligats a robar, que han vist mort, que han vist com companys, germans, familiars, s'han caigut de la patera i no han pogut nadar, prou difícil és tot això com perquè a més a més també estigmatitzava els professionals que es dediquen no només a la seva acollida sinó també a la infància tutelada en general. Jo crec que això també els hi devíem als professionals que fan una magnífica feina.

Parlàveu sobretot del terme "mena". Quina importància té el llenguatge? En el decàleg parleu, per exemple, sobre canviar termes com "menors" per "infància" o "joventud", o "integració" per "inclusió". Quina importància tenen detalls com aquests?

[NATÀLIA TOUZÓN] Mira, el llenguatge té tota la importància. Perquè amb el llenguatge construïm el què estàs explicant. El tema del decàleg el vam construir amb el CAC i amb el Col·legi de Periodistes i a la primera reunió, on hi havia la Georgina i jo també hi era, vam trigar 30 segons en posar-nos d'acord. Era claríssim que com a institucions, i en aquest cas com a representació dels professionals a Catalunya i com a institució que vetlla pels drets en l'àmbit audiovisual i com a Departament responsable d'aquests menors, havíem de fer un esforç i un intent perquè la societat ens comprés la proposta que al final és el decàleg. A partir del decàleg, l'ús de la paraula "mena" a Catalunya ha passat a ser residual. Ara mateix estava fent una cerca de "menas" i totes les notícies que em surten, i en segueixen sortint en l'àmbit negatiu, son d'àmbit estatal. No hi ha notícies a Catalunya, en general, que facin servir aquest terme. Alguna n'hi ha, però s'ha generat un consens en la societat que aquest terme, que aquesta paraula, estigmatitzava de manera claríssima. Jo crec que aquest és el valor del decàleg, més enllà de que vam fer un esforç tècnic i un esforç per escriure-ho bé i perquè fos comprensible i perquè fos assumit per la professió, jo crec que el més important és això, és que hem pogut aconseguir aquesta consciència col·lectiva de que fer servir aquesta paraula té un biaix molt clar, i que perjudica les expectatives d'aquests menors. Per tant, jo crec que el valor d'aquesta acció, que va ser una de les moltes que t'explicava la Georgina a l'inici de la reunió que formaven part de l'Estratègia, és la que té un impacte en la comunicació claríssim perquè transforma la mirada dels professionals. Normalment a nosaltres ara quan ens truquen sempre ens truquen parlant de menors; si tenim molta sort ens truquen parlant de menors migrats sols, si és algú que ha assumit el llenguatge que fem servir nosaltres des del Departament; però amb "menas" hi ha molt poques trucades de professionals. I per tant n'hi ha poques també que tinguin un impacte en la comunicació. I això, la manera com tu descrius la realitat impacta en el marc mental de la ciutadania, i impacta en com es percep aquest col·lectiu per part dels ciutadans que consumeixen els mitjans de comunicació. Jo crec que el valor és aquest. La Georgina abans t'explicava el tema de Sant Antoni de Vilamajor, que va ser un dels llocs on vam tenir moltes dificultats, vam fer una assemblea amb 500 persones que va ser una bogeria. Doncs fa uns dies El9nou, que és el mitjà de referència a la comarca, em va trucar perquè volien fer un reportatge perquè tot just feia un any de l'arribada, i volien parlar amb ells. I va quedar un especial - perquè al final van fer portada, editorial, ho van fer tot - super xulo, explicant què estan fent aquests xavals: que n'hi ha un que ja treballa en una fàbrica de mobles, que n'hi ha un altre que s'està formant per no sé què, i que no ha passat res del què deien que passarien aquelles veus de que seria un drama, i hi hauria violacions pel carrer, i no sé quantes barbaritats que es van arribar a dir en aquella reunió. Ara, vèncer això quan tens un partit que a les eleccions espanyoles es va

plantar a la porta d'un centre de menors a Andalusia a fer i a dir el què va dir, no és fàcil. Però aquest era una mica l'objectiu del decàleg amb el CAC i el Col·legi de Periodistes.

[GEORGINA OLIVA] I ahora poder explicar el fet diferencial català, nosaltres sempre posem la poteta, però aquí fa molts anys que no parlem de menors. Hi ha una llei d'infància que diu "Llei de drets i oportunitats de la infància i l'adolescència". És a dir, ja fa més de 10 anys que amb una llei, una de les lleis que té més consens social i polític d'aquest país, que en el seu moment la van votar tots els grups parlamentaris, vam decidir no parlar de menors. Perquè la mateixa paraula menor ja estigmatitza, ja treu drets, ja minimitza el potencial que pugui tenir aquella persona. Una cosa és poder dir, a nivell administratiu, "menor d'edat". Menor d'edat per la majoria d'edat que aquí és 18, però en un altre país són 16, i en un altre època de la història d'aquest país eren 21 anys. Per tant, ja el dir menor ja era de menys importància, per tant ja li estàs restant drets de ciutadania. Nosaltres aquí ja fa més de 10 anys, perquè aquesta llei té més de 10 anys, vam dir "no, els infants també són ciutadanes de ple dret". I per tant, per no treure'ls valor, no parlem de menor. Quan jo explicava això a Madrid ells al·lucinaven, de què el Govern de la Generalitat, que ja et dic, en al principi estàvem amb el 155, no només estava atenent allò que no atenia cap altra persona ni cap altre govern de l'estat espanyol sinó que ho fèiem amb una mirada de drets. I això també volia formar part d'aquesta pedagogia d'explicar-li a tothom per què ho fèiem així. I el catàleg jo crec que és un granet de sorra que contribueix a aquesta mirada de drets.

En el decàleg es parlava també de la importància de parlar d'una manera més general sobre els drets a la infància o sobre com funcionaven els mecanismes d'acollida, per impulsar el debat públic. Hi ha encara molt desconeixement al voltant d'això? Com es pot treballar des dels mitjans per generar aquests debats?

[NATÀLIA TOUZÓN] És un sistema molt complicat. La Georgina estarà d'acord amb mi que és un sistema complex. Per tant és difícil, perquè tu saps com funciona la premsa, que la premsa ve quan hi ha un conflicte, i per tant és molt difícil trobar espais per poder explicar què fa el sistema de protecció. Normalment la trucada és perquè una mare es queixa que la DGAIA li ha tret la custòdia del seu fill i està molt enfadada, com és normal, i llavors tu has d'intentar fer entendre que això no es fa perquè sí, i que aquí sota hi ha uns informes i hi ha una decisió presa per uns professionals, i que la DGAIA no vol treure els fills de les seves famílies sinó que vol protegir els infants. I per tant cada vegada has de començar de zero. També ens trobem - ara ja et parlo molt des de la oficina de comunicació - que hi ha pocs periodistes que ens segueixin durant molt de temps, i per tant que hi ha molta rotació, i per tant és pràcticament començar de zero cada vegada que tens un lio d'aquests. Però jo sí que crec que hauríem de ser capaços de trobar espais en els mitjans de comunicació per explicar les històries en positiu. Perquè sinó ens torna a passar una mica el què ens passa amb els joves migrants sols, que acabem parlant del sistema de protecció o de la DGAIA només associada a coses negatives: perquè hi han hagut abusos sexuals, perquè s'ha fet un desemparament en alguna família... ens passa una mica el què els passava amb els joves migrants sols, costa molt trobar espais per fer-ho en positiu i per parlar... ens dediquem a això a la oficina de comunicació, a més de respondre a les peticions dels mitjans ens dediquem a intentar colar als mitjans històries en positiu, de persones que han passat pel sistema de protecció. Hi havia aquell xaval de Lleida que havia passat pel sistema de protecció i que havia guanyat aquella beca Amancio Ortega per anar a estudiar als Estats Units, que em sembla que l'havien guanyat quatre persones en tot l'estat espanyol. Doncs un d'aquests quatre havia passat pel sistema de protecció de Catalunya. Per tant, expliquem això: . Això ens costa molt, moltíssim. Perquè només en casos excepcionals com aquest, que és una història súper potent, pots aconseguir una mica d'espai. Perquè sinó sempre les peticions són per conflictes.

Més enllà d'iniciatives com el decàleg, com és la relació en el dia a dia amb els periodistes i amb els mitjans?

[NATÀLIA TOUZÓN] La relació és bona, i és correcta. Jo puc parlar pel temps que porto aquí, ens els últims tres anys, quan nosaltres vam arribar i va coincidir els primers mesos amb aquella arribada brutal de joves. En aquell moment vam fer canvis: la DGAIA era una institució que tenia molt clara quina era la seva

missió però que a nivell de comunicació eren un barrera absoluta. No es podia entrevistar a menors, no es podia gravar a menors... no es podia fer absolutament res. Això vam canviar-ho. Vam discutir-ho i vam decidir que si volíem trencar amb l'estigma dels joves migrats sols, als joves migrats sols se'ls ha de poder conèixer, i s'han de poder explicar, i han de poder parlar en primera persona de per què han vingut aquí i què busquen. I això mica en mica, sempre amb molta cura, amb totes les garanties jurídiques, però això mica en mica i en positiu ho hem anat fent. Perquè té molt de valor poder sentir una persona que ha fet un trajecte migratori fins aquí, i què busca, i què necessitava quan va arribar aquí. Però això era una cosa que era impensable abans. I això sí que amb la Georgina, amb el conseller i amb l'equip de la Secretaria ho vam tenir bastant clar des del començament, que això s'havia de poder fer. Sempre amb el vistiplau de l'infant, sempre que se sentís còmode, i de fet en el decàleg s'estipula què s'ha de complir perquè això sigui possible. La relació amb els periodistes, tornant una mica a la pregunta que deies, hi ha de tot. Hi ha periodistes que van a fer un relat molt concret i per tant ni tant sols truquen aquí per res; en general els periodistes truquen, saben que el tema DGAIA i infància sempre és un tema restrictiu... mira, tot just ara, abans de començar, per posar-te un exemple concret, m'ha trucat un periodista d'un mitjà de Tarragona que era conscient que en un centre de menors hi havien anat els Mossos quatre o cinc vegades en els darrers dies perquè hi havien hagut alguns alderulls. Doncs ara haurem de mirar què ha passat exactament, l'equip de la DGAIA em diu que hi ha hagut algun incident que ha requerit Mossos però que res d'extraordinari, i també m'ha preguntat si li podia confirmar que en els propers dies hi hauria més joves migrats sols. I li he dit: "mira, de la primera pregunta, et consultaré alguna cosa. De la segona ja et dic que no et diré res, perquè com comprendràs no anem explicant als mitjans abans de fer un trasllat, mai. Perquè no donem aquesta informació". És sempre una relació que amb alguns periodistes, per la seva manera de treballar i per la seva responsabilitat, per exemple amb els mitjans de comunicació públics, és a dir amb Catalunya Ràdio, amb TV3, intentes establir aquesta relació de poder-los explicar en off una mica el context perquè després en on és molt poca la informació que pots donar. Per un tema de protecció de dades, per un tema de no poder explicar... per posar-te un exemple, un desamparament: la decisió de retirar la custòdia d'una família. La DGAIA pren aquesta decisió en base a alguna cosa. Tu, com a Administració, no pots explicar que tu tens constatat que el pare d'aquella nena.. no pots, perquè som el govern. Ara, com expliques que has pres aquesta decisió sense posar aquest context? Doncs és complicat. Amb alguns periodistes, perquè ho puguin entendre, els hi pots explicar una miqueta, sense concretar massa, els hi pots explicar molt en general perquè ells puguin treure alguna conclusió, però això sempre és en off i sempre té un punt de risc. Jo això m'atreveixo a fer-ho amb periodistes que sé una mica com treballen, que els he pogut seguir, o que ja hem tingut aquesta conversa altres vegades, i els hi pots explicar fora de càmera quina és la situació. Però realment tenim poques eines, perquè son expedients confidencials i que tu no pots explicar. Llavors és difícil en aquest sentit, perquè és molt fàcil que els periodistes s'agafin a la part més llaminera o a la part més groga de la història: "una manifestació de mares a la porta de la DGAIA perquè els hi traiem els fills només a les famílies magrebines". Bueno, tu mires les dades i no és així. Però no és fàcil. Es basa bàsicament en una mínima confiança i un mínim respecte, que jo crec que més o menys el tenim. Però també és veritat que en algun moment és un no com a resposta. Em confirmaràs que vindran nous nois al centre? Doncs no, no t'ho confirmaré ni t'ho desconfirmaré, perquè no donem mai aquesta informació. És un rodatge al final, al principi vas amb molta por i després ja et curteixes una mica més, ja t'has vist en aquesta història més vegades i ja saps més o menys com enfocar un tema.

Com es treballa amb aquesta dicotomia entre la protecció del menor i voler comunicar la situació?

[NATÀLIA TOUZÓN] I el dret a la informació, és que en aquest cas col·lisionen.

[GEORGINA OLIVA] Ara, és informació? O és premsa groga? Aquest és un dels dilemes que moltes vegades tenim. Ells defensen que sigui informació, però sempre ho dic, la DGAIA si existeix és perquè es donen unes situacions. Ja m'agradaria a mi que no existís la DGAIA, o que existís només per la promoció de drets i la prevenció. Per tant, aquesta mirada de no creure's o no aplicar algun dels postulats d'aquest decàleg continua sent-hi i és un perjudici. És un perjudici també pel sistema social en general. Primer de tot pel nen, perquè aquí és "ui, està la DGAIA, malament., alguna cosa haurà fet". En serio? A un nen que el seu pare ha abusat d'ell des dels dos anys, en serio diem que malament perquè està a la DGAIA? O per què

no comencem a pensar en què la DGAIA el què fa és salvar vides? I el què està donant, com deia abans a Natàlia, és oportunitats? I a més, amb un plantejament molt empàtic. Que hi hagi el nano aquest de l'Amancio Ortega o que, per exemple, La Caixa ens bequi els estudis universitaris dels que estan a l'Àrea de Suport al Jove. Aquestes situacions son d'èxit brutal, però per mi tan brutal o més és aquella situació d'aquella noia que ha estat patit violència, que ha estat patint uns abusos sexuals o psicològics brutals, i que acaba traient-se un curs de formació de perruqueria. I això ho dic així, no perquè aquesta noia que no té estudis acabarà sent perruquera; no, això no és una mirada, és una realitat, i és tocar de peus a terra. Òbviament que una de les coses que hem de fer és intentar arrossegar a aquests nivells de competències escolars per la igualtat, però també és veritat que ells tenen una motxilla que molta altres infants no la tenen. I quan tu no has estat alimentat bé, quan a tu no t'han estimat, quan tu has hagut de patir no sé quantes coses a casa teva, l'últim que t'interessa és posar-te a obrir i llegir la prosa literària. Evidentment el sistema de protecció està perquè si que t'interessi aquesta prosa, però aquesta mirada no es fa. Després, mai com en el cas de les professionals del sector social, en general, perquè això també passa en altres àmbits, se'ls hi qüestiona la seva competència a un nivell absolutament surrealista. Ningú qüestiona la competència d'un mestre, ni per què pren una decisió, per exemple, d'expulsar un infant o un jove d'un institut. Ningú qüestiona la competència d'un metge, tot i que a nivell judicial les reclamacions mèdiques son superiors que les reclamacions a la DGAIA. Però en canvi la treballadora social dels serveis socials té la imatge de la típica pel·lícula d'Antena 3 de que ve a treure't el nen. Clar, aquestes mirades son molt importants, i per tant quan tu com a professional de la comunicació també la tens incorporada, encara que sigui inconscientment, ja estàs tornant a estigmatitzar. Per tant estigmatitzes el crio, estigmatitzes el professional, i de cop i volta li dones validesa - òbviament que tu has d'escolta totes les parts, de fet nosaltres també ho fem, també ho fem quan prenem aquesta decisió - però sense qüestionar res més, li dones tota la veracitat i tota la validesa al què diuen aquelles mares. Llavors et diuen, que és el què li diuen a la Natàlia, que cada dia ha de combatre: "la mare m'explica això, explica'm tu el cas". I ella li diu que no, que hi ha un dret que és la confidencialitat. Jo no et puc explicar aquí 150 pàgines de tot el què ha patit aquest nano. Tu has de creure en què hi ha un sistema que està creat per protegir, i que s'arriba a aquesta conclusió. Però és que si vols, no cal ni que em preguntis el què ha viscut aquest infant; mira les dades. Nosaltres hem fet un exercici de transparència que hem tingut mencions de bon govern gràcies a la oficina de comunicació que lidera la Natàlia. Hem publicat totes les dades d'arribada, qui son, d'on venen, quina edat tenen...Tot el què tenim de dades està aquí. Per tant, senyors, es tracta de fer de periodistes i creuar un parell de dades. No tutelem més a les persones migrades que a les d'aquí. Si tu has fet tot això i has acabat arribant a la teva conclusió com a periodista de que la DGAIA l'ha cagat, d'acord. Però el què et diu aquest decàleg és que facis tota la resta primer. Després acabaràs publicant el què et doni la gana, a més el periodistes no son neutres, no hi ha res neutre, mai. Però com a mínim t'estem dient que hi ha una ètica professional, hi ha un codi deontològic que l'has d'aplicar sempre. I especialment quan es tracta d'infància. I especialment quan es tracta d'infància de màxima vulnerabilitat com és la infància tutelada. Jo crec que el decàleg en aquest sentit és súper potent per això. I per intentar tampoc anar posant més etiquetes. Si hi ha un jove que fa una cosa positiva, i això ens ha passat i ens ha passat recentment, s'obvia que és extutelat, i en canvi, si hi ha algú que ha fet alguna cosa negativa, el primer que es diu és que és extutelat. I després pot haver passat un judici i estar absolt d'un delictes, però és igual. Tothom ja l'ha vist com un extutelat. Però que tu hagi salvat vides i hagi passat pel sistema de protecció, això ningú ho sap.

[NATÀLIA TOUZÓN] Jo recordo una conversa amb una periodista, amb una bona periodista, sobre aquesta qüestió. Ella em demanava la confirmació si eren tutelats o extutelats, i li vaig demanar que m'argumentés per què li interessava aquesta informació. "Perquè és rellevant". Bueno, és rellevant per què? Aquells havien comès un delictes. Escolta, han comès un delictes, doncs ja està. Son joves d'aquesta edat que han comès un delictes. Quin valor té dir que havien passat pel sistema de protecció? Perquè una altra cosa és que siguin menors i estiguin sota la protecció de la DGAIA i per tant visquin en un centre; si és així tens poc marge per no dir-ho. Però que en el seu moment una persona que avui té 25 anys passés dels 16 als 18 pel sistema de protecció quin valor aporta a la notícia? Que no sigui el d'estigmatitzar els joves del sistema de protecció. Per què? Que posaràs a la notícia que entre els 20 i els 22 va viure a la Plaça del Pi de Barcelona? Oi que no ho posaràs això? Però si que posaràs que és extutelat. Perquè clar, extutelat és que alguna cosa hauràs fet per haver passat pel sistema de protecció, perquè els nens normals no passen per aquest sistema.

És insistir en aquesta idea. No la vaig convèncer, evidentment, ho va col·locar. Però una mica de reflexió si que li vaig fer fer, perquè la següent vegada em va escriure i em va dir: "ja sé que no m'ho diràs...". Li vaig dir "no, si jo t'ho puc dir, a mi no m'importa dir-t'ho, però pensa tu què t'aporta això a la notícia".

Quines narratives s'han format al voltant d'aquests joves? I parlàveu del terme "mena" que ja pràcticament no s'utilitza. Heu vist alguna evolució en els últims anys?

[NATÀLIA TOUZÓN] És difícil, perquè des de la meitat de 2018, que és quan entrem nosaltres, i fins a la meitat de 2019, d'estiu a estiu, va ser molt dur. Sobretot el primer mig any. Va ser duríssim. Perquè semblava que només hi havia "menas" pels mitjans de comunicació. Una agressió, un robatori, una discussió...tot era súper magnificat. És a dir, aquesta trucada que jo he tingut avui d'aquest diari de Tarragona, que passarà sense pena ni glòria, com a molt faran una peça web i quedarà petita, en aquell moment hagués sortit al telenotícies. És veritat que en aquells mesos es va produir una flamarada molt bèstia de notícies en negatiu sobre el col·lectiu, perquè és veritat també que coincidia amb el moment de molta arribada i per tant de molta presència al carrer. El tema estava com de moda, els temes, periodísticament, també tenen un temps i després acaben morint. Doncs bé, deu ni do els mesos que va estar de moda aquest tema.

[GEORGINA OLIVA] Ens va ajudar també una idea que va tenir la Natàlia, que al principi li vaig dir que estava zumbada, que va ser fer tours. Una cosa que ens va ajudar a canviar la mirada i per tant aquest relat - al marge de que les notícies estan de moda, però també perquè hi havia interès en què ho estiguessin, les coses com son - va ser portar els periodistes a poder parlar amb calma. Un dels tours començava a les 9h del matí i acabaven a les 19h de la tarda, i jo no parava de parlar. Però a més a més, a veure in situ què és un centre, a on estan, quin és el recorregut que fan, jo crec que això també és molt important. Això també ens va ajudar molt.

[NATÀLIA TOUZÓN] Vam posar en marxa varies coses. Una és això, que és que vam visitar un centre dels d'emergència que vam obrir, quan teníem la gran arribada, els primers centres que vam obrir on s'estaven uns quants dies fins que se'ls assignava una plaça en un centre d'acollida; després un centre d'acollida, i després un pis d'inserció. Vam fer una ruta en un mateix dia per aquests tres equipaments, i amb la Georgina i l'Esther Cabanes, que és la directora de la DGAIA, a disposició dels periodistes per totes les preguntes i per parlar de tot el què volguessin explicar. També, amb els periodistes més sensibles vam intentar buscar històries en positiu, és a diu, sense caure en la sensibleria i en la llàgrima fàcil, si que vam buscar perfils de joves que poguessin explicar per què havien vingut aquí, què volien fer, i per poder-los posar una mica en sentit positiu davant de la societat. Perquè la ciutadania pogués entendre que ningú fa un viatge com aquest, migratori, sol, sent ment menor d'edat, si és que no el mou alguna cosa molt potent a dins. I era important que aquesta humanitat i aquesta història que motiva el viatge es pogués conèixer. Vam fer reunions a més alt nivell, vam fer algunes reunions amb caps de societat i amb directores de mitjans, també per explicar una mica la situació i bàsicament per explicar en primera persona què és el que estava fent aquest departament per donar resposta a això, perquè al final, de nou, el què acabava sortint eren els llios i els problemes, però no sortia mai tot l'esforç que estava fent aquest departament per poder donar resposta, en un moment molt complicat, amb una arribada brutal, cada dia. Dies que n'arribaven 40, 50, 60, en un dia. I l'endemà, 50 o 60 més.

[GEORGINA OLIVA] Vam tenir mesos que obríem un recurs de 50 places diàriament. Un recurs de 50 places, com pots comprovar, necessita 50 llits, necessita un menjador gran, necessita una cuina gran, necessita uns quants lavabos i necessita pel cap baix 60 professionals. Contractar 60 professionals diàriament, encarregar la gestió diàriament a entitats gestores, parlar diàriament amb pobles, alcaldes i alcaldesses, regidors i regidores perquè entenguin que obro això d'un dia per l'altre, doncs va ser molt complicat. I es va fer, perquè no quedava una altra. Des dels anys 60 no hi ha hagut una crisi migratòria en aquest país, és que n'han arribat en 4 anys 8.800. I allò que et deia al principi de la conversa, clar que posarem el retrovisor, i si mirem el retrovisor anem a veure tots aquests aprenentatges que hem fet. Però no cal posar el retrovisor, mira ara. I mira ara, amb 800 nanos que arriben encara anualment. 800 nanos son entre 200 i 300 nens més que el 2016 quan va començar l'inici. I és 3 vegades el període de 2010 al 2016 anual. En un

trimestre ens continuen arribant el què abans venia en un any. Llavors, no se'n parla? No. Està bé que no se'n parli? Bueno, a mi ja m'està bé. I en tot cas si se n'ha de parlar que se'n parli amb rigorositat, contrastant dades i en positiu. Perquè és la millor manera, el millor favor que li podem fer a un noi que s'ha jugat la vida per venir.

Heu comentat que normalment quan no se'n parla és perquè no hi ha conflicte i per tant és positiu. Però no sé si hi ha ocasions en què els mitjans també es vegin com un aliat en cert sentit, a l'hora d'obrir recursos o de treballar amb els municipis, com en el cas d'El9nou que comentaves.

[NATÀLIA TOUZÓN] Si. Amb la premsa local és més fàcil que passi això. És a dir, El9nou des del principi suposo que van prendre internament una decisió que volien contribuir a la cohesió i no dinamitar-la, perquè totes les notícies que han fet en aquest àmbit eren rigoroses - també ens han tustat eh, a nosaltres, tampoc tot no ho fem bé -, però sempre han anat a buscar una mica l'equilibri i no generar el lio pel lio, no generar l'estigma perquè si. Això hi han alguns mitjans de comunicació que no cal ni intentar-ho, per tant és igual. Ja te'ls pots imaginar però no tinc cap problema en dir-ho, Cuatro, La Sexta, que m'agradaria no dir això, però en aquest tema son bastant iguals tractant el tema. I després alguns digitals i algunes versions online d'alguns diaris que escriuen diferent en paper que online. Ells han fet una aposta per explicar això de la manera que consideren políticament, però que en tot cas no ajuda a la cohesió. I en canvi n'hi ha d'altres, especialment els mitjans públics però també alguns mitjans privats, que han intentat posar una mica de context sempre. Els periodistes també tenim una mica aquesta mirada com que som els Robin Hoods també, en certa manera, i volem posar veu a les persones que pateixen i això en el nostre cas per exemple vol dir posar veu als joves migrants sols, o als professionals del sistema de protecció, perquè alguns d'ells consideren que no fem bé la nostra feina - que segurament hi ha coses que podem millorar -, però bueno, intentar també que un cas concret, o que una errada possible concreta, o que una mirada d'un professional no condicioni tota la imatge de la feina que es fa des de l'Administració també és complicat, perquè com deies tu els periodistes van a buscar el conflicte. I per tant si tu pots construir una peça en què surti un jove migrant sol dient que no se què, un professional d'una entitat dient que no sé quants, i un altre membre d'una altra entitat dient que no sé què, doncs ja tens el titular: "crítica a...". Ja tens el tema fet. Per tant, si tens sort el periodista et trucarà perquè puguis dir alguna cosa, que normalment queda allà al final de tot, a la última línia, "i el Departament diu que...". Això si tens sort, i si no tens sort ni et truquen. Llavors t'ho trobes fet i ja està. I fas el què pots, que és el què fem.

Com afecta la manera com es parla d'aquests joves afecta a la percepció que en té la societat, i com afecta també a la pròpia autopercepció dels joves?

[GEORGINA OLIVA] Bueno, és una mica el què he comentat abans, quan tu escoltes que estan parlant de tu de manera pejorativa, o quan tu l'últim que voldries en aquest món és estar en un centre de protecció, acaba perjudicant molt en aquell noi. Perquè el primer que pregunta un nen, en general, quan arriba en un centre de protecció, és: "i jo per què estic aquí? I jo què he fet?". I quan li dius que ell no ha fet res, que son els seus pares, que a partir d'ara aquesta serà la seva casa, la seva habitació, els teus companys, els professionals que et cuidaran... Si després veus la tele que els tutelats això, que els extutelats lo altre, que no sé quina imatge tenim dels centres de protecció, i que els professionals de la DGAIA, i que...perdona, estàs parlant de mi. Ah, tot això em passarà a mi? Aquesta casa serà com pinten els centres de protecció? Mai podré tornar amb els meus pares? Què és el que fa la DGAIA? Això, a l'autopercepció dels nanos és brutal. De fet, tant que molta gent surt en defensa dels drets dels infants, els únics que els hi pregunten som nosaltres. I quan els hi hem preguntat: "escolta, de tot plegat què és el que...?"; "doncs jo vull que deixin de veure'm com un tutelat. Perquè a mi això no m'importa. A mi el què m'importa és que pugui jugar al pati de l'escola a futbol igual que es altres. I que em deixin de preguntar per què la meva mare no sé què. Jo vull ser com a resta de nens". Quan tu els hi preguntes, i estàs intentant escoltar - escoltar eh, llegir més enllà del què et diuen - és brutal. I d'altres et fan un pas més enllà: "doncs jo vull poder sortir i dir que si, que estic tutelat, i que gràcies a haver estat tutelat estic viu". I això hi ha molts pocs nois que ho facin. Hi ha una entrevista recent que és pública d'una persona que vàrem buscar a la recerca dels seus orígens havent estat adoptada. Ella ha enfocat la seva entrevista i la seva versió de tot en "ostres, genial tenir un servei que t'ajudi,

en aquest cas la DGAIA, i tenir dues famílies". Però a vegades pot ser que no s'entenguin les famílies. Doncs que aquella noia pugui dir "és que és genial poder tenir aquesta família quan en vaig tenir una que no m'estimava". Això, o et truquen, o truquen a la Natàlia, per fer la llagrimeta fàcil i després anar tots amb el paquet de kleenex, o s'obvia. Llavors, aquest acompanyament educatiu en els infants també s'ha de fer des d'aquests paràmetres. I això també ho diu la llei: el què diu és que qui ha de protegir els infants no és només la DGAIA, som totes nosaltres, és tota la ciutadania, amb totes les nostres accions, també la parla, la mirada. Hi havia nanos migrats sols que em deien: "a mi el què més em dol és que la gent canviï d'acera".

[NATÀLIA TOUZÓN] O que s'aixequi del metro. Jo això jo he vist. En el moment màxim, jo vinc a treballar en metro des de Badalona i va entrar el típic grupet així una mica sorollós i va haver-hi dues persones que se'ls van mirar, es van aixecar i se'n van anar.

[GEORGINA OLIVA] Aquest racisme quotidià hi és. I això no ajuda a la percepció. I com que no ajuda a la percepció, a l'autopercepció, a l'autoestima, és el què et deia abans. Dificulta moltíssim poder superar les dificultats que tinguis afegides, rehabilitar aquell trauma que tinguis a la teva motxilla, i acabar parlant de inserció laboral, d'inserció social, d'inserció cultural plena.

Entrevista a Albert Sales, de l'Ajuntament de Barcelona

Albert Sales és investigador de l'Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona i treballa en una posició de suport en planificació i recerca a l'Ajuntament de Barcelona. En el mandat anterior va estar treballant més directament en l'elaboració de polítiques municipals. Ha treballat en profunditat temes com l'exclusió social a la ciutat o el sensellarisme.

M'agradaria començar parlant de fa uns anys: l'any 2018 va haver-hi un augment molt important de les arribades, el sistema es va col·lapsar, i corrien imatges de joves dormint al carrer, dormint a comissaries. Tot i que la competència en matèria de protecció a la infància sigui de la Generalitat, al final si hi ha gent dormint al carrer això passa també a la ciutat. Què es va fer en aquell moment a nivell de l'administració local?

L'Ajuntament de Barcelona té un equip de detecció i intervenció a l'espai públic amb menors d'edat des de fa...no et sabria dir l'any, però des de fa molt. Des de 2008 o 2009. Es diu SDI, Servei de Detecció i Intervenció, i que bàsicament està orientat a la detecció d'infants, de menors de 18 anys, en situació de carrer. És un equip específic diferent a l'equip que treballa amb persones sense sostre adultes per una qüestió jurídica. Estem parlant d'infants, i per tant són objecte de protecció per part del sistema de protecció a la infància, que és una competència de la Generalitat de Catalunya en aquest cas, i el Servei de Detecció i Intervenció el que fa és detectar carrer, intentar establir un cert vincle amb els nanos per vincular-los o per redirigir-los cap al sistema de protecció a la infància i per tant cap a l'Administració autonòmica. Aquest equip porta funcionant molts anys. En el moment en què aquest tema comença a estar més a l'agenda mediàtica aquest equip es reforça amb efectius, i bàsicament la funció municipal en aquest sentit és incrementar la capacitat de detecció, però no la capacitat d'atenció, perquè l'atenció es fa a partir del moment en què aquestes criatures fan 18 anys i llavors el sistema de protecció a la infància els expulsa. Llavors si que és una competència municipal o dels serveis socials, i els serveis socials per la llei de serveis socials son una competència municipal.

I què s'ha avançat des d'aquell moment en aquests darrers anys, ara que sembla que hagi passat aquell moment de col·lapse? I un cop arriben als 18 anys i passen a dependre potser de serveis socials, quins recursos s'ofereixen des de l'àmbit municipal?

La qüestió aquí no és que hagi passat el col·lapse, és que ha passat el focus mediàtic. Que hagi passat el focus mediàtic no vol dir que no hi hagi problema. El que ha baixat molt són les arribades, però és que durant diversos anys van arribar milers de joves entre 16 i 20 anys sense cap tipus de referent, alguns van ser atesos pel sistema de protecció a la infància, d'altres no perquè se'ls va fer la prova d'edat i van quedar al carrer i d'altres directament van arribar amb 18 o 19 anys. I per tant el nombre de persones, el nombre de joves en situació de carrer i en situació de desprotecció a la ciutat i a tota Catalunya ha pujat considerablement. La proporció de joves en els diferents equipaments i serveis propis de l'Ajuntament per atendre persones sense sostre s'ha incrementat, no sé si premsa t'ha facilitat les dades, però es van compartir amb premsa ja fa un temps, just abans que comencés la pandèmia, amb lo qual una actualització ara em costaria una mica més de fer-la però vaja, la capacitat d'intervenció dels equipaments per persones sense sostre amb aquest grup poblacional ha hagut d'augmentar per força i el problema el continuem tenint. Això li afegim que els nois que van arribar - i dic nois perquè bàsicament són nois, noies n'hi ha molt poquetes - que van arribar el 2019 o 2018 i que tenien vora els 18 anys. A mesura que van complint el 18 anys entren, o no, en el programa de la Generalitat per majors, que és un programa del que molts surten per no adherència a pla de treball, per tant és un programa que no és universal ni molt menys. Hi ha molts nanos que han passat per la tutela de l'Administració i que en queden fora, i hi ha alguns que passen tant poc temps sota la tutela de l'Administració que també queden fora. Per la pròpia definició del programa. Per tant, el problema segueix. Què és el que s'ha fet des de l'Ajuntament? Incrementar recursos. La lògica incrementalista, no poder fer absolutament res per fer prevenció, per evitar que augmenti el problema, i per tant ampliar recursos en l'atenció. Ampliar recursos en l'atenció significa que l'any 2016 es crea un centre per joves sense llar que es diu Maria Freixa, amb 22 places, un centre que ofereix atenció a nois de la ciutat, i és un centre que des de llavors ha rebut trucades constants de centres d'atenció a la infància de tot l'estat espanyol. Els nanos fan 18 anys i els educadors de referència no troben a on derivar-los i truquen a veure si poden entrar al Maria Freixa, i dius "no, es que hi ha 22 places i estan plenes", no? En els equipaments per persones sense llar on estan arribant aquests nois també s'estan intentant fer derivacions perquè estiguin en altres espais, perquè estiguin atesos per altres unitats... la cosa és complicada. Hi ha un programa de la Regidoria de Drets de Ciutadania de col·laboració amb entitats privades que ofereixen acolliment en famílies, però crec que no trobaràs referència encara a premsa perquè crec que encara no l'han presentat, això és bastant recent. També, enmig de l'emergència sanitària, quan es van crear els equipaments d'emergència davant la Covid-19 per atendre persones sense llar, es va crear un equipament específic per joves amb unes 50 places. Aquest equipament es va situar al municipi de Montgat perquè l'Ajuntament necessitava un espai gran amb instal·lacions esportives i el va trobar a Montgat, i ara mateix els serveis socials estan en procés de traslladar-lo a la ciutat de Barcelona on hem trobat un emplaçament perquè sigui un equipament definitiu per joves. Per joves de carrer. Tots són joves que han migrat sols. Per tant, es van augmentant les places, es va sofisticant la intervenció a l'espai públic, la coordinació entre els serveis que atenen a persones adultes i l'SDI, el servei que atén a menors d'edat,...

Perquè quines són les característiques que han de tenir els recursos dirigits a aquests joves en situació de sensellarisme, en contraposició a les persones més adultes?

La intervenció és diferent per dues raons. Una, la qüestió de l'edat i la importància del grup d'iguals. Jo porto molts anys impulsant una visió del que és l'atenció a persones sense llar basada en què a la gent se li respecti al màxim l'autonomia, que tinguin espais individuals, íntims, habitacions individuals o micro-apartaments i que el suport es doni en aquest marc d'intimitat, i això amb els joves no només no és tant important sinó que a vegades compartir espais és positiu pel tema de la dinàmica de grup. La intervenció grupal amb els joves dona força bon resultat, perquè si el grup funciona hi ha un reforç positiu entre ells. No és tant rellevant en aquest cas que tinguin espais individuals com que tinguin espais d'interacció entre ells que supleixin aquesta necessitat de buscar un grup d'igual a fora vinculats a activitats irregulars. Per tant, la importància del grup és molt rellevant. Després hi ha una altra qüestió que és bàsica, que és la trajectòria vital que tenen

per davant. La major part d'aquests nois, amb un bon acompanyament i amb permís de residència i de treball es desempalleguen dels seus factors d'exclusió social amb molta més facilitat que una persona adulta. Hi ha molts d'aquests nois que l'únic que necessiten és un permís de treball i un permís de residència i una oportunitat per tenir uns ingressos de forma natural i regularitzada. I aquest és un dels grans obstacles. Entre altres coses perquè l'obtenció del permís de residència i del permís de treball és molt, molt complicada. Però no només per ells, per tothom que sigui d'origen estranger, no poder aconseguir fer un arrelament a través d'un contracte laboral d'un any i totes les condicions que s'exigeixen, que no són poques.

Parlaves del centre obert a Montgat que es traslladarà a Barcelona. Com es gestiona des de l'Ajuntament les obertures d'aquests centres a nivell de barris i de veïnatge? L'Ajuntament té per exemple el servei de Mediació de Conflictes en l'Espai Urbà. Quin és el seu paper?

En general, abans de que pugui haver una alerta no fonamentada sobre la obertura d'un centre i després de tot el desplegament mediàtic i el seguiment mediàtic dels conflictes que s'han donat on s'han obert aquests centres, el que es fa és informar a la ciutadania, i per això hi ha un servei que és el Servei de Gestió de Conflictes que el que fa és agafar el pla de treball d'aquest centre, la calendarització del centre que es vol obrir, i fer un resum fàcil d'explicar. L'Administració moltes vegades quan explica el que farà és, no intencionadament opaca, però és molt burocràtica. Llavors explicar-li a la ciutadania "si, s'ha licitat un contracte amb una entitat i llavors mentrestant s'habilita l'espai i això quan estigui tot resolt posarem en marxa un nou servei". D'acord, fantàstic, el que volem és algú que faci un porta a porta, que vagi passant per les escales de veïns i que vagi explicant i dissolent qualsevol rumor: "la realitat és aquesta, s'obrirà aquest centre, s'atendrà aquesta gent, se l'atendrà d'aquesta manera, i això estarà obert a partir de x. I vostès poden fer les preguntes que vulguin, i no només això sinó que en un parell de mesos es farà una audiència pública on podran parlar amb les responsables de serveis socials que estan al càrrec de tot això. Però deixi'ns aquests dos mesos perquè primer hem de posar en marxa la qüestió..." És a dir, hi ha una feina del Servei de Gestió de Conflictes no tant de mediació sinó d'informació digerida i comprensible per la ciutadania que no està en temes de serveis socials per desfer possibles rumors.

I quin impacte té aquest servei? Contraposat potser al moment en què es van haver d'obrir centres més d'emergència durant 2017, 2018, 2019, sense potser poder fer aquest treball previ.

A Barcelona qualsevol cosa que s'obri primer es fa aquesta feina. Fins i tot amb el ritme que es va portar el 2018 sempre que l'Ajuntament de Barcelona estava informat que s'obria algun centre, inclús no sent un centre de l'Ajuntament, inclús quan es tractava de centres de la Generalitat, el servei de gestió de conflictes ha fet aquest procés d'informació del veïnat. Sempre. Quan no s'ha fet ha estat perquè la Generalitat l'ha obert molt ràpid i ni tan sols ha informat a l'Ajuntament. I de fet hem tingut algun cas de que han circulat rumors perquè s'anava a obrir un centre de "menas", i al districte de Sant Martí es va liar per un rumor sobre la possible obertura d'un centre. I el rumor va ser el que va fer arribar la informació a l'Ajuntament, i l'Ajuntament va reaccionar en conseqüència intentant esbrinar què hi havia de real, entrevistant-se amb els responsables de la Generalitat i transmetent aquesta realitat al veïnat per intentar treure una mica de pressió sobre el regidor de districte en aquest cas, que era a qui li va arribar tot plegat a la seva taula. Per tant és important que qualsevol cosa que s'obri amb component social que pugui tenir un impacte de rebuig, un efecte NIMBY ("not in my backyard") a la ciutat, és important que passi primer per l'Àrea de Drets Socials i que es pugui fer aquest treball amb el servei de gestió de conflictes.

Durant el pic d'arribades la Generalitat demanava més implicació del món local i des dels ajuntaments es queixaven de la manca de competències. Des de l'Administració local s'acaba cobrint tasques que potser pertoquen a l'Administració de la Generalitat?

La meua visió en aquest sentit és que la Generalitat es dedica a complir escrupolosament un repartiment de competències que finalment no és tant clar. És a dir, és cert, quan una criatura fa 18 anys surt del sistema de protecció a la infància i per tant ja no és una preocupació, o ja no és una competència de la Generalitat en aquest sentit, i com que hi ha a més a més un programa que és d'acompanyament a majors doncs bé, els

que vulguin adherir-se al pla de treball ja tenen allà un programa. La qüestió aquí no és aquesta, la qüestió és que al final a tota Catalunya hi ha un munt de xavals que quan fan 18 anys no saben on anar, i no saben què fer. I de la mateixa manera que jo al meu fill quan faci 18 anys no li diré "ara ja te'n pots anar" i li fotré les maletes a la porta, entenc que el sistema de protecció a la infància tampoc ho ha de fer. Per tant, la coordinació en aquest sentit entre les administracions és imprescindible. Ara mateix tenim un munt de centres repartits per Catalunya i la realitat és que els xavals quan fan 18 anys passen a ser un problema pels serveis socials d'aquell municipi o d'aquella comarca, en el cas de serveis socials d'àmbit comarcal. I una altra de les conseqüències és que aquests xavals s'agafen un tren i venen a Barcelona, que és on hi ha més oportunitats. Per tant, qui té la capacitat operativa, la capacitat administrativa de donar coherència al sistema d'atenció a tot el territori, és la Generalitat de Catalunya. La resta ja podem fer, ja podem intentar coordinar-nos informalment, que no deixarà de ser una coordinació informal entre consells comarcals i la ciutat de Barcelona, o entre municipis i la ciutat de Barcelona. Hi ha hagut un munt de converses en aquest sentit entre l'Ajuntament, municipis i consells comarcals per intentar donar sortida a alguns d'aquests nanos, inclús jo mateix en un Consell Comarcal en concret he estat col·laborant per fer un pla d'atenció +18, per quan els nanos feien 18 anys, però sempre amb una temptació molt gran per part de determinats grups polítics de dir "aquest problema no és nostre, la Generalitat ens van muntar aquí aquest centre, per tant quan fan 18 anys els hi pagues un bitllet i els hi dones un entrepà i que se'n vagin a Barcelona". Hi ha grups polítics que es responsabilitzen quan governen i hi ha grups polítics que no es responsabilitzen quan governen.

En l'informe que vas dur a terme anomenat "Qui dorm al carrer a Barcelona" hi deies que havia augmentat molt el nombre de joves vivint al carrer, i especialment del Magreb. Deies que això es deuria a l'augment de joves que sortien de la tutela de la Generalitat. Trobàveu també menors d'edat que quedessin fora del sistema de protecció?

Hi ha de tot. El que apareix en aquell informe no són menors, perquè amb els menors de seguida hi ha una intervenció. Però que hi ha extutelats, segur. El que passa és que les dades amb les que vaig estar treballant són dades dels equips d'intervenció al carrer i són dades administratives, les que recullen i les que s'obliga als educadors socials que posin. No és una investigació ad hoc sinó que és una investigació en base a unes dades que ja em van donar. Llavors no ho puc saber. No puc saber quants són extutelats i quants no. Si comentes amb els educadors socials i amb els equips d'intervenció social a l'espai públic si que veus que en molts casos o han estat tutelats, o s'han escapolit abans de fer els 18, o se'ls ha fet fora quan han fet els 18. A més, les dades que tenim dels diferents serveis d'atenció a persones sense llar sobre atenció a joves són preocupants, perquè si bé al carrer probablement tenim un centenar de joves amb aquest perfil, resulta que als centres oberts, que són els centres on durant el dia va la gent que viu al carrer per connectar-se a internet, per carregar mòbils, per dutxar-se, etc., en els centres oberts n'atenem uns 800. Clar, algú es pot plantejar: d'on surten? Surten d'altres condicions d'infrahabitatge, surten de cases ocupades, surten d'altres municipis...de fet molts d'ells venen de fora de Barcelona, i s'agafen el tren aquí perquè aquí saben que tenen espais on es podran dutxar, podran carregar el mòbil amb seguretat, i que a més ja estaran a la ciutat i aquí s'intenten buscar la vida.

Deies que l'informe aquest no recull dades específiques d'aquest col·lectiu. S'està fent algun tipus de tasca de recerca en aquest àmbit, o s'han fet informes per determinar números i casuístiques d'aquest col·lectiu determinat?

En dades municipals el que no tenim és l'anàlisi publicable. Els indicadors de treball de tots els serveis el que ens indiquen són les tendències. Les tenim, en algun moment s'han ofert a mitjans de comunicació en alguna roda de premsa, o en alguna sessió de treball que vam fer amb periodistes, que la vaig portar jo mateix. No hi ha una investigació com el "Qui dorm al carrer" però només sobre joves, encara. També estic treballant amb el CIDOB amb un projecte de recerca sobre el tema, però no hi ha res publicat que et pugui passar ara mateix. Tinc algunes dades sobre la incidència de la joventut en els recursos de sense llar, potser pot ser interessant. Potser et puc passar un informe amb algunes qüestions, però no el citis, perquè no és un informe públic, si treus alguna cosa d'allà pots citar-ho com a declaració meua, com si t'ho hagués dit. Perquè com que no puc retenir tantes dades al cap millor t'ho mires d'allà i ho pots citar com que t'ho he

dit sense cap mena de problema, perquè és un informe d'aquest estiu no, l'anterior, i el vam compartir en una roda de premsa, per tant ningú s'enfadarà.

Passem a parlar més concretament de la feina dels mitjans. Abans em deïes que el que havia passat era el focus mediàtic, però que el problema seguia allà. Ara ja no es cobreix tant el tema?

Jo crec que no s'està cobrint tant perquè no hi ha un pic d'arribades i perquè els problemes d'espai públic són diferents. Durant el 2018 es va sobrerrepresentar, es va posar molt èmfasi en la conflictivitat que generaven en l'espai públic. Per mi és la pròpia dinàmica dels mitjans, d'anar a buscar el tema escabrós, el tema morbós. Perquè 4.000 xavals que havien arribat aquell any, de 6.000 xavals que corrien per Catalunya, els que generaven problemes i realment tenien activitats delictives eren entre 60 i 100. Aquesta dada no la va donar ningú, en cap mitjà, durant els primers moments de posar el crit al cel, i fins que no va sortir algú si no m'equivoco d'Eldiario.es a dir "escoltin, però és que estem parlant de 6000 i els problemàtics són 60. Potser estem sobredimensionant un fenomen". Crec que hi ha una part de consciència dels mitjans del monstre que han produït, hi ha una part de que ja no és una prioritat mediàtica, hi ha una part de que ja no es detecten que hi hagi delinqüència protagonitzada per aquests nanos al carrer. Crec que són els tres factors. Però m'agradaria pensar que determinats professionals de la comunicació s'han adonat del monstre que van crear sentint les declaracions dels energúmens de Vox, i entenc que algú se n'ha adonat que ells ho han abonat.

Creus que hi ha hagut una evolució en la cobertura en aquest sentit?

Crec que seria un detall algun *mea culpa* en aquest sentit. Hem estat estigmatitzant uns xavals i ara la conseqüència és que estan en el discurs polític del feixisme que estan pujant a les institucions. I que el rotllet aquest de "los menas violaran a nuestras hijas" em sembla que igual hauríem de tenir una mica més de memòria històrica i recordar que eren els mateixos arguments amb els que el Klu Klu Klan acabava cremant negres lliberts a principis del s.XX. Acusant-los sempre del mateix: de violació. Aquestes veritats les hem viscudes.

Ara que un partit com Vox agafarà encara més veu havent entrat al parlament, què haurien de fer els mitjans a nivell de discursos com aquest?

Crec que es tracta d'anar amb molt de compte de no caure a l'altra banda. Jo això ho he treballat amb la comunicació que es fa de les persones sense sostre, i a més ara hem tingut alguns casos: el de la persona sense sostre que va rebre dos trets d'un guàrdia urbà i el de les morts al carrer. Tenim una societat polaritzada entre la compassió i el rebuig. Això em genera rebuig, o em genera compassió. I oblidem qualsevol discurs que no estigui entre el rebuig i la compassió. El discurs del rebuig és fàcil, i és fàcil d'entendre i a més a més tenim molts casos. Entremig tenim el discurs del morbo i l'espectacularització, que a vegades vol ser neutre però col·labora molt en crear un "altre" - és espectacular i per tant no són jo, la meua vida és normal, lo espectacular és lo morbós -. Per tant, no és rebuig però acaba sent rebuig. I després tenim el discurs de la compassió que tampoc ajuda massa. Perquè el discurs de la compassió fa que la gent que rebutja encara s'enfadi més: "ah, m'estàs dient que no hi ha un risc? M'estàs dient que són bona gent? M'estàs dient que...". Llavors hi ha un tercer grup de discursos, que és el que es queda moltes vegades restringit al món acadèmic o al món més activista, moviments socials i tal, que al final és d'autoconsum, que és el discurs crític contextualitzat, el dir "no estem parlant de bons ni dolents, estem parlant d'infants que tenen drets. No estem negant la teua sensació d'inseguretat, veí, veïna, no estem dient que sigui una percepció totalment infonamentada, t'estem dient que efectivament hi ha entre 60 i 100 nois que generen problemes. Si us plau, anem amb molt de compte de no criminalitzar els altres 5.900". I alhora, amb aquests 60/100 cal una intervenció, efectivament. I cal una intervenció no només des de lo social, també des de lo policial, perquè sinó al final resulta que tot ho hem de fer com si fóssim ongs. I no es tracta d'això, hi ha 60 xavals que estan delinquent, que estan vinculats a activitats irregulars, a tràfic de drogues, a agressions, a baralles, a robatoris, és veritat, això existeix. Si tu et dediques a dir que en realitat tots els xavals que han vingut migrats sols no generen cap mena de problema el que estàs fent és alimentar el discurs del rebuig també. No ens podem

quedar atrapats entre el rebuig i la compassió perquè al final ens polaritzem entre els que pensen que tothom pel fet de ser pobre és molt bona persona i subjecte de compassió i l'altre discurs que és el que creu que "alguna cosa haurà fet per estar en aquesta situació". Tenim un repte comunicatiu: com reduïm tot això a tuits, com ho reduïm a titulars, a articles de menys de tres paràgrafs perquè la gent es llegeixi alguna cosa.

És el que et volia preguntar. Com es pot fer arribar aquest discurs a nivell dels mitjans d'una manera més generalitzada, més enllà d'aquests cercles dels què paraves? No s'admeten els matisos als mitjans?

La dinàmica comunicativa és que cada cop s'admeten menys matisos. Jo veig molt difícil trencar-ho. A mi hi ha dinàmiques comunicatives que em preocupen molt. Per exemple, els mitjans s'han de finançar, per tant necessiten clics o necessiten visionats. Alhora, com que s'han de finançar has de pagar pels continguts i la gent habitualment com que amb el titular es conforma...llavors tenim que molts cops que el titular, per exemple, no reflecteix la notícia. El titular és molt escandalós, llegeixes la notícia i la notícia està bé: la notícia l'ha fet un redactor i el titular l'ha fet el jefe, que ha decidit que amb aquest titular tindran més ressò. Però què passa? Que jo mateix entro a Twitter, veig el titular, clico, entro al diari que sigui i em diu "subscriu-te, tant al mes", o és gratis, però ja no faig tots aquests passos, ja he vist el titular i els dos subtitulats, ja està. Això en el cas de que entri, i no em quedi només amb el titular que apareix en un tuit d'algú que interessadament explica les coses. Llavors veig molt complicat trencar aquesta dinàmica. Eines? Per una banda necessitem intervenció als barris. El propi servei de gestió de conflictes no només es dedica a explicar que muntarem un equipament, sinó que quan hi ha situacions conflictives identifica la problemàtica, en parla amb els veïns, i fa un treball molt artesanal d'agafar i anar a parlar amb el veí més cabrejat de tots per explicar-li quina és la realitat, i tenir un discurs sobre quina és la realitat social per part de serveis que estan trepitjant al carrer és important. És un treball artesanal i arriba fins on arriba. I a més des de l'Ajuntament de Barcelona no se li dona publicitat perquè és un servei que ja prou feina té. Només falta que tothom el comenci a reclamar per tot, no dona l'abast. Després, a nivell mediàtic, fer protagonistes als propis nois. Que parlin ells. I que parlin, no anem a buscar els que viuen en una barraca a Montjuïc - que també - sinó que també poden parlar de nanos que porten aquí des dels 16 anys que ara en tenen 25 i que no han pogut regularitzar la seva situació. I que estan treballant amb feinetes de merda des dels 18 anys i que bé, van subsistint sense estar vinculats a cap tipus d'activitat delictiva i esperant un procés de regularització que no arriba mai. Però que ho diguin ells. No aquesta idea de que són un bitxo raro al que hem d'analitzar des de fora amb una lupa. Són persones, en aquest cas adultes ja, que tenen certs drets encara que el nostre sistema els hi negui pel fet d'haver nascut en un altre lloc, i que tenen els seus problemes. I son problemes que hem de poder explicar amb una certa complexitat. Si ho expliquen ells, què millor, no?

I quina és la vostra relació amb els mitjans? Quina feina feu amb els periodistes?

En general l'administració pública és molt reactiva amb els mitjans. Els mitjans pregunten quan hi ha un tema, i quan és un tema conflictiu políticament, i per tant als mitjans se'ls contesta habitualment. La dinàmica de l'administració és que amb les coses xungues responc i amb les coses positives surto a explicar en roda de premsa. Aquest és el mecanisme i els periodistes que segueixen l'actualitat municipal bàsicament es dediquen a això. A veure quins són els problemes que fa saltar la oposició, que fa saltar un grup veïnal, que fa saltar una ONG, en plenari o directament en protestes, i d'altra banda cobrir les rodes de premsa del propi Ajuntament que comunica. Com que van veure que aquest tema polaritzava molt, si que amb diversos temes així més escabrosos i que no aconseguim sortir d'aquests discursos més simplistes, hem fet sessions de treball. És a dir, quan teníem una recerca ben feta o un recull d'indicadors d'activitats municipals sobre el tema dels joves migrants sols, si no m'equivoco el juny de 2019 vam fer una sessió de treball i vam convocar a tota la premsa que habitualment cobreix l'actualitat municipal. I vam exposar totes les dades de l'Ajuntament, van poder preguntar a les tècniques de referència que treballen amb ells, van poder preguntar en aquest cas a mi perquè havia fet tot el recopilatori de dades com a investigador, al càrrec polític de torn també li poden preguntar, poden treure declaracions, però l'objectiu no és tant com en una roda de premsa que treguin notícies immediatament. L'objectiu és que els periodistes estiguin més formats per afrontar el tema. I per tant, amb més formació, com que no es dubta de la voluntat, sobretot dels professionals, després

la línia editorial de cada diari és la que és però els professionals ningú dubta de la seva voluntat de retratar la realitat de forma rigorosa. Per tant, el plantejament polític des del mandat 2015, el plantejament polític de l'anterior tinenta d'alcalde, la Laia Ortiz, és que com més informació, millor explicaran la realitat. I per tant donem tota la informació. Això es va fer amb el tema de joves migrats sols, que crec que s'ha fet dues vegades, amb els assentaments irregulars amb població migrada i romanesa d'ètnia gitana, i amb sensellarisme.

I quina va ser l'acollida per part dels periodistes? Quines inquietuds us feien arribar?

Molt bona. Ens van fregir a preguntes, clar. I el seu problema era els tempos amb els quals els hi arriba la informació, perquè ells cobreixen en base a impacte mediàtic, "a mi m'arriba això i ho he de treure, i per tant processar la informació i orientar el discurs en base a uns coneixements previs habitualment no em dona temps". Llavors clar, estaven agraïts perquè tenien aquest coneixement previ que permetia que després quan sortís el tema, quan hi hagués impacte mediàtic, el poguessin treure. En un primer moment potser va haver-hi gent que s'ho va prendre més "bueno, però d'aquí què puc treure", no? Perquè també hi ha molta pressió, i els professionals estan molt en precari, per tant és "vale, jo vinc a aquesta sessió de treball però què en trec? Després puc publicar algo?" Llavors nosaltres juguem una mica amb la possibilitat de "aprofitem i us expliquem alguna dada en primícia que no té ningú, i l'embarguem durant un dia o dos perquè ho pugueu treballar a consciència i al cap de dos dies tots podeu publicar d'allò que haguem tret d'aquesta jornada de treball". I una mica arribar a aquests acords amb els professionals que gairebé sempre estan per allà per l'Ajuntament crec que va ser bastant profitós. Crec que va ser bastant positiu per trencar aquesta polarització.

Creus que són uns mitjans concrets que parlen d'aquests temes? O es tracta el tema a la majoria de mitjans?

Hi ha més tendència per part de La Vanguardia perquè La Vanguardia és el diari de Barcelona, i té molta identitat de diari de Barcelona, tirant a conservador a més i molt de la Barcelona que ha de donar bona imatge. La Vanguardia sempre està molt preocupada per què passa a l'espai públic. Després, El Periódico és l'altre gran mitjà de la ciutat amb projecció cap enfora, que vol mostrar certa preocupació pels temes socials. Entre El Periódico i La Vanguardia crec que és on més surten aquests temes, on surten més habitualment. Després la resta de mitjans per descomptat estan interessats, l'ARA publica coses a vegades molt rigoreses, molt ben treballades, però no està tant pendent d'aquests temes. Després la línia editorial de TV3 és donar prioritat a les coses que passen fora de Barcelona des de temps immemorials. TV3 sempre ha estat així, per treure alguna cosa de Barcelona ha de ser molt grossa, no fos cas que la resta de Catalunya pensés que Catalunya només és Barcelona, i estan sempre amb aquests equilibris. Per tant és molt difícil que TV3 tregui coses de Barcelona que no siguin molt espectaculars o molt evident que s'ha de publicitar.

Tu que has tractat més el tema de sensellarisme, com vas veure la cobertura que es va fer sobre joves en aquesta situació, sobretot quan hi havia més el focus mediàtic?

Crec que tenim aquesta necessitat d'impacte mediàtic, de caçar clics, de caçar lectures, i està intoxicant una mica el rigor informatiu i els codis deontològics. Crec que concretament aquest tema s'ha tractat amb un excés de superficialitat, i intentant buscar la notícia escabrosa de l'infant dormint al carrer. És com que ja no en tenim prou amb que hi hagi persones adultes dormint al carrer, com que la ciutadania s'ha habituat ja no guanyem res. Fent-li una foto a una persona sense sostre ja ningú fa cas, per tant he d'anar a buscar un infant, no? I això és molt llamíner. Teniu infants al carrer! Estic d'acord amb que s'ha d'explicar, periodísticament s'ha d'explicar, però potser no cal treure una foto, potser no cal revelar ubicacions. I crec que és un tema que hem de revisar de cara al futur, perquè amb els discursos d'odi que s'estan generant o es generaran en espais legítims com el Parlament de Catalunya estem obrint les portes a la identificació, a la localització d'aquests infants i d'aquests joves, i estem obrint les portes al conflicte, i estem obrint les portes a possibles agressions i a que la problemàtica vagi a més.

I quines veus creus que s'escolten més? Des de la policia a l'Administració o als propis joves o les entitats... I quines es qüestionen més o menys?

La veu legitimada acostuma a ser la del veí o la veïna enfadat, és la veu que surt al reportatge sempre amb més legitimitat, o el veí o la veïna compassiu. "Quina pena aquests nens, que algú faci alguna cosa", o "quina por aquests nens, que algú faci alguna cosa". Les entitats tenen molta legitimitat per parlar del tema i per tant sempre es recorre a entitats del tercer sector, oblidant que les entitats del tercer sector tenen agència pròpia. Aquest és un tema molt interessant per treballar des del món de la comunicació: les entitats tenen agenda pròpia perquè tenen una cosa que es diu fundaraising, captació de fons. Sortir als mitjans significa que et coneixin, i que et coneixin significa més donatius privats. I això és una cosa que moltes vegades els periodistes oblidin. I quan es parla de persones sense sostre tots sabem a quina entitat acudeixen tots els periodistes a Catalunya, i no sé si tots sabem quina és l'agenda política de captació de fons d'aquesta entitat. Crec que no la tenen gaire clara. Llavors aquí tenim un petit problema. No pot ser que les mateixes entitats sempre parlin de tots els temes, perquè no és possible que siguin expertes en tots els temes que tinguin a veure amb el que passa al carrer. Aquí tenim una qüestió important a treballar amb el periodisme de Catalunya: les entitats són un actor més, no són la ciutadania organitzada per parlar d'aquell tema perquè no tenen representativitat política tampoc. Després, dintre dels actors de l'Administració, malgrat estar sempre molt qüestionada la policia sempre té molta més legitimitat que els Serveis Socials. La policia està qüestionada, els moviments socials són molt crítics amb la policia, però per la majoria de la ciutadania el que diu la policia sempre és legítim. Els Serveis Socials queden en un espai molt vague en què ningú sap ben bé què fan ni per què serveixen, en el que mai poden explicar què és el que fan bé perquè com que sempre hi ha feina per fer és "què vens a explicar-me, que has muntat un projecte per joves migrats sols per 20 persones?". Me'n recordo quan es va obrir el Maria Freixa. La resposta era: "per 20? 22 places? Però si n'hi ha 60 o 70 dormint al carrer!". Quan se'n crea un de 60, és "ja, però tu has vist els que queden encara, i els que a més a més compliran 18 anys ben aviat? Què penseu fer?". Els Serveis Socials sempre són cavall perdedor comunicativament parlant, per tant la gent fa la seva feina però tampoc espera un gran reconeixement mediàtic. No estan a l'alçada de les possibilitats d'una entitat no lucrativa, que a la que tu treus a 10 xavals del carrer palmadeta a l'esquena, ho has fet super bé, perquè no tens la obligació de treure'ls a tots. Llavors entenc que aquí els Serveis Socials tenen poc a pelar. Tenen poca legitimitat per parlar dels temes, es desconeix quina és la seva funció, perquè la seva funció no és cobrir tots els problemes socials, i a més a més no tenen un bon posicionament mediàtic.

Sobre el que deies abans de les entitats, creus que caldria llavors més pluralitat de veus?

Si. Per descomptat. Però és que és molt difícil, perquè les entitats que atenen a més gent dediquen els diners a atendre gent, no a contractar gent de comunicació. I les entitats que contracten molta gent de comunicació són les que es posicionen millor. Si tu tens un community manager, una persona que es dedica a captació de fons, una persona que és cap de premsa, i una persona que es dedica a relacions institucionals, tens un equip de 4 o 5 persones, estaràs a tot arreu. Si en canvi, enlloc de tenir això, volques els recursos en l'atenció directa i no et preocupes d'aquesta part comunicativa, quan reps una trucada de TV3 no pots contestar perquè no tens temps. I al final tots els periodistes acaben a les entitats que tenen gabinet de comunicació. Ni tan sols Càritas, que és un monstre, que són moltíssima gent - i a veure, jo que no soc gens sospitos de ser un gran amic de l'església, amb Càritas tinc una relació excel·lent - és una entitat que està fent una gran feina, i a més a més fan incidència política: atenen, i amb les dades d'aquesta atenció diuen "escolti, que el problema d'aquesta ciutat per exemple és l'habitatge. No sé si s'han adonat que estem bolcant-ho tot en atendre pobres quan el problema és l'habitatge". Doncs fins i tot Càritas, com que té molts pocs recursos destinats a comunicació, moltes vegades passen sense pena ni glòria. Llavors què estem fent des dels mitjans? Crec que hi ha un element de precarització també de la professió periodística. Quan temps té un redactor de El Periódico per reaccionar a un tema i poder contactar amb fonts? Té les fonts automatitzades, ja sap a qui ha de trucar, no buscarà fonts noves perquè no té temps. Perquè el mateix dia potser ha de treure tres temes sobre tres temes diferents per arribar a final de mes. Llavors, així és impossible. Estem constantment copia-pegant de notes de premsa per esbandir ràpid els temes que no em generen molt esforç, i llavors busquen les decles sempre dels mateixos perquè són els que agafen el telèfon.

Hi ha algun tema del que creus que s'hauria de parlar més? O al contrari, algun que acapari els focus?

Per mi, amb el tema dels menors migrats, hauríem de parlar menys de delinqüència i més de llei d'estrangeria. El problema d'aquests xavals és la llei d'estrangeria, és que no hi ha manera de fer-los un acompanyament cap a una vida més o menys autònoma i adulta i normalitzada perquè estan condemnats a la irregularitat administrativa. La meua gran pregunta és: quan els xavals entren en el sistema de protecció a la infància, la Generalitat què fa per facilitar que surtin amb el permís de residència? Perquè molts cops porten suficient temps com per sortir almenys amb permís de residència. Permis de treball no perquè són menors de 18 anys. Però si surten amb permís de residència, les coses són més fàcils. Arriben als 18 i no s'ha tramitat aquest permís de residència. Quins recursos ha posat la Generalitat de Catalunya? Per què després hem d'anar de pressa i corrents i no ho aconseguim? Per què la delegació del Govern està col·lapsada, i no dona hores per tramitar permisos de residència i de treball de ningú? Està caient molta gent en situació d'irregularitat administrativa, no només nois extutelats i joves. Gent de totes les edats i totes les condicions està tenint molts problemes per poder fer els tràmits a la delegació del govern. Els tràmits d'estrangeria estan allà, estan aturats. Però clar, aquesta gent no vota, aquesta gent no està organitzada per queixar-se, i insisteixo, la feina de investigació que hauria de fer una part del periodisme està tant precaritzada que de tant en tant a mi algú em truca: "escolta, com puc tirar d'aquest fil" i dic "home, hi ha feineta, necessaries uns quants dies, jo et passo contactes". "Ja, però es que jo l'únic que necessito és contactar amb algú que em faci dos declaracions". Difícil. Per mi, resumint, és parlar menys de delinqüència i menys d'espai públic i parlar més de la llei d'estrangeria.

El que més m'interessa en aquest projecte és veure com es pot traslladar aquest debat en els mitjans, i que siguin una plataforma on poder tenir un debat com a societat allunyant-se dels dos extrems dels què parles, l'eix de la compassió-por. No sé si vols fer alguna última reflexió al voltant d'això.

Bé, després hi ha una altra qüestió aquí, i és que tenim una comprensió molt local dels fluxos migratoris. És a dir, qui arriba aquí, quins problemes ens genera, etc. Això s'ha d'entendre en un marc global: com parlem d'un món en el què no veiem cap problema en què hi hagi lliure circulació de mercaderies i de capitals, i en canvi les persones tenen tants problemes per moure's. Mai les persones migrades havien tingut tants problemes per moure's d'una banda a l'altra. Històricament estem en el pitjor dels escenaris possibles, és quan més traves estem posant. I quan això a més a més ho apliquem a infants ens estem saltant la Declaració Universal dels Drets Humans i la Declaració dels Drets dels Infants. Ja no és una qüestió de compassió, és una qüestió de drets. I els infants no només tenen dret a ser atesos mentre són infants, els infants tenen dret a una transició a la vida adulta amb les condicions per tirar endavant a la vida. I aquest dret l'estem vulnerant a partir del moment en què amb 18 anys els hi exigim que siguin persones autònomes que no necessiten cap ajuda.

Entrevista a l'Ajuntament de Torredembarra

S'ha entrevistat a Montserrat Pena, cap de premsa de l'Ajuntament de Torredembarra. El 18 de febrer de 2021 un grup de persones va atacar el centre de menors del municipi, aprofitant una protesta veïnal contra la inseguretat. La protesta no anava en un inici dirigida al centre de menors, sinó a un pis ocupat per uns joves.

Ja han passat un parell de mesos des que hi va haver la manifestació a Torredembarra que va acabar amb un grup de persones atacant el centre de menors del municipi. Com és la situació avui en dia? Des de l'Ajuntament preveieu que es puguin repetir fets si?

Ara de moment està més apaivagat. Sí que uns dies abans de setmana santa va sortir la notícia que els Mossos d'Esquadra havien detingut diria que al final a tres persones implicades en els aldarulls i l'atac al centre. I de moment ha quedat una mica aturat, que això no vol dir que de manera subjacent hi pugui haver alguna cosa. Però de moment, si més no aparentment, està tot tranquil.

Quin impacte va tenir en el seu moment l'atac, tant en els menors que hi ha al centre com en els treballadors?

L'impacte va ser molt gran, perquè aquest tipus d'informacions per bé o per mal fa que es dispari molt l'atenció mediàtica. Torredembarra pensa que és una població fixa d'uns 17.000 habitants, tot i que tenim molta segona residència i som població de costa. Estem acostumats a sortir a mitjans, a mitjans més locals i de tant en tant també a nivell de Catalunya i alguna vegada a nivell estatal, però clar, quan hi ha un fet així ho notes de seguida perquè a part dels habituals ja et truquen d'altres mitjans, i dels típics mitjans de Telecinco, Cuatro, Antena3 i tots aquests, que ja saps quin tipus de tractament donen. L'impacte va ser molt gran. Jo crec que l'encert que vam tenir des de l'Ajuntament és que des del minut zero van condemnar els fets, tant per la violència com per ser una mostra de racisme i xenofòbia. No vam esperar tampoc a que ningú adjectivés els fets, els vam adjectivar ja des d'un primer moment. Tot i que també vam reiterar, i vam haver de reiterar moltes vegades perquè a vegades la gent es queda molt amb el titular o amb una frase i no va més enllà, ho vam desvincular totalment dels veïns que havien convocat la concentració, perquè és cert que els veïns que van convocar la manifestació tenien un problema, un problema que hi havia de seguretat. És un barri molt tranquil, i últimament no estaven tan tranquils, els hi entraven a casa, hi havien petits robatoris... Tot i que hem de dir que els causants d'això no eren pas els menors del centre. Però ja saps que a vegades, malauradament, hi ha qui aprofita les situacions o les nacionalitats de les persones perquè ja els hi va bé, i llavors barregen unes coses amb les altres. Però crec que l'encert que vam tenir va ser, primer, desvincular-ho dels veïns que tenen el dret pacíficament de mostrar el seu malestar, i a més un malestar fundat perquè havien augmentat els actes delictius en una zona, però de seguida evidentment condemnar els fets i a més desvinculant un problema que hi havia en una zona, amb uns joves en concret, del centre de menors. Que si els afectats haguessin sigut els joves que estaven en una casa ocupada i que a alguns d'ells ja se'ls havia detingut, també s'hagués hagut de condemnar. Una cosa és que puguin ser culpables d'un robatori i una altra cosa, evidentment, són les mostres racistes, els atacs i la violència. Però bé, crec que en aquest sentit ho vam encertar, tot i que això si mires les xarxes socials hi ha qui ho vol entendre i qui no ho vol entendre. Però com a administració tenim el deure de dir-ho.

Quina és la importància de que l'Ajuntament es posicioni d'aquesta manera?

Jo crec que és bàsica, perquè si des de les administracions no diem les coses clares el què fem és alentir encara més aquest tipus d'actes. A més, Torredembarra és una població on hi ha persones de moltes nacionalitats i cultures. Tenim molta població magribí i molts nens, la majoria ja nascuts aquí però les seves famílies no, i es conviu. Per tant és un problema real de convivència, més enllà de que ja per principi encara que només tinguessis una persona d'un altre país ho hauries de condemnar. Però quan a més a la teva comunitat hi ha persones de moltes nacionalitats has de condemnar-ho i demanar tranquil·litat, perquè si no acabes tenint un problema de convivència encara molt més greu.

El centre no és nou al municipi. Quan temps fa que hi és?

No és nou, però més enllà de dos anys crec que no.

Com ha estat la relació amb el municipi durant aquest temps? Quins recursos teniu com a municipi a l'hora de fomentar la inclusió d'aquests joves?

Com a municipi, tot i que no és una competència directa, sí que des d'Acció Social tenim alguns recursos. Primer t'explico perquè a vegades això de les administracions és una mica complicat. Els serveis socials generalistes, en els municipis menors de 20.000 habitants, és competència del Consell Comarcal. Nosaltres empadronats tenim 17.000 habitants, per tant la competència directa amb els serveis socials bàsics la té el Consell Comarcal, no la tenim directament. Però sí que com a Ajuntament prestem també tota una sèrie de serveis socials complementaris. Amb aquests serveis socials complementaris com a Ajuntament hem fet, igual que fem amb població nouvinguda, però hi han participat també, els cursos que es fan per als ciutadans nouvinguts. També se'ls han fet xerrades, per exemple amb Policia Local, han participat en els tallers que s'organitzen des de medi ambient, s'han anat fent activitats en les quals s'ha inclòs els menors del centre, o bé activitats específiques o bé activitats que no són específiques per ells però a les que s'hi han pogut afegir. I després hi ha tot el complementari que fa el Consell Comarcal i DGAIA.

Hi ha alguns municipis on des de la DGAIA s'havia subvencionat també la figura de dinamitzadors comunitaris. Existeix aquesta figura en el vostre municipi?

No la tenim com a tal. Almenys a nivell municipal, hi ha l'altra part del Consell Comarcal que no conec tant, però no em consta.

En l'entrevista amb la DGAIA deien que no era casualitat que aquests fets passessin després de l'entrada d'un partit com Vox al Parlament, que també havia fet actes de campanya a Torredembarra. Quin paper han tingut aquests discursos, i com ho trebal·leu des de la política municipal?

Està clar que Torredembarra no és un oasi, i per tant també es veu influenciada per tot aquest altaveu mediàtic que tenen aquests partits. Evidentment sempre hi ha persones que són feixistes, ens agradi o no, és que al final hem de dir les coses pel seu nom. A vegades per convenciment, a vegades perquè no tenen prou formació... no ho sé, això seria per fer un estudi. Però clar, si des dels altaveus mediàtics s'envien encara més missatges d'aquest tipus aquesta tipologia de persones suposo que se senten més legitimades, i altres que potser no tenen prou coneixements s'hi afegeixen. És el mal que estem vivint tots ara i suposo que s'hi hauria de treballar millor. Jo no sé què t'han dit des de DGAIA o des d'altres centres o organismes però clar, estan molt bé el centres de menors, i s'han de fer, i hem d'acollir i hem de retornar les persones als seus països d'origen, això està clar. Però què passa quan els menors ja no són menors? Doncs es complica tot, és així.

Teniu constància que les persones que estaven ocupant aquell pis tinguessin alguna relació amb el centre?

Relació directa amb el centre no. Ara, que alguns d'ells podria ser que ja fossin majors d'edat i haguessin estat en altres centres de menors, no directament de Torredembarra però d'altres llocs, doncs sí, és possible. Però clar, aquestes són dades en tot cas que no te les puc garantir en aquest sentit.

Has dit que en el comunicat de seguida vas diferenciar aquells actes violents del que eren els veïns que protestaven. Com trebal·leu també amb aquest descontent i aquesta sensació d'inseguretat amb els veïns, perquè no acabin potser comprant altres discursos?

Això és complicat, perquè els ajuntaments a vegades tenim poques eines. Però jo entenc a la gent, que per molt que els hi expliquis ells el que volen són solucions. Si és la teva competència o no és la teva competència, ho entenen d'aquella manera. Uns dies abans de la concentració es va fer una reunió amb els veïns i se'ls va explicar totes les accions que s'havien dut a terme. Primer, la seguretat ciutadana és competència de Mossos d'Esquadra, però nosaltres sí que tenim policia local que en principis és per tasques més administratives i d'un altre tipus de policia de proximitat, però també fa activitats de seguretat ciutadana. Alguns d'aquests joves que vivien allà - no estem parlant del centre de menors, sinó dels joves que vivien en una casa teòricament ocupada - alguns d'ells ja havien sigut detinguts sis, set vegades, des de l'octubre. Els veïns deien "és que la policia ha de venir cada dia". I per tant la policia hi anava. No és que no hi anés. Però clar, alguns s'havien detingut, ja et dic, sis o set vegades, i quan els portes al jutjat igual que entren surten. Fins que acumulen i es fa un judici. Què més pot fer l'Ajuntament? No és el propietari de la casa, no pot l'Ajuntament denunciar, ni els pot fer fora. Es va cada dia, i per tant no es desaten. Quan es deté passa a disposició judicial i tornen a sortir. Doncs bé, així ens trobem. També he de dir que jo crec que des de la Generalitat, des de l'organisme que toqués, des de tots els organismes haurien de planificar millor el que et comentava: es donen uns recursos i una formació i inserció als menors, però un dia fan 18 anys i jo no sé què més tenen. No és per treure-li importància, perquè jo entenc que si tu ets el veí de la casa del costat i entren a casa teva no et fa cap gràcia i vius amb por i estàs espantat, però si vas a mirar realment quins són els delictes que han comès els detinguts veuràs que se'ls detenien per robar una bicicleta, per robar unes tisores de podar, per entrar a una casa i posar una rentadora, per agafar una mànega d'aigua perquè no tenien aigua... No és que els hi tregui importància, son actituds que no es poden permetre i tu ets el veí del costat i no et fa gràcia, és normal. Però estem parlant d'uns grans delinqüents? A hores d'ara no. Però clar, si això no ho aturem i no es posen mesures, a què aboquem?

Sabeu si s'havia treballat amb ells també a través de Serveis Socials o d'altres àmbits més enllà del policial?

Des del Consell Comarcal, a part dels àmbits nostres, però des del Consell Comarcal sí que si t'interessa hauries de parlar directament amb ells perquè és una altra administració. I també hi havia una hi ha una ong que treballa amb ells, amb els què ja son majors d'edat. Jo et puc donar la visió més de comunicació, d'intentar apaivagar, no barrejar conceptes. A les comunicacions no parlem mai de nacionalitats, tot i que és el primer que et pregunten els periodistes: "son menes?". Aquesta és la pregunta.

Com va ser aquest apropament dels periodistes quan es van donar aquests fets? Hi ha hagut un seguiment posteriorment?

El tema ja venia de temps enrere, a l'estiu ja hi havia hagut alguns problemes de convivència amb grups de joves, alguns ja majors alguns potser menors, però la problemàtica es genera ja més a l'octubre quan teòricament ocupen una casa. S'havia fet ja alguna detenció, però nosaltres les detencions que fa la policia les comuniquem com qualsevol altra detenció, evidentment no parlem de nacionalitats, no parlem de situacions d'aquestes. Però ja hi havia un xoc. I llavors, des de dos mitjans, des d'un mitjà local gratuït de Torredembarra i des d'un digital de la zona del Camp de Tarragona van contactar perquè els veïns ja estaven molt farts, estaven recollint firmes i volien fer una concentració. I a partir d'aquí ja vam anar informant més del tema, i suposo que a mesura que ja va anar sortint els veïns també ens van animar per fer més pressió. A partir d'aquí sí que es van interessar més mitjans, però sobretot ja va ser al dia següent dels fets, dels quals vam informar també bastant ràpidament. Clar, els mitjans quan et truquen tots ho condemnen i tots ho troben fatal, i de fet els titulars i els enfocaments generals van anar bastant en la línia contra la violència i contra els atacs racistes i xenòfobs. En aquest sentit no va estar malament del tot. Però clar, s'horroritza "com és possible, com pot ser", però entre tots ens hauríem de fer la pregunta de per què una concentració acaba amb cent persones anant-se'n a cridar insults racistes davant la casa on vivien aquests nois, que en aquells moments ja havien marxat, i com uns quants decideixen anar a la plaça, que deu ser una zona on acostumaven a anar-hi, i ja decideixen animar-se a perseguir, a pegar, i a arribar al centre de menors. Que pensa que per arribar al centre de menors, no hi passes per casualitat, perquè te n'has d'anar al barri marítim, i això passava dalt del poble. I llavors ja es dirigeixen al centre de menors, i van arribar-hi a entrar. Llavors

està molt bé que com a mitjans de comunicació ho condemnem, però què fem com a mitjans de comunicació per ajudar que això no passi?

Has comentat que es van apropar a vosaltres mitjans que normalment no ho feien.

Quan hi ha coses d'aquest tipus llavors et truca Telecinco, Antena3, Cuatro i aquesta tipologia de programes. Però no tant d'informatius sinó de programes. Però ja et dic, en general els mitjans sí que van fer un seguiment en la línia de condemnar la violència i de seguida van alinear-se en el sentit dels comunicats de l'Ajuntament: contra la violència, contra el racisme i la xenofòbia...en aquest sentit els mitjans "normals" bé. En els altres no he fet un seguiment massa exhaustiu perquè aquests programes ja no em criden l'atenció. I després va haver-hi una altra concentració el diumenge següent de persones condemnant la violència, on hi van anar alguns dels que segurament havien protagonitzat aquells atacs, i hi va haver algun moment de tensió. I després ja fa uns dies que hi ha haver aquestes detencions. Però de moment no s'ha fet massa més seguiment.

Des de l'Ajuntament, com es fa front comunicativament a uns fets així? Tant de cara als mitjans de fora com de cara als propis veïns del municipi.

El què has de fer és donar la cara sempre. Això és bàsic. És a dir, sortir ràpid amb comunicats, fer entrevistes, utilitzar les xarxes socials, contestar tothom...a part del contingut del comunicat, que és molt clar, és molt important comunicar amb les maneres. És a dir, que truquin i estiguis disponible, encara que el què et demanin no ho puguis contestar perquè o bé no ho saps o bé no ho pots dir, perquè a vegades si hi ha un tema policial pot ser que tu sàpigués alguna cosa però que no es pugui comunicar perquè sigui una investigació oberta o perquè pertanyi a una altra administració. Però almenys que estiguis allí. El pitjor que pot passar-li a un periodista és trobar-te que truques, que busques reaccions i no hi ha ningú a l'altre costat. Almenys estar-hi, després si et demanen una entrevista amb l'alcalde en directe en un programa a Cuatro i tal doncs pots declinar. Segons quin tipus de coses pots no voler-hi jugar, però almenys estar-hi i facilitar al màxim la informació. A part del contingut l'atenció que puguis donar als mitjans també és molt important. I jo he trobat una mica a faltar la comunicació de les altres administracions. I quan hi ha temes on hi estan implicades diferents administracions m'agradaria que els que ens dediquem a la comunicació de les administracions estiguessin més a una. Perquè llavors et deixen com a Ajuntament solo ante el peligro. I no passa res, ja son molts anys i ja està, és la feina que hem de fer i tenim molt clara la feina i com l'hem de fer. I si en alguna cosa ens equivoquem doncs ja millorarem. La Generalitat sí que va també comunicar alguna cosa. Però jo trobo que haguéssim pogut anar tots més a una. Hem d'acostumar-nos les administracions a treballar més conjuntament. Però clar, potser la immediatesa que necessitem nosaltres com a Ajuntament no la tenen des d'un despatx de Barcelona.

Abans has comentat que al municipi teniu molta diversitat i molta població també magrebina. Com afecta aquest relat que es crea al voltant d'aquests centres i d'aquests joves també a tot el municipi en general? Com s'hi fa front des de l'Ajuntament, i com hi podrien ajudar els mitjans?

No ho sé perquè és una percepció, això t'ho haurien de contestar millor ells. Jo crec que no ha causat tampoc un impacte molt negatiu en la comunitat magribina d'aquí. Per exemple en algunes manifestacions també hi han participat de la comunitat d'aquí, i a ells tampoc no els fa molta il·lusió que es barregin conceptes de robatoris amb nacionalitats. Jo crec que aquí som bastant participatius també, i en general no hem tingut problemes greus de convivència. Evidentment, suposo que en el seu dia a dia et podrien relatar situacions de racisme com n'hi ha malauradament sempre, però a nivell de comunitat crec que ja fa molts anys que no. Però és una cosa que no s'ha de baixar mai la guàrdia, amb partits com Vox i l'auge que té.

Entrevista a l'Ajuntament del Masnou

Entrevista a Domènec Cano, tècnic de comunicació de l'Ajuntament, i a Núria Creus, cap del Gabinet d'Alcaldia. El 4 de juliol de 2019 es va produir un atac al centre de menors del municipi per part d'un grup organitzat de persones. 5 persones van resultar ferides.

A l'estiu de 2019 es va produir atac al centre de menors del municipi per part d'un grup de persones. El centre de menors s'havia obert el setembre de 2018, en ple pic d'arribades. Com va ser l'obertura d'aquest recurs, i com es va arribar a aquests fets?

[DOMÈNEC CANO] El moment més àlgid, més dolent, que va ser l'atac al centre de menors. Que va ser el 4 de juliol.

[NÚRIA CREUS] Això va ser un efecte colateral, per uns fets que es van produir on hi havia una implicació d'un menor, i per això va petar per aquí. Però mentrestant, quan hi va haver la obertura del centre, si que hi va haver cert neguit en una part de la població, però en general va ser ben rebut. I de fet arran de l'obertura del centre es van crear dues taules de coordinació, una entre administracions, entre l'Ajuntament i la pròpia DGAIA, i l'altre amb tota una sèrie d'entitats i xarxes d'aquí el municipi amb gent amb moltes ganes de col·laborar i que aquests joves s'integressin. Clar, va ser un procés que també ens va caure com un bolet i molt de nou, perquè no és res que triéssim nosaltres. DGAIA és qui ens va dir que a partir de tal data, i a més aquestes coses van anar molt ràpides, a partir de tal data l'alberg de joventut es transforma en un centre de tutelats. Que inicialment no va ser ni centre per tutelats, va ser per la situació d'emergència que hi havia al país. Ens van derivar aleshores moltíssims joves, gairebé un centenar, i aquí es van quedar acollits. Després si que amb el pas del temps, després d'uns mesos, ens van dir que es reconvertia en centre d'acollida de menors. I a partir d'aquí va venir la tasca d'empadronament al municipi, fins i tot aprofitant també que aquí al Masnou ja tenim una comunitat magrebí bastant important de fa anys, també van ser un agent important en la integració d'aquests menors. Un jove d'aquí del municipi, el Hamsa, que a més estava fent un projecte integrador entre esport, bàsquet en aquest cas, i migració, també presentava un documental en aquella època i es va convidar aquests joves a assistir-hi, quan es van empadronar se'ls va fer un acte aquí a la Sala de Plens amb l'alcalde... vull dir que tot va anar bastant fluït, si bé és cert que hi va haver una part de la població que no ho va acollir bé perquè quan va començar a sonar el tema dels "mena" i va agafar aquest sentit pejoratiu, que va calar entre certa gent. Però tot va anar, ja et dic, més o menys fluït. Fins al què comentava el Domènec, que per uns fets on s'hi va veure implicat malauradament un d'aquests joves...que en el seu dia nosaltres vam ser els primers que vam remarcar el què era una realitat, i és que en aquests fets un dels joves menors de l'alberg, un dels joves tutelats, va ser qui va fer aquest intent d'agressió sexual, i hi va haver companys seus que el van aturar. I a partir d'aquí van haver-hi aquests fets.

Com era la relació del centre amb el municipi? Amb quins recursos comptàveu com a Ajuntament per treballar amb aquests joves en la seva integració?

[NÚRIA CREUS] Es van crear aquestes dues taules de treball, la institucional tenia un altre objectiu però en l'altra taula de treball per la convivència on hi participaven entitats i també hi havia participació de l'empresa que gestionava el centre, que era Eduvic, aquí si que hi havia molta relació i es va arribar a fer un recull d'activitats que s'oferien en col·laboració amb les entitats, en algun cas, en d'altres amb l'Ajuntament, adreçades als menors. Sobretot a nivell d'esport va ser molt important la integració i van participar diversos grups esportius del municipi. Futbol sobretot, també bàsquet en algun cas i fins i tot rugbi. Després vam posar en marxa també programes de mentoria, i els menors també van accedir a cursos subvencionats pel SOC tant a nivell d'idiomes en algun cas, per facilitar més la integració, i també quan portaven ja un temps ja eren temes que els facilitessin més l'accés al món laboral. Òbviament se'ls va escolaritzar de seguida que van ser empadronats al municipi també. En general les entitats que formaven part d'aquesta taula tenien ganes de fer molíssimes coses. Si que és veritat que quan hi entren tants actors, perquè hi ha l'empresa que gestiona el centre, la Generalitat, les entitats, doncs la tasca de coordinació és important, i a vegades hi ha

coses que grinyolen, és normal. Qui assumeix la gestió de segons què, la factura de segons quina altra cosa, o qui coordina. Però la veritat és que va anar molt bé.

Teníeu la figura del dinamitzador comunitari al poble?

[NÚRIA CREUS] Si. La figura dels dinamitzadors va sorgir justament arran del centre de menors, i és una cosa que es va batallar molt des dels Ajuntaments i en concret des d'aquesta alcaldia. He de dir que vam ser dels que vam ser més insistents en el seu dia, i vam aconseguir aquest finançament de la Generalitat per tenir en el nostre cas dos dinamitzadors. Dos dinamitzadors únicament pel Masnou, que em consta que en altres municipis de la comarca que van acollir en el seu dia també centres d'aquest tipus no ho van tenir. A vegades per volum de població van haver de compartir recurs amb altres municipis del Maresme. A nosaltres ens van assignar dos dinamitzadors, i la veritat és que va anar molt bé. Va anar tant bé que hem continuat tenint aquesta figura fins i tot ara que ja no tenim el centre, perquè fan una feina de treball al carrer, d'enllaç amb aquestes persones, de seguiment...la veritat és que fan una feina impagable, perquè a més també saps que a l'administració fem uns horaris en general amb jornades molt marcades, i els dinamitzadors també et permeten que puguin dur a terme una tasca més flexible, poden fer tasca directament al carrer, a la tarda, es van vincular quan estava el centre obert amb algun equipament cívic, i la veritat és que ens estan funcionant molt bé, malgrat que han canviat les persones, per temes de contractació. Ara mateix en són uns altres que no hi havien estat al principi.

Abans que es produís la manifestació i l'atac al centre, com a Ajuntament van veure un augment de la tensió i del rebuig Com van viure abans i el dia en què es va produir?

[DOMÈNEC CANO] A nivell de xarxes per exemple sí, però jo crec que això passa a tot arreu. Hi ha uns perfils ideològics, uns perfils racistes, i és opinió però suposo que això és bastant general. És molt fàcil emmaronar a gent que ja està molt predisposada, que ja és racista de base. Si que amb tot aquest tema evidentment aquest perfil de la societat, sobretot a nivell de xarxes socials, de fer córrer bulos, ara he vist algunes coses que havíem guardat, on molta gent assegurava directament que hi havia hagut una violació, i no és així, va haver-hi un intent de violació i a més els mateixos companys d'aquest xaval el van aturar, però segurament encara hi ha gent que creu que va haver-hi una violació.

[NÚRIA CREUS] De fet encara ara hi ha perfils de xarxes socials, que es mouen per Twitter majoritàriament, alguns que són catalans i altres que són d'abast més general, en l'àmbit espanyol, que es dediquen a citar municipis on hi hagut qualsevol crisi d'aquestes i ens posen a tots al mateix sac: "hi ha hagut violacions al Masnou, a no sé on.." i això ho diuen amb aquesta alegria, sense contrastar absolutament res. Clar, aquí abans d'aquests fets se sentien alguns d'aquests comentaris, també fomentats per alguns partits polítics, lligant amb això que deia el Domènec de les ideologies. S'havia arribat a dir coses com que l'Ajuntament pagàvem una quota per tenir els "mena", o que cobràvem. I amb això es fa molta demagògia. I com que la gent també té molt desconeixement, i també en el seu dia és cert que ens va venir a tots molt de nou, perquè amb la crisi aquesta que hi havia a nivell de país i l'entrada de tants menors ens en vam sortir totes les administracions una mica com vam poder davant de l'emergència, també és cert. Es feien molts comentaris també per desconeixement i incentivats per algunes formacions polítiques o alguns perfils molt determinats. Però entrava a dins del què es podia considerar "normalitat". Fins que, quan es van produir aquests fets, suposo que ja amb aquest caldo de cultiu que dèiem abans que hi podia haver, doncs aquí ja molta gent va aprofitar per marcar encara més les seves postures.

[DOMÈNEC CANO] I reforçant el què dius, va haver-hi i hi ha sobretot una formació política que ho incentiva. De fet, ara et parlo una mica de memòria, però ara amb les eleccions al Parlament em sembla que un assessor de Vox, que em sembla que anava fins i tot a les llistes, que a les xarxes es fa dir "el del megàfono", ara va sortir imputat pels fets del Masnou. Un detall, veure que sí, que hi ha gent predisposada a això, però que també hi ha moviments polítics molt predisposats a explotar-ho.

Fins a quin punt aquests grups més d'extrema dreta s'aprofiten d'aquest descontentament? En el seu moment es deia que en el cas d'aquest atac no era tant improvisat com altres que havien tingut lloc.

[NÚRIA CREUS] No, exacte. Perquè quan es van produir els fets de l'intent de violació va ser la nit de Sant Pere, el 29 de juny. I a partir d'aquí l'Ajuntament va emetre un comunicat, que més tard es va actualitzar, i es va fer una concentració davant de l'Ajuntament per condemnar els fets. Alhora, com que ja va començar a sortir tots aquests perfils que van començar a estigmatitzar tot el col·lectiu de menors, la concentració va servir per dues coses: condemnatòria i de suport a la víctima de l'intent d'agressió però alhora també per condemnar l'estigmatització de tot aquest col·lectiu, que ja vèiem que s'estava produint. Arran d'això per part de col·lectius i entitats col·laboradores amb la xarxa i col·lectius antifeixistes es va convocar una concentració davant de l'Ajuntament el 3 de juliol, i de seguida vam començar a veure, també a través de xarxes sobretot i evidentment en col·laboració amb els cossos policials, que s'estava organitzant aquesta contra-manifestació amb participació de gent de fora.

[DOMÈNEC CANO] Si, de fet portaven el seu propi mitjà de comunicació i tot aquell dia. Es fa dir a internet "Las Voces del Pueblo", o es feia dir. Però venien amb càmera professional, ja venien preparats a nivell mediàtic per retransmetre l'assalt que després van fer. Ho tenien organitzat.

[NÚRIA CREUS] Que van atreure gent del poble és evident també, tota aquesta gent que ja estava més predisposada. Però que va ser una cosa absolutament organitzada per part de certs col·lectius seguríssim. I que el tema d'anar cap a l'alberg el devien tenir més que previst també. Va haver-hi aquesta concentració aquí davant de l'Ajuntament, i llavors ells s'hi van afegir. Va haver-hi un punt en què cossos policials i Mossos es van posar al mig i van contenir-los durant una hora, fins que el famós aquest que dèiem del megàfon va fer la crida a anar cap allà. I a partir d'aquí es va descontrolar moltíssim la cosa.

Com ho van viure també des del propi centre, pels menors i els treballadors que hi havia en aquell moment?

[NÚRIA CREUS] Va ser molt angoixant. Justament aquell dia i a aquella hora s'estava celebrant un ple municipal que va començar tard justament perquè membres del Consistori van baixar a la concentració, es va continuar el ple i un cop acabar amb els missatges que anàvem rebent i que va coincidir la fi del ple amb aquest assalt a l'alberg, doncs amb l'alcalde, la regidora de seguretat ciutadana i jo mateixa ens vam desplaçar cap allà. I vam tenir la oportunitat de poder xerrar tant amb treballadors com amb els menors del centre. De fet, ja cap a la matinada s'hi va incorporar el conseller El Homrari que també va venir amb part del seu gabinet a parlar amb treballadors i tutelats. I els treballadors, gent molt jove, estaven molt espantats. De fet un dels treballadors va ser agredit també, segurament pel seu origen. I els menors en aquell moment estaven més calms, però també n'hi havia que ho estaven passant amb molta angoixa, hi va haver algun intent també d'autolesions, perquè clar, no podien concebre un cosa com aquella. De fet van entrar al recinte de l'alberg, afortunadament no van arribar a entrar dins del què era l'edifici, però hi va haver llançaments de pedres i de tot. Una situació com aquesta evidentment la vius amb molta por.

[DOMÈNEC CANO] Va ser bèstia també, a part de l'intent d'agressions als què hi havia a dins, aquella tarda va haver-hi dues manifestacions contràries davant de l'Ajuntament, la dels racistes, per entendre'ns, i la de gent del poble que es manifestava contra el racisme i la xenofòbia, i una part dels "no racistes", per entendre'ns, va pujar també a l'alberg per defensar-lo. I vaja, recordo un moment molt tens sobretot amb una noia d'aquí el Masnou que va intentar aturar-los i no la van agredir però sí que empentes, insults... I fins i tot el grupet aquest que anava a defensar el centre al final es van haver d'apartar perquè va estar molt a prop que també hi hagués agressions contra ells. Sí, va ser molt tens.

[NÚRIA CREUS] Es va arribar a aquest punt àlgid, el conseller va tornar a venir i es va fer una roda de premsa multitudinària aquí al Masnou i immediatament després es va convocar d'urgència una de les taules de treball amb entitats, i en va sortir la idea de fer una gran manifestació, que es va fer el dilluns següent,

que va ser també força massiva pel què és aquí al Masnou, que no estem massa avesats a concentracions d'aquest tipus, i a partir d'aquí es va calmar tot. Es va posar un mica de fre. Suposo que el fet també de sortir a les notícies, que el nom del municipi sortís vinculat a atacs com aquest...també és veritat ara estava pensant que arran d'això també va haver-hi aquells fils interminables a xarxes socials que en algun cas vam haver de tallar o fins i tot suprimir molts dels comentaris que hi havien. Però a partir d'aquí la cosa es va anar normalitzant.

[DOMÈNEC CANO] La manifestació contra l'assalt va ser tot un èxit. Moltíssima gent. I també va haver-hi connexions en directe ja no de mitjans de Catalunya sinó també d'Espanya. És veritat que a partir d'aquí, afortunadament, no sé si només per aquesta resposta, suposo que també per la roda de premsa amb el conseller i l'Ajuntament, és cert que afortunadament es va aturar.

Com es va anar treballant a nivell de municipi després d'això? I el centre es va tancar l'estiu de 2020, hi ha joves que s'haquin quedat al poble? Com s'ha seguit treballant amb ells?

[NÚRIA CREUS] A nivell de municipi es va donar continuïtat a les dues taules. Crec que va ser a partir d'aquí que es va posar en marxa també el programa de mentories, la xarxa d'acollida que engloba diferents persones a nivell individual encara es va abocar més a oferir recursos per aquests joves, per part de l'Ajuntament en col·laboració amb Eduvic i amb DGAIA es va reforçar tot el programa d'activitats que hi havia, a nivell de comunicació també el tractament jo crec honestament que va ser molt correcte, sempre intentant mantenir la postura neutral, però intentar contenir qualsevol intent que hi hagués de donar informació esbiaixada o molt de bàndol, i va anar tot prou bé fins que l'estiu passat es va produir el tancament del centre. Clar, entre aquest atac i el tancament del centre també van anar passant alguns fets com és que molts dels menors que hi havien van deixar de ser menors, i per tant van deixar de ser tutelats. I amb aquests si que, en alguns casos, n'hi ha alguns que si que es van arribar a integrar, si no en aquest municipi en d'altres, i després n'hi ha d'altres que malauradament no han acabat arrelant ni aquí ni enlloc, i son aquest perfil que ara mateix està nòmada deambulant per diferents municipis d'aquí del Maresme. Quan es va tancar el centre no et sabia dir tampoc la xifra exacta de menors que hi havia en aquell moment, però la política de la DGAIA era justament dispersar, crear centres més petits, perquè creien que quan hi va haver-hi la situació d'emergència no va haver-hi més remei que fer això, però consideren que en un altre àmbit, en vivendes més petites, amb un programa d'integració al darrere, es podia donar un tractament més adequat. Que és també en el què estem treballant ara a nivell de municipi, que tenim en marxa la licitació del projecte Sense Sostre 360, que ja s'està implementant en molts llocs d'aquí al Maresme, i preveiem que a l'estiu puguem tenir ja un recurs d'aquest tipus, per acollir perfils d'aquest tipus.

Heu parlat de que al Masnou ja hi ha una comunitat magrebi molt gran. Aquest rebuig que es va produir en un cert moment davant del centre tenia impacte també en aquesta gent que vivia al municipi, potser joves que ja havien nascut aquí?

[NÚRIA CREUS] Justament un d'aquests joves va ser un dels treballadors del centre que va ser agredit. I la comunitat musulmana, i en concret una entitat que hi ha al municipi formava part d'aquesta taula per la convivència, van ser els primers que es van abocar de seguida a l'hora de fer les concentracions, secundar comunicats...Hi ha una diputada al Parlament, la Najat, que és d'aquí del municipi i va venir a totes les concentracions i per suposat a la manifestació posterior que es va fer, va fer una lectura i forma part d'aquesta comunitat que ja fa temps que és al municipi i de seguida s'hi van abocar. Van parlar amb els propis joves, van fer tasques en algun cas de traducció, d'ajudar-los, perquè un dels joves també va fer una mica de lectura a la manifestació, d'ajudar-los a preparar escrits, pancartes... A nivell d'Ajuntament sempre els hem tingut al costat per tasques de mediació o per afavorir la integració d'altres nouvinguts que arriben al municipi.

Ja ha anat sortint una mica, però com es fa front comunicativament a uns fets així, tant a nivell de cara a l'exterior com a nivell dels propis municipi, amb els propis veïns?

[DOMÈNEC CANO] Va haver-hi diverses coses. El més gros, la roda de premsa amb més mitjans, va ser quan va venir el Conseller. I això, si no ho recordo malament, ho vam treballar també amb la Generalitat. Vam fer el propi però si que aquell a nivell de comunicació potser va ser el més important, el de més repercussió. I si que es va treballar amb la gent del departament de la Generalitat, perquè es va fer in situ. Després vam publicar diversos comunicats, el 30 de juny un comunicat sobre l'agressió sexual, el 4 de juliol sobre la concentració que s'havia fet i contra les actituds xenòfobes, la notícia amb comunicat amb la roda de premsa amb el Conseller el 5 de juliol, i el 9 de juliol vam publicar la notícia amb el comunicat de la manifestació que es va fer contra l'assalt. Van ser uns dies intensos. El què va suposar més coordinació amb la Generalitat va ser el dia de la roda de premsa amb el Conseller.

[NÚRIA CREUS] I després també per part de l'alcalde es va atendre durant aquells dies a moltíssims mitjans.

Com va ser aquesta relació amb els mitjans després dels fets? Quins mitjans es van apropar a vosaltres, i com ho van fer? Com van parlar-ne?

[DOMÈNEC CANO] La veritat és que funcionen molt a fogonazos. Funciona així. El dia de l'assalt va ser molt bèstia. I els dies posteriors tots els mitjans - tots, catalans i espanyols, els més importants - van fer moltes connexions en directe. Jo, per l'experiència que tinc de comunicació local, mai havíem gestionat un volum igual de peticions. Això va ser una mica així, sobretot el què son les entrevistes a l'alcalde determinats programes que ja sabem el sensacionalisme amb el què treballen i això, doncs depèn de quines entrevistes les vam descartar perquè ja sabíem. I no té massa relació amb aquests fets però ara m'hi ha fet pensar, aquest estiu un mitjà que es diu El Caso, així una mica sensacionalista d'assassinats, baralles, i aquestes coses, van fer virals unes imatges d'una baralla bastant bèstia de dos grups de nois, unes imatges enregistrades al Masnou. Ho va treure primer El Caso però després va saltar a Telecinco. És un exemple per veure la tendència d'alguns mitjans. Es va fer viral, i va sortir l'errada des d'El Caso en què se'ls identificava com una baralla campal de "menas", i era una baralla, però ni eren les dates - això havia passat bastant temps abans que quan es va fer viral - i la baralla era també entre nois d'aquí. Aquí si que vam haver de trucar per la rectificació. Tant un mitjà com l'altra van rectificar, però com a exemple. El problema és que també hi ha molta predisposició a que determinats bulos es facin virals i s'estenguin als mitjans.

[NÚRIA CREUS] Si, perquè a més quan rectifiquen allò ja ha corregut com la pólvora, i ha corregut per xarxes, per WhatsApp i per tot arreu. El mal ja està fet.

[DOMÈNEC CANO] De fet aquest programa va portar en directe la Maika Navarro, que no tinc res contra ella, però va venir al Masnou a fer un fals directe explicant el bulo. Després ella se'n va disculpar, i van rectificar, i em va dir que és que havien agafat la notícia de El Caso. Però si que a nivell crític sorprèn com alguns mitjans estan tant predisposats a explotar temes sensacionalistes sense ni tan sols informar-se de què estan explicant.

Quin paper van poder tenir també els mitjans a l'hora de crear aquest caldo de cultiu de què parlàvem abans, de donar més peu a aquests discursos?

[DOMÈNEC CANO] Depèn del mitjà, però vaja, és una mica el què veiem a nivell general. N'hi ha molts sensacionalistes, a més el públic també té una responsabilitat en certa manera, també van a buscar el clic fàcil. Depèn del mitjà, evidentment, no tothom ho ha tractat igual i hi ha mitjans que ho van tractar bé.

[NÚRIA CREUS] Si, va ser un tractament molt correcte.

[DOMÈNEC CANO] Va ser molt correcte. Amb el caldo de cultiu, això ja és més genèric. Depèn del mitjà, com el què us explicava ara. Clar, surt un vídeo viral d'uns nois barallant-se i a la que un diu que son "menas" corre com la pólvora en determinats mitjans.

[NÚRIA CREUS] Exacte. Que per això justament vam descartar en el seu dia entrevistes a l'Alcalde amb certs mitjans, perquè el tractament que estaven donant era aquest, sensacionalista, i no hi vam voler participar de cap manera nosaltres. Amb altres mitjans amb els què es va entrevistar, des de TV3 fins a 8tv, gent de l'ACN, Catalunya Ràdio, alguns mitjans locals també recordo, el tractament va ser exquisit i contrastat. I sense gens d'afany de sensacionalisme.

Més enllà d'aquests fets, els mitjans us han seguit contactant?

[DOMÈNEC CANO] Jo diria que no gaire. Va haver-hi aquella explosió, que vam haver d'atendre a tothom. Però després amb aquest tema no.

[NÚRIA CREUS] Fins i tot quan es va produir el tancament definitiu del centre ara a l'estiu el ressò que se'n van fer va ser bastant minoritari. I afortunadament entremig no va haver-hi fets de la dimensió d'aquests que parlàvem en absolut, però de menors o coses que arribessin a destacar mitjans no n'hi ha hagut. Més enllà del què comentava ara el Domènec d'aquesta baralla que es va treure absolutament de context i es va aprofitar per part d'alguns mitjans per intentar posar més llenya al foc. Però no, tret d'aquest punt àlgid no.

I han sortit als mitjans peces que parlessin del centre des de l'altra cara? Els joves, el centre, les activitats,...

[DOMÈNEC CANO] No, la veritat és que no. No gaire.

[NÚRIA CREUS] També, ho dic pel poc que conec perquè és més funció de DGAIA, però no oblidem que es tracta de menors, i per tant hi ha un tema de protecció de menors. Si que crec recordar que en el seu dia va haver-hi voluntat d'algun mitjà d'entrar al centre, i explicar la seva versió, però aquí jo crec que és la pròpia DGAIA que diu que no, que son centres de menors i hi ha un tema de protecció. Després recordo, ja no va ser arran d'aquests fets sinó perquè deuriem tractar aquest tema en un àmbit més general, però algun dels joves aleshores menors del municipi si que va participar en una o dues ocasions al programa d'Els Matins de TV3, explicant què feia, com s'estava integrant al municipi. I això si que en algun moment ens en vam fer ressò en xarxes socials. Però no arran de cap fet en concret.

Entrevista al Col·legi d'Educadors i Educadores de Catalunya

Entrevista a Lluís Vila, vicepresident del CEESC.

Voldria començar parlant dels darrers anys. Des de finals de 2016, i sobretot l'any 2018, va augmentar molt el nombre d'arribades i el sistema es deia que estava "col·lapsat". Què va fallar en aquell moment, i com ho va viure des del col·lectiu d'educadors i educadores socials?

Jo començo a tenir una edat ja, i potser et sonarà una mica a abuelo cebolleta, però jo crec que cal fer una prèvia d'això del 2016/2018, jo crec que ens n'hem d'anar més enrere. Jo vaig començar el 2001 o 2002 a treballar amb aquesta realitat, ara ja fa molts anys que no hi treballo, però el 2000, 2001 que van començar les primeres arribades significatives, que es parlava dels nens del carrer, que anaven esnifant cola per les Rambles, robatoris, etc., això ve de llavors, això ve des de principis dels 2000 quan aquest fenomen ja va tenir un boom mediàtic i social. En aquells moments la reivindicació d'algunes entitats i dels que estàvem als carrers era que eren menors en situació de carrer i que eren subjectes que calia protegir. En aquells moments el sistema de protecció a la infància estava pensat pels nens d'aquí, si és que existeix això, i aquesta

realitat va posar en jaque tot el sistema de protecció que s'estava començant a consolidar. Però aquest era el primer debat: d'entrada, t'estic parlant de fa 20 anys, la Direcció General d'Atenció a la Infància considerava que no eren els seus menors. I aquí va haver-hi tota una reivindicació i una lluita de dir: son menors, sense referents familiars, per tant se'ls ha de poder tutelar, acollir i atendre les necessitats que tenen aquest menors. I això va ser una lluita des de llavors. És a dir, que en aquest segon boom de fa 3, 4 o 5 anys que dius, recordem que ja hi ha avenços en què si fa 20 anys es considerava que no se'ls havia de tutelar, ara ja ningú qüestiona que son menors en territori català, i que son menors a qui cal emparar, acollir, tutelar i protegir, a nivell jurídic, a nivell socioeducatiu o a nivell d'opinió pública. Perquè en el fons, en l'imaginari col·lectiu, els nostres infants o els altres, les paraules volen dir el què volen dir i en aquells moments també parlaven dels "mena", i ara la paraula "mena" sona molt malament, i migrants sense referents familiars, o migrants que viatgen sols... hi ha tota aquesta evolució semàntica, també de cara a la opinió pública, al mitjà de comunicació, en com els hem d'anomenar. Recordem això, que ja com a mínim ja se'ls hi reconeix el dret a ser acollits i atesos pel sistema de protecció. No sempre havia sigut així. T'explico aquest antecedent perquè jo crec que una bona part dels problemes que tenim avui els arrosseguem de fa més de 20 anys. És a dir, des d'aquell moment en què hi havia aquesta pugna, aquest debat, si la DGAIA tenia alguna responsabilitat o no, amb totes les pressions humanitàries, socioeducatives i de demés es van anar donant respostes, perquè a més en aquell moment la conjuntura econòmica era molt més afavoridora que avui en dia. Aquells nanos que arribaven, quan jo treballava en un servei d'inserció laboral, en 6 mesos, amb un curset de 6 mesos que com a mínim ens poguéssim entendre en espanyol, amb una mica de pintura, pladur, fusteria, electricitat, el mercat de treball tenia un lloc per ells. A l'estar tutelats, o fins i tot amb la regularització extraordinària que hi va haver el 2005 amb Zapatero al govern, aquests nanos, amb un perfil competencial ínfim, analfabets fins i tot en llengua materna, el mercat de treball, per baixar runa i picar parets, podia oferir un salari de 1500 euros. I jo com a educador social en guanyava 900. Per tant, el pronòstic d'inclusió, de promoció, i l'imaginari aquest, l'efecte crida en aquell context, en aquella conjuntura, doncs des d'aquí, des del país d'acollida es feia el què es podia, les institucions, amb més o menys recursos, però els pronòstics o les sortides sociolaborals eren bastant possibles. Això també propiciava que el que s'oferien eren uns recursos de protecció diferenciats dels CRAEs per els nanos que venen amb expedients de serveis socials. És a dir, es va crear un sistema paral·lel, rasant pressupostos d'aquí i d'allà per aquesta nova realitat, i creant un sistema paral·lel: d'una banda el sistema de centres de protecció i de l'altra el sistema de centres d'urgència o residencials per "menas" en aquell moment. Això desgraciadament en certa manera ho estem heretant amb aquesta nova crisi que va haver-hi el 2016, 2017, 2018, amb aquesta "emergència de país". És a dir, un sistema de protecció a la infància més que al límit, històricament, amb manca de recursos, amb manca d'inversió de tot tipus, amb problemes estructurals i de model, i pressupostaris amb la crisi econòmica que hi ha hagut, és aquest sistema el que ha de donar cobertura a una sobredemanda amb una creixuda exponencial. Tornem a estar allà mateix: solucions a mitges, parcials, i específiques pels mena. Un circuit paral·lel al sistema de protecció que des de la lògica del marc normatiu del què és la protecció a la infància es contempla. Aquesta disfunció estructural, o aquesta problemàtica, es pot vestir de moltes maneres. Es pot veure que s'han fet molts esforços perquè no n'hi hagi dormint al carrer, que s'han obert no sé quants recursos, que s'ha parlat amb no sé quants ajuntaments per acollir-hi centres en albergs, hotels, i el què convingui. Aquí es van fer virgueries per intentar contenir aquella arribada tant massiva, però que aquesta resposta la vinculem al sistema de protecció a la infància jo crec que no ho hauríem de poder explicar en aquests termes, en tant que sistema de protecció a la infància el què contem que ha d'oferir a menors desemparats o menors sense referents familiars. I a més a més de les pròpies dificultats, amb un context socioeconòmic en què les sortides i les oportunitats laborals, ja sigui pel mercat de treball com per la llei d'estrangeria, no ofereix les respostes, els itineraris o les solucions de fa 20 anys, per la qual cosa el problema és molt més greu. I llavors, repeteixo que des de la Generalitat de Catalunya, la Secretaria d'infància diran que s'ha fet una feina ingent i que no sé quants actors han participat de l'emergència de país i de tot el què s'ha fet, i l'altra és dir que bé, és veritat que potser en aquells moments de tantes arribades es va poder resoldre en part, amb totes les cometes del món, que deixessin d'estar dormint a les comissaries, i poguessin estar dormint en altres llocs. Ara, que aquestes respostes estiguin en sintonia amb el marc normatiu del què és el sistema de protecció a la infància jo crec que això no ho hauríem de poder dir, malgrat que els poder polítics estan molt orgullosos del què han fet. I respecte a la societat i la opinió pública, és a dir la gent que no està tant dins del sector, aquí es barregen moltes coses, des de situacions de racisme estructural, des de desconeixement total i absolut,

estereotips i prejudicis de tota mena, i també moltes vegades evidències. Evidències de que hi pot haver conflictes, o increment de furt, violència, agressions, des de què hi ha un grup de no sé quants nanos en un territori. Voler negar això és un discurs falsament bonista de dir que no passa res, que tots els nanos són meravellosos. Hi ha de tot, hi ha nanos estupendus i meravellosos, amb uns itineraris vitals, unes biografies i uns pronòstics estupendus, i altres que acumulen tant fracassos, tanta desesperació, i quan se n'adonen d'on han anat a parar, que totes les expectatives se'ls hi anaven a la merda, no tenen l'escalf familiar, se senten uns fracassats i totes les expectatives i tot el què se'ls hi ofereix són dificultats, traves, doncs amb aquestes edats poder tenir respostes explosives. I no perquè siguin marroquins, sinó perquè són joves. I joves sense futur i sense expectatives, i tots junts, doncs aquestes coses poden passar. I que això passi perquè són "menes", perquè són immigrants o perquè són musulmans és un disbarat. És un disbarat igual que dir que tots els què es manifesten a la Plaça Urquinaona són uns pijos, uns nens de papà, o uns anarquistes revolucionaris que estan fotent foc a la ciutat. Dintre de tots els col·lectius i de tots els grups s'ha de poder entendre que l'heterogeneïtat dintre d'un grup, social o cultural, hi és. I quan són joves o adolescents encara és més obvi que hi ha de tot. Per tant, tant voler amagar els conflictes com anar-se'n a l'altre extrem de dir que són uns nanos encantadors i que amb recursos i amb oportunitats se'n sortien tots, doncs tant una cosa com l'altra és errònia. I els serveis especialitzats són serveis especialitzats d'un sistema de protecció que està en fallida econòmica i tècnica des de fa més de 10 anys, i que no pot sostenir aquests nous tensionaments. Si ja no estàs resolent les qüestions més ordinàries i les noves dificultats del propi sistema de protecció a la infància, sobretensionar-lo amb aquesta realitat, amb aquests pedaços, doncs acaba amb serveis absolutament ineficients, serveis amb molta violència estructural, professionals agredits o amb baixes per depressions i burn out i coses d'aquestes, i amb una administració cada vegada més empetidida, externalitzant-ho i delegant-ho en precari a entitats del tercer sector, on les úniques que s'acaben avenint a seguir contractant amb condicions draconianes serveis d'aquests són algunes entitats potser sense prou escrúpols, o que tenen un volum d'activitat tant gran, que necessiten pagar 1000 nòmines cada mes, i o van entrant líquid per anar pagant i sostenint el què tenen o fan fallida, i llavors s'avenen a fer qualsevol cosa. I des del Col·legi d'Educadors i Educadores Socials el què diem és que potser si que s'ha atès als menors, i no estan a les comissaries, però difícilment podem parlar d'acció socioeducativa o inclusió social. Així com a mirada general de tot plegat.

En quins aspectes és més palesa aquesta manca de recursos de què parles, i com es tradueix tant en la feina dels educadors com en l'atenció que reben els joves?

De totes maneres. Per exemple amb ràtios inassumibles: un centre de 20 nanos, si hi ha pocs educadors, doncs un va a acompanyar-los a no sé on i l'altre es queda al pis. Amb els 17 que queden en el pis és una ràtio del tot insuficient. Llavors els nanos estan ociosos, no tenen res a fer, i un centre no és una presó, per tant no els pots tenir tancats tot el dia, han de sortir. Doncs estan sense fer res pels carrers. I joves, i amb ganes de fer coses, doncs allò és una ineficiència amb aquestes ràtios absurdes. Un altre dels problemes és que es diu, i s'ha dit molts cops, i de fet ja hi ha hagut alguns canvis normatius...es diu que no hi ha prou educadors socials per atendre tot això. Nosaltres diem tot el contrari. Professionals de l'educació social, titulats, n'hi ha molts, però que estiguin disposats a un encàrrec impossible, o a unes condicions i una precarietat d'aquestes magnituds, amb un encàrrec tant complex, no estan disposats, i prefereixen dedicar-se a un altre ofici o treballar en altres àmbits. Amb la qual cosa en aquests centres especialitzats en lloc d'haver-hi els professionals de l'educació social més experts, més convençuts o amb formacions complementàries hi estan accedint integradors socials, gent que no ha acabat la titulació, gent sense experiència, o fins i tot, no un ni dos, sinó molts casos, en què qualsevol persona que parli àrab, perquè per traduir i contenir quasi policialment és el que se'ls hi demana. I la feina de l'acció socioeducativa és secundària. La precarietat es veu fins i tot en centres a nivell de calefacció, a nivell de la qualitat dels menjars, de mobiliari... perquè clar, muntar un centre per 70 persones, o per 20, en quatre dies, i amb unes condicions d'unes licitacions fetes de pressa i malament, i sense cap previsió, o havent d'habilitar cases de colònies dalt de la muntanya...què fas amb els xavals allà, si un dels objectius del sistema de protecció és vincular-los a la comunitat i que participin de la comunitat? Clar, era una emergència. Però és que aquests nanos que estan a la muntanya, si baixen al poble, quins recursos socioeducatius els hi pot oferir? A 25 nanos de cop, si 25 nanos no els té ni l'escola. Clar, chapuzas d'aquestes, perquè els projectes educatius parlen de connectar els

nanos amb el seu territori de referència, però com que tot és provisional i inestable aquest territori de referència no existeix, amb la qual cosa acaben sent centres de contenció, i no centres d'acollida o d'acció socioeducativa. I en quant a condicions materials, condicions salarials, categories professionals, volum de professionals... això és molta precarietat. Equips que no tenen seguiment, per exemple. En l'acció socioeducativa amb aquestes realitats els equips han de tenir uns serveis de supervisió i de cura dels equips, ja no diem els EPIs davant de la Covid, però mesures de protecció i seguretat laboral dels treballadors. Això és inexistent. I tots amb baixes, i llavors acaben havent-hi situacions de violència, que és violència estructural que moltes vegades es retorna en què els nanos es foten a òsties amb els educadors. I llavors acaben optant potser en invertir menys en educadors i més en guardes de seguretat. No estem d'acord en que això puguem parlar que és el nostre model de sistema de protecció a la infància. És un altre model, un altre sistema, no el què volem. Però desgraciadament és el que tenim.

La majoria de centres aquí Catalunya estan gestionats per entitats. Per què s'aposta per aquest model des de l'Administració?

Perquè un centre propi de l'Administració val tres vegades més que els del tercer sector. En la funció pública, els professionals tenen uns drets adquirits i uns sindicats que tenen pes, i les ràtios es mantenen, i les categories, i les vacances, i les excedències, i tot això. I el tercer sector és la manera de sobreviure, amb la menjadora aquesta. I hi ha centres del tercer sector que fan molt bona feina, hi ha centres meravellosos, però també hi ha molta merda. És més barat.

Això provoca una devaluació dels serveis i del sistema de protecció?

Si. I simplement, jo ara no recordo les xifres, no et prenguis les xifres estrictes, però si el mòdul d'infant - que ara també l'han revisat una mica, però ni molt menys el què es necessitava - si en un centre propi cost/infant/dia estava a 170 euros, amb un centre concertat del tercer sector se li paguen a 130, i als centres aquests d'acollida per “menes” es queda en 119. Llavors, aquí hi cap tot. I es pot dir això: que és tot en precari, que son uns recursos sense planificació, que no compleixen normatives ni ràtios. I és tant veritat com que en 6 mesos es van obrir no sé quantes places. I cadascú diu la part de la veritat que li interessa. No estan a les comissaries, tenim places, tenim recursos, els ajuntaments implicats,... números, números i números. Però quan busques amb quina qualitat, amb quin sentit, amb quin impacte, i amb quina eficiència, doncs és més que qüestionable.

S'han fet passes des de llavors, ara que el nombre d'arribades no és tant elevat?

La sort va ser que...bé, això també és una història global, hi ha vegades que a Europa les fronteres estan a Turquia, a vegades estan a Grècia, a vegades estan a les Canàries o a vegades estan a l'Estret, cap a la península directament. I en funció de quan van bé les negociacions Espanya-Marroc, doncs les fronteres resulta que estan més vigilades i en venen molts menys. I després amb el tema de la pandèmia i de la restricció de la mobilitat a nivell general, aquesta és la gran sort que ha tingut el govern. Tot i així demà hi ha una altra reunió per avaluar l'Estratègia, el pla pel 2021, i aquestes xifres meravelloses de tot el què s'està fent, però que evidentment, afortunadament, amb un volum d'arribades molt menor, tot plegat és més racional, és més assumible i més digerible. Tots els números i les bondats de la Generalitat ja te'ls explicarà la Georgina Oliva o qui correspongui, però repeteixo que no deixa de ser un circuit paral·lel al què entenem pel model de protecció a la infància. Hi ha una part que és comprensible, perquè cada nano és diferent, i també és veritat que els nanos que han passat tota la infantesa en el sistema de protecció i que no son adoptats, potser també s'han d'emancipar molt més joves del què els hi toca a infants de famílies més benestants. Però en aquests nanos se'ls hi demana emancipar-se, i per ells, pel seu projecte migratori, també se'ls considera adults amb edat de treballar i de tenir ingressos a partir dels 15 anys, per exemple. Aquí hi ha un desajust obvi que si que és veritat que des de la lògica de protecció requereix d'unes actuacions diferents. Però a nivell de formació, d'itineraris laborals, formatius, formació bàsica, el mercat de treball avui, i la llei d'estrangeria avui, no els hi oferirà oportunitats. Hi ha 500.000 persones a Catalunya amb permís de treball i amb més competències que ells per treballar. Per tant, és veritat que s'han incrementat les accions de més enllà dels

18 anys, però és que només faltaria. Perquè és que si no, que és el que ha passat i continua passant, desenes o centenars d'aquests nanos als 18 anys i un dia es quedaven al carrer, perquè ja no son menors. Per tant adults, sense permís de residència i treball, que ja no pertanyien a l'àmbit de la protecció a la infància. I això segueix passant. Afortunadament molt menys perquè n'arriben molts menys i es poden absorbir més, i perquè també és veritat que aquesta mirada de més enllà dels 18 també s'ha incrementat una mica a nivell d'inversió en respostes. Ara, respostes també parcials. Es continuen quedant nanos amb 18 anys i un dia al carrer.

Què es troben ara mateix els joves que arriben, i també els que surten del sistema? Quins recursos tenen al seu abast?

Això ja és més difícil de generalitzar, perquè si que cada cas, personal, singular, de cada individu, cada centre, cada territori, cada poble, o cada moment de l'any, és diferent. És a dir, si en un centre t'arriben uns nanos amb 16 anys, que saps que pots fer un pla de treball a dos anys vista, doncs si no és en aquesta convocatòria serà la de l'any que ve, dintre dels cursos del SOC o del casal del barri o el què sigui, podran participar d'algo. Si t'arriben amb 17 anys i pico, que d'aquí res fan els 18 i no podràs tenir-lo més en el centre, doncs si ja no comencen cursos fins d'aquí quatre mesos d'aquí quatre mesos aquest nano ja no pot estar en el centre, per tant quin pla de treball t'organitzes? I depèn si estàs en un poble gran, petit o mitjà, o si ha aconseguit ja els papers o no. O aquests ajuts que des del SOC s'han fet de projectes de treball i formació que els arreglen els papers i els ofereixen una feina, però quants es poden beneficiar d'això? N'hi ha molts que no, o perquè no hi ha prou competències en aquest sentit, o perquè han arribat tard, o perquè aquell centre no s'ha sabut moure, o perquè encara no li ha arribat el duplicat del passaport...hi ha cada casuística que fa que cada situació sigui singular i diferent.

I ara mateix, el sistema estaria preparat per un altre pic com el que va haver-hi el 2018?

Jo crec que preparat no ho ha estat mai, i ara tampoc. És el mateix que la crisi aquesta amb les onades de la Covid: ara ja sabem com es poden fotre UCIs a les biblioteques. Estem preparats? Bueno, no ho sé, si torna a passar veurem què fem. Però amb quina qualitat de l'atenció? I des d'un sistema de protecció a la infància que està en fallida des de fa molts anys. El sistema de salut davant de l'emergència de la Covid ha pogut respondre perquè el sistema de salut era un sistema robust, i punter a nivell mundial m'atreveixo a dir. El sistema de protecció a la infància està agafat amb dos filets. Tornar a donar resposta...no estem mai preparats per una cosa així. Ara, si tornen a arribar, ho tornarem a veure, i si tornen a dormir en comissaries, i els mossos s'emprenyen, i pressionen, i tenen més poder de convicció i de mobilitzar els mossos, perquè entenem que els mossos no son guarderies i a les comissaries fer entrepans no és feina dels mossos, i que estiguessin enfadats ho podem entendre, però del què disposem tampoc és el què hauria de ser.

Com es treballa en la relació entre els centres i l'entorn en el què es troben? Quins recursos hi ha a nivell de relació amb la comunitat?

Depèn cada institució, que pot tenir un o més centres, després cada centre, i cada equip educatiu de cada centre, té unes maneres de fer més o menys peculiars, o singulars, o pròpies. I després, no és el mateix estar a Santa Coloma, a Badalona o a Barcelona que estar a Vilafranca. En tots els sentits, i tot pot tenir el seu costat bo i el seu costat no tant bo. En entorns més petits, relacions de veïnatge i que formin part del club de futbol del poble, o que participin d'activitats, o que algú, si s'ha de fer la verema, els cridi per anar a la verema. Poden sortir oportunitats d'aquestes, potser amb uns entorns no tant hostils com la gran metròpoli. Però també a la gran metròpoli pot haver-hi més recursos, més entitats, més oferta formativa. I en els pobles petits evidentment son els nous, tothom els coneix, quan passa algo se les carregaran els moros... I aquí és més possible que puguin trobar també comunitats d'origen marroquí, mesquites i llocs on es puguin sentir més integrats. Per tant, cada realitat a nivell de centre o d'equip educatiu o de nanos és diferent, i si tens la serenitat, la calma i els recursos per poder fer aquesta feina de connectar amb el territori, doncs s'intenta optimitzar allò que tens al teu abast. Si estàs tot el dia fent informes, parant cops i controlant portes, tot

això queda absolutament de manera residual i els nanos campen a la seva pels pobles. Amb tot el què això té de que els ajudes a descobrir el món i per altra banda es foten en follons o poden rebre cops de bastó.

Com ha estat la relació del CEESC amb els mitjans de comunicació? Creieu que s'ha sentit prou la veu del col·lectiu dels educadors socials?

Bueno, a ratos. El problema, i això segurament ets tu qui hi ha de reflexionar, perquè jo no tinc prou coneixement de causa, és el fet que quan hi ha el boom està en els mitjans i tot el dia es parla del mateix, i després s'oblida, ja no és notícia. Això no ajuda. Perquè sempre que està a primera línia dels mitjans és a partir de conflictes, i a vegades conflictes greus, ja siguin d'agressions, de racisme... Llavors, sempre se'n parla de la manera reactiva a la conflictivitat, i això no ajuda. Això facilita que hi hagi determinats estereotips o prejudicis que es reafirmen. Després, jo crec que més o menys en aquells moments de la crisi aquesta que hi va haver la veu del CEESC o dels professionals s'ha volgut escoltar, jo crec que sí, i ho agraïm. Per altra banda, hi ha pocs professionals que estiguin disposats a parlar, i això és simptomàtic, sobretot d'aquestes entitats del tercer sector, perquè poden perdre la feina directament, o si diuen tot el què està passant no haurien de continuar ni un dia més treballant, però s'hi juguen també pagar el lloguer de casa seva. Jo crec que els que estan a primera línia no vulguin parlar massa als mitjans és un símptoma. El què passa és que fer temes de fons fora de quan és noticiable segurament no entra dintre dels cànons, perquè ningú t'ho pagaria, cap mitjà ho col·locaria. I per altra banda, també cal afegir que és molt difícil sempre trobar l'equilibri entre denunciar les coses tal com passen i a la vegada també mostrar els models d'èxit. Perquè tenim aquesta tendència d'anar a un extrem o a l'altre. Tots són uns delinqüents que estan al carrer, o aquestes històries d'èxit de nanos que treballen, que estan súper agraïts dels seus mentors i que van a dinar cada diumenge amb la família que els va acollir, i això està de puta mare i mola molt poder-ho explicar, però llavors invisibilitza els que s'estan menjant la merda en aquest país. Jo no tinc la solució ni la resposta, però sí que plantejo el fet aquest de que és difícil comunicar d'una manera en què totes les diferents veritats puguin sortir. Des de les més dramàtiques, que posen els pèls de punta i que haurien de fer caure governs, fins a històries meravelloses que són per fer un monument a la ciutadania i als nanos aquests. Normalment crec que tot el què es publica, en el fons ja sigui pel propi format de la peça informativa com per la pròpia visió o aproximació del professional ja va enfocat en algun d'aquests dos extrems. La objectivitat mai existeix. I quan intentes aproximar-te a una realitat, intentar que quedi clar que això és un cas que pot no ser representatiu és molt difícil.

Costen aquests matisos a nivell comunicatiu?

Sí. Ni tot és meravellós ni tot és un desastre. I trobar aquests equilibris és molt complicat. I més quan està d'actualitat. I el mateix parlo amb qualsevol tema, amb el tema de la corrupció, de les protestes dels joves... sí, és veritat que n'hi ha que són uns cafres que ho volen destrossar tot, però que també hi ha xavals que no tenen cap esperança en el futur i que no tenen res a perdre, i que és una manifestació d'un malestar, i que cada dia hi ha desnonaments i la gent no té on anar a viure, i que un jove, com un periodista, que podeu començar de becaris per 600 euros amb sort, i que no us podeu emancipar... doncs que li vulgueu calar foc a tot seria, no sé si comprensible, però com a mínim sí que és una part de l'explicació. No tots són uns independentistes o van en contra del rei.

Com afecta això a la imatge que associa la societat a aquests infants, i com afecta als propis joves?

De tota aquesta història que hi va haver aquests anys també en va sortir l'associació d'Exmenas, que està bé que siguin ells els qui puguin donar la veu d'aquesta categoria de significat, aquesta paraulota que diem, o com volen ser vistos ells. Aquí, no sé, jo crec que hi ha tantes situacions com infants i joves que han crescut, i seguirem trobant els que estan en aquestes fàbriques, magatzems o pisos ocupats malvivint, o que estan sobrerrepresentats lògicament en el sistema penal. A les presons o als centres de joves els menors que han viatjat sols estan sobrerrepresentats, n'hi ha moltíssims, i això és una realitat, que molts només poden sobreviure a partir del delictes i que acaben en el sistema penal és veritat. I llavors, hi ha una part de l'imaginari que els associa a això. I qui ha tingut la oportunitat de tenir experiències diferents, de veure processos

d'inclusió, molt més sans i naturals, jo crec que és un ciutadà o ciutadana que té una idea molt més sana, molt més positiva i que potser també se'ls hi hauria de donar veu a aquesta gent, perquè poden ser ciutadans que des de la interacció positiva amb aquests nanos puguin tenir un relat que fugi de tots els estereotips negatius, que com dic alguna base de raó de ser tenen. Jo crec que amb això els que son uns grans referents precisament son els de Punt de Referència, que és una entitat que porta molts anys treballant des de la mentoria d'aquests nanos, i és veritat que no tots els nanos que viatgen sols i que han estat tutelats son el perfil prototípic de Punt de Referència, però és que aquest perfil prototípic que òbviament existeix és molt xulo veure quins processos fan d'incorporació social. És allò que es diu dels nous catalans, del Paco Candel, de fan uns quants anys. Doncs son els nous catalans. I això jo crec que potser es veu poc. Quan jo era més petit depèn de quins grups, en els barris obrers, els fills dels que havien vingut d'Andalusia, d'Extremadura, aquells que anomenaven en aquest cinturó roig els "xarnegos", òbviament avui els fills i els nets d'aquests gent son els teus companys de la universitat. I jo que estic a la Universitat de Barcelona afortunadament cada vegada hi ha més alumnes d'origen magrebí. Lògicament, de moment els que hi ha son els que han vingut amb la seva família i tenen unes vides que els hi han permès arribar a la universitat. Aquests nanos ho tenen tot molt més complicat per fer aquests processos. Però en determinats contextos, quan son pobles i demés, sempre hi ha experiències d'èxit i gent interessant.

I com es parla de la resta dels actors, de l'Administració, les entitats, la policia...Quines es qüestionen més o menys?

No ho sé. Jo amb l'Administració, amb el tema de protecció a la infància, crec que és imperatiu una revisió profunda del sistema. Dels cossos policials no seré jo qui els defensi ni m'agradi gaire, però també hi ha professionals amb una sensibilitat, el què et deia de preparar-los bocates quan els tenien allà a les comissaries, amb un tracte humà i exquisit. Ara, també majoritàriament el tracte de la policia en aquests que estan amb dinàmiques de carrer o de marginalitat m'atreveixo a dir que els prejudicis i fins i tot el racisme entre els cossos policials existeix. I hi ha moltes evidències de que això és així. I la resta d'actors...les entitats, des del bonisme i les missions institucionals de cadascú, però també amb aquest rol pervers en el sector, en què a nivell de discurs de drets humans ràpidament signarem tots els mateix manifest i trobarem un consens, però després a l'hora de la veritat cadascú se'n va a negociar bilateralment amb l'Administració per veure com mantenen o com fan sostenible el seu xiringuito, acceptant condicions indignes. I aquí, èticament, és una mica pervers. Però també és comprensible que si tu estàs en una entitat sense afany de lucre, tens 500 treballadors i arriba el trimestre i necessites no sé quants milions d'euros per pagar nòmines i seguretat social, que això et preocupi i que busquin ingressos de qualsevol manera. Però bé, aquí jo crec que no és un sector cohesionat, perquè cadascú fa la guerra per la seva banda, perquè a nivell laboral no hi ha sindicats o la gent no estem sindicada, perquè des de la precarietat, amb contractes precaris i parcials la gent no està en aquesta lluita sindical. Per tant no hi ha manifestacions, no hi ha aturades de sector, no hi ha interlocució ni negociació amb la patronal, i acaba sent tot una cosa molt ineficient.

Heu vist una evolució en la manera com s'ha parlat d'aquests temes des dels mitjans al llarg d'aquests últims anys?

No, jo evolució no. Jo el canvi que he vist és de que se'n parlava molt quan era un problema diari a ara que no se'n parla. Potser jo tampoc estic tant proactiu, estic més pendent a Twitter seguint educadors del què els hi passa en el centre, però no tant del fenomen a nivell de mitjans de comunicació. Però jo crec que el canvi que hi ha hagut és que ara no és notícia i no se'n parla.

M'agradaria acabar preguntant-te si hi ha alguns temes dels què creus que s'hauria de parlar més, o menys, i quin paper poden jugar els mitjans a l'hora de promoure una societat diversa que ja tenim.

Jo per una banda crec que tota la feina que hi ha dels col·lectius antirumors i demés, jo crec que des dels mitjans de comunicació podeu fer d'altaveus de totes aquestes organitzacions o programes d'interacció positiva, d'interculturalitat, de cultura de pau, antirumors,... de tot això podeu ser-ne un altaveu molt

important. Curiosament, després la gent consumeix La Isla de las Tentaciones i altres coses, però jo crec que aquest altaveu és important. I després l'altra cosa és poder veure que estem davant d'un problema estructural en tant que és algo global, de nord-sud, rics i pobres. L'Europa opulenta amb fronteres blindades perquè no vinguin els pobres, però tot i així necessitem els pobres pels seus recursos naturals o la seva mà d'obra disponible perquè els treballadors d'aquí passem pel tub, perquè si tu ets un treballador i protestes no pateixis que obrirem l'aixeta i vindran aquests que tenen tantes ganes i els hi donarem papers i estaran encantats de fer això de què tu et comences a queixar. Jo crec que els mitjans de comunicació també teniu aquest paper, més enllà de la situació de cadascú, de que és un fenomen global de poder, de simetria de poder, d'injustícia social, de nord-sud, de rics i pobres o d'oprimits i opressors. I entenc que és un discurs que també es pot anar fent, perquè les coses no són perquè si sinó que tenen segurament raons de pes, i en la justícia social i la redistribució de la riquesa hi ha models alternatius. I si s'opta pel què s'opta passen aquestes coses, de les quals som tots corresponsables.

Entrevista a Neus Arnal, educadora social

Neus Arnal és educadora social i ha treballat en diversos centres amb menors migrats sols. També ha realitzat tasques d'investigació al voltant de la migració d'infants i joves.

Des de l'any 2016 i sobretot durant l'any 2018 l'augment d'arribades de menors no acompanyats va provocar el que es va anomenar com un "col·lapse del sistema". Què va fallar en aquell moment, i com ho va viure des del col·lectiu d'educadors socials? I què s'ha fet des de llavors?

Com bé dius, des del 2016, 2017, van anar doblant-se les arribades, i el 2018 vam trobar-nos amb un paradigma - tot i que hi ha gent que assegura que ja es veia a venir - que faltaven places pels joves. I aquí és on tenim les imatges de xavals dormint a comissaries, fet que és una pràctica il·legal, perquè no han fet cap delictes sent menors. Ens vam trobar centres saturats, i és quan es crea un nou sistema d'acollida paral·lel. És a dir, des de la DGAIA i des dels educadors ens adonem que el sistema tal i com està plantejat, en la seva majoria per xavals del territori, amb un percentatge més o menys relatiu de menors migrats sols, no respon a les necessitats específiques d'aquest col·lectiu. Això per una banda, però per altra banda també ens trobem amb què els diners que hi han no són suficients per tots. Per tant el que fan és crear un sistema paral·lel en què enlloc d'haver-hi centres d'acollida i centres residencials d'acció educativa, que són els CRAE, fan els centres de primera acollida, els centres d'emergència, i ja està. Que no sé què vol dir primera acollida, encara ho he de saber jo, però bé. En aquests centres els diners que donaven per dia per jove eren menys. Amb la idea d'arribar a més joves. Llavors clar, tu et pots imaginar quina és la situació... Tu tens un jove del territori que té les seves problemàtiques, però un jove migrat sol, no és que les seves problemàtiques siguin pitjors, sinó que no existeixen tants engranatges socials que facilitin la teva feina com a educadora per integrar-lo. Per tant, si aquí el que fas és encara més reduir-li el pressupost, encara es dificulta més la seva feina. Això va comportar també la obertura de centres d'un dia per l'altre per donar acollida a tots els xavals, i és on es va optar per cases de colònies, que o bé estaven en municipis que no tenien molta experiència en acollida de persones migrades, o en centres al mig de la muntanya. Per un xaval, diguem-ne, de 16, 17, 18 anys, que el que vol és estar a ciutat, veure gent, comprar-se un mòbil i comprar-se les seves Nike Air Max, i està al mig de la muntanya, és quan ells se senten totalment rebutjats. També és veritat que després d'estar mesos de viatge la natura cura, i si que és veritat que s'han vist processos bonics en xavals que venien molt traumatitzats i que estar al centre de Barcelona tampoc els hauria ajudat. Aquí hi ha una doble lectura. Amb tot això, cal dir que Catalunya és de les comunitats autònomes on s'han acollit més xavals, i on també s'han posat més recursos. A altres països d'Europa la distribució dels joves va per número: a Itàlia, a Alemanya, a Noruega, tu arribes a Ceuta i de Ceuta diuen "vale, a La Rioja només hi han dos xavals, et toca anar a La Rioja". Aquí a Espanya això no s'ha implementat. Jo fa temps era bastant... no partidària d'això, perquè penso que si un xaval vol estar a Barcelona ha de poder estar a Barcelona, però veient com funciona a altres països la veritat és que l'atenció que reben acaba sent molt millor, perquè és millor tenir 3 xavals a la Rioja,

amb els recursos que hi ha a La Rioja, que 6 a Barcelona, quan no tens recursos. Però bé, aquí hi ha altres temes, no? Catalunya va demanar a l'Estat poder fer aquesta repartició però no s'ha dut a terme, i hi ha hagut altres comunitats com Madrid que es va negar a agafar més nens. Llavors, si que hi ha hagut moltes mancances a nivell de protecció català, que s'han vist reflectides en els educadors i sobretot en la falta d'experiència d'educadors. Hi ha un estudi del Col·legi d'Educadors, del 2018, que pregunta la situació de les educadores en els centres d'acollida, i allà pots veure que es van contractar molta gent que no eren ni educadors socials, sinó que eren monitors de lleure. Que no passa res, però no han estudiat per això, i justament en centres amb més alta complexitat la gent estava menys formada, quan hauria de ser el contrari. En centres en els quals tu tens 63 xavals amb el seu procés jurídic cada un i amb el seu procés psico-social molt complicat, justament has de tenir gent molt, molt, molt qualificada. I va ser totalment el contrari. I aquí és on ja van haver-hi les primeres manifestacions en centres d'acollida, com van ser Masnou, Calella o Castelldefels. Val a dir que tots aquests centres eren de la mateixa entitat gestora, que era una entitat gestora que va ser de les poques que va acceptar fer macrocentres. Hi ha moltes entitats que es van negar, perquè van dir "no, aquí no hi ha cap tipus d'acció educativa, això és un contenidor", i que totes les manifestacions van ser en macrocentres. Per tant aquí jo penso que tampoc s'ha de dir que els catalans, o que aquests pobles, són tendencialment racistes. Òbviament hi ha una amenaça, hi ha una extrema dreta, però també s'ha d'entendre la gent que sense experiència d'intercanvis culturals més enllà de fer de turista, de cop i volta et posen un centre i ningú t'explica res, no? Crec que aquí és on ha d'haver-hi més acció política i més comunicació entre administracions.

En tots aquests centres que es van obrir, es va fer algun tipus de treball en els barris en què s'establien?

Hi han municipis que diuen que ni els van avisar. Hi ha municipis que diuen que com que en aquell moment Esquerra Republicana estava al poder, si al teu municipi governava Esquerra tu t'havies de "menjar" un centre si o si. No et podies negar. No t'ho sabia dir, jo crec que depèn del centre. Si que sé que en aquest cas Eduvic en un centre que es va fer només per subsaharians, que ara no recordo el lloc però que s'està a punt de tancar, si que va fer bastant de treball amb els veïns. Però l'emergència era tal que no es va avisar ningú. També perquè si avises t'arrisques a que et diguin el que va passar a Rubí: "no, aquí no volem cap centre". Jo penso que també la manera de facilitar la vida a aquests joves i als professionals és...no vull dir dissimulant, però si normalitzant una situació. És a dir, tenir el focus mediàtic constantment sobre aquests xavals els hi fa viure també una realitat que no és, perquè no estem gravant constantment centre d'acollida per espanyols. El que passa és que és molt diferent si tu obres un pis amb 6 xavals, o 12, o obres un macrocentre de 60. Canvia completament. Un pis de 6 se n'enteren els tres o quatre veïns però poc més.

I què s'ha après fins ara? Què es troben ara els joves que arriben, i què es troben els que surten del sistema de protecció un cop fan els 18 anys?

Ara mateix el sistema i les entitats que havien augmentat, que havien crescut - perquè no ens oblidem que les entitats creixen econòmicament acollint - ara s'estan trobant que tenen els pisos buits, perquè els joves estan fent 18 anys. Per tant, si que és veritat que un xaval que arribi ara es trobarà amb molt més de rodatge, a nivell per exemple d'atenció jurídica, que no hauria de ser la nostra feina però hem descobert a través d'això que sí que hem d'acompanyar jurídicament encara que no sigui el nostre àmbit. En aquest aspecte s'han comès moltes negligències, com ara no tramitar residències, o també per part de la DGAIA, que tu ho tramitis i la DGAIA estigui saturada. O també ha passat que el Consolat del Marroc no expedís passaports. Per tant, si que ara s'han creat molts més recursos d'inserció sociolaboral. Amb el tema dels idiomes si que hi ha hagut més debats, en el sentit de que ja no és la voluntària del poble la que fa classes de castellà sinó que s'han fet cursos de normalització lingüística, i a nivell estatal hi ha també el programa de Garantia Juvenil, que a Catalunya hi estan accedint els joves migrants sols. Per tant, per un xaval que arribi ara el sistema estarà molt més rodat. I la idea és que es passi a una acollida molt més repartida pel territori però molt més petita a nivell de recursos, de pisos. Ara el problema està als 18 anys. Hem traslladat un problema del que era l'acollida a la sortida. Les entitats ja ho veiem a venir, ja s'avisava que els xavals anirien fent 18 anys, i aquí hi ha varis problemes que s'interrelacionen entre ells. L'Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat ha

augmentat les seves places, ha doblat les seves places, i això val a dir que no hi ha cap llei actualment, a nivell europeu, que t'obligui a acollir persones majors d'edat. Per tant, si es fa és perquè hi ha una voluntat política a Catalunya i el País Basc, que són les dues úniques comunitats autònomes on es fa actualment a Espanya. Però els esforços, tot i que han estat abrumadors, no han estat suficients. Llavors, quina és la situació actual? Doncs es troben xavals que estan arribant d'altres comunitats autònomes, que han fet 18 anys i arriben a Barcelona perquè Barcelona és la marca Barcelona, i xavals que han fet 18 anys i que s'han quedat sense recursos d'emancipació de pisos, o xavals que estan a l'espera d'aquest recurs d'emancipació. Per tant, com que per altra banda la llei d'estrangeria impossibilita pràcticament la integració laboral d'aquests joves, tens xavals que estan amb 21, 22, 23, ocupant pisos, quan un espanyol podria sortir perquè troba un curro i es pot pagar un pis d'estudiants i punt. Per tant, s'està constrenyent completament els recursos perquè els xavals estan més temps del que haurien. Venen els que fan 18 anys, apreten per sota i per dalt no poden sortir. I això és un cul de sac. Veiem que el número de joves en situació de sensellarisme està augmentant en els últims anys, i els informes d'Arrels o de Xarxa d'Acol·lida de Barcelona ho constaten. El que s'ha fet són varies coses: a nivell estatal s'ha fet el projecte sense sostre 360, que és un projecte per tot el territori per donar una residència i un itinerari individual per cada jove. S'ha intentat fer en municipis on hi han hagut també atacs racistes, aquesta vegada cap a pisos, perquè és una part que també s'ha traslladat, dels atacs racistes als centres d'acollida hem passat a atacs racistes a pisos. I aquí els pisos poden ser que siguin extutelats de la Generalitat o pot ser que no, pot ser que siguin xavals vinguts d'altres Comunitats Autònomes. Per altra banda, a nivell de Barcelona, que és on és més palpable, des de l'Ajuntament s'ha aprofitat la pandèmia per obrir dos hostels que estaven buits, un centre a Montgat i ara obriran un nou hostel de 14 places. Llavors tenen uns 150 joves acollits de forma residencial. També hi ha un altre centre que és el Dar Chabab, que fa atenció de dia. Una mica aquests és el panorama.

Si et sembla passem més als mitjans i la cobertura que se n'ha fet. Deies que posar tant el focus mediàtic sobre aquest nois també els fa viure una realitat que no és. Com creus que afecta a la imatge que se'n fa la societat, i a la d'ells mateixos?

Les vegades que he participat en alguns vídeos o alguna cosa més de contra-narratives - que ja no són narratives, hem de dir contra-narratives a una cosa que hauria de ser la narrativa - tu veus que se senten importants. Al final, no oblidem que aquests xavals han fet un viatge molt dur, però que a nivell del Marroc o africà és culturalment acceptat, i que és un ritual de pas. Els nens es transformen en adults en quant pugen a una pastera i creuen l'estret de Gibraltar. Quan se'ls pregunta, tens des del xaval que no vol parlar-ne al xaval que se sent que està dins una pel·lícula de Hollywood, que és un actor i que t'explica tota la història amb detalls. Ara, quan per exemple va haver-hi l'atac al Masnou, hi ha molt de dolor. Jo en aquell moment no estava treballant allà, però estava treballant en un centre de la mateixa cooperativa. Perquè tu saps que hi han moltes dificultats quan estàs treballant com a educador dins un centre amb tants xavals, a més a més tots homes, i saps que aquestes coses poden passar, saps a què t'arrisques. Però hi ha molt de dolor, jo et diria que és una mescla entre dolor i ràbia per part seva, de dir vale, per més que pugui haver-hi hagut algú dins el centre que l'hagi liat - ja sigui el que va passar a Masnou, que no sé si va ser un intent de violació, crec que si - no són tots els xavals que estaven allà dins, ni molt menys. Quan hi ha una violació tu no vas a linxar tots els xavals de l'escola del xaval que ha violat, això no passa. Però si que s'entén que dius "mena" i penses en tot un col·lectiu homogeni, quan en realitat és un col·lectiu hiper heterogeni. És com si tu agafes xavals de València, Madrid i Galícia, de 16 a 20 anys, i dius que tots són els mateixos, de diferents classes socials, de poble i de ciutat... no té cap tipus de sentit. Llavors jo et diria que és una mescla entre ràbia i dolor. Por, no gaire, perquè la por la deixen a Marroc moltes vegades.

Com creus que s'ha parlat d'aquest tipus d'episodis?

Clar, jo es que saps què passa? Jo obro el Twitter i només veig coses de menas, saps? Llavors no sé si soc la millor persona, perquè a mi l'algoritme ja fa que cada dia vegi un article. Però si que penso que, molt tristament, ha tingut molt més bombo tot el que han sigut atacs als centres que les històries d'èxit. Aquí si que ha fet molta feina l'associació d'Exmenas, ho ha fet molt bé a nivell de comunicació perquè ha arribat a

molta gent, però crec que altres campanyes que s'han fet potser de forma més institucional no han aconseguit arribar a tanta gent.

I què passava un cop no hi havia episodis com aquest? Se seguia parlant d'això des dels mitjans?

Clar, jo et diria que sí, però perquè visc molt dins, llavors s'hauria de parlar amb gent no-especialista, que no estigui dins, que hagin tingut una percepció diferent. Però jo et diria això, que la gent ha llegit molt més o ha vist molt més imatges de violència que històries d'èxit.

Ahir tot just feia una entrevista i la persona que entrevistava parlava de que al final des dels mitjans la gent s'apropa a aquests infants o bé des de la por o bé des de la compassió. És possible trobar matisos intermedis?

Jo penso que sí. Aquí per exemple l'Elisenda Colell ha fet molt bona feina, el Ferran de TV3 també, l'Aladdin també, hi ha un reportatge d'ElDiario.es que també està molt ben fet... que no és "todos son angelitos ni todos son demonios", que és el que et deia. A vegades sí que he detectat una tendència a dir que el racisme institucional és el culpable de tot, i no ho dubtaré mai, no dubtaré mai que existeix aquest racisme institucional, però penso que hem d'anar més enllà. Per exemple, el que va passar a Mataró, on va haver-hi un pis ocupat que tenia molts problemes, i allà la pròpia comunitat musulmana estaven farts d'aquests xavals. Llavors, tu no pots dir que tot és racisme institucional perquè estem parlant també d'exclusió, estem parlant de dinàmiques de pobresa, estem parlant de xoc cultural, estem parlant de moltes més coses, que sí que tens un paraigües que pot ser un racisme institucional, però que per ser capaç de desvertebrar aquest paraigües hem de saber quines són les parts, perquè sinó el discurs és superficial.

Com a educadora social, quina veu creus que s'ha donat al col·lectiu dels educadors socials?

Els educadors jo penso que ja de *per se* moltes vegades no saben ni que existim. Es pensen que som monitors. Com que és una professió que al final ve des de la caritat i l'ajuda incondicional, tot i que s'ha intentat professionalitzar en els últims anys, encara és una professió molt jove, i se'ns veu una mica com així. I és totalment el contrari. Si que és veritat que tenim una vocació de servir, però que per mi hi ha un terme que utilitzo molt i que crec que és molt adequat, i és que som forces i cossos de la cura. Hi ha les forces i cossos de seguretat, i hi ha els de la cura. En aquest sentit hi ha hagut veu als educadors? Sí. Per mi no la suficient.

I de cara a altres actors, com l'Administració, la policia o les entitats? Quina veu se'ls dona, i quines es qüestionen i quines no?

Ostres, doncs no sé si se'ls ha preguntat a la policia a nivell de mitjans. Tampoc sé si en poden parlar. Ho desconec. A nivell d'entitats... saps què passa? Que moltes vegades les entitats són molt reàcties a parlar, perquè és molt fàcil tergiversar frases. Si no tens molta confiança amb el periodista a vegades t'arrisques a que surti una part teva que no vols. I que al final estem parlant de menors. Si tu tens un centre de menors, tu no pots parlar, perquè al final hi ha el tema de la protecció de dades. Si ets major d'edat, com per exemple els de BarcelonaActua, que fan molta feina amb majors, ells sí t'hi fixes penges moltes més coses d'històries de xavals, però perquè ja són majors. Hi ha aquesta doble espasa de Dàmocles en què has de protegir els drets dels nens, però per altra banda els nens també han de tenir veu i han de poder dir el què pensen.

Què podrien fer els mitjans a l'hora de promoure la convivència i una societat d'acollida?

No ho sé, no t'ho sabria dir, la veritat. Perquè jo sí que penso que hi ha un punt en el què el focus mediàtic a vegades pot reproduir més certes desigualtats que no pas esborrar-les, en tant que segueix anclat en una visió de "ellos-nosotros". Jo penso que a vegades fer un reportatge sobre joves i que entre aquests joves hi hagi un mena, més que fer un reportatge només sobre menas, ajuda a trencar aquest estigma i veure que sobretot són centenials i que són xavals que, igual que jo als 18 o als 20 me'n vaig anar a Suïssa a treballar, ells estan fent el mateix. No hi ha tanta diferència. Jo penso que és una mica tenir un discurs des d'una certa

normalitat, buscant una certa normalitat. Penso que ha d'haver-hi tant articles que siguin específics del col·lectiu, igual que si fas un estudi sobre dones o el que sigui, però que hi hagi més recursos i més espais en què no siguin només "la vida de los menas", que sigui la vida de la gent que viu a Barcelona, els catalans, espanyols, el que sigui. I a nivell de ciutat trobar espais...els xavals al final estan al centre d'acollida o al pis, van al curs en què la majoria són menas, se'n van a jugar a futbol amb els menas, tornen, estan amb educadors, i a la tarda se'n van a donar un passeig amb els menas. Estan totalment institucionalitzats, amb la gent amb qui interactuen adulta és gent que tots són educadors socials, i per tant no és la realitat ni molt menys que es trobaran quan surtin del sistema, i això fa que monopolitzin el seu temps dins de les institucions. I aquí és on s'han de crear aquests espais de trobada, no intercultural sinó transcultural. De dir "d'acord, jo com a societat d'acollida canvio perquè és impossible integrar-te sense que jo canviï", perquè això és una mica el que esperem: parlen català i ja estan integrats. Doncs no, mentida. Han d'haver-hi moltes més coses. I calen aquests espais on es pugui construir una nova cultura entre totes.

Entrevista a Mohamed El Bouhali, educador social

Mohamed El Bouhali és educador social des de fa molts anys. Procedent del Marroc, va ser dels primers immigrants a obtenir el grau d'educació social, i ha treballat en diversos centres i recursos enfocats a aquest col·lectiu.

Explica'm una mica la teva trajectòria. Com era la situació quan vas començar a treballar com a educador social?

Jo vaig començar a fer la carrera d'educació social l'any 1999, i allà vaig començar a treballar com a educador social. Just aquell any, més o menys, ja sortia a la premsa el tema dels menors magrebins "del carrer", com es deia en aquell moment. No sabien què fer, perquè en aquell moment hi havia un buit legal. Vaig començar en un centre d'estança limitada, que és com una cosa que va sortir forçada d'alguna manera gràcies a la pressió dels diferents grups sobre el Departament de Benestar Social i Família, com es deia en aquell moment. Es va crear aquest centre per fer un centre d'acolliment d'aquests menors que estaven al carrer. Estaven bàsicament per Ciutat Vella, a tota la zona del Raval, Plaça Reial, i Santa Coloma. I eren magrebins, marroquins la majoria, alguns algerians. Això va ser l'any 1999. El 1998 ja es parlava d'aquest fenomen, però era molt limitat, no era el que és avui en dia. Vaig estar en aquest centre quasi 3 anys. Després, quan vaig acabar la carrera d'educació social ho vaig deixar perquè vaig anar com a voluntari en un projecte social pel Perú, i després vaig començar a dedicar-me a fer d'actor. Em va sortir una oportunitat al teatre i em vaig desconnectar una mica del tema aquest d'educador social. I després vaig començar, com que ja estava graduat i era dels primers marroquins immigrants, no nascut aquí sinó que jo soc un immigrant, que tenia la carrera d'educador social, tenia feina a molts llocs. Anava a fer suplències, sobretot en centres de la Generalitat, per compaginar amb el que feia d'actor, entre altres coses a les que em dedicava. Vaig passar per diferents centres, tant privats com públics, i després vaig estar 3 anys en centres gestionats per entitats privades, Creu Roja, Càritas, entre altres. I després vaig acabar en una entitat a un centre d'acolliment on vaig estar més de 5 anys, i després vaig anar a una altra entitat en la qual treballo actualment. I porto ja quasi tres anys treballant. Abans estava en un centre d'acolliment, però amb aquesta fundació amb la qual estic treballant ara estic treballant en un pis assistit. No és un CRAE, és una mica més que un CRAE perquè són pisos per menors entre 16 i 18 anys que tenen una certa autonomia i que funcionen d'una manera diferent que els CRAE.

Dius que ja des de l'any 1999 es començava a parlar de l'arribada de menors no acompanyats procedents del Magreb. Darrerament, especialment des de finals de 2016, es va tornar a posar-hi més el focus quan va haver-hi el pic més gran d'arribades i el sistema va col·lapsar. Què va fallar en aquell moment, i com ho va viure com a educadors socials?

Jo no crec que fos el sistema en si. Pot ser part del sistema, jo no t'ho puc assegurar. Però jo no he vist que sigui el sistema. El sistema ja està muntat pel que tenim aquí. I no crec que es col·lapsés el sistema el 2017 o 2018, sinó que el col·lapse va tenir lloc el 2015, amb l'arribada de joves, sobretot del Marroc, més altres països d'on abans no arribava quasi ningú, de països de l'Àfrica Subsahariana bàsicament: Senegal, Mali, Guinea Conakri,...però bàsicament la majoria venien del Marroc. I del Marroc, es va col·lapsar el sistema quan van començar a arribar des de la zona de Moulay Bousselhame, que és una de les zones més fèrtils del Marroc, amb una tradició d'anar a treballar als hivernacles d'Andalusia, sobretot a Almeria. Van començar a arribar menors d'aquesta zona, però com un fenomen, és un fenomen que la veritat jo crec que...que molt poc s'ha tocat aquest tema, ningú s'ha fet la pregunta de per què venen just d'aquesta zona. I després va haver-hi una altra arribada massiva des de la ciutat de Ksar Lakbir, que normalment si que venien d'aquesta ciutat però venien individualment, no era el que va passar el 2015, 2016, 2017. Col·lapsar el sistema? El sistema no s'ha col·lapsat, el que ha passat és que els menors moltes vegades no s'integren, no accepten la protecció. Això també és així. Que pot ser que el sistema falla en alguna cosa? Sí, perquè no està preparat per una arribada tan massiva de menors. Però no vol dir que el sistema fos el *quid* de la qüestió, sinó també l'actitud dels menors. I això s'ha de subratllar. I bàsicament menors que arriben del Magreb, perquè això no s'ha donat amb els menors que venien d'altres països. Els africans de l'Àfrica Subsahariana, mireu pel carrer, com estan, com s'integren, com desapareixen, com passen desapercebuts comparat amb menors que venen del Marroc.

Què fa que alguns quedin fora d'aquest sistema d'acollida? I com es treballa amb ells?

Els que estan fora, com es treballa amb ells? No hi ha res oficialment, a no ser alguna iniciativa puntual per part de l'Ajuntament, en aquest cas, o alguns ajuntaments. Parlo del cas de Barcelona, que el que fan és contractar a persones que són educadores de carrer per anar a buscar aquests nanos i convèncer-los per tornar cap als centres de protecció. Els centres de protecció estan col·lapsats? Això és discutible. Jo no m'ho crec del tot això però és discutible. Perquè allò bàsic està cobert, això està claríssim. Amb aquests que es queden al carrer és com si hi hagués un buit legal, també. Quan l'Ajuntament envia els educadors, els educadors no poden fer res perquè no poden obligar a un menor. I quan intervé la policia o la Guàrdia Urbana el mateix. Agafen el xaval, fan tot el que han de fer, el passen a Mossos d'Esquadra, Fiscalia de menors, Fiscalia de menors l'envia a algun centre d'acolliment, en el qual potser s'està un dia o dos i torna al carrer. I la pregunta és per què van al carrer. Què és el que està passant? S'ha de centrar en aquest menor, en la seva cultura de procedència, del país d'origen, i obrir el debat, que és el què no s'ha fet mai. Tant de part dels responsables com de part de les entitats que es dediquen a acollir aquests immigrants. I hi ha diferents situacions que s'han donat, hi ha nanos que van arribat en alguns centres i van sortir fugint d'allà perquè algunes entitats, no dic quines, han contractat per exemple a porters de discoteca, alguns han contractat a gent que és intrusa, que no és del sector, que no són educadors, per pagar menys, perquè un educador diplomad no cobraria el que una persona que no té cap diplomatura. No hi ha bàsicament cap control en aquest sentit, potser hi ha un control però és momentani per part de la DGAIA, el Col·legi d'Educadors d'aquí de Catalunya o de Barcelona no obre mai la boca respecte aquest tema... i el sistema el que jo et diria que ha faltat és això, obrir un debat i fer una formació per entendre, comprendre per atendre aquests menors que venen bàsicament del Marroc. Perquè en el cas d'altres menors que arriben d'altres països subsaharians no es dona aquest cas alarmant, de nanos pel carrer delinquant, o inhalant cola, això és el que ha creat aquesta tensió. Que no vol dir que siguin angolets, però no s'ha donat aquest cas. Llavors, la cosa és què es fa aquí. El que passa és que aquí hi ha un tabú, també de plantejar-ho així, perquè sembla que la gent té por de que li diguin o l'assenyalin com a feixista o racista, i què passa? Que molta gent s'amagava darrere d'això, de "no puc fer res perquè si no em diran tal". No hi ha hagut un debat realment sobre què està passant i què podem fer, i per què no poden tornar aquests menors al seu país. Per exemple la pregunta "què farem amb un menor que no vol estar dins un centre?". Aquí s'ha de començar a redactar i a fer projectes de lleis. Es poden tornar menors que no poden estar aquí, el que passa és que això s'ha convertit en un joc polític entre el país d'origen, que és el Marroc en aquest cas. Algèria no parlo perquè no conec el cas, i amb els algerians no hi ha tants problemes, perquè molts d'aquests menors no es queden tampoc aquí sinó que marxen més cap al nord, cap a França, o a països del costat, però no es queden gaire aquí. Si que hi ha una minoria, però no es queden habitualment aquí. En aquest cas no hi ha hagut un debat seriós,

polític, en el qual no només participin els polítics sinó també la societat civil, però des d'un discurs seriós, de plantejar el tema per buscar solucions, no aprofitar el tema de la immigració d'aquests menors per recrear-nos en el nostre enfrontament ideològic. No s'ha donat, des del meu punt de vista. Hi ha un discurs bastant paternalista des del meu punt de vista, paternalista en el sentit de com s'ha anat fent des de les institucions públiques sense mirar el que està passant realment, i sense mirar com s'estan fent les feines, com acabo de dir, no? Algunes entitats que contracten a porters de discoteca o contracten a gent que no està qualificada ni són educadors, mai s'ha plantejat aquest tema.

A nivell dels mitjans s'ha intentat obrir aquests debats que comentaves?

Jo si que veig de tant en tant coses a la premsa, però el que veig és això, tres discursos. Un discurs de El Periódico, que és socialista, i com que a la Generalitat ara hi ha un partit polític amb el qual hi ha una certa rivalitat, el que fan és aprofitar el tema d'aquests menors per culpar a la institució pública, però no a la institució pública en si sinó a qui està portant la institució pública en aquell moment, el partit polític que porta la institució pública. Per part d'alguns altres diaris, el mateix, premsa escrita o per exemple Telecinco, que va arribar un dia i va gravar coses al Raval de menors que estaven pel carrer, però el que van fer bàsicament va ser la línia de La Vanguardia d'atacar el govern local de l'Ajuntament de Barcelona, que en aquests cas és l'Ada Colau. No estic defensant l'alcaldesa, simplement estic dient que hi ha una rivalitat per part dels mitjans de comunicació, en què depenent del partit polític fan el joc contra l'altre. Això és el que jo he vist, enlloc d'obrir un debat en seriós per parlar... no, això no s'ha fet quasi mai. De les poques coses que s'han fet eren coses com per exemple...no recordo exactament com es deien les jornades, eren unes jornades per buscar més recursos per les entitats privades per la seva feina. Que és legítim, pot ser, però també estan fent el seu joc: aprofito la situació, la conjuntura que hi ha en aquell moment, per demanar més subvencions, més diners. És com si la cosa es tractés d'un negoci. Però aquest és el *quid* de la qüestió, incloure aquest debat. Ningú diu què passa amb el govern marroquí, què hi ha entre el govern marroquí i el govern espanyol respecte a aquest tema. No hi ha res escrit. Cadascú s'aprofita de la situació per fer la seva pròpia política en contra d'un altre partit o d'un altre govern. Fins i tot amb el tema dels papers, és el mateix. Un culpa a l'altre, no és cosa meua, és cosa de Madrid. No hi ha un debat seriós sobre què està passant realment. Cal tocar uns altres punts tabús per veure on podem arribar, que igual trobarem una sortida. Però això no es fa. Hi ha una mena de tabú.

Quins serien aquests punts tabús a què et refereixes?

Realment són menors aquests que arriben aquí? Realment tots són menors que venen a treballar o és que venen a fer una altra cosa? Realment no hi ha protecció, o si que hi ha protecció, però el que passa és que es rebutja i surten dels centres, perquè porten una dinàmica de carrer al seu país d'origen, com una costum, i llavors la volen tenir aquí? Què hem de fer amb tot això? Aquí falta un debat antropològic també, sociològic. Com han arribat aquí aquests menors? Ells fan servir una sèrie de canals, hi ha una sèrie de youtubers des d'aquí Catalunya o des de Madrid, París, Marsella, o des de Milan, des de Suècia fins i tot, Estocolm, hi ha youtubers exmenors - que tampoc són sempre menors perquè molts no són menors, han arribat fins allà amb una identitat falsa, i amb una edat acreditada que no és la real, conforme que és menor - i aquests youtubers informen els que encara estan allà al país que aquí ho tenim tot, que aquí és fàcil, que aquí et paguen, tens un centre, una sèrie de coses. Una informació bastant falsa que crea expectatives als que estan allà, i llavors aquests l'únic que tenen al seu cap és migrar. I n'hi han molts que han decidit migrar perquè es pensaven que el que deia el youtuber és la realitat. Tu entres a Youtube, bàsicament dic Youtube però també n'hi ha a Instagram, però a Youtube és on pengen una sèrie de vídeos en els quals fan propaganda falsa. No hi ha cap mena de treball amb ells per exemple en això, en aquest tema. Com és que estan arribant aquests xavals d'aquesta manera? Estan arribant de la mateixa zona, de la mateixa ciutat? Si no s'ha obert un debat és que hi ha interès en no obrir el debat.

Com es parla de l'origen i de què motiva la migració? Es parla del Marroc?

No es parla gaire del Marroc, ni es critica el Marroc pel que està passant. Fa molt poc va haver-hi unes imatges que van circular per les xarxes socials de menors que van ser agredits per la policia. Però clar, tothom aquí està criticant perquè la policia ha intervingut. Si, no pot intervenir la policia d'aquella manera. Però realment què ha passat? Va ser a través d'un mitjà de comunicació marroquí que em vaig enterar que un dels xavals va agredir o amenaçar amb unes tisores el director d'un centre. I això no ha sortit en cap moment en els mitjans de comunicació que he vist aquí. Només es parlava de que va haver-hi una acció molt violenta per part de la policia. Això no ho nego, però ningú no explica el que va passar realment abans que arribés la policia. I quan un menor vol agredir al director d'un centre aquí passa alguna cosa. S'ha de preguntar què passa. I realment és el que passa a tots els centres, molts professionals estan bastant acollonits - perdona l'expressió però és així - perquè hi ha molta violència en molts centres: violència verbal, violència psicològica, física fins i tot, que mai tampoc arriba a ser denunciada. No estic dient que tots els xavals siguin iguals, però hi ha un percentatge bastant elevat que actuen d'aquesta manera. I el govern marroquí mai surt als mitjans de comunicació. Fa molt poc el govern marroquí arrel del que va passar a Canaries va protestar, va sortir en Eldiario.es, que és un que s'edita des de Madrid, i en algun altre també va sortir aquesta notícia conforme el govern Marroquí exigia explicacions sobre què havia passat amb els seus menors, però ningú li preguntava al govern marroquí com havien arribat aquests menors allà. I això també s'ha de fer, però això no es fa mai perquè hi han interessos, que no sé com explicar-los, hi ha algo sospitos aquí. Què està passant realment? Llavors clar, tornem a lo de sempre. Pot ser que el govern marroquí faci servir això una mica com un joc, que és el que jo penso, per pressionar per una sèrie de qüestions que no tenen res a veure amb la immigració sinó amb altres interessos, en aquest cas amb l'estat espanyol. I això ho sabem perfectament, que el paper de la immigració sempre és un paper que fa servir tant l'Estat espanyol com el Marroc. Espanya ho fa respecte a Europa, "dona'm més recursos perquè estan arribant molts immigrants, vull més diners", i el Marroc fa el mateix, "doneu-me diners per frenar les fronteres". Però tampoc frenen les fronteres realment. És un joc. Les fronteres estan obertes quan volen. Però ningú va a tocar això. Perquè hi han interessos. I s'ha intentat obrir alguna investigació però ha trobat traves, ha trobat dificultats per fer-ho.

I parlaves que a vegades hi ha aquesta mirada més paternalista. Entre aquesta mirada paternalista i una que potser porti a la criminalització de tot un col·lectiu, hi ha un punt intermig en què es pugui donar aquest debat?

Jo el que dic és això, que els mitjans de comunicació estan estigmatitzant aquest col·lectiu moltes vegades també per falta de coneixement. I perquè hi ha una situació alarmant. No podem tancar la delinqüència, m'explico? El que està passant a Mataró, o a Ciutat Vella, no es pot tancar. Hi ha nanos pel carrer delinquent, hi ha robatoris, fins i tot estan quasi com organitzats, d'aquella manera, no com si fossin una banda organitzada però hi ha una certa premeditació respecte aquest tema. I això no es pot negar, perquè això és el que fa que la gent protesti. Menors o joves extutelats de la DGAIA que ocupen i surten al carrer a robar, això no es pot negar. Es veu cada dia. I allà està la cosa. Que tots són iguals? No, tampoc ningú diu això. Però la gent normal i corrent el que fa és protestar perquè hi ha un grup que es dediquen a fer això al seu barri o al seu carrer, com per exemple aquí a Mataró. Tu vas a Mataró, a l'estació de Renfe, i sempre hi han joves allà, parats. No s'entén. Estan allà parats en un racó de l'estació, a vegades algun consumint substàncies tòxiques, o a vegades perseguint alguna persona per treure-li algo del bolso. La gent ho veu, no podem tancar-ho, s'ha de posar damunt de la taula i parlar de realment què està passant, quina solució hem de donar. I això és el que diu la comunitat magrebí. No entenem què estan fent aquí. Per què no estan a un centre? I si no volen estar a un centre, ha d'haver-hi una solució, no deixar-los pel carrer. Perquè si han vingut aquí a treballar o per preparar-se pel seu futur ho han d'estar fent. I el que no poden fer les ONGs és sortir i dir que això és una criminalització, que és racisme. No és racisme, és una realitat. Hi ha una gent que està delinquent. No tots són menors, alguns no ho són, arriben amb documentació falsa. Això s'ha de dir, no passa res, i això ho sap perfectament la DGAIA, no sé si la DGAIA en si però els buròcrates de baix ho saben perfectament. I els educadors, i els directors dels centres, o saben perfectament, que hi ha nanos que venen amb documentació falsa. S'ha de dir obertament, sense por de que t'assenyalaran o que Vox aprofitarà això. Jo vinc aquí a debatre una cosa, no em fa por després quin ús pugui fer Vox o un racista amb el que estic dient. És que jo aquest problema l'he de posar sobre la taula com a responsable per debatre-ho. I jo el que he vist és molt de paternalisme i molt de l'altre extrem, aprofitar aquest entorn de delinqüència d'aquests

joves per alimentar el seu discurs, que no només va contra aquests menors sinó que va contra tota la immigració, i no només contra la immigració sinó contra una sèrie d'altres coses com la independència, la ideologia d'esquerres, etc. El que he vist és això, les dues espanyes, que fan servir la immigració, i en aquest cas aquests menors. Un es mostra més racista i l'altre es vol mostrar com si fos el més antiracista que hi ha al planeta. Però ningú ha dit "escolteu, posem això damunt de la taula, anem a parlar amb gent de les seves comunitats i preguntem què és el que pensen", perquè moltes vegades tampoc nosaltres no podem dir el que estem pensant, perquè ràpidament ja et miraran d'una manera rara. Jo ho dic moltes vegades "ei, que està passant això. Tu no veus que aquesta persona no és per necessitat econòmica que està aquí? Que aquesta persona igual té més que tu al país d'origen?". Fins i tot hi ha casos de menors que han arribat aquí forçadament perquè el seu pare el va posar a la patera i el va enviar cap a Espanya, i està aquí i el xaval el que vol és tornar cap al país d'origen, i no hi ha manera. En aquest cas són casos aïllats, són casos que jo conec. Que estan aquí però que volen tornar al seu país d'origen perquè són encara petits, però el pare... és el que s'ha de fer, anem a mirar què passa allà al país d'origen, què estan mirant, què és aquesta Europa per ells? I obrir un debat i treballar, però treballar seriosament. Perquè també hi ha entitats que estan allà que "eh, doneu-me i jo faré com una conscienciació, unes campanyes per conscienciar a la gent que aquí no és el que estan pensant, que Europa no és el que era abans", però quan es donen les subvencions moltes vegades no han anat a parar on havien d'anar a parar. Hi ha un cas que no sé com ha acabat, però mai he sabut res més d'ell, que és el cas Catalunya-Magreb, que és un projecte que es va fer 2007 o... no sé exactament. Com ha acabat aquell projecte? Què s'ha fet amb tots els diners que es van posar? On va acabar tot allò? A veure, volem un informe però públic, perquè ho sàpiga tothom. Perquè? Perquè quan ho sàpiga tothom la gent com a mínim pot frenar els seus prejudicis. Però no podem reclamar a una gent d'un barri on han ocupat uns edificis, que a més a més les seves filles igual en algun moment han sigut subjecte d'algun assetjament sexual, un robatori, o el que sigui, i els hi dius "no, es que no has de ser racista". No, jo no soc racista, a mi si em passa això...nosaltres hem sigut els primers en sortir.

Ocultar això pot reforçar encara més discursos antiimmigració?

Exactament. El que s'ha de fer és "escolta, està passant això, com podem arreglar-ho? Vosaltres també podeu participar amb nosaltres, com a mínim en el debat, què podem fer? Vosaltres que teniu aquesta casa ocupada, què podem fer?" No deixar a la gent, i quan la gent, quan ve Vox i t'organitza una manifestació pel seu interès polític contra un centre, tu vas a fer el mateix però en l'altre extrem. No! Hem de buscar les persones i dialogar amb elles, i dir "si, realment el que teniu vosaltres aquí és un problema, això és un problema, i a més jo us entenc, us escolto, però què podem fer?". Almenys fent aquest gest ja tens un percentatge significatiu que ja canvia d'idea. I poc a poc anar treballant. Però això no es fa. Hi han molts xavals que venen aquí per buscar-se la vida, sobretot, que és un altre cas, perquè no és que tots els magrebins siguin iguals. Històricament des de l'any 98 venen molts, per exemple, de la zona del sud-est del Marroc, on hi ha les comunitats amazig. Son els únics que amb un percentatge bastant elevat, tenint educadors al seu costat, des de la meua experiència de fa quasi vint anys, no calia ni l'educador al seu costat perquè son nanos que funcionen d'una manera autònoma, ho respecten tot, s'integren d'una manera bastant ràpida, aprenen ràpid i aprofiten el seu temps, però altres no. I s'ha de començar a parlar d'aquest tema, no parlar del mena marroquí tot dins del mateix sac. Jo això en el seu moment ho deia, perquè aquests menors que venen aquí no cal posar-los aquí en el mateix centre, jo per mi aquests funcionen sols i per tant s'ha de crear un altre circuit a part. Però aquí el sistema si que és molt dur, en aquest sentit, per trencar com està l'estructura. En aquest sentit si que puc fer una petita crítica a la institució pública, l'estructura és molt rígida, i no ens han deixat crear "mira, aquests funcionen bé, els poso en un pis, poso només un educador amb ells, o dos, i funciona perfectament", perquè són nanos que aprenen ràpid, i en canvi no, agafen aquests i els posen amb els altres que tenen molts problemes, ja venen amb problemes d'allà. Que és una altra cosa també, perquè molts d'aquests menors venen de famílies desestructurades, o a vegades no son tant desestructurades però al ajuntar-se amb altres que venen la mateixa zona, del mateix barri, es crea una dinàmica de "sabotatge", perquè això de la delinqüència és una cosa que surt quan parlen entre ells al seu país d'origen, s'intercanvien una sèrie d'informació i aquesta informació s'ha de posar sobre la taula. Com? Doncs amb professionals que puguin fer això, que siguin al país d'origen i que puguin posar damunt de la taula tot el que està circulant, una persona en especial que vagi a buscar aquest tipus d'informació, "mira, la informació que circula és

aquesta, en les xarxes socials el que estan dient entre ells és això. Posem-ho damunt de la taula, què podem fer?". Per desmantellar tota aquesta creença que ells tenen, que és la que els alimenta les seves dinàmiques. I això és cert, tu poses "Haraga" i surt un munt de youtubes que informen els d'allà o els d'aquí de com funciona tot, i tot és una sèrie d'informació errònia. Tot i que per ells no sempre és errònia, perquè l'adolescent té una altra mirada, i això és una altra cosa. Això no ho nego jo. Jo soc educador i entenc com és l'adolescent, però integrant el seu tarannà cultural. Perquè moltes vegades el que es fa des d'aquí és que es pensa que els adolescents tots són universals, tenen la mateixa forma...si, tenim certes coses que són universals per l'edat, però hi han una sèrie de variants que són culturals, i aquestes coses s'han de posar damunt de la taula, compartir-ho amb els professionals i veure com es poden desintegrar o desmantellar aquests prejudicis que també tenen ells. A més, això, el tema del filtre, perquè venen amb un filtre d'allà, i aquest filtre moltes vegades el que s'ha de fer és acompanyar-los, acompanyar-los en el sentit de "escolta, aquí les coses funcionen d'aquesta manera". És el que em passa per exemple avui en dia en alguns casos de "aquí no pots jugar al carrer amb la pilota". Al Marroc si que podem jugar a la pilota al carrer, i és un detall petit però pot crear un conflicte molt greu, en un carrer d'un poble petit. Què passa? Que et ve algú i et diu "per què han de prohibir jugar al futbol? El carrer és nostre". No, el carrer no és vostre, a ell li has de dir això. El carrer si que és nostre, però no barrejis les coses. Ensenyar-los com funciona la societat aquí. Després si has de ser crític amb aquesta societat ja tindràs temps, perquè no pots fer-ho ara. Una sèrie de coses que això si que ho critico, però no a la DGAIA ni a la institució, sinó als mateixos professionals. Tu li has d'explicar com jo els hi explico que aquests drets que tens aquí, i que tu moltes vegades ho dius als teus iguals allà al Marroc, no ha vingut del no res. Quan tu tens un dret i cobres una paga setmanal, li expliquem que això és un dret, si, però aquest dret no ha vingut així, hi ha gent que s'ha sacrificat perquè tu tinguis aquests drets. Veritat que a tu t'agrada que el dissabte i el diumenge no treballis però cobris igual? Si. Saps què va passar? Que hi havia gent que va sacrificar la seva vida, el seu temps i la seva integritat física o moral perquè tu puguis tenir aquests drets. Has de saber que hi ha gent que ha lluitat perquè tu tinguis avui en dia aquests drets. Només explicant-li això a la persona en certa manera ja li estàs desestructurant aquell filtre amb el qual ell ha vingut des d'allà. I això si que no es fa. Perquè no hi ha un apropament antropològic, cultural, a aquests menors. Se'ls tracta com a "pobrecitos" quan no tots ho són, perquè alguns s'han pujat al carro com un joc. "Se n'ha anat aquest? Doncs jo també. Deixo la motxilla de l'escola, total si els que estan llicenciats aquí també migren en patera, perquè he d'estudiar?" I els seus pares el mateix, "ves-te'n a Europa perquè així m'envies diners". I aquest m'envies diners també s'ha de treballar més i s'ha d'entendre, perquè això és molt tribal. Per què? Perquè tu has de tenir fills perquè després ells treballin per tu. No és com aquí, aquí abans si, però ara ja no és així, ara és una societat industrial que funciona d'una altra manera. Ara tu estàs aquí i quan et donen la paga un cop a la setmana és perquè tu puguis sortir al carrer d'una manera digna i et puguis comprar el teu entrepà amb els teus iguals, com qualsevol nen d'aquí.

Un cop ha passat el conflicte, en casos com els que parlàvem per exemple d'atacs a centres, o de pisos que es trobaven ocupats i als quals la població s'oposava...què passa un cop ha passat el conflicte més visible? Se segueix parlant d'això?

Jo crec que surt en el seu moment, però és el que et dic, jo quan analitzo la situació veig que és que hi ha alguna cosa que s'està preparant a nivell polític. Depèn del mitjà que està fent servir aquesta notícia. Després ja no passa res, segueix igual, la gent a Canet segueix igual, alguns es segueixen queixant, altres diuen "hem d'acollir" però ningú fa res per acollir-los realment. Acollir no vols dir només que quan ve un fatxa a agredir-te o a dir-te alguna cosa li has de parar als peus, sinó anar a parlar amb tu i fer alguna cosa amb tu per fer-te entendre que hi ha un problema. Moltes vegades no hi ha un seguiment. És com el que està passant a Barcelona, al Raval, un carrer en què hi ha un pis ocupat on hi ha gent que es dedica a traficar amb droga i ningú diu res. Ha arribat la policia, ha vingut Telecinco, ha vingut Antena 3, però el problema continua, com si no s'hi pogués fer res. Si tu veus que t'estan amenaçant i ningú pot intervenir moltes vegades crea aquesta sensació d'inseguretat, i jo l'he de canalitzar, si no la trec a través d'un mitjà de comunicació la puc comentar amb el meu veí, i el meu veí el mateix, i així es crea. Si tu analitzes com funciona això, en el fons és això. Alguns en el fons és veritat, hi ha una transformació del barri, i la gent més gran té una enyorança al que està passant en el barri: s'han tancat els bars on anaven a fer el seu tallat, s'han obert una sèrie d'altres negocis, ha arribat gent d'altres països extracomunitaris al barri, i jo entenc aquest dolor també, però aquest dolor no

s'ha entès mai. El primer que diuen molts és que són uns racistes. No, s'ha d'entendre el que vol dir aquesta persona. T'està dient que ell té un dolor, que el barri s'està transformant i s'està transformant ell mateix, i els seus fills han crescut i han marxat a un altre barri o un altre poble a viure, i ell té aquest dolor. I aquest dolor s'ha d'entendre d'alguna manera, d'una forma més intel·ligent. Fer-li entendre que això que canalitza cap als immigrants en el fons és el seu dolor. Però no tallar-lo i dir-li que és un fatxa, que és un racista. Fer-ho d'una manera en què no hi hagi bons ni dolents. Hem d'anar buscant cadascú la seva responsabilitat. És com el que va passar al Masnou, quan la gent ha sortit al carrer. No miris que hi ha el de Vox al costat que és qui organitza la manifestació, has de mirar la noia que s'ha agredit sexualment. I anar a parlar del tema. Hi ha una sèrie de vídeos penjats parlant de que arribar aquí és molt fàcil, que aquí... perquè la sexualitat entesa des d'allà, un país on hi ha una repressió sexual i una misèria sexual, quan arriben aquí interpreten les coses d'una altra manera. S'ha de treballar amb ells respecte aquest tema. Per què no s'ha fet? Perquè ningú vol obrir el debat. Ho agafen com si fos un cas aïllat i ja està. Diuen que els xavals d'aquí també ho fan, però vol dir llavors que els que vinguin del Marroc també ho han de fer aquí? No senyor. No ho han de fer.

I quin paper creus que tenen, o haurien de tenir els mitjans en aquest sentit?

No només aclarir les coses amb el què, com, qui, què ha passat i ja està, sinó fer una mena de conclusió, a base de preguntes. Per no tancar res, però fer les preguntes. Perquè moltes vegades fer la pregunta és el 50% de la resposta. Tu et preguntes què passa al Marroc realment amb el tema de les agressions sexuals? Per què no podem obrir el debat aquí, fer la pregunta i començar a obrir un debat, i començar a buscar gent especialista que ens pot apropar el context d'allà? Jo no sé si des del periodisme es pot fer això, jo desconec quines pautes han de respectar per fer una notícia. Però jo crec que la gent té marge d'escriure el que li dona la gana. En el fons hi ha integritat a tot arreu: tant en els mitjans de comunicació, com en el discurs d'aquest o de l'altre. Com és que no es pot parlar del Masnou i del que ha passat? I això ho diu la pròpia comunitat magrebí, nosaltres ho diem això. Anem a buscar què està passant, enlloc de dir que aquí també ho fan, que aquí també hi ha La Manada. I què m'estàs dient, que com que ho fan els xavals d'aquí aquests també tenen dret a fer-ho? Doncs no, no ho han de fer. Perquè ells és pitjor encara, perquè no és el seu país. I a més a més la comunitat magrebí és la més discriminada i més odiada, juntament amb la comunitat gitana. Pel que sigui, no ho sabem, però només ens falta això. Doncs no, hem de posar-nos com a responsables i parlar d'això, perquè nosaltres no volem donar aquesta imatge, tant al feixista com al no feixista, però aquesta imatge no la volem donar respecte a nosaltres com a comunitat magrebí. Hi ha una sèrie de coses que s'han de posar damunt de la taula. Respecte aquest tema, respecte altres temes culturals. El que deia abans: no es pot jugar a la pilota, doncs no es pot jugar a la pilota. Que tu ets un antisistema i vols que la gent recuperi el carrer i faci activitats al carrer em sembla molt bé, però ell no. De moment no. De moment no pot fer això, ell ha de respectar el seu temps aquí. Fins que no entengui com funciona aquesta societat no la pot criticar. Tu no el pots usar per fer la teva crítica. Això és important. Tu no pots dir-li que el president del país és no-se-què, i qualificar-lo d'una manera negativa, perquè no t'entén, perquè ell ve d'una mentalitat patriòtica, no entén per què tu li parles malament del teu país. Això pots dir-m'ho a mi, que porto 30 anys aquí i les meves escoles han sigut grups antisistema, han sigut grups antifeixistes i han sigut gent vinculada a partits d'esquerres. Porto 30 anys aquí i 30 anys actiu, no dormint a casa meua, sinó treballant i parlant amb els meus allà al Marroc. No, estic aquí participant com un membre de la societat civil a títol personal. A mi sí que em pots dir això, perquè jo tinc també les eines per parlar-te d'aquí. Però a un menor que acaba d'arribar no. També hi ha el cas de menors que han vingut aquí amb els seus pares. Una mare que porta el seu fill aquí amb un passaport i un visat és una mare que té recursos per obtenir un visat per entrar aquí i deixar el seu fill, no és per falta de mitjans econòmics. Estan invertint en el futur del fill. Amb alguns dels que treballa els seus pares els han posat a la patera. Han pagat 3000 o 4000 euros per arribar fins aquí. Els adults inverteixen en ells quan els envien a passar-ho malament aquí. Però crec que no és la manera, invertir en el futur del fill portant-lo aquí i deixant-lo amb la DGAIA. S'ha d'obrir aquest debat, i obrint-lo almenys ja aquesta gent diu "òstres, s'han enterat que estem fent això". Com a mínim hi ha una alarma. Però això es tapa, i la gent com més ho tapes més ho fa. I no és un cas aïllat, són molts casos de nanos que han vingut amb els seus pares aquí i són burgesia petita marroquí amb mitjans econòmics al país, que han portat el fill fins aquí i han tornat. També s'ha de dir. I s'ha de fer aquesta pregunta: per què venen de la ciutat de Ksar Lakbir, per què venen de la zona de Moulay Bousselham? Realment tots són rics o tots són pobres? S'ha de

fer aquest tipus de preguntes. Potser aquest nano allò que ha vingut aquí a buscar ja ho tenia allà al Marroc. Però almenys allà al Marroc estan al costat de la seva família. Ara, si vol immigrar a estudiar o a treballar, és una altra cosa. S'ha de començar a donar-li la volta d'una altra manera. Aquí sempre han vingut d'aquesta zona, però normalment des de Moulay Bousselhame molt pocs arribaven com a menors, i els pocs que arribaven com a menors es quedaven a Almeria, perquè tenen la costum de quedar-se allà. A més son mariners, son gent que tenen molta cultura de mar, que data fins i tot de l'època portuguesa. Gent que es dedica a activitats marineres - petites, no és que siguin grans navegants - però son gent que controla bastant com moure's pel mar. D'aquí han sortit moltes pateres, i no és casualitat, perquè aquesta zona com et deia és una zona que té aquesta activitat marinera. Hi ha molts que... saps aquest efecte tribal quan un surt i ja tothom vol sortir? Doncs això. Jo me'n recordo dels primers que van arribar des d'allà, i van començar a arribar els cosins, el de l'altre assentament...perquè és una regió on hi ha molts poblets petits, i van començar a arribar de tota aquesta zona. En aquell moment jo els hi deia: per què no feien la pregunta, per què la DGAIA no es pregunta per què venen d'aquí? Com una forma per entendre realment què està passant. I després van començar, gràcies a aquests, a arribar de Ksar Lakbir, que és una ciutat més o menys propera a la regió, i van començar també a aprofitar les pateres que van començar a sortir d'aquí. Ho van fer alguns, però amb el tema dels mitjans de comunicació, ara que ja estan tots youtuberitzats, instagramitzats, van començar a arribar i s'ha creat un fenomen. Van haver-hi dos periodistes marroquís que els van donar un premi perquè van desmantellar justament aquesta informació que circula, parlant d'aquestes informacions que circulen en les xarxes socials per part d'aquests nois. És el *quid* de la qüestió, i és el que ven la imatge aquesta falsa, perquè arriben a Plaça Catalunya, s'ajunten allà, fan la típica foto, buscant mostrar que han triomfat quan realment estan fugats del centre. També una altra cosa que és molt important, que els periodistes han de preguntar, és com és que molts son analfabets i han abandonat l'escola tant aviat. És per el component d'immigrant, o és perquè passa alguna cosa realment en el sistema educatiu marroquí? Això també s'ha de plantejar. Aquí han arribat nois analfabets i jo no ho entenia. Com és que tu vens de la ciutat de Tànger i dius que no has anat a l'escola? No s'entén això. Aquí s'ha de fer una mica de feedback amb el govern marroquí, amb les autoritats del Marroc: com és que aquests nanos venen així? S'ha de fer denúncia d'això, tu no has ratificat i has signat lleis de la ONU de protecció del menor? Doncs aquí què està passant? Però sembla que ningú pugui tractar aquest tema, perquè hi ha aquesta superioritat en la qual jo em manifesto com un paternalista que no he de dir aquestes coses. D'això n'ha parlat molt Najat El Hachimi, és molt interessant el que diu, ella si que no té tabú. Per suposat que no tots son igual, per suposat. També hi ha una cosa que es diu fenomen del Tcharmile, que ha passat desapercebut, perquè aquests nanos no tenen res, i l'únic que tenen aquí per sentir-se que son persones és elogiar la violència. Això s'ha donat aquí. Hi ha un fenomen al Marroc que es diu Tcharmile, que son bandes com les mares o les bandes llatines, que ja és un fenomen que fa més de 8 anys que ha sortit. I els mitjans de comunicació no veuen que encara existeix. I aquests menors venen d'allà també. I això s'ha de plantejar, hi ha alguna relació entre el que està passant aquí amb aquesta delinqüència d'allà? Això s'ha de preguntar. Ajuntar gent del mateix poble, del mateix barri fins i tot, dins el mateix centre amb 60 nois més, això jo puc criticar-ho al sistema. En aquest sentit si. Jo no estic d'acord amb centres de 60 menors, quan alguns no son menors tampoc, i tot el que circula entre ells, amb professionals que han acabat la carrera i no saben res del tema, com tractar amb ells i entendre'ls, molta violència verbal i psicològica que es denuncia en aquests centres, que pateixen els propis professionals. Tot això s'ha de posar sobre la taula. Aquests menors necessiten un límit, perquè hi ha una sèrie de prejudicis que tenen respecte el país d'origen. I el problema també és això, hi ha molta gent intrusa treballant amb ells, que no son educadors. I escolta, estàs treballant amb uns menors que venen d'un altre context cultural totalment diferent. I també hi ha prejudicis que té el magrebí sobre l'uropeu. Perquè no es posa això sobre la taula? És que el blanc, l'espanyol, és l'únic que és racista? No, si tu sents el que diuen ells respecte la comunitat del país d'acollida és el mateix. També tenen prejudicis. I no és racisme el que estan dient ells mateixos sobre els pakistanesos? Racisme com l'acte de l'autòcton. Racisme n'hi ha entre totes les comunitats, i aquí tothom ha de pringar. Tothom ha d'assumir la seva responsabilitat. No només uns. Això també és una actitud superior, jo tinc els meus prejudicis i els he de desmantellar, som blancs, i som prepotents fins al punt que hem de desmantellar els nostres prejudicis. Jo també com a marroquí tinc els meus prejudicis. Què passa, que és el blanc el que té el cap per fer això? I també una altra cosa són les ONGs d'aquí, on es barreja el seu negoci amb el que està passant. És com diu un refrany àrab que "la desgràcia d'un poble és avantatge per un altre". La desgràcia d'aquests nanos, que venen aquí amb tot el risc que

representa, és un avantatge per mi, un avantatge pels centres penitenciaris...perquè tenen gent treballant. És el que els dic moltes vegades: tu al final amb aquesta actitud antisocial acabaràs a un centre penitenciar d'aquí, i allà hi ha una sèrie de gent que treballa allà, des d'educadors, seguretat, policia, neteja, cuiners, psicòlegs... tu arribes allà i hi ha un munt de gent que hi treballa. Però estan aquí perquè tu estàs aquí dins.

I creus que costa parlar del benefici econòmic que això representa?

Costa. Perquè moltes vegades el que fa el periodista bo és buscar una ong i es recolza en el seu discurs per fer la notícia. Però no fa la pregunta realment. I perquè no pregunten? A un menor no se li pot preguntar, però a un exmenor si que els hi poden preguntar. Per què no se'ls pregunta?

Entrevista a Noves Vies

Entrevista a Albert Parés, director de l'entitat. Noves Vies és una entitat formada per professionals de l'àmbit social i del dret que realitza assessorament, suport i intervenció jurídica per fer incidència política i vetllar pels drets del col·lectiu de menors migrats sols.

Voldria començar amb un tema que des de Noves Vies heu denunciat molt: que joves que han estat sota el sistema de protecció n'acabin sortint, ja no sense un permís de treball, sinó sense un permís de residència. Per què passa això?

Primer la llei d'estrangeria marca que aquests nois de menors se'ls hi donarà només un permís de residència, que és sense treball. Per tant, si surten amb papers, sortiran només amb residència, sense poder treballar. Això és un problema de la llei. Moltes vegades, si no s'ha tramitat, ha estat per manca de coneixement i de formació dels professionals que treballen als centres. Perquè fins ara - fins al mes de desembre, ara hi ha una nova directriu per part de la DGAIA però no sé si s'ha aplicat de moment o no - fins ara, a l'hora de tramitar un permís de residència se seguien una sèrie de criteris que no eren correctes: "no, és que primer s'ha d'esperar x temps, primer hem d'esperar que sigui tutelat, primer hem d'esperar que no se què...". I més d'una vegada jo crec que ha estat per negligència i per desconeixement. Llavors ens trobàvem que hi havia nois que arribaven als 18 anys i que sortien sense residència. I en altres casos se'ls hi havia demanat residència, però no tenien passaport. I com que no tenien passaport no feien res, i es quedaven sense papers. Enlloc del passaport es podia tramitar un altre document, que no el tramitaven. Per tant si no es tramitava era per negligència, manca de formació, d'informació,... perquè eren situacions en què els nois perfectament haguessin pogut tenir papers. Hi han casos en què ni tan sols s'ha iniciat. N'hi ha d'altres que s'ha iniciat però no ho han fet bé i no els hi han donat papers. I per què no han iniciat els tràmits o per què no ho han fet bé? Per manca de coneixement, de formació, d'informació. I sempre dic el mateix, en els centres de menors hi ha d'haver un jurista. Mentre no hi hagi un jurista no acabarem de rutllar bé. Perquè un treballador social i un educador social i un psicòleg fan la seva feina, la fan molt bé, però és del seu àmbit. Jo no soc educador, per tant no em puc posar d'educador, només amb temes legals. Hi ha una mancança molt greu en aquest sentit.

I no existeix la figura del jurista en cap dels centres?

No. Hi ha juristes de la DGAIA mateix que gestionen diferents centres, però no estan en el centre. I el que necessitem és que hi hagi juristes en el centre a qui el noi es pugui adreçar, consultar, preguntar, i ja està. Tampoc és res de l'altre món. I és una cosa que nosaltres estem demanant des de fa molt de temps.

Això t'anava a dir. El 2018 va ser l'any del boom i llavors ja es denunciava, i ara que ja no hi ha tant col·lapse, com és que no s'ha fet res en tot aquest temps respecte això?

Per un tema econòmic. Perquè la generalitat de Catalunya el que fa és subcontractar o subvencionar entitats perquè gestionin centres amb menors, i tenen x quantitat de diners. Amb aquesta quantitat de diners han de contractar personal, han d'alimentar, han de pagar despeses, etc. i ni la Generalitat ni el centre té en compte una despesa que hi ha d'haver pel jurista. Com que haurien de ser les entitats qui acabessin gastant-se diners per contractar un jurista, les entitats no s'ho volen gastar o no poden, i llavors no es fa.

Has dit que hi ha aquesta manca de formació per part dels professionals. Però entenc que llavors això fa que també hi hagi una manca d'informació i d'assessorament de cara als joves també, no? A quina informació tenen accés a l'hora de saber quins tràmits han de fer, a què tenen dret...?

Els professionals, molts no tenen formació jurídica, i és normal, perquè tampoc són juristes. I en el cas de que en tinguin, a vegades tenen unes directrius contradictòries, per part del director o directora del centre i de la DGAIA hi ha unes directrius i jo els hi dic una altra, perquè jo el que els dic és el que diu la normativa. Aquí hi ha el primer problema. Dos: a vegades no tenen cap coneixement, i llavors és un problema. I després, respecte als menors, ningú els assessora. No hi ha ningú. No reben assessorament, ni tan sols informació. Hi ha nois que em venen i em diuen "és que no em tramiten els papers!". Després jo contacto amb el centre i em diu "sí, si això està en tràmit". D'acord, doncs algú li ha explicat a aquest noi? Van bastant perduts els nois perquè no se'ls hi comunica ni se'ls hi notifica ni se'ls hi explica res. I si se'ls hi explica no se'ls hi ha explicat de manera correcta. Això generaria molta més tranquil·litat pels nois. Però en els nois no se'ls hi comunica ni notifica res, i això també és una gran mancança. En general eh, el gran nombre de casos, sempre hi ha excepcions òbviament.

En una entrevista parlàveu de que més enllà de la llei d'Estrangeria, que té uns requisits molt difícils per accedir a un permís de treball, també hi ha un problema de voluntat política. No sé si des d'aquí la Generalitat també tindrien la possibilitat de facilitar aquest accés a un permís de treball.

Sí. El que diu la normativa és que si tu tens un permís de residència per canviar a un permís de treball necessites alguna empresa que et vulgui contractar. El problema és que la normativa només diu això. Després, el criteri que té l'Administració tant per part de la Generalitat com per part de la Oficina d'Estrangeria és que sigui una oferta de treball d'un any i 40 hores. I això no ho diu la normativa. Llavors jo el que dic és que la normativa ja de per si és estricta i rígida, però si l'Administració volgués podria flexibilitzar aquests criteris. I això correspon tant a estrangeria com a la Generalitat. Perquè la Generalitat és l'organisme que té competències en tramitar el primer permís de treball, o si un estranger té un permís de residència i vol canviar a permís de treball, aquest primer permís qui té competència és la Generalitat. Per tant, es podria millorar molt, però molt, si hi hagués un canvi de criteri, d'interpretació, per part del Govern. I això no s'està fent. Del Govern Espanyol i Català, els dos.

No heu tingut mai respostes positives per part de les dues Administracions?

No, més aviat sempre tot és molt restrictiu. Molt. I el que s'oblida l'Administració és que la interpretació de la normativa s'ha de fer molt més flexible quan estem parlant de menors. I l'altre és que hauria de ser molt més flexible també per aquells joves de 18 anys que de menors han estat tutelats. No pots equiparar un jove de 18 anys amb algú de 40 anys. I sobretot tenint en compte que el jove de 18 anys prové no d'una família, sinó que de menor ha estat tutelat per l'Administració. La normativa ho intenta contemplar, però ara hi va haver dues sentències al Tribunal Suprem horribles que encara fan una interpretació més restrictiva del que diu la normativa. Però encara que la normativa sigui restrictiva, encara que les sentències del Tribunal Suprem siguin restrictives, si el Govern volgués (espanyol i català) podrien ampliar aquests requisits i la interpretació.

I quina és la importància de fer no només assessorament i acompanyament jurídic sinó incidència, portant casos als jutjats i buscant sentències? Sé que fa poc des de la Generalitat es va dir que deixarien de fer proves d'edat a menors d'edat que tinguessin documentació. No sé si això s'està fent realment i s'està complint, però sé que feia molt temps que ho demanàveu i que teníeu sentències a favor.

Si. Ha sortit una directriu a desembre del 2020 i les 8 o 9 sentències que nosaltres vam aconseguir al Tribunal Suprem són del 2015. Per tant portem 5 anys que la DGAIA hauria d'haver canviat. *Más vale tarde que nunca.* Però fa 5 anys que haurien d'haver canviat aquest criteri. Dos: les directrius aquestes fan referència només a una sentència del Tribunal Suprem de l'any 2020, de fa poc, i no fa referència, repeteixo, a les 8 sentències contra la DGAIA de l'any 2015. Durant aquests 5 anys tots els casos que han acabat a judici de nois que se'ls han fet proves d'edat i tenien passaport s'ha guanyat. Per tant la DGAIA fa 5 anys que hagués hagut de dir "d'acord, prou de proves ja". Perquè els judicis tots es guanyaven. Per tant aquestes directrius estan molt bé. Que actualment s'estiguin fent proves? No tinc coneixement. No m'estan arribant casos ni situacions, però en principi que jo sàpiga no s'haurien de fer. Que s'estiguin fent o no ho desconec, però jo crec que ja no es deuen fer, si més no, no tantes. L'altre problema és que aquesta directriu tampoc acaba de tancar molt la porta i a dir "si té un passaport o un altre document identificatiu...", perquè el Tribunal Suprem diu passaport o qualsevol altre document identificatiu, i la directriu de la DGAIA ja parla només de passaport. Per tant haurem de veure Fiscalia i DGAIA com ho interpreten. Ara bé, és important aquesta directriu. I el que tu deies de guanyar casos, clar que és important. Perquè moltes vegades quan tu has de dir a la Generalitat i a la Oficina d'Estrangeria "escolta, això és possible", si no ho fan, una de les vies que et queda és judicialitzar els casos, i més d'un cas que hem guanyat nosaltres després la Generalitat ha dit "òstres, Noves Vies ha aconseguit una sentència favorable d'aquests casos que nosaltres crèiem que no era possible, doncs vinga, ara ho podem fer". Bé, doncs aquesta és la incidència política que s'ha de fer. Jo penso que a les entitats socials ens manca molt aquesta incidència política a través de la judicialització dels casos. Fem moltes reivindicacions però poques actuacions judicials a vegades.

Noves Vies és l'única a nivell de Catalunya que fa aquesta incidència jurídica en aquest àmbit?

Si, a nivell de Catalunya som la única que estem portant casos de manera òbviament altruista, tots els que estem a l'associació som voluntaris. I estic molt orgullós, perquè sent només voluntaris aconseguim el que aconseguim, per tant vol dir que alguna cosa estem fent ben feta.

I què creieu que ha impulsat ara la Generalitat a crear aquesta directriu, si fa tants anys que ho porteu demanant-ho?

Bueno, no sé per què s'ha fet ara. Jo vaig parlar amb l'Esther Cabanes, la directora de la DGAIA, i em va dir que feia un any que ja la tenia preparada. Però volia pactar amb Fiscalia i tot. En part ho entenc. Però bé, fa un any que la tenia preparada, però és que abans ja portàvem 4 anys perquè canviessin el criteri. Per tant jo espero que tot això realment canviï.

I no hauria d'haver sigut la pròpia Fiscalia també la que ja ho implementés?

La Fiscalia no hi ha manera. No hi ha manera que canviï de criteri. Estan ofuscats, tancats en el seu criteri, amb la seva interpretació, i no hi ha manera. Encara que hi hagin aquestes sentències del Tribunal Suprem. I ja et dic, tots els casos de nois que venen amb passaport tard o d'hora s'acaba guanyant el judici. Però la Fiscalia no hi ha manera. També s'ha de dir que entre Fiscalia i DGAIA no hi ha cap relació de jerarquia ni de res. Fiscalia podria anar a la seva, que és el que està fent, però la DGAIA podria decidir no fer cas del que digui Fiscalia, i fer cas al criteri del que diu el Tribunal Suprem. I això la DGAIA fa anys que ho hagués pogut fer, repeteixo, independentment del criteri que hagués seguit la Fiscalia.

Com us arriben a Noves Vies els casos que treballeu?

Ara ja el boca-orella. Som una entitat que portem molts anys i hem aconseguit grans coses amb això, i llavors ja som una entitat referent i ens acaben trucant, perquè fa anys que ens coneixen. És per això, no perquè tinguem cap facilitat. Perquè precisament facilitat per entrar als centres de menors no la tenim.

Quines dificultats us heu trobat?

L'Administració sempre ha estat difícil, i quan intentes parlar i dir que les coses han de canviar sempre posen excuses, durant tots aquests anys, cosa que mai jo he entès. Després, en els centres de menors tenen por. Jo no dic que hagi d'entrar als centres de menors lliurement, però si un noi a mi em nomena advocat jo tinc dret a parlar amb aquest menor en qualsevol moment, i això no s'ha facilitat per part de les fundacions, associacions i cooperatives que gestionen centre amb menors. Ells també han de saber entendre que hi ha una cosa que se'n diu advocat i que el menor té dret a parlar amb el seu advocat quan vulgui i com vulgui. I per tant jo podria entrar al centre de menors i parlar amb aquell menor. No s'ha facilitat, perquè tampoc hi ha aquesta cultura d'entendre aquesta figura de l'advocat del menor. I que no sigui un advocat d'ofici, perquè quan veuen que és advocat, que diu que el menor l'ha designat, no s'acaba d'entendre això, i per tant és un problema de que les entitats i professionals entenguin que si que és possible, que no passa res que un advocat privat - evidentment no em paguen diners, només faltaria - però encara que em volgués pagar, tenen dret a una assistència jurídica. I no només d'ofici. I costa d'entendre.

Passem a parlar del mitjans. A nivell particular, de Noves Vies com a entitat, quina ha estat la vostra relació amb els mitjans? Quan han acudit a vosaltres i com ho han fet?

Ha estat molt positiva. Jo quan he contactat amb els mitjans de comunicació sempre ho he tingut fàcil, perquè jo he plantejat coses o situacions als mitjans de comunicació que són jurídicament molt definides i molt concretes, que no hi ha marge de valoració. La llei diu això, he demandat a la DGAIA o a la Oficina d'Estrangeria i hi ha un jutge que em diu que sí. Per tant, és una dada objectiva. Mireu, senyors dels mitjans de comunicació, que sapiguen que actualment la DGAIA i la Oficina d'Estrangeria fa una cosa però en canvi els jutges n'han dit una altra. Això és o no és, per tant en aquest sentit cada cop que jo m'he posat en contacte amb ells nosaltres som molt rigorosos i això va així. Si tu em preguntes temes d'educació social, com ha de ser la integració, em perdré molt, segur. Però amb temes jurídics, són temes molt clars. Per tant quan hi ha hagut un tema, com que ho hem plantejat molt concretament, molt definit, i amb aquesta rigorositat, hem tingut molt bona relació amb els mitjans de comunicació. Tant ells que s'han posat en contacte amb nosaltres com quan nosaltres hem hagut de parlar amb ells.

En quins moments s'han posat més en contacte amb vosaltres? Ha sigut normalment en moments en què es posava més el tema sobre la taula?

Si, sobretot en aquests, com el 2018, quan va haver-hi aquesta gran arribada de menors i que es feien moltes proves de manera sistemàtica de determinació de l'edat, es van posar en contacte amb nosaltres. I després quan hi ha una situació puntual però de certa magnitud també ens ho comenten. És quan passa alguna cosa que llavors es posen en contacte amb nosaltres. Que a vegades és alguna cosa de delinqüència, perquè a vegades els mitjans de comunicació alguns tendeixen a quan hi ha un delictes i comès per menors estrangers, es dona una mica més d'èmfasi a vegades. No tant eh, no tant, i cada cop menys, però alguna vegada. O això, o a vegades senzillament per l'arribada massiva, o pel que està passant a Canàries aquest nadal. En aquestes situacions és quan es posen en contacte.

Com creieu des de Noves Vies que s'haurien de tractar aquests notícies que comentaves relacionats amb temes de delinqüència?

Jo penso que senzillament estan parlant de joves, o menors, i ja està. Remarcar que és un jove estranger, o un menor estranger que ha comès un delictes, per mi és etiquetar-lo. Perquè quants delictes cometen catalans

i espanyols, i són joves i menors? Posem-ho tot dins el mateix sac. Son persones que han comès algun delictes. Seran estrangeres, catalanes o espanyoles, però són persones. I sobretot si són menors. I amb tema de menors si que fa uns anys els Mossos d'Esquadra fan fer una estadística, no me'n recordo exactament com anava, però les estadístiques també van com van. El tema és dir, són joves, menors, que han delinquit. I el percentatge de joves estrangers i menors que han delinquit no és tant elevat com a vegades es pot pensar un. S'ha d'anar molt amb compte a l'hora de transmetre aquesta informació.

En aquell cas els Mossos van treure unes xifres conforme el 18% dels menas havien delinquit, i molts mitjans i ho van publicar tal qual. En aquesta casos, què haurien de fer els mitjans quan reben una notícia així dels mossos o de qualsevol cos policial?

Jo crec que no publicar-ho. O si ho has de publicar has de ser molt estricte i molt crític. Perquè a l'hora de donar xifres s'ha d'anar molt en compte. I penso que aquesta és una manera de criminalitzar-los encara més, i de crear una sensació més a nivell de població d'estat d'alarma, que els estrangers joves menors venen a delinquir. Per tant, o no donar la notícia o donar-la d'una manera molt molt crítica. Les notícies es poden donar de moltes maneres, i per mi no era correcte. Si que és cert que algun mitjà de comunicació si que va ser crític. En definitiva, anar molt amb compte.

Creieu que ha evolucionat en els últims anys, que hi ha hagut una crítica en els mitjans a aquest nivell?

Jo crec que sí. Evidentment els mitjans de comunicació molts depenen d'algun tarannà polític o un altre, però els que són normals, jo crec que sí, que això ha millorat molt.

Creieu que es dona prou veu a les entitats com Noves Vies que treballen en l'àmbit de menors no acompanyats?

Lo de les entitats també és una mica...les entitats surten als mitjans de comunicació quan han de reivindicar temes, i això està molt bé. Però quina entitat va sortir per reclamar que no es fessin proves de determinació de l'edat? Cap. Només Noves Vies. Quina entitat va reclamar permisos de treball quan no hi havia tants joves? Només Noves Vies. Per tant, les entitats surten només quan els hi interessa per algun motiu. I després també reivindiquen coses que...jo ja estic molt cansat, però sempre ho dic a les entitats: "vale, tu estàs reivindicant això, però tu què fas en el teu dia a dia?". Si hi ha un menor amb passaport i Fiscalia truca per fer-li les proves de determinació d'edat, tu el què has de fer, malgrat la DGAIA fins ara et deia que hi havia d'anar, o encara que Fiscalia et digués d'anar-hi, la llei diu això, el Tribunal Suprem diu això, per tant no l'acompanyis. Llavors, aniran reclamant que no es facin proves, però en el dia a dia l'acompanyaran. Doncs no, no l'acompanyis. En això hi ha d'haver una gran autocrítica per part de les entitats. Amb molts temes, sobretot permisos de residència i determinació de l'edat. Que tenen uns criteris que ells després hi van en contra, però en el dia a dia no ho apliquen. Això és jugar a la puta i la ramoneta.

Creus que a nivell dels mitjans hi ha hagut una visió crítica sobre les entitats que gestionen alguns d'aquests centres?

Jo crec que això ha faltat, sí. Ara, si s'hauria d'haver fet o no? Estem parlant de grans entitats i entitats petites, i jo penso que...hagués estat molt bé que algun mitjà de comunicació això ho hagués dit. Perquè per un costat reivindiquen una cosa però per l'altra el dia a dia no ho fas.

I creieu que des dels mitjans es qüestionen veus com les de l'Administració o de les fonts policials?

Sí, això sí. Els mitjans respecte l'Administració sí que han estat crítics. Nosaltres quan hem dit que l'Administració no feia bé segons quines coses després els mitjans de comunicació així ho han reflectit.

Creieu que hi ha altres coses on caldria posar-hi més la mirada?

En general sempre és el mateix problema. Les entitats han d'estar més preparades a l'hora d'atendre aquests joves amb un assessorament jurídic, això no em cansaré de dir-ho fins que hi hagi juristes. I penso que els mitjans de comunicació, això que dèiem abans, que siguin crítics també amb les mateixes entitats, perquè sinó sempre anem venent allò bo i no allò dolent. Un mitjà de comunicació ens ha d'aixecar la camisa i dir "oju, perquè aquí sota tens això tu també". No podem anar les entitats de que som santes i ho fem tot molt bé i defensem els drets. Per mi faltaria una mica d'això.

I hi ha varietat de mitjans entre els que us contacten, o solen ser mitjans concrets?

En general més o menys són els mateixos. No és una gran varietat de mitjans de comunicació que els hi interressi transmetre segons quins notícies. Generalment han estat sempre més o menys els mateixos.

Hi ha alguns fets, algun exemple d'alguna notícia que hagi tingut més rellevància, que els mitjans hi hagin posat més el focus?

Sobretot el tema aquest del permís de residència, hi havia un noi que va sortir de la DGAIA sense permís de residència i nosaltres ara fa poc vam aconseguir guanyar la sentència. I en aquest cas va ser interessant perquè si que parlava que hi havia hagut una negligència per part de la DGAIA, però clar, no per part de l'entitat que gestionava el centre de menors, que també tenia responsabilitat. Aquest seria un dels casos que ara més recordo. Però en general correcte tot, evidentment. Quan han hagut de transmetre una notícia com aquesta.

Què poden millorar els mitjans a l'hora de parlar d'aquests temes?

Jo penso que s'hauria de donar més continuïtat a les notícies, o a casos o situacions, i no fer-ho només de manera puntual. I òbviament plantejar molts casos d'èxit que si que n'hi ha. Que no sigui només "avui s'ha cremat una nau a Badalona" i que això sigui notícia només uns quants dies i ara ningú en parli. De tant en tant s'hauria de dir "com està evolucionant tot aquest tema? Què s'està fent per part de l'Administració? Què estan fent les entitats?". I que hi hagi tot aquest procés. I anar conscienciant molt de que la dificultat que tenen moltes vegades aquestes persones és moltes vegades perquè no tenen algú que els hi faci una oferta de treball; doncs també sensibilitzar més a les empreses. Però jo penso que les notícies són sovint notícies puntuals i que avui interessa i demà ja no. Doncs potser de tant en tant s'hauria d'anar recordant què va passar i com està el tema. Més continuïtat.

Entrevista a SOS Racisme

Entrevista a Natali Salazar, tècnica de comunicació de SOS Racisme. SOS Racisme és una entitat que treballa en la defensa dels drets humans des de l'acció antiracista. Realitza tasques d'atenció, denúncia i defensa de casos de víctimes del racisme, així com incidència política i sensibilització. Darrerament han treballat també el tema de la infància migrant.

¿Por qué decidisteis empezar a trabajar concretamente el tema de infancia migrante? ¿Por qué decidisteis ponerle el foco y cuál era el objetivo?

En realidad, sabemos ya todas que hace más de 20 años que existen los procesos de migración de niños, niñas, jóvenes, en Cataluña. Pero hasta el día de hoy, y como consecuencia de unas instituciones racistas en el Estado Español, no se ha reconocido el racismo como eje fundamental en las opresiones de estos jóvenes.

Es verdad que, en los últimos años, en los últimos tres años, los medios han hecho más visible la situación, y sí que ha habido un aumento relativo, y bastante coyuntural, en la migración respecto a este colectivo. Y se ha notado sobre todo en ciudades grandes de Catalunya como Barcelona, por ejemplo. Por eso está más presente. Nos interesó el tema porque, como te decía, el mismo racismo que opera bastante silenciosamente no ha reconocido que en las opresiones de estos niños el racismo está allí. No solamente ha causado su invisibilización, sino también una falta en la priorización de políticas públicas que respeten la dignidad de este colectivo, y ha hecho que el sistema de protección se convierta en lo que la entidad llama un sistema de desprotección. Los objetivos se han planteado a partir del eje de incidencia política de la entidad, que también maneja un marco por la lucha de los derechos humanos. En este sentido hay tres objetivos que la entidad cree que actualmente son claves: desarticular el discurso racista mediático y generar nuevas narrativas alternativas, influir políticamente para visibilizar las prácticas racistas que tienen dentro de las mismas instituciones, como la Fiscalía de menores, la DGAIA, el sistema educativo, el racismo judicial, policial... en todas ellas, que funcionando juntas es lo que decimos racismo institucional. Y tercero, denunciar judicialmente, por la vía que toque, las vulneraciones de derechos a la infancia migrante, que se notifican normalmente a través del servicio de atención y denuncia de la entidad.

Hablabas de sistema de desprotección. ¿Crees que prima el hecho de ser migrantes sobre el hecho de ser niños cuando hablamos de infancia migrante?

Lo que queremos señalar es que prima un eje racista, un eje racial. Este se construye a partir también de lo que es una migración concreta, no es cualquier tipo de migración. Tiene un vínculo con el territorio español, el territorio catalán. No es algo nuevo. Ese colectivo ingresa al territorio catalán pero vinculado a una construcción previa. Yo te puedo preguntar quiénes son estos chavales o chavalas, y automáticamente se encienden ahí unos vínculos que tiene que ver con la educación que se ha recibido en Cataluña, con los medios de comunicación... Lo que quería decir es que sí, prima el carácter de migración, pero también ligado a la construcción del racismo a partir de esa migración.

Y hablabais de que entre vuestros objetivos estaba la creación de nuevas narrativas. ¿Cómo diríais que es la narrativa actual que se genera alrededor de estos niños y jóvenes?

Hace casi 3 años hemos visto como los medios de comunicación han sobreexpuesto el tema de los jóvenes migrantes. Actualmente ya no te lo podría decir, porque después de 2 o 3 años ha cambiado un poco, pero aun así se mantiene la parte fundamental que nosotros creemos que cuando empezó estaba muy relacionado con la criminalización, entorno sobre todo a un término que es más jurídico, o burocrático, del mena. Y esto ha ayudado a crear rápidamente de este colectivo un problema social. Se hizo como una figura imaginaria que tiene en la realidad consecuencias políticas. Esta narrativa permanece hasta el día de hoy y todavía vemos noticias ligadas con prácticas criminales, detenciones policiales, violencias en diferentes formas, se enfoca mucho las formas de vida de su precarización... Todavía hoy el eje principal es la criminalización.

¿Y qué voces creéis que se oyen más, y cuáles se cuestionan más o menos? Desde policía, administración, entidades...

Yo creo que en su práctica más cotidiana los medios aún dan más atención y más espacio a voces institucionales, incluso a entidades que justamente han invisibilizado el tema del racismo dentro de toda esta lectura más amplia. También es verdad que, como te decía, a partir de las primeras respuestas que se dieron a esa criminalización mediática algunos medios más progresistas, más críticos, han querido cambiar la perspectiva y han intentado poner en el foco, poner la mirada en los mismos colectivos de chavales. Sin embargo, todavía consideramos que hay cosillas, dentro de esas nuevas narrativas que queremos plantear, que no se están tocando. Unas lecturas mucho más complejas, más profundas, para ir a la raíz de lo que produce esa criminalización. No basta con poner la mirada tan binariamente en los chavales y pretender que con esto se responda a toda una práctica tan compleja y poderosa como es el racismo institucional.

¿Hay un problema para hablar de los matices y para hablar en profundidad en los medios de comunicación?

Si. Desde los objetivos que planteamos sí, es el problema de cómo se entiende el racismo. De cómo los medios, incluso, se acercan a tocar temas sociales sin vincular estructuras más políticas, económicas... que obviamente están relacionadas con prácticas racistas. Esto es algo que no solamente los medios, sino en general, creemos que es una falta bastante grave aún. Es verdad que ha habido en los últimos años bastante trabajo a partir de algunos colectivos de base, pero aún es algo incipiente, cambiar de esa perspectiva, o que se hable un poco más del racismo desde algo más estructural.

¿De qué violencias se habla en los medios? Más allá de episodios puntuales de conflicto y quizá de violencia más directa, o de delincuencia. Desde SOS Racisme habéis defendido que a veces no se denuncia de la misma forma quizá las violencias más institucionales.

Claro. Eso es difícil de señalar, o incluso cuando algunos medios, algunos periodistas, lo intentan, es muy difícil defender esas posiciones, porque al fin y al cabo el racismo funciona con ejes de poder y de intereses. Vivimos en una sociedad que nosotros decimos que es estructuralmente racista porque hay relaciones que están atravesadas por el racismo y por sus intereses. Obviamente que, en un colectivo de chavales, o de periodistas, con toda la intención de querer visibilizar las violencias de un lado, van a tener menos alcance que si otro grupo de periodistas señalan las violencias construidas del otro lado. Todo el alcance que puede generar una noticia de un robo va a tener siempre más llegada, o va a tener otro tipo de efecto, que una violencia incluso de estala mayor, más grave, del otro lado. Es complicado.

¿Y cómo creéis que afecta la forma en que se trata y se habla de estos temas en los medios tanto a la percepción de la sociedad como a la propia autopercepción de los propios jóvenes?

Aquí los medios de comunicación al fin y al cabo juegan un papel fundamental, pero al mismo tiempo tienen un papel más de los diferentes brazos, instrumentos o herramientas de esa estructura que llamamos racismo. Por eso, cuando queremos abordar el tema de nuevas narrativas, en realidad lo que queremos hacer es que exista una consciencia del papel que cada uno juega. Los medios de comunicación pueden transmitir ese mensaje porque existen unas instituciones, un estado, unas legislaciones, unas normativas, la policía... todo un funcionamiento que está también todo el tiempo creando esa criminalización a partir de la migración, a partir de la diferenciación de jóvenes autóctonos con jóvenes de fuera, con los permisos de trabajo... por eso es por lo que los medios de comunicación están en esa situación para poder construir el discurso que ellos tienen. Por otro lado, me preguntabas por los mismos chavales y la autopercepción. Bueno, es también una cuestión construida. Y como el racismo es tan global y es histórico al mismo tiempo hay algo que hace que se construya la misma autopercepción. Quiero decir, pasa con los chavales como con cualquier otra comunidad o colectivo que es atravesado por el racismo. Si tú, como periodista o como investigadora pretendes que cada persona, solo por el hecho de vivir una opresión, pueda deconstruirla en términos de lucha contra esa opresión, es negar al mismo tiempo todo el racismo como estructura, y toda la violencia como estructura.

¿Cómo se trata en los medios, o cómo deberían tratarse, las voces contrarias? Por ejemplo, cuando ha habido manifestaciones contrarias a centros. ¿Llamar a esas personas racistas nos libera de responsabilidad al resto? ¿Cómo hay que relatarlo esto?

Si. Pues eso mismo, a través de la politización de lo que significa el racismo, y una cuestión de formación, no solamente en los medios o con las personas que trabajan en los medios, sino como algo paralelo a cómo diferentes espacios en la sociedad están viendo el funcionamiento del racismo. Y esto es algo muy complejo de hacer, incluso las mismas luchas antirracistas o colectivos de chavales con el tiempo van a compartir herramientas que van a ser más o menos adecuadas, ¿no? Incluso la misma historia de la entidad es una historia que no es homogénea ni es estática. Hay un debate constante de qué herramientas son mejores. En los últimos años se trata más que todo de señalar, de poder tener la capacidad de vincular todas estas

agresiones a nivel individual, a nivel de sociedad, con prácticas estructurales. Y esto creo que hay un comunicado que se sacó el año pasado que intenta hacer ese vínculo. Lo mismo en el caso de agresiones a centros. No son los vecinos que se imaginan de la nada estas cosas. Hay todo un funcionamiento detrás previo que ha posicionado a vecinos de una manera y a los chavales de otra manera. Y las relaciones también son distintas, por eso el vecino puede hacer lo que puede hacer, lo que sucede, al fin y al cabo. Por eso hablamos de opresiones, de estructuras, cuando hablamos de racismo. Y es difícil obviamente poder narrarlo de esa manera, porque también es algo más complicado, la necesidad de cada persona en entender esos actos como responsabilidad individual. Como que el mismo sistema se autoboicotea para que no haya una lucha más colectiva contra el racismo.

¿Qué papel tienen los medios a la hora de legitimar ciertos discursos, como por ejemplo los de Vox ahora que han entrado en el parlamento?

Tienen un papel bastante grande. Pero como te digo están en un papel también intermedio. Vox existe porque ha habido acciones previas que han fomentado su existencia, que todo eso se concrete ahora, se articule, dentro de un partido "nuevo". Es como todo el tema de la extrema derecha, que es también bastante complejo, pero lo que quiero decir es que eso ya estaba allí. Así como también la poca capacidad de algunos medios, incluso críticos, de generar estrategias para poder reaccionar a una llegada así tan rápida... que digo rápida, pero en realidad me contradigo porque lo que justamente queremos decir es que no ha sido tan rápida. Pero lento ha sido el reaccionar. Esas capacidades solamente están allí si hay experiencias previas, pero reconocidas como tales.

Quería hablar también sobre el proyecto que hicisteis desde SOS Racisme "De infancia en peligro a infancia peligrosa". ¿Por qué decidís en este proyecto alejar el foco de los jóvenes y centrarlo en las estructuras? ¿Por qué decidís enfocarlo de esa manera, y cómo lo trabajasteis?

Todo el tema de este proyecto en realidad ha sido bastante bonito, porque ha sido muy enriquecedor. Llegamos al punto en que queremos hacer un proyecto con periodistas, un fotoperiodista y alguien que esté más ligado al audiovisual, rompiendo un poco las relaciones previas que había tenido la entidad en el pasado. En realidad, muchas entidades suelen tenerlo: proporcionan un tema a los medios, a un grupo de periodistas, y los periodistas tiran. En este caso queríamos acompañar todo el proceso porque sabíamos que las narrativas que se estaban creando para responder todo eso no estaban poniendo el enfoque donde queríamos, donde creíamos que habría que ponerlo. Entonces, llegar a una mesa con periodistas, y cambiar...durante esas primeras sesiones nos dimos cuenta de que introducir el tema del racismo como lo queríamos trabajar, al mismo tiempo significaba cuestionar el modo de trabajo que tenían, incluso los principios como la objetividad, la neutralidad, tenían que ser cuestionados. Todo eso generó bastante debate, intercambio, que no fueron fáciles pero que al mismo tiempo nos sirvió a todas para ponernos de acuerdo para decir "ok, aquí hay algo un poco más grande que se nos escapa de las manos", y que esas supuestas nuevas narrativas no existen como tal, porque hay muchos pasos previos que hay que cuestionar. Entonces presionamos un poco para que esas nuevas narrativas fuesen creadas, porque en realidad es ese proceso de reconocer algo para forzarnos a crear, porque si no lo reconocemos estamos repitiendo todo. A nivel visual creo que se trabajó un poco mejor porque llegamos a consensos mínimos, como eran los de no sobreexponer el tema de los chavales, y no sobreexponer sus vidas. El enfoque como te digo pseudo-progresista, que te había contado antes, de hablar de sus vidas, de su familia, de sus penas, de sus sueños... que al fin y al cabo, analizando todos esos temas junto con los periodistas, podían ellos ver que reproducían unas lógicas paternalistas, ligadas mucho con construcciones racistas, coloniales incluso. Entonces, no sabíamos cómo movernos en ese terreno, y lo más, fue como una decisión de "vale, no vamos a sobreexponerlos. Por ahí no vamos a ir". En cambio, vamos a señalar las estructuras que oprimen, que son racistas, que hasta el día de hoy tampoco son muy investigadas ni señaladas por los periodistas. Todavía no se sabe en qué espacios son colocados los chavales cuando llegan, cómo son investigados a nivel físico incluso, biológico casi, para que ellos comprueben su minoría de edad, cómo se vive en los centros, qué lógicas de integración tienen esos programas de integración, quién está detrás de la DGAIA... Un poco queríamos cambiar completamente el enfoque que ellos en un momento inicial habían propuesto. Y quedó

lo que quedó, una cosa un poco experimental a nivel visual, fotoperiodístico, que ha tenido un buen feedback. Y por otra parte a nivel de investigación obviamente nos faltó un poco más de recursos, pero salieron un par de artículos que tratan de vincular todo ese funcionamiento del racismo institucional que atraviesa a los chavales, desde fronteras hasta cuándo llegan a territorio español, hasta los centros locales de la DGAIA en Cataluña, o centros de menores.

Y más allá de este proyecto, ¿cómo ha sido la relación de SOS Racisme con los distintos medios de comunicación? ¿Cuáles se han acercado más, cómo lo han hecho, y cuándo?

Después de este trabajo que nos costó bastante esfuerzo queríamos seguir la línea a partir de la experiencia que habíamos ganado con ese proyecto, planteando una especie de intercambio con periodistas. Entonces se planteó un curso para periodistas con un enfoque en pensar creativamente estas nuevas narrativas a partir de otra lectura del análisis de la situación de los chavales. Ha sido también la primera experiencia que ha tenido la entidad, y estamos pensando en desarrollar otro tipo de espacios de intercambio similares.

En esta experiencia en formaciones e intercambio con periodistas, ¿qué resultados habéis visto? ¿Qué inquietudes os hacían llegar los periodistas? ¿Cuál ha sido el feedback con ellos?

Bueno, yo creo que el formato primeramente no ayudó mucho. Hubiésemos esperado tener más participación, desarrollar una metodología más participativa. A partir de las nuevas lecturas que planteábamos en torno al racismo, al racismo institucional, una crítica que puede ser bastante dura de cómo los mismos medios de comunicación, incluso los llamados más críticos o independientes, pueden producir racismo, creo que quedaron abiertas más preguntas que propuestas concretas. En sí el *feedback* más compartido que hemos tenido es que hay mucho interés en seguir desarrollando ese trabajo, un poco lento y arduo, de poder pensar cómo en realidad los medios de comunicación sí serían capaces de desarrollar narrativas que respondan a todos estos relatos. Que no sean paternalistas, sobre todo. Porque creo que la idea es trabajar sobre unas narrativas que supuestamente deberían hacer frente a eso, pero que no han funcionado, sino que han sido incluso disfuncionales. Creo que hay interés, creo que es importante incluso trabajar con algunas figuras de periodistas más comprometidos. Nosotras mismas o la misma entidad ha aprendido también que hay que bajar todas esas propuestas a una práctica concreta de la profesión del periodista, a ideas de cómo se puede acompañar estos procesos.

¿Cómo pueden trabajar los propios periodistas para poder cambiar esto? ¿Y qué tiene que cambiar también de las estructuras de los medios y las dinámicas de la comunicación?

Durante el curso, y el feedback que también los periodistas nos daban es eso, la cuestión del papel de los mismos medios, de cómo incluso dentro de los mismos medios hay jerarquías, hay una línea editorial, hay una ideología detrás de cada medio. Y una vía es obviamente apostar por una independencia, por unos medios más autónomos, que también se empapen de otras luchas. Por ejemplo, porque eso existe. Nosotras por ejemplo trabajamos muy de cerca con algunos periodistas que trabajan en medios más críticos. La Directa es obviamente uno de ellos, pero incluso con La Directa o con muchos otros periodistas que participan en el mismo curso hay que tener un *feedback*, un intercambio de perspectivas frente a estas nuevas narrativas, que incluso no existen todavía, como te digo todavía se están desarrollando de manera incipiente en el contexto catalán.

Y más allá de esto, ¿cómo se acercan los medios a vosotros como SOS Racisme, tanto cuando hay episodios más conflictivos como cuándo estos ya han pasado? ¿Hay un seguimiento de los temas, hay una cobertura constante?

Por una parte, obviamente los medios reaccionan mucho a situaciones puntuales, casos mucho más mediáticos, con capacidad para ponerlo en los medios. Recibimos muchas propuestas, demandas, pero en general también en temas mucho más amplios que ahora mismo la entidad está tratando de visibilizar sí que los medios tratan de contar con el trabajo de la entidad, como en temas más sociales como de vivienda, o el

tema de las identificaciones policiales. Y obviamente también hay una relación un poco más estrecha con algunos medios, con algunos periodistas que llevan temas relacionados con la migración. Que esto también es curioso, todavía se relaciona mucho racismo con la migración, exclusivamente. Entonces, son estas áreas que tratan de contactarnos. Y si es que son medios un poco más *mainstreams* todavía se juega a esa lógica de "vamos a llamar a esta entidad porque tal vez nos ofrezca un caso en concreto". Lo típico de "necesitamos a alguien hablando de racismo", como en un banco de datos. Hay experiencias de todo tipo, pero ya te digo...lo normal es que sean medios con los que ya trabajamos, pero todavía existe, sobre todo a nivel estatal, muchos medios de comunicación, sobre todo medios de televisión, que buscan una persona racializada hablando de racismo.

Podemos acabar con una reflexión sobre eso, cómo pueden los periodistas un poco trabajar su propia mirada, y cuál debería ser su papel tanto a la hora de denunciar este racismo institucional del que hablamos como de luchar por una sociedad más cohesionada y más inclusiva.

Si, como te digo es un tema muy complejo en realidad, pero creemos que en el tema de medios de comunicación o periodistas con compromiso es importante trabajar en dos ámbitos. Primero el tema de saber dónde estamos posicionados, desde donde hablamos, creemos que es importante. Luego, deconstruir esos principios como el tema de la objetividad o la neutralidad. Nosotros hemos identificado estos dos principios como básicos. No solo porque son conceptos, sino porque están internalizados. Eso ya es el primer obstáculo que nos impide hacer unas lecturas más críticas, así como ser más críticos, poder señalar, poder denunciar realmente las opresiones y cambiar la mirada.

Entrevista amb Migra Studium

Entrevista amb Sanja Rahim, membre de l'equip d'acollida i formació i l'equip d'incidència i sensibilització, i Marta Romay, tècnica de comunicació de l'entitat. Migra Studium és una entitat impulsada per la Companyia de Jesús que ofereix acollida, acompanyament, formació i atenció social i jurídica per a les persones migrants.

Sanja Rahim

Tot i que l'activitat de Migra Studium es centra en població adulta, va haver-hi un moment en què l'augment d'arribades de menors també va tenir una incidència en Migra Studium com a entitat. Com va viure des de Migra Studium la situació de 2017, 2018? Què va fallar en aquell moment en el sistema d'acollida?

Justament nosaltres durant els mesos de gener i març del 2018 vam fer una reflexió amb el tema dels menors no acompanyats. Aquí a Migra Studium, a més a més de l'acció que fem, tenim un grup de reflexió de les migracions que intenta connectar una mica l'àmbit acadèmic amb la pràctica, i qüestionar-nos si el que estem fent està bé i si els projectes han de patir alguna modificació. I durant aquells mesos de gener a març vam estar treballant la qüestió dels menors, perquè abans de gener, sobretot el setembre de 2017, es va començar a notar que hi havia presència sobretot de menors entre 16 i 18 anys que necessitaven recursos formatius. Aquí a Migra Studium una de les coses que oferim és formació laboral i formació en llengües, i llavors al projecte d'acollida, que és el projecte on oferim aquestes activitats, van començar a arribar a les inscripcions molts menors. I clar, nosaltres som una entitat que treballem amb adults, si que tenim un projecte d'acompanyament a joves i en aquell moment també a infància però no és un perfil... no és el mateix un menor no acompanyat que un adult, perquè un menor no acompanyat ve amb unes necessitats totalment diferents on l'atenció ha de ser integral, i també inclou aquí el punt de la gestió emocional. Llavors, quan

vam començar a rebre aquests menors en primer lloc si que com a entitat vam donar resposta i els vam incorporar a les nostres classes de llengües, però a l'aula vam veure que hi havien dificultats, perquè tant els professionals com els voluntaris no estaven preparats per poder donar resposta a les seves necessitats. Per exemple, no és el mateix un adult que està fent una hora i mitja de castellà que un menor que faci tota la classe d'una hora i mitja. Qüestions com aquestes, o la relació entre adult i menor. Se'ns van començar a presentar dificultats, sobretot en aquest sentit. Clar, quan preguntes què va fallar en aquell moment en el sistema d'acollida, òbviament si arriben a les entitats d'adults, és símptoma de que no hi han recursos suficients, no s'han posat recursos suficients per donar resposta a aquestes necessitats.

En aquell moment, vau haver de cobrir un buit les entitats?

Jo crec que sí. Era l'arribada. En primera instància intentem donar resposta a allò que podem, però després nosaltres, en aquest cas fruit de la reflexió, vam veure que no som una entitat que pugui donar resposta als menors. Som una entitat que la seva acció principal està dirigida a adults. I que per això també hi han institucions com la DGAIA que s'ha de fer càrrec d'aquests menors, perquè al final estan tutelats per l'estat.

Des d'aquell moment, ara que s'ha reduït el nombre d'arribades, què creus que s'ha après o que ha anat canviant? I al revés, ara potser la problemàtica està més en quan fan els 18 anys. Us arriben llavors a vosaltres?

Exacte. Jo crec que aquí sí que s'ha fet un aprenentatge, però tot i així potser no suficient, perquè s'han intentat fer petits pegats per anar donant resposta. I això es veu clarament amb els recursos habitacionals, és a dir s'han anat construint centres de menors però tot i així no són suficients. Després, tema formatiu jo crec que també s'han ampliat recursos, i hi ha institucions que s'han començat a especialitzar o que treballen més amb menors com pot ser Dar Chabab, Punt de Referència, o altres entitats que han ampliat els seus recursos, i per tant comença a haver cursos més especialitzats per ells. Però tot i així no és suficient. Què passa? Que a nosaltres sí que ens arriben quan fan els 18 anys, perquè aquí ja poden entrar en els projectes de Migra. Però tot i així venen molt desinformatos: fan els 18 anys, surten del centre de menors però no tenen cap informació de cap a on han d'anar ni què han de fer. Ens trobem amb menors a qui ni tant sols se'ls hi ha gestionat cap tipus d'ajuda econòmica, en el cas d'aquells que els hi toca. O altres que han fet els 18 anys però no se'ls ha renovat el NIE, o ni tant sols tenen la documentació en regla i estan en situació irregular, i potser no són conscients que els queden tres anys per demanar l'arrelament social. Hi ha una desinformació, no hi ha un acompanyament en aquest sentit.

I això és un cas generalitzat, que no tinguin aquesta informació de quins recursos disposen?

Jo no sé si és generalitzat, però sí que hi ha un gran percentatge que es troba en aquesta situació. Si que nosaltres alguna vegada ens ha arribat algú que acaba de sortir del centre de menors i no sabia com tramitar totes aquestes ajudes. I menys en temps de pandèmia, que pràcticament totes les administracions estan tancades i potser tampoc hi han les habilitats suficients per poder fer una gestió telemàtica. Per sort nosaltres tenim el servei d'assessoria jurídica i també tenim un mínim d'informació, i sabem una mica cap a on orientar-los.

En aquests recursos dels què disposen els joves, quin paper hi té l'Administració i quin paper hi tenen les entitats?

Jo crec que això s'ha de tractar des d'ambdós costats, però principalment des de l'Administració. El que passa és que l'Administració on no arriba ja ho deixa una mica en mans de les entitats, i les entitats tapem els forats. Sinó les entitats socials no existiríem. Si no haguéssim de tapar forats seria genial, però ens trobem amb la casuística de que segueixen havent necessitats socials. Clar, estem parlant de menors no acompanyats, al final la tutela d'aquests menors qui la té en última instància és la DGAIA, no les entitats socials. Per tant aquí qui ha de respondre és la pròpia administració. Després clar, una altra cosa són els plans de treball que es puguin fer. Però tot i així les entitats tampoc tenim recursos suficients com per donar resposta. Moltes

vegades ens trobem que se'ls informa als joves de que aquí hi ha un curs d'electricitat o un curs de fontaneria però les entitats no podem cobrir el cost. Potser s'hauria d'ampliar la partida pressupostària, seria una cosa.

També et volia preguntar sobre el programa d'acollida que teniu a Migra Studium. No sé si també hi participen joves que hagin sigut extutelats en aquest programa, i com funciona, quins beneficis creieu que té, com es treballa...?

Si que hem tingut joves extutelats. Això és la xarxa d'hospitalitat, és una xarxa formada per famílies i comunitats religioses que els acullen durant un temps, durant un període normalment de 9 mesos, i durant la seva estada intentem posar una mica de llum a la seva situació. Son persones que potser son sol·licitants d'asil o de protecció internacional, i que estan pendents de fer l'entrevista i entrar als recursos pertinents, i durant aquell temps estan amb una família, o joves de 18, 19 anys que venen d'un centre de menors, o adults, que posteriorment poden presentar l'arrelament social. I el fet de poder estar en una xarxa evita situacions com per exemple una identificació policial i que després puguin acabar als centres d'internament d'estrangeria. És veritat que la xarxa d'hospitalitat no està pensada com a resposta als menors que surten dels centres. Per això ja estan els pisos de extutelats que la pròpia administració hauria de posar. El que passa és que de nou tornem, recursos insuficients. Llavors, moltes vegades entre aquestes sortides alguna entitat s'ha coordinat amb nosaltres perquè el jove que està a punt de fer 18 anys està fent un PCI i necessita un lloc per viure per poder seguir cursant els estudis. Realment és una bona experiència i surten molt reforçats, no només ells sinó per les dues bandes, és un enriquiment mutu entre famílies i acollit.

Quin és el paper de la societat a l'hora d'acollir i d'integrar aquests joves, i com es pot treballar a nivell de comunitat?

D'entrada potser el missatge que campanyes tant grans com la de Casa Nostra Casa Vostra i que nosaltres també diem és ser conscients que tothom té dret a migrar. Ja d'entrada començar per això, perquè potser encara aquest missatge no està del tot instal·lat en la societat. Després, existeixen experiències positives, com la xarxa d'hospitalitat, que també beneficien alhora també dels mitjans de comunicació fer-se ressò i donar entreveure experiències positives i missatges positius.

Parlaves de la importància de parlar del dret a migrar. Des dels mitjans manca a vegades aquesta perspectiva de la migració com un dret?

Si, com a dret humà inherent a qualsevol persona. Igual que nosaltres ens movem amb tota llibertat dintre la Unió Europea, doncs aquestes persones també tenen dret a creuar fronteres. I amb això també ser conscients de les causes i els motius pels quals les persones surten de casa: ningú deixa casa seva perquè sí, d'un dia per l'altre. Darrere hi ha uns motius de pes, com pot ser el canvi climàtic, la desigualtat econòmica, l'atur... ser conscients de que és tot això el que mou a les persones a migrar.

Des del grup que comentaves en un inici de reflexió sobre les migracions, va ser en aquell moment que veu tractar el tema dels menors migrants o heu anat fent un seguiment des de llavors?

Vam treballar durant aquell trimestre, però sí que és veritat que dintre del grup a vegades anem reprenent temes. Amb aquest tema no ho hem fet perquè en aquell moment es va fer una mica de posicionament de Migra Studium de com encarar la nostra acció, i vam fer un petit decàleg: en cas de que hi hagués un menor que estigués a punt de fer els 18, que pogués entrar al recurs a Migra, quan queden 3 o 4 mesos, perquè al final farà 18 anys. En el cas de que s'apropi un menor, que sempre vingui acompanyat d'un educador, perquè ens hem trobat que se'ls dona la informació "ves a Migra Studium" però segueix sent un menor, per tant ha d'estar acompanyat perquè nosaltres no li podem fer signar certs papers com pot ser la llei de protecció de dades. I una mica en aquest sentit. Però ja no ho vam reprendre. Sí que vam fer unes conclusions a nivell intern que ens permetien treballar.

Deies que Migra Studium éreu una entitat més dirigida a adults. Quines especificitats es necessiten a l'hora de treballar amb el col·lectiu de joves migrants sols?

Hi ha tot un tema de bagatge emocional, que també s'ha de donar resposta. D'una banda això, tema hàbits per exemple, és una dinàmica totalment diferent. I també perquè dintre d'aquests joves hi ha molta frustració tancada. Tot això requereix de recursos més integrals, que no només passen per un pla formatiu d'un curs de castellà de 3 mesos. Potser és un curs a llarg termini.

Em sabries dir quins recursos es troben aquests joves per treballar també a nivell emocional, a nivell psicològic?

Jo no t'ho sabria concretar, però jo tinc la intuïció que no gaires. Potser és una tasca que s'ha d'entomar des dels centres de menors propis. Moltes vegades el que ens trobem, l'objectiu és més potser omplir el temps del jove que no tant fer un pla de treball ben fet, tenint en compte les preferències de què volen fer. És a dir, també deixar escollir en quin àmbit formar-se.

Es troben limitats a l'hora de poder triar cap on tirar, de què es poden formar, dels cursos disponibles...?

Quant menys recursos formatius, menys opcions. I al final també hi ha un tema de què com a societat, les feines més precàries les acaben fent els migrants. Joves migrants, que a més estan estigmatitzats i estereotipats, i s'associen a un tipus de feines. Potser el fet de que hi hagi menys recursos formatius fa que les sortides laborals siguin unes concretes.

Actualment s'està treballant en teoria en una possible modificació del reglament d'estrangeria per evitar que els joves extutelats es quedin sense paper un cop fan 18 anys. Des de Migra Studium ho heu seguit o hi heu participat com a entitat?

Si, hi ha una possible reforma del reglament de la llei d'estrangeria amb l'objectiu d'evitar que els que arriben no es trobin indocumentats, i que puguin tenir accés a la residència no lucrativa. Això son varies entitats que estem treballant, nosaltres formem part del Servei Jesuïta Migrant i si que crec que també s'està posant esforç en incidir amb allò que interessa pel que fa a la possible reforma del reglament.

I creieu que ara seria possible aquesta reforma?

Jo crec que hi ha una voluntat política. La voluntat hi és perquè sinó aquest tema no s'hagués posat sobre la taula. Però ara hem de veure com es materialitza. L'ideal seria canviar la llei d'estrangeria, però bé, anem fent petits passos per després fer grans canvis.

Marta Romy

A nivell de Migra Studium, com ha estat la vostra relació amb els mitjans? Quan han acudit a vosaltres, de quina manera, o per quins temes?

Migra Studium es comença a conèixer una mica als mitjans, molt locals i molt petits, arrel del projecte CIE. Perquè ara no sé molt bé la data, més o menys fa 6 o 7 anys que vam començar a entrar al CIE, i som la primera entitat que entra al CIE, i la única de moment, per visitar interns. A dins del CIE està Creu Roja, perquè son els que s'encarreguen de tots els temes més sanitaris, i les altres persones que entren de visita i no son familiars és el capellà del CIE. Fora del capellà, els únics que entrem som nosaltres. Ara Irídia porten alguns casos de temes més jurídics, però l'acompanyament el fem nosaltres. Jo crec que això ens va donar molta presència a mitjans. Bueno molta...la que tenim. I després fa dos anys, el gener de 2019, vam impulsar la campanya d'hospitalaris. La xarxa d'hospitalitat ja havia començat, però vam fer una campanya grossa, i

arrel d'això també hem anat sortint bastant a mitjans. Amb un to diferent, evidentment. El to de la presència de CIEs és molt més reivindicatiu i el de la xarxa d'hospitalitat és més propositiu, no? De dir: "tenim una proposta que funciona, i que la fem perquè no la fa qui l'ha de fer, que és l'administració. Però funciona i és fàcil". Els mitjans no venen a nosaltres. Bé, ara si que comencen a venir una mica més, ja associen el tema migracions amb Migra Studium i llavors si que ens truquen per preguntar. Això ja comença a passar, que és bona senyal. Però fins fa un any nosaltres enviàvem una nota de premsa perquè fèiem algun acte, o perquè havíem tret algun posicionament o teníem alguna cosa a dir d'algun tema, llavors l'enviàvem i a vegades es feien ressò i a vegades no. Algunes coses si que les hem fet conjunt amb les altres entitats de Jesuïtes - nosaltres formem part de Jesuïtes - i llavors quan alguna cosa pot ser més global i no és tant només de migracions la fem en conjunt amb les altres entitats per tenir una mica més de força. Però bé, tampoc guanyem molta visibilitat.

Què ha canviat aquest últim any que comentaves perquè s'apropin més a vosaltres?

Jo crec, dues coses segures. Una és opinió personal. Una és que hem visibilitzat més el què fèiem en general, i vam obrir bastant ràpid Migra Studium. Vam estar un mes tancats, com a molt, i llavors ja vam obrir. I fruit del Covid hem canviat una mica la nostra tasca, però aquesta mica ha fet que dediquem més temps a l'atenció jurídica i social, jo crec que això la Sanja t'ho deia abans. Fem molta més atenció social i molta més assessoria jurídica, i això ens permet fer més incidència després, perquè coneixem casos de més a prop, i jo crec que estem guanyant en autoritat per poder informar. Hem començat a informar i a comunicar-nos amb premsa sense que hi hagi un motiu concret d'un acte o d'alguna cosa que ha passat en l'actualitat, i també reaccionar una mica més ràpid del què fèiem abans quan passa alguna cosa. Per exemple, arrel de l'incendi a Moria vam treure un comunicat, un mes més tard però molt més elaborat, mostrant com ens posicionàvem. I just un mes més tard amb el de Badalona en aquest si que vam ser súper ràpids. I bé, insistir, jo crec que insistir i saber que ens avala el estar a prop de la realitat de les persones.

I quan heu treballat temes de l'acompanyament i l'acollida, com s'han tractat des dels mitjans amb els que heu treballat? Com s'enfocaven?

Intentaré ser políticament correcta... Jo crec que hem tingut conflictes de discurs quan els mitjans ens han vingut a buscar. Quan hem enviat nota de premsa i els mitjans la utilitzen fan una cosa molt *cutre* que és copiar i enganxar. Llavors està bé perquè no modifiquen el discurs, però si que és veritat que és una mica *cutre*. Quan nosaltres enviem nota de premsa molt bé. Quan ens venen a buscar si que hi ha més conflicte de discurs. Hi ha des del que demanen una cosa molt concreta i molt mediàtica encara que no sigui real...durant el confinament de Planta Baixa i del programa aquell que feien de Primera Línia ens van trucar per tenir casos, i nosaltres encantats. Però els hi donàvem casos que estaven sortint bé, perquè volem mostrar projectes que funcionen i que els podria fer l'Administració. Llavors ens deien que no, que volien algú que hagués acabat al carrer. Com que busquen una mica el dramatisme. Pocs mitjans, no ven tant. I menys temes de migracions, perquè jo crec que en el fons hi ha molta gent que no està convençuda d'acollir les persones migrants. Com alimentant per una banda el dramatisme i la pena, i per l'altra la por, i son els dos discursos en funció del moment. En el moment Covid va ser el tema més de la pena perquè hem de ser solidaris, hem de ser bones persones, junts ens en sortirem...però just abans de començar la pandèmia, un mes abans, era molt més la por. "Va arribar una allau de persones", què vol dir una allau? No sé. Molt la narrativa bèl·lica que després es va utilitzar amb el Covid, doncs igual.

Com és aquesta narrativa al voltant de la migració, i específicament al voltant d'aquests joves? Com se'n parla?

Just amb la Sanja vam fer una formació amb Intermón ara fa un any que era d'això. Ens feien adonar-nos de dues coses. La primera és que si mires els mitjans te n'adones que utilitzen un discurs que els estigmatitza 100%. Amb l'arribada d'immigrants és molt la imatge d'allau, de ens venen a envair, inclús amb les fotos: és diferent veure una persona que caminant sola amb la seva filla, que això et toca el cor, que veure un grup de gent. I pot ser que sigui la foto al mateix lloc. I amb els menors no acompanyats és estigmatitzar-los associant

menor no acompanyat amb persona violenta, perduda inclús...com casos perduts. I la segona cosa, el discurs aquest de l'odi i de la por ens posiciona a nosaltres en un lloc una mica més elevat, però després també el discurs aquest de "pobrets" també ens posiciona en un lloc més elevat, "pobrets els hem d'ajudar". Tots aquests discursos que alimenten el nostre ego triomfen. Molt ràpid i sense adonar-nos-en, a tots, fins i tot als més convençuts. I en canvi els altres discursos, que potser fan una mica més de volta i que no utilitzen paraules tant *heavy* o contundents, costa més que quedin. Una de les coses que ens deien: fixeu-vos en què posem en el centre. Si parlem de multitud o de persones... Canviar una mica el discurs.

És possible trobar aquest punt entremig del què parlaves entre la por i la compassió? És possible trobar aquest matís en els mitjans?

Jo crec que és possible, però no són els mitjans que coneixem, els multitudinaris. I jo crec que és possible, però també els discursos així més respectuosos han de ser una mica més energètics. No han de ser sempre súper suaus, tolerants, tot està bé. No, també t'has d'enfadar. Mira, nosaltres som de discurs súper suau i amb l'incendi de Mòria vam treure una nota de premsa que per nosaltres era una mica radical, però és que quan les coses sobrepassen la realitat ens hem d'enfadar. Jo crec que és possible però és molt difícil, jo cada cosa que escric penso en com fer-ho per alimentar un discurs respectuós i que no estigmatitzi a ningú, però que enganxi al lector. Perquè a més la societat ara està súper dividida, jo crec que el públic està molt dividit. Estan molt clars els racistes i els antiimmigració, però els que estan a l'altra banda, que no són racistes en teoria, i que són de "volem acollir", no són tant clars. Van i venen. A Intermón ens dividien en tres franges: els no convençuts, que serien els racistes; els convençuts, amb la nostra manera de comunicar i de fer; i els del mig. I deien que els del mig són cada cop més i estan cada cop més cap als no convençuts. Per tant ho tenim més difícil. Creixen molt els discursos xenòfobs. Però també perquè estem en crisi, i sempre ha sigut així.

Com creieu que s'hauria de treballar davant d'aquests discursos, des del de Vox al Parlament fins a aquells a nivell més individual, quan hi han hagut atacs o manifestacions contra centres? Com se n'ha parlat, i com s'ha de fer front a aquestes situacions?

A nivell només mirant la comunicació, no ho sé. És omplir els mitjans d'altres discursos. L'únic és que han d'anar acompanyats d'experiència. Els discursos xenòfobs es poden fer sense cap solvència de res, inclús poden fer que la gent es cregui una mentida o alguna cosa que no ha passat, però en canvi els discursos que defensen la tolerància i l'acollida han d'estar fonamentats en experiència. Llavors penso, si hi ha una notícia d'atacs a un centre i es fa un discurs súper violent, buscar una altra notícia on el discurs sigui d'acollida, però mostrant una experiència bona. La nostra manera des de Migra de sensibilitzar i incidir en el canvi del pensament de les persones és sobretot des de la trobada entre les persones. Conèixer a la persona. Quan coneixes al que és diferent se't desmunten tots els esquemes que tenies, fossin bons o dolents. Fins que no tens una connexió amb l'altre és molt més difícil. En canvi, generar un discurs racista és molt més fàcil. Jo crec que en això ho tenim molt difícil si només pensem en la comunicació. Hem d'utilitzar altres coses: per nosaltres per exemple, la xarxa d'hospitalitat és fantàstica en això perquè transforma. Li va molt bé a la persona acollida, evidentment, però transforma molt a les persones que acullen. Llavors, intentar donar-los veu. Quan demanin testimonis portar la persona acollida però també portar moltes famílies que han acollit. I a mesura que això vagi sortint poc a poc va transformant. Però és molt més lent.

Podrien els mitjans ser una mica també aquest espai de trobada, com una manera de conèixer allò que no es té tant proper?

Si, estaria bé. I que els equips fossin molt més diversos. Hi ha molts periodistes que potser han nascut aquí però la seva família és d'origen migrant i això ja canviaria. Tu mira TV3, quanta gent veus que és de fora? O que els seus pares són de fora de Catalunya fins i tot? Jo crec que la majoria els seus pares són també de Catalunya. Jo crec que això també donaria. Segur que te'n vas a La Directa i hi ha gent que els seus pares són de fora, ni que sigui. Inclús això. Jo crec que això seria un pas inicial fantàstic, també per parlar des d'un punt de vista diferent. I començar a fer més reportatges en una clau diferent. Seguir reaccionant a les coses

que passen, als atacs i a tot això evidentment, però seguir mostrant altres coses. Top Manta, per exemple, ha demostrat moltíssim i és fantàstic, però s'ho han hagut de guanyar. Fins que no han estat virals ells no se'ls ha mostrat. Doncs bé, potser apropar-se a Sindillar, que és un col·lectiu de dones que treballen a la llar. Apropar-se també a aquestes coses.

Quina veu es dona als diferents actors, i com se'n parla? Des dels propis joves, a l'Administració, les entitats... quines es qüestionen i quines no?

Aquesta no tinc molta idea. Jo si que recordo els primers anys que va sortir molt tema de la DGAIA, inclús en negatiu, com algo súper llunyà. Jo crec que els actors que es visibilitzen, no sé, no tinc molta idea, és la DGAIA. Jo crec que està molt mal vista la DGAIA, i els centres de menors. Però com a algo tant llunyà... I en canvi hi ha tantes fundacions com nosaltres que tenen PCIs, i la gran majoria d'alumnes de PCIs son persones que han migrat, menors que han migrat. Abans es feien PCIs i també estaven plens, però no hi havia tantes persones migrants. Vol dir que no és una cosa que s'ha creat per ells, es crea per les persones que salten del sistema educatiu normal. Llavors, ells arriben a aquesta edat. Jo crec que es mostra molt més els albergs, com una cosa súper llunyana. A més els albergs grans, que semblen més llunyans a nosaltres, i en canvi no les fundacions petites que estan cada dia més.

A nivell de fundacions i entitats, quan no hi ha una persona encarregada de la comunicació o un departament específic, això fa que tinguin menys accés als mitjans a l'hora de mostrar allò que estan fent?

Totalment. Les fundacions totes tenen alguna cosa de comunicació, a vegades tenen una persona remunerada com jo, a vegades ho fa la direcció...encara que sigui molt precari, totes en tenen. Però si que és veritat que lo bàsic és les xarxes socials i poder fer alguna campanya de captació de socis i donants, i és una comunicació molt pels seus. Per fer el pas a poder fer una mica d'incidència i estar en mitjans necessites un departament una mica més gran, ni que sigui unes hores més. I que l'entitat aposti per això. Això si que és veritat que no ho tenen moltes entitats, i les entitats que estan acollint i acompanyant els menors no acompanyats al final son les entitats d'infància, que no estan molt preparades per fer incidència perquè no n'han fet gaire fins ara. Com a molt alguna d'aquestes xarxes ECAS, alguna d'aquestes si que fan una miqueta, però no n'hi ha gaires. No es fa molta incidència des d'aquest sector. I la incidència és el que et dona visibilitat en mitjans.

Com creieu que la manera com es parla d'aquests joves afecta a la percepció de la societat? I com afecta també a la seva pròpia autopercepció?

Jo crec que el discurs aquest de la por seguríssim: que son els que ens roben, que estan tot el dia perdent el temps allà Plaça Catalunya – ara no, però quan no hi havia Covid –, que estan tot el dia perdent el temps. Roben, son dolents i es droguen – que no tenen diners però vaja, es droguen –. Son coses absurdes. Hi haurà gent que ho fa, però no la gran majoria. Jo crec que això es va visibilitzar molt al principi. D'alguna manera això s'ha mantingut, però no s'ha visibilitzat els pas de després. Alguns han acabat al carrer però alguns han seguit estudiant i estan acollits en algun recursos. No sabia molt bé com respondre't a això, potser alguna entitat que hagi treballat amb joves tutelats t'ho sabrien respondre millor. O algun centre, què feu quan algú fa 18 anys, com es fa aquest acompanyament? Jo crec que hi ha centres que si que poden seguir un temps més, però n'hi ha altres que el dia que fas 18 porta.

Creieu que hi ha hagut algun tipus d'evolució en com es parlava d'aquests temes a nivell dels mitjans?

Jo crec que no. Es més, jo crec que no en els últims, últimissims anys. El 2005 o 2006 a El Ejido, a Almeria, va haver-hi un conflicte bastant *heavy* en plan baralla, i naixia d'aquests discursos. De "vienen a quitarnoslo todo, a robarnos, son violentos, encima nos quitan el trabajo...". Això va generar dos bàndols, literal. Perquè la gent de El Ejido és gent súper pobra que ja tenia la por al cos per sobreviure i per guanyar alguna cosa, i

clar, veuen la persona diferent com una invasió. Jo crec que això és el que generen aquests discursos. I no crec que hagi canviat gaire. Llavors ja s'utilitzaven aquests discursos, i ara també. Jo diria que potser durant el Covid s'ha relaxat una mica però al setembre ja han tornat aquests discursos. Ha disminuït potser la presència en mitjans perquè ara tenim el 50% de pandèmia, però jo no crec que hagi evolucionat en positiu. Ni tampoc els recursos per gestionar les acollides. Simplement les entitats ens hem espavilat una mica.

Creus que hi ha alguna cosa de la que s'hauria de parlar més, o alguna cosa que acapari el focus? Quin paper haurien de jugar els mitjans a l'hora de treballar per una societat d'acollida?

Jo crec que el primer és tenir més diversitat en els equips, crec que seria una aposta brutal. El segon és equilibrar les notícies de les coses urgents que van passant amb les coses bones que també estan passant. I que mostrin que no és difícil gestionar una bona acollida, en general. Ni per menors, ni per menors no acompanyats, ni per adults. No és fàcil, però una mica més fàcil del que sembla. I que, això no ho sé, seria una mica utòpic, però que també tinguessin una mirada d'exigència a la política. Que es posicionessin una mica, de dir "els polítics no estan donant resposta a això". De fet, a les últimes eleccions en les línies que tenien cada partit molt pocs tenien temes de migracions, i el que més temes de migració tenia era Vox. Això ja és demanar massa que es posicionin els mitjans, però exigir una mica com estan treballant des de la política, jo crec que això estaria bé. Igual que ho fan amb altres temes, que ho facin també amb les migracions. Potser es podrien fer més debats a la tele, o afegir sempre una secció de migracions...és demanar molt, però si hi ha cultura, esports...com que és algo que està, des de sempre en realitat, no és actual només. Ara m'he posat a somiar. Jo crec que la que seria més fàcil d'exigir d'algun manera és que hi hagi més diversitat en l'equip. Igual que segur que hi ha una quota de gènere, que hi hagi una quota de diversitat. I que la diversitat inclogui diversitat cultural i religiosa, però també podria ser intel·lectual, de persones amb discapacitat física o intel·lectual.

Entrevista amb Dar Chabab

Entrevista amb Oriol Janer, director de Dar Chabab. Dar Chabab és un centre de dia per a joves migrants en situació de vulnerabilitat i sensellarisme obert a Barcelona a finals del 2017. El centre els ofereix diferents recursos per treballar en el seu acompanyament i inclusió.

El centre de Dar Chabab va obrir les portes a finals del 2017. Com va començar aquest projecte?

Bueno, si vols jo t'explico una mica la nostra visió, et foto el rotllo de com ho hem viscut nosaltres en tant que un recurs que també l'hem de posar en context. Si que és important no oblidar mai que estem parlant d'una part d'aquests joves, que és la part dels joves que estan en situació de carrer, que per sort no son tots. Però tota l'estona estarem parlant d'aquest percentatge, que no deixa de ser, no sé si molt poc, però en tot cas això seria DGAIA que en funció dels nois que estan tutelant podria dir els que tenen una trajectòria millor. El centre nostre pròpiament neix quan va haver-hi eleccions municipals de fa dos mandats, el primer que va pujar l'Ada Colau. Estem parlant de 2015. Què passa en aquell moment? En aquell moment comença a haver-hi una presència mediàtica molt important de joves i menors d'edat – et parlaré sempre de joves, entenent que tenen de 18 anys cap amunt, i de menors d'edat els que no arriben a 18 anys – hi ha joves i menors que estan en situació de carrer, bàsicament focalitzats en una zona de Barcelona que és el Forat de la Vergonya, que en diuen, que està a tocar de Santa Caterina, allà al Carrer Sant Pere Més Baix, on hi ha el Palau Alòs. En aquells moments, estem parlant del 2015, hi havia un grupet important de nois d'aquestes dues franges d'edat que tenien conductes de carrer molt evidents, amb robatoris, baralles, que generaven molta inseguretat al barri, en l'entorn, i després es caracteritzaven molt perquè feien consum de tòxics i

sobretot inhalaven cola. En aquell moment tot aquest estat de certa alarma va portar a batejar aquells joves com "els nens de la cola". Estem parlant d'un grupet de 35 o 40. De tant en tant també hi havia adults que s'hi barrejaven, tots eren d'origen marroquí, també hi havia algerians, i hi havia detectats nois que eren menors d'edat que s'escapolien de centres. Això va generar en aquell moment molta alarma veïnal, sobretot, i a nivell de ciutat, promoguda també per mitjans que van publicar fotos de nois, i sobretot van encunyar aquest terme dels "nens de la cola". Això passava el 2015 quan va guanyar les eleccions la Colau. Aquí no vull marcar cap posicionament polític ni ideològic, senzillament que en el moment que ella guanya si que entre una de les accions primeres que fa és afrontar aquest problema que existeix i ella diu que hi posarà remei, i la solució que en aquell moment es diu que es farà és crear un centre de dia que atendrà la situació d'aquests nois. A partir d'aquell moment neix el centre dels "nens de la cola". Aquest centre som nosaltres, el què passa que això que el 2015 es proclama no és una realitat fins el 2017, fins a finals del 2017. Allà és quan jo entro en aquest món, tot això que et dic és anterior. Què passa? Que nosaltres entrem el 2017, obrim les portes a finals de novembre, i amb tot aquest període de temps ja han passat varies coses. Varies coses que expliquen com de canviant és aquesta realitat amb els joves migrants, i com també és de complicat definir recursos que els puguin atendre. A partir d'aquí, aquesta prèvia em sembla que ajuda a explicar tot això. Què canvia al carrer? Sobretot canvia que estem en plena tempesta del que és l'arribada, sobretot de menors. El 2017 estan arribant de l'ordre d'uns 800 - tot això son dades de DGAIA -, per tant s'atenen, entren en tutela uns quasi 800 nois. El 2018 passen a uns 1600, estem duplicant xifres. El 2019 estem ja parlant de 3000, és a dir estem duplicant, i el 2020 se n'esperaven uns 6000, cosa que per la pandèmia i tot plegat no va arribar a ser. Però estem als inicis del què comença a ser una cosa molt grossa. El 2017 en venen uns 800, però estem parlant de que el 2016 n'havien vingut uns 400, i el 2017 quan estava passant això potser estàvem de l'ordre d'uns 200. Per tant, des del moment que es planteja aquest centre fins que l'obrim la xifra s'ha quadruplicat. A més, també passa que molts d'aquests menors d'edat que hi havia al carrer eren nanos que estaven ja tutelats i en centres, centres que estaven a la ciutat de Barcelona, dels quals s'escapaven. S'escapolien del centre, feien les conductes de carrer – que si robatoris, que si cola, que si aldarulls – però quan passaven temporades ja massa castigades sempre tenien el centre on tornar, i llavors aquesta era la dinàmica. Quan un nano s'escapolia en aquella època podia tornar a aquest centre. En aquest període de temps, això ja havia canviat. Un nano que s'escapoleix d'un centre perd la plaça en aquell centre. No vol dir que perdi la tutela, vol dir que quan el noi torna en el circuit de protecció de menors se li assigna una altre lloc. Com que en l'imaginari de tots aquests nanos el què volen és quedar-se a Barcelona, passa que tots aquells nanos que s'estaven escapant durant aquella època deixen d'escapar-se. Perquè saben que no poden marxar més d'una nit. S'escapen pel matí, però a la nit tornen al centre perquè sinó perden la plaça. Per tant aquí ja tenim canvis importants. I hi ha l'aparició de molts menors que abans no hi eren, però son menors que estan venint. Son d'aquests que han fet la xifra de 800. Però clar, els nois venen no només menors de 18 anys, també en venen que en tenen 18 o 19. Això també augmenta en la mateixa proporció, més o menys similar, al carrer. Per tant, quan el 2017 obrim portes ens trobem amb molts més menors al carrer, nois que no han entrat a tutela, nois que normalment venen amb ganes d'anar a un centre, i per tant tenen poca incidència en el nostre dispositiu. És el moment aquell en què es comencen a omplir les comissaries, i que després com que els porten a Fiscalia per tutelar-los la Fiscalia queda plena de joves, aquelles imatges de la premsa on es veien els nois tirats allà durant tres dies. Els menors fan cap cap allà, els que ja son majors d'edat aquests estan més tirats perquè no tenen on anar, i aquests si que en comencem a veure molts més, i després comencem a veure nois que han sortit del sistema de protecció, poquets, però que també s'han quedat sense masses recursos. És a dir, la situació no té res a veure amb la que hi havia el 2017. Llavors aquí és on comença la nostra historia.

I com va ser el moment aquest de la obertura?

Jo crec que aquí el que és important és qui obre el centre, tot i que la Colau va dir que farien això administrativament qui l'obre és el Consorci de Serveis Socials de Barcelona. El Consorci és l'aliança entre l'Ajuntament i la Generalitat. Els dos serveis s'uneixen per fer un Consorci, que és l'encarregat del dispositiu. El què passa és que no som funcionaris de l'estat, sinó que és un encàrrec que llavors es dona a les entitats a traves d'un concurs. I les entitats que hem accedit al servei aquest també és una aliança d'entitats, on hi ha Sant Pere Claver, que sobretot té molta experiència en àmbit de salut mental, Suara, que és una cooperativa

d'educadors, i per tant té experiència en això, i després una cooperativa d'inserció laboral. L'aliança d'aquestes 3 entitats gestiona el centre. Llavors, tenim com a encàrrec per tant atendre joves que estan en situació de carrer, en situació d'alta vulnerabilitat, i a més a més hi podem afegir altres coses, com que tinguin consum, que tinguin problemes de salut mental, i quasi és un calaix de sastre on posem tots els problemes del món allà dins perquè de manera màgica nosaltres tinguem aquesta facultat de resoldre tots els problemes. Que si ho poguéssim fer seria fantàstic. Aquí ja ironitzo una mica per com a vegades els dispositius es creen més amb una voluntat de que una cosa quedi resolta, que amb una visió clara de que es pugui resoldre. "Farem una oficina per fer que la pau al món sigui un fet". Però no és tant senzill com això. Ironitzo de manera molt bèstia, però la cosa va per aquí. Una mica és això.

Has dit que quan finalment vas obrir el centre la situació havia canviat molt. Us va veure sobrepassats en aquell moment?

Totalment. Totalment sobrepassats. Jo diria que el què sobrepassa per una banda és la situació objectiva, és a dir que el nombre de joves i de menors d'edat és molt gran. Em sembla que va ser més que evident que allò va desbordar totes les previsions i tota la capacitat d'absorbir els nanos aquests. Pensem que en aquells moments la DGAIA estava obrint de l'ordre d'un centre setmanal, això és una animalada. Perquè això vol dir no només contractar, sinó disposar i localitzar professionals, amb un col·lectiu molt complicat, i contractar un equip de 10 o 15 persones no vols dir que sigui un equip, son gent que s'han de conèixer, han d'establir un projecte, han de treballar, això és molt difícil i no s'aconsegueix en dos dies, per tant obrir-ne un cada setmana era una salvatjada. I la gent va patir moltíssim. Clar, això era per fer aquesta atenció als menors. I llavors nosaltres, que en principi també ens ho trobàvem de retruc, teníem el problema del desconeixement del col·lectiu, de la realitat, i de com abordar aquest problema. Hi ha un fet que normalment és el què ens emmiralla sempre, que és la problemàtica. Llavors, el que és complicat és saber quina és la problemàtica. Perquè de seguida veus delinqüència, aldarulls pel carrer, conductes de carrer, agressivitat, baralles, consum de tòxics, això evidentment provocava que hi hagués problemes de salut mental...Estàvem parlant, i ara parlem col·loquialment, estem parlant de drogoaddictes, de bojos, i de delinqüents. Doncs hem de tractar això. El tema és, realment això és el problema? Això és el què preocupa, això realment és una problemàtica, però amb el temps hem après a llegir això com els símptomes d'un problema més profund. I em sembla que aquí hi ha la clau que ens ha d'obrir la porta a poder atendre amb èxit i amb dignitat aquests joves. Si només els veiem com a drogoaddictes, o com a delinqüents, llavors aquí ens estem perdent alguna cosa. Aquest és una mica el trajecte que hem anat fent durant aquests tres anys. Llavors el què porta a identificar com a problema això, quasi ens ve automàticament: "aquests nois necessiten un centre...". I per aquest centre, tothom intuïtivament d'entrada pensa amb el què en aquell moment també vam pensar nosaltres perquè era l'encàrrec que se'ns havia fet: un lloc on puguin dutxar-se, on puguin menjar, on puguin rentar la roba... on puguin tenir les seves necessitats bàsiques cobertes. D'acord, això està molt bé. O no. Aquí és on entra el dubte. Cal cobrir totes aquestes necessitats amb el convenciment que això resoldrà el problema? Aquest és un altre dels elements que col·lisionen. Quan abordem tot el què són les necessitats més bàsiques i més essencials en qualsevol persona, que és un lloc per dormir, un lloc per menjar, és veritat que pots arribar a establir una proximitat amb el jove, en aquest cas, que podria permetre't treballar coses en més profunditat. Però si que és veritat que hem vist que no és necessari això per treballar les coses que necessiten de més vinculació. Fins i tot diria que és el contrari. Quan un noi necessita treballar aquestes coses, no cal que se li ofereixin serveis bàsics. Només cal la voluntat del jove per resoldre-ho. I això que pot semblar contradictori, és essencial. Perquè si el que estem fent és intentat tractar el problema de fons, que després si vols hi entrem una mica més, què pot portar a problemes de salut mental? Què pot portar al consum? Què pot portar a la delinqüència? Si volem tractar això ho hem de fer des de la voluntat i el convenciment del jove de que necessita un suport en aquest sentit. Si això jo ho emmascaro dient-li "vine, que et dono el menjar, et dono la pastanaga", ens trobarem amb el que ens vam trobar: amb molts joves que, dient que venen a resoldre, no venen a resoldre cap història, sinó que venen senzillament a fer un ús assistencial. "Vinc perquè és un lloc on em donen de menjar", "vinc perquè és un lloc on puc posar una rentadora". I això l'única cosa que fa és tensar molt el servei, el posa molt al límit perquè gairebé es converteix en una exigència constant de dona'm, dona'm, dona'm, però en canvi jo no estic disposat a res més. I trobar-

te nois que continuen amb la mateixa problemàtica que hi havia al carrer, però que aquesta problemàtica a més a més s'ha estès aquí dintre sense que això pugui resoldre els problemes dels joves, és difícil.

Això és interessant, perquè suposo que la idea a l'inici era vincular-los a través d'aquestes necessitats bàsiques per impulsar-los a altres coses. Això ha anat canviant amb l'experiència?

Jo penso que l'experiència ens porta a entendre això, que si que és veritat que hi ha coses que son molt importants, que una persona pugui menjar, que es pugui dutxar, que pugui tenir un lloc on viure és absolutament primordial, i sobretot ho és si volem fer una feina que vagi una mica més enllà, que pugui vincular-te amb la persona. I això estem parlant d'aquests joves però és que estem parlant de qualsevol persona. Si jo em trobo malament i necessito anar al psicòleg, està clar que anant al psicòleg jo podré vincular-me i podré fer una feina en profit meu quan pugui ser capaç d'obrir-me i de parlar, sabent que tinc moltes coses cobertes. Però evidentment si no tinc feina, si no tinc lloc on anar a dormir, doncs tot això em queda molt més distorsionat. Això és una evidència. L'altra cosa és que tot això s'hagi de fer tot al mateix lloc. Haig de tenir el psicòleg al mateix lloc on em dutxo, i al mateix lloc on menjo, i al mateix lloc on rento la roba? Això és com si jo per aprendre una carrera universitària no fes falta que anés a la universitat, perquè a casa meva ja m'ho poden fer. I no cal que vagi al psicòleg, perquè a casa meva també m'ho poden fer. I no cal que vagi al metge, perquè a casa també m'ho fan. A vegades els rols han d'estar ben diferenciats, i cadascú té la feina que té. Llavors, socialment, amb la precarietat, estem parlant de la precarietat que això és molt dramàtic, ja hi ha llocs on et pots anar a dutxar. Ja hi ha llocs on pots anar a menjar. El què no hi ha potser son llocs on puguin atendre aquesta problemàtica més profunda que tens com a jove, com a migrant. Això és el que hem de fer nosaltres. El què hem anat descobrint, encara que sembli contradictori, és que per poder fer millor aquesta feina el que hem de fer és descarregar-nos de la obligatorietat que ens hem imposat per donar-los menjar, per donar-los una dutxa, i hem descobert que sense donar-los menjar, sense una dutxa, continuen venint joves, amb qui sí llavors podem treballar de manera molt més honesta això.

Com coneixen els joves l'existència de Dar Chabab? Ara ja porteu un temps, però a l'inici, com es va donar a conèixer?

S'ho saben, s'ho diuen un a l'altre. I després hi ha tot un equip d'educadors que estan a peu de carrer i que contacten amb aquests joves. És el Servei de Detecció i Intervenció, que localitzen aquests joves i fan els primers passos per treure'ls del carrer. Llavors ells ens els envien a nosaltres. Normalment aquest és el circuit més habitual, ells ens els adrecen. Nosaltres ara tenim un funcionament que, malgrat tot això que et dic, si que tenim tota una sèrie de serveis bàsics que a vegades serveixen com a plataforma de llançament cap a una vinculació que va més enllà. I ara tenim per exemple un format en què donem menjar. Tot això ho vam incorporar en l'inici de la pandèmia i ara ho estem continuant, perquè sembla que és un format que ens va bé. Quan localitzen algun xaval que està absolutament tirat al carrer, que no té res, pot venir aquí de seguida i nosaltres li donem una bossa de menjar. La bossa de menjar vol dir tots els àpats del dia guisats. No donem menjar cru, sinó que és a punt de menjar. Això ja permet que ell pugui venir cada dia. Pugui, n'hi ha alguns que no venen mai, venen un dia i ja està. Però a partir d'aquí ells es poden enganxar. Aquest pot ser el primer pas perquè després entrin en una vinculació més estreta, on llavors si que podem incidir a nivell psicològic, a nivell de formacions, etc. Ells ho acaben sabent tot. Pensa que Barcelona és molt gran, però no ho és tant. No ho és tant perquè estem parlant de que és un col·lectiu que es relaciona molt poc amb altres col·lectius. Llavors entre ells gairebé es coneixen tots. I en el fons la seva Barcelona és molt petita, encara que es belluguin, però es belluguen entre Ciutat Vella, Plaça Catalunya, i ja està. Després veus aquí que tots s'acaben coneixent. És molt fàcil que diguin "jo vaig a Dar Chabab".

Com va ser l'acollida a nivell de barri quan vau obrir el centre, i com ha estat la relació durant aquests anys?

Al principi va ser molt complicada. Perquè tot això que t'explicava comportava al principi molt conflicte. Conflicte entre ells, conflictes interns, conflictes al carrer, i tot això genera molta inseguretat als veïns. I és una inseguretat que hi és, que és molt lícita i per molt que tu ho expliquis - i ho hem fet, hem anat al centre

cívic, hem explicat -, per molt que expliquis la realitat dels joves i que hi hagi molta comprensió, això no treu que si el meu fill passa per aquí davant i li foten la bicicleta, o a un veí li han robat el rellotge, o a l'altre li han robat el mòbil, tot això no generi una inseguretat real. I això genera molt de rebuig. És una feina molt lenta. I a més has de saber blindar el centre perquè tot això no passi aquí. És molt fàcil escriure una normativa, però el que és més difícil és poder fer-la complir. I això ha estat una mica la feina.

Com ha estat aquest procés?

Molt llarg. Perquè és anar entenent tot això que t'he explicat al principi, tot això s'ha anat construint mica en mica. Ara vas entenent la normativa, ara un noi ha d'entendre que si no compleix per aquí, l'hauré de fer fora. Com el fas fora? Com ho entén? Tu no pots fer coses sense haver-les explicat abans. Per tant vas aprenent com explicar les coses abans de que puguin incorporar-se aquí, mostrar fermesa tant en com el pots ajudar, honestat també, saber fins on pots arribar i fins on no, i després molta claredat en dir que si això passa hauràs de marxar. Tot això fa que mica en mica la norma es vagi complint i que també donis sensació de seguretat. I també amb l'ajut del districte: aquí hem hagut de parlar amb Mossos, amb Guardia Urbana, que ens han ajudat molt en aquest sentit. Hi ha hagut moments que hem hagut de tenir una patrulla fora vigilant. I això ha estat així. El què passa és que mica en mica vas aconseguint que hi hagi una cultura dels nois diferent, de l'ús del servei, de què en poden treure, i ells mateixos - perquè no son un col·lectiu únic - però els que més o menys van funcionant son els que acaben pesant en el servei i acaben una mica marcant com treballaràs amb ells. Un noi nou que ve, ja veu que la onda és una altra. I això ajuda molt. I ara estem en un moment molt bo en aquest sentit.

Parlaves abans de que temes com la delinqüència o el consum de drogues son símptomes, més que les causes que s'han d'adreçar. Com es treballa a nivell de sensellarisme amb gent tant jove? Com s'adrecen aquests problemes més de fons, el que porta a aquestes conductes?

El què nosaltres fem és, evidentment si hi ha problemes de consum, per exemple, intentem abordar-los, però sobretot incidint en el problema més de fons. És a dir, entenem que hi ha consum no tant perquè el noi sigui un drogoaddicte, sinó perquè hi ha un problema de fons que si més o menys es resol el consum de tòxics es pot anar abandonant. També és veritat que n'hi alguns que en porten molt de consum, i que ja tenen un nivell d'adició que ens situa en un altre pla. Però de normal el què és més important és afrontar la problemàtica de fons. Hem d'anar caminant cap aquí, però això és molt difícil de fer. Per què? Perquè estem demanant a joves que han passat segurament per bastants serveis socials que tornin a repetir tota la seva relació amb els serveis socials: explica'm la teva vida, d'on vens... i ens sembla a nosaltres que som únics, quan potser porten un trajecte de 4 o 5 anys i això ho han fet a Andalusia quan van entrar a un centre, amb uns educadors que es van trobar al carrer quan es fugaven d'allà, després els van agafar uns de la Creu Roja i els hi van tornar a preguntar tot, després van arribar aquí on van anar a un centre i un educador els hi va tornar a preguntar, ... Estan absolutament substituïts a nivell de la vida personal. Per tant, arribar a poder penetrar, a com estan en la seva vida, el seu trajecte, què n'esperen, què busquen, etc. Tot això és el que dona una mica de terreny per començar a parlar d'aquests possibles problemes, que moltes vegades només és escoltar-los, que tinguin la ocasió d'explicar-los, i senzillament d'anar-los ordenant: per què has marxat, què busques, quin és el teu projecte migratori? Moltes vegades això no està ni construït. "Oportunidades", però quin tipus d'oportunitats? Aquestes oportunitats les busques per tu? Les busques per la família? La família t'està apretant, està esperant resultats de la teva vinguda aquí? A vegades aquesta càrrega tan bèstia que la família posa en els joves es bateja com a parentalització, que és donar aquest paper de pare de família, de qui sustenta la família, a un nano jove que ve aquí. A vegades no està ni triat per ell i es troba amb això. Ve sense tenir clar què vol dir aconseguir regularitzar els papers, no té ni idea del què significa en temps, en aprenentatges, ha d'aprendre una llengua... Llavors, només posar al descobert tot això, que ell tingui clar de lo complicat que és tot, de en quina situació es troba, de si té causes, si no té causes... a vegades només clarificant tot això, poder-ho explicar, que hi hagi algú que t'ho digui...això ja fa moltíssim. I en paral·lel, evidentment, anar buscant alternatives. Si tu tens interès en treballar, anem-hi. Però com ho he de fer? Per una banda hem de regularitzar els papers, doncs poc a poc anem veient els passos que ens cal fer. Hi ha un tema que serà fonamental, que és aprendre l'idioma. Doncs aprenem d'idioma, que a més després et servirà

si has d'anar a fer algun curs. Vas ordenant aquestes coses, vas aconseguint que vagi a un curs, l'intentes sostenir amb tots els alts i baixos, tràmits legals, busquem la targeta sanitària...tot això, que a la nostra vida ho tenim tot muntat, ells no ho tenen muntat i a més a més els hi és absolutament desconegut. Per tant, tot el què sigui incidir per aquí ja d'entrada és una bona base per treballar tota aquesta simptomatologia que després pot aparèixer. Que després pot seguir apareixent, però aquests ja son casos complicats, perquè son casos que no s'han pogut agafar a les oportunitats que tenien, i això ho complica més i ho fa més difícil. Aquí ja potser parlem de que en algun cas pot haver-hi addició, que en algun cas ja s'ha desencadenat algun trastorn mental més greu, o que aquest noi ja té varies causes i això dificulta el procés de renovació...Llavors el que hem de fer és adaptar-nos a cada jove, intentar veure amb aquestes claus que t'he dit cap a on ho podem enfocar i creuar els dits.

Entenc que les dificultats a nivell legal, per obtenir un permís de residència i de treball, no facilita la feina.

Gens. Et diria que de les coses que hi ha aquest és un dels punts. Les oportunitats son escassíssimes, n'hi ha molt poques. I per molt que tu diguis, el missatge que ens han dit de petits, de estudia i fes les coses bé, aquest és el missatge, si tu et comportes com socialment està marcat les oportunitats vindran. Però els que sou més joves ja us esteu adonant que tot i fer les coses ben fetes després les feines costen molt de sortir. Doncs a això, afegeix-li que tu vens amb tota la il·lusió del món pensant que aquí et posaràs a treballar, a vegades joves que ja treballaven allà, i arribes aquí i et diuen que no pots treballar. Que has d'estar en un centre i has d'estudiar. Això també costa molt d'entendre, estàs en un procés adolescent, ja t'han fet un homenet i ara et tornen a fer adolescent. És complicat. Quan et trobes amb tot això, que el teu únic objectiu és aconseguir tenir un NIE, perquè les dificultats son tan grans que sense un NIE no pots fer res. I que el NIE, a més, després no et deixa treballar, que és només un permís residencial que a més té una validesa d'un any... És molt difícil. Necessites un contracte, però per un contracte necessites tenir qualificació laboral. Has fet algun curs? Doncs n'hi ha que sí, que ho aconsegueixen fer, que poden fer pràctiques, que l'empresa els agafa, i aquest és en el millor dels casos. Llavors si tot va bé poden convertir el permís de residència en permís de treball. Això dura un any, llavors quan estan aquí que sembla que hagin aconseguit qui sap què, l'any que ve torna a renovar. És complicadíssim. Aquest sí que és un handicap que no està en les nostres mans, i això també s'ha d'explicar amb molta claredat. I n'hi ha que se'n surten, i que se'n surten bé. Però el què els hi exigim és enorme. Per tant, tampoc no és estrany veure que hi hagi un grup important que tot això no ho puguin sostenir, i que tot això els desmoroni, i que al final escolta, lo fàcil és fotre un mòbil als turistes i de cop d'aquest mòbil n'he tret 50 euros, i ja em puc comprar les bambes que somiava de petit quan estava al Marroc. I tot això llavors és un espiral que costa molt d'aturar.

Us arriben molts joves que surtin del centre als 18 anys sense recursos?

Això ha anat canviant. Ara cada vegada n'hi ha més. Ara ens estem trobant els que estan sortint de l'època en que van arribar tants. Aquests més o menys els han anat aguantant, han fet 18, alguns han arribat a 19, però hi ha un moment que no es poden aguantar més i marxen. Tots els sistemes de protecció que hi ha de pisos i tot això està molt saturat. Estem saturant la següent fase. I clar, alguns d'aquests cauen. I molts que venen aquí han passat per aquests circuits i no se n'han sortit. O estaven en un pis i els han fet fora, o tenien la prestació i de l'han gastat, o estaven en un curs i ara amb la pandèmia s'han quedat sense curs i ja no tenen pràctiques... I a més ara amb el problema que hi ha afegit de la renovació, que ara costa encara més de fer-la del què costava abans. És tot un món de complicacions.

Com trebal·leu des d'aquí tot el tema de la salut mental que comentaves abans?

Aquí hi ha un tema que per mi és com una batalla personal. Estem parlant de salut mental, però a mi a vegades m'agrada canviar el terme, perquè això llavors ens situa en un terreny potser més proper i més comprensible, jo diria que més encertat. Si enlloc de parlar de salut mental parlem de salut emocional, llavors potser ens farem més a la idea del què hem de tractar aquí. Tot i que tot és salut mental igual, a vegades tendim a pensar que la salut mental son només aquells casos una mica extrems. Quan parlem de salut mental

és inevitable que ens vingui al cap un esquizofrènic, un psicòtic, fins i tot un depressiu. Però és que salut mental també son estats mentals que son oscil·lants, que una persona es pot trobar molt malament perquè està sola aquí. Perquè té la seva família allà, amb qui fa temps que no parla, perquè resulta que estant aquí se li ha mort l'avi, i potser perquè es veu obligat a mentir quan els pares el truquen perquè no vol que pateixin per com està aquí. Tot això també son problemes de salut mental. I aquests son els problemes que bàsicament podem abordar. I de la mateixa manera que t'he comentat abans: escoltant, parlant. Aquí hi ha un equip de psicòlegs que el què està fent és això, acompanyant - i la paraula és molt encertada en aquest sentit - acompanyant en aquest discurs, fins i tot en els seus estats d'ànims, i sense enganyar-los, sent realistes del què hi ha, intentar buscar alternatives, buscar solucions, perquè tot això no desencadeni en problemes més greus de salut mental. A mi a vegades m'agrada posar l'exemple de com actuem nosaltres si som un monitor d'esplai, un mestre d'escola, o fins i tot algú que té el seu fill a casa, que de cop aquell nano té mal de panxa. Allò és un problema gastrointestinal, però no el portem directament a un especialista, a un estomatòleg. No, tots tenim certa intuïció de preguntar què has menjat, donar-li una camamilla, o menja't una poma. Tots intuïm que en els problemes de mala digestió, intestinals, tenim remeis casolans, cosetes que més o menys funcionen. Si això no funciona, si que anem a l'especialista, i l'especialista se'l mira i fa una mirada més acurada. Amb la salut mental hem d'actuar igual. No n'hi ha prou en dir com de malament està. No és com treballem la salut mental, sinó com treballem socialment la salut mental. Com pot ser que tinguem un nano que pot estar al carrer, capcot i mig endormiscat perquè està patint moltíssim per la seva situació i s'ha quedat bloquejat sense saber què fer, però aquest no ens desperti cap tipus de compassió, perquè no està ni fent aldarulls al carrer, ni robant mòbils, ni res. Ara, aquest sí, com que aquest es fot a cridar al mig del carrer i a fotre renecs, llavors aquest està boig, aquest té un problema de salut mental. Potser sí, però és que aquell altre que no fa tants aldarulls també el té. I potser aquell noi està contenint-se i necessita un acompanyament per no caure al pou. Jo diria que dibuixar la salut mental amb aquesta visió més compromesa per part de tota la societat, i alhora traient-li aquest punt de gravetat del que son els extrems, ens fa tenir una mirada una mica més propera. Aquella cançó que t'ensenyava abans és d'un noi que li encanta la música. Doncs el primer dia que va venir aquí semblava impenetrable. No hem fet res més que escoltar-lo, i a més a més a través de la música ha pogut fer cançons, ha pogut explicar moltes coses. S'ha fet una connexió, s'ha trobat còmode aquí, té algú que l'escolta, té un lloc on poder fer allò que li agrada. Tenen un lloc on se senten escoltats i on poden tenir la confiança per explicar les seves vides. Això ja és fer una bona feina en salut mental. Evidentment, després n'hi ha algun que per consum, per autolesions, intentem derivar-lo. Però no oblidem la situació en la que es troben, que estan al carrer, que es troben sense aquests serveis bàsics garantits, depèn de quins problemes de salut mental hi hagi abordar-los és una quimera. És molt difícil. Llavors els hem de derivat cap a urgències psiquiàtriques o serveis més específics.

Com us ha afectat el Coronavirus? M'has dit abans que no vau tancar en cap moment.

Nosaltres no. Va afectar sobretot al que era les formacions dels nanos, que moltes es van haver d'interrompre, després no tenien possibilitat d'accedir de manera telemàtica amb mitjans tècnics. També és veritat que aquí dins no podien entrar, llavors repartíem el menjar. El confinament va costar molt, alguns, tots més o menys van acabar trobant llocs, sempre tenen contactes, però costa. I tot això és una dificultat, però per l'altra banda també demostra que tenen moltes capacitats. Son tíos que han vingut de molt lluny, que s'han espavilat sempre, i que aquesta és una situació més. No la viuen amb la gravetat amb què a vegades nosaltres l'hem viscuda. Amb això també ens donen una mica de lliçó, perquè ens pensem una mica que som omnipotents, "ai, com els podem ajudar".

Quants joves acompanyeu normalment?

Ara estem donant uns 50 bosses de menjar diàries, amb 3 àpats cadascuna: esmorzar, dinar i sopar. Uns 50, entre els de dins i els de fora. I en nois, pot haver-hi 70 o 80 nois potser. No tots venen cada dia, però més o menys estem parlant d'això.

M'interessa molt també la relació que heu tingut amb els mitjans, a nivell més comunicatiu com a centre. Com va ser en el moment d'obrir el centre?

Érem el centre dels "nens de la cola". I llavors els mitjans em van bombardejar. Jo també ho entenc, era carnassa mediàtica, en el bon sentit, però és veritat. Era una novetat, era un recurs molt esperat perquè des del 2015 que ho estaven dient, i a més vam ser molt útils en aquella època, perquè cada cop que hi havia un problema "tranquils, que obrirem el centre dels nens de la cola". I llavors quan vam obrir nosaltres tothom va dir "què, ja està resolt?". Home, doncs potser no, la cosa és més complicada. Tot això s'ha d'entomar, i el què si que vam decidir des de l'entitat era que el què no podíem fer era no atendre els mitjans. Havíem d'explicar. I llavors hem intentat sempre explicar-nos, i explicar tot. Les dificultats que hem tingut, que no és una cosa gens fàcil, la responsabilitat que socialment tenim i que ja no depèn només de nosaltres...una mica per explicar la complexitat del problema, d'un problema que jo penso que ens toca a tots, i que en certa manera nosaltres hem d'abordar amb àrees més especialitzades. I llavors, en principi no hi ha hagut cap mitjà que rebutgéssim atendre. Si que és veritat que no soc jo qui decideixo només, es va establir entre de les entitats que porten la gestió del servei i el Consorci, que com et deia també és el titular del servei, un grup format per diversos caps de comunicació que davant de qualsevol petició que hi ha es valora si és convenient o no tirar endavant. En el vostre cas, d'estudiants, jo les assumeixo sense cap problema, entenent que després no hi ha una dimensió massa pública. Però quan son mitjans si que es busca quina garantia, o quin ús en vol fer el mitjà, de la informació que en treguin. No és el mateix que et vulguin fer un 30 minuts o que vulguin fer un reportatge o una notícia purament de com funciona el centre a la premsa, que un programa de premsa groga per fer una mica de llenya de la situació. I això si que es va cuidar molt al principi.

Per què es pren aquesta decisió d'explicar-se? Perquè entenc que també és una dedicació de temps i de recursos.

Clar. Això a vegades si que l'Administració no té aquest tarannà. Però des de les entitats que gestionen això si que sempre hi ha hagut molt interès en no posar barreres. I en tot cas ser molt transparents perquè no hi ha res a amagar. No hi ha res a amagar, i alhora tampoc els hem de justificar però si que hem de ser objectius a l'hora d'explicar la realitat que hi ha. Entenem que és població vulnerable i que la tenim aquí, i en el què hem de ser una mica honestos és en com la societat a vegades no està atenent suficientment aquesta realitat. I llavors també l'hem de saber explicar. I també, alhora, explicar com fem una feina de corresponsabilitat. Això no vol dir que quedin tots disculpats, perquè hi ha nois que patint el mateix se'n surten molt bé, i n'hi ha que no. No és culpabilitzar a uns i culpabilitzar els altres, és donar una dimensió justa i objectiva de com és de complex això, com és de difícil i quin percentatge d'aquesta dificultat depèn molt de la societat. És a dir, hi ha elements que no son només perquè ells no van pensar bé què significava migrar, o perquè ells tenien una idea equivocada. Si que hi ha una part d'immaduresa i d'injustícia a la seva societat d'origen que fa que tots pensin que aquí ho trobaran tot fàcil. Però no és l'únic. El què tampoc no pot ser és que quan tu tens un nano que ve aquí amb ganes de pensar i amb ganes de donar-ho tot, no tingui pràcticament oportunitats. I que la lluita per aconseguir-les sigui tant, tant complicada.

Com ha anat sent la relació amb els mitjans ara que ja porteu més temps?

Mira, aquí hi ha un fenomen que és molt bo, i és que han deixat de parlar de nosaltres. I sobretot els veïns. Això vol dir que els veïns estan tranquils, que ja no ens miren per assenyalar-nos. Això ja és molt bo. Ja és un primer moment molt bo. I els mitjans ja no tenen aquella ansietat de preguntar-nos. Si que és veritat que ja comencem a ser coneguts, ja no tant en premsa sinó en entorns més tècnics com associacions, entitats que treballen amb aquests joves, i que si que ens van demanant col·laboracions, que ens expliquem... i jo crec que això és fer que les aigües es tranquil·litzin, i quan estan agitada la imatge és molt gràfica, allà ningú sap per on surten les coses. El fet de que es tranquil·litzin em sembla que ajuda molt. També és veritat que la realitat del carrer ha canviat. Ja no és aquella que teníem fa tres o quatre anys, ara estan arribant molt pocs nois, també és veritat que la situació de la pandèmia també contribueix, i ara ens estem trobant amb nois que s'estan fent grans, que estan marxant, son nois que ja no son menors, que ja no venen amb la idea d'anar a un centre a que li donin la paga. Ja hi ha projectes que tenen un altre enfoc, i que també té un altre tipus

de gravetat, potser més madura. Estem veient molts nanos que no han passat per proteccions, que llavors son adults sense papers, i això son realitats que son molt més dures.

Creieu que a nivell dels mitjans hi ha hagut una evolució en la manera com es parlava d'aquest tema?

Jo penso que sí. Jo penso que també han sabut anar trobant interlocutors, gent que també ha anat parlant...a veure, jo soc un de molts que parlen molt millor que jo i tenen les idees molt clares i molts més anys a l'esquena. Però sí que és veritat que també hi ha un cert posicionament ideològic, d'adonar-se de que socialment no estem sent tant justos com voldríem. També hi ha penso elements que van en aquesta direcció, migrants no només son els què dèiem "menas" abans, sinó que també son els que recull Open Arms, que vas veient que al Mediterrani la cosa està feta un desastre, que hi ha els que van a Grècia... i vulguis o no la gent acaba connectant aquestes coses, i jo penso que es va agafant consciència de que tenim un problema molt greu a nivell europeu. I que no és fàcil de resoldre. Vull dir, jo t'explico una mica els problemes que hi ha, però jo tampoc no et seria qui et digués "papers per tothom". A veure, diré "papers per tothom" quan algú ve i vol una oportunitat. Jo penso que aquesta persona ha de poder tenir papers. Ara, fer l'eslògan de "papers per tothom", fer el xiulet i que tots vinguin, sé que això també és inviable. Ho dic posant els dos extrems per posar en evidència que el tema és molt complex. I que en tant que és complex la resolució no s'arregla en un pim pam, ni dient que no entrin ni donant papers a tothom. Però és veritat que tot això el què fa és tenir al mig a tot de gent que pateix molt. I potser això s'ha de resoldre d'alguna manera, el què no pot ser és que tinguin tot de gent atrapada en la precarietat. En aquest cas parlem de menors, o de joves, però és que aquest problema després veus que el tenen els manters, el tenen les dones que estan fent feines de la llar en negre, tanta gent que està a l'hostaleria com si no hi fos... Te n'adones que és un problema que va molt més enllà. I tots coneixem, jo a part dels joves d'aquí conec gent migrant que està treballant en feines, amb contractes, però que estan patint enormement perquè tenen un contracte de 5 anys, encara els hi falten 5 anys més per l'arrelament, i veus que fins que no aconseguen tenir una estabilitat documental igual han passat 10 o 15 anys. I fins aquell moment han sigut persones de segona. I son persones de segona que per tant es queixaran poc, no faran masses reivindicacions, perquè ells saben que estan penjant d'un fil. I jo penso que tot això traspua una certa injustícia de la qual la gent en va sent cada cop més conscient.

Quina imatge es projecta des dels mitjans sobre aquests joves? I quina influència té això tant en la societat com en els propis joves?

És dolenta la imatge que es transmet d'ells, i ells ho saben. I molts que ja estan fent bon procés també en son conscients. També és veritat que llavors ells van canviant la imatge, aquella imatge de la gorra aixecada, de la camisa de lluentons, això ells ja veuen que la cosa no va per aquí. També és veritat que ens és fàcil estigmatitzar. Però jo penso que potser això una mica ha anat a menys. També és veritat que a l'arribar-ne menys, també les forces de seguretat han fet molta pressió, hi ha molts nanos d'aquests a les presons, moltíssims, i son nanos que s'han tret de circulació i això també ha ajudat. I jo penso que estem en un moment en què si això no fa més soroll, i sempre hi ha l'esperança que puguin haver-hi més oportunitats... Tenint un govern espanyol que diuen que és el més progressista de la història, si estem on estem mala peça al teler. També és veritat que és un tema més europeu. Però jo penso que arribarà un moment en què molts d'aquests joves que han vingut i que estan tirant endavant començaran a fer-se visibles en llocs que ara no els veiem. El dia que vagis al súper i t'atengui un noi marroquí que tingui 30 anys, i t'estigui parlant en català, de cop i volta la imatge que tindran dels marroquins ja no serà la d'aquests nanos que estan estirant bolsos, sinó que de cop i volta començaran a ocupar llocs a la societat - que ja n'hi ha eh, però quan vagin augmentant en nombre - i la mirada també ens canviarà. Això llocs on hi ha hagut migració d'aquesta des de fa més temps, a Osona o així, ja comença a haver-hi nois d'aquests que estan molt adaptats a la societat. I vulguis o no això ja te'ls aproxima més. I ja fa que ja no siguin vistos com els migrants aquests, els que migren sols, sinó que ja son gent d'aquí que estan fent un projecte. Penso que això vol una mica de temps.

Quin paper hi poden tenir els mitjans en aquest sentit?

Jo penso que descobrir això. Descobrir-ho vol dir trobar-ho i fer-ho públic. Jo estant en aquest àmbit jo tinc un dubte, un dubte que a mi no me'l resol ningú. Jo vull saber quants nois d'aquests se n'estan sortint. Perquè jo estava aquí treballant quan n'arribaven 6000 a l'any, i d'aquests 6000 que arribaven a l'any i que estaven en centres, estan sortint ara dels centres. I jo no tinc 6000 nanos al carrer. On son aquells 6000? M'agradaria que algú m'ho pogués dir. I si no és la DGAIA, doncs la premsa. Però clar, estem parlant de 6000 que van estar tutelats, però realment quants en van arribar? Quants van arribar aquí que ja eren majors d'edat? Quants venien que havien estat tutelats en altres comunitats? De què parlem, de 6000, 7000, 8000, 10000? Molt bé. D'aquests 10000 jo en puc tenir al carrer 100, 200, 300. A Barcelona. Posem que siguin 1000 a tot Catalunya. Un 10% estan al carrer? 2000, 3000, anem a lo bèstia. D'acord, i els 7000 que funcionen on son? Només hem de parlar dels que no van bé? I els que van bé, on son? Estan treballant en carnisseries? Estan als escorxadors de Mercabarna, on estan envasant tot el porc que després ens mengem nosaltres, encara que no sigui halal? Estan treballant aquí? Mostrem-los. Perquè llavors quan estiguem desenvasant això, allà darrere hi ha marroquins. Doncs estaria bé poder veure tot això. I a la universitat quants n'hi ha? També a vegades veure l'altra cara de la moneda. Jo penso que això la premsa seria una cosa que s'ha de fer. I ja fan intents, però el què passa és que el morbo del carrer, tot això sempre genera més atracció i es consumeix més, a la gent li agrada més veure d'on venen, navalles, i tot més peliculero.

Ara que hi ha certs discursos que semblen cada cop més legítims, amb l'entrada de Vox al Parlament, quin és el paper dels mitjans davant d'aquests discursos, que utilitzen aquest col·lectiu en els seus discursos d'odi?

Jo aquí això ja ratlla més cap a la ideologia de cadascú, però jo penso que el què s'ha de fer és desarmar els discursos que no son certs. "És que tenen una paga". Bueno, doncs investigar-ho bé. D'on treuen que tenen una paga? Hi ha una prestació, una prestació d'ex-tutelat, si que hi és, però explicar-la, que està condicionada a un seguiment educatiu, hi ha una responsabilitat de professional de l'Administració per acompanyar aquest jove per tal que els diners estiguin gastats pel què es planifica, no és una paga que es dona així de bones a primeres, no és una paga que es dona a qualsevol que arriba... Donar arguments fruit d'haver conegut a fons el què es deixa anar amb massa lleugeresa. Perquè llavors si no s'explica bé la gent es queda amb aquest discurs sempre. Si no es rebut des de l'arrel, malament rai. Jo crec que aquest és el paper fonamental. Perquè diuen mentides, però si a més la mentida l'acompanyes d'alguna cosa que és molt evident, la mentida pren força. "Tenen una paga, i venen aquí i els hi donen el permís de treball de seguida". Això no és veritat. Jo penso que s'ha d'estar molt ben informat i molt ben documentat, això ja pel que fa a la feina vostra. Per llavors anar rebutant les coses des de la contundència de les dades. "És que tots son...". Tots? A veure, dades de la policia. Policia, quants delictes hi ha hagut? Quants han estat per gent espanyola? I a partir d'aquí anar confrontant les dades. Penso que és això.

I el què deies abans, de parlar d'històries positives, s'adrecen a vosaltres a vegades els mitjans buscant aquest tipus d'històries?

No especialment. A vegades sí, històries d'èxit. Però a vegades no sé si es busca tant la història positiva com una mica el morbo: "i com vas venir, en patera? enganxat d'un barco? I a sobre d'un camió?" A vegades crida més l'atenció això que posar en valor que és una persona que malgrat l'origen que tingui i tot el què ha passat té capacitats per fer un servei a la societat, i que el fa. Potser canviar una mica l'enfoc, però aquí estic parlant ja una mica sense haver-hi reflexionat. A mi els casos d'èxit també em molesten una mica, perquè què vol dir un èxit? Per nosaltres, què vol dir un èxit? Un nano que estigui treballant? Doncs no, el normal nostre no és això, el normal son nois que segueixen amb dificultats i que van trampejant com poden.

Com es poden explicar aquests matisos en els mitjans?

Jo com explicar-los no ho sé, però que com a mínim puguin arribar tots aquests matisos si que seria interessant. Suposo que ja és l'art de cada disciplina. Però no ser tant maniqueu, ni tot és bo ni tot és dolent,

poder reflectir les complexitats de que també hi ha nanos que son malparits. I altres que no ho son gens. I altres que venen de la muntanya i altres que venen de les ciutats. Jo sempre explico el mateix, si ens n'anéssim una colla de catalans al confi del món on no saben qui som els catalans, allà et podries trobar des d'un gitano de La Mina, a un català de socarrel de La Garrotxa, a un nouvingut de Bellvitge, i ells ens entendrien només com a catalans. La feina seria explicar la complexitat, que hi ha moltes realitats. Potser el què ens convé és conèixer això, no és el mateix un noi que ha nascut a Tànger, que és una ciutat molt més industrialitzada, que un que ha nascut a l'Atlas, que és una zona molt més rural, amb unes distàncies culturals més grans, ni una persona que és del Rif, ni una persona que és de la zona amaziga del sud. Tota aquesta complexitat estaria bé poder-la explicar. També està bé que la gent et vulgui sentir. Si la gent no et vol escoltar malament rai. Em sembla que l'art del periodista o de qualsevol mitjà que vulgui comunicar és fer-ho prou atractiu com perquè la gent t'escolti.

Entrevista a Punt de Referència

Entrevista amb Berta Roig, de l'àrea de comunicació de l'entitat. Punt de Referència és una entitat que treballa en l'acompanyament en l'emancipació de joves extutelats. Han estat una entitat referent en l'àmbit dels projectes de mentories.

Des de Punt de Referència porteu molts anys fent acompanyament a joves tutelats i extutelats. Després del pic d'arribades que hi va haver el 2018, on es va posar el focus en l'arribada, ara la major problemàtica sembla estar més en el moment en què surten del sistema de protecció. Com ho heu viscut vosaltres al llarg de tots aquests anys que porteu treballant en l'acompanyament de joves que es troben en aquest moment vital? Quins canvis heu vist i quins recursos tenen ara aquests joves?

Jo porto quatre anys a l'entitat, és a dir que no et sé dir fa molts anys o quan vam començar si el perfil era molt diferent. Però sí que és veritat que potser l'any 2018 estava tot molt focalitzat en l'arribada, que parlaven d'onada d'arribades de menors, i que es va col·lapsar una mica el sistema, amb aquelles imatges de molts joves ocupant espais on no haurien d'estar dormint. I clar, ara ens tornem a focalitzar en la sortida, que és on nosaltres al final sempre hem tingut el focus posat. Perquè més enllà de que arribin o no arribin menors, el problema o el seu gran repte és quan fan els 18 anys i han de deixar el sistema de protecció, i com s'ho fan aquest gruix de població, que no és poca, per emancipar-se. Nosaltres hem posat sempre l'atenció en aquesta fase, en la sortida del sistema de protecció de menors i en dotar-los d'eines perquè puguin emancipar-se amb el màxim d'oportunitats.

Quines dificultats i quins reptes es troben ara en el moment d'haver-se d'emancipar, en el moment que surten del sistema d'acollida? De quins recursos disposeu?

Nosaltres en realitat acompanyem a tot tipus de tutelats i ex-tutelats, però sí que és veritat que el gran gruix son immigrants. Però clar, canvien una mica els reptes en funció de si han fet un procés migratori o no. Jo crec que tenen molts reptes, tenen molts àmbits on necessiten desenvolupar-se per poder-se emancipar, i diguem-ne que han d'estar tots bastant assolits per poder dir que estan preparats per anar sols, però el que sempre és un mur que està allà i que encara que tingués les altres coses solucionades aquesta és la definitiva, la que et pot fer tornar enrere, és la llei d'estrangeria. És el què posa més dificultats, perquè tenim joves que han aconseguit accedir a estudis, tenim joves que estan treballant, joves que s'estan vinculant al territori des de coneixent una persona voluntària, o apuntant-se a fer futbol, o el què sigui, i veus que es van desenvolupant en tots els àmbits que nosaltres considerem que una persona es pot emancipar, ja és autònoma, però la llei d'estrangeria sempre està allà. I sobretot en aquest anys, que és des dels 18 fins als 23,

no hi haurà tranquil·litat. Perquè encara que tinguis el permís de residència i treball després l'has de renovar. I per renovar-lo demanen molt requisits i és una batalla que mai s'acaba. Aquest seria el topall amb el què xoquen més. De dir: "sembla que estic més instal·lat, sembla que ja començo a créixer al territori, sembla que em començo a vincular bé, sembla que conec l'idioma, però ara em toca renovar". I no tinc la tranquil·litat per renovar el permís, per exemple. Al final això pot trencar un itinerari d'emancipació totalment. I potser és el problema més gran dels que han fet procés migratori.

I de quins recursos disposen tant a nivell d'administració com a nivell d'entitats com Punt de Referència?

Els menors a l'estar protegits en el sistema de protecció de menors tenen en principi un habitatge en un centre de menors i un seguiment professional garantint. I un cop són majors d'edat tenen alguns accés a prestacions i alguns altres no, depèn del requisit. Depèn de quan anys portis aquí, i un mica en funció del perfil de cada jove i del seu itinerari té accés a unes prestacions o unes altres. Però diguem que fins els 21 anys poden estar més o menys amb alguna ajuda econòmica. Però això depèn molt, et puc dir un genèric però sinó ja entràriem a parlar de casos. Hi han joves que tenen dret a prestacions, n'hi ha d'altres que no perquè no porten suficient temps aquí. Depèn. De totes maneres, sí que ho tenen igualment complicat. És a dir, son prestacions que son una ajuda, i que els ajuda precisament a poder buscar-se un pis o el que sigui, però tot té una data de caducitat i igualment han d'espavilar-se a trobar una feina, a formar-se, etc. que el gran repte és que puguin fer-ho per si sols.

Quins recursos ofereix des de la vostra entitat a aquests joves?

Nosaltres tenim tres pisos assistits on hi ha quatre places per a joves que poden conviure i que tenen un seguiment de professional. El què passa és que aquests joves ens venen derivats de l'Àrea de Suport, son joves que ja estan apuntats a una llista pública i poden accedir en aquests habitatges, i tenim 12 places per tant ens entren aquests 12 joves, que s'hi poden estar fins els 21 anys, 3 anys convivint. I tenen un seguiment professional. I a banda el què nosaltres fem amb la resta i que és el gran gruix nostre són els projectes de mentoria, que això no és un ajut en si, és una cosa voluntària. Els joves si volen es poden apuntar, però és complementària a tota la resta de coses que fan. Ells potser estan al centre de menors durant el dia però després venen a nosaltres a fer aquesta activitat més de relacionar-se, o ja son majors d'edat i estan en pisos assistits d'una altra entitat. És una mica treball en xarxa. Però venen amb nosaltres perquè es volen apuntar a conèixer una persona referent adulta. És d'alguna manera complementari el què fem.

La vostra entitat és un referent en el treball amb mentories. Com es treballa això de les mentories? Quins beneficis tenen aquests programes?

Nosaltres tenim tres projectes de mentoria. El què potser et sona més és el que es diu Referents, perquè fa molts anys que el tenim en marxa, i és la gran aposta de la nostra entitat, perquè veiem que té resultats molt positius en els itineraris dels joves. Els ofereix moltes coses. Per una banda, tenir una persona de confiança que no forma part del sistema de protecció al que estan acostumats, perquè ells al final tenen un dia a dia en què coneixen tal educadora que és la seva persona de referència, però fora d'aquest sistema no s'han vinculat amb ningú. Llavors nosaltres intentem que coneguïn gent adulta que ja s'han emancipat, és a dir que el voluntari que busquem nosaltres té a partir de 30 anys, perquè busquem persones que ja hagin fet una certa trajectòria. El que els dona aquest vincle és un suport emocional que necessiten molt perquè ells no tenen la família a prop, si és que tenen família, i al final també els obre oportunitats. Estem creant una relació que al principi comença d'una manera forçada, presentem el voluntari a un jove, que per molt que nosaltres els haguem fet una entrevista i una selecció, més enllà d'això la relació comença forçada, per dir-ho així, a dins d'una entitat, emmarcada, cuidada, amb un seguiment, però la idea és que es vagi naturalitzant, i l'objectiu és arribar a fer vincles que puguin perdurar en el temps i que siguin positius per a les dues parts. Tenim algunes parelles que després d'estar al projecte han continuat molts anys, parelles que es van conèixer fa 15 anys dins del projecte i continuen veient-se. I al final és lo xulo, que crees un teixit dins la societat que d'una altra manera segurament no es coneixeria. De quina manera una persona de 40 anys, amb una feina estable,

família, etc. coneix a un jove que va arribar fa dos anys o un any? Segurament no es trobarien gaires espais, i d'alguna manera estàs teixint un pont que fa que us connecteu i que coneguis una realitat molt diferent a la teva. Llavors és positiu per a les dues parts. També és veritat que més enllà de la part aquesta més relacional, per exemple, ara han fet un estudi des de la Universitat de Girona que explica els beneficis de la mentoria. Nosaltres hi vam participar amb el projecte Referents, i el què vam veure era en quins aspectes els joves després de conèixer una persona voluntària, que realment és una relació que ells valoren, què és el què milloren ells. I llavors la resiliència, el fet de no deixar d'estudiar,... hi havia molts factors, anímics sobretot, que són molt importants perquè al final si ells perden l'ànim ho tenen molt complicat per continuar aquí. Són resultats molt positius per al seu itinerari, de dir "és que si no li importo a ningú, tot ho tinc difícil i en contra, ho abandono tot i me'n torno". Si tinc algú que m'està animant, que està per mi, que m'ajuda a fer els deures, o que m'ensenya l'idioma, que em pregunta per la família, o que celebrem l'aniversari, són cosetes així, que semblen petites però que al final no, és un suport molt gran per a ells i els ajuda moltíssim a tirar endavant.

Parlaves de la importància de crear aquests espais. Hi ha prou espais de trobada actualment a nivell de comunitat com els què parlaves? I com es treballen en aquest sentit?

Jo penso que no hi han aquests espais de trobada, que s'han de crear. Perquè al final ni per edat ni pel context dels joves, si mires amb qui es relacionen els joves i amb qui es relaciona la gent que tenim aquí la vida muntada, hi han pocs llocs on ens podríem trobar. I al final alguns recursos que estan pensats per joves fan que siguin realment per ells, i no s'acabin vinculant realment amb altres persones, d'altres barris, d'altres cultures. Penso que fer-ho així, de manera personal, un amb un, i cuidant-ho, és una garantia de que això pugui realment ser una barreja real. Penso que no hi ha gaires espais. Alguns hi haurà, és a dir, hi han petits recursos per joves per apuntar-se aquí o allà, però potser són cursos o cursos d'estiu, que estan súper bé però que potser duren quinze dies i que no han cuidat un vincle que després et doni fruits. D'alguna manera el què intentem a Punt és, des del principi, pensar que això ha de durar i que això ha de tenir un sentit al llarg del temps, perquè el què no els hi podem fer als joves que ja ho tenen tot inestable al seu voltant és proposar-los una relació inestable. Ells necessiten algú en qui puguin confiar i que sàpiguen que estarà allà, i que estarà allà un bon temps mentre els necessitin. Llavors nosaltres busquem això ja d'entrada. I aquests espais jo crec que no existeixen gaire.

També teniu un projecte d'acollida en famílies. Quina és la funció d'aquest projecte? Quins joves hi accedeixen, i quins beneficis té tant per als joves com per a la família d'acollida?

Aquest és el projecte Acull, dirigit a persones que han fet un trajecte migratori. Aquí de tots els què atenem només els migrants poden accedir a aquest projecte. Es tracta que durant nou mesos aquests joves tenen una llar on poden instal·lar-se i conviuen amb la família. Pot ser família en el sentit més ampli, pot ser una persona, poden ser una parella o uns amics. En tot cas, el nucli de convivència ha d'estar d'acord en voler viure aquesta experiència i voler estar nou mesos vivint amb un jove que necessita aquest espai. Té diversos objectius, per una banda i el més important pels joves és donar-li una tranquil·litat durant nou mesos. Perquè ells en el seu itinerari, i sobretot al principi, estan constantment pendents d'un recurs d'habitatge, i mentrestant pendents d'una formació, mentrestant buscant una feina, i sempre està tot en l'aire. Llavors aquests nou mesos els hi permeten tenir això cobert i centrar-se per exemple en els estudis, i tenir un espai que d'una altra manera no tindria perquè en el centres de menors o en els pisos és molt complicat que puguin tenir un espai on estar concentrats, per exemple, on tenir connexió a internet o el què sigui. Per una banda és això, aquesta comoditat de poder-se relaxar en això, i a més a més poder-se concentrar en el seu itinerari i plantejar des del projecte com continuarà quan surti d'aquí. Perquè sempre en tots els projectes nostres, més enllà d'haver-hi un voluntari o uns acollidors i uns joves, sempre hi ha la tercera pota és un seguiment professional. Tenim la Bàrbara, que és la tècnica del projecte Acull, que durant tot l'acolliment està per una banda treballant amb el jove com serà la seva sortida, quins són els seus objectius, a nivell d'estudis, a nivell de tot el què té referència amb l'emancipació, i amb la família també. Diguéssim que durant tots els processos que fem sempre hi ha un seguiment i anem pensant els següents passos. Llavors, objectius, per una banda aquesta tranquil·litat per poder planificar el futur, després els aprenentatges que et dona el conviure amb

altres persones de diferents cultures que t'ensenyen segurament com tenir cura d'una casa o d'una llar, perquè no és un convidat, sinó que estan vivint junts, i per tant vas aprenent cosetes en el dia a dia durant nou mesos, aprenentatges de la llengua, després moltes vegades les famílies acollidores acaben també ajudant en els estudis, en el què necessiti la persona jove. Jo crec que són nou mesos d'aprenentatges, però com que estan fets des del dia a dia, des de la informalitat, doncs se'ls fa molt agradable. D'alguna manera els hi venen cap a ells tots aquests aprenentatges, però d'una manera que ells molt ràpidament assoleixen. Llavors surten d'allà molt més preparats per després fer un pas més i emancipar-se, i anar a viure amb algú i ja saber fer la compra, saber-se cuinar... aprendre tot això durant nou mesos abans de poder anar sols. Perquè per exemple als centres de menors totes aquestes tasques se'ls hi donen fetes, no es responsabilitzen ells de tenir cura de l'espai o de tinc tants diners i en puc gastar tants. Tot això a l'Acull ho practiquen, i tot això a més està supervisat. I llavors ells van aprenent i quan surten d'allà ja tenen uns mínims de saber què vol dir viure en un lloc sol a nivell econòmic, de respecte amb la gent amb qui convisc, has après la llengua, etc. Estàs més preparat.

I quin impacte tenen també tots aquests projectes a nivell de comunitat, tant amb les persones acollidores com a nivell més ampli?

A nivell d'impacte sí que és veritat que és un projecte que encara que fa uns quants anys que tenim en marxa, cada any fem unes 6 acollides només, més o menys, perquè al final no és tant fàcil trobar famílies que vulguin fer-ho, i fem també una selecció. Per tant l'impacte en número no sé si és molt gran, però sí que a nivell de societat és molt positiu. Al final el fet que les famílies acollidores visquin aquest procés bé fa que moltes amistats o entorns familiars d'aquestes persones més properes valorin positivament i coneguin al final la realitat dels joves, que d'una altra manera segurament no coneixerien, i en positiu. Una mica contrarestant el què probablement reps de mitjans. Quan la realitat et queda molt lluny i l'únic que t'expliquen és que els menors migrants roben, l'Acull i les altres experiències de voluntariat que oferim fan l'efecte contrari, de mostrar com tot això altre també existeix i és positiu. I a més enriqueix molt a les persones que hi participen. Tothom que hi participa ens diu que han après moltíssim amb aquest xaval, o amb aquesta noia, a nivell de cultura, a nivell de com ha viscut ell la joventut i com la van viure ells, és molt enriquidor, tothom comenta. Llavors crec que és positiu també.

Com ha estat la relació amb els mitjans aquests darrers anys? S'apropen els mitjans a vosaltres, o sou vosaltres els que us dirigiu a ells? I en quins moments es dona?

T'explico una mica el què jo he anat veient. Jo vaig entrar fa 4 anys i a Punt no hi havia ningú que fes comunicació abans. Va ser una aposta perquè volien començar a poder-hi dedicar unes hores per poder explicar bé el què fem. I llavors vaig començar. Al principi no hi havia ni una base de dades de contactes. I poc a poc vam anar detectant quines són aquelles coses que volíem comunicar i vam començar a fer els nostres contactes. Ara mateix és una barreja, tenim per una banda algunes coses que nosaltres volem comunicar i per tant fem una nota de premsa i enviem a les persones o als mitjans que creiem que pot ser més afí per comunicar certes coses. Per exemple, a l'estiu fem sempre campanya de cerca de voluntariat perquè al setembre molts dels projectes obren places. Llavors aquí sempre fem alguna nota de premsa, i som nosaltres qui activament busquem els mitjans. Però en moltes altres situacions són els mitjans que ens troben a nosaltres. Per exemple avui tenim del Diari Ara una noia que va saber del projecte Acull i li interessava molt, i ens va trucar ella, jo no tenia el contacte. Això sí que és veritat que no sé si altres entitats que ja havien fet comunicació molt abans havien notat el canvi o no, però nosaltres en quatre anys hem notat molt canvi. Perquè abans no érem actius en els mitjans i ara moltes vegades ens truquen ells. Hi ha una mica per les dues bandes, a vegades nosaltres necessitem dir coses i els truquem i a vegades és al revés.

Quina és la importància com a entitat d'apostar per la comunicació? Perquè al final és una inversió de temps i de personal.

Jo penso que era necessari, també perquè quan has estudiat això ho veus més. Penses que estan fent coses molt bé i no s'estan podent explicar. I per exemple la web tampoc estava actualitzada, son totes aquestes

coses que al final són importants tenir-les al dia. I més quan és una entitat en què participa molta gent, cada any entren molts voluntaris. És una entitat que encara que sigui petita es complementa amb la participació de moltíssima gent, amb centres de menors ,etc. i llavors d'alguna manera ser actiu i explicar el què fas és important, perquè tothom estigui al corrent del què estàs fent, i perquè també tingui un retorn a nivell de "ei, necessitem voluntaris". Si ja han anat veient el que fas et tenen més present. Això per nosaltres era important. Encara que mai hem tingut problemes de voluntariat. Però si que des de que fem comunicació hi ha un canvi gran. Hi ha molta més gent que ens coneix, gent que ens contacta, i al final això és interessant i ho necessitem, també. I sobretot, més enllà de la part del voluntariat, que és una base molt gran per a nosaltres, donar a conèixer tot el què viuen els joves tutelats i ex-tutelats, que crec que es desconeix. I no només el què viuen sinó com són, quins són els seus reptes reals i quin lloc els estem donant. O sigui que també hi ha una part de fer incidència o de conscienciar i sensibilitzar, que si no fas tu com a entitat ho estàs deixant en mans dels mitjans directament. I els mitjans poden fer la seva interpretació, que està perfecte, està molt bé que existeixi, però si no ho expliquen de primera mà els qui treballen amb aquesta gent és molt difícil que el missatge sigui real. Ha d'haver-hi el propi sector, la gent que treballa amb ells que han de donar aquesta veu, perquè si no ho estàs deixant tot en mans d'un mitjà de comunicació, que no dic que no sigui correcte però a vegades no s'ajusta al que tu estàs vivint amb molts joves cada any.

Quines imatges creieu que s'han donat dels joves migrants al llarg d'aquests últims anys? No sé si heu anat veient una evolució en algun sentit o no, en la manera com se'n parla a nivell dels mitjans.

Si. Fa dos anys quan van haver-hi aquestes arribades tant massives, si li vols dir així, si que es va utilitzar molt el terme de "mena" i se li atribuïa a aquest terme qualificatius bastant negatius, perquè hi havia hagut alguns incidents, que si que hi son, que segur que hi ha menors migrants que van causar problemes en algunes poblacions, i llavors eren arribades massives i la gent es preocupava, i era tot molt problemàtic el què se'ls atribuïa. I jo sí que he notat un canvi. S'ha de dir que va haver hi un moment en què de fet jo vaig anar per exemple a una trobada que es va fer aquí a Barcelona amb mitjans i entitats, on hi havia també els Exmenas. I una mica era un diàleg d'entitats i mitjans, dient "ei, trobem-nos, perquè d'alguna manera el discurs que esteu dient vosaltres no l'adiu amb el què nosaltres vivim en el dia a dia, i a més a més potser no s'està ajudant a fer una imatge que s'ajusti a la realitat". I jo crec que sí que hi ha hagut una part de comprensió dels mitjans, que han fet un esforç d'entendre que ja quan utilitzes "mena", com que anteriorment se li ha donat uns qualificatius negatius en segons quins mitjans més que d'altres, la gent ja té un imaginari negatiu dels "mena", i si tu continues utilitzant aquest terme la gent ho atribueix a això, a joves que han robat, etc. I també s'entén que els mitjans han hagut de fer un aprenentatge, perquè per ells al principi era una paraula que anava molt bé, perquè tothom l'entén, hi cap un titular perquè és molt curt, i això als periodista els hi anava de conya. Però crec que de seguida van entendre que no era positiu, i ells mateixos es van sumar amb les històries que els proposàvem en positiu, que també ens ho vam proposar nosaltres de "ei, hi està havent aquest discurs, nosaltres anem a intentar fer el contrari. Tenim històries molt boniques, molt positives, de joves que han aconseguit emancipar-se, que s'han vinculat. Anem a explicar-les". I els mitjans es van sumar. Jo crec que hi va haver les dues cares. Ara potser ja s'ha relaxat tot més, i crec que cada vegada s'utilitza menys el terme, i que érem moltes entitats i moltes persones que dèiem això d'aquest terme "mena". I més enllà del terme quan hi hagi un incident sempre es cobrirà i es parlarà de que ha passat això en un centre de menors o el que sigui, però a la vegada crec que hi ha hagut un esforç, i que nosaltres ho hem notat bastant, d'explicar també coses en positiu del mateix col·lectiu. I això és guai haver-ho aconseguit entre tots.

Parlaves de la importància d'escoltar la veu d'entitats que treballaven de primera mà amb aquests joves. Quina veu creus que es dona a les entitats?

Jo penso que es dona veu. Almenys nosaltres ens sentim que sí que s'escolta, o que sí que ens demanen opinió si et refereix als mitjans. De totes maneres, sempre penses a vegades que t'agradaria tenir encara més veu, però per coses més d'objectius de la nostra entitat, de temes on ens hauríem de posicionar més perquè ho fem bé, i no sabem difondre-ho. Però a vegades no són temes que vagin relacionats amb els mitjans de comunicació, no son notícies que haurien de sortir, és més una cosa nostra que ens agradaria per

exemple donar més veu a joves en temes, però son reptes més interns. Jo crec que els mitjans si que donen veu.

I com han estat les experiències amb els mitjans a l'hora de cobrir temes amb vosaltres, sobre l'entitat? Experiències que heu tingut com a entitat a l'hora de treballar amb els mitjans.

Per nosaltres les experiències en general han sigut positives. L'única cosa que ens troben com a entitat, però que deu passar a moltes entitats socials, és que sovint els mitjans necessiten un testimoni, o diversos, perquè al final la història s'explica molt millor si entrevistes un jove que en primera persona et pot explicar el que està vivint. I llavors l'únic que ens passa sovint, i que també en part entenc, és que els mitjans necessiten potser explicar tota la part de la història, des del trajecte migratori, com per donar a vegades també una part, que és interessant explicar d'on ve tot un itinerari per entendre on està ara, però a vegades hi ha un punt que a nosaltres ens costa exposar a això perquè a vegades no són experiències positives, normalment. I ens costa fer el filtre aquest. És a dir, ens interessa explicar aquesta història, i el jove hi accepta, però hem de fer aquest filtre de veure com ho volen enfocar, perquè segons com no ens interessa. I a alguns reportatges hem dit que no, d'algun mitjà que vèiem que seria molt morbós i tampoc comunicaria res positiu, que nosaltres és el que volem. I d'altres que de seguida ho han entès, i potser el què volen explicar és la mentoria, o els problemes que tenen els joves ara, d'ara endavant, però sense entrar en temes més morbosos o de com va arribar aquesta persona. Aquest filtre sí que l'hem de fer, però ja forma part de la tasca de la persona de comunicació en part, de detectar-ho i fer un filtre, de si això ens interessa explicar-ho així o no. També intentem informar el periodista de que nosaltres o aquest jove no vol parlar d'això, i després si volen parlar de la resta ell està encantat.

Com treballem també amb el jove, en aquests casos?

Nosaltres el què intentem fer és explicar-li bé quina repercussió pot tenir, és a dir que el què ell expliqui serà públic, una mica que prengui consciència i treballem abans d'una entrevista intentant veure què vol dir o què no vols dir, i assagem una mica. I que sàpiguen que això pot estar publicat en un vídeo, o en un diari, i després a les xarxes socials, i que per tant la gent pot opinar. Simplement que siguin conscients del que això suposa, i que llavors ells escullin si volen participar o no. No els forcem mai, han de voler fer-ho, i si no volen no ho fem. Sempre ho respectem molt. També hi ha joves que s'animen molt ràpid i que els encanta que els hi facin fotos, veure's en un mitjà i dir la seva. Joves que per exemple amb el tema de la llei d'estrangeria s'han vist amb opinió suficient com per parlar-ne i voler denunciar davant les càmeres que això no estava bé i que per ells era un problema. I després hi ha joves que són molt més tímids, i que no ho veuen clar, pensen que no tenen un discurs clar, potser porten poc temps aquí i no es veuen fluidament parlant una llengua, per exemple, i ara no els hi ve de gust exposar-se. Doncs fora. Fem una mica aquesta preparació i filtre. I després al moment de l'entrevista sempre hi ha algú per no deixar sol el jove amb un periodista, normalment sempre estic jo i a vegades també una educadora que conegui encara més el jove, perquè se sentin que tenen suport i que poden estar tranquils.

Parlaves de la importància de les històries en positiu, que vosaltres miràveu de portar cap als mitjans. Creieu que s'escolten prou aquestes històries en positiu? I com es pot treballar perquè tinguin més repercussió?

Jo crec que últimament si que se n'han fet més d'històries en positiu, i potser va lligat amb el que dèiem abans de què els mitjans també han après una mica a que si hi ha una tendència general a estigmatitzar un col·lectiu i les entitats diuen "ei, això està passant", doncs ells mateix li donen una volta. I quan els hi hem proposat fer algo bonic s'hi han sumat. I no només amb nosaltres, amb altres entitats. Jo crec que si que s'està fent.

Quin impacte poden tenir aquest tipus d'històries?

Jo crec que tenen impacte, per una banda, a nivell de que el discurs públic, el discurs que surt per la tele, el discurs que surt als diaris, és el que ens queda més gravat i el què ens dona una imatge sobre col·lectius que potser no coneixes. Una notícia en positiu clarament pot canviar un imaginari de les persones que llegeixen això, i és que no té res a veure amb m'expliquis la mateixa notícia en positiu o en negatiu, encara que els fets siguin els mateixos. El què tu generes a la persona que ho llegeix o que mira el vídeo és totalment diferent. Jo crec que els mitjans al final estan contribuint a aquest imaginari, i que notícies en positiu poden fer que moltes persones s'animin, que moltes persones s'engresquin a conèixer el col·lectiu. Fer el canvi de xip. El mateix que et pot generar en negatiu, té el mateix poder per fer-ho en positiu. Això és guai, i per nosaltres és molt més xulo quan reps feedback de persones que diuen "això no ho coneixia i amb aquesta notícia m'he animat a conèixer-vos i que m'expliqueu el projecte".

Com poden els mitjans i els periodistes treballar per crear aquest punt de trobada, a nivell més mediàtic, de foment d'una societat més acollidora i més inclusiva? Com poden treballar en aquest sentit?

Jo em vaig quedar amb una reflexió, però no sé si això ara seria útil, però bueno. Em van explicar la gent dels mitjans de comunicació que abans en els mitjans la gent estava especialitzada més en temes concrets, i que llavors un ja coneixia de primera mà molt més els col·lectius, i que ara pot ser que un periodista li toqui cobrir política un dia i l'endemà estar a una entitat social. I llavors és molt difícil que pugui saber-ho tot de primera mà, o amb un coneixement més profund. I va ser guai saber això perquè llavors també les entitats vol dir que hem d'explicar molt millor tot el què fem, i això em va semblar un repte a tenir en compte, i intentar a partir d'aquí explicar molt bé el què fem i començar de zero amb periodistes que potser no tenen un discurs clar o no han llegit ni fet notícies sobre aquests temes. I per tant començar ja en positiu amb ells. I després, jo crec que defugir de les notícies amb titulars i poc contingut, perquè és un problema de la societat actual i les xarxes socials hi contribueixen, com per exemple Twitter, que està molt bé per una banda i aporta coses molt positives, però estem arribant a un punt en què fem twits que al final és un titular que et dona molt poca informació, que no et contextualitza res, però ja t'ha rajat d'un col·lectiu, per exemple. Que això ho digui una persona rellevant, o un mitjà de comunicació o un periodista té pes. I si la gent segueix això i ho llegeix és xungo perquè no arribes a conèixer tot el què hi ha al darrere i en canvi amb molt poca informació t'has generat ja una imatge negativa sobre algo. Llavors, per mi, tornar al periodisme contextualitzat, amb reportatges amb més profunditat que puguin explicar bé la realitat dels joves, coses contrastades on es parli amb persones del sector, amb joves, amb els què estan en contra, i a partir d'aquí fer un article. Doncs bé, perquè llavors cadascú amb tota la informació ja es crea la seva. Però per mi el gran perill de l'època d'ara és aquest, són aquests missatges buits de contingut però que clarament et tiren cap a una banda o una altra i que fan que al final tinguin un impacte en la gent, que no té cap culpa però que ho desconeix, i et pots sumar molt ràpid al carro de coses que no coneixes. Per mi el repte del periodisme seria aquest ara.

Entrevista a Eduard Carrera

Eduard Carrera treballa de mediador comunitari i és coordinador del Postgrau en Resolució de Conflictes Públics i Mediació Comunitària de la Universitat de Girona. També és professor del màster en Conflictologia a la UOC i director del curs en gestió alternativa de conflictes, mediació comunitària i familiar.

Volia començar parlant del concepte de conflicte. Sovint socialment té una connotació negativa molt important, però des de la mediació se'n fa una definició diferent. Es pot pensar el conflicte d'alguna altra manera?

De fet, quan parles a algú de conflicte de seguida ho associem a algo negatiu, un problema, una situació desagradable, una cosa que ens incomoda, una cosa que ens fa por, una cosa que ens neguiteja...o si pensem en una relació conflictiva és aquella relació que a mi em vol imposar, em vol sotmesa, o unes relacions de privilegi, i per tant unes relacions de poder que sobresurten per damunt dels altres. Per tant associem el conflicte sempre a algo negatiu. De fet, moltes vegades nosaltres ens trobem quan un alumne va a fer pràctiques i va a algun lloc, i a mi a vegades em passa molt treballant o anant a alguns llocs, quan demanes "teniu algun conflicte?" de seguida la gent et diu que no, que ell o ella d'allò no en té. I a la que parles resulta que "sí, l'altre dia ens vam discutir", o va passar això o allò. I per tant tenim conflictes, i vivim en el conflicte perquè de fet ens relacionem, som éssers socials i ens relacionem, i per tant com que ens relacionem i som diversos, no som iguals sinó que tenim la nostra diversitat, doncs tenim punts de vista diferent, i per tant les relacions es basen en el conflicte. I per tant des de la perspectiva de la mediació o la gestió alternativa de conflictes no s'entén el conflicte com una cosa negativa sinó que s'entén com una cosa positiva. Però ja és la base de les relacions humanes, de dir: els canvis socials, els drets... no s'han aconseguit mai perquè hem dit "escolti, ara a partir d'ara les dones tindran els mateixos drets que els homes". És a dir, hi han els homes, com jo en aquest cas, que tenim uns privilegis, i per molt que vulguem..."ah, bé, si em demanes equiparació salarial o que jo hagi de cedir el meu càrrec per l'equitat, llavors ja no em va tant bé". I per tant és la dona en aquest cas que a partir del conflicte, a partir de la crisi, genera transformació i genera canvi. I de fer, moltes vegades quan hi ha una cosa que a mi m'incomoda, quan hi ha una cosa que a mi no m'agrada, és quan llavors es genera la oportunitat de poder-la canviar. Si jo pensés que jo soc estupendu no canviaria mai. O si jo no em qüestionés què vull comprar-me o què vull consumir, o què m'agrada i què no m'agrada, no canviaria mai la meua perspectiva. I per tant des d'aquest punt de vista la gestió alternativa de conflictes entén que el conflicte és algo positiu, entén que és la condició que tenim les persones pel simple fet de relacionar-nos, pel simple fet d'estar en diversitat ja hi han conflictes, i per tant s'entén com una oportunitat de canvi, perquè la diversitat en aquest sentit s'entén que ens enriqueix, com més punts de vista tinguem sobre una situació més rica serà la proposta de solució, i per tant el que intenta és veure les relacions des d'aquesta perspectiva, de que quan hi ha un conflicte és un signe d'alerta que ens ajuda a construir una relació diferent, a incloure la diversitat quan potser no l'hem escoltat, a intentar escoltar altres punts de vista que potser fins ara no teníem en compte. I per tant, la base de la gestió alternativa de conflictes és aquesta. I per tant, fugir de la por al conflicte i acompanyar. Tothom tenim por a coses, i per tant és poder acompanyar a les persones a acollir la diversitat, a intentar veure aquests trencaments relacionals com els podem superar.

Com s'aplica aquesta visió del conflicte de què parles quan parlem de conflictes socials, conflictes que tenen lloc en la comunitat?

Jo crec que és canviar la perspectiva. Per una banda és canviar la perspectiva o la nostra mirada, com ens aproximem a aquesta realitat. Moltes vegades, ara per exemple els joves, o les persones joves en massa, estan sortint al carrer inclús cremant aparadors, generant certa sensació de descontrol o desorganització en l'espai públic. Tu et pots acostar des de la imposició de "no, vosaltres no heu de fer això", o et pots acostar des de la vessant d'oportunitat, de dir "què em volen transmetre, o quines són les idees que hi han darrere de tot això?". Ja no és només per en Pablo Hasél, ja és un malestar canalitzat. Llavors, des de la nostra perspectiva el que s'intenta és canviar la perspectiva o canviar la mirada. No veure la destrucció sinó veure les oportunitats darrere de tot això. Per exemple, quan hi han dos veïns o dues veïnes que estan enfrontats o enfrontades perquè tenen idees diferents de com viure en comunitat, nosaltres podríem dir "vale, entrarem

a treballar i hauràs d'acceptar o aquesta visió de la comunitat o aquesta visió". Des de la gestió alternativa de conflictes el que fas és "no m'interessa veure quina és la veritat, sinó que m'interessa construir la comunitat en la qual les dues persones us sentiríeu a gust i us sentiríeu reconegudes". I per això cal escoltar una mica les persones, i tirar una mica més enllà de la idea que a vegades...per exemple: "em queixo de que rega les flors, em queixo que els joves son uns delinqüents, és que crec que la immigració és un problema...". I no és tant un problema sinó que és una realitat que tenim i que vivim, vivim en un món divers a on hi han moltes perspectives, i el que ens cal és construir. Jo crec que la gestió alternativa de conflictes aporta aquesta mirada d'acompanyar les situacions, de posar-les en valor. I sobretot d'escoltar aquella remor de fons. Jo crec que el que es distingeix, que a vegades en la mediació això falla, moltes vegades el que es vol fer és treballar per l'acord i moltes vegades des de la meua perspectiva no es tracta tant de treballar per l'acord sinó treballar el malestar, treballar les relacions i aquelles coses que s'han trencat, però sobretot enfocar-se en la diversitat. Ara et poso un exemple que amb el confinament va sortir moltíssim: a on vivim les persones? Majoritàriament vivim en comunitats veïnals, en espais molt estrets, amb poc espai comunitari, però en canvi compartint espais amb molta gent, i per tant comunitats relativament grans, amb parets molt estretes que se sent tot, i a més moltes vegades amb famílies que viuen en pisos molt més petits del que necessitarien per viure i tenir cert benestar. Es produeixen molts conflictes perquè l'estructura condiciona que tu sentis quan el teu veí està esmorzant o s'està duxant, o quan la seva mainada es dedica a jugar. Jo tinc mainada i els aniràs sentint plorar. Doncs moltes vegades això el meu veí ho pot sentir. I per tant hi han coses que dificulten... i no és responsabilitat de ningú, a casa no som uns salvatges, som persones normals amb necessitats normals com tothom, el que passa és que a vegades això entra en conflicte amb l'altre. I des de la gestió alternativa de conflictes el que s'intenta és veure molt més enllà del símptoma, intentar anar a veure una mica els factors i les causes dels problemes.

I quins son els beneficis a nivell de societat d'intentar gestionar els conflictes d'aquesta manera?

Jo crec que els beneficis, d'entrada, és que generes una societat que es responsabilitza dels seus conflictes. Perquè al final no vols que s'imposi un punt de vista, sinó que vols construir processos en els quals tothom se senti a gust. I moltes vegades la gent vol que li resolguis aquest problema perquè li preocupa, i per tant que li diguem a aquella altra persona que canviï, sense que ell faci res. Des del punt de vista de la gestió alternativa de conflictes creiem que tots formem part de la comunitat, i som tots i totes els que hem de trobar la manera de viure, o hem de trobar la manera d'abordar les dificultats. Per tant, responsabilitza les persones de les seves situacions, però també les ajuda a construir aquesta comunitat que a vegades hem perdut, aquest buscar el bé comú, aquest bé col·lectiu, de pensar més en els altres que en el nosaltres, que moltes vegades és "jo vull això i per tant tu m'ho has d'oferir", i en canvi des de la gestió alternativa de conflictes és què volem, com ho fem i com ho construïm. I per tant jo crec que aquest és un benefici clar. I jo crec que el més important és que moltes vegades pensem en la immediatesa i no en les coses més estratègiques o de llarg termini. De fet, no sé si tenim places a on ens podem relacionar amb les persones. No sé si a les escoles on van els nostres fills i filles es pensa en que siguin espais relacionals, a on s'accepti la diversitat, o segreguen i generen més desigualtats. Jo crec que la gestió alternativa de conflictes aporta el mirar la diversitat des d'una altra perspectiva. I no des de la diversitat de "ai, mira, ara em fa il·lusió tenir un amic negre, o anar a l'Àfrica", sinó de dir "no, es que no tinc un amic negre. Tinc un amic català que té una cultura diferent que enriqueix a la meua. I per tant jo no he d'anar a fer res a l'Àfrica, però en canvi si que puc viure amb aquesta persona i la seva manera de veure les coses em pot enriquir a mi". I a més la història està plagada d'exemples d'aquests, del pa amb tomàquet, el torró, Al-Àndalus... i per tant ja hem sigut capaços i capaces de construir.

Quin és el paper que té la mediació avui en dia, sobretot en l'àmbit comunitari?

Mira, ara precisament aquest any em van demanar de fer un informe des de la Diputació de Barcelona, que és molt potent en mediació i tenen molts serveis a la província de Barcelona. Ells fan un recull de dades des de fa uns 10 anys, i volien veure com havia canviat. Jo crec que la mediació en aquest sentit, i avui ho comentava amb una companya a la universitat, la mediació és un procediment que sempre va tard. Perquè intervé quan hi ha un conflicte. I a més a més intervé quan ja és un conflicte entre dues parts. I, d'algun

manera, ha perdut el que és l'essència del que és, la mediació hauria d'intervenir per ajudar a les persones que tenen problemes relacionals o que presenten dificultats relacionals. I això vol dir de persones en les seves comunitats, és a dir a les places, als barris, a les comunitats veïnals,...allà on fem vida. I la mediació ha acabat sent un procediment on la veïna del cinquè es queixa que la del 6è li rega les plantes, i llavors aquí intervé la medicació. Però ja intervé quan la veïna del 6è ja ha regat les plantes, li ha baixat a la del 5è i li ha embrutat la roba. Des de la meua perspectiva hauria d'anar abans, perquè hauria de canviar la manera com vivim en comunitat i hauria d'empoderar les persones i responsabilitzar-les de com viuen en comunitat, o com volen viure, perquè podríem tenir comunitats diferents. Des del meu punt de vista és un procediment molt interessant, però que històricament ha intervingut tard. Ha intervingut quan el conflicte ja ha esclatat. Per exemple inclús el que està passant amb les manifestacions per en Pablo Hasél, no va ser fins al cap de 6 o 7 nits que els mossos d'esquadra no van enviar la unitat de mediació. Van enviar la unitat de mediació quan ja hi havien hagut 6 nits de disturbis, per tant ja és molt difícil que l'equip de mediació, a més a més dels mossos, que hi ha un problema també aquí de reconeixement o no a les autoritats, entrin a fer mediació. Perquè ja entres quan està roent. Això per una banda, hi ha l'altra que és que son serveis relativament fràgils, perquè no son serveis molt reconeguts per la població, no només per la població que atenen que no és un percentatge molt gran en relació a la població total, sinó perquè son molt fràgils en quant a estructura. Tenen molt poc pes al pressupost municipal, tenen molt poca presència a la resta d'àrees municipals i per tant a nivell d'estructura son una mica fràgils. Però per altra banda son uns serveis que s'adapten molt fàcil, molt flexibles, acostumats a treballar per projectes, i molt capaços de generar capacitat per unir a les persones. I per tant quan entren a un municipi es fan molt forts a dins de la institució però també acaben generant vincle i proximitat amb persones. Jo crec que tenen un paper que està per veure com evolucionarà en els pròxims anys, però que tot dependrà de si som capaços de fer valdre el nostre discurs. I més enllà de fer mediacions, sota el meu punt de vista, hauríem d'intentar influir en els discursos. Jo per exemple treballo a Olot des de fa 12 anys, i jo soc molt pesat perquè dic: "jo seré feliç el dia que un arquitecte em truqui i em digui: Eduard, vine a passejar amb mi per dissenyar aquesta plaça o per dissenyar aquesta comunitat veïnal". Perquè jo li diré com hauria de ser una comunitat veïnal perquè la gent hi visqués i es relacionés. I jo crec que s'ha d'anar per aquí. El que està passant amb les persones joves, ara que s'estan manifestant, al final tothom veu molt clar que va de malestar, però en canvi hi ha molt poca gent que faci propostes en positiu per aprofitar aquesta energia i fer visualitzar aquestes desigualtats, aquests privilegis, aquest bloqueig, aquest malestar. Perquè és molt difícil poder abordar aquests malestars. Jo crec que és molt necessari la mediació i la gestió alternativa de conflictes perquè de fet son les persones expertes per reconduir aquests malestar i per poder escoltar a les persones i poder ordenar, i poder dir que aquí tenim un problema, perquè som una societat diversa però en canvi a on està la diversitat?. I tenim un problema perquè volem fer una comunitat, però quina comunitat fem? A més tothom caiem molt fàcil en l'error de voler fer una cosa inclusiva, incorporar la veu per exemple de persones subsaharianes, i acabar dient-li al que és famós o al que té un cert lideratge, i en canvi oblidem a la gent corrent, que és la que viu la vida normal, com tu o com jo, que no som gent famosa, que tenim la nostra vida, i que si haguéssim de recollir com viuen els catalans i catalanes a on sigui segurament seria molt més interessant la nostra opinió que la del Joel Joan, per exemple. Ell viu a Pedralbes, el coneix tothom...

Com es treballa en un procés d'aquests de mediació comunitària? Quins son els passos que se segueixen, en funció també del punt en què es trobi el conflicte?

Pot ser que el conflicte estigui molt escalat, i per tant que hi hagi una situació molt tensa, i llavors aquí... l'única diferència és que si és una situació molt tensa has d'anar molt ràpid a intervenir. No pots perdre el temps. Però al final el procés és similar. Primer i el més important és la recollida prèvia d'informació, és a dir fer un bon diagnòstic i una bona panoràmica. Jo sempre insisteixo en què no només has de veure el que està passant, és a dir el motiu del conflicte, sinó que has de veure una mica el voltant. Imagina't que hi ha una situació de conflicte en un barri, jo el que em fixaria és en la informació que m'arriba i per qui m'arriba, i per tant preguntaria a la gent sobre aquesta demanda, investigaria una mica - de fet és una mica com feu els periodistes -, però a més a més afegir una panoràmica de com és el barri a on ha passat la situació. A mi m'agrada passejar, mirar les comunitats veïnals com son, quin tipus de família hi viuen, m'agrada anar a fer un cafè a diferents bars del lloc, veure quin perfil de gent hi va, com és, si la gent té vincle entre elles o va a

fer el cafè i ja està, si la gent és de barra o d'espai públic, si s'asseu en una taula i sempre son diferents o no,... fer una mica aquest sondeig. A mi m'agrada també anar a les places a diferents hores per mirar quines dinàmiques hi han, m'agrada passejar pel barri per mirar com son els carrers, si son estrets, si no, si hi ha molta densitat de població, si hi ha espais verds o no, si els pisos son més o menys estrets,... i per tant fer com una panoràmica, veure si hi han recursos o no, i fer una mica de mapeig per no només intentar recollir la informació del conflicte sinó recollir la informació de com és aquell espai i si predisposa o no predisposa a les relacions, o hi ha molta polarització, o hi ha molt malestar, o hi ha molta fragmentació, o hi ha alguna cosa més que el simple conflicte, sinó que hi ha molta segregació, hi ha desigualtats, etc. I aquesta és una part molt important. I no cal fer-ho molt extens sinó que fent un sondeig inicial ho pots fer perfectament. Llavors hi ha una part que és el diagnòstic, ja vaig a parlar amb les persones implicades de forma directe en el conflicte, però també amb aquelles persones implicades de forma indirecta, és a dir si és un conflicte en l'espai públic no només parlaré amb les persones que generen el conflicte o que truquen a l'Ajuntament queixant-se d'aquella situació, sinó que aniré als bars de la zona a preguntar, aniré als comerços, si trobo algú pel carrer li puc demanar, faig fotos, vaig a diferents espais... i per tant faig una mica de diagnòstic. I des d'aquella panoràmica faig un diagnòstic més acurat, a més a més demano la opinió d'altres serveis per coordinar-nos, i amb tot això acabes fent un pla de treball. Dius "mira, hi ha temes més estructurals, que son a llarg termini, i per tant doncs hi ha una plaça on és lògic que hi hagi aquesta situació perquè X, hi ha un tema de dificultats en les relacions entre veïns...", doncs fer propostes per això, hi han problemes de comunicació, o a vegades hi ha problemes d'organització en algunes comunitats veïnals, doncs saps que hauràs de treballar allà. Així fas una mica de pla de treball, i després del pla de treball acabes fent una proposta de bateria d'accions i de seguiment. Si és un conflicte més senzill entre parts acabes fent el mateix. Per exemple en el cas que et deia, una veïna que rega i que li embruta la roba a la veïna de baix. Jo no només miro la situació d'aquestes dues veïnes, sinó que aquí intentaria indagar sobre les històries de vida. Perquè a vegades el que t'adones és que jo expresso el conflicte perquè tinc un malestar, que no és que tu em caiguis malament, o no és que tu hagis posat un dia la música amb els teus amics i me l'hagis liada, sinó que jo soc una persona gran que se m'ha mort qui sigui, que estic sola, no tinc companyia des de fa molts anys, la meua neta no em ve ni a dir hola, a part he tingut una vida molt dura perquè algú se'm va morir per tema de drogues...per tant jo aquí tinc un seguit de cicatrius que l'únic que veus tu és que la veïna Maria es queixa perquè un dia he muntat la festa amb les meves amigues. Però si tu penses, al final és una qüestió de confiança. És a dir, si la senyora Maria et tingués confiança baixaria i et diria que has posat música i li ha molestat. Si hi ha confiança tu de seguida l'entens i li demanes perdó. Si no hi ha confiança, o et ve de forma molt agressiva, tu li tanques la porta i l'engegues. I moltes vegades aquesta història prèvia no la tenim en compte. Per tant, encara que sigui un cas entre parts a mi m'agrada indagar una mica sobre la història de vida, sobre com viuen, on estan, com han arribat a viure allà, si els hi agrada o no viure allà... i una mica traçar un pla conjuntament traçat amb les persones per intentar donar resposta no a que no et regui les plantes, sinó donar resposta és "com és que tu li dius a la teua veïna que et molesta que regui les plantes, i enlloc d'entendre't continua fent-ho i a més empitjora perquè fa altres coses". I per tant jo al final acabo anant a com és la teua relació amb l'altre i com és que no tens aquesta confiança. El problema està en que el teu veí no t'entén, o no et vol entendre, però no és un problema del teu veí o la teua veïna, sinó que és un problema vostre, perquè tu li intentes explicar però potser no li expliques de la manera que ell ho pot rebre. I per tant és intentar fer veure a la gent això.

Com es pot reconstruir aquesta confiança de la què paraves? Com construir aquests vincles?

Ara, en els moments que vivim, és molt difícil. Perquè no tenim confiança amb les altres persones. Moltes vegades vivim en comunitats fantasma en les quals no ens hem relacionat mai amb l'altre. Inclús el pitjor és que no el necessitem per viure. Jo no necessito el meu veí del costat per viure, perquè jo soc autònom i independent. Hi ha per exemple el documental de La Teoria Sueca del Amor, que és molt interessant perquè Suècia es va preocupar perquè tothom pogués ser independent i no necessités dels altres, però després de n'adones que el discurs d'independència i autonomia i llibertat està molt bé, però clar, vivim amb altres. I per tant hem passat d'un extrem a l'altre, i el problema és que no ens necessitem. Si tu no necessites l'altre, quan llavors el necessites per reconstruir la relació és molt difícil perquè l'has de construir de nou. I és molt diferent construir-la de nou quan tu entres el primer dia i piques el timbre, dius bon dia, quan necessita

alguna cosa li ofereixes, quan el trobes hi parles, que no si no l'has necessitat mai. Llavors, fer entendre a la gent que necessita el seu veí, quan ens han explicat, ens han dit i ens han fet entendre que no, és complicat. I a més no ho veiem. Creiem que l'altre ens ha de respectar, ens ha de tractar bé. Però amb la meua dona ens tractem bé perquè ens necessitem, d'alguna manera, i ens respectem, o volem viure junts, volem cuidar la relació. I per tant, si volem cuidar la relació perquè ja hem construït una relació en la qual ens hem escoltat, és molt més fàcil si ens sorgeix qualsevol dificultat que no si ho hem de fer de nou. I això jo crec que és la part més difícil que hi ha en la mediació i la gestió alternativa de conflictes, de construir una confiança que no ha existit mai, o de construir un vincle, una relació, que no necessitem. I a més a més no jutjar a la gent, perquè ja no és que siguem individualistes sinó que vivim en un món en el qual se'ns ha educat perquè tu puguis ser autònoma, i per tant no necessitis de les altres persones, però que en canvi les necessitem. Jo crec que aquí el que és interessant és intentar jugar a construir alguna cosa que faci de pegat, i moltes vegades aquest construir alguna cosa ens permet construir aquesta nova relació. A vegades el pegat es queda el pegat, que és la llàstima a vegades d'aquests processos. Jo me'n recordo d'escales que els veïns han pintat, recordo unes veïnes que anaven a comprar juntes al mercat, o reunions on es construïa com volíem un espai comunitari...has de crear artificis, coses artificials amb les quals les desvinculis del conflicte i puguin pensar en clau de construir alguna cosa juntes. I intentar introduir sempre el tema més relacional. Per exemple, ara tenim aquesta conversa o parlem d'aquestes coses que són molt essencials o profundes, però molta gent quan està en situació de conflicte no li pots explicar aquestes coses, perquè no les entén, no vol escoltar, sinó que vol eliminar l'altre, o vol que l'altre li doni la raó, o vol que l'altre accepti que s'ha equivocat. I jo crec que aquesta és la part més complicada. Si tu penses amb qui jo tinc confiança, o a qui jo podria dir-li una cosa sense sentir-me jutjada ni menystinguda, ni que em donin el copet a l'esquena, és difícil pensar amb qui tu et podries obrir de dalt a baix sense por a sentir-te una mica trepitjada. Encara que sigui sense voler. Però és complicat. De fet a Olot vam muntar una cosa que era bastant xula que era el mercat de conversa i proximitat, on fèiem xerrades a l'espai públic i altres coses, i per exemple me'n recordo que parlàvem amb la Begoña Román, i una conversa que teníem i que de fet és una cosa que des de llavors a mi m'ha quedat molt present és que si tu proves de dir a algú "hola, què tal, com estàs?" o algú et diu "hola, què tal, com estàs?" i tu li dius "estic fet una merda", de seguida et diuen "ai, bueno, tinc pressa", o canvia de conversa, o se'n va. Per tant, la gent ens demana perquè volen que siguem feliços o felices, i quan hi ha dolor, quan hi ha trencament, mirem enlaire, mirem de costat i intentem que passi ràpid. Perquè no volem aguantar el dolor sinó que te'l volem resoldre el dolor. I de fet el conflicte és dolor, és malestar, perquè és patiment. Llavors, no vull estar malament, vull estar bé. Però estar malament és necessari. I hem de parlar de quan estem malament. I hem de permetre'ns estar malament. El que no hem de fer és castigar l'altre per estar malament, o trepitjar l'altre quan està malament, que a vegades t'obres amb tota la bona voluntat i et diuen "bueno, ja passarà" o "clar, tu perquè t'ho mires d'aquesta manera", o "mira, jo el que vaig fer és això i em va passar", o "no sé per què estàs depressiva". Ara l'altre dia per exemple parlava amb una companya que va anar al metge perquè tenia una mica d'ansietat i sentia que s'ofegava, i ja li va dir que tenia depressió. De seguida tendim, amb molta bona intenció, però a vegades tendim a que quan algú s'obre el trepitgem una miqueta encara que sigui sense voler.

Hi ha un altre concepte de la mediació que crec que és molt interessant que és el de la creativitat, el buscar solucions creatives. Com s'implementa això a la vida real a l'hora de treballar un procés d'aquests?

Jo crec que el que té de bo aquesta professió és que pots generar processos que siguin molt teus. És a dir, que donin valor a les teves capacitats. Però no només les teves sinó de les persones amb qui treballes. Llavors, jo sempre soc partidari de dir, a vegades hi ha gent que s'inventa històries o que fa processos molt complicats, o que vol treballar les relacions de poder i fa coses molt complexes...al final la gent és senzilla. I tothom té una capacitat. Jo crec que el més important és aprendre a mirar a qui tens davant i aprendre a veure-la tal com és com a persona, amb les seves capacitats, amb les seves fortaleses, i amb les seves debilitats o les seves pors i les seves incerteses. I moltes vegades, si preguntes a la gent, t'adones i et donen idees per fer propostes. Per exemple, me'n recordo una vegada anant a una comunitat veïnal, anava a veure un veí a casa seva, parlava amb ell i li demanava si volia acompanyar-me a veure el veí del costat. Si em deia que si, l'anàvem a veure. Llavors anàvem a veure els dos el veí del costat, i li demanàvem el mateix. I així vam anar

fent fins que vam arribar a l'últim que érem uns 15 veïns de 20. I quan anàvem a casa d'algú els hi demanàvem què sabien fer, i llavors per exemple vam trobar un noi que ell deia que ell quan estava a Gàmbia era sabater, i que sabia arreglar sabates. I va sortir algú que els seus nens tenien les sabates trencades. I ja li va dir "doncs porta-me-les, te les arreglaré i podran anar amb les sabates noves". I aquí va sortir la proposta de que es trobaven a fer reunió per parlar de què sabien fer i llavors sortien idees com el que arreglava sabates, van sortir uns que havien pintat i llavors van proposar de pintar l'escala, i ells lideraven però la resta de veïns ajudaven. Així hi va haver gent que aprenia a pintar l'escala. O per exemple hem fet processos de fer un graffiti, perquè hi havia gent que li agradava l'art. Llavors, com que li agradava l'art, vam fer un procés de com vivim en comunitat i que això acabi sent un graffiti. O vegades que han fet teatre. Ara per exemple a la universitat amb els alumnes i les alumnes cada any fem una cançó de rap, i llavors dels debats que fem un dia el dediquem a fer un taller en el qual creem una cançó, fan un videoclip, etc. Llavors acaben fent una cançó que és seva. Jo crec que això al final és el que tu et vingui de gust fer...imagina que tu has fet música tota la teva vida, o que has fet un esport, o que t'agrada molt la pintura, o que t'agrada molt la dansa. Llavors, aquestes habilitats que tens, posar-les en valor, perquè això et permet fer processos a on la gent se sent molt millor i pots aprofundir moltes vegades en sentiments i emocions que a vegades és el que ens costa, i per tant jo crec que a vegades la gent tendeix a parlar molt des de la part filosòfica, de dir que hem de fer processos creatius, i al final és tant senzill com conèixer-te molt bé a tu i què pots aportar, i per exemple jo sempre dic que moltes vegades ens quedem amb la mediació però la paraula important és comunitària, que és la que a vegades passa molt desapercebuda. Per exemple, ara estava amb una alumna de pràctiques i em deia que jo des que entrava a la porta de la feina fins que arribava al meu despatx parava a parlar amb tothom. Jo li deia que això és important, perquè si un dia vull fer un taller de rap, jo faré una trucada i tindré algú que em vindrà a fer un taller. Si algú necessita anar a fer uns papers, faré una trucada i li diré amb qui ha d'anar a fer els papers. I per tant la part aquesta comunitària de fer xarxa jo crec que és la part important. I llavors és conèixer la gent, conèixer-te a tu, i implicar a altres que et puguin ajudar a la part aquesta creativa de posar en valor processos que tu per tu mateixa no podries fer. Per exemple, hi ha una professora a la universitat que em diu que soc capaç d'enredar a molta gent. Bé, perquè jo per exemple quan vaig a la universitat a fer classes jo miro què saben fer. Llavors, ara per exemple el taller de rap el fa un que havia sigut alumne meu. Hi ha una noia amb qui ara fem taller de dansa perquè em va fer una activitat de dansa. Ells em diuen "és que ens demanes coses". Bueno, això corre un perill, i és que jo sempre estic disponible per tot però és que si us conec us puc enredar. I aquesta jo crec que és la part comunitària. Llavors, quan vas a un barri, si tu has anat a un bar on hi ha el referent del barri, i tu veus que té lideratge, doncs t'hi fas amic. Segurament un dia el necessitaràs. O si tu per exemple estàs a un barri i resulta que hi ha un veí que canta, doncs segurament el pots portar un dia a fer un procés. I per tant jo crec que la part creativa al final és molt senzilla, és a qui conec, quina capacitat tinc jo i quines capacitats tenen les persones. Per exemple hi ha una comunitat veïnal on muntarem un grup de teatre perquè hi ha una parella que ve d'Argentina, del teatre social i polític, i a més molt reivindicatiu. En aquella comunitat farem un grup de teatre. Jo no en tinc ni idea de teatre, però en canvi aquesta gent sap fer teatre i l'entén, i jo el que he de fer és crear la oportunitat.

Parlaves de que la mediació treballava molt en la manera com ens apropem a la realitat i en engendrar aquests vincles. Quin paper poden tenir els mitjans en aquest sentit? Perquè al final també son creadors d'imatges col·lectives i de com veiem el món.

Clar, de fet jo crec que els mitjans és una part indispensable, perquè al final és la imatge que fem de la realitat, o quin discurs generem. Tu pots fer-ho d'una manera o pots fer-ho d'una altra. A vegades es genera la sensació de que la gent li atreuen les notícies més cridaneres, és a dir, quan es pega algú òstres, és molt més impactant i per tant m'ho miro més, que no quan tot és de color rosa. Però clar, jo crec que des de la gestió de conflictes pensem que no, que el món no és de color de rosa, al món hi ha malestar, i al món hi ha tensió, i al món hi ha el que sou experts els mitjans en explicar, el aixecar la catifa a les situacions. Però el com ho expliques o el com t'hi aproximes és molt diferent, perquè si tu dones veu a les persones, però no dones veu des de... el conflicte és com un espiral. Me'n recordo un veí a qui li vaig dir un dia "mira, agafem i anem a donar una volta a la muntanya, perquè estem aquí, parlem a casa teva i la situació de conflicte se t'emporta. Anem i airegem-nos i m'expliques la teva història allà". I quan vam anar a la muntanya amb la perspectiva dels volcans m'ho va explicar diferent. I a vegades des dels mitjans, sense voler, quan tu entres en un conflicte

és molt fàcil que la gent t'estiri. Llavors moltes vegades és molt difícil que el mitjà s'abstregui, sinó que està tant posat a la notícia que es posa a l'espiral. I moltes vegades s'acaba entrevistant a persones que estan molt en la perspectiva d'espiral, i que ajuden a entendre que allò és un lio, però al que s'ho mira no l'acaben d'ajudar perquè el que acaba veient és que és un lio. I jo crec que la part de intentar, no només que es vegi el lio, sinó extreure't i mirar-ho amb certa distància i explicar una mica més enllà del lio, hauria de ser una cosa de la què els mitjans s'haurien de preocupar. I per tant, donar veu als diferents protagonistes, però també buscar veus que tinguin certa perspectiva. Que a vegades es difícil, però sempre trobes algú que et permet tenir la perspectiva d'algú que viu des de dintre però que t'explica molt més enllà del tema en qüestió. Jo crec que seria una manera d'abordar els malestars i de situar-los, però des d'una perspectiva més constructiva i més en clau del què de fet una mica fan els mitjans, que és donar-te una panoràmica i entendre. Per exemple, m'agradava molt dels mitjans durant aquest confinament quan per exemple sortia el discurs de que la gent viu en pisos petits. I clar, això ja et situava en una història, perquè a Barcelona no hi han balcons. I clar, jo tancat en un pis petit sense balcons, i mirant el celobert, és molt diferent que jo tancat amb un balcó mirant la muntanya. I només això ja canvia molt la història. Jo crec que no és fer coses molt diferents, sinó cuidar aquests aspectes d'agafar perspectiva, distància. A mi per exemple m'agrada molt Sentit Crític perquè fa reportatges des d'una mirada posicionada però amb certa distància, i intentant fer un relat global. Potser hi ha vegades que no pots fer com Sentit Crític, perquè això implica més pausa, més temps, però potser pots fer un mixt entre una cosa i l'altra, potser no pots fer reportatges tant en profunditat però si amb una mirada amb certa perspectiva.

Poden tenir algun tipus de paper en el què parlàvem abans de la importància de la prevenció, d'identificar els conflictes abans que sorgeixin amb més força?

Si, de fet son un mitjà ideal per posar damunt de la taula els temes, i a més a més serveixen moltes vegades per ordenar-los, perquè en el conflicte jo sempre dic amb les meves companyes que jo el què faig és ordenar les coses. I els mitjans jo crec que tenen aquesta capacitat, per una banda de posar damunt la taula temes amagats o temes que volem fer veure que no existeixen, i de l'altra banda canviar tarannàs i inclús fer una mica de prevenció, o fer pedagogia. Ara també son moments difícils perquè de seguida et diuen això és mentida o que els mitjans expliquen mentides, que això amb les polaritzacions que vivim i el malestar actual és molt normal, perquè posar perspectiva és incòmode, perquè hi ha gent que està molt a gust en el malestar. Els que voten Vox, amb tots els meus respectes, però clar ells que hi hagi malestar els està molt bé, perquè quanta més ràbia hi ha, més cabreig i menys s'expliquen les coses i menys diversitat ells estan contents. Perquè el que els hi preocupa menys és que hi hagi informació, ells el què volen és que la gent pateixi, perquè sinó no s'entén la seva ràbia. I per tant quan hi ha algú una mica afí a aquests discursos de seguida ja et poses a distància, però jo crec que això és sa, perquè al final el món on tothom se sentia a gust amb una manera de pensar ja ha passat a la història, hi ha tantíssima diversitat que jo poder parlar tal com hauria de parlar, no només comunicant-me sinó amb la meua postura corporal o tenint en compte els meus privilegis és impossible que sigui inclúsiu al 100%. Per com m'han educat, per qui soc, pels privilegis que tinc...i per molt que lluiti contra qui soc mai seré 100% inclúsiu. Però aquí tens dues alternatives, una és ser-ne conscient i quan algú et diu alguna cosa des de la diversitat escoltar-la, i reconèixer-ho, o l'altre és fer-me fort i pensar que jo soc inclúsiu al 100%. I per tant és molt difícil poder fer missatges que la gent...per exemple, fas una notícia al Twitter on intentis posar una mica de distància i la gent moltes vegades et lapida directament. Jo crec que tot i així els mitjans en algun punt hauran d'acceptar que ja no vivim en el món en el qual la gent entenia el què vivia en funció de les notícies del diari o dels mitjans de comunicació, sinó que entenen el món des d'una perspectiva molt diversa i que els mitjans de comunicació son un recurs per incomodar i per explicar. Ja no és només per informar sinó que és per incomodar, explicar i visualitzar les situacions.

Entenc que a vegades poden ser eines que ens apropin als altres, o tot el contrari, que creïn una imatge de l'altre concreta.

Si. De fet ara jo pensava, a La Gomera, on hi han hagut aquestes caces de menors no acompanyats. Aquí, una mitjà que pugui incomodar, explicar la notícia, jo crec que aquí estaria fent servei públic. Perquè hi han coses que han d'incomodar els mitjans. Han de explicar un relat que en certa manera ens faci certa vergonya

aliena escoltar-ho o veure-ho. I pots fer matisos, perquè segurament també anirà en funció de les editorials i totes aquestes coses que coneixem, però un mitjà que pugui fer visibles les teves vergonyes jo crec que és sa. Perquè per exemple jo, si algú ensenya les meves vergonyes, em pot doldre i em pot bloquejar, però em pot fer adonar de que potser el meu punt de vista me l'hauria de revisar, o si més no contrastar amb l'altre opinió. Perquè sinó generem un món dual en el qual estàs al costat dels bons o al costat dels dolents. I o t'equivoques o l'encertes. I ara és molt difícil encertar-la. I ara jo crec que cal que la gent ens posicionem. Jo treballo des de la mediació comunitària però jo estic posicionat, jo treballo a serveis socials i soc tècnic comunitari i treballo en un pla que és el de cohesió i inclusió social. Jo no puc construir una comunitat, o generar processos comunitaris, en els quals excloem a les persones, o en els quals algú per ser divers no és benvingut o benvinguda. A vegades a algun veí l'he fet fora d'alguna reunió o d'un procés, i li he dit "escolta, aquest és un espai on donem la benvinguda a la diversitat, i si tu vens aquí amb aquesta actitud no ets benvingut i en aquest procés no hi caps". No ho he fet gaires vegades però un parell o tres de vegades ho he fet. Perquè jo no puc permetre que a un noi, pel fet de ser negre, se l'insulti, se l'enyorin, se li digui brut, que se'n torni a l'Àfrica perquè és un salvatge. Jo això per molt mediador que sigui jo no puc dir "vale, doncs construïm una comunitat en la qual hi càpigues tu, troglodita i feixista, i tu, persona diversa". No, aquesta és una comunitat que accepta la diversitat. Que la diversitat l'enriqueix. I per tant, partim d'aquesta premissa. I això vol dir que t'has de posicionar. I com em posiciono jo segurament els mitjans de comunicació en algun punt o en algun moment hauran de començar a entendre que per molt que intentis ser neutral la gent es passa ara la neutralitat pel forro. A vegades passa amb TV3, que intenten ser molt pulcres en com expliquen la informació, i surt gent d'una banda i gent de l'altra que no estan contentes amb el que s'ha explicat.

Creus que els mitjans haurien de tenir un paper més actiu a l'hora de promoure una societat més diversa, o que accepti aquesta diversitat?

Si. O jo crec que a vegades potser els mitjans no han de tenir aquesta responsabilitat, però si a on s'incorpori la veu de les persones i la diversitat. I per tant sigui reflex de la societat que tenim, que és diversa, amb veus diferents, però que no és multicultural, o que no és que siguem un conjunt de finestres diferents i de diferents colors. No, és que som catalans o catalanes o com vulguem dir-nos. Però ja no és el negre, o l'africà. No, moltes persones han nascut a Catalunya, o han decidit viure a Catalunya, i per tant aquesta és la seva comunitat. I jo crec que en aquest punt de vista a vegades donem veu a Vox, quan aquestes persones no aporten, perquè el què volen és tornar uns anys enrere - potser si que se'ls hi ha de donar veu, jo no soc expert en periodisme - però al final és això, posar damunt de la taula la fotografia. I per tant oferir aquesta panoràmica. Jo crec que posicionar-se una mica, i explicar. Inclús ara potser també com a cosa a tenir en compte, que això ens passa també en l'àmbit de la mediació comunitària, és que com que som un món cada vegada més divers i complex no només ens necessitem a nosaltres sinó, apel·lant una mica a l'essència de les relacions, necessitem cada vegada més dels altres. I no sé, jo m'imagino, tu un dia faràs una notícia que parlarà sobre salut mental, el que ja feu moltes vegades els periodistes que és "òstres, vaig a parlar amb algú que entengui d'això". O "vull donar una mirada en positiu, doncs demanaré a algú de la mediació comunitària que em doni una mirada a la notícia", o tindrà la xerrada que ara tenim, i potser això em pot servir per reflexionar. O aniré a parlar amb algú que sigui expert en filosofia per xerrar sobre periodisme, sobre ètica o el que sigui i això influirà també en com presento les notícies. Jo crec que ja no és només pensar en clau de compartirem el món amb periodistes, sinó que el món el compartim amb molts altres agents, molts altres experts, i més enllà de demanar-li la opinió sobre la notícia a vegades es pot reflexionar sobre el discurs o la meua professió, o el sentit que té que jo doni les notícies d'una manera o una altra.

En el cas dels joves migrants sols un cas molt clar de conflicte que s'ha fet més visible ha sigut per exemple quan s'han donat manifestacions o atacs contra centres d'acollida. En casos com aquests, com es pot anar més enllà? I quins beneficis pot tenir el fer un anàlisi més com el que podria fer un mediador en aquest cas?

En aquest sentit, el periodista o la periodista us passa el mateix que ens passa als mediadors o mediadores, que és que anem tard, quan ja ha esclatat el conflicte. I aquí ens podem entendre, inclús compartir penes, de

com entrem a explicar la notícia quan ja està amb agressions o amb situacions que ja visibilitzen aquesta tensió. Jo potser en aquest sentit es podria complementar el explicar el què està passant amb explicar d'on venim, i per tant explicar d'una banda el fenomen dels joves migrats sols, però també explicar una mica la història del poble. Jo per exemple a Olot, fins fa 5 anys, per anar a Vic hi dedicaves 1h o 1h i mitja. Ara hi dediques 20 minuts o mitja hora. Fins fa 10 anys, per anar a Girona dedicaves 2h o 2h i mitja. Ara hi dediques 1h. Clar, era una població molt aïllada. Què passa? Quan surt una notícia als diaris d'Olot - farmacèutica d'Olot, la tenen no sé quants dies tancada a un lloc, o aquell de la caritat que va matar no sé quants avis - surt als mitjans amb coses bèsties, coses molt potents. Llavors tu pots explicar la notícia, i a més ningú te la llegirà si dius que no, que a Olot son tot bones persones, però tu, si dius "mira, Olot hi ha una característica, que és aquest aïllament, gent molt tancada, molt aïllada, que el malestar el passen per dins, i de cop i volta exploten i no saps ben bé per què". Doncs potser, en aquesta situació, fer un altre dia un reportatge que expliqui aquesta idiosincràsia, i en positiu, de dir que no, es que a Olot no només passen coses dures, sinó que Olot té unes circumstàncies, però a més aquest element d'aïllament també l'ha fet resistent. Donar notícies que parlen del municipi i que complementen una mica la primera. Això és una opció. I per exemple amb els joves migrats sols es pot fer algo semblant. S'explica la notícia, s'explica algo més relacionat amb el poble i amb aquells elements... perquè per exemple en aquests municipis coincideix poblacions de mar, immigració andalusa dels anys 50/60, que fins fa poc destinaven mig any a treballar, a fer calaix, i a viure la resta de l'any. I ara es troben que prou feines tenen a viure, i per tant poblacions molt castigades, molt estigmatitzades, amb treballs molt precaris, poblacions de mar i per tant que tenen aquesta història de sortir a la mar, i que es troben de cop i volta amb uns joves que els confronten amb les seves debilitats o amb els seus miralls. I per tant és "òstia, la nostra precarietat ens genera molt malestar i això és la bomba que ens fa explotar i que a més a més ens fa distanciar-nos molt, perquè no volem identificar-nos amb ells. I llavors jo crec que inclús dintre de la notícia hi podria introduir-se aquest aspecte, d'intentar entendre una mica més enllà del què està passant. Jo crec que això es pot complementar amb intentar explicar d'alguna manera, d'introduir en el relat algun tema que expliqui també l'evolució de les poblacions.

En el moment de pic d'arribades d'aquests joves, entre 2016 i 2018, es van obrir molts centres d'emergència per tot el país. A la Garrotxa també se'n va obrir algun, no sé si tu vas treballar també o coneixes quins processos es van dur a terme a nivell de comunitat a l'hora d'haver d'obrir aquests centres.

Jo conec poques coses, però si per exemple les coses que conec i a més les coses que veig des de la distància és que habitualment és una resposta que és del tot insuficient i que no és l'adequada a la complexitat de la problemàtica. És a dir, se'ns desborda la situació, no tenim recursos per fer-hi front, perquè no estem preparats ni preparades per aquesta magnitud d'arribades, i hem d'intentar tirar de creativitat i tirar de recursos, i per tant obrim centres a on s'havien fet colònies, i per tant a on els nens i nenes havien anat a passar quinze dies a fer activitats i a jugar a pica-paret, a fer dinàmiques de nit, a fer els primers escarceos amb els amics o amigues..., i de cop i volta en aquest món d'infància i vinculat a les nostres primeres experiències de vida sense pares i mares, hi van aquests joves. Son llocs a on estan aïllats, per tant a on els pares i mares no ens veuran, connectats amb la natura, i per tant on no esperem que ens trobin, i hi van joves que precisament necessiten tot el contrari. Que necessitarien el pare o la mare, o algun referent d'autoritat, que fugen perquè no tenen cap més opció, per tant no estan allà per evitar els pares i mares, no van allà amb els amics i amigues, sinó que van allà amb gent que ha patit com ells i que a més no poden confiar perquè la seva experiència els hi diu que han arribat allà a pesar dels altres, i per tant els poses junts quan han desconfiat tremendament de qualsevol persona, i a més que no tenen cap mena de ganes de fer pica-paret, no tenen cap mena de ganes de jugar. Primera, que la resposta és insuficient. Segona, que l'energia i que la finalitat de l'espai on van no té res a veure amb el què son, ni amb el què esperen ni amb el què seran. I la tercera és que tu imagina't que tu ets una jove que entres a Espanya als baixos d'un camió, amagant-te, sense saber l'idioma, de cop i volta et troben, t'agafen, et posen a un cotxe, tu no coneixes Espanya, tu no coneixes res de res, no coneixes res dels recursos que tens, et comencen a portar per una carretera i de cop i volta es desvien i van a una carretera de muntanya. Hi havia un programa de Salvados que va sortir un noi que es diu Ibrahim, que va venir al Campus d'Educació Social, i que ell deia "jo no sabia espanyol, jo no coneixia res, jo quan vaig veure que entràvem en un camí de muntanya, vaig pensar, ja està. Aquesta gent

em matarà". Clar, de cop i volta paren, arriben a la casa de colònies i el rep un educador. Clar, ell es pensava que l'anaven a matar. Per tant, la seva trajectòria des de que l'enganxen, el posen al cotxe i el porten al centre és traumàtica. I a part, el pitjor és que després aquest trauma no es treballa. És molt difícil que una història que comença d'aquesta manera es pugui reconduir d'alguna manera, perquè ja tens una política que és pal·liativa i que és de sobreviure, tens un espai que no és l'espai que s'havia pensat per la gent que viu allà, i tens una gent que té una experiència vital que és determinada. Llavors, s'intenten fer moltes coses però jo crec que des d'aquest punt de vista ja és del tot insuficient, i ja parteix d'una desavantatge molt gran, perquè és un problema que s'ha anat agreujant. Des d'aquest punt de vista és difícil treballar-hi, que no impossible, però clar, ja et diu alguna cosa. Jo crec que això fins ara no es té en compte. Aquesta mirada no es té en compte. Es té en compte de "no, et posem al centre i t'has de portar bé", o has de trobar feina o el que sigui. I clar, és gent que la confiança se'ls ha trencat, que desconfien de tothom, que han tingut molts trencaments, que són trencaments que no s'han abordat, que els han posat aïllats quan necessiten relació, i que els han posat a relacionar-se amb persones amb qui desconfien. I per tant no s'han respectat els processos vitals d'aquestes persones. És una política que a curt termini et fa sobreviure, però que a llarg termini hi ha moltíssimes esquerdes. Perquè clar, aquests joves com baixen a poble? I quan baixen al poble són "els de la muntanya". Jo vivia a poble, i deïem que "venen els hippies de la casa pairal". Quan venia la gent de la casa pairal no era la gent del poble sinó que era la gent de la casa. I això encara genera més distància. Es generen dinàmiques amb les poblacions una mica perverses, i aquests joves són els més perjudicats, perquè al final ningú els escolta. Ni els escolta, ni els hi dona la oportunitat de poder confiar.

Es relega en la comunitat segons com la feina d'acollir-los, potser sense tenir els mecanismes adequats per donar-los cabuda?

Si, perquè habitualment, que és el discurs molt bonista eh, i jo m'hi trobo molt, de dir que els volem acollir. Però tu saps què implica acollir aquestes persones? O els vols acollir perquè són marroquins i t'agrada el cous cous, o has anat al Marroc i t'agrada Marrakech? Moltes vegades no pensem en què implica el construir comunitat. Tu estàs disposada a que, per exemple Sant Feliu de Pallerols, que té una casa de colònies, tu estàs disposada com a santfeliuenc de tota la vida a que Sant Feliu canviï? O que Sant Feliu sigui diferent? I clar, la resposta és que jo vull anar al Marroc, però no vull que Sant Feliu deixi de ser Sant Feliu. O no vull cedir coses meves. Per exemple, hi ha la campanya de Volem Acollir de "Baltasar de veritat", on volem que tots els reis negres siguin negres. Però clar, ningú es qüestiona que no és la seva festa. És com si jo me'n vaig al Marroc i em diuen que vagi a matar el xai el dia de l'Iftar. Jo què hi pinto matant un xai? "no, és que tu ets del ripollès i al ripollès sou experts en xais". "Ja, si, però l'Iftar no és la meua festa, i no tindreu un pagès que us mati un xai perquè resulta que és de pagès. Jo no soc musulmà, no crec en aquesta festa. Us la respecto, i si em conviden a menjar xai vindré, però jo no resaré. M'acceptaràs que no resi?". I clar, nosaltres els fem passar pel sedàs, és a dir, pintat de negre, a més porta'm els teus cosins, els teus tiets, les teves nebodes, perquè no només volem que el rei sigui negre sinó que volem que els patges siguin negres. Ara, a mi em preocupa molt poc que de tots aquests patges ningú, l'endemà, tingui regals a casa seva. I no és només que no em preocupi perquè no tinguin diners, sinó que és que no em preocupa que ells no celebrin aquesta festa. Ara és una mica punki això que et dic, però al final volem que el rei sigui negre, però no volem celebrar la festa del xai. O no els hi volem donar festa per la festa del xai. O no volem que les seves filles, a l'escola, expliquin el dia del final del ramadà o que facin un menjar popular en què trenquem el ramadà tots junts. Jo crec que al final tot és qüestió de preguntar-se: Sant Feliu està disposat a canviar, o Sant Feliu està disposat a construir un altre Sant Feliu, o Sant Feliu vol que aquest nen o aquest jove que va a Sant Feliu es comporti com un santfeliuenc de veritat? És a dir, que parli català, que no resi, que no pateixi, que sigui feliç, que tingui vida, que es casi,... Hem de qüestionar aquestes coses també. Jo crec que a vegades els mitjans poden jugar amb això, perquè a vegades ja jugueu aquest paper de fer preguntes, o d'intentar buscar. A vegades es pregunta a un jove si s'ha sentit acollit, i et diu que si, perquè la gent habitualment ens dona la benvinguda. Però què trobes a faltar de casa? O què has perdut? O què és el que més t'ha fet patir? I creus que...aquestes preguntes, de si tornessis a tenir la oportunitat, vindries? Fer preguntes incòmodes que permetin explorar més enllà en el relat.

Això deixa fora també aquells que no entren dins d'aquest estàndard que es considera acceptable a nivell de societat, d'integració?

Si. Si, perquè de fet és esperar que els altres s'integrin, però sense esperar integrar-me jo amb els altres. És un discurs una mica pervers. I cal entendre les coses com a l'expressió del malestar. Quan hi ha una comunitat que no vol que vingui un grup determinat, com el cas de Premià de Mar o aquests pobles on inclús hi ha hagut manifestacions, a vegades des dels mitjans es fan preguntes, però jo crec que la pregunta d'intentar indagar quin és el teu malestar – en aquest que et deia jo de la veïna, moltes vegades jo dic que a mi em molesta que em caigui l'aigua, però quan hi parles hi ha moltes més coses darrere, veus que aquella persona ha patit, i quan insulta a l'altre no l'està insultant perquè li caigui malament, sinó que li està expressant tot el que ha patit ella –. Jo estic segur que aquesta gent que es manifesta contra aquestes persones joves tenen un malestar que al final és com la gasolina, tu poses la metxa, encens i explota, però al final al darrere hi ha un malestar que no expliquen i que ens permetria entendre, dir "mira, és que en Roberto no és que odii aquests nanos que han vingut i que estan al carrer, és que en Roberto ja no se sent que Pineda de Mar és el seu poble. Se sent que està fora del seu poble". Jo crec que a vegades aquestes històries no s'expliquen prou. I caldria explicar-les, perquè al final la gent expressa un malestar i hi ha una gasolina que et fa explotar. Jo me'n recordo, hi ha un veí a Olot que som molt amics i que vota Vox. Aquell home és una magnífica persona, però feixista. I clar, quan parles amb ell, un germà se li va suïcidar que tenia 30 o 40 anys, i a més ho va fer a la casa familiar, i a més això va comportar una remoguda, però és que a més a seva dona va patir càncer, se li van morir dos germans més, ell porta tres o quatre anys sense trobar feina... clar, això és una bomba de rellotgeria. Aquest es posa en un bar al barri de Sant Miquel on hi ha tarats que comencen a insultar a tothom, ell creix amb un malestar però al final, quan aquest senyor un dia se li creuin els cables i vagi a un centre de menors a tirar pedres, no serà en Ramón que odia els menors sinó que serà en Ramón que li ha petat la vida. i a vegades aquestes coses costes d'explicar.

Ja per acabar, quina relació teniu els serveis de mediació comunitària amb els mitjans? En aquests processos, veieu els mitjans com un aliat o el contrari?

Jo crec que el desavantatge, i això és una autocrítica també, és que moltes vegades no tenim temps pels mitjans. O a vegades potser ens fa por confiar en els mitjans, perquè per exemple quan estàs en un conflicte la informació és molt sensible, i has de calcular molt bé quan s'ensenya i quan no s'ensenya, i jo crec que el món social compta molt poc a vegades amb com un mitjà et pot ajudar. És el que et deia que a vegades hem d'aprendre a compartir les coses i jo crec que totes les professions pequem de compartir poc. I a vegades jo crec que inclús, parlant amb alguna companya de mitjans, em deia "bueno Eduard, és que tu tens molt clar o creus que això arribarà, però això a la gent no li interessa, a la gent li interessa una altra cosa". Jo crec que hem d'aprendre a compartir les coses, i inclús a demanar ajuda en algunes situacions. Per exemple, jo he estat en pocs conflictes socials bèsties, però m'imagino que et digui un Ajuntament d'anar a intervenir a Pineda de Mar perquè no volen la mesquita i està sortint als mitjans, i de fer una reunió amb els mitjans de comunicació de dir "com expliquem la història, com ens podem ajudar mútuament o quin paper podem jugar en aquest conflicte. Jo crec que això seria molt interessant. Per desgràcia, suposo que vosaltres teniu uns temps per treure la notícia, nosaltres tenim uns temps per construir els nostres processos, i llavors trobar un equilibri seria fantàstic, però a vegades ens costa, o perquè no hi pensem, o perquè no som inclusius, o perquè costa a vegades cedir el privilegi, que a vegades també ens passa.

Entrevista a Esther Luna

Esther Luna és professora del Màster en Mediació de Conflictes de la Universitat de Barcelona. Ha treballat especialment en àmbits d'adolescència, participació ciutadana, metodologia d'aprenentatge i servei i mediació i gestió de conflictes

Volia començar parlant del concepte de conflicte i la definició que se'n fa des de la mediació. El terme conflicte sovint té una connotació negativa molt important, però és possible pensar el conflicte d'una altra manera?

Si, des de la mediació s'enfoca el conflicte com una oportunitat, com una oportunitat de canvi. Sempre explico, si féssim una enquesta a tots els que surten del metro de quins adjectius relacionen amb conflicte, la majoria serien negatius. La majoria d'adjectius que utilitzem per definir el conflicte són negatius. En canvi, des de la mediació el que es pretén és veure el conflicte com una oportunitat, com una oportunitat de canvi, una oportunitat de millora. Un punt on es troben dues persones i que s'ha de gestionar i resoldre. El que passa és que venim creixent en una cultura on el conflicte té una connotació negativa, aquest canvi de mirada costa, i és el que es pretén transmetre des de la mediació.

I com s'extrapola aquesta visió del conflicte quan parlem de conflictes socials o comunitaris?

De la mateixa manera. A mi personalment no m'agrada per exemple el concepte de mediació intercultural. És a dir, està bé per exemple parlar de mediació familiar, perquè al final hi ha unes lleis que ho necessita contextualitzar, i si que és veritat que quan prens acords estàs marcada per una normativa que regula, amb lo qual dir mediació familiar no té una connotació negativa, sinó jo penso que t'ajuda a emmarcar on es troba aquesta mediació. I quan parlem de mediació comunitària el mateix, t'està parlant de la situació on es troba el conflicte. I en aquest sentit, donant resposta al que tu em dius, de la mateixa manera. És a dir, el conflicte, quan hi ha un punt d'encontre entre dos grups, entre dues persones, entre dos col·lectius, entre gent gran i gent jove... és una oportunitat d'apropar-se. És una oportunitat de parlar i de dialogar. I és una oportunitat d'entendre's. Amb lo qual en aquest sentit es concep igual. I aprofito de dir-te de la mediació intercultural perquè així com lo altre jo veig que és una qüestió més de contextualització, quan parlem d'intercultural és com dir, per exemple: dos adolescents que han tingut un conflicte, anem a mediar, i com que un és marroquí i l'altre és de Calafell, per dir algo, ja diem que és mediació intercultural. Però per què? No pot ser mediació escolar? És a dir, quan tu estàs dient que és intercultural estàs posant l'accent en que la culpa, o el motiu del conflicte, és perquè aquella persona és d'una altra cultura, o perquè hi ha un confrontament cultural, amb lo qual, sense adonar-nos, estem encara emfatitzant més que el conflicte és cultural, i sense voler enlloc d'apropar estem posant més l'accent aquí. Quan podríem dir-li escolar, perquè passa en un context educatiu, podríem dir-li comunitària si passa en l'àmbit de la comunitat, sense posar l'accent, i aquí jo soc una mica crítica. Si m'ho permetes, a mi no m'agrada això de la mediació intercultural.

Creus que passa en altres àmbits, com quan es parla d'educació intercultural, per exemple? Creus que es posa massa el focus en aquest concepte d'intercultural?

Mira, de fet jo pertanyo al grup de recerca GREDI, que és el grup de recerca en educació intercultural. Però bé, nosaltres tenim aquest nom perquè ja es va fundar així al 97, però nosaltres sempre parlem d'una educació per a la ciutadania. Tot i així el terme ciutadania és una mica lletjot, però com que parlem des de lo global, des de que som ciutadans, i a partir d'aquí treballem.

I com es treballa a nivell de ciutadania aquesta noció de conflicte i del conflicte com a oportunitat? A l'hora de resoldre els conflictes que ens trobem com a societat.

En la formació per la ciutadania nosaltres partim d'un model en el qual parlem de que la ciutadania pot ser com un procés o com un estatus. Un estatus és el fet de tenir o no tenir papers, és una qüestió legal, i aquí no entrem perquè nosaltres ho entenem des del punt de vista educatiu i aquí no entrem perquè no és el nostre àmbit d'estudi. Nosaltres entenem la ciutadania com un procés que es construeix. I a partir d'aquí

parlem de sentiment de pertinença, parlem d'identitats, parlem de gènere, i parlem de participació. Llavors en la participació és on jo m'identifico, on jo m'ubico. En la mesura en què una persona participa, la participació com a dret, la participació com a dret implica espais inclusius, i com la mediació afavoreix aquests espais inclusius, afavoreix la participació, amb la participació a mesura que un més participa se sent que forma part del lloc on es troba, augmenta el seu sentiment de pertinença, i a la vegada la seva identitat, que pot ser molt diversa. Una mica va per aquí el discurs, de dir: on es troba la mediació dintre d'aquest model d'educació per la ciutadania? Doncs des de la participació.

Com es treballa per fomentar aquesta participació, especialment amb col·lectius amb més risc d'exclusió social, com poden ser els joves migrants tutelats i ex-tutelats? I quina importància té?

Jo on estic més posada és amb l'aprenentatge i servei. L'ApS com una manera de fer dintre dels instituts, o fins i tot dintre de justícia juvenil. També he treballat molt amb justícia juvenil, per exemple precisament vam dur a terme dos projectes d'aprenentatge i servei amb joves marroquins de Manresa que van participar. El què nosaltres volíem proposar a justícia va ser una manera de fer diferent de la que estaven fent fins ara. La que havien fet fins al 2013 o així era que els joves que estaven amb mesures de medi obert podien tenir mesures alternatives de serveis a la comunitat, tenien la opció de fer alguna formació, o bé tenien llibertat vigilada. Aquesta nanos - i dic nanos perquè el 95% són nois - no vol dir que hagin fet una mesura...perquè dius "oh, estan en medi obert, poden anar a casa", no, pot ser que siguin nois que han estat en règim tancat, però ara han de fer llibertat vigilada, o han de seguir mesures amb serveis a la comunitat. Vull dir, no és allò que diguis "és que l'únic que ha fet ha estat pintar un grafiti". Alguns sí, però molts, la gran majoria, venen de mesures més heavies. Fins ara passaven per l'educador, feien entrevistes. Llavors vàrem fer un programa de competències socials, perquè com que el leit motiv d'aquests nois era el conflicte, el que els havia portat a aquesta situació era que no havien sabut gestionar positivament el conflicte, vàrem fer un programa perquè consideràvem que per poder treballar el conflicte s'havia de fer de forma grupal. Fins ara a justícia no s'havia treballat mai amb de forma grupal, era una cosa molt rara. Conjuntament amb educadors de diferents territoris de justícia vàrem fer un programa de competències socials per la gestió positiva del conflicte. Vam estar dos anys, perquè el vam dissenyar, el vam aplicar, el vam avaluar, vam tornar a aplicar. S'ha quedat allà, a justícia juvenil de Catalunya. I després vam fer una segona part de la recerca sobre l'ApS com a medi obert, per treballar el medi obert. Vam validar la metodologia d'ApS per treballar en medi obert. L'ApS el que et permet és posar en relació els aprenentatges amb un servei a la comunitat.

Què us va portar a impulsar aquest model basat en l'ApS?

L'ApS més que un servei és una metodologia, és una cosa que ja existeix, no és res que nosaltres haguéssim inventat en absolut, és una metodologia que ja fa molts anys... de fet ja va ser objecte de la meua tesis doctoral. És simplement que és una manera de fer diferent. I el que ens va impulsar és que trobàvem que estava molt bé que aquests nois treballessin per programes, però el que necessitaven era una relació amb la comunitat, obrir-se més a la comunitat. Veure les potencialitats que ells tenien, és a dir, "doncs tu, què saps? Saps cultura àrab, saps futbol,...", i amb tots aquests coneixements que tens anem a col·laborar amb una entitat. Uns van col·laborar amb una entitat que treballa amb persones amb diversitat funcional, i els altres van venir aquí a la universitat i van fer un curs als alumnes de pedagogia. Perquè els alumnes de pedagogia, quan acaben a carrera es troben amb moltes famílies marroquines de les quals desconeixen completament la seva cultura, o tenen un aprenentatge de la cultura des d'una mirada molt occidental. Llavors van ser els professors d'aquesta assignatura, que precisament es deia educació per la ciutadania. I els altres el que feien és que van decidir fer un entrenament de futbol amb aquests nois: van fer un programa de tots els entrenaments, van dur-lo a la pràctica... nois que sempre estan penalitzats, sempre tenen aquesta mirada negativa. El què en permetia l'ApS era fer aquest canvi de mirada cap a aquests adolescents, donar-los una oportunitat de conèixer les seves fortaleces, les seves potencialitats, de que ells siguin conscients, de que ells es coneguin i de que la comunitat també trenqui aquest mirada cap a aquests joves. I no treballar només amb el nostre gueto de justícia dintre dels jutjats, que és on van a fer-ho, sinó que surtin i que hi hagi aquesta relació amb les entitats.

Quina va ser l'avaluació d'aquest programa des dels propis joves? Com ho van viure i quin va ser el resultat?

Això van ser moltes coses, algun dia si vols a l'informe...[...] però principalment és aquest sentiment de que per un cantó aquest canvi de mirada de "almenos alguien cree y apuesta por nosotros" i aquesta pujada d'autoestima de que ells poden fer coses, i que ells també poden aportar a la societat, i que també tenen potencialitats i fortaleces. Aquest és el missatge amb el què nosaltres ens vam quedar, perquè es van fer unes jornades de cloenda final on ells participaven i parlaven, i va ser una mica això. La possibilitat que algú cregués en ells i ells prendre consciència que realment podien fer algo diferent i algo millor, perquè no era algo que ells haguessin après sinó que és algo que ells ja tenien dintre, simplement buscar-ho.

En aquells casos en que s'han donat conflictes més visibles al voltant dels joves migrants sols, com ara els atacs a centres, quina cobertura se li ha donat? S'ha parlat del conflicte en profunditat o quedant-se en la superfície?

Jo penso que quan les coses no interessen...quan estem parlant de menors no interessen en aquest sentit. Soc molt bèstia, però les poblacions extremes, la gent gran i la gent més jove, com que no voten, costa. Amb els infants passa el mateix, i amb els adolescents, siguin acompanyats o no. Son poblacions per mi vulnerables per això també, perquè els seus drets moltes vegades no estan escoltats, perquè podem decidir per ells, podem opinar...i llavors ja d'entrada les notícies moltes vegades son molt superficials i no fan molt de ressò, ni tampoc interessa molt en el nostre context. Des del meu punt de vista quan les coses no interessen, no importen, per exemple com els campaments del Sahara, les vacunes pels països en vies de desenvolupament,... quan les coses no produeixen no interessa tant. Llavors en aquest sentit, si s'ha parlat suficient? No. L'enfocament? És la notícia però jo penso que moltes vegades, amb tots els meus respectes cap al periodisme i no tothom és així, però si que moltes vegades és la notícia sensacionalista que recau més cap a la persona que té unes característiques diferents, pel fet de que no és acompanyat, no té aquí la família, està sol, s'ha escapat, perquè és d'un altre país...Jo per exemple visc en una zona on hi ha molts robatoris. I tenim un grup de Whatsapp, i cada dos per tres hi ha missatges de "cuidado que suben tres marroquis sospechosos". I llavors jo pregunto: "¿y cómo son los sospechosos? ¿Cómo sabes si es sospechoso o no?". Son aquestes coses que vulguin o no, sense voler, els mitjans i tots també ho alimentem. La mirada. Després té l'altra part, que també ens ajuda molt a sensibilitzar, tot i que no deixa de ser una imatge sensacionalista, però quan surten aquestes fotos d'un nen al mar que està mort, llavors aquí és com que ens toca més el cor, però en canvi no podem pensar que potser aquest nen és aquest que puja pel carrer que li està dient tu que té "pinta de sospechoso".

A vegades els mitjans es diu que fomenten el "nosaltres" contra "ells". Però hi ha alguna manera que puguin fer el contrari? Que tinguin un paper d'apropar-nos?

Si, i tant. Els mitjans tenen un poder molt gran, i tant. En totes les dimensions, els mitjans de comunicació son brutals. A mi també m'han servit moltes vegades per fer la contra, perquè si que a vegades hi ha algunes notícies o exposicions o de coses així que et plantegen com un nen del món occidental i un nen d'un país que està en guerra, i si que et serveix a nivell educatiu: "veieu on esteu vosaltres, veieu el que està passant? Simplement heu tingut la sort de néixer aquí, però potser haguéssiu nascut en un lloc". Però costa. I jo penso que si, que té un poder molt gran.

En l'estudi que vas fer sobre el procés d'integració de la joventut estrangera a Catalunya, parlaves de dos punts per afavorir la integració: construir un discurs públic de la diversitat i compartit que ho entengui com a part del nostre capital cultural, i la importància de l'educació en els valors de la diversitat. Poden tenir-hi també un paper aquí els mitjans?

I tant. Com s'enfoquen les notícies, o quines notícies publicar, perquè no s'ha d'amagar la informació, però si que l'enfoc pot ser un altre, i a l'hora de publicar notícies que no s'hagin publicat. Per exemple t'he explicat el projecte aquest amb justícia juvenil, per què no es publica això? Això trenca la mirada, això canvia molt.

Xavals que estan donant classes a la universitat perquè després puguem acollir d'una forma més propera i amb majors coneixements, i com aquests xavals es converteixen en actors. Recollir notícies que no surten, això ajuda molt a trencar la mirada. I després l'enfoc de la notícia que es doni, aquí afavoreix molt el discurs públic, el tema dels valors cap a la diversitat... canviar la mirada.

Com creus que afecta la manera com se'n parla a aquests propis joves, a la seva pròpia autopercepció i a nivell de la seva participació en la comunitat?

Jo penso que els afecta de forma molt negativa. A vegades és també tenir una mica d'empatia a l'hora de quan un escriu un informe o una notícia. Et poses en la pell de l'altra persona: si a mi m'estiguessin constantment amb missatges negatius, jo visc enrabiad, visc enfadat, perquè contínuament...l'altre dia fèiem un grup de discussió on eren noies que estaven a la universitat i parlaven de violències de gènere que havien patit a la universitat. És el grup de discussió de racialitzades, que li deien, i simplement per ser d'altres contexts, per ser d'un altre lloc, vivien molta violència a tots els nivells. I t'adonaves que això t'ha d'afectar de forma molt negativa a la teva autoestima, al teu autoconcepte,... i a més son joves que estan construint la seva autoestima, el seu autoconcepte. I al final també hi ha un altre tema: el cervell humà. Els psicòlegs diuen que aquell missatge que tu reps és allò que tu acabaràs sent, és com una "profecia autocumplida": si a tu t'estan dient que ets un lladre, que ets dolent, ets mala persona, ets agressiu...si t'estan dient això el teu cervell rep un missatge i la teva conducta és coherent amb aquest missatge que estàs rebent. Quan tu reps aquest missatge òbviament acabaràs sent-ho, però té una explicació psicològica, té una base biològica, no és una qüestió de dir "és que la vida, els missatges que reps...", no estem parlant de qüestions espirituals, sinó qüestions que tenen un fonament biològic. Per tant òbviament que els afecta, moltíssim. A qualsevol ésser humà que tu li estiguis constantment enviant missatges negatius acabarà sent així. "Ves, ¡ya te lo decía yo!", però no és això exactament, és perquè tu li estàs dient, i si li dius tu, va a comprar i el mirem malament, la notícia no sé què, quan m'apropo s'agafen el bolso... Això clar que afecta.

9.2 Taules d'anàlisi

Taula d'anàlisi 1. Visió del conflicte

Actors	Infants i joves migrats sols	Administració	Educadors socials	Associacions i entitats	Mediadors
Visió del conflicte					
Procés					
Accions					
Propostes					
Legitimació					
Crítica					

Infants i joves migrats sols	
ASSOCIACIÓ EXMENAS. Lamiae Abassi.	
Visió del conflicte	- Divisió entre la gent del barri i els xavals que arribaven [<i>"es va començar a crear una divisió entre "vosaltres que no serviu per res" i "nosaltres que portem aquí tota la vida i esteu fent que la gent també ens discrimini a nosaltres"</i>] - Consum de drogues [<i>"no pots dir-li que no faci això, perquè potser ho està fent per alguna cosa. Al final no soc jo la que passaré tota la nit al carrer"</i>] - Joves frustrats i desconfiats després de tot el què han passat - Dificultat per aconseguir papers i poder treballar. Fins i tots els casos "exemplars" acaben tenint les mateixes dificultats [<i>És com que l'Administració està formada de manera que sentis que avances, però sempre hi haurà algun moment en què no podràs avançar, i hauràs de tornar enrere un altre cop</i>] - Centres apartats a la muntanya amb un munt de nois i on tots provenien del mateix lloc + professionals sense grau d'educació social - Joves que surten del centre amb 18 anys sense que s'hagi treballat la seva independència - Oportunitats en funció del comportament [<i>"No deixen de ser nens. Jo he estat en un centre, i tu saps com l'hem liat nosaltres? Molt. Tu no li pots posar aquesta condició, o et portes bé o no et podré ajudar. No pots, perquè un nen la liarà, algun dia es portarà bé, un altre dia la voldrà liar... Però al final estem allà per educar"</i>] - Joves cansats de tenir sempre presència educativa - Presió policial + delinqüents que s'aprofiten d'aquests joves + dificultats per aconseguir papers si es tenen antecedents. - Joves que no volen deixar el carrer, però els que si tampoc tenen oportunitats - Oportunitats en funció de la sort que tinguís [<i>"o tens la sort de poder i aconseguir-ho, o tens la mala sort de no, i haver-te de buscar la vida"</i>] - Immigració com a moneda de canvi, interessos

Procés	- Ara amb el Covid no n'arriben més, i els que hi ha es van fent grans. Això els permet fer activitats organitzades pels mateixos joves. - El temps dedicat a visibilitzar haguessin preferit invertir-lo en ajudar més directament els joves - Xoc a l'inici de veure l'atenció que despertaven. Amb el temps ha canviat la seva relació amb mitjans i les seves prioritats
Accions	- Apropar-se als nois que havien arribat i vivien al carrer per oferir-los ajuda, relació de tu a tu - Creació de l'associació Exmenas per ajudar-los i visibilitzar la seva situació - Organització d'activitats (futbol, música), acompanyament en traduccions, papers i ajuts de majors de 18, visites a les presons, reunions amb administracions, institucions, educadors, entrevistes a mitjans, comunicats, manifestacions (ara han deixat això més de banda per centrar-se en fer activitats), actualment projecte amb un grup de música, per visibilitzar a partir del teatre, i col·laboració amb Fronteres Invisibles
Propostes	- Oferir mentories de joves que ja s'han emancipat a joves a punt de complir la majoria d'edat. - Educadors més preparats per fer aquesta feina [<i>"S'ha d'estar molt preparat. No deixen de ser nens, però que han creuat tot l'Estret. Et donen mil voltes, vulguis o no, i la desconfiança la porten sempre a sobre"</i>] - Accions al Marroc per conscienciar als joves de la realitat d'aquí, no per dir-los que no vinguin però perquè en siguin conscients. - Canvis en la política migratòria per facilitar l'accés a residència i permís de treball - Crear espai com el Mescladís on se'ls pugués fer contractes de treball - Crear un lloc físic amb persones amb formacions diferents i on ells se sentin a gust. - Malgrat les limitacions que tenen, que els educadors es plantin davant de condicions injustes
Legitimació	- Importància de poder-los ajudar de tu a tu, com a amics. I fer-ho amb llibertat de moviments, el fet que no sigui la seva feina fa que puguin treballar sense limitacions, sense horaris. - Potencial d'aquests nois que no s'aprofita [<i>"son gent que si tu els ajudessis de veritat i els prepararessis, et menjaves el món amb ells. I ganes, et puc dir que son les persones que més ganes tenen de menjar-se el món.. I no s'aprofita"</i>]

Infants i joves migrats sols	
Maruan, Hicham i Abdul: joves extutelats	
Visió del conflicte	- [HICHAM] En el moment de pic d'arribades, centres saturats i empreses que obren centres sense saber com funciona ["Nosotros al principio estuvimos viviendo 100 en ese albergue de Masnou. (...) Tienen muchos chicos allí comiendo sin saber hacer nada. Estuvimos allí cuatro meses sin empadronarnos, sin salir, sin nada" -HICHAM] - Jóvenes que les echan del centro sin recursos y sin tener alternativas ni poder emanciparse en condiciones - Desconeixement. Creien que arribaven aquí, entraven a un centre i els podien fer els papers [MARUAN] . ["Cuando estas allí piensas que todo es fácil aquí. Lo más importante, entras en un centro, allí puedes conseguir los papeles y ya está. Ya puedes trabajar. Todo era mentira" - HICHAM]. Alguns ja tenien clar des de petits que volien venir, veien les fotos dels que ja estaven aquí, molts dels seus amics volien marxar. Falta de perspectives de futur a Marroc [ABDO]. - [MARUAN] Centros con muchas normas y oportunidades en función del comportamiento. Si no te portas bien te echan. - [MARUAN] Dificultades para conseguir los papeles. Si no tienes permiso de residencia no puedes acceder a formación. Per tenir un permís de treball et demanen un contracte de treball d'1 any i 40h. Joves que tenen permís de residència i estan estudiant, i el perden perquè no el poden renovar, perquè no tenen ingressos. Molts nois han perdut els papers. - Atacs als centres de menors. Al Masnou, la policia va trigar molt a arribar [HICHAM]. El mateix a Castelldefels [ABDO]. Mostres racistes també pel carrer ["Muchas cosas han pasado por la calle, algunos han pegado a los chicos, algunos atacan los perros a los chicos para que les muerdan" - HICHAM]. - Joves sense recursos que acaben vivint al carrer i delinquent per menjar [MARUAN] - Moment de sortir del centre molt difícil [Tots] - En els albergs només poden dormir, no poden passar-hi el dia, i ja no estan amb gent jove [ABDUL] - Drets només pels menors. Tot molt més complicat si arriben majors. Necessitat de mentir si vols tenir un sostre. [MARUAN]. - Dificultats del viatge. Alguns passen mesos sense poder passar, o acaben quedant-se deambulant per Ceuta o Melilla [HICHAM]. Cap d'ells va avisar a la seva família que marxava - Tracte de la policia. Els paren continuament, i això també fa que la gent pensi que "alguna cosa hauran fet" - Dificultat per conèixer gent quan estan al centre [HICHAM], i encara menys al carrer [ABDO]. Deixar enrere la teva vida, la família, el poble, els amics [MARUAN]
Procés	-
Accions	- Buscar la gent que saps que et pot ajudar ["Lo más importante cuando salías ya sabes dónde vas. Vas a la gente que te ayuda"]
Propostes	- Més facilitats per obtenir papers i poder treballar
Legitimació	Si fos possible obtenir papers i una feina molts joves deixarien d'estar al carrer ["Si te echan a la calle claro que vas a empezar a beber, vas a robar... para conseguir comida. Si a esa persona le dan por lo menos papeles con trabajo ya está, ya puede trabajar y alquilar una habitación. Ni van a robar, ni van a dormir en la calle" - HICHAM].

Administracions	
DIRECCIÓ GENERAL D'ATENCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA Georgina Oliva, Secretària d'Infància, Adolescència i Juventud Natàlia Touzon, tècnica de comunicació	
Visió del conflicte	- Arribada de 8800 menors des de 2016 fins ara. Major crisi migratòria dels darrers 20 anys [<i>"Mirant amb perspectiva te n'adones de que l'esforç que va fer en aquell moment el sistema és immens"</i>]. - En el moment de pic, mesos en què obrien un recurs de 50 places diàriament, amb tot el què implica. - Sistema d'acollida pensat pels nens d'aquí que ha de donar resposta a un augment elevat d'arribades de nens migrats sols, sense recursos suficients, sense formació dels professionals, sense govern fort - Problemes en l'accés a l'habitatge - Situació d'irregularitat - Infants que no creen adherència, perquè porten dinàmiques de carrer, no s'adapten [<i>"posar-se en la seva pell i veure com aquest noi, que ha entrat amb 16 anys a un centre de protecció, però que en porta 4 o 5 i per tant que ha passat tota la seva adolescència en dinàmica de carrer, no se sent còmode amb allò. No crea adherència, no li sap veure els beneficis"</i>] - Continuen arribant nois però el què hi ha no surten del sistema, continuen acompanyats després de la majoria d'edat. - Més de 6000 nanos poden estar a final d'any en situació de vulnerabilitat - Discurs estigmatitzador que crea rebuig a l'obertura de recursos [<i>"s'ha donat una imatge, que forma part d'aquest procés estigmatitzador, que també els mitjans de comunicació fan: jo trio si em posen o no em posen aquest recurs"</i>] - Discurs de l'odi, blanquejat pels mitjans i polítics: discursos de Vox - actes de campanya a Torredembarra - atac al centre de menors del municipi - Encara ara arriben anualment 800 infants i joves migrats sols
Procés	- Menys arribades degut a la pandèmia (tot i que en continuen arribant) - La problemàtica s'ha desplaçat de les arribades a la sortida del sistema de protecció [<i>"entre tots aquells que van arribar el 2017, 2018, que ara s'han fet majors d'edat, més tots els que ja també estan arribant molt pròxims a l'edat, com que les sortides fora del sistema poden ser molt precàries perquè estan en aquesta situació d'irregularitat que no depèn de la Generalitat, el que fem és anar allargant aquesta protecció. Per tant, gairebé tenim 4000 nois majors de 18 anys que estan encara dins el sistema"</i>]

Accions	-Tots els menors van ser atesos - Atenció també quan compleixen la majoria d'edat: allargament estàncies en centres o Àrea de Suport al Jove Tutelat i Extutelat: acompanyament psicològic, jurídic, prestació d'ex-tutelats, habitatge. 70% dels joves migrats sols acollits son majors d'edat (gairebé 4000) - Projecte Sensesostre 360 si estan en situació de sensellarisme - Aprenentatge de l'experiència: centres de primera acollida perquè no hagin de passar per comissaries, centres + petits i dispersos a nivell territorial, + formació pels professionals, atenció + especialitzada (ex: dispositiu només per noies), acompanyament més enllà de majoria d'edat. - 60% dels que van arribar 2017, 2018 o 2019 continuen sent atesos - Comunicació amb Serveis Socials - Programes d'inserció social, com "primeres noves oportunitats", + places de noves oportunitats o ajudes de formació i treball - Comunicació amb altres administracions: locals, autonòmiques, estatals - Quan s'obre un equipament, treball amb el municipi (protocol d'aterratge) <i>["Si hi ha molt de conflicte veïnal o comunitari fem les assemblees que facin falta i ho expliquem tantes vegades com faci falta"]</i> - Eines per facilitar la integració en els municipis: mentories, sensibilització, agents cívics - Creació decàleg CAC i Col·legi Periodistes - + transparència i comunicació
Propostes	- Modificació del reglament d'estrangeria per facilitar la inserció laboral i la independència. - Acceleració de tràmits des del Govern central per aconseguir el permís, que no triguí 6 o 7 mesos. Que la resta d'institucions siguin el + àgils possibles.
Legitimació	- La seva regularització no només garantiria drets sinó que ajudaria a la cohesió social i a la promoció econòmica <i>[incompetència per part de l'estat espanyol de no modificar una llei que, primer de tot, garantiria drets, perquè cada dia que no arriba aquesta modificació estem posant en perill aquests nois amb una situació d'irregularitat, i dos, que ajudaria a la cohesió social i fins i tot a la promoció econòmica, hi han molts d'aquests nois que opten a llocs que la gent autòctona no vol i que son absolutament necessaris pel funcionament del país i de la seva economia]</i> - Qüestions polítiques no han de passar per davant de les persones - No regularitzar aquests joves trenca tota la cohesió social i és molt poc eficaç a nivell social i econòmic, perquè es perd tot allò invertit en aquest jove. - Centres = recurs d'atenció a les persones + vulnerables. No es tria o es vota si es vol o no al municipi - Potencial de molts d'aquests joves

Administracions	
AJUNTAMENT DE BARCELONA. Albert Sales	
Visió del conflicte	- Joves que surten del sistema de protecció als 18 anys sense recursos [<i>"la realitat és que els xavals quan fan 18 anys passen a ser un problema pels serveis socials d'aquell municipi o d'aquella comarca"</i>] i molts van cap a Barcelona. - Augment de joves en situació d'exclusió social, augment de joves vivint al carrer, + dels que sembla perquè viuen en infahabitatges [<i>"les dades que tenim dels diferents serveis d'atenció a persones sense llar sobre atenció a joves són preocupants, perquè si bé al carrer probablement tenim un centenar de joves amb aquest perfil, resulta que als centres oberts (...) n'atenem uns 800. D'on surten? Surten d'altres condicions d'infrahabitatge, surten de cases ocupades, surten d'altres municipis..."</i>] - Joves que queden fora dels ajuts de la Generalitat per no adherència a pla de treball - Joves que amb bon acompanyament i permís de treball es desempalleguen dels seus factors d'exclusió social. - Actuació limitada de la Generalitat, qui té la competència [<i>"la Generalitat es dedica a complir escrupolosament un repartiment de competències que finalment no és tant clar"</i>] - comprensió molt local dels fluxos migratoris [<i>"Parlem d'un món en el que no veiem cap problema en què hi hagi lliure circulació de mercaderies i de capitals, i en canvi les persones tenen tants problemes per moure's. Mai les persones migrades havien tingut tants problemes per moure's d'una banda a l'altra.(...) I quan això a més a més ho apliquem a infants ens estem saltant la Declaració Universal dels Drets Humans i la Declaració dels Drets dels Infants"</i>]
Procés	- Ha passat el focus mediàtic però no ha passat el col·lapse, el problema [<i>"El que ha baixat molt són les arribades, però és que durant diversos anys van arribar milers de joves entre 16 i 20 anys sense cap tipus de referent (...). I per tant el nombre de joves en situació de carrer i en situació de desprotecció a la ciutat i a tota Catalunya ha pujat"</i>] - Canvi en la conflictivitat en l'espai públic
Accions	- Servei de detecció i intervenció amb menors a l'espai públic. Es reforça en el moment de pic de 2018 [<i>"la funció municipal en aquest sentit és incrementar la capacitat de detecció, però no la capacitat d'atenció, perquè l'atenció es fa a partir del moment en què aquestes criatures fan 18 anys i llavors el sistema de protecció a la infància els expulsa"</i>] - Ampliar recursos en l'atenció [<i>"no poder fer absolutament res per fer prevenció, per evitar que augmenti el problema, i per tant ampliar recursos en l'atenció"</i>] - Creació centre joves Maria Freixa - Amb la COVID, creació d'equipament específic per joves - + places, + intervenció en l'espai públic, + coordinació entre serveis - Treball amb els barris des del Servei de Gestió de Conflictes d'Àmbit Social a l'Espai Urbà
Propostes	+ coordinació entre administracions, sobretot amb la Generalitat
Legitimació	- Persones que tenen certs drets, tot i que el nostre sistema els hi negui pel fet d'haver nascut en un altre lloc, i que tenen els seus problemes. - Dret dels infants no només a ser atesos mentre són infants, també dret a una transició a la vida adulta amb condicions per tirar endavant a la vida. - Molts només necessitarien permís de treball i de residència per sortir-se'n [<i>"La major part d'aquests nois, amb un bon acompanyament i amb permís de residència i de treball es desempalleguen dels seus factors d'exclusió social amb molta més facilitat que una persona adulta"</i>]

Administracions	
AJUNTAMENT DE TORREDEMBARRA	
Montserrat Pena, cap de premsa de l'Ajuntament	
Visió del conflicte	- Conflicte al municipi: augment de la delinqüència vinculat a uns joves que vivien en un pis ocupat, protesta veïnal que acaba amb un grup anant a atacar el centre - Protesta veïnal vs actituds racistes - Gent que aprofita les situacions o les nacionalitats de les persones pel seu discurs oques competències dels ajuntaments - Altaveus mediàtics que legitimes discursos com els de Vox i fan que més gent s'hi afegeixi [<i>"si des dels altaveus mediàtics s'envien encara més missatges d'aquest tipus aquesta tipologia de persones suposo que se senten més legitimades, i altres que potser no tenen prou coneixements s'hi afegeixen"</i>] - Problema quan els menors compleixen 18 anys - No es tracta de grans delinqüents [<i>"estem parlant d'uns grans delinqüents? A hores d'ara no. Però clar, si això no ho aturem i no es posen mesures, a què aboquem?"</i>]
Procés	- Conflicte ja de temps enrere, a l'estiu ja hi havia hagut alguns problemes, però és sobretot a partir de l'octubre, quan ocupen la casa. Es va anar informant més del tema, els veïns se'n van anar fent més ressò. - Actualment la situació + calmada
Accions	- Posicionament des del primer moment, condemnant els fets tant per la violència com per la mostra de racisme i de xenofòbia, i desvinculant-ho de la protesta pacífica dels veïns [<i>"l'encert que vam tenir va ser, primer, desvincular-ho dels veïns que tenen el dret pacíficament de mostrar el seu malestar, i a més un malestar fundat perquè havien augmentat els actes delictius en una zona, però de seguida evidentment condemnar els fets i a més desvinculant un problema que hi havia en una zona, amb uns joves en concret, del centre de menors"</i>] - Reunió amb els veïns per explicar les accions que es duïen a terme contra la delinqüència - Des de la comunicació, intentar apaivagar, no barrejar conflictes, no parlar mai de nacionalitats - Activitats que han inclòs la participació dels joves del centre, tant específiques per ells com no específiques
Propostes	+ recursos pels majors d'edat + comunicació per part de les altres administracions en fets així, i anar tots a una a nivell comunicatiu.
Legitimació	- Torredembarra és una població amb molta diversitat, i molta població magrebí, per tant has de condemnar-ho i demanar tranquil·litat, perquè si no acabes tenint un problema de convivència encara més greu. - Importància de posicionar-se com a administració [<i>"si des de les administracions no diem les coses clares el què fem és alentir encara més aquest tipus d'actes"</i>]

Administracions	
AJUNTAMENT DEL MASNOU Domènec Cano, tècnic de comunicació de l'Ajuntament Núria Creus, cap del Gabinet d'Alcaldia de l'Ajuntament	
Visió del conflicte	- Situació d'emergència, totes les administracions se'ns van sortir com van poder - Tot i que el centre en general va ser ben rebut, ja començava a sonar el terme "mena" en sentit pejoratiu i va calar en certa gent - Perfils ideològics a xarxes socials que fan córrer bulos molt fàcilment [<i>"S'havia arribat a dir coses com que l'Ajuntament pagàvem una quota per tenir els "mena", o que cobràvem. I amb això es fa molta demagògia"</i>] - Comentaris per desconeixement i incentivats per formacions polítiques (un dels imputats per l'atac al centre anava a les llistes de Vox) [<i>"hi ha gent predisposada a això, però també hi ha moviments polítics molt predisposats a explotar-ho"</i>] - Atac organitzat, va venir gent de fora, portaven el seu propi mitjà de comunicació.
Procés	- El centre en general va ser ben rebut, però entre una certa part de la població despertava un cert neguit. El discurs negatiu sobre els "mena" va calar en certa gent - El 29 de juny hi ha un intent d'agressió sexual per part d'un noi del centre, els seus companys l'aturen. El 4 de juliol es convoquen dues manifestacions, una de rebuig a l'atac i contra la criminalització del col·lectiu, i una contra-manifestació en contra del centre. Aquesta última, que estava ben organitzada, acaba anant al centre de menors a atacar-lo. - La majoria de joves van complir la majoria d'edat i van marxar del centre, alguns es van integrar i altres que no van arrelar enlloc i son un perfil deambulant per diferents municipis del Maresme. - El centre es va tancar l'estiu 2020.
Accions	- Amb l'obertura del centre, creació de dues taules de coordinació, una entre administracions i l'altra amb entitats i col·lectius. - Empadronament al municipi, activitats per fomentar la integració, mentories, cursos pels menors a través del SOC, escolarització - Reclamar la figura de mediadors. Ho van aconseguir i va anar molt bé, encara conserven aquesta figura - Actualment treballant per engegar el projecte Sensesostre360
Propostes	-
Legitimació	-

Educadors socials	
COL·LEGI D'EDUCADORS I EDUCADORES DE CATALUNYA	
Lluís Vila, Vicepresident del CEESC	
Visió del conflicte	- Conflicte que ja ve de lluny (fenomen dels nens de la cola als 2000) [<i>"una bona part dels problemes que tenim avui els arrosseguem de fa més de 20 anys"</i>]. - Creació d'un sistema paral·lel per aquests joves [<i>"es va crear un sistema paral·lel, rasant pressupostos d'aquí i d'allà per aquesta nova realitat"</i>] - Sistema de protecció al límit [<i>"sistema de protecció a la infància més que al límit, històricament, amb manca de recursos, amb manca d'inversió de tot tipus, amb problemes estructurals i de model, i pressupostaris amb la crisi econòmica que hi ha hagut, és aquest sistema el que ha de donar cobertura a una sobredemanda amb una creixuda exponencial. Tornem a estar allà mateix: solucions a mitges, parcials, i específiques pels mena"</i> --> respostes no en sintonia amb la protecció a la infància i serveis ineficients, amb molta violència estructural i amb administració + externalitzada - Ràtios inassumibles, treballadors titulats no accepten condicions i per tant es contracta gent menys preparada - Dificultats per treballar l'acció socioeducativa [<i>"els projectes educatius parlen de connectar els nanos amb el seu territori de referència, però com que tot és provisional i inestable aquest territori de referència no existeix, amb la qual cosa acaben sent centres de contenció, i no centres d'acollida o d'acció socioeducativa"</i>] - Context socioeconòmic en què les oportunitats laborals, tant pel mercat de treball com per la llei d'estrangeria, no ofereixen sortides - Opinió pública: situacions de racisme estructural, de desconeixement, de prejudicis, i a vegades evidències de que pot haver-hi conflictes - Nois que se'n surten, però altres que acumulen tants fracassos i dificultats que tenen respostes explosives, no per ser menes sinó per ser joves sense oportunitats --> heterogeneïtat [<i>"Dintre de tots els col·lectius s'ha de poder entendre que l'heterogeneïtat dintre d'un grup, social o cultural, hi és. I quan son joves o adolescents encara és més obvi que hi ha de tot. Per tant, tant voler amagar els conflictes com anar-se'n a l'altre extrem de dir que son uns nanos encantadors i que amb recursos i amb oportunitats se'n sortirien tots, doncs tant una cosa com l'altra és errònia"</i>] - Migració com un fenomen global [<i>"estem davant d'un problema estructural en tant que és algo global, de nord-sud, rics i pobres. L'Europa opulenta amb fronteres blindades perquè no vinguin els pobres, però tot i així necessitem els pobres pels els seus recursos naturals o la seva mà d'obra"</i>]
Procés	- Als 2000 ja es parlava d'aquest col·lectiu, dels "nens de la cola". En un inici el sistema de protecció no els veia com els seus menors --> lluita de moviments i entitats perquè se'ls protegís. Ara aquest debat ja no hi és, ja es dona per fet que se'ls ha de protegir. - En aquell moment, conjuntura econòmica molt més bona que permetia major inserció social i laboral - Evolució semàntica sobre com se'ls ha d'anomenar. S'ha vist que "mena" va associat a un munt d'estereotips. - Disminució del nombre d'arribades degut a la pandèmia, fent que fos més racional i assumible.
Accions	-
Propostes	- + recursos pel sistema de protecció a la infància millors condicions pels treballadors, ràtios + petites, menys externalització, + cohesió del sector per aconseguir millores.
Legitimació	- + recursos = millor feina socioeducativa

Educadors socials	
Neus Arnal, educadora social	
Visió del conflicte	- Manca de recursos durant el pic de 2018, obertura de centres amb menys recursos i amb professionals menys formats - Obertura de centres en municipis que no tenien molta experiència en l'acollida de persones migrades o al mig de la muntanya, com en cases de colònies --> se senten rebutjats. - Jove migrat sol = menys engranatges socials que facilitin la seva integració i la feina de l'educador social - Obertura de centres sense treball amb l'entorn - Llei d'estrangeria que impossibilita la integració laboral = augment de joves en situació de sensellarisme [<i>"la llei d'estrangeria impossibilita pràcticament la integració laboral d'aquests joves, tens xavals que estan amb 21, 22, 23, ocupant pisos, quan un espanyol podria sortir perquè troba un curro i es pot pagar un pis d'estudiants"</i>] - Catalunya = de les comunitats on s'han acollit més joves i on s'han posat + recursos - Discursos racistes [<i>"Òbviament hi ha una amenaça, hi ha una extrema dreta, però també s'ha d'entendre la gent que sense experiència d'intercanvis culturals més enllà de fer de turista, de cop i volta et posen un centre i ningú t'explica res. Crec que aquí és on ha d'haver-hi més acció política i més comunicació entre administracions"</i>]
Procés	- Ara les entitats que havien crescut es troben que tenen els pisos buits, perquè els joves fan 18 anys. Ara, sistema d'acollida amb + rodatge, + recursos d'inserció sociolaboral, acollida + repartida - S'ha traslladat el problema de l'acollida a la sortida, quan fan 18 anys. Esforços abrumadors però no suficients
Accions	- Des de les entitats ja avisaven que hi havia molts joves que arribarien als 18 anys. - Tasques d'atenció jurídica malgrat no sigui el seu àmbit
Propostes	- Més acció política i coordinació i comunicació entre administracions en l'obertura de centres - Apostar per centres + petits enlloc de macrocentres - Normalitzar la situació [<i>"la manera de facilitar la vida a aquests joves i als professionals és (...) normalitzant una situació. És a dir, tenir el focus mediàtic constantment sobre aquests xavals els hi fa viure també una realitat que no és, perquè no estem gravant constantment centre d'acollida per espanyols"</i>] - + espais de trobada transcultural a la ciutat, perquè aquests joves es relacionin fora del cercle institucional. - Acceptar que potser cal canviar com a societat per a poder-los integrar. Que no perquè aprenguin la llengua podem dir que estan integrats.
Legitimació	-

Educadors socials	
Mohamed El Bouhali, educador social	
Visió del conflicte	- Arribada de joves de la mateixa zona com un fenomen menors que no s'integren i no accepten la protecció - Menors amb dinàmiques de carrer ja en l'origen (sobretot de Marroc) - Buit legal amb aquells menors que es queden al carrer, no els poden obligar - Entitats que contracten gent no qualificada - Immigració com un joc polític entre Espanya i Marroc [<i>"Espanya ho fa respecte a Europa, "dóna'm més recursos perquè estan arribant molts immigrants, vull més diners", i el Marroc fa el mateix, "doneu-me diners per frenar les fronteres". Però tampoc frenen les fronteres realment. És un joc. Les fronteres estan obertes quan volen"</i>] - Missatges falsos a les xarxes socials que els impulsen a venir cap aquí - Problemes de delinqüència - Joves que arriben amb documentació falsa - Projecte migratori com una inversió per la família
Procés	- Quan comença a estudiar educació social ja comença a sortir a la premsa el tema dels menors magrebins "del carrer" [<i>"No saben què fer, perquè en aquell moment hi havia un buit legal"</i>]. Pressió de diferents grups per obrir recursos per aquest col·lectiu.
Accions	-
Propostes	- Preguntar-se per què venen de les mateixes zones - + formació dels professionals per entendre aquests menors, que entenguin el seu context cultural i els ajudin a trencar els seus prejudicis --> apropament antropològic, cultural - Retornar menors que no accepten el sistema d'acollida amb les seves famílies - Poder posar tot sobre la taula, també la delinqüència, sense por que discursos com el de Vox ho puguin aprofitar - No posar 60 nois, del mateix poble, en un centre. Crear circuits alternatius per aquells que funcionen millor. - Entendre les persones que es manifesten en contra [<i>"T'està dient que ell té un dolor, que el barri s'està transformant i s'està transformant ell mateix, i els seus fills han crescut i han marxat a un altre barri o un altre poble a viure. I aquest dolor s'ha d'entendre d'alguna manera, d'una forma més intel·ligent. Fer-li entendre que això que canalitza cap als immigrants en el fons és el seu dolor. Però no tallar-lo i dir-li que és un fatxa, que és un racista. Fer-ho d'una manera en què no hi hagi bons ni dolents. Hem d'anar buscant cadascú la seva responsabilitat"</i>]
Legitimació	No es pot tapar la delinqüència ni els problemes [<i>"S'ha de dir obertament, sense por de que t'assenyalaran o que Vox aprofitarà això. Jo vinc aquí a debatre una cosa, no em fa por després quin ús pugui fer Vox o un racista amb el que estic dient. Jo aquest problema l'he de posar sobre la taula com a responsable per debatre-ho. I jo el que he vist és molt de paternalisme i molt de l'altre extrem, aprofitar aquest entorn de delinqüència d'aquests joves per alimentar el seu discurs, que no només va contra aquests menors sinó que va contra tota la immigració"</i>] // [<i>"no podem reclamar a una gent d'un barri on han ocupat uns edificis, que a més a més les seves filles igual en algun moment han sigut subjecte d'algun assetjament sexual, un robatori, o el que sigui, i els hi dius "no, es que no has de ser racista". No, jo no soc racista, a mi si em passa això. i..nosaltres hem sigut els primers en sortir"</i>]

Educadors socials	
Armand Safar, treballador del centre de menors del Masnou	
Visió del conflicte	- Es parla molt d'acollida, però condicions d'acollida molt dolentes, joves tractats molt malament - Joves que entren als centres sent persones perfectes i que amb la trajectòria del centre acaben al carrer robant [<i>"aquest xaval venia aquí a fer una trajectòria de puta mare i tenia tota la il·lusió del món per fer això. I ha sigut en el centre de protecció on se l'ha matxacat per tots cantons i troben sortides alternatives, més ràpides i també més perjudicials per ells, autodestructives"</i>] - Professionals que no es vinculen amb els joves, altres que no els ajuden més per por a perdre la feina. Aquesta por diu molt de l'empresa i del sistema de protecció [<i>"¿Cómo puede ser que única gente que estamos conociendo y pudiendo hablar con estos chicos, y somos los que no podemos ayudarlos de verdad?"</i>] - Blindatge dels centres a nivell comunicatiu
Procés	-
Accions	- Fer xarxa i intentar vincular els joves al poble. Ajudar-los.
Propostes	-
Legitimació	-

Entitats i associacions	
NOVES VIES. Albert Parés, director	
Visió del conflicte	- Nois que surten del sistema de protecció sense permís de residència o passaport per desconeixement o negligència - Manca de formació legal dels professionals. - Manca d'assessorament i informació pels joves [<i>"als menors ningú els assessora (...) Van bastant perduts els nois perquè no se'ls hi comunica ni se'ls hi notifica ni se'ls hi explica res. I si se'ls hi explica no se'ls hi ha explicat de manera correcta. Això generaria molta més tranquil·litat pels nois"</i>] - Normativa molt rígida i interpretació molt estricta d'aquesta [<i>"ara hi va haver dues sentències al Tribunal Suprem horribles que encara fan una interpretació més restrictiva del que diu la normativa. Però encara que la normativa sigui restrictiva, encara que les sentències del Tribunal Suprem siguin restrictives, si el Govern volgués (espanyol i català) podrien ampliar aquests requisits i la interpretació"</i>]. Interpretació molt rígida de la Fiscalia.
Procés	- Finalment, després de 8 o 9 sentències que van aconseguir ells al TS el 2015, la DGAIA ha emès una nova directriu dient que no es realitzarien proves d'edat a menors amb passaport [<i>"Durant aquests 5 anys tots els casos que han acabat a judici de nois que se'ls han fet proves d'edat i tenien passaport s'ha guanyat. Per tant la DGAIA fa 5 anys que hagués hagut de dir: d'acord, prou de proves ja"</i>]
Accions	- Assessorament, formació i sobretot incidència jurídica, buscant sentències a favor per avançar en els drets d'aquest col·lectiu
Propostes	- Necessitat de juristes als centres de menors a qui els nois es puguin adreçar, consultar. - Flexibilitzar la interpretació de la normativa per obtenir permisos de residència i treball - + incidència política a través de la judicialització de casos [<i>"penso que a les entitats socials ens manca molt aquesta incidència política a través de la judicialització dels casos. Fem moltes reivindicacions però poques actuacions judicials"</i>]
Legitimació	Dret bàsic a l'assistència jurídica.

Entitats i associacions	
SOS RACISME. Natali Salazar, àrea de comunicació	
Visió del conflicte	- Augment de l'arribada d'aquest col·lectiu que ha fet + visible la situació, però ja fa + de 20 anys que arriben menors migrants a Catalunya - Racisme com a eix fonamental d'opressió d'aquests joves, no reconegut com a tal --> invisibilització i falta de prioritització de polítiques públiques - Racisme institucional - Construcció prèvia de la imatge d'aquest tipus de migració [<i>"Ese colectivo ingresa al territorio catalán pero vinculado a una construcción previa. Yo te puedo preguntar quiénes son estos chavales o chavalas, y automáticamente se encienden ahí unos vínculos que tiene que ver con la educación que se ha recibido en Cataluña, con los medios de comunicación..."</i>] - Criminalització que ha convertit aquest col·lectiu en un problema social
Procés	- Ja fa + de 20 anys que existeixen processos de migració de nens i joves a Catalunya, però fins ara no s'ha reconegut el racisme com a eix fonamental d'opressió d'aquests joves. - En els últims 3 anys d'ha fet + visible la situació [<i>"los medios han hecho más visible la situación, y sí que ha habido un aumento relativo, y bastante coyuntural, en la migración respecto a este colectivo. Y se ha notado sobre todo en ciudades grandes de Catalunya, como Barcelona por ejemplo. Por eso está más presente"</i>]
Accions	- Intentar desarticular el discurs racista mediàtic i generar noves narratives alternatives - Influir políticament per visibilitzar les pràctiques racistes dins de les institucions - Demandar judicialment les vulneracions de drets a la infància migrant - Debat constant de quines accions son millors - Projecte "D'infància en perill a infància perillosa" --> col·laboració amb periodistes, molt enriquidor, molts debats --> trencar relació prèvia periodistes-entitat, formacions i debats amb periodistes
Propostes	- + politització del què significa el racisme - + formació, no només dels periodistes sinó del conjunt de la societat - + espais de trobada i intercanvi amb periodistes, amb + participació, treballar amb aquells periodistes + compromesos. - Baixar totes les propostes a una pràctica concreta de la professió periodística
Legitimació	Necessitat de reconèixer el racisme, i el racisme institucional, com l'eix fonamental d'opressió d'aquests joves

Entitats i associacions	
MIGRA STUDIUM. Sanja Rahim, acollida, formació, incidència i sensibilització Marta Romy, àrea de comunicació	
Visió del conflicte	- Manca de recursos: durant el pic els hi arriben menors a entitats d'adults, això és que no hi ha prous recursos (habitacionals, formatius..) - Joves que surten dels centres molt desinformatos, o sense papers [<i>"venen molt desinformatos: fan els 18 anys, surten del centre de menors però no tenen cap informació de cap a on han d'anar ni què han de fer. Ens trobem amb menors a qui ni tant sols se'ls hi ha gestionat cap tipus d'ajuda econòmica, en el cas d'aquells que els hi toca. O altres que han fet els 18 anys però no se'ls ha renovat el NIE, o ni tant sols tenen la documentació en regla i estan en situació irregular, i potser no son conscients que els queden tres anys per demanar l'arrelament social. Hi ha una desinformació, no hi ha un acompanyament en aquest sentit"</i>] - On no arriba l'Administració ho deixa a les entitats, i les entitats tapen forats. Es deriva als joves a les entitats quan aquestes no tenen recursos - Bagatge emocional d'aquests joves que cal treballar de manera integral - Limitacions en recursos formatius = menys sortides = feines + precàries per joves migrants
Procés	- Disminució del nombre d'arribades. Ara els hi arriben quan surten del sistema de protecció. - S'ha fet un aprenentatge, però no és suficient (per ex amb els recursos habitacionals)
Accions	- En un principi intenten donar resposta a aquests menors que arriben. Després reflexionen, s'adonen que no estan preparats per treballar amb aquest col·lectiu, fan una decàleg per quan els hi arriben menors [<i>"no és el mateix un menor no acompanyat que un adult, perquè un menor no acompanyat ve amb unes necessitats totalment diferents on l'atenció ha de ser integral, i també inclou aquí el punt de la gestió emocional"</i>] - Xarxa d'hospitalitat - acollida, també joves extutelats - Formació laboral, formació en llengües - Assessoria jurídica i orientació
Propostes	-
Legitimació	- Tothom té dret a migrar. Dret inherent a qualsevol persona, dret a creuar fronteres.

Entitats i associacions	
DAR CHABAB. Oriol Janer, director	
Visió del conflicte	- Joves en situació de carrer amb conductes de carrer, delinqüència, consum de drogues --> alarma veïnal, promoguda pels mitjans ("nois de la cola") - Realitat dels joves migrants canviant, dificultat d'adaptar els recursos a aquestes realitats - Sistema sobrepassat en el moment de pic d'arribades - Delinqüència, consum, aldarulls, es veuen com la problemàtica principal però sovint son causes. Dificultat per treballar la problemàtica profunda <i>["el que és complicat és saber quina és la problemàtica. Perquè de seguida veus delinqüència, aldarulls pel carrer, conductes de carrer, agressivitat, baralles, consum de tòxics, això evidentment provocava que hi hagués problemes de salut mental (...). Això és el que preocupa, això realment és una problemàtica, però amb el temps hem après a llegir això com els símptomes d'un problema més profund. I em sembla que aquí hi ha la clau que ens ha d'obrir la porta a poder atendre amb èxit i amb dignitat aquests joves"]</i> - Dificultats perquè joves que ja han passat per molts circuits de serveis socials s'adhereixin - Càrregues familiars, expectatives, parentalització <i>["A vegades aquesta càrrega tan bèstia que la família posa en els joves es bateja com a parentalització, que és donar aquest paper de pare de família, de qui sustenta la família, a un nano jove que ve aquí. A vegades no està ni triat per ell i es troba amb això"]</i> - Oportunitats escassíssimes per la llei d'estrangeria <i>["n'hi ha que se'n surten, i que se'n surten bé. Però el que els hi exigim és enorme. Per tant, tampoc no és estrany veure que hi hagi un grup important que tot això no ho puguin sostenir, i que tot això els desmoroni, i que al final escolta, lo fàcil és fotre un mòbil als turistes i de cop d'aquest mòbil n'he tret 50 euros, i ja em puc comprar les bames que somiava de petit quan estava al Marroc. I tot això llavors és un espiral que costa molt d'aturar"]</i> - Joves que surten del sistema i es queden sense papers - Forces policials han fet molta pressió, molts nanos a les presons.
Procés	- La situació al carrer va canviar molt des que es va plantejar el centre (moment dels nens de la cola) fins que es va obrir (moment de pic d'arribades). - Situació ara al carrer també ha canviat: arriben pocs nois, es troben més nois que s'estan fent grans, altres que no han passat per proteccions... - Evolució en el funcionament del centre: idea inicial era cobrir necessitats bàsiques per vincular-los, però s'adonen que no és necessari, el que cal és la voluntat del jove. Han aconseguit canvi en la cultura de l'ús del servei per part dels joves. - Evolució en el tractament mediàtic: mitjans han anat trobant interlocutors, i cert posicionament ideològic també d'adonar-se que no estem sent justos.
Accions	- Serveis d'atenció a joves en situació de carrer: distribució de menjar, serveis bàsics com neteja o infermeria, atenció psicològica, acompanyament. Ara ofereixen unes 50 bosses de menjar diàries, atenen a uns 70 o 80 nois. - Intentar acompanyar-los, escoltar-los, treballar els seus itineraris, treballar les problemàtiques més de fons --> tot això també és treballar la seva salut emocional
Propostes	- Canvis en la llei d'estrangeria: tant amb aquest col·lectiu com amb molts d'altres deixa un munt de gent atrapada en la precarietat, amb molt poques oportunitats.
Legitimació	- Si es treballen els problemes més de fons és més fàcil abordar després problemes com consum, delinqüència... <i>["entenem que hi ha consum no tant perquè el noi sigui un drogoaddicte, sinó perquè hi ha un problema de fons que si més o menys es resol el consum de tòxics es pot anar abandonant."]</i>

Entitats i associacions	
PUNT DE REFERÈNCIA. Berta Roig, àrea de comunicació de l'entitat	
Visió del conflicte	- El problema o el seu gran repte és com emancipar-se quan fan els 18 anys - Llei d'estrangeria com el problema + gran [<i>"el que sempre és un mur que està allà i que encara que tingués les altres coses solucionades aquesta és la definitiva, la que et pot fer tornar enrere, és la llei d'estrangeria. És el que posa més dificultats, perquè tenim joves que han aconseguit accedir a estudis, tenim joves que estan treballant, joves que s'estan vinculant al territori des de coneixent una persona voluntària, o apuntant-se a fer futbol, o el que sigui, i veus que es van desenvolupant en tots els àmbits que nosaltres considerem que una persona es pot emancipar, ja és autònoma, però la llei d'estrangeria sempre està allà. I sobretot en aquest anys, que és des dels 18 fins als 23, no hi haurà tranquil·litat. Perquè encara que tinguis el permís de residència i treball després l'has de renovar. I per renovar-lo demanen molt requisits i és una batalla que mai s'acaba. Aquest seria el topall amb el que xoquen més. De dir: sembla que estic més instal·lat, sembla que ja començo a créixer al territori, sembla que em començo a vincular bé, sembla que conec l'idioma, però ara em toca renovar. I no tinc la tranquil·litat per renovar el permís, per exemple. Al final això pot trencar un itinerari d'emancipació totalment. I potser és el problema més gran dels que han fet procés migratori."</i>] - Dificultat per conèixer gent fora del sistema de protecció, dificultat per trobar espais per connectar amb gent diferent, per connectar-se amb la gent d'aquí.
Procés	- Quan l'entitat va començar el perfil era molt diferent - L'any 2018 tot molt focalitzat en l'arribada, i ara ens tornem a focalitzar en la sortida (on ells treballen)
Accions	- Acompanyament, dotar-los d'eines per l'emancipació - 12 places en pisos assistits on poden estar-se fins als 21 anys i tenen acompanyament professional. - Projectes de mentoria, que connecta joves amb gent adulta que ja s'ha emancipat i que no forma part del sistema de protecció [<i>"De quina manera una persona de 40 anys, amb una feina estable, família, etc. coneix a un jove que va arribar fa dos anys o un any? Segurament no es trobarien gaires espais"</i>], [<i>"Si tinc algú que m'està animant, que està per mi, que m'ajuda a fer els deures, o que m'ensenya l'idioma, que em pregunta per la família, o que celebrem l'aniversari, son cosetes així, que semblen petites però que al final no, és un suport molt gran per a ells i els ajuda moltíssim a tirar endavant."</i>] - Projecte Acull d'acollida en famílies per un jove que ha fet un procés migratori durant 9 mesos per donar-los una estabilitat [<i>"el fet que les famílies acollidores visquin aquest procés bé fa que moltes amistats o entorns familiars d'aquestes persones més properes valorin positivament i coneguin al final la realitat dels joves, que d'una altra manera segurament no coneixerien, i en positiu. Una mica contrarestant el que probablement reps de mitjans"</i>]
Propostes	- Cal crear + espais de trobada entre aquests joves i la gent d'aquí
Legitimació	-

Mediadors	
Eduard Carrera	
Visió del conflicte	- Resposta insuficient per part de les administracions, desbordats, sense recursos - Obertura de recursos no adequats, aïllats i creats per contextos molt diferents als d'aquests nois - Política paliativa per sobreviure [<i>"tens una política que és pal·liativa i que és de sobreviure, tens un espai que no és l'espai que s'havia pensat per la gent que viu allà, i tens una gent que té una experiència vital que és determinada (...). Es té en compte de "no, et posem al centre i t'has de portar bé", o has de trobar feina o el que sigui. I clar, és gent que la confiança se'ls ha trencat, que desconfien de tothom, que han tingut molts trencaments, que son trencaments que no s'han abordat, que els han posat aïllats quan necessiten relació, i que els han posat a relacionar-se amb persones amb qui desconfien. I per tant no s'han respectat els processos vitals d'aquestes persones. És una política que a curt termini et fa sobreviure, però que a llarg termini hi ha moltíssimes esquerdes"</i>] - Dificultat per integrar-se si viuen en centres aïllats a la muntanya - Discurs bonista de "volem acollir" però sense voler que les nostres societats canviïn, sense adaptar-nos nosaltres
Procés	-
Accions	-
Propostes	- + relació de mediadors amb altres actors [<i>"jo seré feliç el dia que un arquitecte em truqui i em digui: Eduard, vine a passejar amb mi per dissenyar aquesta plaça o per dissenyar aquesta comunitat veïnal"</i>. Perquè jo li diré com hauria de ser una comunitat veïnal perquè la gent hi visqués i es relacionés"] - + feina de prevenció, abans que apareguin els conflictes visibles, per treballar les relacions [<i>"Des de la meua perspectiva hauria d'anar abans, perquè hauria de canviar la manera com vivim en comunitat i hauria d'empoderar les persones i responsabilitzar-les de com viuen en comunitat, o com volen viure, perquè podríem tenir comunitats diferents. Des del meu punt de vista és un procediment molt interessant, però que històricament ha intervingut tard. Ha intervingut quan el conflicte ja ha esclatat"</i>]
Legitimació	-

Taula d'anàlisi 2. Percepció sobre la cobertura dels mitjans

	Actors	Infants i joves migrats sols	Administració	Educadors socials	Associacions i entitats	Mediadors
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?					
	Com es parla dels diferents actors?					
	Quins actors són més o menys qüestionats?					
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?					
CONFLICTE	Com representen el conflicte?					
	A què donen més i menys importància?					
	Quin tractament han fet dels fets?					
	Quines violències es mostren?					
	Com s'explica la diversitat/complexitat?					
	De què haurien de parlar més?					
PROCÉS	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?					
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?					
	Quina relació han tingut amb els periodistes?					

Infants i joves migrats sols		
ASSOCIACIÓ EXMENAS. Lamiae Abassi.		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	-
	Com es parla dels diferents actors?	S'ha d'explicar el què passa, però el més important és la manera com s'explica. No cal dir nacionalitats, ressaltar que és una persona estrangera.
	Quins actors són més o menys qüestionats?	No es qüestiona l'Administració. <i>"qui parla de la gestió de les administracions? Et parlen del problema que hi ha, i tots sabem que aquests problemes es poden solucionar amb les eines que tenen aquesta gent. Qui parla de com funciona aquesta gent? Qui parla de números, de quants recursos té aquesta gent per dedicar a xavals? Qui parla dels diners que tenen per dedicar a xavals que estan tutelats? Qui parla del percentatge de xavals que no estan en un centre i tots els menors que estan al carrer?"</i>
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	Joves cansats que els repeteixin que han tingut una vida molt dura. Publicar altres coses <i>"enlloc de publicar tant que han tingut una vida tant dura. Fins i tot ells estan cansats de que els diguen que han tingut una vida de merda. En son més conscients ells, de que han tingut una vida de merda"</i>
CONFLICTE	Com representen el conflicte?	S'ha d'explicar el què passa, però el més important és la manera com s'explica.
	A què donen més i menys importància?	Més viral quan s'ha comès qualsevol delictes per part d'un "mena" que quan son ells qui reben els abusos <i>"Jo he vist que s'ha fet més viral algun cop que s'ha comès qualsevol delictes per part d'algun mena, que quan son ells els que reben aquests abusos"</i> .
	Quin tractament han fet dels fets?	A vegades han hagut de tallar entrevistes, per com començaven a fer-los preguntes: <i>"no et preguntaven tant com vam crear l'associació, què pensen d'això, sinó "però vosaltres sabeu que aquests nens delinqueixen? Vosaltres esteu satisfets ajudant a aquesta gent que delinqueix?". Si ja et venen amb aquestes preguntes tu ja saps que no venen aquí a ajudar"</i>

	Quines violències es mostren?	Es parla molt més quan un "mena" comet qualsevol delictes que quan son ells els que reben els abusos. Es parla de que la gent té por, però son ells els qui estan sent atacats, qui reben atacs als centres <i>"Diuem que la gent passa por, que no volen que aquests xavals estiguin als seus barris perquè delinqueixen, perquè roben,... però qui estan sent atacats son ells. Qui en ataca a centres han acabat a l'hospital son ells. Qui ataca els centres amb armes blanques son els altres. Al final, qui ha de tenir por? Qui està sent atacat? A qui s'enduen pres a la mínima que passa alguna cosa al barri, encara que hagi sigut una persona blanca? "</i>
	Com s'explica la diversitat/complexitat?	Tenir en compte com es matisa, no parlar de "menas" sinó de persones, que han passat per aquesta vida i han tingut certes solucions i obstacles.
	De què haurien de parlar més?	- Pel que fa als joves migrants, no es parla pràcticament de les dones, caldria parlar més. <i>"El tema de les noies jo crec que no es parla massa i jo crec que és important, perquè vulguis o no encara que siguin poques estan igualment allà. I han de rebre un tipus diferent d'ajuda, però estaria bé que la rebessin"</i> '- Es parla del carrer, però potser estar al carrer no és el seu problema més greu. Preguntar-los què els provoca, què és el més important per ells, què busquen, què necessiten. <i>"no és tant quina és la teva història sinó què esperes aconseguir ara. De quina manera creus que ho podries aconseguir. Si creus que podràs aconseguir el què tu has vingut a buscar aquí. Si creus que t'ofereixen els recursos suficients per tu poder sortir endavant. Creus que podràs fer, deixant la delinqüència de costat? Tenint les limitacions que tenim sempre quan volem solucionar alguna cosa?"</i> Parlar més també del Marroc, de l'origen.
	PROCÉS	
	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	El tema es posa de "moda" i després s'oblida. <i>"arribarà un moment en què passarà de moda, i passaran uns anys en els què tornarà a haver-hi un munt d'immigració i es tornarà a posar de moda de nou"</i>
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	-

Quina relació han tingut amb els periodistes?	Amb el tema de les <i>Madres Coraje</i>, després d'experiències negatives van decidir no parlar amb periodistes. Amb Exmenas, molt sorpresos a l'inici de veure l'impacte que va tenir, motivació i orgull per veure que la gent volia saber, però també van anar amb compte. Amb el temps, ningú volia anar a les entrevistes. Sensació que estava parlant ella quan haurien de ser els "menas" els qui parlessin, i que s'estaven oblidant que seguint havent-hi xavals al carrer. A més, sensació que sempre estaven explicant el mateix. Ara, projectes per visibilitzar més enllà del camp periodístic, però ex a través del teatre.
---	--

Infants i joves migrats sols		
Maruan, Hicham i Abdul: joves extutelats		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	-
	Com es parla dels diferents actors?	Hicham: <i>"Yo creo que la gente mira muchas cosas en la tele y piensa que son cosas de verdad. Explican en la tele que un ex-mena... ¿tu eres un ex-mena? Eres el Abdu. "Un ex-mena ha robado, un ex-mena no sé qué", pero no salen las cosas buenas cuando se ha hecho algo bueno. Eso nunca sale en la tele"</i> - Maruan: quan parlen d'algú d'aquí no especifiquen d'on és, però si que ho fan amb ells.
	Quins actors són més o menys qüestionats?	-
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	-
CONFLICTE	Com representen el conflicte?	Importància de conèixer la situació abans de poder-ne parlar: <i>"Que la gente primero sepa las situaciones de la gente, y luego que hable"</i> [Maruan]
	A què donen més i menys importància?	-
	Quin tractament han fet dels fets?	-
	Quines violències es mostren?	La gent no sap com funciona la llei d'estrangeria: <i>"No saben nada. No saben que nosotros estamos sin papeles. Mucha gente marroquí extranjera cuando llega aquí tampoco sabe cómo funciona la ley de extranjería"</i> [Hicham].

PROCÉS	Com s'explica la diversitat/complexitat?	-
	De què haurien de parlar més?	-
	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	-
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	-
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	- Experiència d'uns amics: <i>"Salieron unos chicos del centro de Vilamajor en TV3, hablando del trabajo, que van a perder los papeles...me dijeron que no salía nada bien de lo que ellos explicaban. Salía un trozo, no salían de verdad todas las cosas que explicaban, salía solo un trozo pequeño, que "por fin estoy bien", solo eso"</i> [Hicham]. - Experiència del Hicham participant al programa de podcasts "Invisibles Podcast": <i>"Piensas, por lo menos alguien que ha hablado de verdad. La gente puede escuchar algo de verdad. No salía en la tele, pero la gente puede escucharlo"</i> - Alguns sí que surten a la tele, <i>"pero salía un trozo de "estoy bien, estoy estudiando", y ya está. Pero estando estudiando has perdido los papeles. Eso no salía en la tele. Y casi te echan a la calle. Eso no salía en la tele. Salían las cosas buenas y ya está"</i> [Hicham] - Experiència d'un amic (Youssef) a TV3: anava molt preparat amb tot el què volia explicar, i l'únic que van preguntar-li va ser <i>"quantas horas vas estar a la barca?"</i>. - tendència a mostrar el "mena" bo.

Administracions		
DIRECCIÓ GENERAL D'ATENCIÓ A LA INFÀNCIA I L'ADOLESCÈNCIA		
Georgina Oliva, Secretària d'Infància, Adolescència i Juventud		
Natàlia Touzon, tècnica de comunicació		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	- Cal escoltar més els relats migratoris dels joves de primera mà - Alguns periodistes amb cert relat ja ni els contacten, altres afegeixen la declaració de la DGAIA al final, però la majoria truquen.

Com es parla dels diferents actors?	- DGAIA: Es parla només de la DGAIA associada a coses negatives. Costa trobar espais per fer-ho en positiu. Es creu que quan hi ha la DGAIA és que alguna cosa passa, que alguna cosa haurà fet el nen, enlloc d'explicar <i>"que el sistema de protecció canvia la vida i que et pot ajudar a sortir d'una situació difícil que tu tens, de la qual no en tens cap culpa perquè és el context familiar o personal que t'ha portat aquí; i que hi han oportunitats, que es pot passar per un sistema de protecció a la infància i arribar molt lluny"</i> - JOVES: Etiqueta "mena" associat a delinqüència, pobresa. Sovint es destaca que és extutelat només en notícies negatives
Quins actors són més o menys qüestionats?	La DGAIA de seguida és criticada. Molt qüestionada, es qüestiona molt els professionals. <i>"intentar que un cas concret, o que una errada possible concreta, o que una mirada d'un professional no condicioni tota la imatge de la feina que es fa des de l'Administració també és complicat, perquè els periodistes van a buscar el conflicte"</i>
Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	- L'etiqueta "mena" i tot allò associat de delinqüència, pobresa, etc. contaminava tots els joves dins el sistema de protecció però també els joves amb pares estrangers però que ja han nascut aquí. - 3 conseqüències de la mirada estigmatitzadora: l'autoestima i autoreconeixement d'aquests nois (<i>"a mi el què em dol és que la gent canviï d'acera"</i>), dificulta la integració, posa unes etiquetes no només a ells sinó a la comunitat migrant en general - Importància de les paraules: <i>"vam decidir no parlar de menors. Perquè la mateixa paraula menor ja estigmatitza, ja tren drets, ja minimitza el potencial que pugui tenir aquella persona"</i> - Mirada estigmatitzadora que porta a un rebuig als recursos destinats a aquest col·lectiu <i>"se'ls associa ja, d'entrada, un munt d'etiquetes a davant. Sense arribar a conèixer ni quin servei és, ni quants professionals, ni per què serveix, ni qui hi anirà, es lia allà un pollastre brutal, tot per aquesta capa que totes tenim d'una certa fòbia a l'estranger"</i> - Racisme quotidià que no ajuda a la percepció, a l'autoestima, i dificulta molt poder superar dificultats que tens afegides: rehabilitar el trauma que portis a la motxilla, parlar d'inserció laboral, social, cultural plena. La llei diu que qui ha de protegir els infants no és només la DGAIA, sinó tota la ciutadania, amb les nostres accions, la nostra parla, la nostra mirada.

CONFLICTE	Com representen el conflicte?	Alguns mitjans han blanquejat un discurs d'odi de partits com Vox, fent que arribés a quallar, i que ha portat a atacs com el de Torredembarra. <i>"És casual que hagin passat aquests atacs pocs dies després d'unes eleccions en el què hi ha una força política que ha tingut via lliure per fer actes de campanya, a Torredembarra precisament, amb un discurs clarament xenòfob?"</i>
	A què donen més i menys importància?	-
	Quin tractament han fet dels fets?	-
	Quines violències es mostren?	-
	Com s'explica la diversitat/complexitat?	-
	De què haurien de parlar més?	- Importància d'escoltar de primera mà els seus relats migratoris. <i>"Ningú fa un viatge com aquest, migratori, sol, sent ment menor d'edat, si és que no el mou alguna cosa molt potent a dins"</i> - Cal trobar + espai als mitjans per les històries en positiu. Amb periodistes + sensibles han intentat buscar històries d'aquestes. Hi ha poques històries en què es parli de com un pot passar pel sistema d'acollida i arribar molt lluny, només surt quan son històries excepcionals
PROCÉS	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	La premsa ve quan hi ha conflicte, i per tant difícil poder explicar què fa el sistema de protecció.
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	Ha evolucionat l'utilització del terme "mena", ja quasi no s'utilitza <i>"Alguna n'hi ha, però s'ha generat un consens en la societat que aquest terme estigmatitzava de manera claríssima"</i> segons DGAIA també gràcies al decàleg impulsat amb el CAC i el Col·legi de Periodistes

	Quina relació han tingut amb els periodistes?	- Des de la DGAIA es va fer un canvi i es va obrir a nivell de comunicació: si es volia trencar l'estigma dels joves migrants sols se'ls havia de poder conèixer, escoltar, saber en primera persona per què han vingut aquí i què busquen. - Molta rotació de periodistes, pocs que els segueixin des de fa temps, sempre han de començar de zero. - Relació bona en general. Altres periodistes fan un relat molt concret i ni tant sols els contacten. - Amb aquells amb + confiança, explicar en <i>off</i> el context perquè ho puguin entendre. Però arriscat, cal molta confiança. - Van decidir fer tours amb els periodistes pels centres, pisos, etc perquè ho coneguessin, amb calma, per canviar la mirada --> importància treballar la mirada dels periodistes - Reunions també a + alt nivell, directors i caps de secció - + fàcil amb la premsa local . Altres mitjans van al <i>lio pel lio</i> (Cuatro, La Sexta), altres tracten el tema diferent en l'edició online o en paper. Altres, sobretot públics però també privats, que intenten posar context. - Exemple de bona pràctica: Especial d'El9nou sobre el centre de Sant Antoni de Vilamajor, on a l'inici hi havia hagut moltes dificultats i molta reticència per part dels veïns, i un any després no havia passat res problemàtic. El9nou va fer un especial de què estaven fent aquells xavals.
--	--	--

Administracions		
AJUNTAMENT DE BARCELONA. Albert Sales		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	- Cal fer protagonistes als propis nois, però no només aquells que viuen al carrer, sinó aquells que van avançant però potser encara no han pogut regularitzar la seva situació i van tirant endavant com poden <i>"No aquesta idea de que són un bitxo raro al que hem d'analitzar des de fora amb una lupa. Són persones, en aquest cas adultes ja, que tenen certs drets encara que el nostre sistema els hi negui pel fet d'haver nascut en un altre lloc, i que tenen els seus problemes. I son problemes que hem de poder explicar amb una certa complexitat. Si ho expliquen ells, què</i>

CONFLICTE		<i>millor, no?" Tampoc no es pot ocultar que hi ha una xifra (petita) que generen problemes, perquè llavors augmenta més el discurs del rebuig.</i> - Cal + pluralitat de veus
	Com es parla dels diferents actors?	- Quan es parla dels joves, visió entre la compassió i el rebuig. Entremig, visió d'espetacularització que també ajuda a crear un "altre". També hi ha un discurs crític contextualitzat, però sol estar molt restringit al món acadèmic o activista.
	Quins actors són més o menys qüestionats?	- La veu més legitimada sol ser el veí enfadat o el veí compassiu. - Les entitats tenen molta legitimitat, sempre es recorre a elles, i s'oblida que també tenen la seva agenda. No es pot recorre a elles per tot, no poden ser especialistes en tot. Aquelles entitats sense gabinet de comunicació passen desapercibudes - La policia és molt qüestionada, però té molta legitimitat, més que Serveis Socials. - Serveis Socials, cavall perdedor comunicativament, poca legitimitat.
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	-
	Com representen el conflicte?	Durant 2018 el conflicte es va sobrerrepresentar, es va posar molt èmfasi en la conflictivitat en l'espai públic.
	A què donen més i menys importància?	Mitjans busquen el tema morbós, la conflictivitat <i>"de 6.000 xavals que corrien per Catalunya, els que generaven problemes i realment tenien activitats delictives eren entre 60 i 100. Aquesta dada no la va donar ningú, en cap mitjà, durant els primers moments de posar el crit al cel"</i>
	Quin tractament han fet dels fets?	- Els mitjans han abonat discursos com el que ara sentim a VOX. <i>"Hem estat estigmatitzant uns xavals i ara la conseqüència és que estan en el discurs polític del feixisme que estan pujant a les institucions"</i>. - En el moment de més infants dormint al carrer, es va tractar amb excés de superficialitat i buscant la notícia escabrosa dels nens dormint al carrer. No cal publicar fotos ni sobretot revelar ubicacions. <i>"Estem obrint les portes a la identificació, a la localització d'aquests infants i d'aquests joves, i estem obrint les portes al conflicte, i estem obrint les portes a possible agressions i a que la problemàtica vagi a més"</i>

PROCÉS	Quines violències es mostren?	-
	Com s'explica la diversitat/complexitat?	- Cal poder explicar els problemes amb una certa complexitat per entendre el què passa. I que ho expliquin els joves - Dinàmica comunicativa que cada cop admet menys matissos. Tempos del periodisme que no permeten treballar les notícies. Precarització que impedeix fer investigacions en profunditat. - El discurs bonista de que cap dels xavals genera cap problema alimenta també el discurs del rebuig. <i>"no estem parlant de bons ni dolents, estem parlant d'infants que tenen drets. No estem negant la teva sensació d'inseguretat, veí, veïna, no estem dient que sigui una percepció totalment infonamentada, t'estem dient que efectivament hi ha entre 60 i 100 nois que generen problemes. Si us plau, anem amb molt de compte de no criminalitzar els altres 5.900"</i>
	De què haurien de parlar més?	- Cal parlar més de llei d'estrangeria i menys de delinqüència i espai públic. - Comprensió molt local dels fluxes migratoris
	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	Després del col·lapse de 2018 passa el focus mediàtic, però no el col·lapse ni el problema. Ara no se'n parla tant perquè els problemes d'espai públic són diferents.
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	Ara ja no es cobreix tant, per 3 factors: + consciència dels mitjans (<i>"m'agradaria pensar que determinats professionals de la comunicació s'han adonat del monstre que van crear sentint les declaracions dels energúmens de Vox, i entenc que algú se n'ha adonat que ells ho han abonat"</i>), menys delinqüència detectada i descens de la prioritat mediàtica.
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	Des de l'Ajuntament han fet sessions de treball amb periodistes en temes més delicats com aquest amb l'objectiu de que els periodistes estiguin més formats per cobrir el tema. <i>"com més informació, millor explicaran la realitat. I per tant donem tota la informació"</i>

Administracions		
AJUNTAMENT DE TORREDEMBARRA		
Montserrat Pena, cap de premsa de l'Ajuntament		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	- Molts mitjans es van posar en contacte amb ells com a Ajuntament. Importància de donar la cara sempre, ser-hi amb comunicats, a xarxes, contestar a tothom, contestar a mitjans... encara que després amb <i>"segons quin tipus de coses pots no voler-hi jugar, però almenys estar-hi i facilitar al màxim la informació"</i>
	Com es parla dels diferents actors?	-
	Quins actors són més o menys qüestionats?	-
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	-
CONFLICTE	Com representen el conflicte?	En general tots els mitjans ho condemnaven, condemnaven la violència i els atacs: <i>"els titulars i els enfocaments generals van anar bastant en la línia contra la violència i contra els atacs racistes i xenòfobs"</i> . Tothom s'horroritza, però <i>"hauriem de fer la pregunta de per què una concentració acaba amb cent persones anant-se'n a cridar insults racistes davant la casa on vivien aquests nois (...), i ja decideixen animar-se a perseguir, a pegar, i a arribar al centre de menors. (...) Està molt bé que com a mitjans de comunicació ho condemnem, però què fem com a mitjans de comunicació per ajudar que això no passi?"</i>
	A què donen més i menys importància?	-
	Quin tractament han fet dels fets?	-La majoria de mitjans "normals" van fer una cobertura correcta. - El primer que pregunten és <i>"son menas?"</i> - Perill de legitimar certs discursos: <i>"si des dels altaveus mediàtics s'envien encara més missatges d'aquest tipus aquesta tipologia de persones suposo que se senten més legitimades, i altres que potser no tenen prou coneixements s'hi afegeixen"</i>
	Quines violències es mostren?	-

	Com s'explica la diversitat/complexitat?	-
	De què haurien de parlar més?	-
PROCÉS	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	No s'ha fet massa seguiment més enllà de la manifestació que va haver-hi de rebuig pels atacs.
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	-
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	- No acostumats a tanta atenció dels mitjans. Quan es donen situacions així truquen d'altres mitjans més enllà dels habituals, i de mitjans com Telecinco, Cuatro, Antena3 amb un tractament més sensacionalista.

Administracions		
AJUNTAMENT DEL MASNOU		
Domènec Cano, tècnic de comunicació de l'Ajuntament		
Núria Creus, cap del Gabinet d'Alcaldia de l'Ajuntament		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	Pràcticament no es va parlar del centre i dels joves que hi vivien als mitjans més enllà dels dies en què es va produir l'atac.
	Com es parla dels diferents actors?	Predisposició a que determinats bulos sobre aquest col·lectiu es facin virals i s'estenguin als mitjans. <i>"Quan rectifiquen allò ja ha corregut com la pólvora, i ha corregut per xarxes, per WhatsApp i per tot arreu. El mal ja està fet"</i>
	Quins actors són més o menys qüestionats?	-
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	-

CONFLICTE	Com representen el conflicte?	Tendència a buscar el sensacionalisme per part dels mitjans: cas del <i>bulo</i> de la "baralla de menas" de El Caso que després va passar també a Telecinco. <i>"Depèn del mitjà, evidentment, no tothom ho ha tractat igual i hi ha mitjans que ho van tractar bé"</i>
	A què donen més i menys importància?	-
	Quin tractament han fet dels fets?	En general tractament molt correcte quan va haver-hi l'atac al centre de menors
	Quines violències es mostren?	-
	Com s'explica la diversitat/complexitat?	-
	De què haurien de parlar més?	-
PROCÉS	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	- Mitjans funcionen a "<i>fogonazos</i>" - Després de l'atac van atendre moltíssims mitjans, es van fer moltes connexions en directe tant en mitjans catalans com espanyols, però després no hi ha hagut seguiment - La cobertura pel tancament del centre va ser molt menor
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	-
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	- Van descartar entrevistes amb aquells amb un tractament més sensacionalista.

Educadors socials

COL·LEGI D'EDUCADORS I EDUCADORES DE CATALUNYA

Lluís Vila, Vicepresident del CEESC

ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	- La veu dels educadors s'ha escoltat, però molts no volen parlar: <i>"hi ha pocs professionals que estiguin disposats a parlar, i això és simptomàtic, sobretot d'aquestes entitats del tercer sector, perquè poden perdre la feina directament, o si diuen tot el que està passant no haurien de continuar ni un dia més treballant, però s'hi juguen també pagar el lloguer de casa seva, però molts no volen parlar, especialment d'entitats, perquè s'hi juguen la feina"</i>. - Molt positiu que sorgís la veu d'Exmenas. - Seria positiu donar veu a persones que han estat en contacte amb processos d'inclusió positius: <i>"qui ha tingut la oportunitat de tenir experiències diferents, de veure processos d'inclusió, molt més sans i naturals, jo crec que és un ciutadà o ciutadana que té una idea molt més sana, molt més positiva i que potser també se'ls hi hauria de donar veu a aquesta gent, perquè poden ser ciutadans que des de la interacció positiva amb aquests nanos puguin tenir un relat que fugi de tots els estereotips negatius"</i> Ex: Punt de Referència
	Com es parla dels diferents actors?	Quan es parla dels joves: Els mitjans tendeixen a mostrar-los en un extrem o l'altre, com a delinqüents del carrer o com a històries d'èxit. Els relats d'èxit també invisibilitzen tots els que s'estan <i>"menjant la merda en aquest país"</i> .
	Quins actors són més o menys qüestionats?	-
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	-
CONFLICTE	Com representen el conflicte?	Sovint en parlen <i>"de manera reactiva a la conflictivitat"</i> , i això facilita que estereotips o prejudicis es reafirmin
	A què donen més i menys importància?	-
	Quin tractament han fet dels fets?	-

	Quines violències es mostren?	-
	Com s'explica la diversitat/complexitat?	- Molt difícil trobar equilibri entre denunciar les coses que passen i mostrar els models d'èxit, els mitjans tendeixen a anar a un extrem o l'altre. <i>"És difícil comunicar d'una manera en què totes les diferents veritats puguin sortir. Des de les més dramàtiques, que posen els pèls de punta i que haurien de fer caure governs, fins a històries meravelloses que son per fer un monument a la ciutadania i als nanos aquests"</i> - El cas de cada jove és diferent: <i>"quan intentes aproximar-te a una realitat, intentar que quedi clar que això és un cas que pot no ser representatiu és molt difícil"</i>
	De què haurien de parlar més?	- Mitjans haurien de <i>"fer d'altaveus de totes aquestes organitzacions o programes d'interacció positiva, d'interculturalitat, de cultura de pau, antirumorsaltaveus de col·lectius o programes d'interacció positiva, d'interculturalitat, de cultura de pau, d'anti-rumors..."</i> - Cal veure-ho com un problema global, estructural, nord-sud: <i>"L'Europa opulenta amb fronteres blindades perquè no vinguin els pobres, però tot i així necessitem els pobres pels els seus recursos naturals o la seva mà d'obra disponible"</i> - Cal tractar més temes en profunditat, especialment el tema de les entitats - Es mostra poc com ja formen part de la nostra societat: <i>"son els nous catalans. I això jo crec que potser es veu poc"</i>
PROCÉS	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	Els mitjans només en parlen de manera reactiva quan hi ha conflicte, sempre està a primera línia a partir de conflictes, i després s'oblida --> facilita que estereotips o prejudicis es reafirmen
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	No ha vist evolució: <i>"Jo el canvi que he vist és de que se'n parlava molt quan era un problema diari a ara que no se'n parla"</i>
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	-

Educadors socials		
Neus Arnal, educadora social		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	- Importància de Exmenas: <i>"ha fet molta feina l'associació d'Exmenas, ho ha fet molt bé a nivell de comunicació perquè ha arribat a molta gent, crec que altres campanyes que s'han fet potser de forma més institucional no han aconseguit arribar a tanta gent"</i> - Hi ha hagut veu dels educadors, però no la suficient. Professió poc coneguda, no se li dona la importància que té: <i>"moltes vegades no saben ni que existim. Es pensen que som monitors"</i> - Entitats reàcties a parlar si no tenen molta confiança amb el periodista, molt fàcil targiversar frases. A més, tot més complicat amb menors per tema de protecció de dades: <i>"Hi ha aquesta doble espasa de Dàmocles en què has de protegir els drets dels nens, però per altra banda els nens també han de tenir veu i han de poder dir el què pensen"</i>
	Com es parla dels diferents actors?	- El focus mediàtic sempre els encasella com a "menas". Caldria normalitzar més el tema, incloure els joves en altres informacions més enllà d'aquelles específiques sobre "menas": <i>"a vegades fer un reportatge sobre joves i que entre aquests joves hi hagi un mena, més que fer un reportatge només sobre menas, ajuda a trencar aquest estigma i veure que sobretot són centenials i que són xavals que, igual que jo als 18 o als 20 me'n vaig anar a Suïssa a treballar, ells estan fent el mateix"</i> - Caldria parlar dels educadors socials com a <i>"fòrces i cossos de la cura"</i>
	Quins actors són més o menys qüestionats?	-
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	- Reprodueix certes desigualtats: <i>"el focus mediàtic a vegades pot reproduir més certes desigualtats que no pas esborrar-les, en tant que segueix anclat en una visió de "ellos-nosotros"</i> - Cal normalitzar la situació, perquè tenir el focus mediàtic sempre sobre aquests nois els hi fa viure una realitat que no és. - Quan ha participat de peces periodístiques de "contra-narratives", els nois se senten importants. Importància del viatge, ritual de pas, culturalment acceptat. Des de nois que no en volen parlar a altres que se senten super-herois. - Quan hi ha atacs com el de Masnou, molt de dolor i ràbia, veient com se'ls criminalitza a tots.
CONFLICTE	Com representen el conflicte?	-
	A què donen més i menys importància?	Més atenció a fets violents que a experiències positives: <i>"la gent ha llegit molt més o ha vist molt més imatges de violència que històries d'èxit"</i>

	Quin tractament han fet dels fets?	-
	Quines violències es mostren?	Tendència a parlar de racisme institucional, però cal parlar també d'exclusió, dinàmiques de pobresa, de xoc cultural, etc.
	Com s'explica la diversitat/complexitat?	Hi ha periodistes que ho estan fent bé, i intenten trobar el punt mig entre <i>"todos son angelitos ni todos son demonios"</i>
	De què haurien de parlar més?	-
PROCÉS	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	-
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	-
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	-

Educadors socials Mohamed El Bouhali, educador social		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	-
	Com es parla dels diferents actors?	No titllar de racistes a aquells que protesten contra la delinqüència, és gent normal que protesta perquè senten + inseguretat als seus barris. Si no escoltes aquesta gent i treballes amb ells, quan vingui Vox li compraran el discurs. Enyorança de la gent gran perquè hi ha una transformació del barri, hi ha un dolor. S'ha d'entendre aquest dolor. <i>"Fer-li entendre que això que canalitza cap als immigrants en el fons és el seu dolor"</i>

CONFLICTE	Quins actors són més o menys qüestionats?	- Poca crítica a les entitats i com es lucren amb l'acollida perquè <i>"moltes vegades el periodista bo busca una ong i es recolza en el seu discurs per fer una notícia"</i> - No es qüestiona el govern marroquí, no se'n parla: <i>"Ningú diu què passa amb el govern marroquí, què hi ha entre el govern marroquí i el govern espanyol respecte a aquest tema"</i>
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	-
	Com representen el conflicte?	- Immigració com a joc polític (<i>"les fronteres estan obertes quan volen"</i>). A nivell comunicatiu, s'aprofita aquest tema des dels mitjans per atacar institucions d'ideologia contrària.
	A què donen més i menys importància?	-
	Quin tractament han fet dels fets?	- Paternalisme en un extrem i en l'altre extrem grups que aprofiten aquesta situació pel seu discurs contra la immigració. - Cal parlar del conflicte: <i>"els mitjans de comunicació estan estigmatitzant aquest col·lectiu moltes vegades també per falta de coneixement. I perquè hi ha una situació alarmant. No podem tancar la delinqüència"</i>. Cal poder parlar del que està passant, de temes com la delinqüència, sense tenir por a ser titllat de racista o que ho aprofiti Vox. No tots són iguals, però s'ha de poder parlar. Donar veu als que protesten també legítimament. - En ocasions, discurs paternalista. Assumir que nosaltres som els únics amb prejudicis i els únics que podem treballar-los també és superioritat blanca.
	Quines violències es mostren?	-
	Com s'explica la diversitat/complexitat?	-

	De què haurien de parlar més?	- No es parla de l'origen de la migració: <i>"No es parla gaire del Marroc, ni es critica el Marroc pel que està passant"</i>. Per què venen de les mateixes zones? Zones marítimes, amb tradició de venir cap aquí. Efecte crida. Tambe s'haurien de preguntar què estan mirant, què és Europa per ells. - Mitjans han de fer moltes + preguntes, no només quedar-se amb el què, quan, com. No justificar la delinqüència o el què puguin fer, des de la comunitat magrebí son els primers a sortir i denunciar-ho.
PROCÉS	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	No, surt en el moment, però després ja no es parla. <i>"la gent de Canet segueix igual"</i>
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	-
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	-

Educadors socials		
Armand, treballador del centre de menors del Masnou		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	- Falta la veu dels educadors per la opacitat dels centres: <i>"este miedo dice mucho de esta empresa, de este sistema de protección, de todo. ¿Cómo puede ser que la única gente que estamos conociendo y pudiendo hablar con estos chicos, y somos los que no podemos ayudarlos de verdad? I dic això perquè amb el tema de la comunicació ho vaig veure molt també. Es feia un blindatge, un búnker a nivell de que tota la informació que veïem allà no sortís cap enfora"</i>
	Com es parla dels diferents actors?	-
	Quins actors són més o menys qüestionats?	-

	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	-
CONFLICTE	Com representen el conflicte?	-
	A què donen més i menys importància?	-
	Quin tractament han fet dels fets?	-
	Quines violències es mostren?	-
	Com s'explica la diversitat/complexitat?	-
	De què haurien de parlar més?	-
PROCÉS	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	-
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	-
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	- Amb l'atac al centre de Masnou, cap jove ni cap educador va poder parlar amb periodistes: <i>"A nivell de l'experiència del què havia passat no es va arribar a explicar ni a difondre a nivell informatiu. I això en part està bé perquè també com ho pintaven era per protegir la imatge dels nois, la integritat... però alhora és "bueno, potser el què haurien d'haver plantejat és preparar a dos o tres xavals amb dos o tres educadors que puguin relatar tot el què acabaven de viure, i que es pugui difondre"</i> .

Entitats i associacions		
NOVES VIES. Albert Parés, director		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	Sent que els han donat veu
	Com es parla dels diferents actors?	-
	Quins actors són més o menys qüestionats?	- Veu poc crítica amb les entitats <i>"les entitats surten als mitjans de comunicació quan han de reivindicar temes, i això està molt bé. Però quina entitat va sortir per reclamar que no es fessin proves de determinació de l'edat? Cap. Només Noves Vies. Quina entitat va reclamar permisos de treball quan no hi havia tants joves? Només Noves Vies. Per tant, les entitats surten només quan els hi interessa per algun motiu (...) hi ha d'haver una gran autocrítica per part de les entitats. Amb molts temes, sobretot permisos de residència i determinació de l'edat. Que tenen uns criteris que ells després hi van en contra, però en el dia a dia no ho apliquen"</i> - Mitjans crítics amb l'Administració i els cossos policials
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	-
CONFLICTE	Com representen el conflicte?	En ocasions es posa més èmfasi quan son temes de delinqüència i comesos per menors estrangers.
	A què donen més i menys importància?	-
	Quin tractament han fet dels fets?	- En els temes que els incumbeixen, com que són poc interpretables, en general han estat tractats amb rigorositat. - Cal anar amb compte quan es parla de xifres i temes de delinqüència. No cal destacar que són migrants no acompanyats, simplement són menors que han delinquit <i>"aquesta és una manera de criminalitzar-los encara més, i de crear una sensació més a nivell de població d'estat d'alarma, que els estrangers joves menors venen a delinquir. Per tant, o no donar la notícia o donar-la d'una manera molt molt crítica"</i>
	Quines violències es mostren?	-

PROCÉS	Com s'explica la diversitat/complexitat?	-
	De què haurien de parlar més?	- Cal conscienciar que molts cops les dificultats que tenen aquests joves és que ningú els fa una oferta de feina - Cal plantejar més casos d'èxit
	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	No. <i>"penso que les notícies són sovint notícies puntuals i que avui interessa i demà ja no. Doncs potser de tant en tant s'hauria d'anar recordant què va passar i com està el tema. Més continuïtat"</i> <i>"Que no sigui només "avui s'ha cremat una nau a Badalona" i que això sigui notícia només uns quants dies i ara ningú en parli. De tant en tant s'hauria de dir "com està evolucionant tot aquest tema? Què s'està fent per part de l'Administració? Què estan fent les entitats?"</i> . I que hi hagi tot aquest procés"
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	Hi ha hagut evolució i reflexió per part dels mitjans en els últims anys. Cada cop es posa menys èmfasi en la delinqüència.
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	- Bona experiència quan han acudit als mitjans: <i>"Jo quan he contactat amb els mitjans de comunicació sempre ho he tingut fàcil, perquè jo he plantejat coses o situacions als mitjans de comunicació que són jurídicament molt definides i molt concretes, que no hi ha marge de valoració. La llei diu això, he demandat a la DGAI o a la Oficina d'Estrangeria i hi ha un jutge que em diu que sí"</i> - En general son els mitjans els que acudeixen a ells. Es posen en contacte amb ells quan hi ha algun fet més rellevant: <i>"És quan passa alguna cosa que llavors es posen en contacte amb nosaltres"</i> - En general son més o menys els mateixos mitjans sempre: <i>"No és una gran varietat de mitjans de comunicació que els hi interessi transmetre segons quins notícia"</i>

Entitats i associacions		
SOS RACISME. Natali Salazar, àrea de comunicació		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	- En general més espai a veus institucionals i entitats <i>"Yo creo que en su práctica más cotidiana los medios aún dan más atención y más espacio a voces institucionales, incluso a entidades que justamente han invisibilizado el tema del racismo dentro de toda esta lectura más amplia"</i> - Davant de la criminalització del col·lectiu alguns mitjans van voler posar més el focus en els nois, però cal anar més enllà: <i>"todavía consideramos que hay cosillas, dentro de esas nuevas narrativas que queremos plantear, que no se están tocando. Unas lecturas mucho más complejas, más profundas, para ir a la raíz de lo que produce esa criminalización. No basta con poner la mirada tan binariamente en los chavales y pretender que con esto se responda a toda una práctica tan compleja y poderosa como es el racismo institucional"</i>
	Com es parla dels diferents actors?	- La criminalització ha convertit aquest col·lectiu en un problema social: <i>"Se hizo como una figura imaginaria que tiene en la realidad consecuencias políticas. Esta narrativa permanece hasta el día de hoy y todavía vemos noticias ligadas con prácticas criminales, detenciones policiales, violencias en diferentes formas, se enfoca mucho las formas de vida de su precarización... Todavía hoy el eje principal es la criminalización"</i>
	Quins actors són més o menys qüestionats?	-
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	- Convertir aquest col·lectiu en un problema social té en la realitat conseqüències polítiques - Autopercepció dels joves = qüestió construïda. Influència del racisme en la construcció de la pròpia autopercepció: <i>"Y como el racismo es tan global y es histórico al mismo tiempo hay algo que hace que se construya la misma autopercepción. Quiero decir, pasa con los chavales como con cualquier otra comunidad o colectivo que es atravesado por el racismo. Si tú, como periodista o como investigadora pretendes que cada persona, solo por el hecho de vivir una opresión, pueda deconstruirla en términos de lucha contra esa opresión, es negar al mismo tiempo todo el racismo como estructura, y toda la violencia como estructura"</i>
CONFLICTE	Com representen el conflicte?	- Els mitjans han sobreexposat el tema dels joves migrants - Ha anat evolucionant, però es manté encara una criminalització al voltant del terme mena -> notícies lligades a pràctiques criminals, detencions, violències, precarització - - Mitjans s'apropen a tocar temes socials sense vincular estructures que estan relacionades amb pràctiques racistes - Encara es relaciona racisme amb migració, exclusivament.

A què donen més i menys importància?	-
Quin tractament han fet dels fets?	- Si els mitjans poden transmetre un missatge criminalitzador és perquè existeixen estructures, legislacions, etc que crea aquesta criminalització de la migració, a partir de la diferenciació dels joves d'aquí i els de fora. - Per tenir una veu crítica cal: <i>"saber dónde estamos posicionados, desde donde hablamos (...) Luego, deconstruir esos principios como el tema de la objetividad o la neutralidad"</i> - Mitjans = paper + dels diferents braços o estructures del racisme: <i>"cuando queremos abordar el tema de nuevas narrativas, en realidad lo que queremos hacer es que exista una consciencia del papel que cada uno juega. Los medios de comunicación pueden transmitir ese mensaje porque existen unas instituciones, un estado, unas legislaciones, unas normativas, la policía..."</i> - En ocasions, les noves narratives acabaven sent paternalistes, i això tampoc ajuda: <i>"la idea es trabajar sobre unas narrativas que supuestamente deberían hacer frente a eso, pero que no han funcionado, sino que han sido incluso disfuncionales"</i>
Quines violències es mostren?	- Necessitat de <i>"vincular todas estas agresiones a nivel individual, a nivel de sociedad, con prácticas estructurales (...) Lo mismo en el caso de agresiones a centros. No son los vecinos que se imaginan de la nada estas cosas. Hay todo un funcionamiento detrás previo que ha posicionado a vecinos de una manera y a los chavales de otra manera. Y las relaciones también son distintas, por eso el vecino puede hacer lo que puede hacer, lo que sucede, al fin y al cabo. Por eso hablamos de opresiones, de estructuras, cuando hablamos de racismo. Y es difícil obviamente poder narrarlo de esa manera, porque también es algo más complicado, la necesidad de cada persona en entender esos actos como responsabilidad individual"</i> - La violència institucional és molt + difícil de senyalar, pq el racisme funciona amb eixos de poder i d'interessos. Aquells col·lectius o periodistes que vulguin visibilitzar aquestes violències tindran menys abast que els que senyalin les violències de l'altra banda, com el robatori d'un bolso.
Com s'explica la diversitat/complexitat?	-

	De què haurien de parlar més?	- Estructures racistes que orimeixen i que encara no son molt senyalades pels periodistes: <i>"Todavía no se sabe en qué espacios son colocados los chavales cuando llegan, cómo son investigados a nivel físico incluso, biológico casi, para que ellos comprueben su minoría de edad, cómo se vive en los centros, qué lógicas de integración tienen esos programas de integración, quién está detrás de la DGALA..."</i>. Posar més el focus en les estructures, les regulacions, legislacions, institucions, que generen dinàmiques racistes. Parlar del racisme com a algo estructural.
PROCÉS	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	Mitjans reaccionen molt + a situacions puntuals, casos + mediàtics. Però reben moltes demandes de temes + amplis que treballen des de l'entitat, com amb temes socials o identificacions policials. // des de mitjans + mainstream, se'ls busca perquè els hi ofereixin un cas concret, una persona racialitzada parlant de racisme.
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	- Poca capacitat dels mitjans, inclús crítics, de generar estratègies per poder reaccionar a una arribada tant ràpida (arribada no tant ràpida, però resposta lenta). <i>"Esas capacidades solamente están allí si hay experiencias previas, pero reconocidas como tales"</i> - Hi ha interès en seguir treballant en pensar com els mitjans si que podrien desenvolupar narratives alternatives que responguin a aquests relats, però feina dura. Aquestes noves narratives encara no existeixen com a tal. - Jerarquies, línies editorials dintre dels propis mitjans, ideologia. Importància d'apostar per mitjans independents: <i>"una vía es obviamente apostar por una independencia, por unos medios más autónomos, que también se empapan de otras luchas"</i>
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	- Tot i que els mitjans reaccionen molt + a situacions puntuals, reben també moltes demandes de temes + amplis que treballen des de l'entitat, com amb temes socials o identificacions policials. - Des de mitjans + mainstream, se'ls busca perquè els hi ofereixin un cas concret, una persona racialitzada parlant de racisme: <i>"se juega a esa lógica de "vamos a llamar a esta entidad porque tal vez nos ofrezca un caso en concreto". Lo típico de "necesitamos a alguien hablando de racismo", como en un banco de datos"</i> - Projecte "D'infància en perill a infància perillosa" --> trencar relacions prèvies periodistes-entitat. Treballar conjuntament aquestes noves narratives. Qüestionar-se la pròpia manera de treballar dels periodistes. Allunyar el focus dels nois, no sobreexposar les seves vides, posar-lo en les estructures i pràctiques racistes. - Oportunitats d'intercanvi entre entitats i periodistes

Entitats i associacions		
MIGRA STUDIUM. Sanja Rahim, acollida, formació, incidència i sensibilització Marta Romay, àrea de comunicació		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	- Es parla de la DGAIA i els centres de menors, però com a tema molt llunyà. Sobretot es parla d'albergs + grans, que semblen + llunyans, quan cada dia hi ha + fundacions petites. - Entitats amb menys recursos destinats a comunicació = menys incidència, menys presència a mitjans. Entitats d'infància poc preparades per fer incidència perquè no n'han fet gaire fins ara.
	Com es parla dels diferents actors?	- Discurs estigmatitzador en general cap a la migració - Menor no acompanyat associat a "<i>persona violenta, perduda inclús...com casos perduts</i>", "<i>que son els que ens roben, que estan tot el dia perdent el temps allà Plaça Catalunya, que estan tot el dia perdent el temps. Roben, son dolents i es droguen</i>"
	Quins actors són més o menys qüestionats?	- Molta visibilitat a la DGAIA, però en negatiu, molt mal vista. - Cal una mirada + exigent a la política, posicionar-se i preguntar per què els polítics no estan donant resposta a això. Exigir als partits polítics sobre migració (a les eleccions qui parlava + de migració al programa era Vox)
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	-
CONFLICTE	Com representen el conflicte?	En un inici es va visibilitzar molt els conflictes al carrer i l'àmbit delictiu: "<i>Jo crec que això es va visibilitzar molt al principi. D'alguna manera això s'ha mantingut, però no s'ha visibilitzat els pas de després. Alguns han acabat al carrer però alguns han seguit estudiant i estan acollits en algun recursos</i>"
	A què donen més i menys importància?	El tema de les migracions no ven, en el fons molta gent no convençuda d'acollir.

	Quin tractament han fet dels fets?	- En general, dos discursos: "per una banda el dramatisme i la pena, i per l'altra la por, i son els dos discursos en funció del moment. En el moment Covid va ser el tema més de la pena perquè hem de ser solidaris, hem de ser bones persones, junts ens en sortirem...però just abans de començar la pandèmia, un mes abans, era molt més la por. "Va arribar una allau de persones", què vol dir una allau?" Narrativa bèlica. - D'una banda <i>"el discurs aquest de l'odi i de la por ens posiciona a nosaltres en un lloc una mica més elevat"</i>, però de l'altra també <i>"el discurs aquest de "pobrets" també ens posiciona en un lloc més elevat, "pobrets els hem d'ajudar"</i>. Tots aquests discursos que alimenten el nostre ego triomfen" - Dificultat d'escriure amb un discurs respectuós que no estigmatitzi a ningú, però que enganxi al lector -> <i>"societat dividida"</i>
	Quines violències es mostren?	-
	Com s'explica la diversitat/complexitat?	-
	De què haurien de parlar més?	- Des de Migra aposten per l'exemple, mostrar que acollir és + fàcil del que sembla. Pels discursos d'odi no cal res, inclús poden ser mentida, però els discursos que defensen la tolerància i l'acollida han d'estar fonamentats en l'experiència: <i>"tenim una proposta que funciona, i que la fem perquè no la fa qui l'ha de fer, que és l'administració. Però funciona i és fàcil"</i> - Cal equilibrar les notícies del que passa amb les coses bones, mostrar que una bona acollida no és tant difícil - Defensen que per incidir en el canvi de pensament és necessària la trobada entre les persones, conèixer l'altre persona. Ex: Des de la xarxa d'acollida, projecte transformador que dona exemple, que treballa amb la trobada entre les persones - Cal ser conscients de les causes i els motius que motiven la migració: <i>"ningú deixa casa seva perquè sí, d'un dia per l'altre. Darrere hi ha uns motius de pes, com pot ser el canvi climàtic, la desigualtat econòmica, l'atur... ser conscients de que és tot això el que mou a les persones a migrar"</i>. Migrar com un dret. - Cal ser + energètics en discursos més respectuosos, no sempre super suaus i de que tot va bé. <i>"Quan les coses sobrepassen la realitat ens hem d'enfadar"</i>.
PROCÉS	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	-

	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	- No evolució en els últims anys. Exemple de El Éjido, on aquests discursos van alimentar atacs racistes. Tampoc hi han més recursos, son les entitats que s'han espavilat. - Cal + diversitat en els mitjans, i apropar-se a col·lectius (top manta, sindillar) - És possible un altre discurs, però no en els mitjans multitudinaris.
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	- Quan ells contactaven els mitjans en general cap problema. Conflicte de discurs quan els mitjans els venien a buscar, buscant casos + mediàtics encara que no siguin reals, buscant el dramatisme: <i>"els hi donàvem casos que estaven sortint bé, perquè volem mostrar projectes que funcionen i que els podria fer l'Administració. Llavors ens deien que no, que volien algú que hagués acabat al carrer"</i> - Fins fa poc els mitjans no acudien a ells, elles feien notes de premsa i els mitjans les reproduïen o no. Darrerament els comencen a contactar per alguns temes. - Dediquen + temps a l'atenció jurídica i social: <i>"això ens permet fer més incidència després, perquè coneixem casos de més a prop, i jo crec que estem guanyant en autoritat per poder informar"</i>

Entitats i associacions		
DAR CHABAB. Oriol Janer, director		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	-
	Com es parla dels diferents actors?	- Imatge negativa dels joves. - Els casos d'èxit el molesten: <i>"Què vol dir un èxit? Per nosaltres, què vol dir un èxit? Un nano que estigui treballant? Doncs no, el normal nostre no és això, el normal son nois que segueixen amb dificultats i que van trampejant com poden"</i>
	Quins actors són més o menys qüestionats?	-
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	Joves conscients de la mala imatge que es té d'ells. Per això alguns en van sent conscients i van canviant la imatge.

CONFLICTE	Com representen el conflicte?	- El morbo del carrer sempre genera més atenció i es consumeix més. Tot i així els mitjans fan intents de mostrar l'altra cara de la moneda. - No es busquen especialment històries d'èxit. A vegades si, però fins i tot llavors interessa més el morbo de com van arribar, per exemple. <i>"A vegades crida més l'atenció això que posar en valor que és una persona que malgrat l'origen que tingui i tot el què ha passat té capacitats per fer un servei a la societat, i que el fa"</i>
	A què donen més i menys importància?	-
	Quin tractament han fet dels fets?	-
	Quines violències es mostren?	-
	Com s'explica la diversitat/complexitat?	- Importància d'explicar les dificultats, que no és gens fàcil resoldre una problemàtica així, explicar la complexitat del problema i que és un problema que ens toca a tots, de responsabilitat social. - Explicar els matissos, ni tot és bo ni tot dolent, <i>"hi ha nanos que son malparits. I altres que no ho son gens. I altres que venen de la muntanya i altres que venen de les ciutats..."</i> - No se'ls ha de justificar però si que s'ha de ser objectiu a l'hora d'explicar la realitat. És població vulnerable i la tenim aquí, i cal ser honestos en com la societat a vegades no està fent atenent suficientment aquesta realitat. perquè <i>"hi ha nois que patint el mateix se'n surten molt bé, i n'hi ha que no. No és culpabilitzar a uns i culpabilitzar els altres, és donar una dimensió justa i objectiva de com és de complex això, com és de difícil i quin percentatge d'aquesta dificultat depèn molt de la societat"</i>

	De què haurien de parlar més?	- Explicar els matissos, ni tot és bo ni tot dolent, hi ha nanos malparits i altres que no ho son gens, uns que son del camp i altres de ciutat... - Tampoc se'ls ha de justificar però si que s'ha de ser objectiu a l'hora d'explicar la realitat. És població vulnerable i la tenim aquí, i cal ser honestos en com la societat a vegades no està fent atenent suficientment aquesta realitat. - Cal que els mitjans mostrin com aquesta gent ja forma part de la nostra societat, i cada cop els veurem en més llocs. - Els mitjans haurien de mostrar també els què se'n surten. <i>"Un 10% estan al carrer? (...) D'acord, i els 7000 que funcionen on son? Només hem de parlar dels que no van bé? I els que van bé, on son?"</i> - Cal desarmar els discursos que no son certs (parlant de discursos com Vox). <i>"Donar arguments fruit d'haver conegut a fons el què es deixa anar amb massa lleugeresa. Perquè llavors si no s'explica bé la gent es queda amb aquest discurs sempre. Si no es rebut des de l'arrel, malament rai"</i>
PROCÉS	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	-
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	Creu que si: <i>"Jo penso que també han sabut anar trobant interlocutors, gent que també ha anat parlant (...) també hi ha un cert posicionament ideològic, d'adonar-se de que socialment no estem sent tant justos com voldríem"</i> .
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	- En el moment d'obrir els mitjans els van bombardejar, eren el centre dels "nens de la cola". Des de les entitats es va decidir que s'havia d'atendre tots els mitjans, s'havien de poder explicar, i explicar també les dificultats. No volien posar barreres. - Ara ja no parlen d'ells, cosa que veuen com un fenomen positiu, vol dir que les coses s'han tranquil·litat. - Davant de propostes de mitjans hi ha un grup format per caps de comunicació entre les entitats i el Consorci per avaluar-la. Això es va cuidar molt al principi.

Entitats i associacions		
PUNT DE REFERÈNCIA. Berta Roig, àrea de comunicació de l'entitat		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	- Importància de donar veu a aquells que treballen directament amb ells: <i>"Ha d'haver-hi el propi sector, la gent que treballa amb ells que han de donar aquesta veu, perquè si no ho estàs deixant tot en mans d'un mitjà de comunicació, que no dic que no sigui correcte però a vegades no s'ajusta al que tu estàs vivint amb molts joves cada any"</i> - Sí que sent que s'ha donat veu a les entitats.
	Com es parla dels diferents actors?	Es deconeix molt tot el que viuen els joves tutelats i extutelats, <i>"i no només el que viuen sinó com són, quins són els seus reptes reals i quin lloc els estem donant"</i>
	Quins actors són més o menys qüestionats?	-
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	- Que se'n parli de manera positiva pot ajudar a la gent a <i>"canviar el xip"</i> , que més persones s'animin a conèixer el col·lectiu. <i>"El mateix que et pot generar en negatiu, té el mateix poder per fer-ho en positiu"</i>
CONFLICTE	Com representen el conflicte?	Fa dos anys al terme "mena" <i>"se li atribuïa qualificatiu bastant negatiu, perquè hi havia hagut alguns incidents, que si que hi son, que segur que hi ha menors migrants que van causar problemes en algunes poblacions, i llavors eren arribades massives i la gent es preocupava, i era tot molt problemàtic el què se'ls atribuïa"</i> . Ara es mostren més històries en positiu.
	A què donen més i menys importància?	-
	Quin tractament han fet dels fets?	-
	Quines violències es mostren?	-

PROCÉS	Com s'explica la diversitat/complexitat?	- Cal "defugir de les notícies amb titulars i poc contingut (...) estem arribant a un punt en què fem twits que al final és un titular que et dona molt poca informació, que no et contextualitza res, però ja t'ha rajat d'un col·lectiu, per exemple". Cal tornar al periodisme contextualitzat, en profunditat i contrastat.
	De què haurien de parlar més?	- Les notícies positives poden canviar imaginari: "Una notícia en positiu clarament pot canviar un imaginari de les persones que llegeixen això, i és que no té res a veure amb m'expliquis la mateixa notícia en positiu o en negatiu, encara que els fets siguin els mateixos. El què tu generes a la persona que ho llegeix o que mira el vídeo és totalment diferent. Jo crec que els mitjans al final estan contribuint a aquest imaginari, i que notícies en positiu poden fer que moltes persones s'animin, que moltes persones s'engresquin a conèixer el col·lectiu. Fer el canvi de xip. El mateix que et pot generar en negatiu, té el mateix poder per fer-ho en positiu"
	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	-
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	- Si que ha notat una evolució: "Fa dos anys quan van haver-hi aquestes arribades tant massives, si li vols dir així, si que es va utilitzar molt el terme de "mena" i se li atribuïa a aquest terme qualificatius bastant negatius (...) i llavors eren arribades massives i la gent es preocupava, i era tot molt problemàtic el què se'ls atribuïa." - Hi ha hagut un diàleg entre mitjans i entitats dient "ei, trobem-nos, perquè d'alguna manera el discurs que esteu dient vosaltres no l'adiu amb el què nosaltres vivim en el dia a dia, i a més a més potser no s'està ajudant a fer una imatge que s'ajusti a la realitat". - Comprensió des dels mitjans de que "ja quan utilitzes "mena", com que anteriorment se li ha donat uns qualificatius negatius en segons quins mitjans més que d'altres, la gent ja té un imaginari negatiu dels "mena", i si tu continues utilitzant aquest terme la gent ho atribueix a això, a joves que han robat, etc". També aprenentatge per part dels mitjans, perquè la paraula "mena" anava molt bé pels titulats. - També es van sumar a les històries en positiu que els proposaven. - Mitjans però amb gent menys especialitzada, els toca cobrir coses molt diferents i potser els toca cobrir temes d'aquests sense conèixer-ho a fons.

Quina relació han tingut amb els periodistes?	- Fins fa 4 anys Punt no tenia ningú que s'escarregués de la comunicació. - Barreja, tenen coses que volen comunicar i llavors envien notes de premsa a mitjans o periodistes, i a vegades son els periodistes qui s'apropen a ells. En aquests 4 anys han notat molt el canvi a nivell comunicatiu. - En general experiències positives. L'únic que es troben a vegades és que sovint necessiten un testimoni i volen explicar tota la història, també el trajecte migratori. <i>"a nosaltres ens costa exposar a això perquè a vegades no són experiències positives"</i>. Per això miren de fer un filtre.
---	---

Mediadors		
Eduard Carrera		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	- A vegades es vau en l'error, quan es vol fer una cosa inclusiva, d'acabar dient-li a algú famós o amb un cert lideratge, oblidant la gent corrent, que segurament expressa molt millor com viuen els catalans i catalanes - Cal donar veu als diferents protagonistes, però també a veus que tinguin una certa perspectiva. - Cal incorporar la veu de les persones i de la diversitat, no com a persones diferents i de diferents colors, sino com a catalans que han nascut aquí o han decidit viure aquí i per tant aquesta és la seva comunitat. - Important com a periodistes comptar amb la resta d'agents, ja no només per la informació sinó per pensar sobre com informem, per reflexionar
	Com es parla dels diferents actors?	- Sobre els joves: Volen <i>"que parli català, que no resi, que no pateixi, que sigui feliç, que tingui vida, que es casi,... Hem de qüestionar aquestes coses també. Jo crec que a vegades els mitjans poden jugar amb això"</i> - Sobre les persones contràries: <i>"cal indagar en el malestar, molta gent que es manifesta en contra té un malestar al darrere que potser ho permetria entendre, i aquestes històries no s'escolten prou"</i>
	Quins actors són més o menys qüestionats?	-

	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	-
CONFLICTE	Com representen el conflicte?	- Els mitjans són indispensables en la imatge que ens fem de la realitat - Molt fàcil que els mitjans es vegin arrossegats en l'espiral del conflicte, molt difícil que el mitjà s'abstregui, s'acaba entrevistant a persones molt ficades en el conflicte que només mostren que allò és "un lio". Cal abordar els malestars i situar-los, des d'una perspectiva constructiva, donar-te una panoràmica per entendre - Els periodistes, com els mediadors, sempre van tard, arriben quan ja ha esclatat el conflicte. Cal no només explicar què està passant sinó explicar d'on venim (en atacs, explicar context del poble, explicar evolució de les poblacions)
	A què donen més i menys importància?	-
	Quin tractament han fet dels fets?	Ser humils, entendre que segurament no serem inclusius al 100%, però cal ser-ne conscient i escoltar. Cal posicionar-se, cal que els periodistes també es posicionin.
	Quines violències es mostren?	-
	Com s'explica la diversitat/complexitat?	Cal evitar generar un món duals en què estàs amb els bons o amb els dolents, o t'equivoques o l'encertes
	De què haurien de parlar més?	- Els mitjans haurien de tenir un paper de contextualitzar, "donar-te una panoràmica" i "abordar els malestars i de situar-los, però des d'una perspectiva més constructiva". - Cal que els mitjans facin preguntes incòmodes per anar més enllà del relat que es fa. - Importància dels mitjans en prevenció, posar damunt la taula temes que es volen ignorar, canviar tarannàs, fer pedagogia. Però posar perspectiva a vegades és incòmode i et critiquen per tots costats. Paper dels mitjans no només per informar sinó també per incomodar, explicar i visualitzar les situacions
PROCÉS	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	-

	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	-
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	Sovint des de la mediació no es té temps pels mitjans, i costa confiar-hi: <i>"Quan estàs en un conflicte la informació és molt sensible, i has de calcular molt bé quan s'ensenya i quan no s'ensenya, i jo crec que el món social compta molt poc a vegades amb com un mitjà et pot ajudar"</i>. I tots tenim els nostres temps, i costa trobar un equilibri. Proposta: en conflictes més importants, pot ser interessant fer una reunió amb mitjans per parlar sobre com expliquem la història, com ens podem ajudar mutuament o quin paper podem jugar en el conflicte.

Mediadors		
Esther Luna		
ACTORS	Quina veu es dona als diferents actors?	-
	Com es parla dels diferents actors?	-
	Quins actors són més o menys qüestionats?	-
	Quines conseqüències té la manera com es parla dels diferents actors?	El fet que se'n parli de manera negativa afecta moltíssim la seva autopercepció i la seva autoestima, i a més són joves que l'estan construint en aquell moment: <i>"Els psicòlegs diuen que aquell missatge que tu reps és allò que tu acabaràs sent, és com una "profecia autocumplida": si a tu t'estan dient que ets un lladre, que ets dolent, ets mala persona, ets agressiu...si t'estan dient això el teu cervell rep un missatge i la teva conducta és coherent amb aquest missatge que estàs rebent"</i>
CONFLICTE	Com representen el conflicte?	-
	A què donen més i menys importància?	-

	Quin tractament han fet dels fets?	- Sovint aquestes notícies son superficils i no fan molt de ressò. Gent jove, no produeix, no vota, no interessa. - A vegades tractament cap al sensacionalisme, <i>"recau més cap a la persona que té unes característiques diferents, pel fet de que no és acompanyat, no té aquí la família, està sol, s'ha escapat, perquè és d'un altre país..."</i>
	Quines violències es mostren?	-
	Com s'explica la diversitat/complexitat?	-
	De què haurien de parlar més?	- Importància de l'enfoc: <i>"no s'ha d'amagar la informació, però si que l'enfoc pot ser un altre, i a l'hora de publicar notícies que no s'hagin publicat"</i> - Per exemple, parlar més de projectes positius: <i>"Per exemple t'he explicat el projecte aquest amb justícia juvenil, per què no es publica això? Això trenca la mirada, això canvia molt. Xavals que estan donant classes a la universitat perquè després puguem acollir d'una forma més propera i amb majors coneixements, i com aquests xavals es converteixen en actors. Recollir notícies que no surten, això ajuda molt a trencar la mirada. I després l'enfoc de la notícia que es doni, aquí afavoreix molt el discurs públic, el tema dels valors cap a la diversitat... canviar la mirada"</i>
PROCÉS	Es feia un seguiment un cop passava el conflicte més visible?	-
	Ha evolucionat la cobertura i la manera de treballar dels mitjans?	-
	Quina relació han tingut amb els periodistes?	-